3

7

Ovidius

RAPH

Reng.

in

Metam

Ov.

10-2-15

I

06144

BIBLIOTECA
DE LA
UNIVERSIDAD DE SALAMANCA.

Sala Est. Tab. Nùm.

15

2 - 10 - 2 - 15

I
00144

b18624455

P. Ouidii Metamorphoſis cum integris ac emen-
datiſſimis Raphaelis Regii enarratio-
nibus & repræhenſione illarũ in-
eptiarũ: quibus ultimus
Quaternio primæ
editionis fuit
inquina
tus.

Num. 30. cax. 5. num. 7.

Priuilegium Raphaeli Regio conceſſum:

Cum eruditus uir Raphael Regius magna cura & ſtudio & alia quædam opera & an
notationes in Quintiliani inſtitutionem & ĩ Ouidii metamorphoſin enarrationes conſcri
pſerit: & emendate imprimenda curauerit: infraſcripti Domini conſiliarii ad humilẽ ſup
plicationem ipſius Raphaelis terminauerunt & decreuerunt: nequis opera ipſa audeat in
uniuerſa ditione Sereniſſimi Dominii cum alterius cuiuſq̃ operibus imprimendo cõfun
dere uel comiſcere: aut ſeparata imprimere: uel alibi impreſſa uendere ſub pœna ducato
rum Vigintiquinq; per Quæſtores Sereniſſimi Dominii exigendorum pro ſingulis uolu
minibus præter q̃ ille duntaxat impreſſor: cuius induſtriam Raphael ipſe totiẽs elegerit:
quotiens opera ipſa duxerit imprimenda.

Conſiliarii
D. Andreas Quirinus.
D. Marcus Barbus.
D. Antonius Grimannus.
D. Marcus Bolanus.

Ad lectorem.

Accipe ſtudioſe lector integras Raphaelis regii in Ouidii metamorphoſin enarrationes:
ac in Quintiliani oratoriam inſtitutionem eiuſdem annotationes: quæ iterum diligentiſſi
me imprimi cœperunt: ſi potes expecta. Quæ nanq; ſuperiore anno perfidia cuiuſdam li
brarii me inſcio emiſſæ fuerunt: non pleriſq; modo in locis quorundam inuidorum cõſpi
ratiõe fœdiſſime deprauatę fuerunt: Verum pręfatione quoq;. indice. Vita poetæ. iis quæ
προλεγόμενα Græci uocant: & ultimi quaternionis expoſitionibus mihi cõpoſitis frau
datæ circũferuntur. Librarius enim ille eorum ſibi conſcius: quæ deprauarat: noluit tãtiſ
per expectare: dum totum opus relegerem atq; caſtigarem: Sed quendã ſi non malignũ
fatuum certe & in eruditum induxit:: qui meas enarrationes ſuarum ineptiarum appoſi
tione inquinaret: Quod quidem cum reſciuiſſem: pluresq; errores q̃ uerba in illius expoſi
tionibus nomini meo aſcriptis ineſſe depræhendiſſem: & librarium ipſum falſi reum
egi: & enarratiões diligentiſſime emendatas iterꝝ imprimendas curaui. Quare ĩ his quoq;
inuenies eadem aliqua. multa mutata. plurima adiecta. Omnia uero compoſitioria & q̃
nos potuimus: emendata. Cæterum candide lector caue ne in emendis quoq; noſtris in
Quintilianum annotationibus decipiaris: quę eiuſdem imperiti ineptiis fœdatę citra ul
lam pręfationem noſtram Venales circũuehuntur. Vale.

Ad Illuſtriſſimum Mantuæ principem Franciſcum Gonzagam Raphaelis Regii enar
rationum in Ouidii Metamorphoſin præfatio.

c Ogitanti mihi Iucũdiſſime Princeps: cui potiſſimum meas in Ouidii Metamor
phoſin enarrationes dicarẽ: tu in primis occurriſti: qui hoc quãtulocũq; munere
dignus eſſe uidereris. Tantus eſt. n. cũ aliaꝝ uirtutum: tum ſingularis ac ꝓpe di
uinæ liberalitatis tuæ ſplendor: ut ab omnibus celebrari immortalitatiq; conſecrari merea
ris. Excellenti nanq; uirtuti ex philoſophoꝝ omnium ſententia laus. honor & gloria debe
tur. Tu uero nihil pulchrius honorificentiuſq; eſſe exiſtimas q̃ diuitias & opes: q̃bus in di
es magis magiſq; abundas: ad magnificentiã benignitatẽq; cõferre. Hinc. n. & merito qui
dem fit: ut nõ ſolũ ſtrenuiſſimi quiq; milites ad te certatim cõfugiãt: ſed cũ alii Italiæ Prin
cipes te colant & admirentur: tum grauiſſimus ſapientiſſimuſq; Venetoꝝ ſenatus te ſibi
quocũq; officii genere deuinciat: in dieſq; habeat cariorem. Ex tanta nãq; liberalitate facile
cognoſcit eam tibi ingenitã eſſe animi magnitudinẽ: ut & alta expetas: & pręclara ſis geſtu
rus: & uiam ad ĩmortalem gloriã affectes. Omnes ſiqdẽ ĩpatorię uirtutes in te ſic reful
gent: ut Scipioni illi maiori: qui quatuor & uiginti ãnos natus ĩpator aduerſus Pœnos ĩ
Hiſpaniã a ſenatu populoq; Romano fuit miſſus: merito ſis æquiparãdus. Vt. n. corpis
excellentẽ formã uereq; ĩpio dignã: & raꝝ in Principe robur omittamus: quis tuũ in aſſi
duis exercitationibus laborem. in ꝑiculis fortitudinẽ. in ꝓuidendo cõſilium. in agendo in
duſtriã. in cõficiendo celeritatẽ nõ magnopꝫ admiretur? Tu nulla pluuia. nullis niuibus.
nullo æſtu ab antelucanis uenatiõibus deterreris. Tu ſumma oĩbus in rebus tẽpantia.
fide. iuſticia eſſe una oĩum uoce prædicaris. Tu ſingulari facilitate ſic aĩos & ciuium & mi
litũ ad te amandũ allicis: ut nõ princeps: ſed par infimis eſſe uidearis. Tu deniq; artis mili
taris ſciam ita ꝑcalluiſti: ut præclaris ĩpatoribus cũ ab aliis oĩbus tum a Ioãne Frãciſco
Paſchalico ſapiẽtiſſimo eloquentiſſimoq; ſenatore aſcribendus eſſe cenſearis. Tametſi aũt
ꝓbe ſcio te maioribus diſtringi negociis: q̃ ut huic opi legendo uacate poſſis: tamẽ ſiquid
otii tibi unq̃ ſuperit: cõplura in illo inuenies ſic ennarratõibus noſtris illuſtrata: ut facile ꝑ
cipi poſſint: quę tuum aĩum maximopꝫ delectabũt. Nihil eſt. n. quod ad rei militaris ꝑi
tiam gloriãq; ꝑtineat: cuius illuſtria exempla in Ouidii metamorphoſi nõ habeãtur. Nã
clariſſima quæq; nõ bella modo: ueꝝ etiã prelia: Vt ſtrategemata. Vt ducũ colloquia prę
termittã: illo uerboꝝ lepore: illa elegãtia deſcribũtur: ut pleriſq; tibi iter legendũ ĩtereſſe
uidearis. Iam ciuiliter uiuendi rationes unde facilius ſumamus: auctorem inuenies nemi
nem. Ex iis. n. quæ ſtatim in operis initio de mundi origine. Gigantum aduerſus deos te
meritate aliorũq; impietate narrantur: apte colligimus deum mundi ipſius opificem fabri
catoremq; fuiſſe: ac eo in primis colendũ atq; uenerandum. Eorum uero qui deo aduerſan
tur omnia opera inania eſſe ac uana: Cõtraq; eos qui pie iuſteq; uiuant: ſic ubiq; tutos eſſe
ut dei ipſius auxilio nunq̃ deſtituantur. Quid nanq; Lycaonis in lupum trãſmutatio no
bis aliud oſtendat: q̃ teterrimis latronibus grauiſſima quæq; a deo ſupplicia eẽ præpara
ta? Quid? Deucaliõis & Pyrrę liberatio ab illo diluuio: quo totus terrarum orbis fertur
inundatus: nõne ſummam in pios iuſticiæq; ac religionis cultores præſe fert dei benigni
tatem? Quid Daphnes in laurum ſemper uirentem tranſfiguratione aliud nobis ſignifi
cari putandum eſt: q̃ Virginibus pudoris ſui ſollicitam gerentibus curam immortalem
gloriam eſſe præparatam? Quid? Phaethontis caſus nõne filios omnes admonet: ne un
quã parentum conſilia præceptaq; contẽnant? Reliqua uero non minus lepide q̃ utiliter
de uirtutum uitiorumq; exemplis deſcripta nonne cõtẽtioſis philoſophorum diſputatio

nibus humanę uitæ cōmodiora ſūt iudicāda? Iā præclara Herouū geſta cōcinne elegāterq;
in hoc pulcherrimo operꝫ enarrata: nōne iis principibus ꝗ de humano genere bene mereā
tur: īmortalē gloriā ꝓpoſitam eſſe teſtātur? Quis porro uir magnanimus ad magna ge-
renda nō excitetur: ꝗ legat cū alios heroas: qui plures ſunt quidem: ꝙ̄ut obiter poſſint nu
merari: tum Herculem illum non modo eminentiſſimi cuiuſq; poetæ carminibus cele-
bratum: ſed in deorum quoq; numerum publico omnium conſenſu fuiſſe tranſlatum?
Quis artem militarem ad cuius gloriam te natum eſſe in dies magis magiſq; reipſa de-
claras: nō amplectitur: qui priſcorum imperatorum uirtutē & triumphos ab Ouidio le
pidiſſime decantatos recognoſcat? Sed quid de metamorphoſi multa? Exēplar mihi ut
ſemel dicā: totius humanę & ciuilis uitę eſſe uidetur. Adeo plane, adeo copioſæ quęcūq;
nō eruditū modo: uerꝫ dicendi quoq; & agendi ꝑitum efficere poſſunt: a facūdiſſimo poe
ta explicātur. Nec iniuria gręci ꝙ̄uis ſe oībus aliis natiōibus diſciplinas tradidiſſe: ac nulli
us ipſi auxilio ꝓrſus īdigere uideri uelint: hoc tamen opus ꝓꝑ maximā reꝫ cognitu pul-
cherrimaꝫ copiā e noſtra lingua in ſuā omni ſtudio interpretādū uertendūq; curarūt: ut
ꝑꝙ̄ mirandū ſit: hactenus in tāta ſcriptoꝫ turba citra ullā accuratā expoſitiōem apud no
ſtros ita iacuiſſe: ut a paucis admodū ꝑlegeretur: cū pręſertim & uariā pleriſq; ī locis expo
ſcat eruditionem: & ī primis adoleſcentibus laudataꝫ artiū ſtudio deſtinatis ſit prælegen
dū. Nō ſolū.n. ueteres hiſtoriæ: quę ꝓꝑ antiquitatem fabulaꝫ loco habentur: ex uetuſtiſ
ſimis auctoribus collectę elegāter ab Ouidio deſcribūtur: ſed ita & geographiæ & aſtro
logiæ & muſicę & artis oratoriæ, & moralis naturaliſq; philoſophiæ ratio exprimittur: ut
cui Ouidii metamorphoſis bene ꝑcepta ſit: facillimū ad oēs diſciplinas aditū habiturus:
neq; difficultatis quicꝙ̄ in ullo fere poeticoꝫ operꝫ inuenturus eſſe uideatur. Quicquid.n.
pręclari Muſæus. Orpheus. Linus. Home. Tyrtæus. Heſiodus. Panyſis. Antimachus.
Aratus. Piſandros. Nicāder. Euphorion. Theocritus. Apollōius ꝗ argonautica ſcripſit.
Callimachus. Philetas. Mimermus. Pindarus. Steſichorus. Alcęus. Simōides. Ibycus.
Bacchylides. Anacreō. Alcman. Sappho. Corynna. Archilochus. Ananias. Hipponax.
Ariō. Theſpis. Phrynichus.. Aeſchylus. Sophocles. Euripides. Ion. Acheus. Cratinus.
Eupolis. Phærecrates. Ariſtophanes. Menāder. Philemō. Philiſtiō. Herodotus. Diod.
aliiq; priſci & poetę & hiſtorici litteraꝫ monumētis cōmendarūt: id oē ouidius in ſuā me
tamorphoſin trāſtuliſſe uidetur. Quare & moribus adoleſcentū & ſtudiis rectius cōſul
uiſſent: qui uerboſas nuꝑ inoꝑa quædā laſciuiora ꝙ̄ ut pueris ſint exponenda ꝑceptuq; fa
cillima cōmentatiōes certatim emiſerūt: ſi metamorphoſin ſuſcepiſſent enarrādā: cū pręſertim uel elegię in quibus amores deſcribūtur: nedū poemata in quibus turpia dictu af-
fectātur: ex Quintiliani ſnīa minime ſint pueris prælegendę: ne tenellę adhuc mentes il-
lo inquinentur affectu: qui diſciplinaꝫ ſtudiis maximus hoſtis a ſapientiſſimo quoq; phi
loſopho eſſe iudicatur. Ac ne quis temere ab iſta oīum fere ętatis noſtrę grāmaticoꝫ per
ſuaſione diſſentire miretur: libet Quintiliani ipſius de iis quę pueris ſunt prælegenda ad
uerbū deſcribere pręceptū. Cętera īquit admonitiōe magna egent: ī primis ut tenerę men
tes tractureq; altius quicꝗd rudibus & oīum ignaris īſederit: nō mō ꝙ̄ diſerta: ſed uel ma
gis quę hōeſta ſūt: diſcāt. Ideoq; optime inſtitutū eſt: ut ab Homero atq; Vergilio lectio
inciperet: quāꝙ̄ ad intelligēdas eoꝫ uirtutes firmiori iudicio opus eſſet. Sed huic rei ſuꝑeſt
tempus. Nec.n. ſemel legentur. Interim & ſublimitate heroici carmīs aīus aſſurgat. & ex
magnitudine reꝫ ſpiritū ducat. & optimis imbuatur. Vtiles tragœdiæ. alūt & lyrici: ſi ta
men ī his nō auctores mō: ſed etiā ꝑtes oꝑis elegeris. Nā & gręci licēter multa & Horatiū
in quibuſdam nolim interpretari. Elegia uero utiq; quę amat & hendecaſyllaba & quibus
ſunt cōmata ſotadeoꝫ (nam de ſotadeis ne admonendū quidem eſt) Amoueantur ſi fieri

poteſt. ſin minus: ad firmius ætatis robur reſeruentur. Hæc Quintilianus: ex quibus faci
le colligitur eos adoleſcentum & ſtudiis & moribus plurimum obeſſe: qui ea quæ nec pue
ris ſunt prælegenda: nec ulla indigent enarratione: ita exponunt: ut infantibus cibos nutri
cū more mandere uelle uideantur: perinde atq; ſi pueris diſcentibus: & non pueros docen
tibus iſtiuſmodi cōmenta ſcriberentur. Quod ſi ulla libroꝫ penuria laboraretur: ſtudio
ſis iuuenibus uelle cōſulere uideri poſſent. Nūc in tanta fertilitate: quid opus eſt illa in au
ctoꝫ marginibus inculcare: quæ unuſquiſq; uel ultra primas litteras progreſſus de uno li
bro in alium facile tranſcribere poſſit? Huc accedit: quod iſta ambitione plurima cōgeren
di fere officii ſui cōmentatores iſti: ut ego quoq; hoc uerbo utar: obliuiſcuntur: ut pleraq;
obſcuriora auctoꝫ ſenſa: id quod ī primis aliquid exponere uolenti ē neceſſariū: nequaꝙ̄
enodentur: & quod turpiſſimū eſt: loca deprauata nō ſolū nō corrigantur: ſed ut ſunt cor
rupta: & legantur & exponātur: cum grāmatici uel primum ſit opus emendate legere: &
quæ difficiliora uideātur: ita exponere: ut facile percipi poſſint. Nunc iſti ſuis ineptiis oīa
confundentes: dum cōmenta ſua nihil nō uulgare omnibuſq; litteratoribus tritum ac pe-
nitus ſuꝑuacuum continentia accuratis præſtantum grāmaticoꝫ enarrationibus inſeran-
tur: ac potius anteferantur: totiq; libroꝫ margines inanibus nugis impleantur: pulchre ſi
bi expoſitoris officio functi eſſe uidentur: cum & quæ alias ꝑſpicua ſunt: uerboꝫ multitu
dine obſcurentur: & quæ difficultatis aliquid præ ſe ferunt: aut ꝑuerſe exponantur: aut ſi
lentio inuoluantur. Qđ ſi qđ illoꝫ operꝫ: quę nōdū a quoꝙ̄ fuerunt enarrata: iſti. Noībus
parcō uiuētiū. ſuſcipent exponēdū: neq; ſua laude fraudādi forēt & ꝙ̄tū iudicio doctrīaq;
ualeant: facile poſſent oſtentare. Nunc uero in tanta libroꝫ copia iis dūtaxat: ꝙ̄ ab aliis re
cte eleganterq; illuſtrata fuerunt: uulgaria quædam adiicientes quid aliud aſſequuntur: ꝙ̄
quod ſe non imperitos modo: ſed uanos quoq; ac futiles aperte profitentur: & dum impe
ritis eruditi uideri uolunt: ut Quintiliani uerbis utar: imperiti doctis uidentur. Ego uero
ab iſtorum ambitione longe alienus pauca admodum quę neceſſaria uidebantur: in meta
morphoſeos expoſitionem deduxi: in primiſq; illud curaui: ut complura loca: quæ falſo-
rum correctorum temeritate fuerant deprauata: corrigerentur: & quę ineptiaꝫ cuiuſdam
peſſime de tam egregio opere meriti interpoſitione inſulſiſſime fuerant ſeꝑata: cōnecteren
tur: itaq; omnia diſponerētur: ut reddita ſibi eſſe metamorphoſis ipſa uideatur. Neq; diu
tius in uariis ſcriptorum opinionibus recenſendis ſum immoratus: ubi pręſertim poetam
ſic uni addictum eſſe animaduerti: ut ne ad alias quidem alludat. Si nanq; omnia quæcū
que de Ioue. Baccho. Hercule. Theſeo aliiſq; & diis & heroibus antiquis ſcribuntur: per-
ſeꝗ libuiſſet: finis operi inuentus nō fuiſſet. Neq; inficias eo nonnulla ab Ouidio attingi:
quę mihi ignota eſſe nihil pudet inter exponendum fuiſſe profeſſum: cū priſcarum fabu-
larum aliquid ignorare inter uirtutes grāmatici a Fabio habeatur: & ex iis ſcriptoribus ꝑ
pauci admodum extent: quos Ouidius ſectatus eſſe uidetur: ut mihi uenia facile danda
ſit: ſi quædam inenarrata reliqui. Vt enim nihil aliud ſtudiis profuerim: illud certe effeci:
ut multi quæ a me fuerunt prætermiſſa: omni ſtudio ſint inquiſituri: & cōmentationes ſu
as quæ decem iam annos uel epiſtolis iactatę expectantur: tandem meis enarrationibus
perlectis ſint edituri. Quod enim hactenus nemo in Ouidii metamorphoſin quicquam
expoſitionis emiſit: ignotæ quędam fabulę in cauſa fuiſſe uidentur: quas quidem ut pul-
chrum eſſet non ignorare: ſic propter illas tam egregium opus adoleſcentibus eloquentię
ſtudio deſtinatis non prælegere indignum eſſe uidebatur. Quamobrem tātum abeſt: ut
me huiuſce lucubrationis pœniteat: ut uel maxime læter una cum Ouidii metamorpho-
ſi: in qua Homeri illius mantuani opiniones ubiq; approbantur: Franciſci Gōzagę man-

tuani principis magnanimi liberaliſſimiq; nomen per totam Europam: ubicũq; Roma
na uiget lingua: ab optimis quibuſq; ingeniis celebratũ iri. Sed ne modum excedat epi
ſtola: iam poetę uitã & quę quoq; libro metamorphoſeis contineantur exponamus: quo
facilius quę quis cognoſcere cupiet: citra lõgę inquiſitionis laborem inueniantur. Vale ra
riſſimũ ſeculi noſtri liberalitatis exẽplũ. Venetiis Nonis Septẽbribus. M.cccclxxxiii.

p Ouidius Naſo Sulmoni quæ urbs ẽ in pelignis: ut ipſe quoq; ſcribit: ex eque
ſtri Naſonum familia Mineruę Quinquatriis natus eſt. xiiii. Kalẽdas Apri
les Hirtio & Panſa conſulibus: qui bello Antoniano apud Mutinã in pugna
ceciderunt. Cũ fratre natu maiore clariſſimis & grãmaticis & rhętoribus Ro
mę operam dedit: ac ut patri magis optẽperaret: q̃ quod illo ſtudio delectaretur: legibuſ
quidem incumbere cœpit. Sed cum pater uita functus eſſet: ad humãiores muſas rediit:
celeberrimoſq; illorũ temporum poetas ſibi conciliauit Aemylium Macrum Veronen
ſem: qui de herbis diligentiſſime ſcripſit. põticum qui Thebaida compoſuit. Propertiũ
elegiarum. Bacchũ Iamborum ſcriptorem & Horatium Flaccum. Vxores tris duxit: q̃
rum duas repudiauit. cum tertia cõiunctiſſime uixit: ex qua duas etiã filias ſuſcepit. Cũ
uero ad Iuliam Auguſti filiã ſub corinnæ nomine laſciuas de amoribus elegias ſcripſiſſe
depręhenſus foret: in exilium annos quinquaginta natus ab Auguſto ipſo fuit miſſus in
pontoq; relegatus: Vbi cum nouem ãnos triſtiſſime exegiſſet: uita fũctus Tomis: ut Eu
ſebius in Chronicis ſcribit: fuit ſepultus. Tametſi autem & ipſe alia quędam iactat tegẽ
di criminis gratia: & pleriq; aliter putãt: illlam tamẽ quam dixi fuiſſe exilii cauſam ex his
Sidonii poetę lepidiſſimis uerſibus aperte demonſtratur.

Et te carmina per libidinoſa
Notum Naſo tener Tomoſq; miſſum
Quondam Cęſareæ nimis puellæ
Falſo nominæ ſubditum Corynnæ.

Multa nobis fœcũditatis ingenii ſui monumenta reliquit partim in exilio. partim Ro
męconſcripta. Nam in exilio & de Triſtibus. & de ponto. & in Ibim & de morte Druſi
ad Liuiam conſolationem & duodecim faſtorum libros: quorum ſex tãtũ extant: q̃q̃ nu
per omnes inuenti ferantur: & Germanici triumphum cõpoſuit. De piſcibus opuſculum
inchoatum reliquit. Ante uero q̃ exularet: iam artem amãdi emiſerat. Amoris remediũ:
ſuos amores ad Corynnam. Amatorias Heroidum epiſtolas. Medeã tragediã: quæ ut
ſcribit Fabius Quintilianus: oſtendere uidetur: quantũ uir ille pręſtare potuerit. ſi inge
nio ſuo temperare q̃ ĩdulgere maluiſſet. Metamorphoſin: quã ſubita relegatione pertur
batus emendare nõ potuit: id quod ipſe his carminibus perſpicue teſtatũ reliquit.

Orba parente ſuo quicunq; uolumina tangis:
His ſaltem ueſtra detur in urbe locus.
Quoq; magis faueas: non ſunt hęc edita ab illo:
Sed quaſi de domini funere rapta ſui.
Quicquid in his igitur uitii rude carmen habebit:
Emendaturus: ſi licuiſſet: eram.

Metamorphoſeis autem: ut aliquid de operis quoq; inſcriptione dicamus: tranſformatio
tranſfiguratioq; interpretari poteſt. Quãuis enim & alia cognitu p̃ q̃ iucunda hoc in ope
re narrentur: illo tamen omnia tendunt: ut quecũq; metamorphoſeis explicantur: concin
ne apteq; copulentur. Carmine autem Heroico metamorphoſin eſſe conſcriptam ac ĩ qn
decim uolumina diſtinctam cũ notius ſit: q̃ ut ulla indigeat admonitione: quid quoque
libro contineatur: ſubiiciemus: ſi prius illud teſtati fuerimus: Ouidium ĩ Heroicis: id q̃d
notat Quintilianus idcirco laſciuiorẽ fuiſſe: q̃ ut illius carminis grauitati cõueniat: quod
uarios amores: quibus pleręq; metamorphoſeon fuerunt factę: illum ſic deſcribere opor
tuit: ut quanta ſit uis illius affectus aperte oſtenderetur.

Index eorum quę quoq; in libro metamorphoſeos Ouidii continentur.

Primi libri metamorphoſeis.
Chaos in quatuor elementa.
Cęlum & terram quinq; diſtingui Zonis.
Quatuor uentorum regiones.
Hominis origo.
Quatuor ętatum deſcriptio.
Gigantum ſanguis in homines crudeles.
Lycaon in lupum.
Lactei circuli deſcriptio.
Iouis oratio.
Diluii deſcriptio:
Lapides in homines.
Terra in uarias animalium figuras.
Pythonis ſerpentis cędes.
Pythia ludi.
Cupidinis ſagittarum deſcriptio.
Daphne in laurum.
Tempe deſcriptio.
Io in uaccam.
Argi oculi in caudam pauonis.
Syrinx nympha in calamum.
Io uacca in humanam formam.
Phaethontis Epaphiq; contentio.
Secundi libri metamorphoſeis.
Regiæ ſolis deſcriptio:
Quatuor anni partes:
Solis currus deſcriptio.
Equorum ſolis nomina.
Terræ incendium.
Telluris querelæ.
Phaethontis caſus.
Heliades in populos.
Cygnus rex lygurum in olorem:
Caliſto lycaonis filia in urſam:
Arcas cum caliſto matre in ſidera.
Coruus ex candido niger:
Coronis in cornicem.
Erichthonius ſine matre natus.
Nyctimene in noctuam.
Ocyroe chironis filia in ęquam.
Apollo in paſtorem.
Battus in lapidem indicem.
Aglauros cæcropis filia in ſaxum:
Inuidiæ domus deſcriptio.
Inuidiæ effictio.
Iupiter in taurum.
Europa in cretam auecta:
¶Tertii libri metamorphoſeis.
Draconis dentes in uiros armatos.
Cadmus Bœotiæ conditor.
Actęon in ceruum.
Bacchus ex ſemele cadmi filia.
Iuno in anum.
Bcchi educatio.
Tyreſias in fœminam:
Tyreſias in marem.
Narciſſus in florem.
Echo in uocem
Tyrrheni nautę in Delphinos.
Bacchus in puerum.
Penthei diſcerptio.
Quarti libri metamorphoſeis.
Bacchi nomina.
Dercetis Babylonia in piſcem:
Semiramis in columbam.
Nais in piſcem:
Mora ex albis nigra Pyrrami & Thiſbes
ſanguine effecta.
Veneris cum marte adulterium
Leucothoe in thuris arborem.

Clytie ī Heliotropium herbam.
Daphnis Idæus ī ſaxum.
Scython ī fœminam.
Celmus puer ī adamantem.
Crocos cum ſmilace ī flores.
Salmacidis fontis natura.
Hermaphroditus cum ſalmacide nympha copulatus.
Mineides ī Veſpertiliones.
Ino Athamantis uxor in deam.
Viæ ad īferos deſcriptio.
Iuno ad īferos.
Melicerta ī deum marium.
Comites Inus ī ſaxa & aues.
Cadmus cum uxore ī anguem.
Iupiter ī aurum.
Perſei geſta. Perſeus
Guttę ſanguis meduſæ capitis ī ſerpentes.
Atlas ī montem.
Andromeda Ceto expoſita.
Virgulta ī coralia. Coralia
Andromedę perſeiq; nuptiæ.
Pegaſus equus alatus e ſanguie meduſę.
Meduſę capilli ī ſerpentes.
Quinti libri metamorphoſeis.
Cepheni Perſeum oppugnantes in ſaxa:
Cephenum tumultus deſcriptio.
Phineus Cephei frater in ſtatuam.
Pretus in lapidem.
Polidectes in ſaxum.
Hippocrenes fontis deſcriptio.
Pyrenei ſacrilegium.
Muſę in aues.
Pierides in picas.
Gigantomachiæ deſcriptio.
Iupiter in arietem.
Apollo ī coruum.
Bacchus in caprum.
Diana in felem.
Iuno in uaccam
Venus in piſcem.
Mercurius in Ibim.
Cereris laudes.
Proſerpinæ raptus
Perguſę lacus deſcriptio.
Cyanæ nympha in ſtagnum.
Puer temerarius in ſtellionem.
Arethuſa nympha in fontem.
Aſcalaphus in bubonem.
Sirenes in aues.
Lyncus rex Scytharum in Lynca feram.
Sexti libri metamorphoſeis:
Arachne in araneam.
Arachnes cum palladę certamen.
Pallas in uetulam.
Telarum palladis arachneſq; deſcriptio.
Hemus & rhodope in montes
Pygmæa in gruem.
Antigone in Ciconiam.
Gynare filię in ſaxa.
Iupiter in taurum.
Iupiter in aquilam.
Iupiter in cygnum.
Iupiter in Satyrum.
Iupiter in amphitryonem:
Iupiter in aurum.
Iupiter in ignem.
Iupiter in paſtorem.
Iupiter in ſerpentem:
Neptunus in iuuencum:
Neptunus in Enipſeum fluuium
Neptunus in arietem.
Neptunus in equum.
Neptunus in delphinem.
Apollo in paſtorem.
Apollo in accipitrem
Apollo in leonem
Bacchus in uuam
Saturnus in equum
Niobe in marmor.
Niobes filiorum mors
Amphionis exitus
Licii ruſtici in ranas
Marſias ī fluuium
Eburneus Pelopis humerus
Tereus in upupam
Progne in hirundinem
Philomela in luſciniam
Orithyię raptus
Zetes & calais alati

Septimi libri metamorphoſeis:
Draconis dentes in homines armatos.
Iaſonis in colchos expeditio.
Medeę amores.
Tauri ignem efflantes.
Peruigilis Draconis ſopor.
Aeſon ex ſene iuuenis.
Aridus oliuę ramus in uiridem.
Guttæ aquæ in flores.
Nutrices Bacchi ex uetulis Iuuenes.
Aries ſęnio confectus in agnum.
Pelię cædes.
Cerambus in auem.
Draco in ſaxum.
Iuuencus in ceruum.
Coę mulieres cornutę.
Telechines uiſu omnia mutantes:
Hyries filius in Cygnum.
Hyrie in lacum.
Iambe in auem.
Fungi in homines.
Phineus in auem.
Periphas in auem.
Polyphemonis filia in auem.
Medea ad Aegeum.
Cerberi ſpuma in aconitum.
Theſei geſta.
Scironis latronis Oſſa in ſcopulos.
Minois bellum in Athenienſes.
Sithonis in Monedulam.
Aegina inſula quæ œnoa.
Aeaci filii.
Formicæ in homines.
Peſtis deſcriptio.
Cephalus procris maritus ī aliam figuram.
Fera & canis in ſaxa.
Procris mors.
Libri octaui metamorphoſeis.
Niſus in halyetum auem.
Scylla in Cirin auem.
Muri uocales.
Labyrinthi cretenſis deſcriptio.
Ariadnæ corona in ſidus.
Dædali uolatus:
Talus puer ſerræ circiniq; inuentori pdicē
Dædalus ad cocalum.
Apri Calydonii deſcriptio:
Atalantę forma.
Althęæ fratres a meleagro cęſi.
Stipes in quo meleagri uita.
Meleagri mors.
Meleagri ſorores in aues meleagridas.
Naiades in Echinadas inſulas.
Perimele nympha in inſulam.
Oppidum in ſtagnum.
Iupiter cum mercurio in homines.
Caſa in templum.
Philemon cum Baucide uxore in arbores
Proteus in uarias formas. ~~Prometheus~~
Meſtre eryſichthonis filia in uarias figuras. Proteus
Eriſichthonis impietas.
Famis patria.
Famis deſcriptio.
Fœdus eriſichthonis exitus.
Achelous in uarias figuras.
Noni libri metamorphoſeis
Acheloi Herculiſq; lucta.
Achelous in anguem.
Achelous in taurum.
Copię cornu.
Neſſi centauri cędes.
Tunica a Deianira ad Herculem miſſa:
Herculis labores.
Lichas in ſcopulum.
Hercules ī deum.
Galantis ī muſtelam.
Dryope ī arborem.
Lotos nympha in arborem:
Iolaus ſenex ī iuuenem.
Callirhoes pueri ī iuuenes.
Deos quoq; fatis obnoxios eſſe.
Miletus mileti urbis conditor.
Byblis mileti filia ī fontem.
Caunus Byblidos frater Cauni urbis conditor.
Iphis puella in marem. Iphis
Decimi libri metamorphoſeis.
Orphei euridiceſq; nuptiæ.
Orphei ad īferos deſcenſus.
Atys in pinum:

Cypariſſus in cupreſſum.
Orphei carmen.
Iupiter in aquilam.
Hyacinthus puer in florem.
Hyacinthia feſta.
Propetides in ſaxa.
Ceraſtę in tauros.
Statua eburnea in uirginem.
Myrrha Ciniræ filia in arborem.
Adonis in florem.
Hippomenes in leonem.
Atalanta in leęnam.
Mynthę nympha in mentam.

Vndecimi libri metamorphoſeis

Serpens in ſaxum.
Orphei cædes.
Bacchæ thracię in arbores.
Midæ ſtoliditas.
Contacta a mida in aurum.
Harena pactoli in aurum
Midæ aures in aſininas.
Cannæ uocales.
Apollo cum Neptuno in homines.
Heſione laomedontis filię liberatio.
Thetis in inuarias formas.
Ceyx in auem.
Dædalion in accipitrem.
Lupus in ſaxum.
Alcyone in auem.
Somni domus deſcriptio.
Dei ſomni effictio.
Morpheus in homines
Phobetor in animalia bruta.
Phantaſos in inanimata.
Morpheus in ceycem.
Aeſacus in mergum.

Duodecimi libri metamorphoſeis

Serpens in ſaxum.
Iphigenia Agamēnonis filia in ceruam.
Famę domus deſcriptio.
Proteſilai cædes.
Cygnus puer in auem.
Cęneus in auem.
Cænis puella in marem.
Pirithoi & Hippodamię nuptię.
Lapytharum Centaurorumq; prælium.
Periclymenus Nelei filius in uarias figuras.
Achillis mors.

Tertiidecimi libri metamorphoſeis

Aiax in Hyacinthum florem.
Armorum Achillis iudicium.
Aiacis oratio.
Artificioſiſſima ulyſſis oratio.
Hecuba in canem.
Polydori cędes.
Polyxenę imolatio.
Polymeſtoris Thracie regis excæcatio.
Memnonis cineres in aues.
Aeneæ in latium nauigatio.
Anii filię omnia ſuo tactu in frumentū. Vinum. oleumq; conuertentes in columbas.
Duo iuuenes ex rogi fauilla.
Iudex in ſaxum.
Siciliæ deſcriptio.
Scylla in monſtrum.
Acis in fluuium.
Polyphemi cantilena.
Glaucus in deum marinum.

Quartidecimi libri metamorphoſeis

Scyllę inguina in canes.
Cercopes in ſimias.
Sibylla in uocem.
Socii Vlyſſis in porcos.
Socii Vlyſſis in priſtinam formam.
Picus in auem.
pici comites in feras.
Canens pici uxor in loci nomen.
Diomedis ſocii in aues.
Apulus paſtor in oleaſtrum.
Aeneæ naues in nymphas.
Nauis in ſcopulum.
Ardea in auem.
Aeneas in deum indigetem.
Albani reges.
Vertumnus in uarias figuras.
Vertumnus in uetulam.
Anaxarete puella in ſaxum.
Vrbis Romæ conditores.
Aquę frigidę in calidas.
Romulus in deum.
Herſilia Romuli uxor in deam.

Quintidecimi libri metamorphoſeis.

Calculi albi in nigros.
Numa ad Pytagoram.
Pythagoræ dogmata.
Pythagoræ ſermo.
Pythagorę metempſychoſis.
Pythagoras in euphorbum.
Omnium rerum uiciſſitudinem eſſe.
Annus in quatuor partes.
Quatuor hominis ætates
Sperma hominis in hominem.
Ex quatuor elementis omnia fieri.
Omnia in quatuor elementa reſolui.
Terra in mare.
Mare in terram.
Lyci fluminis natura.
Eraſinus fluuius.
Caycus fluuius.
Amaſenus fluuius.
Anigrus fluuius.
Hypanis fluuius.
Inſulę in continentem.
Ex continenti inſulæ.
Helice Buraq; urbes ſubmerſæ.
Ex planicie montes.
Mira aquarum natura.
Crathis & ſibaris fluuii.
Salmacidis fontis natura.
Aethiopiæ lacus.
Clitorii fluuii natura.
Lynceſtius fluuius.
Arcadię lacus.
Ortygia inſula ex mobili in mobilis.
Symplegades inſulæ olim inſtabiles.
Aetnæ montis incendium.
Homines in aues.
Scythicę mulieres in aues.
Apes ex uitulis.
Crabrones ex equis.
Scorpius ex cancro.
Tineæ agreſtes in Papiliones.
limus in ranas.
Informis caro in urſum.
Apes ſine pedibus.
Aues ex Oui medio.
Hominis ſpinæ medulla in anguem.
Phœnix ex ſeipſo.
Hyenā ferā. modo marē. mō fœminā eſſe.
Mira chamæleontis natura.
lyncurium ex lyncum urina.
Coralium ex molli durum.
Gentium uiciſſitudines.
Troię ruina.
Sparta.
Micenæ.
Athenæ.
Thebę.
Romæ origo.
Hominem ex anima & corpore conſtare.
Numæ regnum.
Hippolytus in uirbium.
Egeria Numę uxor in fontem.
Gleba in puerum.
Haſta romuli in arborem.
Cippo cornua.
Aeſculapius in anguem.
Aeſculapius romam aduectus.
Iulius cęſar in cometen.
Auguſti laudes.
Metamorphoſeos cōmendatio.

Finis.

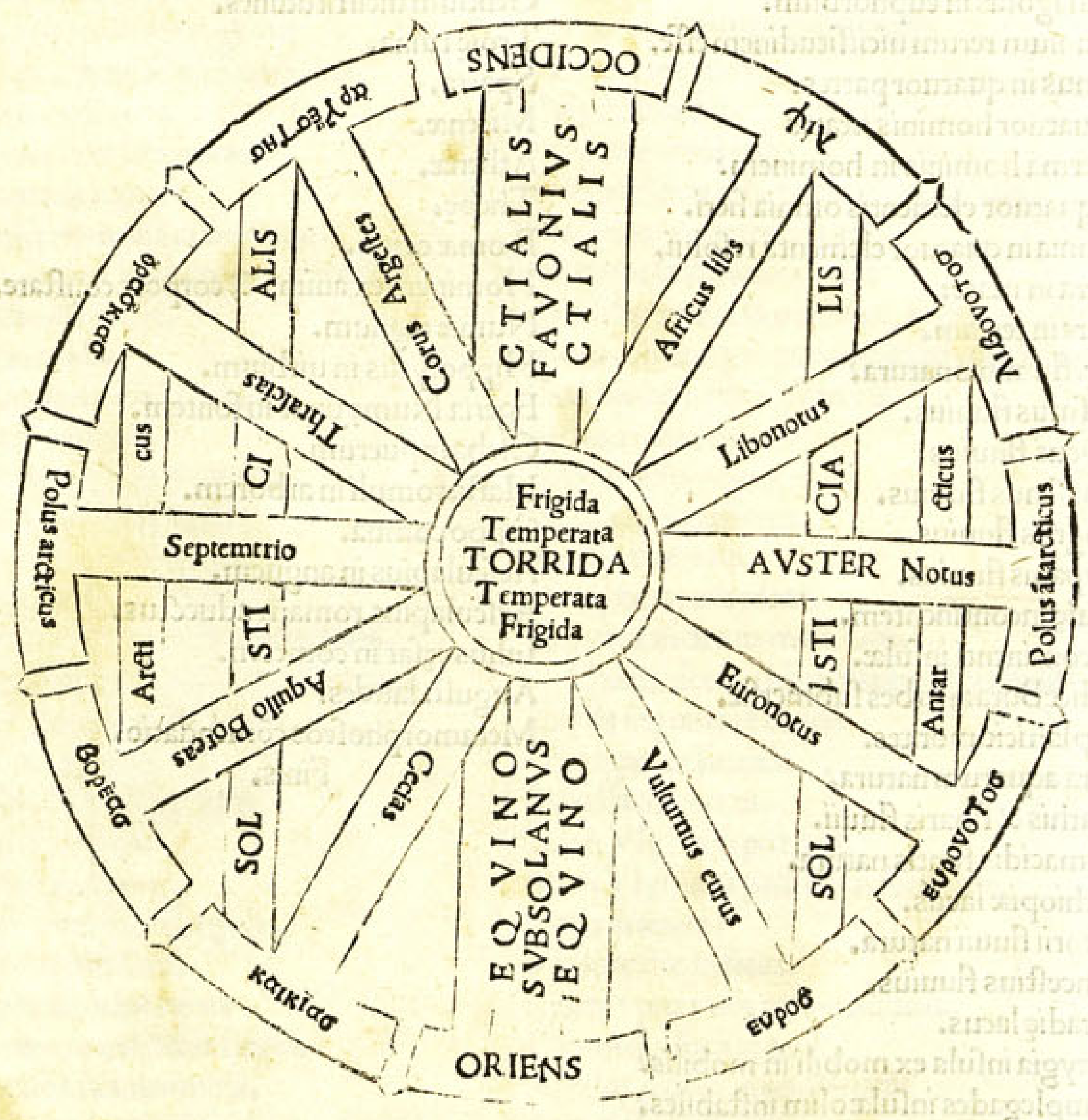

Raphaelis Regii in primum metamorphoſeos Ouidii librum enarrationes.

N noua fert animus. Cõſueuerunt heroici poetæ in principiis ſtatim operũ ſuorum proponere primũ: quibus de rebus ſint ĩ toto opere tractaturi: deinde ĩuocare: tertio loco narrare: Quãq̃ græci fere ꝑpoſitionẽ cum inuocatione coniũgant. Eã cõſuetudinẽ Ouidius quoq; in huius operis initio ſeruat. Nã & breuiſſime ea de q̃bus ẽ ſcripturus proponit. & deos: ut ſibi adeſſe uelint: rogat. & narrationem ab ipſo mũdi primordio orditur. In noua. Eſt ĩquit mihi animus deſcribẽdi mutationes corporum in nouas figuras. Hac autem propoſitione: quæ ſummam eorũ cõtinet: quæ in toto opere tractãtur: & dociles & attenti lectores efficiuntur.

P. Ouidii Naſonis metamorphoſeos Liber. I.

N noua fert animus mutatas dicere formas
Corpora. dii cœptis (nã uos mutaſtis & illas)
Aſpirate meis: primaq; ab origine mundi
Ad mea perpetuum deducite tempora carmen.

Fert animus: cupit. Nã ferre inter alia ſignificata eſt etiã cupere. Mutatas formas. hoc eſt corpora in nouas formas figuraſq; mutata. Eſt. n. hypallage poetis frequẽtiſſima. Nã corpora in nouas formas rectius mutari dicunt̃ q̃ cõtra. Elegãter aũt operis inſcriptionẽ expreſſit poeta. Nã metamorphoſis trãſformatio ac formæ mutatio interpretatur. Non ab re aũt mihi uideor eſſe facturus: Si ineptis cuiuſdam Ioãnis Calfurnii grãmaticulorũ arrogãtiſſimi cauillatiõibus nup in has enarrationes meas ſub nõine cuiuſdã ſtolidi pædagogi æditis obiter occurrer̃ cœpero: idq; breui: quo & legentes duntaxat admoneantur nos in apologia & recriminatione noſtra quecunq; ab iſto obiecta fuere: uana falſaq; oſtenſuros: & ad ſuſceptam expoſitionem citius reuertamur. Inſulſus igitur iſte: qui ſe antea calfurnium nũc calpurnium uocare cœpit: cum a patre decepto ridicule ſcalfornia fuerit nuncupatus: repræhendit: quod in prima harum cõmentationum editione: quã pleriſq; in locis corrumpendam ſua malignitate curauit: ubi in ſecunda contra legitur: econuerſo ſcriptum eſt: quod nuſquã neq; apud ciceronem neq; apud Quintilianũ inueniri ait: q̃uis illo frequenter dialectici utantur. Atq; hæc quidem primæ cauillationis eſt ſumma: Perindeatq; ſi nihil niſi quo Cicero Fabiuſq; uſi ſunt: grãmatice latineq; dici poſſit: Aut quiſq̃ dialecticus ex Ariſtotelis ſententia eſſe queat: niſi q grãmatice loquatur: aut ego in enarrãdis poetarũ operibus oratores & nõ grãmaticos mihi propoſuerim imitandos. Due q dem hæ dictiones e atq; cõuerſo & latinæ ſunt & nulla cõpoſitiõis ratiõe copulari uetantur: cũ econtrario etiã oratores nedũ grãmaticos poetarũq; enarratores: q in infimo & q̃ uulgatiſſimo orationis genere uerſantur paſſim uſos eſſe uideamus. Quod ſi in meo de laudibus eloquentiæ panegyrico aliaue oratione iſto locutionis genere uſus eſſem: merito fortaſſe reprehendi potuiſſem: quod uerba minus oratoria affectaſſem. In enarratiõibus uero poetici operis hoc eſt in infimo genere orationis cũ & grãmatice & latine locutus ſim: q̃ recte me nebulo iſte reprehẽderit doctorum ſit iudiciũ: ſed de iſtius ineptiis fœdiſſimiſq; erroribus reliqua in apologiã noſtram differant̃: ne ſæpius cœptã expoſitionẽ interrũpere cogamur. Dii cœptis. Deos ĩuocat qui earũ mutationum auctores fuerunt: ut ſibi ita fauere uelint: ut quæ a principio mundi uſq; ad ſua tempora factæ ſunt mutationes: perpetuo carmine complecti poſſit. Nã uos mutaſtis & illas. Parentheſis eſt cãm inuocationis cõtinẽs. Cũ enim dii huiſmodi mutationũ fuerint auctores: facile eas memoriæ ſcribentis ſuppeditare poſſunt. Eſt autẽ ordo. Nã & uos mutaſtis illas: ac ſi diceret: uos & nõ alii fuiſtis auctores huiuſmodi trãſformationum. Eſt enim emphaſis qua plura innuuntur: q̃ exprimantur. Minime uero imperitorum quorũdam expoſitio eſt admittenda putantium deos in uarias figuras eſſe mutatos a poeta ſignificari. Eoq; ſic eſſe ordinandum. Nam uos mutaſtis uos & illas: quo quidẽ modo ſenſus ex elegãti ĩſulſus efficeretur. Periret. n. illa emphaſis pulchra q̃ p illã & copulã apte demõſtratur. Sed huiuſmodi acuti ſenſus ab iſtis ſcalforniis ſtolidis ingenioq; carẽtibus non percipiuntur. Cauſam. n. aſſignat poeta: qua merito ſe deos inuocaſſe oſtendit cũ ipſi & nõ alii earũ trãſmutationũ: q̃s ꝓpoſuit ſe eẽ expoſituꝝ: fuerit auctores. Hac aũt elegãti expoſitiõe oẽs nõ deorũ ſolum ſed aliarum quoq; rerum tranſmutationes cõprehenduntur. Et. etiam. Aſpirate. Spiritũ ac fauorem ĩmittite. Eſt autẽ a uẽtis ſumpta trãſlatio: qui dũ nauiũ uela implẽt: aſpirare proprie dicuntur. Vergilius. Aſpirat prio fortũa labori. Priaq; ab origie mũdi: a pria mũdi creatiõe: & cõſtitutõe. Sic ãt a pria origine accipiendum eſt: nõ q ſecũda fuerit: ſed a prima originis parte: ut dicimus in prima platea: ĩ prima parte plateæ. Nã a chao ſumit exordiũ. quod ĩ quattuor ait fuiſſe tranſformatum elemẽta. Platonem uero ac ſtoicos ſequit̃ q ſentiũt mũdũ initiũ habuiſſe a deoq; genitũ fuiſſe: qđ Ariſtoteles negat. Mũdus ãt ẽ: ut ait Poſſidonius ĩ meteoris: q cõſtat ex cælo & terra: & terrenis: cæleſtibuſq; naturis: Siue q cõſtat ex diis & hoibus iiſq; rebus q̃ hoꝝ gratia cõditæ ſũt. Ab ornatu uero tã latini mundũ q̃ græci κοσμον apellarũt: ut Plinius ait. Ad mea. uſq; ad mea tẽpora. Illa. n. præpoſitio uſq; cũ facile ſubintelligatur: elegãter in ſoluta quoq; oratiõe nõ

ſolum in carmine ſolet prætermitti. Deducite.producite.protrahite.Proprie autem:ut inquit Fabius:deduci carmina dicuntur: cum ſcribuntur. Perpetuum.cõtinuum ſic ut nulla trãſmutatio prætermittatur:alteraq; alteri cõcinne apteq; cõnectatur. Id quod facile a diis impetrauit poeta.Ita nãq; fabulam fabulæ ãnectit:ut una ex alia naſci uideatur:tametſi quidam non minus inſulſus q̃ temerarius quarundam ineptiarum ĩterpoſitione ea in multis exemplaribus ſeparare conatus ſit: quæ deorum benignitate tam eleganter fuerãt copulata.Id uero flagitium quo totum opus inquinabatur:ĩ primis curaui tollendum. Ante mare & terras.Hæc ẽ narratio:quam a prima mũdi origine poeta repetit:ut deſcribat primam oĩum mutationem.Nam ex Hæſiodi ſentẽtia : quem potiſſimum hoc loco ſeqtur Ouidius: primum oĩum fuiſſe chaos ait:hoc eſt: quãdã rerum omnium ſine ulla forma cõfuſionẽ: quæ materia pria a phyſicis uocatur : ex q̃ primum elemẽta quattuor ac totum mundum effectum eſſe ait:cum ãtea nihil foret diſtinctum:ſed omnia ita eſſent cõfuſa : ut neq; terra ab aere:neq; aer ab aquis:neq; aquæ ab æthere ſeparatæ eẽnt.primũ itaq; deſcribit Ouidius Chaos ipſm.deĩde narrat quemadmodũ ĩ quattuor elemẽta etherem.aerem.aquam. terrã fuit cõmutatũ: ſicq; diſcretum : ut æther ſummum locum propter leuitatem apprehẽderit.proximum aer.aqua tertium.in infimum terra propter grauitatem detruſa fuerit.

Chaos in quattuor elementa.

Ante mare & terras & quod tegit omnia cælum
Vnus erat toto naturę uultus in orbe:
Quem dixere chaos:rudis indigeſtaq; moles:
Nec quicq̃ niſi pondus iners:congeſtaq; eodem
Non bene iunctarum diſcordia ſemina rerum.
Nullus adhuc mundo præbebat lumina titan.
Nec noua creſcendo reparabat cornua phœbe.
Nec circunfuſo pendebat in aere tellus
Ponderibus librata ſuis.nec brachia longo
Margine terrarum porrexerat amphitrite.

Et quod tegit omnia cælum.hoc eſt ante mũdi conſtitutionem.Nam mundus:ut inquit Plinius: alio nomĩe cælum dicitur.omnia continens:extra quod nihil prorſus eſſe poteſt.Sed cælum proprie eſt extrema circũferentia in qua diuinum omne fixum ac locatum eſt. Cælum autem dictum eſt : ut & Varro & Plinius ſcribũt:quod uariis ſideribus ſit cælatum.De mundi autem origine uariæ ſunt priſcorꝫ opiniones. Sed Ouidius ut dixi:Hæſiodum ſequitur:qui ĩ Theogõia chaos deſcribit:ex eoq; omnia fluxiſſe aſſerit. Quam quidem opiniõem ſecutus eſt etiam Eurypides Anaxagoræ phyſici diſcipulus : ut ſcribit Diodorus.In Menalippo nãq; tragœdia Cælũ & terram olim miſta fuiſſe ait:ex hiſque ſeparatis ſingula eſſe generata.arbores.uolucres.feras ac mortalium omne genus. Vnus uultus.aſpectus unus nulla penitus uarietate diſtinctus.

Quem dixere chaos.Si eſſet ſoluta oratio quod etiam elegãter diceretur.quale eſt illud Saluſtianum.Eſt locus ĩ carcere quod Tullianum appellatur.Chaos autem απο του χαινειν.hoc eſt ab hiando uenit:Vt ſcribit ſex.Pompeius : qui ex ſentẽtia Hæſiodi ait chaos eſſe cõfuſam quandam ab initio unitatem hiãtem patentemq; in profundum ex eo quod græci χαινειν . nos hiare dicimus. Vnde Ianus detracta aſpiratione fuit nomĩatus:eo quod fuerit omnium primus:cui primo ſupplicabant ueluti parenti:a quo rerum omnium factum putabãt initium.Eſt autem fere indeclinabile Chaos:tametſi a nominatiuo græco chaus interdum fiat nomĩatiuus latinus:ut notat Priſcianus.Vnde Ouidius ĩ.xiiii.libro ait.Et noctem noctiſq; deos hereboq; chaoq; cõuocat. A chao uero omnium rerum principio inchoare deriuari uidetur. Rudis indigeſtaq; moles.hoc eſt impolita ĩdiſtinctaq; magnitudo & maſſa. Niſi pondus iners.pigrum & immobile omniq; arte carẽs. Congeſtaq; eodem.hoc eſt ſemina & primordia rerum male coniunctarum inter ſe diſſidentia ĩ eundem locum cõducta & congregata. Nullus adhuc mundo.Quale eſſet illud primum chaos:apertius ĩis declarat:quibus mũdus poſtea fuit diſtinctus.Nam neq; ſol inquit ullus erat qui lumen funderet neq; ulla luna: quæ modo creſceret.modo decreſceret.nulla terra.nullũ mare.nullus aer uidebatur. Sed omnia unum chaos erãt. Nullus Titan.nullus ſol.Nam Titã:qui & Titanus dicitur:frater fuit Saturni. Vnde ſol originem ducẽs Titan fuit appellatus:quemadmodum luna Titanis uocatur.Diodorus uero ſcribit Cælum ex pluribus uxoribus ſuſcepiſſe filios quiq; & quadraginta.horum decem & ſeptem ex Titea ortos proprio nomine ſingulos. Cõmuni autem omnes a matre appellaſſe Titanas. Noua phœbe.Noua luna.Singulis enim quibuſq; mẽſibus lũa renouari uidetur.Vt autem phœbus pro ſole:ita phœbe pro luna ponitur. Reparabat.renouabat.ĩſtaurabat.Cornua uero lunæ aſcribuntur ex aſpectu.Illa nanq; habere uidetur primis diebus: quibus a coitu ſolis digreſſa cõſpicitur.propter quod ab ægyptiis lunæ : quam iſidem uocant:bos ſacrificatũ.

Nec circũfuſo pendebat in aere tellus.hoc eſt.nec terra ſuis ac propriis ponderibus ſuſtentata in aere ſuſpẽſa erat:quemadmodum nũc eſſe uidetur.Nam terra idcirco mundi centrum eſſe dicitur:quia ĩ medio elemẽtorum omnium eſt ſita.Sola autem elemẽtorum immobilis permanſit. Ponderibus librata ſuis:hoc eſt ſua grauitate ſuſtẽtata ſic ut nulla ex parte ſurſum uerſus trudi poſſit.ſed in imo ſemper ſidat. Nec brachia longo.hoc eſt.nec ullus oceãus mediterranea maria effecerat: quæ oceani brachia eſſe uidentur. Porrexerat.Extẽderat. Longo margine.longa extremitate terrarum.Nam Margo uniuſcuiuſq; rei dicitur extremitas. Eſt autem ĩcerti generis nomen. Amphitrite.Sic eſt legendum:non amphitrites : ut quidam aſſerentes pro

Neptuno poni.Nam amphitrite oceani fuiſſe filia dicitur:quæ cum perpetuam uouiſſet uirginitatem:Neptunum:qui ipſius maritus eſſe cupiebat:aſpernata ad Atlantem confugit.Miſſus autem delphin ei Neptuni nuptias perſuaſit.Claudianus de proſerpinæ raptu.Etiam Nereia glauco Neptunum gremio complectitur amphitrite.Ponitur antem pro oceano uniuerſam terram circũeunte. Vnde & απο του αμφιτριβειν:hoc ẽ a circũterrendo:quod terram undiq; terat ac lancinet:nomen ſumpſiſſe uidetur.Neq; audiẽdi ſunt quidã inepti putantes απο του αμφιτρειν. hoc eſt a circũterrendo:quod mare circũ ſe nauigantes pereundi terrorẽ inſequatur.

Quaq; erat & tellus:illic & pontus & aer:
Sic erat inſtabilis tellus.innabilis unda.
Lucis egens aer.nulli ſua forma manebat:
Obſtabatq; aliis aliud.quia corpore in uno
Frigida pugnabant calidis.humentia ſiccis.
Mollia cum duris.ſine pondere habentia pondus.
Hanc deus & melior litem natura diremit.
Nam cælo terras:& terris abſcidit undas:
Et liquidum ſpiſſo ſecreuit ab aere cælum.
Quę poſtq̃ euoluit:cęcoq; exemit aceruo:
Diſſociata locis:concordi pace ligauit.
Ignea conuexi uis & ſine pondere cęli
Emicuit:ſummaq; locum ſibi legit in arce.
Proximus eſt aer illi leuitate locoque.
Denſior his tellus:elementaque grandia traxit:
Et preſſa eſt grauitate ſui.circũfluus humor

Sic erat inſtabilis tellus.Mobilis.Significat autem nulli elementorum ĩ illo chao ꝓpriam fuiſſe naturam. Nulli ſua forma manebat.hoc eſt.nullum elementorum propriam habebat figuram atq; naturam. Obſtabatq; aliis aliud.hoc eſt inter ſe elementa pugnabant:quia contrariæ qualitates in eodem erant ſubiecto:quod nunc fieri non poteſt:ut in eodem cõtraria ſimul exiſtant.Neq; enim idem ſimul calidum & frigidum.aut molle & durum. aut graue & leue eſſe poteſt. Hanc deus.Narrat quemadmodum chaos illud quod actenus deſcripſit:in quattuor elementa fuit tranſmutatũ: itaq; diſtinctũ:ut æther omnium leuiſſimus ſupremum occupauerit locum. Proximus aeri ceſſerit. Aqua & terra propter grauitatem in imo reſederit.Deus autem ex ſtoicorum ſententia:ut eorꝫ interpretatione utar qui Diogenem Laertium uerterunt : eſt animal immortale rationale perfectum ſiue intellectuale.beatum.a malo omni remotiſſimum.prouidentia ſua mũdum & quæ ſunt in mundo diſponens omnia.non tamen ineſſe illi humanæ formæ lineamenta aiunt. Cæterum eſſe q̃dem opificem immenſi huius operis ſicuti & patrem omnium. Apuleius quoq; de deo uetus inquit opinio eſt: quæ in cogitatione omnium hominum penitus inſedit:deum originis non habere auctorem deumq; eſſe ſalutem & pſeuerantiam earum quas effecerit rerum.Neq; ulla res eſt tam preſtantibus uiribus:quæ uiduata dei auxilio: ſui natura contenta ſit.Hanc opinionem uates ſecuti profiteri auſi ſunt:omnia Iouis eſſe plena. Et melior natura.Meliorem naturam deum uocat:qui mens & cauſa a Platone appellatur.Nam plato quoq; ut Diogenes Laertius ait duo rerum principia poſuit Deum & materiam quam informem & infinitam eſſe ait. Eamque in quattuor elementa ignem.aerem.aquam.terram a deo ſiue mente fuiſſe conuerſam aſſerit.Hoc idem & Stoici ſenſerunt:qui unum eſſe deum aiunt:ipſumq; ut Seneca ſcribit & naturam & mentem & fatum & Iouẽ multiſq; aliis nominibus appellatum ex informi materia primum quattuor elementa genuiſſe.Nihil autem aliud eſt natura ut idem Seneca ait q̃ deus & diuina quædam ratio toti mundo & partibus eius inſerta. Diremit.diſſoluit.Proprie autem dirimi dicuntur lites & prælia:cum diſſoluuntur atq; tolluntur. Ab aere ſpiſſo. Craſſo in quo & nubes generantur & pluuiæ. Liquidum autem cælum pro æthere poſuit.Nam Aether & puriſſimus eſt & ab omni perturbatione alienus. Liquidum.Purum.Clarũ limpidum.ab omni corruptione remotum.

Secreuit.ſeparauit:atq; diſtinxit. Quæ poſtq̃ euoluit.Poſteaq̃ ĩquit deus quattuor elemẽta explicuit:ac ex illo aceruo:qđ chaos dicũt:eduxit:q̃uis locis diſiuncta forẽt:q̃dam tamẽ concordia ea copulauit.Nam ut aiũt phyſici:elementa primis quattuor qualitatibus partim inter ſe conueniũt.partim a ſe inuicem diſſident.ignis enim cũ ſit calidus & ſiccus aeri q̃dem caliditate copulatur.ab eodem uero ſiccitate qua terræ ſimilis eſt ſeparatur. Aer cum humidus ſit & calidus:humiditate aquæ reſpondet.caliditate repugnat.Nam aqua humida ẽ & frigida.Et frigiditate q̃dem ſibi terram cõciliat:humiditate uero eandem ab ſe alienat.Nam terra frigida eſt & ſicca.Ita hac pace tam cõcordi elemẽta inter ſe uidentur fuiſſe copulata. Ignea uis.periphraſis ẽ ætheris atq; ignis:qui ſupremũ propter leuitatem ſibi locum uendicauit. Summa arce.excelſa & alta.Nãq; arces in eminentioribus urbium locis exædificari ſolent. Legit:elegit. Proximus eſt aer illi. Aer inquit & leuitate & loco ꝓxime ad ignẽ ætheremq; accedit.Nã aer ſi terræ aquæue comparetur leuis eſt.Si ætheri grauis. Dẽſior his tellus.hoc eſt.craſſior & grauior. Elemẽtaq; grãdia traxit.hoc eſt.partes magnas & grauiores ex illo aceruo ſecum traxit.Proprie aũt illo uerbo traxit uſus eſt poeta.Nã ui q̃dam naturali oĩa grauia & ponderoſa dehorſum trahunť.Elemẽta uero ꝓ partibus poſuit.Nã elementũ eſt:ex quo primo ꝓdeunt quæ fiunt:& in qđ extremum reſoluunť. Et preſſa eſt grauitate ſui.hoc eſt.ob ſuã grauitatem in infimum locum deſcendit.Omne.n.graue natura dehorſum tendit. Videtur autem quibuſdam Ouidius tertiũ ab igne locũ terræ aſſignare : cũ in

Vltima poſſedit:ſolidumq; coercuit orbem.
Sicubi diſpoſitam:quiſquis fuit ille deorum:
Cōgeriem ſecuit:ſectamq; in membra redegit:
Principio terram:ne non æqualis ab omni
Parte foret:magni ſpeciem glomerauit in orbis.
Tum freta diffudit:rapidiſq; tumeſcere uentis
Iuſſit:& ambitæ circundare littora terræ:
Addidit & fontes:& ſtagna immenſa:lacuſq;:
Fluminaq; obliquis cinxit decliuia ripis:
Quæ diuerſa locis partim ſorbentur ab ipſa.
In mare perueniunt partim:campoq; recepta
Liberioris aquæ pro ripis littora pulſant.
Iuſſit & extendi campos. ſubſidere ualles.
Fronde tegi ſiluas. lapidoſos ſurgere montes.
Vtq; duę dextra cęlum:totidemq; ſiniſtra
Parte ſecant zonæ.quinta eſt ardentior illis:
Sic onus incluſum numero diſtinxit eodem
Cura dei:totidemq; plagæ tellure premuntur:
Quarum quę media eſt:non eſt habitabilis ęſtu.
Nix tegit alta duas. totidem inter utrāq; locauit:
Temperiemq; dedit miſta cum frigore flāma.

ultimum detruſam fuiſſe propter grauitatem immobilitatemque conſtet. Sed Ouidius ſcite recteq; loquitur. Non enim infima loca ſed ultima terrarum ab aquis occupata fuiſſe ait:neq; uulgi opinionē hoc loco ſequitē: ut quidam aiunt:qui aquam ultimum elementum eſſe putāt:quia totā inundari terram ab aqua nō uidēt. Sed aqua idcirco ab in undatione totius terræ arcetur: ut terrenis animalibus in primiſq; homini loca non deſint. Quod ſi hoc non fuiſſet:aqua non minus q̄ aer undiq; totam terrā complecteretur. Id quod innuit Ouidius cum inquit. Solidumq; coercuit orbem. hoc eſt cōtinuit ſolidum & durum terræ orbem. Coercere enim eam non poſſet:niſi undiq; ipſam complectere-tur. Mediam nanq; omnium elementorum terram eſſe phyſici in primiſq; Stoici, affir-māt. Vnde & mundi centrum eſſe perhibetur. Sic ubi diſpoſitam. Hoc loco & quatuor deſcribit elemēta: & ea quibus unūquodq; ipſorū eſt inſtructum. Quiſquis fuit. Innuit ſe ignorare quiſnam deorū ille fuerit:q quatuor elementa diſtinxit. Secuit. ſeparauit ac diuiſit. In membra redegit. In partes diduxit. Principio terram. Poſteaq̄ inquit Chaos in quatuor elementa diſtinxit:effecit ut undiq; terra foret rotūda: Variiſq; rebus īſtrueret. Ne nō æq̄lis. hoc ē ut æq̄lis undiq; eſſet. Duæ.n.negatiōes affirmationē conſtituunt. Glomerauit. effecit in ſimilitudinē magni globi & pilæ:quæ ex omni parte ſibi eſt æqualis. Glomerare enim eſt glomū globūq; qui undiq; rotundus eſt efficere. A glomo autem ac potius glomere. Nam utroq; modo declinatur:ut ait priſcianus:glomero uerbum deriuatur. Tum freta diffudit hoc eſt maria mediterranea immiſit. Nam freta proprie dicuntur maria anguſta inter duas terras exiſtētia a feruēdo deducta:quos græci porthmos uocant. Tumeſcere. Inflari. In tempeſtatem erigi. Rapidis uentis. Rapacibus. Omnia ſecum rapiētibus. Iuſſit. Voluit. Vt terentius. Iubeo chremētem ſaluere. Iubere aūt proprie eſt īpetrare. Ambitæ terræ. Vndiq; a mari circundatæ. Littora autem proprie maris dicuntur. Nam littus eſt:ut celſus definit:quouſq; maximus fluctus a mari peruenit. idq;.M. Tulliū ait primum conſtituiſſe:cum arbiter electus foret. Stagna immenſa. Maximas paludes. Cinxit. circundedit. Obliquis ripis. Nō rectis. Ripæ aūt proprie ſunt fluminū. Vnde ripariæ hirundines dictæ quæ in fluuiorum ripis nidos faciunt. Flumina decliuia prona ac deorſum labentia. Quæ diuerſa locis. Fluminum naturam deſcribit. Nam quædam ab ipſa ſorbentur terra:quædam in mare deferuntur. Campoq; recepta. Campus eſt terræ planicies. ſed hoc loco pro æquore ponitur. Pro ripis littora pulſant. Percutiunt ac ut uerbo utar Pliniano lācināt. Elegāter aūt littora a ripis diſtinxit. Littora nāq; maris. fluminum ripæ dicūtur. Iuſſit & extēdi campos. hoc eſt terræ planicies dilatari. Subſidere ualles. in ima deſcendere. Vallis autem ea oblonga cōcauitas dicitur quæ eſt inter duos montes uicinos. Vnde uallicula diminutiuū deriuat̄. Fronde tegi ſiluas. hoc eſt arbores in ſiluis naſci. eſt enim Synegdoche. Nam & a parte totū ītelligimus:& ſingularem numerū pro plurali accipimus. Hanc uero figuram etiam ī ſoluta oratiōe frequenter uſurpamus. Tegi. Cooperiri. Lapidoſos ſurgere montes. hoc eſt montes ſaxoſos in altum tolli. Mons enim nihil eſt aliud q̄ terræ tumor. Vnde etiam montes tumuli dicuntur. Iuſſit autem uerbum eſt ſubaudiendum. Vtque duæ dextra cælum. Quinq; Zonis & circulis cælum ſecatur in quinque partes quibus diſtinguitur etiam terra. Earum duæ ultimæ frigore rigent. mediam ſol urit. reliquæ inter frigus & calorem ita ſunt temperatæ:ut in iis demum animātes habitare poſſint. q̄q̄ earum altera in qua eſſe dicuntur antipodes:nobis penitus ignoretur. Parte dextra. Quæ ad arcticum uergit polum partem dextram uocat poeta ut ſiniſtram q̄ ad antarcticum. Zonæ. Cingula. circuli. Quinta eſt ardentior illis. Quintam poeta mediam uocat quā idcirco ardentiorem eſſe ait:quod per eam ſol decurrit. Onus incluſum. Periphraſis eſt terræ. Nam terra quæ eſt ponderoſa quinq; zonis continetur atq; diſtinguitur. Plagæ. Regiones. Qua in ſignificatione corripitur prima ſyllaba quæ producitur. cum uulnera ſignificantur. Aeſtu. Feruore ac nimio calore. Totidem inter utranq; locauit. hoc eſt. duas tēperatas inter extremas & mediā collocauit:quæ id circo ſunt temperatæ:quia & frigore participāt & calore.

Zonæ quinq;.

Imminet his aer:qui quanto eſt pondere terræ.
Pondere aquæ leuior:tanto eſt oneroſior igne.
Illic & nebulas. illic conſiſtere nubes
Iuſſit:& humanas motura tonitrua mentes.
Et cum fulminibus facientes frigora uentos.
His quoq; non paſſim mundi fabricator habēdum
Aera permiſit. uix nunc obſiſtitur illis:
Cum ſua quiſq; regat diuerſo flamina tractu:
Quin lanient mūdum. tāta eſt diſcordia fratrum.
Eurus ad auroram nabathæaq; regna receſſit:
Perſidaq; & radiis iuga ſubdita matutinis.
Veſper & occiduo quæ littora ſole tepeſcunt.
Proxima ſunt zephyro. ſcythiam ſeptemq; triones
Horrifer inuaſit boreas. contraria tellus
Nubibus aſſiduis:pluuioq; madeſcit ab auſtro.
Hæc ſuperimpoſuit liquidum & grauitate carētē

Imminet his aer. Nunc aerem ita deſcribit. ut omnia quæ in eo fiunt:cōmemoret. Tanto eſt oneroſior. ponderoſior. grauior. Illic & nebulas. In illo inquit aere & nebulæ conſiſtunt & nubes. Eleganter autem inter nebulas & nubes differentiam ſignauit poeta. Nebulæ enim dicuntur uapores dēſi haud longe a terris aquiſue recedentes. Nubes autem uapor eſt humidus in ſublime egreſſus:cuius denſitate ſol obūbratur. Et cum fulminibus. Fulmina quoq; inquit & uenti frigora adducentes in aere generantur. Fulmen autem ignis eſt excō curſu uentorum eliſus in terramq; delatus. Fulminum uero multa ſunt genera de quibus copioſe Plinius ſcribit. Ventus autem eſt impetus aeris in unā partem fluentis. Venti uero principales ſūt quatuor:quos eleganter Ouidius deſcribit. Omnis ſane uentus frigidus eſt natura:quāuis auſter qui per torridam zonam tranſit: calidus eſſe uideatur. Motura. commotura ac terrefactura. Vix nunc obſiſtitur illis. hoc eſt cum difficultate reſiſtitur uiolētiæ uētorum: quamuis unicuique eorum propria loca fuerit aſſignata. Quod ſi totus aer illis fuiſſet permiſſus: de rebus humanis actum foret. Sua flamina. ſuos ſpiritus. Diuerſo tractu. diuerſis regionibus. Nam Eurus ab oriēte. zephyrus ab occidēte. Auſter a meridie. Boreas a ſeptētrione flare dicuntur. Quin lanient mundum. diſſipent ac dilacerent. Tanta eſt diſcordia fratrum. Pulchra acclamatio: quali Vergilius quoq; utitur. Tantæ molis erat romanā cōdere gentem. Venti autem idcirco fratres dicuntur:quod auroræ & Aſtræi gigantis filii fuiſſe finguntur. Eurus ad auroram. Quemadmodum ſinguli e principalibus uentis ſingulas mundi partes ſint ſortiti: perſpicue eleganterque deſcribit poeta. Notum eſt autem mundum in quatuor partes diſtingui in orientem. occidentem. meridiem & ſeptentrionē. Eurus autē απο τησ ηωσ hoc eſt ab aurora deriuatur:qui latine dicitur uulturnus a continenti uulturis uolatu cui ſimilis eſſe uidetur. Nabathæa regna. orientalia: Nebath enim Iſmaelis filius:ut Ioſephus in antiquitatibus iudeorum ſcribit: Vna cum undecim fratribus ſuis omnem terram ab Euphratæ ab mare rubrū uſq; poſitam tenuit Nabathæamq; prouinciā nominauit. Vnde Nabathæa regna fuere appellata. Perſidaq;. Perſis quæ & perſa dicitur regio eſt Indiæ finitima. Variis autem modis orientem:unde flat Eurus: deſcribit. Iuga ſubdita. Montes ſubiectos. Radiis matutinis. Radiis ſolis exorientis. Matuta.n. eadem eſſe cum aurora quæ antecedit ſolem:perhibetur. Vnde matutinus declinatur. Veſper & occiduo. Euro cōtrarius Zephyrus quē fauonium:quod ſatis omnibus faueat:latini appellant:ab occidente flat: Veſpera autem pro occidente id circo ponitur:quod illic ueſper ſtella:quæ & heſperus dicitur:in principio noctis apparet. Occiduo ſole. occidēte. Proxima ſunt zephyro. Zephyrus uentus eſt occidentalis απο του ζωην φερειν hoc eſt a ferēda ſatis omnibus uita. Scythiā ſeptemq; triones. Boreas uentus eſt frigidiſſimus flans a ſeptētrione:qui latine ab impetuoſo aquilæ uolatu Aquilo nominatur. Scythia autem regio eſt ad ſeptemtrionem ſita a Scytha rege denominata. Septemq; triones Priſca lingua triones boues dicebantur aratorii. Septem autem ſtellæ ita in ea parte cæli ſunt collocatæ:ut plauſtrum cum bobus effingere uideantur:quæ & ſeptentriones uocantur: & illi regioni ſeptētrioni nomen impoſuerunt. Non eſt autem hoc loco tmeſis:ut quidam putant:qui eam temeſin imperite uocat:cum biſyllaba dictio ſit non triſyllaba. Sunt enim duæ dictiones quæ iunctæ quidem ſeptentrionis nomen efficiunt. Horrifer. horrorem ac frigus ferens. Contraria tellus hoc eſt:meridionalis plaga ſeptentrioni contraria. Pluuio auſtro. Auſter uentus eſt calidus & pluuioſus a meridie flans:qui græce dicitur notus απο τησ νοτιοσ. hoc ē. ab humiditate. Qui plura de uentis uidere cupit:legat & Vitruuium & Plinium. &. A. gelium & Senecam de quæſtionibus naturalibus. Illi namq; plures uentos conſtituūt. Cæterū Ouidius Homerum Vergiliumque eſt ſecutus:qui ſingulis cæli regionibus ſingulos attribuuntur uentos. Hæc ſuperimpoſuit. Aeri inquit:in quo uenti regnant:ſuperimpoſitus eſt æther:qui & grauitate & omni perturbatione caret. Vnde Lucanus. Pacem ſumma tenēt. Liquidum æthera. purum ab omnique fece & perturbatiōe remotum. Aether autem qui απο του αιθειν. hoc eſt ab urendo deriuatur:idem eſſe cum cælo a Cicerone perhibetur:in quo igneæ formæ curſus determinatos efficiunt. Vix ita limitibus. Cum Primum inquit elementa ſic fuere diſtincta:ut ſuperius eſt deſcriptum:ſtellæ:quæ antea latuerant:totum cælum illuſtrare cœperunt. Diſcreuerat. diſtīxerat. Vnde diſcreti homines a uulgo appellari cœperunt:qui res diligēter diſcernere ſciunt. Deus autem ſiue melior natura ſubaudiatur. Limitibus certis. hoc eſt terminis fixis ac immuta-

Quatuor uētorum regiōes

bilibus. Sub ipſa maſſa:ſub ipſo aceruo:quod chaos priſci uocarũt. Preſſa ſidera.compreſſa ac coercita: ne ſplendorem ſuum emittere poſſent.Sidus autem latinum eſt nomen neque cum y græco ſcribendum: ut quidã putant.Eſt uero ſidus id quod græci αϛρον uocant:hoc eſt ſignum ex multis ſtellis compoſitum.Stellæ enim ſunt ſingulares ac ſolæ neque cum aliis miſtæ quæ αϛερεσ a græcis appellantur:ut ſunt planetæ. Sidera uero ex pluribus conſtant ſtellis:ut Aries.Taurus.Corona.ut Macrobius in ſomnium Scipionis ſcribit. Neu regio.Animalibus ita mundi partes fuerunt exornatæ:ut dii & aſtra cælum tenerent. piſces maria ſortirentur. Feræ terras occuparent. Volucribus aer ſit aſſignatus. Neu pro & ne. Orba. priuata. Suis animalibus:propriis ac ipſi conuenientibus. Aſtra tenent cæleſte ſolum. Eorum ſequitur opinionem qui aiunt ſidera & deos eſſe animalia. propter quod indefinitione hominis mortale apponitur : ut a ſtellis & diis quæ ſunt immortalia diſtiguatur. Eſt enim homo animal rationale mortale.Solũ autem eſt quicquid rem aliquam ſuſtiet: ut nauium piſciumq; mare dicitur eſſe ſolum. hominum uero terra.auium aer.ſiderum ac deorum cælum. Vnde etiam natale ſolũ patriam dicimus.& exulem qui ex patria ſit expulſus:quaſi extra ſolum ſit eiectus. Ceſſerunt.proprie dixit. hoc eſt in diuiſione optigerunt.Cedere nanque interdum ſignificat In ius alterius uẽire: ut hoc mihi cedit id eſt ĩ ius meum tranſit. Alias cedere eſt abire & locum dare. Nitidis piſcibus.Splendidis ob aſſiduam lotionem. Terra feras cepit. id ẽ Terra animalia bruta accepit. Feræ eñi quamuis proprie pro iis animalibus quæ feritatem habẽt accipiantur:ut ſunt pardi. leones.urſi.a poetis tamen frequenter pro omnibus brutis ponunt̃. Feræ autem dictæ ſũt q^d toto corpore ferãtur. Volucres. Aues a uolando dictæ. Volucris interdum eſt adiectiuum & alatũ ſignificat ac uelox. Agitabilis aer.mobilis qui facile huc atque illuc impellitur. Sanctius his animal. Vltimus animalium homo ex terræ limo ad imaginem & ſimilitudinem dei fuit creatus ſiue a deo totius mũdi opifice: quod uerum eſſe cõſtat:ſiue a Prometheo Iapeti filio: quod poetæ finxerunt. Sanctius his animal.Feris.piſcibus.& auibus nõ diis hominem ſanctionem perfectioremq; accipiamus. Altæ mentis.profundæ memoriæ magniq; ingenii. Et quod dominari in cætera poſſet.Quod in reliqua imperium haberet. omnia enim poteſtati hominis deus ſubiecit. Ille opifex rerum.Periphraſis eſt dei.Nam deus rerum omniũ eſt auctor.

Seducta.ſeparata. Cognati cæli.ſimul nati.Nam terra una cum cælo ex illo aceruo:quod chaos uocarũt.orta eſſe perhibetur. Quam ſatus Iapeto.hoc eſt Prometheus Iapeti filius.Qui ſi fuerũt homines:falſum eſt hominem primum a Prometheo ex terra cum aqua commixta fuiſſe formatum:Sed cum fabula ſit. minime mirãdũ eſt:ſi lõge a ueritate abeſt. Finxit.formauit. In effigiem.In ſimilitudinem & imaginẽ. Moderantum.regentium & gubernantium. Pronaq; cum ſpectent.Colligit hominem ad imaginẽ & ſimilitudinẽ dei fuiſſe creatum:Cum enim alia animalia curua ſint ĩ terram:homo ſolus ore ſublimi ad cælumq; erecto præditus eſt:ut deum ad cuius effigiẽ creatus eſt:aſſidue cõtemplet̃:& cælũ:unde originẽ traxit:ĩtueatur. Cæluq; uidere iuſſit. Sic Cicero in legibus.Cum cætera animantia abieciſſet ad paſtum:ſolum hominem erexit ad cæli cognitionem. Sic modo.Hoc inquit modo terra:& ex illa rerum congerie fuit educta.& homines antea ſibi ignotos accepit:ex quorum uariis moribus quatuor diſtinctæ ſũt ætates : quæ a metallorum nominibus fuerũt appellatæ. Sic modo.nuper.pauloante. Sine imagine.ſine forma & facie. Induit.accepit. Cõuerſa. In figuram eam quam habet cõmutata. Aurea prima ſata eſt ætas.Ex uariis hominũ moribus quatuor ætates effectæ uident̃:qbus ꝓ morũ q̃litate a metallis nomina ĩpoſita fuere.Pria nãq; aurea fuit appellata:q^d optimis moribus illo tpe quo ſaturnus regnauit:hoïes floruerint. Secũda argẽtea:quod quo tpe cœpit regnare iupit:ĩ uitia hoïes ĩclinare cœperũt. Tertia ærea:quã bella occuparũt. Quarta Ferrea q^d in ea a nullo crudelitatis genere ſe hoïes abſtinere cõſtat. Sata.ſeminata ac ex moribus hoiũ effecta. Quæ uindice nullo.

Aethera:nec quicq̃ terrenæ fecis habentem.
Vix ita limitibus diſſeruerat omnia certis:
Cum quę preſſa diu maſſa latuere ſub ipſa:
Sidera cœperunt toto fulgeſcere cęlo.
Neu regio foret ulla ſuis animalibus orba:
Aſtra tenent cæleſte ſolum:formęq; deorum.
Ceſſerunt nitidis habitandæ piſcibus undæ.
Terra feras cepit. uolucres agitabilis aer.
Sanctius his animal mentiſq; capacius altę
Deerat adhuc:& quod dominari in cætera poſſet.
Natus homo eſt. ſiue hunc diuino ſemine fecit
Ille opifex rerum mundi melioris origo:
Siue recens tellus ſeductaq; nuper ab alto
Aethere cognati retinebat ſemina cæli:
Quam ſatus Iapeto miſtam fluuialibus undis
Finxit in effigiem moderantũ cuncta deorum.
Pronaq; cũ ſpectent animalia cætera terrã:
Os homini ſublime dedit:cęlũq; uidere
Iuſſit:& erectos ad ſidera tollere uultus.
Sic modo quæ fuerat rudis & ſine imagine tellus:
Induit ignotas hominum conuerſa figuras.

Aurea ætas

Aurea prima ſata eſt ętas:quę uindice nullo

hoc eſt.punitore & caſtigatore. Rectumque.honeſtum ac uirtutes. Nec uerba minantia.Periphraſis eſt legum atque edictorum:quæ in æs inciſa ut ab omnibus legi poſſent:publicis parietibus affigebãtur. Nec ſupplex turba.Nam aureæ ætatis tempore nullus erat iudex:cum omnes eſſent pares ac ſponte recte agerẽt. Primum autem capitis iudicium in Areopago actum fuiſſe Plinius in ſeptimo naturalis hiſtoriæ:narrat. Ora. Faciem.& uultum. Tuti.Securi.& ab omni iniuria remoti. Nondum cæſa ſuis. Tunc inquit nemo ad nauigandum naues fabricatus eſt. Vnuſquiſque enim ſuis locis contentus erat.Primus uero Danaus ex Aegypto ĩ græciam aduectus eſſe naui ſcribitur. Ante enĩ ratibus nauigabatur in rubro mari ab erythra rege inuentis.Reperiuntur tamẽ qui Myſos & Troianos priores illas excogitaſſe in Helleſponto putent: cum tranſirent aduerſus Tracas. Peregrinũ orbem hoc ẽ alienas terras. Totum enim pro parte per ſinegdochen poſitum eſt.Nam orbis pro tota ponitur terra. Vnde etiam orbem terrarum dicere ſolemus.Peregrina autem terra dicitur in qua quis peragrat qui in ea non ſit natus. Peregrinus nanq; dicitur qui aliena loca peragrat. Viſeret. Ad uidendũ iret. Pinus. Arbor.Speciem enim pro genere frequẽter ponunt poetæ.Eſt autem pinus quæ & picea dicitur:arbor montana ex qua naues conficiuntur. Mortales.Homines. Nondum præcipites.Nulla tũc ĩquit oppida erant.Primi uero Agiptii oppidum Dioſpolin ædificaſſe narrãtur.In græcia autem cæcrops oppidum a ſe cæcropiam appellauit:quæ nũc eſt arx athenis. Aliqui argos a phoroneo rege ante conditum uolũt. Quidam & ſicyonem. Præcipites. altæ. Vnde ſe quis præcipitem dare poteſt. Nõ tuba directi.Nulla tunc inquit bellica inſtrumenta in uſu erant. Nam tubas.buccinal & cornua:ut uegetius ſcribit in exercitu habebant Romãi: Tuba uero quæ directa eſt uocatur.Bucina quæ ĩ ſemetipſam æreo circulo flectitur.cornu quod ex uris agreſtibus argento nexum.temperatum arte & ſpiritu canentis flatu ſonitum emittit. Tubæ autem æreæ inuentor omnium primus Piſeus Tyrrhenus fuiſſe a Plinio ſcribitur. Non æris cornua flexi.periphraſis eſt litui: Nam lituus tuba eſt inflexa & uirga qua augures templum deſignabant. Non galeæ.non enſis erat.galea tegmẽ eſt capitis ferreum.Galeam uero gladium qui & enſis dicitur & haſtam lacedemonii inueniſſe traduntur. Sine militis uſu.Sine militis opera.hoc eſt ſine bello & præliis.Primi autem Afri prælium contra Aegyptios fecere fuſtibus:quos phalangas uocant. Mollia ocia.ſuauia & delicata.ab effectu quod molles mites ac delicatos homines reddunt. Peragebant.exigebant uſq; ad uitæ finem. Ipſa quoq; immunis. Terra inquit ſine ullo cultu Omnia uictui animalium neceſſaria abũde ſuppeditabat. Immunis.aut a cultura:ut dicimus aliquem ab officiis ciuilibus immunem.aut ſine ullo ſeminum munere. Semina enim quæ terræ committuntur: munera in ipſam collata uidentur. Raſtro ligone.ſarculo.Eſt enim inſtrumentum ad excolendam terram accomodatum. Saucia.uulnerata. Cum enim terra proſcinditur aratris:maxima tũ uulnera pati uidetur. Nullo cogente.nullo colente agros.Qui enim agros colit.cogere ipſos uidetur:ut fructus emittant. Arbuteos fœtus.fructus arbuti:quæ eſt arbor admodum humilis poma ferens rubicunda. Montanaq; fraga.Perite: nam in montibus fraga rubicunda ex herbulis coliguntur. Vergilius:& humi naſcentia fraga. Cornaq;.Poma ſunt rubicunda:quæ ptopter nucleorum duriciem lapidoſa a Vergilio dicuntur.Lapidoſaq; corna. Mora. poma quæ ĩ rubis naſcentia ſunt nigra.unde & nomen.Maurum namq; ſignificat nigrum:Quæ uero in arbore naſcuntur ante mortem Thiſbes alba fuiſſe dicuntur. In duris rubetis.aſperis & ſpinoſis. Rubetum autem dicitur locus rubis & ſpinis conſitus:ut oliuetum oliuis.Rubeta uero eſt rana præſentiſſimi ueneni ĩ rubetis uiuens.Vnde & nomen accepit. Et quæ deciderant. Glandibus quoq; inquit:quæ ex quercubus arboribus ioui dicatis cadebant:ueſcebantur illi homines primi. Ver erat æternum . Nullæ tunc ĩquit erant mutationes temporum:ſed Zephyri aſſidue flantes ſine ullo ſemine naſcentes ſic fouebãt flores ut uer ſemper eẽ uideretur. Mulcebãt.lenibant.fouebãt.ut neq; nimio calore neq; frigore areſcerent. Nec renouatus ager.

Sponte ſua. ſine lege fidem rectumq; colebat.
Pœna metuſq; aberant. nec uerba minantia fixo
Aere ligabantur. nec ſupplex turba timebat
Iudicis ora ſui. ſed erant ſine iudice tuti.
Nondum cæſa ſuis:peregrinum ut uiſeret orbem:
Montibus in liquidas pinus deſcenderat undas:
Nullaq; mortales præter ſua littora norant.
Nondum præcipites cingebant oppida foſſæ.
Non tuba directi. non æris cornua flexi.
Non galeæ. non enſis erat. ſine militis uſu
Mollia ſecurę peragebant occia gentes.
Ipſa quoq; immunis raſtroq; intacta:nec ullis
Saucia uomeribus per ſe dabat omnia tellus.
Contentiq; cibis nullo cogente creatis
Arbuteos fœtus montanaq; fraga legebant:
Cornaq;:& in duris hærentia mora rubetis:
Et quæ deciderant patula iouis arbore glandes.

Tunc minime opus erat agros renouare:cum ſingulis quibuſq; annis ſine ullo cultu frumenta ferrent. Eſt autem noualis periphraſis. Nouale.n.ſiue noualis. Vtroq; enim.modo dicitur.aruum ē quod alternis annis ſeritur ut plinius ſcribit. Canebat.caneſcebat & canus fiebat. Nam agri frumentis maturis quodam modo caneſcere uidentur. Grauidis ariſtis. Plenis granorum ſpicis. Ariſtas enim quæ ſũt partes ſpicæ primum areſcentes: Vnde & nomen ſumpſerunt:pro ipſis ſpicis poſuit. Iam flumina nectaris ibant. Nectar potio deorũ ſuauiſſima eſſe dicitur. Flaua mella.a colore dicuntur. Flauus autem color:ut inquit gellius ex uiridi albo & ruffo conſtat. Stilabãt.guttatim cadebãt.

Ver erat æternum: placidiq; tepentibus auris
Mulcebãt zephyri natos ſine ſemine flores.
Mox etiam fruges tellus inarata ferebat.
Nec renouatus ager grauidis canebat ariſtis:
Flumina iam lactis.iam flumina nectaris ibant.
Flauaq; de uiridi ſtillabant illice mella.
Poſtq̄ ſaturno tenebroſa in tartara miſſo:
Sub ioue mundus erat: ſubiitq; argentea proles
Auro deterior.fuluo precisior ære:
Iupiter antiqui contraxit tempora ueris:
Perq; hyemes æſtuſq;: & inęquales autumnos:

De uiridi illice. Speciem pro genere poſuit. Nã illicem pro omni arbore accipimus. Illex autẽ arbor eſt glandifera Ioui cõſecrata. Ea uero enumerat poeta:quibus primi illi homines uitam felicem uiuebant. Poſtq̄ Saturno. Aureæ ætati q̄ ſaturnus regnauit: ſubnectitur argentea:in qua regnauit Iupiter:quæ ut aurea deterior:ſic eſt ænea melior. Primus autem omniũ Iupiter uer illud aureæ ætatis perpetuum in quatuor tempora commutauit. Ver æſtatem. autumnum hyemem.tumq; primũ calores atq; frigora. aerem infeſtare cœperunt. ideoque homines antra & ſpeluncas pro domibus habitare atq; agros colere coacti ſunt. Poſtq̄ Saturno.hoc eſt poſtq̄ mortuus eſt Saturnus. Nam illi mitti in tartara dicuntur qui moriuntur. Saturnus uero Vrani & Veſtæ filius auxilio Titanum fretus cum Ioue filio Imperium orbis occupante congreſſus ab illoq; Cretæ regno pulſus ad Ianum Italiæ regem cõfugit a quo benigne ſuſceptus & in partẽ regni admiſſus: urbẽ cõdidit in iis locis:ubi nunc eſt Roma:quã de ſuo nomine Saturniã appellauit. Loca ſane edita uocari ſaturnia in ſicilia præſertĩ & Italia Diodorus ſcribit. Eo q̄d ſaturnus urbium arces locaq; munitiora apud omnes occuparit. ſaturnus autem eſt appellatus:ut Cicero ſcribit: q̄d ſaturetur annis. Ex ſe enim natos idcirco comediſſe fingitur:quia conſumit ætas temporum ſpacia ãniſq; præteritis inſaturabiliter expletur. ſaturno autem Ianus qui cũm regnauit:cum ſubito non comparuiſſet ſaturnalia excogitauit.ac primum terram omnem ditioni ſuæ parentem ſaturniam nominauit. Aram deinde illi & ſacra tanquã deo condidit:quæ ſaturnalia uocauit obſeruare igit̃ cũ iuſſit maieſtate religionis quaſi uitæ melioris auctorem. Simulacrum eius indicio eſt: cui falcem inſigne meſſis adiecit. Hæc & multo plura de ſaturno Macrobius. Eorum autem ſequitur opinionem poeta qui aiunt ſaturnum a Ioue filio regno fuiſſe pulſum & apud inferos relegatum. Tenebroſa in tartara. Tenebrarum plena. Tartarus locus eſt apud inferos profũdiſſimus. Innuit autem Saturnum regem fuiſſe Cretæ eoq; mortuum & ad inferos detruſum. Sub Ioue mundus erat Sub imperio Iouis:qui filius ſaturni & opis fuiſſe ac eodem partu cum Iunone editus perhibetur. A nymphis autem educatus cum adoleuiſſet:contra Titanas ob captos parentes bellum geſſit:illoſq; liberauit. Patrem deinde quem uitæ ſuæ inſidias tetendiſſe comperit:regno expulit ad iferoſq; relegauit. Iupiter autem dictus eſt:ut ſcribit cicero:quaſi iuuans pater:quem conuerſis caſibus appellamus a Iuuando iouem. A poetis pater diuũ hominumq; dicitur. A maioribus autem noſtris optimus maximus:& quidem ante optimus id eſt beneficentiſſimus q̄ maximus. quia maius eſt certeq; gratius prodeſſe hominibus q̄ opes magnas habere. Eſt autem ordo. Iupiter contraxit tempora antiqui ueris:poſtq̄ ſub Ioue mundus erat ſaturno miſſo in tartara tenebroſa. Contraxit.abbreuiauit. Antiqui ueris.illius perpetui:quo aurea ætas eſt gauiſa. Perque hyemes. Anni quatuor enumerat partes Ver.æſtatem:autumnum:hyemem. Hyems eſt.ut Stoici definiunt:aer ſupra terram algidus ob ſolis in anteriora proceſſum. Aeſtuſq;.æſtatem. Eſt autem æſtas imminens terræ aer calefactus ſolis curſu ad ſeptentrionem uerſus. Et inæquales autumnos. Scite. Nam autumnus modo frigoribus contrahitur.modo caloribus diffunditur. Idcircoq; morboſus habetur. Fit uero autumnus ſolis recurſu a nobis ad ea loca unde flant auſtri. Et breue uer. Illius perpetui comparatiõe uer breue dicitur. Eſt autem uer aeris temperies :quando ſuo ad nos curſu ſol agitur. Exegit.digeſſit. Quatuor ſpaciis.quatuor menſuris temporum. Singulæ nanque anni partes:ex tribus menſibus conſtant. Canduit.candens & igneus eſt uiſus propter nimium æſtum. Glacies aſtricta.conſtricta & congelata. Ventis.non omnibus ſed borea aliiſque frigidis: Ventorum nanque frigore aqua in glaciem conſtringitur. Pependit.ab arboribus ſpeluncarumque tegminibus eſt intelligendum. Domus antra fuerunt. Antrum latine ſpelunca dicitur. Et denſi frutices. Inter arbores & herbas frutices medii eſſe dicuntur. Nam & minores arboribus ſunt:nec hyeme ut herbæ areſcunt. Semina tum primum. Tunc primum inquit homines cœperunt & arare & ſeminare. Cerealia ſemina.frumenta. Nam Ceres prima omnium frumenta hominibus oſtendit cum antea glande ueſcerentur. Preſſique iugo.boues iugare & arare cœpit Bryges Athenienſis: ut alii Triptolemus. Tertia poſt illam. Aerea ætas quæ & ænea dicitur:argenteam eſt ſubſecuta:cuius homines bellicoſi quidem erant:procul tamen a nefariis ſceleribus aberant. Sæuior ingeniis. durior aſperior q̄ argentea foret. Horrida arma.horrorem incutientia. De duro eſt ultima ferro. Vltima ætas in qua nos quoque uerſamur:a ferro metallorum duriſſimo propter feros mores eſt appellata. Nam relictis uirtutibus illius ætatis homines uitia ita ſunt amplexi:ut omne honeſtũ terras dereliquiſſe uideatur. Protinus irrupit. Cum impetu intrauit. Venæ peioris.metalli deterioris. Nam uenæ non tantum animalium dicuntur ſed etiam metallorum. Fugere pudor uerumque fideſque. Per hæc omnes uirtutes ab hominibus fugiſſe dicuntur. Et uis.uiolentia. Et amor ſceleratus habendi Auariciæ eſt periphraſis.quæ idcirco ſcelerata uocatur: q̄ hominem ad omne ſcelus impellit ſceleratumq; facit. Vela dabat uentis. Probat homĩes ferreæ ætatis auariciæ nimium ſtuduiſſe : cum imperiti nauigandi ſe tamen uentis : quorum naturam ignorabant : committerent. Nauita a naui idem eſt qui nauta. Quæq; diu ſteterant.erectæ fuerant. Inſultauere exultauere ac ſaltus quoſdam dediſſe ſunt uiſæ. Communemque prius. Tunc primum inquit terra antea communis diuidi eſt cœpta. Cautus menſor. Callidus & aſtutus menſurator. Longo limite.longo termino. Termini enim quibus agri diſcernũtur: longiores ſunt: quo profundius in terram defodiantur. Nec tantum ſegetes. Non ſolum inquit fruges coacta eſt edere terra: ſed lapilli quoque precioſi & metalla ex eius uiſceribus ſunt effoſſa. Sed itum eſt ĩ uiſcera terræ. In intimas terræ p̃tes fodiẽdo deſcenſũ eſt. Admouerat appoſuerat. Stigiis umbris. Inferis. eorum ſequitur opinionẽ qui aiunt inferos in centro terræ eſſe. Effodiuntur opes. Lapillos pretioſos aurũ & argentum opes appellat poeta. Iritamenta malorum. Incitamenta ac ſtimuli quidam ad mala perpetranda. Iamque nocens ferrum. Ex eo nanque conficiuntur enſes:quibus homines interimuntur. Ferrum autem in creta Heſiodus ſcribit inueniſſe eos:qui idei Dactyli uocati fuerunt. Ferroque nocentius aurum. uere Nam propter aurum adipiſcendum grauiſſima quæque fœdiſſimaque ſcelera committũtur. Vnde Vergilius Quid non mortalia pectora cogis Auri ſacra fames: Auri autem metalla & conflaturam cadmus phœnix inuenit ad Pangæum montem. ut alii Thoas & eaclis in Panthia aut ſol oceani filius:cui gelius medicinæ quoque inuentionem ex melle aſſignat. Quod pugnat utroque & ferro & auro. Victoria nãque:ut Ariſtophanes inquit:ſolet in illis reſidere caſtris: in quibus plus auri pecuniarumque habetur.

Argentea ætas

Et breue uer ſpatiis exegit quatuor annum.
Tum primum ſiccis aer feruoribus uſtus
Canduit: & uentis glacies aſtricta pependit.
Tũ primũ ſubiere domos.domus antra fuerunt:
Et denſi frutices: & iunctæ cortice uirgæ.
Semina tum primum longis cerealia ſulcis
Obruta ſunt: preſſiq; iugo gemuere iuuenci.
Tertia poſt illam ſucceſſit ænea proles
Sæuior ingeniis & ad horrida promptior arma:
Non ſcelerata tamen.de duro eſt ultima ferro.
Protinus irrupit uenæ peioris in ęuum
Omne nefas. fugere pudor uerumq; fideſq;:
In quorũ ſubiere locum fraudeſq; doliq;:
Inſidiæq; & uis & amor ſceleratus habendi.
Vela dabat uentis:nec adhuc bene nouerat illos.
Nauita:queque diu ſteterãt in montibus altis:
Fluctibus ignotis inſultauere carinę.
Cõmunemq; prius:ceu lumina ſolis & aurę:
Cautus humum longo ſignauit limite menſor.
Nec tantum ſegetes alimentaq; debita diues
Poſcebatur humus. ſed itum eſt in uiſcera terrę.
Quaſq; recõdiderat: ſtygiiſq; admouerat umbris:
Effodiuntur opes iritamenta malorum.
Iamq; nocens ferrum: ferroq; nocentius aurum.
Prodierat. prodit bellum:quod pugnat utroq;:

Aerea ætas.

Ferrea ætas

Sanguineaq; manu crepitantia concutit arma.
Viuitur ex rapto. non hoſpes ab hoſpite tutus:
Non ſocer a genero. fratrum quoq; gratia rara eſt.
Imminet exitio uir coniugis. illa mariti.
Lurida terribiles miſcent aconita nouercæ.
Filius ante diem patrios inquirit in annos.
Victa iacet pietas: & uirgo cęde madentes
Vltima celeſtum terras aſtræa reliquit:
Neue foret terris ſecurior arduus ęther:
Affectaſſe ferunt regnum cæleſte gigantes:
Altaq; congeſtos ſtruxiſſe ad ſidera montes.
Tum pater omnipotens miſſo perfregit olympum
Fulmine: & excuſſit ſubiectum pelion oſſæ.
Obruta mole ſua cum corpora dira iacerent:
Perfuſam multo natorum ſanguine terram
Immaduiſſe ferunt: calidumq; animaſſe cruorem:
Et ne nulla ſuę ſtirpis monumenta manerent:
In faciem uertiſſe hominum: ſed & illa propago
Contemptrix ſuperū: ſæuæq; auidiſſima cędis:
Et uiolenta fuit. ſcires e ſanguine natam.

Sanguinea manu. ſanguinolenta. Bello autem ut homini & manus & ſenſum per metonymiā attribuit poeta. Crepitantia. reſonātia. Viuitur ex rapto. rapina. Non hoſpes ab hoſpite tutus. Hoſpitem tā qui hoſpitio alium ſuſcipit: q̄ qua ſuſcipitur appellamus. Gratia. concordia. Lurida. nigra. ab effectu quod nigra corpora eorum qui illa comederint efficiunt. Aconita. Venena. Nam aconitum herba eſt maxīe uenenoſa ex ſpuma cerberi canis primum in cotibus nata. unde & nomen accepit. Nam ακονη græce cotē ſignificat. unde aconitum eſt deductum. Terribiles nouercæ. crudeles in priuignos. Nouerca autem dicitur: ut ſcribit Pōpeius quam quis liberis ſublatis nouā Vxorem ducit arcēdæ familiæ gratia. Inquirit in patrios annos. Vtrum multos annos pater ſit uicturus an paucos. Sortilegos filius conſulit. Victa iacet pietas. ſuperata īquit ab impietate pietas contemnitur. Proprie autem pietas is dicitur cultus quem diis: patriæ. parentibus ſanguine coniunctis debemus. Iacet. In nullo ē precio. Virgo aſtræa hoc eſt iuſtitia: quæ Aſtræi gigantis filia fuiſſe dicit̄. Cæde. ſanguinis effuſione. Ab eo enim quod præcedit id quod ſequitur eſt intelligēdum. Cædes uero ꝓcedit: & ſanguinis effuſio ſequitur. Neue foret terris. Gigātes uaſtiſſimorum corporum homines terræ filii ſine patre pedes ſerpentinos habentes non contenti cædibus terras fœdaſſe: in tantum furorē uenerunt: ut e cælo Iouē pellere ſint conati. Montes. n. montibus imponentes uiam ſibi munierant: qua Iouem cælo detraherent. Sed Iupiter fulminibus & gigantes interemit: & montes in uarias orbis partes diſiecit. E terra autem gigantum ſanguine madefacta nati ferūtur homines ſanguinarii ac cædibus maxime gaudentes. gigantes autem ut ſcribit Macrobius quid aliud credendum eſt fuiſſe q̄ hoīum quandam impiam gentem deos negantē & ideo æſtimatam deum pellere de cæleſti ſede uoluiſſe. Arduus æther. altum cælum. Affectaſſe. proprie dixit. Nam affectare ſignificat aliquid nimium appetere: quod aſſequi non poſſis repugnante natura. Olympum. mons eſt macedoniæ olimpus altiſſimus. interdum tamen pro ipſo cælo ponitur. Vnde olimpius iupiter fuit denominatus. Excuſſit. q̄tiēdo deiecit. Peliō oſſæ. Montes ſunt Theſſaliæ notiſſimi. Obruta mole ſua. Oppreſſa ſua uaſtitate. magnitudine ac pondere.

Gigātū ſanguis ī hoīes crudeles

Lycaō in lupū

Dira corpora crudelia a deorum ira miſſa. Vnde & diræ furiæ dicuntur. Natorum ſanguine. Nam gigantes terræ filii fuiſſe dicuntur. Calidum animaſſe cruorem. hoc eſt animam calido cruori immiſiſſe. Et ne nulla. Et ut aliqua memoria ſuæ prolis maneret ac reſtaret. Duas enī negationes in affirmationem conuerti certum eſt. Monumenta ſuæ ſtirpis. Memoria ſuæ prolis. Monumentum enim dicitur quicquid ad poſteritatis memoriam conficitur. Stirps autem cum prolem ſignificat: fœminini eſt generis. cum radicem truncumue ſignificat incerti. Vergilius Imo de ſtirpe reciſum. Horatius ſtirpeſque raptas & pecus & domos.

In faciem hominum. In figuram humanam ac denique in homines. non in ſimias ut quidam putant: id quod facile ex iis quæ inferuntur colligi poteſt. Neque enim ſimiæ aut deorum ſunt contemptrices: aut cædis auidiſſimæ: aut uiolentæ. Quare intelligamus terram gigantum ſanguine madefactam in homines crudeles gigantumque ſimiles fuiſſe conuerſam. Sed & illa propago Contemptrix ſuperum. Verum īquit etiam illa progenies: quæ ex ſanguine gigantum orta eſt: impia fuit in delos ab omnique humanitate æquitateq; aliena. Propago autem quæ & propages dicitur cum uitem uetulam terra obrutam ſignificat ut ex una plures fiant: primam producit ſyllabam: Vergilius flexos propaginis arcus. Cum uero progeniem demonſtrat: eandem corripit. Vergilius. Si romana potens Itala uirtute propago. Hinc fit propagare uerbum. quod ſignificat uitem uetulam ſupprimere: ut ex una plures nouellæ fiant. Interdum extendere genus ac dilatare ſignificat. Scires. Scire poſſes ex auiditate cædis ex gigantum ſanguine genitam eſſe. Eſt autem figurata locutio. A tertia nāq; pſona ad ſecundam eleganter fit tranſitus. Quæ pater ut ſumma. Iupiter cū eorū hominum crudelitatem: qui e ſanguine gigantum nati erant foret contemplatus: ac in primis tetram Lycaōis Ar

Quæ pater ut ſumma uidit ſaturnius arce:
Ingemit: & facto nondum uulgata recenti
Fœda lycaoniæ referens cōuiuia menſæ:
Ingētes animos. dignas ioue concipit iras.
Conciliumq; uocat. tenuit mora nulla uocatos.
Eſt uia ſublimis cælo manifeſta ſereno:
Lactea nomen habet: candore notabilis ipſo.
Hac iter eſt ſuperis ad magni tecta tonantis:
Regalemq; domū. dextra leuaq; deorum
Atria nobilium ualuis celebrantur apertis.
Plebs habitat diuerſa locis. a fronte potentes
Cęlicolæ clariq; ſuos poſuere penates.
Hic locus eſt: quem ſi uerbis audacia detur:
Haud timeam magni dixiſſe palatia cæli.
Ergo ubi marmoreo ſuperi ſedere receſſu:
Celſior ipſe loco ſceptroq; innixus eburno:
Terrificam capitis concuſſit terq; quaterq;
Cæſariem: cum qua terram. mare. ſidera mouit.
Talibus inde modis ora indignantia ſoluit.
Non ego pro mundi regno magis anxius illa

cadiæ regis feritatem ſecum ipſe cogitaſſet: nō minus indoluit: q̄ eſt in uniuerſum genus humanum indignatus. Quare diis omnibus congregatis & conſilium ſuum de perdendo genere humano: & quæ ab Lycaone mala paſſus ſit: exponit: ac queadmodū Lycaonē ipſum Arcadiæ regem crudeliſſimum rapaciſſimumq; in lupū cōmutauit. Vt uidit. Poſt q̄ uidit & contemplatus eſt. Sūma arce A ſummo cæli Vertice. Facto recēti. Cauſa eſt cur nondū uulgata eſſent teterrima Lycaonis conuiuia. propter ſcelus nāq; paulo ante commiſſum nondū erant cognita Lycaonis conuiuia Ioui appoſita. Referens. aīo reuoluens. Fœda cōuiuia. tetra & crudelia. Nam lycaō hoſpitio ſuſceptos non ſolum interficiebat: ſed etiam conuiuis comedendos apponebat: quod quidem cū Iupiter cognouiſſet. ſibiq; eius domum ingreſſo factas īſidias comperiſſet: & domum incendit & Lycaonem in lupum animal rapaciſſimum conuertit. Fuit & alius lycaon priami filius Pandari pater: q ab achille fuit interfectus. Sane Lycaon απο του λυκου: qui lupum ſignificat denominatus uidetur. Ingentes animos. maximas īdignationes. Conciliumq; uocat. Conſilium & multitudo dicitur ad conſulendum congregata. & ratio faciendæ alicuius rei aut non faciendæ: ut ſeruitium & ſeruos & ſeruitutē ipſam ſignificat. Concilium uero multitudinem tantum ſignificat ad conſultandum cōgregatam. Eſt uia ſublimis. Lacteum circulum deſcribit: per quem ad Regiam Iouis iter diis eſſe ait. Eum uero circulum græci galaxiam uocāt απο του γαλακτος hoc eſt a lacte Vnde & latini lacteum appellarūt. Nā candidus eſſe uidetur. De quo ſi quis plura uidere cupit: legat Macrobiū in ſomnium Scipionis. Cælo manifeſta ſereno. Scite. Nam ut inquit Macrobius: lacteus circulus unus ex omnibus: oculis noſtris conſpicitur alii nanque ſola percipiuntur cogitatione. Candore notabilis ipſo. Notatu & uiſu facilis ob illius candorem. Magni tonantis. periphraſis eſt Iouis. Deorum nobilium. hoc ē clarorum: qui maiores gentium dii appellantur ut inquit Macrobius. Sunt autem duodecim numero. Et nomine quidem mulierum ſex. Iuno. Veſta. Minerua. Ceres. Diana. Venus. Virorum autem nomine totidem. Iupiter. Mars. Mercurius. Neptunus. Vulcanus Apollo. Atria. aulæ. Celebrantur. frequentantur. Valuis apertis. Ianuis patentibus. Valuæ autem dictæ ſunt: quod dum aperiuntur in ſe reuoluunt̄. Fores uero ꝓprie dicunt̄: que foras aperiuntur. Plebs habitat diuerſa locis. plebem uocat multitudinem deorum minorum. A fronte. In fronte lactei circuli potentiores inquit dii habitant ibiq; ædes ſuas collocauere. Videtur aūt Ouidius alludere ad palatium Romanū ī quo īperatores cū principibus habitabant. Si uerbis audacia detur. hoc eſt. ſi id aſſerere auderē. Palatia magni cæli. hoc eſt regiam cæli. Palatiū nāq; unus eſt ex collibus Romanis: in quo magnificæ īperatoꝝ ædes cōſpiciebant̄. Inde factū ē ut ampliſſimas quaſq; ædes uulgus palatia uocet. Marmoreo receſſu. in interiore ædium parte marmoribus īcruſtata. Celſior ipſe loco. Sublimior cæteris: ut reges ſedere cōſueuerunt. Sceptroq; innixus eburno. Sceptro ex ebore cōfecto inherens. Ex quo colligimus reges quoq; apud antiquos nō ſedentes: ut fere nunc fit: ab īeptis & artis oratoriæ īperitis ſed ſtātes pricipibus ac populis oratiōes habuiſſe. Sceptrū aūt baculus ē: quo priſci reges utebātur: q̄libus nūc pōtifices nr̄i īniti ſolent. Sceptrū uero i primis Ioui attribuit̄: ut q rex ſit hoium atq; deoꝝ. Terrificā Cæſariē. terrorē īcutiētē. Cōcuſſit terq; quaterq;. Sæpius cōmouit atq; agitauit. Hoc aūt habitu ſignificat Ioue fuiſſe iratū. Crebra enī cōcuſſio capitis īdignationē ſignificat. Cū q. Magnā Iouis oſtendit potētiā: q una cū capite totū mundum cōmouit. Talibus modis. hoc mō iratus atq; īdignatus Iupiter ē locutus. Non ego pro mundi regno. Hac oratione Iupiter oſtendit genus humanum dignū eſſe quod perdatur: cū dii quoque ipſi apud illum minime ab īſidiis ſint tuti. Nam Lycaon ipſum Iouē deorum hominūq; parētē īterficere conatus ē. Attētos autē ſimul & beniuolos deos reddit & rei magnitudīnē oſtēdēs & aīum ſuū pro ſalute eorum anxium atq; ſollicitū eſſe demonſtrans. Nō ego pro mundi regno. De mundi regno Iupiter cū gigantibus grauiſſimum bellum geſſit eoſq; tandem in phlegreis cāpis ſuperauit & ad īferos detruſit: ut pauloante diximus.

Iouis oratio

Tempeſtate fui:qua centum quiſq; parabat
Iniicere anguipedum captiuo brachia cælo.
Nam q̄q̄ ferus hoſtis erat:tamen illud ab uno
Corpore & ex una pendebat origine bellum.
Nunc mihi qua totum nereus circū ſonat orbem:
Perdendum eſt mortale genus. per flumina iuro
Infera ſub terras ſtygio labentia luco:
Cuncta prius temptanda. ſed immedicabile uulnus
Enſe recidendum eſt:ne pars ſyncera trahatur.
Sunt mihi ſemidei. ſunt ruſtica numina fauni:
Et nymphæ:ſatyriq;:& monticolæ ſiluani:
Quos quoniam cęli nondum dignamur honore:
Quas dedimus:certe terras habitare ſinamus.
An ſatis o ſuperi tutos fore creditis illos:
Cum mihi qui fulmen.qui uos habeoq; rogoq;
Struxerit inſidias notus feritate lycaon?
Confremuere omnes.ſtudiiſq; ardentibus auſum

Quiſq; anguipedum.quiſq; Gigantum. Nam anguipedes dicti ſunt gigātes quod anguinos pedes habere uiderentur:ut in quinto Faſtoꝝ Ouidius ipſe narrat.Quod ſignificat ut ſcribit Macrobius:nihil eos rectum. nihil ſupernum cogitaſſe totius uitæ eoꝝ greſſu atq; proceſſu in inferna mergente. Centum brachia.centū manus. Vnde & gigantes centimani a centum mãibus uocātur. Alludere aūt poeta uidetur ad Briareum gigātem & cottum & gigen illius fratres:quos Hæſiodus in Theogonia ſingulos cētum mãus habuiſſe ait. Cælo captiuo.quod captiuum reddere cupiebant.Nam q̄q̄.Ratiōem aſſignat Iupiter cur magis nūc ſit ſollicitus: q̄ cum gigantes cælo manus iniicere conati ſunt.Nā q̄uis inq̄t gigātes uiri eſſent fortiſſimi:mihi tamē bellū minime cum toto hominum genere ſuſcipiendū fuit:ſed cū una ſolum gigātum ꝓgenie. Ab uno corpore.ab una hominum cōgregatione. Nam corpus interdū ꝓ multitudinis cōgregatione ponit̄. Et ex una origine.exponit id quod ab uno corpore dixit. Ab una.n.gigantū ꝓgenie Ioui bellum fuit indictum. De gigātum autem origine uariæ ſunt priſcoꝝ opiniones. Alii nanq; illos Titani & Terræ filios fuiſſe ſcribunt. Alii ex ſanguine Titanoꝝ a Ioue īterfectoꝝ & terra natos eſſe aiunt.Ioſephus uero in antiq̄tatibus Iudaicis contendit eos ex coitu demonum cū mulieribus fuiſſe ꝓcreatos:cui q̄dem opinioni & Lactātius & ſacra hiſtoria aſtipulari uidetur. Nūc mihi qua totum.Nunc inq̄t nō unum hoīum corpus: ſed totum genus humanum ꝓrſus mihi ē ꝑdendum. Qua.quatenus & quouſq;. Nereus. Deus eſt marinus:ſed ꝓ oceano ponitur:qui uniuerſam circūit terram. Circūſonat.Circūſtrepit fluctibus. Per flumina iuro infera.Per ſtygem paludē iurat mortale genus totū eſſe perdēdum.Stygis aūt numen dii fallere metuebāt. ut ait Vergilius.Dii cuius iurare timent & fallere numen. Stygio luco.Nemori ſtygi paludi īminenti. Cuncta prius temptāda.Oīa inquit prius ſunt experienda q̄ genus humanū perdat̄.Sed mali tamē ſunt perdēdi: ne boni periclitētur. Sed īmedicabile uulnus.Hac ſimilitudine colligit uniuerſam genus humanū eſſe perdēdū:cū totū ſit corruptū.Vt.n.corporis partes corruptæ ſolent præcidi:ne reliquū corpus putreſcat.Sic genus humanum eſt ꝑdēdum:ne ſatyri.nymphæ.ac fauni hoīum ſceleribus inquinent̄ atq; infeſtent̄. Immedicabile.inſanabile. Pars ſyncera.integra ac ſana & incorrupta. Trahatur.in putredinem & corruptiōem ducat̄. Argumentat̄ aūt Iupiter ab utili & honeſto. Sunt mihi ſemidei.Quænam ſit ea pars ſyncera cui tīmet Iupiter ab humano genere:exponit. Semidei.heroes alio nomīe uocātur.maiores.n.hominibus ac diis minores fuiſſe uidētur. Fauni.Satyri.Siluani dii habiti ſunt ruſticani. Et nymphæ.Nymphaꝝ uaria ſunt noīa. Aliæ nāq; dicūtur Nereides q̄ mare incolunt. Aliæ Naiades q̄ fontes. Aliæ napeæ q̄ ſaltus & ſyluas. Aliæ oreades q̄ mōtes. Aliæ dryades. Aliæ amadryades q̄ ī ſyluis habitare unaq; cū arboribus naſci moriq; dicūtur. σμα nāq; ſimul & Δρυσ Δρυοσ arborē & quercū ſignificat. Quos qm̄ cæli occurrit tacitæ obiectiōi. Poſſet.n. quis dicere.Si times a genere humão ſemideis & nymphis & diis ruſticis:trāſferas ipſos in cælū ac genus humanū inter ſe debacchari permittas.Sic.n.ſua ſtulticia ſatis ſupq; punietur. At inq̄t Iupiter nōdum illos cenſeo dignos:qui ī cælum recipiātur. Dignamur.dignos cēſemus. Sic Vergilius.Haud eq̄dem tali me dignor honore. An ſatis o ſuperi.Hoc argumēto a maiori ſumpto colligit genus humanū omnino eſſe perdēdum. Nam ſi mihi īquit cui imperium eſt & deoꝝ & hoīum:inſidias ſtruere lycaon feritate ſua notiſſimus eſt auſus: quo modo dii minores ab humão genere poterūt eſſe tuti? Habeoq; rogoq;.hoc ē.cōtineo & guberno.Græcum aūt uerbum expreſſit.Nam Χεω & habeo & cōtineo ſignificat. Notus.nobilis & famoſus ſua feritate. Cōfremuere oēs. Simul oēs fremuere & murmurauere facinoris immanitate cōmoti. Studiis ardentibus.inflammatis uoluntatibus. Depoſcunt.ad pœnam ſubaudiendum eſt. Sic cum manus impia ſæuit. In Auguſti gratiam hæc ab Ouidio referuntur. Vt inquit totum genus humanum Iulii Cæſaris indigna cæde commotum eſt: qua ī ſenatu ab ingratis impiiſq; ciuibus fuit affectus:ſic dii auditis Ioui ſtructis īſidiis inflāmati ſunt. Tametſi de coniurationibus & inſidiis cōtra Auguſtum Cæſarem ſtructis hæc mihi dicta,potius eſſe uidētur. Sic.n.& Ioui & deoꝝ indignationi pulcherrime accōmodatur hæc ſimilitudo. Nā ut Iupiter a Lycaone q̄uis inſidiante non fuit interfectus:ita ne Auguſtus quidem a cōiuratorum quoq̄ fuit oppreſſus.Cum alii autem multi uariis temporibus ut ſcribit Suetonius:in Auguſtum coniurarunt:tum Telephus mulieris ſeruus no-

Talia depoſcunt.ſic cum manus impia ſæuit
Sanguine cæſareo romanum extinguere nomen:
Attonitum tanto ſubitæ terrore ruinæ
Humanum genus eſt:totuſq; perhorruit orbis.
Nec tibi grata minus pietas Auguſte tuorum:
Quam fuit illa Ioui:qui poſtq̄ uoce manuque
Murmura compreſſit:tenuere ſilentia cuncti.
Subſtitit ut clamor preſſus grauitate regentis:
Iupiter hoc iterum ſermone ſilentia rupit.
Ille quidem pœnas (curam hanc dimittite) ſoluit.
Quod tamen admiſſum.quæ ſit uindicta docebo.
Contigerat noſtras infamia temporis aures:
Quam cupiens falſam ſummo delabor olympo:
Et deus humana luſtro ſub imagine terras.
Longa mora eſt:q̄tum noxæ ſit ubiq; repertum
Enumerare.minor fuit ipſa infamia uero.
Mænala tranſieram latebris horrenda ferarum:
Et cum cyllene gelidi pineta lycei.
Arcados hinc ſedes & in hoſpita tecta tyranni
Ingredior:traherent cum ſera crepuſcula noctem.
Signa dedi ueniſſe deum:uulguſq; precari
Cœperat.irridet primo pia uota lycaon.
Mox ait experiar deus hic diſcrimine aperto:

menclator. Is.n.quaſi debita ſibi fato dominatione & ipſum & ſenatum aggredi deſtinauerat.Quondā etiā iuxta cubiculum eius lixa quidam ex illyrico exercitu ianitoribus deceptis noctu deꝑhenſus eſt cultro uenatorio cinctus.inops ne mentis an ſimulata demētia incertum.Nihil.n.exprimi queſtione potuit.De inſidiis aūt Auguſto ſtructis potius eſſe intelligēdum q̄ de Iulii Cæſaris cæde facile ex ipſius Ouidii uerbis ꝑcipi poteſt: cum īquit Nec tibi grata minus pietas Auguſte tuoꝝ q̄ fuit illa ioui. Hoc uero ab iſtis ſcalforniis ſiquo ingenio iudicioue forēt:notādum erat.Mihi certe prior expoſitio ut de Iulii Cæſaris cæde intelligamus: non ꝓbatur. Manus impia.Impioꝝ coniuratorum multitudo.Nā ſexaginta & amplius.C.Caſſio.M.q; & Decio Bruto principibus: ut refert Suetonius:in Iulium Cæſarem coniurarunt:eumq; in ſenatu tribus & uiginti uulneribus trucidarunt: Sæuit extinguere. Sæuit ut extingueret.poetica enim locutio eſt. Sāguine Cæſareo. Iulii Cæſaris cæde. ſiue potius Auguſti. Attonitum. ſtupefactum. Romanū nomē.quod Iulius Cæſar geſtis ſuis clariſſimū reddiderat. Nec tibi grata minus pietas. Non minus inquit Pietas populi Romani:qui tuos inſidiatores ultus eſt tibi grata fuit:q̄ Ioui deoꝝ indignatio: quā cōceperunt:cum audiſſent inſidias Ioui ipſi a lycaone fuiſſe ſtructas. Qui poſtq̄ uoce manuq;.Geſtū exprimit eoꝝ qui ſilentium indicūt. Compreſſit.compeſcuit. Subſtitit ut clamor. poſtq̄ ceſſauit clamor iouis auctoritate cohibitus. Silentia rupit.locutus eſt.Sic Vergilius.Quid me alta ſilentia cogis rumpere? Ille q̄dem.Lycaon inq̄t ille feritate conſpicuus pœnas dedit. Nā ſoluere pœnas eſt pati pœnas & ſuſtinere. Curā hāc dimittite.ipſum depoſcēdi ad pœnam. Eſt aūt parēthesis. Quod tamē admiſſum. Quāuis inq̄t dederit pœnas Lycaon:uolo uos tñ docer̄ & peccatū q̄d admiſit:& pœnā q̄ fuit affectus. Cōtigerat noſtras.Narrat Iupiter quemadmodū inq̄ſiturus hoīum ſcelera e cælo deſcendit in terras: ſuſceptaq; humana figura orbē terraꝝ peragrarit:ac tandē ad lycaonē Arcadiæ regē hoſpites crudeliſſime interficientē ꝑuenerit:quē in lupū idcirco ſe ait cōmutaſſe.q̄d ſe quoq; interficere cōatus eſt. Infamia tꝑis.ignominia ſeculi:quo teterrima quæq; ſcelera cōmittebātur. Quam cupiēs falſam.Deus.n.uult oēs hoīes bonos eſſe. Luſtro.peragro.circumeo. Alias luſtrare eſt purgare & illuſtrare. Lōga mora eſt Enumerare.Lōga mora eſſet inq̄t ſi enumerare uellē q̄tum ubiq; ſceleris inuenerim. Noxæ.Culpæ.ſceleris. Noxa.n.& culpā & ſcelus & maleficiū ſignificat. Vnde noxius declinari uidet̄.Sane noxa interdū etiā pœnā ſignificat. Vnde apud iuriſcōſultos Noxe deder̄.hoc ē pœnæ tradere ob damnū illatū. Vnde & noxales actiōes ab iiſdē appellātur quæ ex noxa atq; maleficio ſeruoꝝ aduerſus dños inſtituūtur. Minor uero.eo quod ueꝝ erat.Maiora nāq; ſcelera & plura ab Ioue deꝑhenſa fuere q̄ ferebātur. Mænala trāſierā.Deſcribit iter quo ad Lycaonē ꝑuenit. Mænalus aūt mons eſt arcadiæ celeberrimus. Latebris.latibulis. Et cū cyllene.Cyllene mons arcadiæ Mercurio dicatus. Vn̄ etiā Cyllenius appellat̄.Pineta.loca pinis cōſita.ut olíueta. Lycæi.Mons eſt arcadiæ Lycæus Pani ſacer. Et inhoſpita.inhoſpitalia. Arcados tyrāni.Lycaonis arcadiæ regis. Tyrānus q̄dem apud priſcos ēt ꝓ bono principe accipiebat̄. Vergilius.Pars mihi pacis erit dextrā tetigiſſe tyrāni. Vſus deinde optinuit: ut ꝓ eo demū poneret̄:q dñatu crudeliter abuteret̄. Arcas ſane & ꝓprium filii Calliſtus nomē eſt & gentile.Vn̄ Arcadius & arcadicus deriuat̄. Arcadia uero ab arcade Calliſtus filio denominata eſſe uidet̄. Nā antea tum Parrhaſia.tum Lycaonia.tū Gigātis.tū Azania.tum Pania:ut inq̄t Stephanus q de urbibus & populis diligētiſſime ſcripſit uocabat̄. Traherēt cū ſera crepuſcula noctē,hoc eſt.cū adueſpaſceret. Traherent.adducerent. Sera crepuſcula.Crepuſulum dicit̄ dubia lux.Nā creperus dubiū ſignificat. Vnde & decrepiti ſenes dicuntur:quoꝝ uita in dubio eſt cōſtituta. Signa dedi.hoc ē.ſignificaui me eſſe deū. Precari.colere ac uenerari. Pia uota.pioꝝ preces. Mox ait experiar. Primo inq̄t Lycaon pioꝝ uota:q me uenerabant̄: irridere cœpit.deinde ꝑiculum facere de mea diuinitate cogitauit. Diſcrimine apto.manifeſto ꝑiculo.hoc eſt expientia.

Iupiter in hominē.

Nec erit dubitabile uerum. Nemo inquit poterit dubitare an deus ſit an mortalis. Si enim deus erit interfici
non poterit. Sin homo fuerit: facile perimetur. Nec opina. inopinata Nec contentus eo. Nec ſatis. inquit ei
uiſum eſt me uelle perdere: niſi etiam mihi in cœnam carnes humanas partim elixas. partim toſtas apposuiſ
ſet. De gente moloſſa. Moloſſi populi ſunt Epiri. a quibus bello uictis Lycaon obſides acceperat: quorum
unum iugulauit: ut ipſum Ioui apponeret epulandum. Reſoluit. aperuit. Semineces artus. ſemimortua mē
bra & adhuc palpitantia. Mollit aqs. coquit & mollia reddit. Quos ſimul iposuit mēſis. Poſtq̄ ait humanæ
illæ carnes mihi appoſitæ fuerunt: ego ſtati
ædes lycaonis incēdio corripui dignas quæ
in tam crudelem dominum euerterent. Cæ
terum ipſe territus in ſiluas aufugit: & in lu-
pum feritati ſuæ maxime cōueniens animal
fuit commutatus. Vindice flamma. ultri-
ce. Tecta. domum. a parte enim totum in
telligimus. Dignos penates. qui incende-
rentur: cum tam ſceleratum dominum pati
poſſent. Territus. incendio ædium perter
ritus. Exululat. Valde ululat. Iam enim in
lupum fuerat conuerſus. Nam ululare: qd
facticium eſt uerbum: lupoꝝ eſt proprium.
Ab ipſo Colligit. os rabiem. Quia inquit
loqui nō poterat in rabiem actus eſt: quam
ab hominibus in pecudes trāſtulit. Et nūc
quoque. quemadmodum cum erat homo.
In uillos abeunt ueſtes. In pilos inquit ue
ſtes mutatæ fuerunt. brachia autem in cru-
ra. Sicque lycaon in lupum fuit conuerſus.
Quod quidem idcirco fingitur: quia lyca-
on auariciæ deditus ex rapto tanq̄ lupus ui-
uebat. Auari nanque lupis qui nunquam ſa
tiantur pecudum cæde: q̄ ſimillimi eſſe uidē
tur. Homines autem in lupos conuerti rur-
ſuſq; reſtitui ſibi falſum eſſe contendit Plini-
us Vnde tamen iſta uulgo infixa ſit fama: in
tantum ut in maledictis uerſi pelles habean
tur: oſtendit cum inquit. Euātes inter aucto
res græcie non ſpretus tradit Arcadas ſcri-
bere: ex gente Antei cuiuſdam ſorte familia
electum ad ſtagnum quoddam regiōis eius
duci: ueſtituq; in quercu ſuſpēſo tranare at-
que abire in deſerta: transfigurariq; in lupū
& cum cæteris eiuſdem generis congregari
per annos nouem. Quo tempore ſi homie
ſe abſtinuerit: reuerti ad idem ſtagnum: &
cū tranauerit: effigiem recipe ac priſtinū habitū addito nouē annoꝝ ſenio. Addit quoq; fabius eādem recipe
ueſtē. Hæc uero plinius fabuloſa eē putat. Et ueteris. Adhuc inquit ſigna priſtinæ formæ retinet. Nā candē &
caniciem & uultus uiolentiā habet. oculi præterea ipſi ut prius lucent: ac demū eandē feritatē: q̄ etiā prius exer
cet. Occidit una domus. Poſteaq̄ Iupiter exēplo lycaonis oſtendit: q̄ tetris ſceleribus infecti ſint hoies: cōclu
dit totū genus humanū penitus eē pdendum. Sicq; poeta fabulā cū fabula ac mutationem cū mutatione cōne
ctit. Narraturus. n. quēadmodū lapides a Deucalione & pyrrha poſt terga iacti partim in mares: partim in
fœminas fuere cōuerſi: ante deſcribit diluuium quo genus humanū fuit extinctū. Sed nō domus una perire.
Oēs inqt hominū domus ſunt euertēdæ nō una. Vbiq;. n. nefanda ſcelera ppetrantur. Fera erinnys. Feritas.
impietas. Erinnys. n. dicitur furia infernalis diſcordia cōtentioneq; gaudens. In facinus iuraſſe putes. Poſſes
inqt putare: oēs homines ſe mala perpetraturos coniuraſſe. Facinus. ſcelus: q̄uis in bonam quoq; accipiatur
partem. Dent ocius omnes pœnas. hoc eſt. Cito ac repente oēs puniantur. Dare & perſoluere pœnas dnr
qui puniuntur. Sic ſtat ſententia. Talis eſt inquit ſententia mea: ut oēs perdantur. Stat. Fixa eſt & immota.
Eſt autem parentheſis. Dicta iouis. omnes inquit dii iouis ſententiam partim uerbis, partim nutu appro-
bauere. Aſſenſibus. nutibus & manibus ſe Ioui aſſentire ſignificant. Iactura. perditio. Orbæ. priuatæ.
Rogant. Interrogant Iouem. Quis ſit laturus in aras Thura. Quis ſit diis ſacrificaturus. Populandas.

An ſit mortalis. nec erit dubitabile uerum.
Nocte grauem ſomno nec opina perdere morte
Me parat. hæc illi placet experientia ueri.
Nec contentus eo eſt. miſſi de gente moloſſa
Obſidis unius iugulum mucrone reſoluit.
Atq; ita ſemineces partim feruentibus artus
Mollit aquis. partim ſubiecto torruit igni.
Quos ſimul impoſuit menſis: ego uindice flamma
In dominum dignos euerti tecta penates.
Territus ipſe fugit: nactuſq; ſilentia ruris
Exululat: fruſtraq; loqui conatur. ab ipſo
Colligit os rabiem: ſolitæq; cupidine cædis
Vtitur in pecudes: & nunc quoq; ſanguine gaudet.
In uillos abeunt ueſtes. in crura lacerti.
Fit lupus: & ueteris ſeruat ueſtigia formæ.
Canicies eadem eſt. eadem uiolentia uultus.
Iidem oculi lucent. eadem feritatis imago eſt.
Occidit una domus: ſed non domus una perire
Digna fuit. qua terra patet: fera regnat erinnys.
In facinus iuraſſe putes. dent ocius omnes
Quas meruere pati (ſic ſtat ſententia) pœnas.
Dicta iouis pars uoce probant: ſtimuloſq; frementi
Adiiciunt. alii partes aſſenſibus implent.
Eſt tamen humani generis iactura dolori
Omnibus: & quæ ſit terræ mortalibus orbæ
Forma futura rogant. quis ſit laturus in aras
Thura. feris ne paret populandas tradere terras?

uaſtādas ac deprædandas. Sibi enim fore cætera curæ. Subaudiendum eſt ait uerbum: quod eleganter ī hu
iuſmodi prætermittitur locutione. Eſt autem parentheſis. Rex ſuperum. Iupiter. Origine mira. Quia la
pides: ut paulopoſt narrabit: ī homines fuere conuerſi: quod quidem maxime mirandum eſt. Iamq; erat.
ſtatim īquit Iupiter fulminibus genus humanum perdidiſſet: niſi ueritus eſſet ne cælum quoq; terraꝝ incen-
dio conflagraret: cum præſertim ī fatis meminerit eſſe: ut aliquando totus mundus igne abſumatur. Quare
non fulminibus ſed aquarum inundatiōe genus humanū perdere decreuit. Iamq;. ſtatimq;. Sacer æther.
ſacrum cælū. Tot ab ignibus: quot opus
eſſet ad totam terrā comburēdam. Con-
ciperet. cōtraheret. Totus axis. totum cæ
lum. Synegdoche ē. Axis enim qui pars ē
cæli ꝑ toto pōīt cælo. Nā axis ꝓprie illud
ē plauſtri lignū circa qd rotæ uertūt: ad cu
ius ſimilitudinē axis ī mūdi ſphæra uocat:
circa cuius cacūina ſphæra ipſa rotat: qbuſ
cōtigui ſūt duo poli q & uertices dnr: qbus
ueluti cardibus: ut ſcribit apuleius: maxīe
ſphæra nitit: arcticus & ātarcticus ſiue bo-
realis & auſtralis. Eſſe quoq; ī fatis. In di
ſpoſitōe fatoꝝ. Alia ratio ē qua deterritus
eſt ab incēdio Iupiter: ne id eueniret: qd
in fatis eē ſciebat ne uidelicet totus mūdus
cōflagraret. Eſt aūt fatum: ut ſtoici aiunt:
cōnexa rerum ſeries pquā mūdus admini
ſtratur. Affore. aducturum eſſe. Et mū-
di moles. machina mūdi. Operoſa. mul-
ti operis. Laboret. ī labore & periculo ꝓ
pter incēdium futura ſit. Hoc autem maxi
me cum dogmate chriſtiāo cōuenit. Nos
enim credimus mūdum in nouiſſimo die
conflagraturum. Tela reponūtur. fulmi-
na a Cyclopibus cōfecta. Cyclopes enī
Ioui fulmina cōfeciſſe dicuntur. Fuerūt au
tem populi Siciliæ unū in media frōte ocu
lum habētes. Pœna diuerſa. cōtraria. Di
luuium enim incendio cōtrariū eſt. Nim
bos. pluuias. Demitter. dehorſum mitte
re. Protinus æoliis. Statim īquit Iupiter
clauſis in ſpelunca iis uētis: qui inducūt ſe
renitatem: auſtrum pluuia gaudētē emiſit.
In æoliis antris. In æoli ſpelūcis. Notius
ē autem Aeolum Iouis ex aceſta filium re
gē eē uentoꝝ: q̄ ut hoc loco ſit exponēdū.
Qd qdem idcirco fictū ē qd ut plinius ait:
Aeolus uētoꝝ rationem inuenit. Cum enim ſeptem inſularum iuxta fretum ſiculum quæ ab illo Aeoliæ fue
rūt cognominatæ: princeps eſſet ac ex nebulis & fumo Hieræ inſulæ ardentis uentos prædiceret futuros: cre
ditus eſt illos ī ſua habere poteſtate. Flamina. a flando uenti flamina dicuntur. Madidis notus euolat alis.
Eleganter auſtri uenti deſcribit effigiem. Sic enim apud priſcos pingebatur. Alæ autem uētis aſſignantur pro
pter uelocitatem. Tectus uultum. hoc eſt tectum uultum habēs. Eſt autem poetica ſynegdoche. Picea ca
ligine. Nigris nubibus. Nam auſter nubiloſus eſt uentus. Barba grauis. plēa. Nimbis. pluuiis. Vnda.
aqua. Rorant. ſtillant ī roris ſimilitudinem. Vtque manu late. Poſtq̄ inquit notus manibus nebulas com
preſſit: maximæ pluuiæ eſſe cœperūt. Fit fragor. ſtrepitus proprie rerum fractarum. Denſi nimbi: crebræ
pluuiæ. Concipit Iris aquas. Iris nūcia Iunonis a poetis fertur. Interdum autem etiam Iouis. Fit autem iris
ut ſcribunt phyſici: ex reflexiōe radiorum ſolis lunæue in nubibus pluuiæ tempore. Sternuntur ſegetes. Fru
menta in agris exiſtentia ī terram ab aquis deiiciuntur. Seges autem dicitur frumentum nōdum demeſſum.
Sternere uero interdum ī terram deiicere. Interdum ſignificat cooperire: ut cum dicimus ſternere menſam.
Vota deplorata. Spes ualde ploratas. uota aūt uocat frumēta multis uotis & precibus expetita. Colonis.
agricolis. Irritus. uanus ac ſiñ ullo fructu. Cæruleus frater. Periphraſis Neptūi. Auxiliaribus undis. aqs
auxiliū afferētibus ad pdendum genus humanū. Auxiliares aūt milites ꝓprie dicūt: qui ī auxiliū mittunt.

Talia quærentes (ſibi enim fore cætera curæ)
Rex ſuperum trepidare uetat: ſobolemq; priori
Diſſimilem populo promittit origine mira.
Iamque erat in totas ſparſurus fulmina terras.
Sed timuit ne forte ſacer tot ab ignibus æther
Conciperet flāmas: totuſq; ardeſceret axis.
Eſſe quoq; in fatis reminiſcitur affore tempus:
Quo mare. quo tellus correptaq; regia cæli
Ardeat: & mundi moles operoſa laboret.
Tela reponuntur manibus fabricata cyclopum.
Pœna placet diuerſa. genus mortale ſub undis
Perdere: & ex omni nimbos demittere cælo.
Protinus æoliis aquilonem claudit in antris:
Et quæcunq; fugant inductas flamina nubes.
Emittitq; notum. madidis notus euolat alis
Terribilem picea tectus caligine uultum.
Barba grauis nimbis. canis fluit unda capillis.
Fronte ſedent nebulę: rorant pennæq; ſinuſq;.
Vtq; manu late pendentia nubila preſſit:
Fit fragor: & denſi funduntur ab æthere nimbi.
Nuncia iunonis uarios induta colores
Concipit Iris aquas: alimentaq; nubibus affert.
Sternuntur ſegetes: & deplorata colonis
Vota iacent: longiq; perit labor irritus anni.
Nec cælo contenta ſuo eſt iouis ira: ſed illum
Cæruleus frater iuuat auxiliaribus undis.

Cõuocat hic amnes.deos fluuiorũ. Amnis enĩ fluuius dicitur ab ambiẽdo:ut Varro ait:qđ oĩa flumina circũeunt. Vnde etiam cornuta pingũtur. Tyrãni ſui.Regis ſui. Tyrãnus nãq; apud antiquos in bonã.quoq; accipiebatur partem. Vergilius. Pars mihi pacis erit dextram tetigiſſe tyrãni .Hortamine. hortatu. exhortatiõe. Aperite domos. Fontes:qui fluuiorum domus eſſe uidentur. Mole.obſtaculo. Fluminibus. fluxibus. Totas habenas. Tranſlatio ab equis ſumpta:q habenis inhibentur. Defrenato.effrenato ac ſine ullo retiaculo. Ipſe.Neptunus. Tridẽte ſuo. Vt Ioui fulmẽ:ſic Neptũo tridẽs attribuitur:quo dum percutit terram:ſemper fit terræmotus. Expatiata.late ſparſa. Penetralia cũ ſuis ſacris: hoc ẽ. Penetralia cum diis penatibus. Nã penetralia ut ſex.Pompeius ſcribit ſũt penatium deorũ ſacraria. Rapiũt. Vi abſtrahũt. Si q̃ domus mãſit. Ordo eſt.Si qua domus remanſit indeiecta. Indeiecta:nõ deiecta in terram. Culmẽ tamẽ.Culmen eſt tecti ſumitas a culmo dictum:quod culmo antiquitus domus tegerẽt. Preſſæ.ſubmerſæ. Sub gurgite. Sub mari.eſt autem tapinoſis. Nã gurgitem qui proprie locus eſt in flumĩe ꝓfundior pro mari poſuit poeta.Sic Vergilius. Apparent rari nantes in gurgite uaſto. Inde fit uerbum ingurgito quod & deuoro & repleo ſignificat. Vnde Macrobius in ſaturnalibus ſcribit Fabium ciuẽ Romanum Virum triumphalem a deuorato patrimonio gurgitem fuiſſe cognominatum. Nullum diſcrimen.Nullam diſcretionem ac differentiam.Alias diſcrimen periculum ſignificat. Omnia pontus erat. Omnia mare occupauerat.Pontus autem proprie id mare ẽ quod euxinum appellatur.Sed pro quocũque mari frequenter ponitur.Pontus ẽt prouincia eſt Aſiæ Bithyniæ finitima Euxinoq; adiacens: unde ponticus deriuatur. Occupat hic collem. Alius inquit ex hominibus ĩ mõtem cõfugiebat.alius in cymbã.Proprie aũt occupari dicũtur loca poſſeſſoribus uacua. Cymba adunca.Perite. nã cymbæ & proram & puppim aduncas habẽt. Et ducit remos.Remigat: Villæ. Villa ꝓprie dicitur domus ĩ agro. Sũma in ulmo.Sic Horatius hoc idem diluuiũ diſcribens.Piſciũ.& ſumma pecus hæſit ulmo. Sic ſors tulit. Sic caſu euenit:eſt autem parentheſis. Anchora quidẽ a latinis aſpirat̃ q̃uis apđ græcos aſpiratiõe careat:ẽ aũt ãchora iſtrumẽtũ ferreũ: qđ ad cõtinẽdas naues ĩ mare iaci cõſueuit. Vñ ãchorarii funes dñr: qbus ãchore ligãt. Vineta loca dñr uineis & uitibus cõſita. Et modo.pauloãte. Graciles capellæ:macræ & agiles capræ. Gramẽ:herbã ſpeciẽ ꝓ genere poſuit. Deformes phocæ. Turpes & uaſtæ. Phocæ a latinis uituli marini appellãtur. Nereides.Nimphæ ſunt marinæ a Nereo appellatæ. Delphines.Delphin & delphinus a gẽitiuo græco delphinos fit nominatiuus latinus. Incurſant frequenter currunt. Agitata:impulſa. Robora.ligna ac truncos. Pulſant.percutiunt. Nat.natat.Eſt autem per quam laſciua & lepidiſſima deſcriptio: Quam quidem Seneca reprehendit: quod in re triſti ludere poeta uidetur.

Vnda uehit tigres. Tigris fera eſt truculenta mirandæ uelocitatis:In armẽia Indiaq; naſcẽs. Tigris etiam ẽ fluuius Armeniæ a uelocitate qua decurrit ſic appellatus.Nam Tigris lingua perſica ſagittam ſignificat. Vbi ſiſtere poſſit. In quibus terris ſe firmare poſſit. Siſtere autem ẽ ſtare facere.idem uero cum ſto uerbo ꝓteri-

Conuocat hic amnes:qui poſtq̃ tecta tyranni
Intrauere ſui.non eſt hortamine longo
Nunc ait utendum.uires effundite ueſtras:
Sic opus eſt.aperite domos ac mole remota
Fluminibus ueſtris totas immittite habenas.
Iuſſerat.hi redeunt:ac fontibus ora relaxant.
Et defrenato uoluuntur in æquora curſu.
Ipſe tridente ſuo terram percuſſit.at illa
Intremuit:motuq; uias patefecit aquarum.
Expatiata ruunt per apertos flumina campos.
Cumq; ſatis arbuſta ſimul pecudeſq; uiroſque:
Tectaq; cumque ſuis rapiunt penetralia ſacris.
Si qua domus manſit:potuitque reſiſtere tanto
Indeiecta malo:culmen tamen altior huius
Vnda tegit:preſſæque latent ſub gurgite turres.
Iamque mare & tellus nullum diſcrimen habebant.
Omnia pontus erat:deerant quoq; littora ponto.
Occupat hic collem.cymba ſedet alter adunca:
Et ducit remos illic:ubi nuper ararat.
Ille ſupra ſegetes aut merſæ culmina uillæ
Nauigat.hic piſcem ſumma deprendit in ulmo.
Figitur in uiridi (ſic ſors tulit) anchora prato:
Aut ſubiecta tegunt curuæ uineta carinæ.
Et modo qua graciles gramen carpſere capellæ:
Nunc ibi deformes ponunt ſua corpora phocæ.
Mirantur ſub aqua lucos urbeſque domoſque
Nereides:ſiluaſque tenent delphines:& altis
Incurſant ramis:agitataq; robora pulſant.
Nat lupus inter oues.fuluos uehit unda leones.
Vnda uehit tigres.nec uires fulminis apro.
Crura nec ablato proſunt uelocia ceruo.
Quæſitiſque diu terris ubi ſiſtere poſſit:
In mare laſſatis uolucris uaga decidit alis.

tum habet & ſupinũ. Volucris uaga.Hirundinis ẽ periphraſis.Nam hirundines uagos maxime uolatus habent. Nec uires fulminis apro. Tanto impetu apri uenatores aggrediuntur:ut uires fulmini ſimiles habere dicãtur. Ablato.abrepto ab undis. Laſſatis.defatigatis. Obruerat tumulos.Cooperuerat mõtes.Obruere nanq; eſt aqua terraue operire. Tumuli uero montes dicuntur a tumore. Pulſabant. Percutiebant Noui fluctus.Magnæ unde & inuſitatæ. Montana cacumina.Montium ſũmitates. Maxima pars.hominũ ſubaudiatur. Quibus unda pepercit.hoc eſt.Qui ſubmerſi non fuerunt fame periere. Separat aonios. Topographia & loci deſcriptio.Montẽ enim Parnaſſum deſcribit:in cuius cacumen ſua altitudine ab undis tutũ Deucalion & Pyrrha ſe receperunt. Phocis regio eſt inter Bœotiam & Atticam:a phoco denominata:in q̃ mõs Parnaſus duobus collibus eminens conſpicit̃. Ab acteis aruis.ab Attica regiõe. Nã attica Acte a littore qđ ακτη dr̃:ſiue ab Actæo rege fuit appellata.Eſt.n.maritia regio ac fere litus eẽ uidet̃. Terra ferax.fertilis. Mõs noĩe Parnaſſus.Parnaſſus mõs eſt Phocidis:a Parnaſſo antiquiſſimo uate cognomĩatus:Vnde Parnaſſius. Parnaſſiacus.Parnaſſias Parnaſſis & Parnaſicus deriuantur.Prius autem Larnaſſos fuit appellatus:quod illuc Deucalionis arca quæ græce λαρναξ dicit̃:fuerit appulſa. Petit aſtra. Tendit in altũ ſidera uerſus. Duobus uerticibus.duobus cacuminibus: quorũ alterũ Tithoreum.alterũ hymapeum appellat Herodotus.Quãuis ſeruius Heliconem & Cytheronem putet:quos Bœotiæ montes eſſe conſtat longæ a Parnaſſo diſtantes.Parnaſſus autem totus & Apollini & muſis & Baccho eſt conſecratus. Hic ubi Deucalion. Deucalion Promethei filius uir ĩteger ac pius una cum pyrrha uxore diluuio inualeſcẽte ad cacumen Parnaſi cõfugit:ubi poſt finitum diluuium themidem conſuluerunt:quo modo genus humanum reparare poſſent:quibus Themis reſpõdit id poſſe reparari:ſi antiquæ matris oſſa poſt terga ieciſſent:quæ Deucalion lapides eſſe coniectauit.Nã lapides oſſa terræ uidentur eſſe:quæ antiquiſſima omnium eſt mater.Qui igitur lapides a Deucalione fuerunt poſt terga iacti in mares. Qui a pyrrha in fœminas fuere conuerſi. Hoc autem idcirco fictum eſt : quod ut ſcribit Euſebius in Chronicis Regnante Athenis Cæcrope maxima aquarum illuuies maiorem partem populorum theſſaliæ abſumpſit paucis per refugia montium liberatis maxime in monte Parnaſſo:in cuius circuitu Deucalion tunc regno potiebatur:qui tunc ad ſe ratibus confugientes: ut narrat Iuſtinus:ſuſcepit:ac ꝑ ſumma parnaſſi iuga fouit:ac idcirco genus humanum ab illo fuiſſe reparatum aiunt. Hic ubi. Eleganter hic & ubi ita iunguntur:ut id & quod:cum ubi & quod grãmaticæ locutioni ſatis eſſe uideantur:ut cum dicimus. Tibi morem geſſi id quod fratri ſum pollicitus.nam quod ſum pollicitus ſatis eſſet. Nam cætera.parentheſis ẽ reliqua inquit loca mare occupauerat. Cum conſorte tori.hoc eſt uxore.Nam uxor lecti mariti conſors eſt.

Corycidas nymphas.Corycum antrum eſt Parnaſſi nymphis ſacrum.Vnde Corycides nymphæ dicũtur Eſt autem forma patronymica pro poſſeſſiua.Eſt etiam corycus ciliciæ & urbs & mõs & antrum:ubi optimũ naſcit̃ crocũ.Eſt præterea corycus Vt ſtephanus ſcribit:mons Ioniæ altiſſimus:& portus & inſula.eſt & ꝓmontoriũ Cretæ & portus æthiopiæ Corycia appellatus. Et numina montis.apollini baccho & muſis parnaſſus dicitur eſſe conſecratus . Fatidicamq; themim .themim archana fatorum prædicẽtẽ. Themis autem dea fuit:quæ ut ĩquit Sextus Pompeius:præcipiebat hominibus:ut a diis peterent id quod fas eſſet.unde etiã nomen accepit.nam θεμισ apud græcos fas ac iuſtum ſignificat. Non illo melior quiſq̃. hæc eo pertinent: ut oſtendat poeta:Deucalionẽ & pyrrham ob pietatẽ in deos:merito fuiſſe incolumes conſeruatos. Iupiter ut liquidis ſtagnare.poſteaq̃ inquit iupiter uidit totũ orbẽ terrarũ ſic aquis eſſe obrutum:ut ſtagnũ eſſe uideretur:ac ex omibus ſolos Deucalionem & pyrrham ſupereſſe reducta ſerenitate diluuium ita decreſcere cœpit:ut terræ cœperint appere. Stagnare.ſtagnũ & lacũ eẽ effectũ.ſtagnare.n.ꝓprie dicunt̃ terræ aqs nõ defluentibus coopẽtæ.Stagna ſiqdẽ paludes lacunæq; ac lamæ uocant̃. Supereſſe.ſupuiuere. Innocuos. inſontes.inocentes. Nubila diſiecit.nubes diſſipauit. Nimbis aquilone remotis.ab aqlone depulſis. Eſt.n.aqlo

Obruerat tumulos immẽſa licentia ponti:
Pulſabantq; noui montana cacumina fluctus.
Maxima pars unda rapitur. quibus unda pepercit:
Illos longa domant inopi ieiunia uictu.
Separat aonios actæis phocis ab aruis
Terra ferax:dum terra fuit.ſed tempore in illo
Pars maris:& latus ſubitarum campus aquarum.
Mons ibi uerticibus petit arduus aſtra duobus
Nomine parnaſſus:ſuperatq; cacumine nubes.
Hic ubi deucalion (nam cætera texerat æquor)
Cum conſorte tori parua rate uectus adhæſit.
Corycidas nymphas & numina montis adorant:
Fatidicamq; themin:quæ tunc oracla tenebat.
Non illo melior quiſquam:nec amantior æqui
Vir fuit:aut illa reuerentior ulla deorum.
Iupiter ut liquidis ſtagnare paludibus orbem:
Et ſupereſſe uirum de tot modo milibus unum:
Et ſupereſſe uidet de tot modo milibus unam:
Innocuos ambos.cultores numinis ambos:
Nubila diſiecit:nimbiſq; aquilone remotis

Parnaſſus

Deucalion cũ Pyrrha

uentus nubila expellens: ac ſerenitatem inducens. Et cælo terras oſtendit. eleganter. nam. ita aquis tegebantur: ut aeri occulte eſſent terræ. Cælo. aeri. Ira maris. tempeſtas. Manet. permanet. perſtat. perſeuerat.
Tricuſpide telo. periphraſis eſt tridẽtis. tres enim cuſpides habet. unde & tridens dictus eſt. Mulcet aquas. mitigat mare tumidum atq; iratum. Rector pelagi. neptunus. Innato murice. ingenita & naturali purpura. Murex enim piſcis eſt: ex cuius ſanguine purpureus cõficitur color. Tectum humeros. ſynegdoche poetica. Tectos enim & coopertos humeros habentem intelligimus. Cæruleum tritona. Cæruleum mare proprie dicitur: & quicquid colorem habet maris. Triton autem fertur eſſe tubicen Neptuni: cui mandat: ut receptui canat: fluuioſq; in ſuos fontes reuocet. Conchaq; ſonãti. Triton pro tuba concha longiore utitur. Re uera autem inueniuntur Tritones chõchis canentes: ut Plinius refert. Signo dato. facto ſigno ut redeant. Caua buccina. Deſcribit cocham: qua pro tuba uti ſolet triton. Tortilis in latum. retorta in latitudinem. Quæ turbine creſcit ab imo. quæ ab ore anguſto incipit: & ĩ amplum deſinit: ad turbinis ſimilitudinem. Buccina quæ in medio. elegãs anadiploſis: qua buccinæ laus exprimitur. Cum enim inflatur: omnia littora reſonã. Concepit ubi aera. poſtq̃ inflari cœpit. Sub utroq; phœbo. ſole & oriente & occidẽte. Eſt autem hyperbole poetica. Ab oriente enim ad ocidẽtem tubæ illius ſonitum audiri affirmat: quod omnem excedit ueritatẽ.
Tum quoq; ut ora dei. hoc ē. poſtq̃ ori tritonis fuit admota. Rorantia. ſtillantia. Iuſſos receſſus. regreſſus fluuiorũ a Neptuno imperatos. Coercuit. inhibuit & continuit. Iam mare litus habet. quo paulo ante carebat. Subſidunt. diminuuntur & minus profunda fiunt. Poſtq; diem longam. poſt lungum tempus. Nudata. foliis priuata atq; ſpoliata. Redditus orbis erat. hoc ē ſibi ipſi orbis reſtitutus eſſe uidebatur. Deſolatas. deſtitutas animantibus. O ſoror o coniunx pathetica eſt oratio & affectus plena: qua Deucaliõ maximopere ſibi Pyrrhã deuincit. Et patruelis origo. Deucalion & pyrrha patrueles fuerũt. nã Iapetus duos ſuſtuliſſe filos dicitꝰ Prometheũ: q Deucalionẽ & Epimetheũ q pyrrhã genuit. Deide torus. lectus & nuptiæ. Erepta liberata ab hoc diluuio. Miſerãda. miſericordia digna. Paternis artibus. nã ꝓmetheus: ut ſuperius iã diximus: terrã in imaginẽ hominis figurauit: eiq; animam ex igne e ductam immiſit.
Infundere. immittere. Genus mortale. genus humanum. Sic uiſum eſt ſuperis. parentheſis eſt: qua uti ſolemus: cum cauſam alicuius rei aſſignare neſcimus. Hominumque exempla manemus. exempla pro exemplaribus poſuit. Exemplum eſt enim quod aut ſequamur: aut uitemus. Exẽplar autem eſt ex quod aliud ſimile faciamus.

Et cęlo terras oſtendit: & æthera terris.
Nec maris ira manet: poſitoq; tricuſpide telo
Mulcet aquas rector pelagi: ſupraq; profundum
Extantem: atque humeros innato murice tectum
Cæruleum tritona uocat: conchaque ſonanti
Inſpirare iubet: fluctuſq; & flumina ſigno
Iam reuocare dato. caua buccina ſumitur illi
Tortilis in latum: quæ turbine creſcit ab imo.
Buccina: quæ in medio concepit ubi aera ponto:
Littora uoce replet ſub utroque iacentia phœbo.
Tum quoq; ut ora dei madida rorantia barba
Contigit: & cecinit iuſſos inflata receſſus:
Omnibus audita eſt telluris & æquoris undis:
Et quibus eſt undis audita: coercuit omnes.
Iam mare littus habet. plenos capit alueus amnes:
Flumina ſubſidunt: colleſq; exire uidentur.
Surgit humus. creſcunt loca decreſcentibus undis.
Poſtq; diem longam nudata cacumina ſylue
Oſtendunt: limumq; tenent in fronde relictum.
Redditus orbis erat: quem poſtq̃ uidit apertum:
Et deſolatas agere alta ſilentia terras
Deucalion lachrymis ita pyrrham affatur abortis.
O ſoror o coniunx. o fœmina ſola ſuperſtes:
Q uam commune mihi genus & patruelis origo:
Deinde torus iunxit. nunc ipſa pericula iungunt:
Terrarum: quaſcunq; uident occaſus & ortus:
Nos duo turba ſumus. poſſedit cætera pontus.
Hęc quoq; adhuc uitę non eſt fiducia noſtræ
Certa ſatis. terrent etiam nunc nubila mentem.
Q uis tibi ſi ſine me fatis erepta fuiſſes:
Nunc animus miſeranda foret? quo ſola timorem
Ferre modo poſſes? quo conſolante dolores?
Namq; ego (crede mihi) ſi te quoq; pontus haberet,
Te ſequerer coniunx. & me quoq; pôtus haberet.
O utinam poſſem populos reparare paternis
Artibus: atq; animas formatæ infundere terræ
Nunc genus in nobis reſtat mortale duobus.
(Sic uiſum ē ſuperis) hoiũq; exẽpla manemus.
Dixerat. & flebant. placuit cæleſte precari

Per ſacras ſortes. per ſacra oracula & deorum reſponſa. Cephiſidas undas. cephiſus fluuius eſt ad parnaſſi radices: unde patronymicũ finxit poeta. Et nõdũ liquidas nõdũ puras ac lipidas. ſed limo turbidas. Sed iã uada nota ſecãtes. ſed iã alueos ſuos tenẽtes. neque enim ripis egrediebantur. Secare nanq; interdum incidere: interdum tenere ſignificat. Vnde ſectas philoſophorum dictas eſſe Seruius ait: quod propoſitum teneãt. Vergilius. Ille uiam ſecat ad naues. Inde ubi. antiqui templa ingreſſuri deoſq; precaturi id quod nos quoq; facimus: prius ſe aqua aſpergebant: quam conſuetudinem Deucalion & Pyrrha diis ſupplicaturi ſeruarunt.

Numen: & auxilium per ſacras quęrere ſortes.
Nulla mora eſt. adeunt pariter cephiſidas undas:
Et nondum liquidas: ſed iam uada nota ſecantes
Inde ubi libatos irrorauere liquores
Veſtibus & capiti: flectunt ueſtigia ſacræ
Ad delubra deæ: quorum faſtigia turpi
Squallebant muſco: ſtabantq; ſine ignibus aræ.
Vt templi tetigere gradus: procumbit uterque
Pronus humi: gelidoq; pauens dedit oſcula ſaxo:
Atq; ita. ſi precibus dixerunt numina iuſtis
Victa remolleſcunt. ſi flectitur ira deorum:
Dic themi qua generis damnum reparabile noſtri
Arte ſit: & merſis fer opem mitiſſima rebus.
Mota dea eſt: ſorteq; dedit. diſcedite templo:
Et uelate caput: cinctaſq; reſoluite ueſtes.
Oſſaq; poſt tergum magnę iactate parentis.
Obſtupuere diu: rupitque ſilentia uoce
Pyrrha prior: iuſſiſq; deæ parere recuſat.
Detq; ſibi ueniam pauido rogat ore: pauetq;
Lædere iactatis maternas oſſibus umbras.
Interea repetunt cęcis obſcura latebris
Verba datæ ſortis ſecum: inter ſeque uolutant.
Inde promethides placidis epimethida dictis
Mulcet. & aut fallax ait eſt ſollertia nobis:
Aut pia ſunt: nullumque nefas oracula ſuadent.
Magna parens terra eſt. lapides in corpore terræ
Oſſa reor dici. iacere hos poſt terga iubemur.
Coniugis augurio q̃q̃ titania mota eſt:
Spes tamen in dubio eſt: & adhuc celeſtibus ambo
Diffidunt monitis ſed quid temptare nocebit?
Diſcedunt: uelantq; caput: tunicaſq; recingunt:
Et iuſſos lapides ſua poſt ueſtigia mittunt.
Saxa (quis hoc credat niſi ſit ꝓ teſte uetuſtas?)
Ponere duriciem cępere ſuumque rigorem:
Mollirique mora: mollitaque ducere formam.
Mox ubi creuerunt: naturaq; mitior illis
Contigit: ut quædam ſic non manifeſta uideri

Irrorauere. inſperſere. Libatos liquores. hauſtas aquas. Ad delubra. ad tẽpla. Nam delubrum modo ſimulacrum dei: modo tẽplum ſignificat. Sacræ deæ. Themidis. Quorum faſtigia. ſummitates nam faſtigiũ eſt altitudo ac ſummitas cuiuſcunque operis. Turpi muſco. Muſcus herbula eſt minutiſſima in locis humidis naſcens. Squallebãt. ſqualli da & deturpata erant. Stabãtq; ſine ignibus aræ. altaria ſine ſacrificiis erãt. Lapides in hoies
Vt templi tetigere gradus. modum adorãdi pulchre deſcribit. Procumbit. Procidit.
Pronus. Supplex. Remolleſcũt. mollia & miſericordia fiũt. Precibus iuſtis. Precibus iuſtorum hominum. Merſis rebus. deletis & oppreſſis. Sortemq; dedit. oraculum & reſponſum quod ſubiicitur. Et uelate. operite ac tegite. Obſtupuere diu. per longũ tempus ſtupentes fuere admirati quidnam ſibi uellet tale reſpõſum. Rupit ſilentia uoce. locuta eſt. Pauido ore. Timido uultu.
Pauetq;. Quia timet. Cauſa eſt nãq; qua pyrrha merito uult uideri ueniam rogare.
Maternas umbras. matris animã. Repetunt. mente reuoluunt. Cæcis latebris. obſcuris uelaminibus. Volutant. cogitant. Inde promethides. Deucalion promethei filius. Epimethida. pyrrham Epimethei filiam. Mulcet. mitigat ac ſolatur. Solertia. ingenium. prudentia. Proprie autem acumẽ ĩgenii ac uelocitas ſolertia dicitur. Nullum nefas. nullam impietatem. Suadent. mandant. iubent. tametſi ſuadere proprie hortari ſignificat. Magna parens terra eſt. recte oraculum interpretatus eſt Deucalion. Nã terra merito magna parens dicitur: cum animata omnia atq; inanimata ex ea naſcant. Coniugis augurio. mariti uaticinio. Titania pyrrha Iapeti titanis neptis. Diffidũt. non credunt. Sed quid temptare nocebit? aiunt ſubaudiatur. Velantq; caput. tegunt. cooperiunt. Sua poſt ueſtigia. poſt ſua terga. ueſtigia autem pedum ſigna dicũtur: ſed frequenter pro ipſis pedibus ponũtur. Mittunt. iaciunt. Quis hoc credat? Parentheſis cum interrogatione admirationis plena. q̃ id quod incredibile eſt: Veriſimile fieri uideтur. Cum. n. id priſci teſtentur: nobis quoq; eſt credendũ. Vetuſtas. antiquitas. quæ maxime eſt auctoritatis. Hoc autem idcirco fingitur qđ Deucaliõ Rex theſſaliæ poſt diluuiũ: quo tota Græcia fuit inundata: rudes hoĩes ac feros moribus ac legibus inſtruxit: quibus duriciẽ omnẽ: ac feritatem depoſuere. Molliri. mollia fieri. Ducere formã.

accipere formam & figuram humanam. Mitior.mollior. Vt quædam.quãdam quidē inquit formam habere uidebantur ſaxa illa. ſed non humanam aperte præ ſe ferebant figuram. Talem autem habebant: qualem ſtatuæ marmoreæ inchoatæ. Sed uti.ſed tanq̄. Non exacta.exculta.perfecta. Rudibus ſignis.impolitis inelaboratiſq; ſtatuis.Signa enim etiam ſtatuas ſignificant. Quæ tamen ex illis.terrenæ inquit partes lapidum molles & humidæ in carnem fuere conuerſæ.Solide uero & duræ ĩ oſſa: Venæ autem in uenas.nam & lapides uenas ſuas habent. Corporis.carnis.Corpus enim proprie uiuentium dicitur.Caro mortuorum. Superorum numine. deorum uoluntate.

Forma poteſt hominis: ſed uti de marmore cępta
Non exacta ſatis: rudibuſque ſimillima ſignis.
Quę tamen ex illis aliquo pars humida ſucco
Et terrena fuit: uerſa eſt in corporis uſum.
Quod ſolidum eſt: flectiq; nequit: mutatur ĩ oſſa:
Quę modo uena fuit: ſub eodem nomine manſit.
Inque breui ſpatio ſuperorum numine ſaxa
Miſſa uiri manibus faciem traxere uirorum.
Et de fęmineo reparata eſt fęmina iactu.
Inde genus durum ſumus experienſq; laborum.
Et documenta damus qua ſimus origine nati.
Cętera diuerſis tellus animalia formis
Sponte ſua peperit: poſtq̄ uetus humor ab igne
Percaluit ſolis: cœnũque udæque paludes
Intumuere ęſtu: fęcundaque ſemina rerum
Viuaci nutrita ſolo ceu matris in aluo
Creuerũt: faciemq; aliquam cepere morando.
Sic ubi deſeruit madidos ſeptēfluus agros
Nilus: & antiquo ſua flumina reddidit alueo:
Aethereoq; recens exarſit ſidere limus:
Plurima cultores uerſis animalia glebis
Inueniunt: & in his quædam modo cępta ꝑ ipſum
Naſcendi ſpatium. quædam imperfecta: ſuiſque
Trunca uident humeris: & eodem corpore ſępe
Altera pars uiuit. rudis eſt pars altera tellus.
Quippe ubi temperiem ſumpſere humorq; calorq;:
Concipiunt: & ab his oriuntur cuncta duobus.
Cũq; ſit ignis aquę pugnax: uapor humidus omnes
Res creat. & diſcors concordia fętibus apta eſt.
Ergo ubi diluuio tellus lutulenta recenti
Solibus ęthereis altoq; recanduit ęſtu:
Edidit innumeras ſpecies. partimque figuras
Reddidit antiquas. partim noua monſtra creauit.
Illa quidem nollet: ſed te quoque maxime python
Tum genuit: populiſque nouis incognite ſerpens

Traxere.cõcepere. Faciē uirorũ. figurã mariũ. Experiēs laborũ.patiēs laborũ.Sic Vergilius.Deucalion uacuum lapides iactauit in orbem. Vnde homĩes nati durum genus Et documenta.experimenta.alias documēta ſunt exēpla.ut ait Varro: quæ docēdi cauſa dicuntur. Qua ſimus origine nati.quam originem ſimus ſortiti.Cum enim tam patientes laborum ſimus.facile oſtendimus nos de lapidibus eſſe generatos. Cætera diuerſis.Reliqua ĩquit animalia ex terra humida & ſole calefacta orta ſunt: id qđ fieri poſſe facile Aegyptus eſt documento. nam poſt nili inundationē glebæ in uarias animalium figuras commutantur. Hæc aũt idcirco a poeta interſeruntur: ut cõmodius daphnes ĩ laurum metamorphoſin cum ſuperiore cõnectat. Vdæ paludes.humidæ.

Aeſtu feruore. Viuaci ſolo.terra uitam ſubminiſtranti. Ceu matris in aluo. tanq̄ ĩ utero matris. Cepere.concepere. cõtraxere. Faciem aliquam.formam & figuram.

Septēfluus nilus. Exemplo declarat reliqua animalia ex terra ſponte fuiſſe orta. Nilus autem fluuius ſingulis quibuſque annis ægyptum inundans fœcundam non ſolum frumentorum: ſed uariorum quoque animalium eam reddit. Septenfluus idcirco dicitur quod ſeptē hoſtiis in mare erumpit: quorum nomina hæc a Diodoro memorãtur. Pelluſiacum quod ad oriētem uergit. Paniticum. Mendeſium phæniticum. ſebenniticum. Bolbiticum. Canopicum Nili autem orius adeo eſt incertus: ut ipſum aſtopon id eſt ortã & tenebris aquam uocent. Sane Nilus uariis nominibus fuit appellatus. Nã primum a curſus uelocitate profũditateque aquarũ Aquila fuit uocatus. Deinde ab Aegypto rege Aegyptus.tum a Nilo rege Nilus. Alueo.ſynæreſis eſt duarum uocaliũ ĩ unam. Aethereo ſidere.igneo ſole. Modo cœpta.tãtum modo inchoata. Quippe ubi temperiem. Ex humore & calore ſecundũ phyſicos ait omnia generari. Cũq; ſit ignis aquæ pugnax. Quanuis inquit ignis aquæ ſit contrarius: calor tamen cum humore commiſtus omnia generat. Et diſcors concordia. acute dictum quanuis fatue uideatur. Nam calor & humor ſeparati pugnant & diſcordes ſunt. Iuncti atq; mixti concordes ad agendum atq; generandum uidentur. Fœtibus.partubus. Lutulenta lutoſa. Recanduit.calefacta fuit. Reddidit.repreſentauit ac reſtituit. Illa quidē nollet generaſſe ſubaudiendũ. Sed te quoq; maxime Python Tũ genuit. Pythonē maximũ ſerpentem ex terra ortũ eſſe ab apollineq;

fuiſſe interfectum narratꝰ.a quo & Pythius apollo fuit cognominatus & Pythia ludi ad perpetuã rei memoriã fuere inſtituti: In qbus qui uiciſſet æſculea corona ante q̄ laurus eſſet coronabatꝰ. Eſt aũt apoſtrophe ad ſerpētem.python quoque eſt ut ſolinus ſcribit: in aſia campus patentiſſimus: quo prio aduentus ſui ciconiæ aduolãt. Porro Pythopolys duarũ eſt Vrbium nomē quarũ altera Myſiæ altera cariæ eſt. Tantũ ſpatii de monte tenebas. Acclamatio ē: q magnitudo ſerpētis declaratꝰ. Tenebas. Occupabas. Deus arcitenēs. Apollo q cũ arcu & pharetra pingebatꝰ. Capreiſq; fugacibus. Capreæ capræ ſunt ſylueſtres uelociſſimæ. Exhauſta.euacuata. Pharetra aũt ſagittarũ ē repoſitoriũ.

Terror eras: tantum ſpatii de monte tenebas.
Hunc deus arcitenens & nunq̄ talibus armis
Ante niſi in damis capreiſque fugacibus uſus:
Mille grauem telis exhauſta pene pharetra
Perdidit effuſo per uulnera nigra ueneno.
Neue operis famam poſſet delere uetuſtas:
Inſtituit ſacros celebri certamine ludos:
Pythia perdomitę ſerpentis nomine dictos.
Hic iuuenum quicũq; manu pedibus ue rota ue
Vicerat: æſculeæ capiebat frondis honorem.
Nondum laurus erat. longoq; decentia crine
Tempora cingebat de qualibet arbore phœbus.
Primus amor phębi daphne peneia: quem non
Sors ignara dedit: ſed ſæua cupidinis ira.
Delius hunc nuper uicto ſerpente ſuperbus
Viderat adducto flectentem cornua neruo.
Quidq; tibi laſciue puer cum fortibus armis?
Dixerat. iſta decent humeros geſtamina noſtros:
Qui dare certa feræ. dare ulnera poſſumus hoſti.
Qui mō peſtifero tot iugera uentre prementem
Strauimus innumeris tumidum pythona ſagittis.
Tu face neſcio quos eſto contentus amores
Iritare tua: nec laudes aſſere noſtras.
Filius huic ueneris. figat tuus omnia phębe:
Te meus arcus ait. quantoq; animalia cedunt
Cũcta deo: tanto minor eſt tua gloria noſtra.
Dixit. & eliſo percuſſis aere pennis
Impiger umbroſa parnaſſi conſtitit arce.
Deq; ſagitifera prompſit duo tęla pharetra

Per uulnera nigra Hypallage eſt nigrũ.n. uenenũ ꝑ uulnera effuſum ĩtelligimus. Hic iuuenũ qcũq;. Quiſq; ĩquit Pythia uiciſſet aut pugnis.aut curſu.aut curru æſculea corona donabatꝰ. Rotaue Vel curru. Vt a pte totũ ĩtelligamus. Eſculeæ frondis honorē. coronã ex frõdibus eſculi cõfectã. Nã Eſculus arbor ē glandifera dicta qđ priſci ex illius fructu eſcam ſumerēt. Nõdum laurus erat. Cõcinne mutationem ſequētem cũ ſuperioribus connectit. Aſſignans enim cãm cur pythiorũ uictores æſculeam coronã acciperent: laurũ: qua poſtea qui uiciſſent: fuere coronati: nõdũ fuiſſe ait. ſicq; deſcribit: quēadmodum Daphne Penei fluuii filia ab Apolline fuit amata qua cum nec ꝓce nec ꝓcio potiri poſſet: ad uim ſe ſe cõuertit. Ipſa uero fuga ſibi conſulēs: cũ in eo eſſet ut caperetꝰ: patrē rogauit: ut ſibi auxilium ferret. Ille uero ꝓcibus filiæ motus eã in arborem ſui nominis cõmutauit. Daphne.n.laurus ĩterpræteatꝰ. Eſt etiam Daphne ut ſtrabo ait. Antiochiæ uicinum & amœnitate inclytum nemus octoginta ſtadiorum ambitu: quo ĩ loco Antiochenſiũ conuentus agitabatꝰ. Appellatũ ē aũt a Daphne Ladonis filia ut Arrianus ſcribit. Dionyſius uero ſacra tēpe locus eũ uocauit. Decētia tpa. Pulchrum caput: ut a pte totũ ꝑ ſynecdochē ĩtelligamus.

Daphne ĩ laurum

Lõgo crine.lõgis capillis. Peneia. Penei fluuii filia.poſſeſſiua.n. frequēter ꝓ patronymicis & cõtra ꝓ poſſeſſiuis patronymica ponũtur. Aphthonius uero Daphnen Ladonis filiã fuiſſe ait. Sors ignara. Fortuna ĩperita: q̄ nullũ rerũ habet delectũ. Sed ſæua cupidinis ira.ſed magna dei amoris indignatio.cupido nãq; maſculini generis deũ ſignificat amoris. Fœminini uero cupiditatē. Duos uero cupidĩes eē plato ĩ ſympoſio ſcribit.alterũ cæleſtē & diuinũ: alterũ uulgarē atq; plebeiũ. Id qđ Ouidius ĩ faſtis ſecutus eē uidetꝰ: cũ inqt Alma faue dixi geminorũ mater amorũ. Cræci cupidinē Erota uocãt Vñ heroes denoĩatos eē plato ait ĩ cratylo. Deus aũt q amori cõtrarius ē amorēq; diſſoluit: anteros uocat q ut cicero ĩ tertio đ natura deorũ ſcribit.ex Venere natus ē & marte. Delius hũc nup.quo mõ ĩ amorē Daphnes Apollo ĩciderit: poeta deſcribit ita pſpicue: ut nulla fere opus ſit expoſitiõe. Delius Apollo a Delo ĩſula cognominatus: ĩ q̄ una cũ Diana natus eē pibetꝰ. Adducto neruo.geſtũ exprimit ſagittariorũ. Tot iugera. Iugerũ tãtũ terræ dicitꝰ quãtũ par boũ ĩ die uno exarare põt. Strauimus. Proſtrauimus. ĩterfecimus. Sterni.n.ſtantia dñr cũ ĩ terrã deiiciuntꝰ. Tumidũ. Inflatũ. Supbia elatũ. Neſcio quos amores. Cũ quodã cõtēptu hæc dñr: ac ſi diceret leues molles atq; uiris negligēdos. Iritare.ꝓuocare ſtimulare. Tua face. Tibi cõuenientē. Fax ãt cupidĩ attribuitꝰ: q̄ iuuenũ aĩ amore ĩflamantꝰ. Nec aſſere.arroga. Vēdica. Filius huic Veneris. Cupido. Figat tuus. Licet cõiũctio ſubĩtelligēda uꝛ. Licet inqt tuus arcus oĩa aĩalia figat: meũ tñ tu effugere ñ poteris. Sicq; glia tua tãto minor ē q̄ noſtra: q̄to aĩalia. q̄ tu feris: deo ſunt ĩferiora. Eliſo aere. Impulſo. Percuſſis pennis.alis. Nam alatus Cupido pingitur. Arce.cacumie. Vertice. Prompſit. Deprompſit.excepit.

Diuerſorum operum. Contrariorum effectuum. Fugat. fugere facit & depellit. Optuſum. ſine cuſpide. Hoc optuſo. Ad propinquius enim hoc pronomen refertur. Illud ad lõginquius. Traiecta per oſſa. Trãſfixa per oſſa tranſeunte. Exuuiis pellibus. Exuuie dicuntur ſpolia non ſolum quæ hominibus detrahuntur: ſed etiam quæ aliis animalibus: Exuuie autem ferrarum pelles dicuntur. Captiuarum. captarum. Innuptæq; æmula phœbes. Imitatrix Dianæ: quæ perpetua gaudet uirginitate. Vitta coercebat. Quo modo Daphne Dianæ eſſet imitatrix exponit. nam neq; ornatu capitis gaudebat: & uiros omnes aſpernabatur. Vitta tegmẽ eſt capitis muliebre. Sine lege. ſine ordine. Auerſata. Aſpernata. Luſtrat. peragrat. circumit. Nec quid hymen. Deus eſt nuptiarum qui & hymeneus dicitur. Pro nuptiis autem ponitur. Tædas iugales. nuptias: a parte enim totum ĩtelligimus Nouis enim nuptis faces accẽſæ preferebãtur. Tæda autẽ arbor eſt ex qua optime cõficiuntur faces. Verecundo rubore. pudico & a uerecundia proueniente. Blandis lacertis. pro ipſa blanda. Sic Vergilius. Sceleratam ĩtorſerit haſtam. pro ipſe ſceleratus. Eſt enim hypallage: q̃ frequenter poetæ utũtur. Dedit hoc pater ante Dianæ. Exẽplo perſuadere nititur patri: ut ſe uirginem uiuere permittat. Nam & Iupiter conceſſit Dianæ filiæ: ut perpetua frueretur uirginitate.

Diuerſorum operum. fugat hoc. facit illud amorẽ.
Quod facit auratũ eſt: & cuſpide fulget acuta.
Quod fugat obtuſũ ẽ: & habet ſub arũdie plũbũ.
Hoc deus in nympha peneide fixit. at illo
Lęſit appollineas traiecta per oſſa medullas.
Protinus alter amat. fugit altera nomen amantis:
Siluarum latebris captiuarumq; ferarum
Exuuiis gaudens: innupteq; emula phœbes
Vitta coercebat poſitos ſine lege capillos.
Multi illam petiere. illa auerſata petentes:
Impatiens experſq; uiri nemora auia luſtrat.
Nec qd hymẽ. quid amor. qd ſint cõnubia curat.
Sæpe pater dixit. generum mihi filia debes.
Sæpe pater dixit. debes mihi nata nepotes.
Illa uelut crimen tædas exoſa iugales
Pulchra uerecundo ſuffundens ora rubore:
Inq; patris blandis hęrens ceruice lacertis:
Da mihi perpetua genitor cariſſime dixit
Virginitate frui. dedit hoc pater ante dianæ.
Ille quidem obſequitur. ſed te decor iſte quod optas
Eſſe uetat: uotoq; tuo tua forma repugnat.
Phœbus amat: uiſęq; cupit connubia daphnes:
Quodq; cupit ſperat: ſuaq; illum oracula fallunt.
Vtq; leues ſtipulæ demptis adolentur ariſtis.
Vt facibus ſepes ardent: quas forte uiator
Vel nimis admouit: uel iam ſub luce reliquit:
Sic deus in flãmas abiit. ſic pectore toto
Vritur: & ſterilem ſperando nutrit amorem.
Spectat inornatos collo pendere capillos.
Ecquid ſi comantur ait: uidet igne micantes
Sideribus ſimiles oculos. uidet oſcula: quę non
Eſt uidiſſe ſatis. laudat digitoſq; manuſque
Brachiaq;: & nudos media plus parte lacertos:
Si qua latent meliora putat. fugit ocior aura

Pater Iupiter. Ille quidem obſequitur. Peneus pater morem gerit. tibi inquit Ouidius. Eſt autem apoſtrophe & cõuerſio ſermonis ad puellã. Decor iſte. pulchritudo iſta tua excellens. Tuo uoto. Tuæ cupiditati.

Fallunt decipiunt. Id enim ſperabat: qđ minime ẽ aſſecutus. Vtque leues ſtipulæ Duplici ſimilitudine & ſtipularũ & ſepium ardẽtium oſtendit poeta: q̃ uehemẽti amore Daphnen proſequeretur Apollo. Adolentur. ardent. comburuntur. Demptis. ariſtis: ablatis ſpicis. Partem enim pro toto poſuit. Ariſte nanq; partes ſunt ſpicæ acutiſſimæ ſic dictæ quod primum areſcant. Vt facibus ſepes ardent. Sepes ex arbuſtis conſtant: quibus ab ingreſſu agrorum uiatores arcentur. Quas forte uiator. Viator a uia ſiue potius a uio quod niſi in compoſitione in uſu non eſt: ut obuio Deuio deriuatur: atq; is proprie dicitur qui iter aliquot ſuſcipit pagendum. Tametſi apud Romanos ii uiatores dicebãt: q magiſtratus ex agris ĩ urbẽ euocabãt: ut plinius ſcribit. Vel minus admouit. Vel nimis ꝓpe ſepes poſuit. Sub lucẽ. Circa lucẽ diei aducientẽ. Solẽt. n. uiatores noctu faces ſecũ ferre: q̃s: adueniente luce iuxta ſepes reliquunt. In flammas abiit. Accẽſus & inflãmatus ẽ amore Daphnes.

Sterilem amorem. Vanum ex quo nullam uoluptatem eſt habiturus. Ecquid ſi comantur ait: Ecquid dictio eſt interrogantis & per. c. ſcribitur. Comantur. ornentur. ac ſi diceret. Si ornarentur capilli: multo decentiores eſſent. Micantes. fulgentes. Videt oſcula. parua. ora. non baſia. Eſt enim ab ore diminutiuum. Os autem paruum maxime uirginem cõmendat. Quæ non eſt uidiſſe ſatis. Illa enim etiam oſculari cupiebat. Laudat digitoſq;. Morem exprimit elegantum amatorum: qui omnia amicarum ſuarum membra laudare ſolent. Et nudos lacertos. Mulierum Romanarum habitum deſcribit qui nunc quoque multis eſt in uſu. Si qua latent meliora putat. Non de pudendis:

ut inquit Fabius: eſt intelligendum: ſed de iis omnibus corporis partibus quæ ueſte occultantur. Neque reſiſtit. Neq; conſiſtit: neq; remoratur curſum. Reuocantis. Apollinis. Nympha precor. Hac oratione Apollo conatur Daphnæ perſuadere ne ſe fugiat: ſed in ſuos deueniat amplexus. Nympha mane. Elegans repetitio amatoriæ orationi maxime conueniens. Sic agna lupum. His ſimilitudinibus oſtendit Apollo ſe ut hoſtem a Daphnæ uitari: cum ipſam amore captus ſequatur. Eſt autem hypozeugma. Fugit enim uerbum eſt ſubaudiendum. Lupum uero ut hoſtem oues natura & cerui leones: ac denique omnia animalia bruta ſuos quodque fugiunt hoſtes. Penna trepidante. Cum quodam timore properantibus alis. Aquila uero ab aquilo hoc eſt fuſco & ſubnigro colore eſt dicta: quãuis qdã ab acute uidendo illam denominatam uelint ut ſcribit Pompeius. Me miſerum ne prona cadas. Ex arte ſe ſollicitum eſſe ſignificat de ſalute puellæ: qua potiri cupiebat.

Illa leui. neq; ad hęc reuocantis uerba reſiſtit.
Nympha precor peneia mane. non inſequor hoſtis.
Nympha mane. ſic agna lupum: ſic cerua leonem.
Sic aquilam penna fugiunt trepidante columbę:
Hoſtes quęq; ſuos. amor eſt mihi cauſa ſequendi.
Me miſerum ne prona cadas: indigna uelędi
Crura notent ſentes: & ſim tibi cauſa doloris.
Aſpera qua properas: loca ſunt. moderantius oro
Curre: fugamq; inhibe. moderantius inſequar ipſe.
Cui placeas inquire tamen. non incola montis.
Non ego ſum paſtor. non hic armenta gregeſque
Horridus obſeruo. neſcis temeraria. neſcis
Quem fugias: ideoq; fugis. mihi delphica tellus:
Et claros & tenedos patareaq; regia ſeruit.
Iupiter eſt genitor. per me quod eritque fuitque
Eſtque patet. per me concordant carmina neruis.
Certa quidem noſtra eſt. noſtra tamen una ſagitta
Certior: ĩ uacuo quę uulnera pectore fecit.
Inuentum medicina meum eſt: opifexque per orbem
Dicor: & herbarum ſubiecta potentia nobis.
Hei mihi: q; nullis amor eſt medicabilis herbis.
Nec proſunt domino: quę ꝓſunt omnibus artes:
Plura locuturum timodo peneia curſu
Fugit: cumq; ipſo uerba imperfecta reliquit.

Notent ſentes. pungant ac lacerent ſpinæ. Sentes enim numero plurali ſpinæ dicunt.

Moderãtius curre. Modeſtius. Lentius.

Fugamq; inhibe. Contine fugam. Noli fugere. Horridus obſeruo. Incultus cuſtodio. Armẽta gregeſque. Armentũ id genus pecoris appellatur: ut ait Sex. Pompeius: quod eſt idoneum ad opus armorum. Grex uero fit ex capris. porcis ouibuſue ex ſimilibus etiam ex bobus: ut grex ſit generalius nomen. Armentũ ſpecialius. Cicero ĩ Philippicis. Cecidit greges armentorum.

Mihi Delphica tellus. Artificioſe & potẽtiam & genus & præclara inuenta cõmemorat Appollo: ut ad ſe amãdum Daphnen alliciat. Horum nanq; ſingulis muliebres animi maxime capiuntur. Delphica tellus. Delphi urbs ẽ Phocidis ad Parnaſum: ubi templum Apollinis & opibus & certis oraculis clariſſimũ fuit. unde oracula Delphica ſunt dicta. Delphi autem fuere cognominati: quod Appollo Delphini ſimilis illuc nauigauit. Delphis autem eſt adytũ ex quinq; lapidibus extructum opus Agamedis & Trophonii. Et claros. urbs eſt lyciæ apollini dicata. Vnde Clarius cognominatur. Et tenedos. Tenedos inſula eſt ad helleſpontum una ex ſporadibus: quæ prius Leucophrys fuit appellata. A Tene autem Tenedos eſt dicta quaſi Τεννου εδος. hoc eſt Tennæ ſolum. Vnde Tenedius deriuatur. Eſt etiam Tenedos urbs lyciæ: uel ut alii aſſerunt Pamphiliæ: quam ſub tutela ſua eſſe Apollo ait.

Pataræa regia. Patara urbs eſt lyciæ a Pataro Apollinis & lyciæ filio appellata: in qua apollo maxime colebatur. Vnde & Patareus fuit cognominatus. Alexander autem ſcribit: ut Stephanus refert. Saliciam puellam ex ophionide ſacra Apollini afferentem in pataris in uia depoſito uaſe quieuiſſe. Illa uero erant pemmata. lyræ. arcus & ſagittæ: quibus infantes ludunt. Vento autem flante pataram hoc eſt ciſtam in mare fuiſſe delatam. Puellam autem flentem domum rediiſſe. Pataram uero ad lyciorum cheroneſum aduectam fuiſſe. Quędam autem ex profugis a Selicia in Pataram incidiſſe: & quæ in illa erant pemmata cõbuſſiſſe. ac cheroneſum Apollini conſecraſſe totamque illam regionem a patara uaſe patara denominaſſe. Patara autem græce interpretatur ciſta. Vnde patareus & pataræus declinantur. Iupiter eſt genitor. Apollo nanque Iouis ex latona filius fuiſſe peribetur. Per me quod eritque. Apollo ſe deum eſſe uaticinationis ſignificat. Per me concordant carmina neruis. hoc eſt. muſices & harmoniæ ego ſum inuentor. Carmina. cantilenæ. Neruis. chordis. Certa quidem noſtra eſt. Se peritum quidem eſſe ſagittarium profitetur. Sed cupidinem a quo eſt percuſſus: peritiorem eſſe ait. In uacuo pectore. Libero amoris affectu. Opifexque. opem faciens & ferens auxilium. Interdum opifex opus faciens. Hei mihi. Dolet Apollo quod nullam inueniat medicinã: quæ amorem leuet. Hei autem dolentis eſt interiectio quæ cum datiuo copulatur. Timido curſu. Hypalla

ge eſt ipſa enim timida intelligitur. Tunc quoq; uiſa decens. Quum inquit curreret Daphne uiſa eſt decora & pulchra. Corpora. Corporis membra & carnes. Corpus enim uiuentium. Caro dicat mortuorum.

Vibrabant. uentilabant agitabant. Retro dabat. retro uertebat. Iuuenis deus. Cauſa eſt cur nō ſuſtinuerit ultra blandiri. Idcirco enim diutius ſuſtinere non poterat: quia iuuenis erat. Perdere blanditias. Proiicere blanda uerba. Admiſſo paſſu. Velocibus paſſibus. Vt canis in uacuo. Pulchra ſimilitudine declarat & Daphnes fugientis & Apollinis inſequentis uelocitatem. Canis gallicus. Qui nunc leporarius uulgo appellatur. In uacuo aruo. In aruo demeſſo. Pedibus. Pedum uelocitate. Stringit ueſtigia. radit pedes leporis. Sic Vergilius. Stringentem ripas & amœna loca ſecantē. Extenſo roſtro. porrecto ore. Fugacis. Fugientis puellæ. Crinem ſparſum ceruicibus. Capillos per collum ſparſos. Afflat. flatu & ſpiritu attigit. Citæ fugæ. Velocis. curſus. Si flumina numen habetis. diuinitatē ac ſuccurrendi facultatē. Qua nimiū placui: Tellus hiſce. Tellurem rogat ut ſe uel abſorbeat. uel in aliam tranſmutet figuram. Qua. In qua. Hiſce. Aperire: ut me accipias. Alias hiſcere ſignificat loqui.

Perde. Deſtrue. Torpor grauis. Magnus ſtupor. Mollia præcordia. Partes cordi præiacentes ꝓcordia dicunt̄. Tenui libro. tenui cortice & ſubtili. Modo. Paulo ante. Pigris radicibus. Lentis. imobilibus ſignificat aūt pedes ī radices fuiſſe conuerſos. Ora cacumen habēt. hoc eſt. Os & facies daphnes ī cacumen & ſummitatē lauri fuere cōuerſa. Nitor unus. Solus ſplēdor. ſola pulchritudo. Hanc quoque phœbus amat. Arborē ſubaudiamus. Nam laurus Apollini dicata eſſe ꝓbetur. Phœbus autē epitheton eſt Apollinis purū q; ſignificat. Sol. n. ab omni fece eſt alienus. In ſtipite. In trunco. Trepidare. palpitare. Cui deus. Ordo eſt. Cui deus dixit. Semꝑ habebūt. Te coma. Elegāter ea enumerat q̄ lauro ornātur. Nam & comæ & citharæ & pharetræ lauro cingebātur. Tu ducibus lætis. Imperatores triumphantes laureum geſtabāt coronā. Læta uox. Militū q canētes Io triūphe Imperatorē ſeq̄bant̄ triūphātē.

Lōgas pōpas. Captiuorū ac rerū oīum ꝓtioſarū ī bello captarū. ſimulacroꝝ ꝓterea urbiū expugnatarū. Hæc. n. oīa in triūpho geſtabant̄. Viſent. Videbūt. Capitolia. Scite. Nā triūphātes ī Capitoliū uſq; aſcendebāt Capitolīo Ioui ſacrificaturi. Nā laurus: ut ſcribit Plinius triūphis ꝓprie dicat̄: uel gratiſſima domibus. Ianitrix Cæſaꝝ pōtificūq;: q̄ ſola & domos exornat & ante limina excubat. Eadē pacifera ē: ut quā ꝓtēdi ēt iter armatos hoſtes quietis ſit īdiciū. Romanis ꝓcipue læticiæ uictoriarūq; nuncia. Addit̄ litteris & miliū ſāceis. piliſq;: Faſces īperatoꝝ decorat. ex iis ī gremio Iouis optimi maximi depōit̄: quotiēs læticiā uictoria nouā attulit. Quæ nō qa ꝑpetuo uiret: nec qa pacifera ē ꝓferēda utiq; myrto & oleæ ē. Sed qa ſpectatiſſima ī mōte pnaſſo ideoq; ēt grata Apollini aſſuetis eo dona mittere iā & regibus teſte. L. Bruto. Fortaſſis ēt ī argumentū: quoniā ibi liber

Tunc quoq; uiſa decens. nudabant corpora uenti:
Obuiaq; aduerſas uibrabant flamina ueſtes:
Et leuis impulſos retro dabat aura capillos.
Aucta fuga forma eſt. ſed enim non ſuſtinet ultra
Perdere blanditias iuuenis deus. utq; monebat
Ipſe amor: admiſſo ſequitur ueſtigia paſſu.
Vt canis in uacuo leporem cum gallicus aruo
Vidit: & hic prędam pedibus petit. ille ſalutem:
Alter inhæſuro ſimilis iamiamq; tenere
Sperat: & extenſo ſtringit ueſtigia roſtro.
Alter in ambiguo eſt: an ſit cōprenſus: & ipſis
Morſibus eripitur: tangentiaq; ora relinquit:
Sic deus: & uirgo eſt. hic ſpe celer. illa timore.
Qui tamen inſequitur pennis adiutus amoris
Ocior eſt: requiemq; negat: tergoq; fugacis
Imminet: & crinem ſparſum ceruicibus afflat.
Viribus abſumptis expalluit illa: citæq;
Victa labore fugæ: ſpectans peneidas undas
Fer pater inquit opem: ſi flumina numē habetis:
Qua nimium placui: tellus ait hiſce: uel iſtam
Quę facit ut lædar: mutando perde figuram.
Vix prece finita torpor grauis occupat artus.
Mollia cinguntur tenui precordia libro.
In frondes crines. in ramos brachia creſcunt.
Pes modo tam uelox pigris radicibus hæret.
Ora cacumen habent. remanet nitor unus in illa.
Hanc quoq; Phœbus amat: poſitaq; ī ſtipite dextra
Sentit adhuc trepidare nouo ſub cortice pectus.
Complexuſq; ſuis ramos ut membra lacertis:
Oſcula dat ligno. refugit tamen oſcula lignum:
Cui deus. at quoniā coniux mea non potes eſſe:
Arbor eris certe dixit mea. ſemper habebunt
Te coma. te citharæ. te noſtræ laure pharetrę.
Tu ducibus lætis aderis: cum lęta triumphum
Vox canet: & longas uiſent capitolia pompas.
Poſtibus auguſtis eadem fidiſſima cuſtos

tatem publicam is meruiſſet lauriferam tellurem illam oſculatus ex reſponſo. Et quia manu ſatarum receptarumq; in domos fulmine ſola non icitur. Ob has cauſas equidem crediderim honorem eis habitū in triumphis potius q̄ quia ſuffimentum ſit cædis & purgatio: ut tradit Maſſurius. Vnius aūt arborum latia lingua nomen imponitur uiris. Mediamq; tuebere quercum. In medio areæ palatinæ conſtitutam. Quercus ē arbor grandifera dicta quod id genus arboris graue ſit ac durum tum etiam in ingentem euadat: amplitudinem ut tradit ſex. Pompeius. Querquerā enim grauem & magnam quidam dici putant. Querquera item frigida interpretatur & cū tremore febris. Perpetuos honores frondis. Periphraſis eſt foliorū Laurus. n. nunq̄ folia abiicit. Finierat Pæā Apollo pæā dicitur ἀπὸ τοῦ παίειν. hoc ē: a feriēdo. Nā īdignatus ſagittis ferit. Iuuenalis. Parce ꝓcor Pæā & tu depōe ſagittas. Nil pueri faciunt. ipſam cōfigite matrē Amphiō clamat. Pæan quoque hymnus dicitur ī Apollinem compoſitus: Vergilius. Letum pæana canētes. Laurea. laurus. laurea quoq; dicitur corona ex lauro confecta. Cacumen. ſummitatem. Caput enim uiſa eſt cōmouere: quod erat cacumen. Eſt nemus æmoniæ. Tēpe amœniſſimā Aemoniæ uallē deſcribit poetæ quo cōmodius Ioꝯ Inachi amnis filiæ metamorphoſin in uaccam cum ſuperiore cōnectat. Nam iuxta tempe eſt ſpelunca Penei fluuii daphnes patris: ad quem cōſolandum omnes uicini amnes cōuenerunt: præter Inachum: q amiſſam filiā lugebat. Io nanq; Inachi amnis filia ab Ioue primum compreſſa: deinde Iunone ſuperueniente in iuuencam fuit cōuerſa. Verum Iuno id quod erat ſuſpicata: Iouē rogauit: ut ſibi tam pulchram donaret iuuencam. Ei uero tandem dono acceptæ argum centum oculis præditum cuſtodē appoſuit. Sed Iupiter amicæ miſericordia motus Mercurio mandauit: ut argum interficeret: quē Iuno cum uidiſſet occiſum in pauonem conuertit: centumq; ipſius oculos caudæ appoſuit. Eſt Nemus æmoniæ. Topographia eſt. Tēpe nanq; deſcribit uallem Theſſaliæ amœniſſimā. Aemoniæ. Theſſaliæ. Aemonia. n. theſſalia dicitur ab Aemone Chlori pelaſgi filio: Theſſali aūt patre. Vocāt tempe. Tempe: ut dixi: nemus ē theſſaliæ quinq; milibus paſſuum in longitudinem tendens adeo amœnum: ut amœniſſima quæq; Loca tēpe uocentur: ut Seruius ſcribit. Prærupta ſylua. alta. Per quæ peneus. Per media tempe labitur. Peneus fluuius q claritate cunctos theſſaliæ fluuios antecedens: iuxta: gomphos naſcitur ī radicibus Pindi montis interq; oſſam & olympum nemoroſa conualle defluit quingentis ſtadiis dimidio eius ſpatio nauigabilis. In eo curſu uocantur tempe: ut plinius tradit. quinq; milium longitudine & ferme ſex latitudine ultra uiſum hominis attolentibus ſe dextra leuaq; leuiter cōuexis iugis. intus ſua luce uiridante. Allabitur Peneus calculo amœnus uiridi circa ripas gramine. Canorus auium concentu. Deiectuq; graui. Vehementi curſu. Summiſq; aſpergine ſyluis Influit. hoc eſt. influere uidetur per altas ſyluas aſpergine humidarum nebularum: quæ ex illius undis excitantur. Et ſonitu pluſq̄ uicina fatigat. Non ſolum inquit uicini ſed longe quoq; diſtantes ſtrepitum illius ſentiunt. Hæc ſunt penetralia. Loca domus ſecretiora in quibus diis penatibus ſacrificabatur: penetralia dicebantur. Antro. Spelunca. De cautibus. De lapidibus Cautes autem & cotes dicuntur. Dabat. Reddebat. Ius. n. ꝓprie reddi dicitur. Gratent̄ gratulent̄ Peneo qđ daphne filia ī laurū fuit cōuerſa. an conſolentur quod filiam amiſit. Popularia flumina. Vicina ac ex eodem populo. Alibi popularis gratus populo dicitur. Populifer Sperchius. populos arbores ferens. Sperchius autē fluuius eſt Theſſaliæ: q ex Pelio monte ortus in malia cū labitur ſinū. Enipeus fluuius eſt Theſſaliæ ex Othry mōte in apidanū defluens. Eridanuſq; ſenex. Sic qdem legitur: ſed corrupte ut mihi quidē uidetur. Cū enim propoſuerit fluuios populares Theſſalicoſq; conueniſſe ad Peneum: cuius filia Daphne in laurum fuerat conuerſa: nō uideo qua ratiore Eridanum galliæ ciſalpinæ fluuium: qui alio nomine dicitur Padus: admiſceat. Quare Apidanus legatur: ne ineptus eſſe Ouidius uideatur. Eſt enim Apidanus Theſſaliæ fluuius: quē idcirco poeta ſenē appellat: quod tarde admodum fluit: donec enipheum admittat. Leniſq; Amphriſus. Hic quoq; fluuius eſt Theſſaliæ leniter fluens: iuxta quem Admeti regis armenta pauit Apollo. Vnde Lucanus libro ſexto. Et flumine puro Irrigat Amphriſus famulantis paſcua phœbi. Et Aeas. fluuius eſt epiri iuxta muros Dirachii labens.

Ante fores ſtabis: mediamque tuebere quercum.
Vtque meum intonſis caput eſt iuuenile capillis:
Tu quoq; perpetuos ſemper gere frondis honores.
Finierat pæan. factis modo laurea ramis
Annuit: utque caput uiſa eſt agitaſſe cacumen.
Eſt nemus æmoniæ prærupta quod undiq; claudit Tēpe
Silua. uocant tempe: per quę peneus ab imo Peneus
Effuſus pindo ſpumoſis uoluitur undis:
Deiectuq; graui tenues agitantia fumos
Nubila conducit: ſummiſq; aſpergine ſiluis
Influit: & ſonitu plus q̄ uicina fatigat.
Hæc domus. hęc ſedes. hęc ſunt penetralia magni
Amnis. in his reſidens facto de cautibus antro
Vndis iura dabat: nymphiſq; colentibus undas.
Conueniunt illuc popularia flumina primum
Neſcia gratentur: conſolenturue parentem.
Populifer Sperchius: & irrequietus enipheus:
Apidanuſq; ſenex: leniſq; amphryſus: & æas

Inachus unus abeſt.Inachus fluuius eſt achaiæ ab Inacho rege dictus.Eius filiam Io cum depræhendiſſet Iupiter ſpatiantem: compreſſit:ac ne id a Iunone agnoſceretur: ipſam mutauit in iuuencam. Mærens itaque Inachus ꝓpter amiſſam filiã ſe domi continebat. Natãque miſerrimus Io Luget ut amiſſam. Io accuſatiuus eſt græcus. Nam Io Ius græce declinatur ut Calypſo calypſus .quanuis Ionis & calypſonis quidam latine malint declinare. An ſit apud manes. An ſit mortua. Illi enim apud manes eſſe dicuntur qui obiere. Manes autem animæ ſunt mortuorum quibus honoris gratia deorum uocabulum additum eſt. Dii nanque manes dicuntur : ut ſcribit Apulleius de Dæmonio ſocratis. Martianus uero Capella in nuptiis philologiæ tradit manes tam bonos eſſe q̃ truces: in quos cum poteſtatem habeat pluto: merito ſummanus uocatur quaſi Manium ſummus. Manes autem dicti ſunt uel a mano qᵈ bonũ apud priſcos ſignificabat. Vnde immanis malus crudeliſque dicitur : uel a manando ut ait Pompeius: ꝙ eos per omnia manare putabant. Sed quam non inuenit uſquam. hoc eſt quam nullo in loco inuenire poteſt: eam in rerum natura nõ eſſe putat. Vſquam autem & nuſquam aduerbia tam in loco q̃ ad locum· ſignificant. Vſquam autem in aliquo loco ita ſignificat: ut fere ſemper cum negatione ponatur in oratione. Atque animo peiora ueretur. Mortuam enim eam eſſe putabat. Viderat a patrio. Hic incipit deſcribere quemadmodum Iupiter in Ious amorem incidit. A patrio flumine. Ab Inacho Achaiæ fluuio. Tuo toro. tuo lecto: ac tuis nuptiis. Torus autem pro & lecto & pro ſede ponitur a tortis herbis dictus. Vnde citra aſpirationem ſcribi debet: quãuis fere in exemplaribus cum aſpiratione ſcriptum legatur. Torus etiam eminentiorem ſignificat pulpam. Vnde Toroſa iuuentus a Perſio uocatur: Vergilius tertio georgicon Luxuriatque toris animoſum pectus. Ambas. umbras & dextras & ſiniſtras. Hoc autem ex poetæ perſona dicitur. Exponit enim poeta quas umbras dixerit Iupiter Inachi filiæ petendas. Dum calet. donec calor eſt. Hortatur autem puellam Iupiter : ut meridiei æſtum fugiat. Latebras ferarum. ſyluas in quibus occultantur feræ. Sed qui cæleſtia magna . Sed qui cæli imperium habeo. Sgnificat autem ſe eſſe Iouem maximum deorum :quo facilius illi perſuadeat: ut ſibi morem gerere uelit Vaga fulmina: hoc eſt. non in rectum ſed in obliquum euntia . Fulmina enim in obliquum feruntur. Iam paſcua lernæ. Lerna palus eſt argiuorum: in qua habitauit hydra ſerpens ab Hercule interfecta. Lycæa arua. arcadica. Lycæus nanque mons eſt arcadiæ Pani paſtorum deo dicatus.

Occuluit. occultauit. Tenuit fugam Cohibuit fugam. illamque fugientem retinuit. Rapuitque pudorem. hoc eſt. Illam ſtuprauit erubeſcendique cauſam eripuit. In tenebris nanque minus unum quemque pudet ueneri indulgere. Deſpexit. Dehorſum aſpexit . Alibi deſpicere contemnere eſt. Nebulas uolucres. quæ ut aues uolare uidentur. Sub nitido die. Sereno. Non fluminis illas eſſe. Phyſici aiunt nebulas aut a fluuiis aut a uaporibus terræ generari. Vt quæ. utpote quæ. Furta. ſtupra.

Io in iuuencā

Moxq; amnes alii: qui qua tulit impetus illos:
In mare deducunt feſſas erroribus undas.
Inachus unus abeſt: imoq; reconditus antro
Fletibus auget aquas: natamq; miſerrimus Io
Luget ut amiſſam. neſcit uita ne fruatur:
An ſit apud manes. ſed quã non inuenit uſquam:
Eſſe putat nuſquam: atq; animo peiora ueretur.
Viderat a patrio redeuntem Iupiter illam
Flumine: & o uirgo Ioue digna: tuoque beatum
Neſcio quẽ factura toro: pete dixerat umbras
Aut horũ aut horũ nemorũ: & monſtrauerat ãbas:
Dum calet: & medio ſol eſt altiſſimus orbe.
Quod ſi ſola times latebras intrare ferarum:
Præſidæ tuta deo nemorum ſecreta ſubibis:
Nec de plebe deo: ſed qui cæleſtia magna
Sceptra manu teneo: ſed qui uaga fulmina mitto.
Ne fuge me (fugiebat enim) iam paſcua lernę
Conſitaque arboribus lycęa reliquerat arua:
Cum deus inducta latas caligine terras
Occuluit: tenuitq; fugam: rapuitq; pudorem.
Interea medios iuno deſpexit in agros.
Et noctis faciem nebulas feciſſe uolucres
Sub nitido mirata die: non fluminis illas
Eſſe: nec humenti ſenſit tellure remitti.
Atque ſuus coniunx ubi ſit circũſpicit: ut quæ
Deprenſi totiens bene noſſet furta mariti.
Quem poſtquã cęlo non repperit: aut ego fallor:
Aut ego lędor ait. delapſaq; ab ęthere ſummo
Conſtitit in terris: nebulaſq; recedere iuſſit.
Coniugis aduentum pręſenſerat: inque nitentem
Inachidos uultus mutauerat ille iuuẽcam.

Bos quoq; formoſa eſt. Io inquit ut uirgo erat formoſa: ſic in iuuencam quoque uerſa pulchra uidebatur. Speciem. Pulchritudinem. Probat. Laudat. Cuius. ſit uerbum ſubaudiatur. Et unde. Venerit. Quo ue ſit armento. Armentum id genus pecoris dicitur: ut tradit ſextus Pompeius: quod eſt idoneum ad opus armorum. Quanquã Varro ab arando deriuare uideatur quaſi aramentum tertia littera detracta. Vt auctor deſinat inquiri. Vt dominus uaccæ a Iunone nõ inueſtigetur. Abdicere. ab dicare. alienare & ab ſe amouere.

Non dare ſuſpectum. Non tradere inquit petitam uaccam Iunoni: ſuſpecta res eſſet: cogeretque Iunonem aliquid mali ſuſpicari. Qui ſuadeat illud. Dare. Hinc. ab illa Iunoni tradenda. Sociæ generiſque torique. Nam Iuno & ſoror eſſe & uxor Iouis fingitur: quod ꝑ aere ponitur: qui leuitate ætheri qui idem eſt cum Ioue: Similis eſſe ſubiicitq; uidetur. Nam æther aere ſuperior eſt. Pellice. concubina. Nã pellex dicitur quæ cum eo uiro cui uxor eſt ſe miſcet. Græci illam ϖαλλακα uocant. Et fuit anxia furti. hoc eſt fuit ſollicita ne ſibi furto auferretur. Ariſtoridæ argo. Argus Ariſtoris filius centum habuiſſe oculos fingitur quorum ſemper octo & nonaginta uigilabant. bini uero ſolum dormiebant. Capiebant quietem. Dormiebant.

Seruabant. Cuſtodiebant. Atque in ſtatione manebant. hoc eſt. uigulabant. Trãſlatio eſt a militibus ſumpta: qui in ſtutione tunc manere dicuntur: cum diligenter excubias agunt. Spectabat ad io. accuſatiuus ẽ græcus. Non enim permittit ſibi declinare Io Ionis ut Dido didõis. Quanuis auerſus. Quanuis in aliam partem uultum auerſum haberet. Luce ſinit paſci. Tẽpore inquit diei eam paſcere permittit Argus. Nocte uero ad præſepe eam ligans in ſtabulis claudit. Indigno collo. Ceruici uincula non merenti propter molliciem atque pulchritudinem. Amara herba. Ipſi filiæ Inachi amara: non uaccis quibus eſt ſuauis.

Incubat terræ. Cubat ĩ terra & iacet. Gramẽ. herbam & ſtramẽ. Limoſa. lutoſa ac cœno infecta. Tendere. porrigere. Brachia. Manus iunctas: ut illum ad miſericordiam commoueret. Et conata queri. cõqueri lamentari. Mugitus edidit ore. Mugire uerbum eſt factitium a ſono uocis boũ deductum. Edidit. emiſit. Inachidas ripas. Inachias Patronymicum pro poſſeſſiuo poſitum. Noua cornua. Sibi nouiter nata.

Fugit. Fugere conata eſt. Neque enim ſe ipſam fugere poterat. Naiades ignorant. Non agnoſcunt ſororem. Admirantibus. Patri & nymphis. Lambit. Lingit. Oret. Orare uellet. Caſus. Infortunia.

Argi oculi ĩ caudã pauonis

Bos quoque formoſa eſt. ſpeciem ſaturnia uaccæ
Quanq̃ inuita probat: necnon & cuius. & unde
Quo ue ſit armento: ueri quaſi neſcia quærit.
Iupiter e terra genitam mentitur: ut auctor
Deſinat inquiri. petit hanc ſaturnia munus.
Quid faciat? crudele ſuos abdicere amores:
Non dare ſuſpectum. pudor eſt qui ſuadeat illud.
Hinc diſſuadet amor. uictus pudor eſſet amore.
Sed leue ſi munus ſociæ generiſque torique
Vacca negaretur: poterat non uacca uideri.
Pellice donata non protinus exuit omnem
Diua metum: timuitq; Iouem: & fuit anxia furti:
Donec ariſtoridæ ſeruandam tradidit argo.
Centũ luminibus cinctum caput argus habebat.
Inde ſuis uicibus capiebant bina quietem.
Cætera ſeruabant: atque in ſtatione manebant.
Conſtiterat quocunque loco: ſpectabat ad Io.
Ante oculos Io quãuis auerſus habebat.
Luce ſinit paſci. cum ſol tellure ſub alta eſt:
Claudit: & indigno circundat uincula collo.
Frondibus arboreis & amara paſcitur herba.
Proq; toro terrę non ſemper gramen habenti
Incubat infelix: limoſaq; flumina potat.
Illa etiam ſupplex argo cum brachia uellet
Tẽdere: non habuit quæ brachia tenderet argo.
Et conata queri mugitus edidit ore.
Pertimuitq; ſonos: propriaq; exterrita uoce eſt.
Venit & ad patrias: ubi ludere ſæpe ſolebat:
Inachidas ripas: nouaque ut conſpexit in unda
Cornua: pertimuit: ſeſeque exterrita fugit.
Naiades ignorant. ignorat & inachus ipſe
Quæ ſit. at illa patrem ſequitur: ſequiturq; ſorores:
Et patitur tangi: ſeque admirãtibus offert.
Decerptas ſenior porrexerat inachus herbas.
Illa manus lambit: patriiſque dat oſcula palmis:
Nec retinet lachrymas: & ſi modo uerba ſuperſint:
Oret opem: nomẽque ſuum caſuſque loquatur.

Littera pro uerbis:quam pes in puluere duxit:
Corporis indicium mutati triſte peregit.
Me miſerum exclamat pater inachus:inq; gementis
Cornibus & niueæ pẽdens ceruice iuuencę:
Me miſerum ingeminat.tu ne es quæſita per omnes
Nata mihi terras?tu non inuenta:reperta es?
Luctus erat leuior:retices:nec mutua noſtris
Dicta refers.alto tantum ſuſpiria ducis
Pectore:quodq; unũ potes:ad mea uerba remugis.
At tibi ego ignarus thalamos tædaſque parabam.
Speſque fuit generi mihi prima. ſecunda nepotum.
De grege nunc tibi uir:& de grege natus habendus.
Nec finire licet tantos mihi morte dolores.
Sed nocet eſſe deum:præcluſaq; ianua leti
Aeternum noſtros luctus extendit in æuum.
Talia dicenti ſtellatus ſummouet argus:
Ereptãq; patri diuerſa in paſcua natam
Abſtrahit.ipſe procul montis ſublime cacumen
Occupat:unde ſedens partes ſpeculatur in omnes.
Nec ſuperum rector mala tanta phoronidos ultra
Ferre poteſt:natumq; uocat:quem lucida partu
Pleias enixa eſt:letoq; det imperat argum.
Parua mora eſt:alas pedibus uirgamq; potente
Somniferam ſumpſiſſe manu:tegimenq; capillis.
Hæc ubi diſpoſuit:patria Ioue natus ab arce
Deſilit in terras.illic tegimenq; remouit:
Et poſuit pennas.tantũmodo uirga retenta eſt.
Hac agit ut paſtor per deuia rura capellas.
Dum uehit adductas:& ſtructis cantat auenis:

Littera pro uerbis.loco uerborum inquit littera quam pedibus in puluere uacca effecit:indicauit patri filiã. Bouis enim pes i & o litteras exprimere uidetur:quas cum uidiſſet Inachus:eam eſſe filium cognouit. Duxit.Effecit:Duci aũt proprie dicuntur littere cum fiunt. Vnde etiam litterarum ductus a Fabio appellantur.
Indicium triſte. Significationem mæſtam ab effectu:quod mærore affecit patrem. Grauius nanque pater dolebat filiam in iuuencam fuiſſe tranſmutatam q̃ ſi mortua eſſet. Peregit.Effecit. Me miſerum. O ſubintelligitur:quod frequenter in exclamationibus omittitur leuioribus. Pendens in cornibus & ceruice.hoc eſt cornua & ceruicem amplectens.Iuuencæ autẽ magnitudo ſignificatur a cuius cornibus & ceruice Inachus illa amplectens pẽdere uidebaẽ. Ingeminat.exclamationẽ illã o me miſerum duplicat. Tu ne es quæſita p omnes.Ordo eſt.Tu ne es nata & filia mihi p omnes terras quæſita? Tu non inuenta reperta es.Signat differentiam inter inuenire & reperire poeta. Inuenimus.n. quærẽtes. Reperimus caſu. Luctus erat leuior.ſi nõ reperta eſſes.grauius enim fert pater quod in uaccam filia ſit cõuerſa:q̃ ſi mortua eſſet.
Nec mutua noſtris dicta refers.hoc ẽ nec uiciſſim mihi reſpondes. Quod unum. Quod ſolum facere potes. Thalamos tædaſque.hoc eſt nuptias. De grege nunc tibi uir.Maritus inquit de armento tibi eſt habendus Vnde filios uitulos tollas.Iuuencarum nanque mariti iuuẽci ſunt. Nec finire licet.Nec poſſum inquit morte tantis doloribus imponere finem:cum deus ſim immortalis. Sed nocet eſſe deum.Deo quoq; eleganter dicitur.Dii autem ita ſunt imortales: ut ne ſibi quidem mortem conſciſcere poſſint. Præcluſaque Ianua leti.mortis.Quoniam inquit ſum deus:tantos dolores morte finire non poſſum:uerum ſemper me in luctu eſſe oportet. Dii eni αθανατοι ſunt atq; immortales. Extendit.Producit.Prolõgat. Stellatus argus.quod eius oculi ad ſimilitudinem ſtellarum micarent. Abſtrahit.Violenter abducit. Ipſe procul.Ipſe inquit argus in propinquum montem aſcendit: unde ſedens ĩ omnes partes ſpectabat. Procul.Prope. Occupat. Celeriter aſcendit. Cacumen.uerticem. & ſummitatem.
Phoronidos.Phoronei neptis.Phoroneus nanque Inachi pater fuit. Narrat autem quemadmodum Argus a Mercurio fuit interfectus eiuſque oculi caudæ pauonis fuerunt a Iunone appoſiti. Natumque uocat.Mercurium.Nam Mercurius Iouis fuit filius ex Maia una ex pleiadibus:q̃ ſeptem Atlantis filiæ fuere non ex electra:ſed ex Pleione nympha ſuſceptæ:unde & Pleiades ſunt nominatæ.Hæ in ſidera tranſlatæ ac in humero tauri collocatæ: Vergiliæ a latinis uocantur:quod ueris tempore oriantur. Lucida pleias.Maia pleiadum ſplendidiſſima. Leto det.interficiat.Parua mora eſt ſumpſiſſe. figura eſt poetica. Alas pedibus.hoc eſt.talaria alata quæ idcirco Mercurio attribuuntur: quod planetarum omnium ſit uelociſſimus. Virgam ſomniferam.Caduceum dicit.de quo & Vergilius.Tum uirgam capit. hac animas ille euocat orco Pallentes.alias ſub triſtia tartara mitit.Dat ſomnos adimitque & lumina morte reſignat. Tegimenque capillis.petaſum & pileum. Ioue natus.Mercurius Iouis filius ex Maia. Obiter autem Mercurii quoque metamorphoſin in paſtorem poeta deſcribit. Et poſuit pennas.hoc eſt depoſuit talaria alata. Per deuia rura.Per inuias ſyluas. Dum uehit adductas.Dum inquit ducit capellas congregatas. Tãetſi uehi proprie dicantur:quæ geruntur. Structis auenis.tibia quam ex auenis conſtruxerat:eſt autem auena genus frumẽti notius q̃ ut ſit exponendum:ex cuius calamis tibiæ etiã num a ruſticis cõficiunt.

Voce nouæ captus cuſtos iunonius artis:
Quiſquis es:hoc poteris mecũ conſidere ſaxo:
Argus ait.neq; enim pecori fœcondior ullo
Herba loco eſt:aptamq; uides paſtoribus umbrã.
Sedit atlantiades:& euntem multa loquendo
Detinuit ſermone diem:iunctiſq; canendo
Vincere arundinibus ſeruantia lumina temptat.
Ille tamen pugnat molles euincere ſomnos.
Et q̃uis ſopor eſt oculorum parte receptus:
Parte tamen uigilat.quærit quoq; (nanq; reperta
Fiſtula nuper erat)qua ſit ratione reperta.
Tum deus:arcadiæ gelidis in montibus:inquit
Inter hamadryadas celeberrima nonacrinas,
Naias una fuit.nymphæ ſyringa uocabant.
Non ſemel & ſatyros eluſerat illa ſequentes:
Et quoſcunque deos umbroſaq; ſilua feraxque
Rus habet.ortygiam ſtudiis ipſamq; colebat
Virginitate deam.ritu quoque cincta dianę
Falleret:& poſſet credi latonia:ſi non
Corneus huic arcus.ſi non foret aureus illi.
Sic quoq; fallebat.redeuntem colle lycęo
Pan uidet hanc:pinuq; caput præcinctus acuta
Talia uerba refert.tibi nubere nympha uolentis
Votis cede dei.reſtabat plura referre.
Et precibus ſpretis fugiſſe per auia nympham:
Donec harenoſi placidi ladonis ad amnem
Venerat.hic illam curſum impedientibus undis:

Voce.Sono. Nouæ artis.Tibiæ nouiter a Mercurio inuentæ. Cuſtos Iunonius.Argus a Iunone cuſtos Io in uaccam conuerſæ appoſitus. Hoc ſaxo.Hoc monte.Vtrumque enim frequenter pro altero ponitur a poetis. Fœcundior.Vberior. Paſtoribus.Otio & quieti paſtorum. Atlantiades.Mercurius nepos atlantis ex Maia. Iunctis arundinibus.Sono tibiæ. Vincere.Superare.In ſomnum inducere. Temptat.Conatur. Seruantia lumina.Oculos obſeruantes atque cuſtodientes uaccam.Ille tamen inquit ſuaues ſomnos a Mercurio immiſſos repellere conatur. Nanque reperta Phyſtula nuper erat.Parentheſis eſt.Cauſam continens inquiſitionis Argi:Tam cõcinne autem fabulam fabulæ connectit Poeta:ut cũ multas ſimul deſcribat transfigurationes:minime tamen a propoſito diſcedat.Exponit enim quemadmodum Syrinx nympha Ladonis fluuii filia ardenter a Pane deo amata:ne uirginitatem amitteret:in arundinem apud Ladonem fluuiũ fuit commutata:ex qua Pan ad mitigandos amoris ardores ſibi phyſtulam compoſuit.Vnde Vergilius. Pan primus calomos cæra coniugere plures Inſtituit. Tum deus inquit.Tũc Mercurius narrare cœpit. Arcadiæ gelidis in montibus.Arcadia regio eſt Achaiæ contermia ab Arcade Iouis & Caliſtus filio denominata.Variis enim nominibus antea fuit appellata.Nam & pelaſgia & Parrhaſia fuit uocata.Sunt qui illam & Gigantida & Azanian & Panian appellarint. Inter hamadryadas nonacrinas.nymphas arcadicas.Nonacris nãque urbs eſt arcadiæ. Vnde nonacrinæ nymphæ ſunt appellatæ. Hamadryades autem nymphæ dicuntur quæ una cum arboribus & oriuntur & occidunt: unde etiã Hamadryades ſunt dictæ. αμα enĩ ſimul.Δρυσ Δρῦοσ arbor apud ueteres græcos dicebatur:quãuis nũc pro quercu ponatur. Naias una fuit.Naiadas fluminũ ac fõtiũ ſũt nymphæ απο του ναειν. hoc eſt a fluẽdo dictæ. Nympharum enim aliæ ſunt fluminum quæ naiades ut dixi uocantur. Aliæ Nemorum ſyluarumque quæ Driades.Napeæ.Hamadryades. Aliæ mõtium quæ Oreades απο του ορουσ. hoc eſt monte cognominantur. Nymphæ ſyringa uocabãt. Ab illius nomĩe tibia a græcis ſyrinx appellatur. Non ſemel & ſatyros.Sæpius inquit & ſatyros & reliquos ſyluarum deos eluſit. Dianam enim imitabatur:uirginitatemque ſeruare decreuerat.Satyri autem dii eſſe ſylueſtres crediti ſunt:quod huiuſmodi animalia in deſertis ſolum præſertim æthiopiæ inueniuntur. Et quoſcunque deos. Syluanos Faunos ac Panes ait.Hos nanque ſyluarum ac nemorum deos antiquitas putabat. Ortygiam deam.hoc eſt. Dianam.Ortygia nanque inſula eſt quæ alio nomine Delos frequentius uocatur:ſic dicta:ut ait Solinus:quod in ea primum ſunt uiſæ coturnices quas græci ortygas uocant. Eiuſdem nominis inſula eſt in mari ſiculo. Ritu Dianæ.More Dianæ. Latonia. Diana latonæ filia. Sic quoque fallebat. Quanuis inquit ſyrinx corneum habeat arcum:diana tamen eſſe uidebatur adeo illi ſimilis erat. Pan uidet hanc. Pan deus eſt paſtorum & nemorum. Pinu acuta.Corona ex pinu confecta.Pinus enim Pani deo dicata fertur. Vnde etiam ea coronatur. Votis cede.Cupiditati obſequere. Tibi nubere uolentis.Te uxorem ducere cupientis.Nubere enim uiris mulieres dicuntur. Reſtabat plura referre.hoc eſt.reſtabant plura: quæ a Mercurio referrentur de ſyringe:eaque deſcribit Ouidius.Sed cum uideret Mercurius Argum ſomno oppreſſum:ſtatim uocem cohibuit:ipſumque ĩterfecit. Et precibus. Deſcribit ea quæ Mercurio narranda de ſyringe reſtabant. Per auia. Per loca inuia. Ladonis ad amnem. Ladon fluuius eſt Arcadiæ leniter fluens.

Liquidas ſorores.naiadas. Calamos paluſtres. Cannas in paludibus naſcentes. Dumq; ibi ſuſpirat Ibi in calamo ſuſpirat ſyrinx. Hoc mihi conſilium. Volo ĩquit pan hoc conſiliũ mihi tecũ eſſe commune. Vt enim tu in arundine quereris:ita ego hac eadem arundine meos ſolabor ardores. Diſparibus.ĩæqualibus.

Compagine.coniunctione Compago autem & compages in eadem dicitur ſignificatione. Nomen puellæ Græci nanq; tibiam Sirynga uocant. Succubuiſſe.Victos fuiſſe. Languida lumina. Oculos ſomno occupatos. Medicata Virga.Caducei eſt periphraſis. Falcato enſe.In falcis modum recuruo gladio. Nutãtem caput concutientem:ut dormitantes faciunt. Qua collo eſt confine caput. Qua caput coniungitur cum collo. In tot lumina.Per tot occulos. Lumen nanque & oculum & lucem ſignificat. Occupat.opprimit. Vna nox.Vna obſcuritas & mors. Vna enim omnes extincti ſunt. Excipit. Ex capite argi capit.Excipere autem modo ſuſcipere cadẽtia ſignificat & uerba dictata cum ſcribuntur.modo excludere & ab aliis ſeparare:Vnde exceptiones apud Iuriſconſultos & oratores dicuntur excluſiones:quibus id excluditur quod ĩ intentionẽ ab actore eſt deductum.Interdum excipere eſt inſidiis aliquem capere.Vergilius.Excipit incautum. Vnde excipulæ deriuãtur: quibus piſces capiuntur. Saturnia.Iuno ſaturni filia.eſt enim antonomaſia.Appellatio nanque pro nomine poſita eſt. Collocat. Apponit. Suæ uolucris pennis.Periphraſis ẽ pauonis.Nam pauones ſub tutela Iunonis eſſe dicuntur. Stellantibus.More ſtellarũ fulgentibus. Protinus exarſit.inflammata eſt ira.nam in Io uaccam ĩdignata eſt Iuno:cuius cauſa argus fuerat interfectus. Quare illi furorem immiſit: quo per totũ terrarum orbem acta ẽ. Cum autem ad Nilum perueniſſet:miſeratione Iouis priſtinã recuperauit figuram:deaque effecta Iſis fuit appellata. Nec tempora diſtulit iræ. hoc eſt.nec uindictam in aliud diſtulit tempus.

Horriferam erinnyn.horrendam furiam. Erinyes enim furiæ dicuntur infernales.

Io ĩ priſtinã figuram

Pellicis argolicæ.iovs Inachi argiuorum fluuii filiæ. Ab Argo nanq; clariſſima urbe pelopõneſi:cuius Rex fuit Inachus:argolicus declinatur. Stimulos cæcos.furores occultos. Condidit.abſcondidit. Profugam.porro fugatam. Reſtabas nile.apoſtrophe ad nilum:qui fluuius eſt Aegypti:a Nilo Rege nominatus:ut Diodorus ait. Quẽ ſimulac tetigit.ad quẽ poſtq̃ puenit.

Luctiſono mugitu.luctũ ſonãte & referẽte.

Et ſtygias iubet hoc audire paludes.hoc ẽ p paludẽ ſtygẽ iurauit;cuius numẽ dii fallere nõ audebãt:ut Vergilius ſcribit. Vt lenita dea ẽ.poſtq̃ Iuno fuit mitigata. Fitq; qd ante fuit.hoc eſt humanæ reſtituit̃ figuræ.

Fugiũt.celerit̃ cadũt. Setæ.pili duriores.

Decreſcũt.diminuunt̃. Fit luminis arctior orbis.hoc ẽ oculorũ orbes ſtrictiores fiunt. Cõtrahit̃ rictus.os diminuit̃. Redeũt humeriq; mãuſq;.hoc ẽ.armi ĩ hũeros p edeſq; anteriores ĩ mãus cõuerſi fuerũt.Qui nãq; ĩ aliis aĩalibus armi.ĩ hoĩe hũeri uocant̃.

Vt ſe mutarent:liquidas oraſſe ſorores.
Panaq; cum prenſam ſibi iam ſyringa putaret:
Corpore p nymphæ calamos tenuiſſe paluſtres.
Dumq; ibi ſuſpirat:motos in harundine uentos
Effeciſſe ſonum tenuem ſimilemque querenti.
Arte noua uociſq; deum dulcedine captum
Hoc mihi conſilium tecum dixiſſe manebit.
Atque ita diſparibus calamis compagine cærę
Inter ſe iunctis nomen tenuiſſe puellæ.
Talia dicturus uidit cyllennius omnes
Succubuiſſe oculos:adopertaq; lumina ſomno.
Supprimit extemplo uocem:firmatq; ſoporem
Languida permulcens medicata lumina uirga.
Nec mora falcato nutantem uulnerat enſe:
Qua collo eſt confine caput:ſaxoque cruentũ
Deiicit:& maculat præruptam ſanguine rupem.
Arge iaces:quodque in tot lumina lumen habebas
Extinctũ eſt:centumq; oculos nox occupat una.
Excipit hos:uolucriſq; ſuæ ſaturnia pennis
Collocat:& gemmis caudam ſtellantibus implet.
Protinus exarſit:nec tempora diſtulit iræ:
Horriferamq; oculis animoq; obiecit erinnym
Pellicis argolicæ:ſtimuloſq; in pectore cæcos
Condidit:& profugam per totum terruit orbem.
Vltimus immenſo reſtabas nile labori:
Quem ſimulac tetigit:poſitiſq; in margine ripę
Procubuit genibus:reſupinoq; ardua collo
Quos potuit ſolos tendens ad ſidera uultus:
Et gemitu & lachrymis & luctiſono mugitu
Cum ioue uiſa queri eſt:finemq; orare malorum:
Coniugis ille ſuę complexus colla lacertis:
Finiat ut pœnas tandem rogat:inque futurum
Pone metus inquit:nunq̃ tibi cauſa doloris
Hæc erit:& ſtygias iubet hoc audire paludes.
Vt lenita dea eſt:uultus capit illa priores:
Fitq; quod ante fuit.fugiunt de corpore ſetæ.
Cornua decreſcunt.fit luminis arctior orbis.

Vngula dilapſa.diuiſa. In quinos ungues.inter unguem & ungulam differentia ſignatur. Vngula nanq; eſt aut ſolida:ut equorum:aut bifida:ut boũ. Vngues uero ſunt multifidi:ut hominum & leonum.Neq; enim ungues hominum ſunt tantum:ut imperiti putant:ſed aliorum quoq; animalium. De boue nil ſupereſt.de figura bouis nil reſtat. Nymphe.Io nympha Inachi filia.Eſt enim nominandi caſus nymphe:eoque ſine diphthongo eſt ſcribendum. Et timide uerba intermiſſa retemptat.hoc eſt.cum timore iterũ loqui conatur.

Verba intermiſſa.uerba diu omiſſa.nam intermittere eſt ad tempus omittere atq; deponere. Retemptat. iterum tẽptat experiturque an loqui poſſit.

Cõtrahitur rictus. redeunt humerique manuſq;:
Vngulaque in quinos dilapſa aſſumitur ungues.
De boue nil ſupereſt:formæ niſi candor in illa:
Officioq; pedum nymphæ contenta duorum
Erigitur:metuitq; loqui:ne more iuuencæ
Mugiat:& timide uerba intermiſſa retemptat.
Nunc dea linigera colitur celeberrima turba.
Hinc epaphus magni genitus de ſemine tandem
Creditur eſſe iouis:perq; urbes iuncta parenti
Templa tenet:fuit huic animis ęqualis & annis
Sole ſatus phaethon:quẽ quõdã magna loquentẽ:
Nec ſibi cedentẽ phœboq; parente ſuperbum
Non tulit inachides:matriq; ait omnia demens
Credis:& es tumidus genitoris imagine falſi.
Erubuit phaethon:iramque pudore repreſſit.
Et tulit ad clymenen epaphi conuicia matrẽ.
Quoq; magis doleas genitrix ait.en ego liber
Ille ferox tacui.pudet hęc opprobria nobis
Et dici potuiſſe:& non potuiſſe refelli.
At tu:ſi modo ſum cæleſti ſtirpe creatus:

Nunc dea.nunc inquit Io pro dea Iſide colit̃ ab ægyptiis lineas ueſtes geſtantibus. Iſidis nanq; ſacerdotes lineis ueſtibus utebantur.Iſidem uero ægyptii:ut tradit Diodorus: lunam eſſe putant:ut oſiridem ſolem:interpretarique antiquam ſumpto nomine ab æterno & antiquo illius ortu. Addunt illi cornua propter aſpectum.ſic enim uidetur:quo tempore primis diebus apparet tum quia bos illi ab ægyptiis ſacrificat̃. Quidam autem Iſidem Iouis ægypti regis filiam fuiſſe:eãdemq; cum cerere eſſe: quæ ab oſiride fratre uxor accepta multa contulerit ad uſum uitæ humanæ.Prima enim triticum & hordeum:quæ prius incognita hominibus caſu inter cæteras herbas oriebantur:inueniſſe fertur:Leges quoq; Iſidem ſtatuiſſe ferunt.quibus iuſticia æque omnibus ſeruaretur ui atq; iniuria timore pœnæ ſublatis.Hac de cauſa priſci græci Iſidem legiferam appellarunt:tanquam primam legum inuentricem.Oſiride autem marito interfecto iuraſſe dicitur Iſis ſe nulli alii nupturã: ac iuſto deinceps imperio regnaſſe:beneficiiſque in populos omnis alios reges ſuperaſſe:ac poſt obitum deorum honores conſecutam:& in Vulcani templo apud Memphim ſepultã fuiſſe. Aſſerunt autẽ ægyptii: id qd fere poetæ oẽs teſtant̃:Iſidẽ plurima ĩueniſſe ad morbos medicamenta:medicæq; arte multũ contuliſſe:ac in deorũ quoq; numerũ relatã gaudere hominum culti inque eorum ualitudine precipue uerſari.quin etiam in ſomnis palam iis opitulari:quos cenſuerit dignos.Et qui illius monitis optemperent:præter opinionem curari etiam quorum medici ſalutem deſperarint. Viſu quoque aut alia quapiam corporis parte debiles illius deæ numen implorantes in priſtinam reſtitui ualitudinem.Signa uero horũ eſſe dicunt:non græcas fabellas:ſed opera per totũ nanq; terrarũ orbẽ Iſidem coli propter manifeſtas illius morborum curationes.Hæc & multo plura de Iſide Diodorus. Cæterum Ouidius græcorum figmenta ſectatur.

Phaethontis epaphiq; certamen

Hinc epaphus.Epaphi ac phaethontis iurgia idcirco deſcribit poeta:ut commodius & librum ſecundum cum primo:& mutationem ſororum phaethontis ipſius in populos cum ſuperiore tranſformatione connectat.Epaphus enim Iouis & Ius filius in altercatione phaethontem non eſſe apollinis filium dixit.qua contumelia phaethon indignatus Clymenem matrem rogauit:ut ſibi uerum oſtenderet genitorem.Illa apollinem eſſe aſſeuerauit.utq; ſe ad Apollinis regiam conferret:ac ab ipſo ſciſcitaretur:hortata eſt.Eo cum ueniſſet phaethon:accepit ſe apollinis filium eſſe:a quo hortatus ut quicquid uellet peteret:ſe enim nihil negaturum:impetrauit a patre:ut ſolis currum unum diem regeret.Cum uero nõ terras modo:ſed cælum quoque imperitus equos ſolis gubernandi combureret:Iouis fulmine in padum fluuium præcipitatus eſt.Huius uero ſorores cum finem lachrymis non imponerent:deorum miſeratione in populos arbores:earumque lachrymæ in electrum conuerſe feruntur. Hinc epaphus.ex hoc inquit Epaphus iouis filius eſſe creditur:quod Io mater eius ab ægyptiis tanquam dea colebatur. Phaethon apollinis & Clymenes nymphæ fuiſſe filius dicitur.Eſt autem nomen triſyllabum non biſyllabum:ut quidam putant præcipientes cum æ diphtongo eſſe ſcribendum. Non tulit Inachides.Epaphus Inachi nepos. Et tulit ad clymenẽ matrem.Clymene nympha fuiſſe fertur Oceani & Tethyos filia:ex qua apollo ſuſtulit phaethontem. En ego liber ille ferox.indignatur phaethon:quod cum alias & liber & ferox in reſpondendo eſſe conſueuerit:nihil tunc epaphi conuitiis reſponderit.En particula eſt indignantum propria. Refelli.confutari.

Ede notā tanti generis: meq; aſſere cęlo:
Dixit: & implicuit materno brachia collo:
Perq; ſuū meropiſque caput tædaſque ſororū
Traderet orauit ueri ſibi ſigna parentis.
Ambiguū eſt clymene precibus phaethōtis an ira
Mota magis dicti ſibi criminis. utraque cælo
Brachia porrexit: ſpectanſq; ad lumina ſolis
Per iubar hoc inquit radiis inſigne coruſcis
Nate tibi iuro: quod nos auditque uidetque:
Hoc te quem ſpectas. hoc te qui temperat orbem
Sole ſatum. ſi ficta loquor: neget ipſe uidendū
Se mihi: ſitq; oculis lux iſta nouiſſima noſtris.
Nec longus patrios labor eſt tibi noſſe penates.
Vnde oritur: terrę domus eſt contermina noſtrę.
Si modo fert animus: gradere: & ſcitabere ab ipſo.
Emicat ex templo lætus poſt talia matris
Dicta ſuę phaethon: & concipit æthera mente:
Aethiopaſq; ſuos: poſitoſq; ſub ignibus indos
Sidereis tranſit: patrioſq; adit impiger ortus.

Ede notam.oſtende ſignum. Meque aſſere cælo.hoc eſt.me tua defenſione cælo aſcribe.me defende ac præſta deum eſſe. Et implicuit.iniecit. Meropiſque caput.per uitā Meropis uiri.nam Clymene poſt phaethontem ex Apolline ſuſceptum Meropi nupſit.Meropes ſane homines ab Homero dicuntur a uocum diuerſitate.μεριζω nanq; diuido.οψοπος uox dicitur.Meropes etiam ſunt aues apibus infeſtæ.unde etiā apiaſtræ uocantur:ꝙ apes comedāt. Verg.in geor.Meropes aliæq; uolucres. Tædaſque ſororū.nuptias ſuarum ſororum:quas matri curæ eſſe ſciebat. Dicti criminis.obiecti criminis.Per iubar hoc.ꝑ hunc ſolis ſplēdorem.nam iubar proprie ſignificat luciferū ſtellam quod iubas lucis effundat.Verg. It portis iubare exorto delecta iuuentus. A lucifero autem omnis ſplendor iubar appellatur. Inſigne.ornatū.clarum.unde inſignia dicuntur ſigna & ornamenta uirtute adepta. Radiis coruſcis.fulgentibus.micantibus.Radius autem non ſolum fulgor micans dicitur:ſed uirga quoque qua Geometræ lineas deſignant. Vergilius. Deſcripſit radio totum qui gētibus orbem. Eſt etiam inſtrumentum textorium. Vergilius.Excuſſi manibus radii. Eſt & inſtrumentum: quo menſuræ æquantur:quod etiam hoſtorium dicitur. Plautus. Dii deæque omnes tātam nobis læticiam:tot gaudia ſine radio cumuletis. Eſt etiam radius oliuæ genus oblongæ:de qua Vergilius.Nec pingues unā in faciem naſcuntur oliuæ. Orchades & radii & amara pauſia bacca.Rotæ quoque radios habere dicuntur. Quod nos auditq; uidetque.hoc ex ſententia Homeri dictum eſſe uidetur.Nam ut ſcribit Plinius. Sol fertur medius planetarum ampliſſima magnitudine:ac poteſtate:nec temporum modo terrarumque: ſed ſiderum etiam ipſorum cælique rector. Hunc mundi eſſe totius animum ac planius mentem. hunc principale naturæ regimen:ac numen credere decet opera eius æſtimantes.hic lucem rebus miniſtrat: aufertque tenebras.hic reliqua ſidera occultat.hic uices temporum annumq; ſemper renaſcentem ex uſu naturæ tēperat. Hic cæli triſticiam diſcutit:atque etiam nubila humani animi ſerenat.hic ſuum lumen cæteris quoq; ſideribus fœnerat.præclarus.eximius.omnia intuens.omnia etiam exaudiens:ut principi litterarum Homero placuiſſe in uno eo uideo. Temperat.regit ac gubernat.nam ſolis calore omnia temperantur. Si ficta loquor.hoc eſt ſi mentior:& falſa dico.Omne enim fictum falſum eſt.Fictum eſt enim quod non eſt factum:ſed fieri potuit.falſum autem uanum & fictum differunt:ut ſcribit Donatus.Nam falſum eſt fictum mendacium ſimile ueritati.Vanum nec poſſibile:nec ueriſimile.Fictum totum ſine uero:ſed ueriſimile.Falſum loqui mendacis eſt.Fictum callidi.Vanum ſtulti. Falſum loqui culpæ eſt.Fictum uirtutis. Vanum uecordiæ. Falſis decipimur.Fictis delectamur.Vana contemnimus. Neget ipſe uidendum ſe mihi.ſubtrahat ſe mihi aſpiciendum.Optat autem clymene ut moriatur:ſi mentitur phaethonti. Sitque lux iſta nouiſſima.hoc lumen ſolis ultimum ſit mihi. Nec longus patrios.nec longo inquit tibi labore opus eſt:ut cognoſcas & uideas patris tui domum. Noſſe.cognoſcendi.eſt enim cōſtructio græca.nam græci infinitis pro gerundiis utuntur. Patrios penates.patris tui ædes. Contermina.confinis. Noſtræ terræ æthiopiæ: Aethiopia nanque Indiæ:unde ſol oriri uidetur:finitima eſt. Si modo fert animus.hoc eſt.ſi modo ad hoc te īclinat animus.ut eas ad patris ædes uidendas. Et ſcitabere.inueſtigabis.Scitari nanque eſt rogare ut ſciamus. Emicat.exilit. Et cōcipit æthera mente.hoc eſt.omnia magna ſibi promittit.Nam ætherem quoque ſe pertranſire poſſe ſperabat.

Aethiopaſque ſuos.E quibus phaethō erat unus. Aethiopes autem ab æthiope uulcani filio qui æthiopiā a nomine ſuo appellauit:ut in ſexto narrat Plinius:fuere cognominati. Sub ignibus ſidereis.ſub feruoribus ſolis.Indi uero populi ſunt orientis:ab Indo fluuio cognominati.

Primi Libri Finis.

Raphaelis Regii in ſecundum metamorphoſeos Ouidii librum enarrationes.

r Egia ſolis erat.Secundū librum auſpicatur. Ouidius a deſcriptione ædiū ſolis:ad quas peruenerat Phaethon a Clymene matre exhortatus:ut ipſum rogaret Apollinē an ſibi pater eſſet.Concinne igiť huius libri initium cū prioris fine cōnectit.Videtur aūt Ouidius regiā ſolis deſcribere ad imitationē palatii Romani uel Capitolii.Nā magnificentiſſimum quodq; in hac deſcriptione ædificiū mente concepit. Regia.domus regis quæ baſilica cœpta ē dici. Clara.lucida.illuſtris. Micante.ſplē

P. Ouidii Naſo. metamorpho. Liber ſecundus.

Egia ſolis erat ſublimibus alta columnis:
r Clara micāte auro: flammaſq; imitante pyropo:
Cuius ebur nitidū faſtigia ſumma tegebat.
Argenti bifores radiabant lumine ualuæ:
Materiam ſuperabat opus. nam mulciber il l
Aequora cælarat medias cingentia terras:
Terrarumq; orbē: cælumq; quod imminet orbi.
Cęruleos habet unda deos tritona canorum:
Proteaq; ambiguum: balenarumq; prementem
Aegeona ſuis immania terga lacertis:
Doridaq; & natas: quarum pars nare uidetur.
Pars in mole ſedens uirides ſiccare capillos.
Piſce uehi quędam. facies non omnibus una:
Non diuerſa tamen: qualem decet eſſe ſororum.
Terra uiros urbeſq; gerit ſiluaſq; feraſq;
Fluminaq; & nimphas & cætera numina ruris.
Hęc ſuper impoſita eſt cęli fulgentis imago:
Signaq; ſex foribus dextris totidemq; ſiniſtris.
Quo ſimul accliuo clymeneia limite proles
Venit: & intrauit dubitati tecta parentis:
Protinus ad patrios ſua fert ueſtigia uultus:
Conſiſtitq; procul. neq; enim propiora ferebat
Lumina. purpurea uelatus ueſte ſedebat
In ſolio phœbus claris lucente ſmaragdis.
A dextra lęuaq; dies: & menſis: & annus.

dente. Pyropo.Pyropus uideť is eſſe lapillus quē nos carbunculum appellamus. Pyropus nāq; diciť qđ ignis hēat aſpectum πυρ nanq; ignē.ωπα aſpectum græci dicūt. Cuius ebur nitidū:ſplendidum: Tecta aūt regiæ ſolis eburnea fuiſſe ait:ut fores argenteas. Bifores ualuæ.duplices.Valuæ aūt dictæ ſunt quod in ſe uoluantur. Materiā ſuperabat opus: præcioſiſſimæ materiæ ꝑcioſior ars fuit adhibita. In ualuis nanq; argēteis quatuor elementa cum aīalibus ſuis a uulcano fuerant ſculpta. uidetur aūt Ouidius Homerum imitari in Achillis clypei a uulcano fabricati deſcriptione. Mulciber. Vulcanus a molliendo ferro eſt dictus Mulciber. Nā mulcere eſt mollire:ut Pōpeius ſcribit. Cælarat.ſculpſerat. Aequora cingentia terras. periphraſis eſt oceani. Cælumq;.aerem ꝙ terrarum orbē cōplectiť. Tritona canoꝝ. Tritō: ut iam diximus:tubicem eſt Neptūi cuius & ſalaciæ nymphe filius eſſe fertur:ſic dictus quod primū in tritonide Libye palude uiſus. eſſe dicatur. Triton etiam fluuius eſt Libye maximus ut ſcribit Herodotus tritonidē paludem efficiēs.

Proteaque ambiguum: Proteus deus eſt marinus:paſtor pecoꝝ neptuni:quí idcirco ābiguus diciť:ꝙ ī uarias figuras ſe cōmutare fingatur: ut difficile uideať quid ſit agnoſcere.mō nanq; fit urſus.mō Leo.mō aqua:modo ignis. Vnde Horatius.Quo teneam uultus mutātem ꝓtea nodo? Immania terga balenarū.maxima. Balenæ autē belluæ ſunt marinæ maximæ:quæ & cete dicuntur & piſtrices: ut ſextus ait. Suis lacertis.Brachiis.Nam Aegæon centum brachia fingiť habuiſſe. Aegæona. Aegæō gigas fuit pirata maximus:ꝗ deus marius ē effectus. Ab hoc mare Aegæum qđā aiunt fuiſſe cognominatū. Doridaq; & natas.doris nympha fuit oceāi & tethyos filia ac Nerei uxor:ex ꝗ maxīa nymharū multitudo eſt nata. Doris iterdum pro ipſo ponitur mari. Vergilius.Doris amara ſuam non intermiſceat undam. Pars in mole. In magno aliquo ſcopulo. Terra uiros.Ita inquit terra erat ſculpta:ut & urbes & flumina & ſyluæ & nymphæ & feræ ei ineſſe uiderentur. Signaq; ſex.Zodiacus quoque circulus ita erat ſculptus:ut ſex ſigna in dextris totidemq; in ſiniſtris conſpicerentur. Quo ſimul accliuo uenit. At quam regiam inquit cum per arduum limitē Phaethon aſcendiſſet:ꝗ primum ſe contulit ad patrem. Simul.poſtquam. Dubitati parentis: De quo dubitabat. Protinus ad patrios.ꝗ primum in conſpectum patris iuit. Accliuo limite.arduo. Regiā enim ſolis in editiore loco eſſe ueriſimile uidetur. Neque.enim propiora ferebat Lumina. Ratio eſt cauſam continens cur proprius non accederet. Neque enim inquit ferre poterat ſplendorem ſolis propinquiorem. Purpurea uelatus.& habitum Apollinis & ſolium deſcribit ita perſpicue:ut nulla expoſitio ſit adhibēda:cum ſplendore ſolis omnia lucida ſint & aperta:neque ullo alio lumine indigere uideantur. In ſolio. Solium dicitur quaſi ſolidum quod ex uno ligno conficeretur.Eſt autem Solium proprie regum ſedes. Claris ſmaragdis.Smaragdus gemma eſt uiridis clare ſplēdens. A dextra leuaq; dies.Comites aſſeſſoreſq; ſo

Regiæ ſolis deſcriptio

lis deſcribit: qui ipſum nunꝗ relinquunt. Sol.n.& diei & menſis & anni & omniũ tẽporum eſt auctor. Saecula. Saeculũ ſpaciũ dicitur annorꝫ cẽtũ. Verq; nouũ ſtabat. Quatuor ãni partes ita deſcribit: ut ſingulis ſuã attribuat proprietatem. Vere nãq; oriuntur flores ex quibus coronae conficiuntur. aeſtas nuda pingitur ꝑpter aeſtum: quo frumenta matureſcunt. Autumno uindemia aſſignatur. Hyems frigoribus glacieq; infeſtatur.

Spicea ſerta. coronas ſpiceas. Sertum.n. corona dicitur a ſerendis floribus appellatum. Haud inficiãda. negãda. Nam inficiari & inficias ire negare eſt. Vnde coniecturalis ſtatus a quibuſdam inficialis dicitur q; in eo factum negatur. Ille refert. Reſpondet. Vſũ huius nominis. ut tua progenies dicar. Pignora da. ſigna & documenta preſta. Detrahe. De me eripe. Hunc errorem. hanc dubitationem. Edidit. dixit. aſſeruit. uulgauit. Veros ortus. ueram originem. Ex me nanque uere es ortus.

Quoq; minus dubites. Ac ut mĩus inqt de hac re dubites: pete quicquid uis & habebis. Diis iurãda palus. Styx palus eſt inferorum perquã dii iurare timent: ut Vergilius inquit. Vix bene finierat. Temerarium ac ferocem nimiũq; in cupiditatibus ardentem innuit fuiſſe phaetontem.

Inq; diem. ꝑ unum diem. Ius & moderamen. Poteſtatem & regimen. Alipedum. alas in pedibus habẽtium: hoc eſt: uelociſſimorum. Terque quaterq; Concutiens. Saepius. Cõcuſſio aũt capitis hic poenitentiam: alibi ſignificat indignationem. Temeraria dixit. mea inquit promiſſa temeraria incõſulta q; ſunt facta ꝑpter tuam dubitationem. niſi enim dubitaſſes an ego tibi ſim parens: nuuꝗ tibi me omnia conceſſurum ꝗ petiiſſes pollicitus eſſem. Tua uoce. eſt ablatiui caſus. hoc eſt propter tuam dubitationem. Vtinã promiſſa liceret. utinã inquit poſſem tibi promiſſa negare. Viribus iſtis. exiguis & mortalibus.

Sors tua. conditio tua. Non eſt mortale. Currus nanq; ſolis eſt incorruptibilis. Ab impoſſibili autem & difficili diſſuadet phoebus. Plus etiã ꝗ quod ſupis. hoc eſt. plus etiam cupiſꝗ diis ipſis adipiſci concedatur. Affectas cum affectu quodam uehemẽti appetis. Placeat ſibi quiſq; licebit. Quãuis inquit unuſquiſq; deorum multum ſibi arroget: me tamen excoepto nullus eorum ĩ ſolis curru cõmode poterit cõſiſtere. ne ipſe quidem Iupiter: quo nihil maius nihilq; potentius habetur. Ignifero in axe. in curru ignem & ſolẽ ferente. Axis autem lignum eſt illud circa quod rotae currus uertuntur. Et quid ioue maius habetur? ac ſi dicat nihil. Ardua prima uia eſt. cauſas enumerat: quibus oſtendit difficilimam eſſe currus ſolis gubernationem. Recentes. inſtaurati integri uiribus: ut qui per noctẽ quieuerunt. ſecundum uulgi autem loquitur opinionem: qui putat ſolis equos ipſumq; ſolem noctu quieſcere. Pauida formidine. Ab effectu quod pauidos timidoſq; reddat. Moderamine. regimine ac temperamento. Tunc etiam quae me. Hoc quoq; loco uulgi ſequitur opinionẽ. Longe nãq; ab oceano ſemper eſt ſol: nec unꝗ mergitur: quãuis uulgo uideatur. Tethys aũt oceani eſt uxor. quae ſolem occidentem excipere uidetur. Aſſidua uertigine reuolutione & conuerſione.

Saeculaq;: & poſitae ſpatiis aequalibus horę:
Verq; nouum ſtabat cinctum florente corona.
Stabat nuda ęſtas: & ſpicea ſerta gerebat.
Stabat & autumnus calcatis ſordidus uuis.
Et glacialis hyems canos hirſuta capillos.
Inde loco medius rerum nouitate pauentem
Sol oculis iuuenem quibus aſpicit omnia uidit.
Quęque uiae tibi cauſa? quid hac ait arce petiſti
Progenies phaethon haud inficianda parenti?
Ille refert. o lux immenſi publica mundi
Phębe pater: ſi das uſum mihi nominis huius:
Nec falſa clymene culpam ſub imagine celat:
Pignora da genitor: per quę tua uera propago
Credar: & hunc animis errorem dethrae noſtris.
Dixerat. at genitor circum caput omne micantes
Depoſuit radios: propiuſque accedere iuſſit.
Amplexuque dato. nec tu meus eſſe negari
Dignus es: & clymene ueros ait edidit ortus.
Quoq; minus dubites: qđ uis pete munus: & illud
Me tribuente feres. promiſſi teſtis adeſto
Diis iuranda palus oculis incognita noſtris.
Vix bene deſierat. currus petit ille paternos:
Inque diẽ alipedum ius & moderamẽ equorum.
Pęnituit iuraſſe patrem: qui terque quaterque
Concutiens illuſtre caput: temeraria dixit
Vox mea facta tua eſt. utinam promiſſa liceret
Non dare. confiteor: ſolum hoc tibi nate negarẽ.
Diſſuadere lice. non eſt tua tuta uoluntas.
Magna petis phaethon: & quę non uiribus iſtis
Munera conueniunt: nec tam puerilibus annis.
Sors tua mortalis eſt: nõ ẽ mortale quod optas.
Plus etiam ꝗ quod ſuperis contingere fas eſt:
Neſcius affectas. placeat ſibi quiſque licebit:
Non tamen ignifero quiſꝗ conſiſtere in axe
Me ualet excepto. uaſti quoque rector olympi
Qui fera terribili iaculatur fulmina dextra:
Nõ aget hos currus. & quid Ioue maius habetur?
Ardua prima uia eſt: & qua uix mane recentes
Enituntur equi. medio eſt altiſſima cęlo:

Torquet. conuertit. Sidera nanq; fixa una cum caelo uertuntur. Planetae uero contra caeli motum nituntur. Vnde infert. Nitor in aduerſũ. caelũ nanq; ab oriente in occidẽtem uoluit: ſecũq; trahit & ſolẽ & reliquos planetas. Sol uero una cum aliis planetis ſuo ac naturali motu cõtra caeli cõuerſionem nititur. Hoc eſt cũ quodam niſu & cõatu mouet. Nec me q caetera uincit impetus. Nec impetus inquit & rapidiſſima caeli rotatio quae oĩa ſecum alia trahit: me poteſt inhibere quo minus meum naturalem motum ꝑficiam. Sed hoc minus uerꝫ eſſe uidetur. Nam & alii planetae contra mundi rotationem nituntur ut diximus. Cur ergo Apollo ſe ſolũ ait ab impetu caeli nõ ſupari? An & ad deterrendũ a ꝓpoſito ſuo phaethontẽ & qa alii plãetae cũ retrogradi ſunt: nihil contra mundũ nitunt. Quãuis aũt luna nunꝗ retro caedere cogatur: interdũ tamen citius interdum tardius mouetur. Sol uero ſemꝑ aequali motu ferri uidetur. eoq; ſe ſolũ a caeli rotatione nõ ſupari gloriatur. Rapido orbi. caelo ueloci. Signa nanq; zodiaci ſol ꝑtranſit mundo contrarius. Poteriſne rotatis obuius ire polis. hoc eſt. Poteriſne ſic reſiſtere rotatiõi ac celerrimae cõuerſiõi ꝗ fit circa polos. ne ab ĩpa ſecũ traharis: ſed ut ei cõtrarius ꝑgas? Ne te citus auferat axis. Ne uertice & polo rapidiſſimo ĩpar ſic ab ipſo auferaris ſecũ ut ne tui qdem cõpos ſis futurus. Forſitã & lucos illic. Fortaſſis inqt tibi ꝑſuades illic eẽ & urbes & deorꝫ templa. ſed horum nihil eſt iterq; tibi eſt faciendũ ꝑ inſidias ac ferarꝫ figuras. Vtq; uiam teneas. hoc eſt. ut cõcedam te uiam tenere ac ſcire nulloq; in errorẽ caſurꝫ: te tñ ꝑ tauri cornua ire oportebit. Per cornua aduerſi tauri. oppoſiti. nam uerſus orientem ſpectat. Taurus aũt inter aſtra dicitur cõſtitutus: quod Europã incolumẽ ex phoenicia trãſuexit in cretam: ut Euripides ait. Aemonioſq; arcus. Sagittarium. Chirõ.n. theſſalus hippocẽtaurus qui aeſculapium Achillẽq; educauit: in ſidera fuit tranſlatus. Quidam tamen ut inqt Iginus: hac de cauſa chironẽ eſſe negauerũt q; nẽo Centaurus ſagittis ſit uſus. Eſt aũt equinis cruribus deformatus caudãq; ſatyri habet. ſcribũt uero qdã hunc eẽ crotũ nõie euphemes muſarꝫ nutricis filium: cũq; in mõte helicone habitaſſe una cũ muſis ſtudioq; uenatiõis fuiſſe delectatũ. Muſas autem ab ioue petiiſſe ut ĩ caelũ referretur. Iouem ei crura eqna feciſſe q; equo multũ uſus foret. ſagittas ꝓ ingenio adiunxiſſe. Caudam ſatyri in corꝑe fixiſſe: quod nõ minus hoc muſae ꝗ liber pater ſatyris ſit delectatus. Caeterũ Ouidi. eorꝫ ſeqtur opinionẽ q centaurꝫ eẽ aiunt. Enũerat aũt ſigna Zodiaci terribiliora aſpectu Phoebus: quo facilius ab improba cupiditate regẽdi currꝫ ſolis filiũ deterreat. Lõgo circuitu. Multũ.n. ſpatii Scorpius ſuis brachiis cõꝓhendit. Nã ut ſcribit iginus: Scorpius ꝑꝑ magnitudinem membrorꝫ in duo ſigna diuidit: quorꝫ unius effigiem noſtri libram dixerũt. Scorpius aũt idcirco in caelum trãſlatus eſſe fingitur: qđ Oriõ cum uenaretur iactare auſus eſt ſe oĩa ꝗcũq; ex terra orirentur: interficere ualere. Qua re terram indignatam ſcorpionẽ maximũ emiſiſſe: q illum interficere conaret. Iouẽ aũt utriuſq; aium admiratũ ſcorpionẽ inter aſtra collocaſſe: ut ſpẽs eius hoĩbus documẽto eſſet: neq; eorꝫ aliꝗ re ſibi cõfideret. dianã aũt ꝑꝑ ſtudium orionis: petiiſſe a ioue ut idẽ ſibi beneficiũ daret petẽti. qđ terre ultro tribuiſſet. orionẽq; in caelũ accipet. ita igiẽ fuit conſtitutũ: ut cũ ſcorpius oritur: oriõ occidat. Atq; aliter. Brachia nãq; ſcorpii a principio ſtatĩ recuruanẽ. Cãcri uero iuxta ſũmitatẽ flectunẽ: eoq; minus ſpatii complectunẽ. Cancer aũt iunonis beneficio inter aſtra collocatus ferẽ: qđ cũ Hercules cõtra hydrã lernaeã cõſtitiſſet: ex palude ꝑedẽ eius mordicus arripuit. Quare Herculẽ ꝑmotũ eũ interfeciſſe: Iunonẽ uero ĩter ſidera collocaſſe. In prõptu ẽ. facile eſt. Vix me patiunẽ. Me qui ſum & deus & ꝑitus & ipſis eqs notus. Fũeſti. ꝑnicioſi. mortiferi. Dũq; res ſinit. ꝑmittit hoc ẽ dũ potes. Tua uo

Vnde mare & terras ipſi mihi ſępe uidere
Fit timor. & pauida trepidat formidine pectus.
Vltima prona uia eſt: & eget moderamine certo.
Tunc etiam quę me ſubiectis excipit undis
Ne ferar in præceps: tethys ſolet ipſa uereri.
Adde quod aſſidua rapitur uertigine caelum:
Sideraque alta trahit: celeriq; uolumine torquet.
Nitor in aduerſum: nec me qui cętera uincit
Impetus: & rapido contrarius euehor orbi.
Finge datos currus. quid ages? poteris ne rotatis
Obuius ire polis. ne te citus auferat axis?
Forſitan & lucos illic urbeſque deorum
Concipias animo: delubraq; ditia donis
Eſſe. per inſidias iter eſt formaſq; ferarum.
Vtque uiam teneas: nulloq; errore traharis:
Per tamen aduerſi gradieris cornua tauri:
Aemonioſque arcus: uiolentiq; ora leonis:
Saeuaque circuitu curuantem brachia longo
Scorpion: atque aliter curuãtem brachia cancrũ.
Nec tibi quadrupedes animoſos ignibus illis:
Quos ĩ pectore habet: quos ore & naribus efflãt
In promptu regere eſt: uix me patiuntur: ubi acres
Incaluere animi. ceruixq; repugnat habenis.
At tu funeſti ne ſim tibi muneris auctor:
Nate caue: dum reſque ſinit tua corrige uota.
Scilicet ut noſtro genitum te ſanguine credas:
Pignora certa petis. do pignora certa timendo.
Et patrio pater eſſe metu probor. aſpice uultus
Ecce meos: utinamque oculos in pectore poſſes

ta.tuos appetitus. Inſerere.imittere. Deprendere.comprehēdere. Deprecor hoc unum.præcibus hoc unum ne faciam recuſo.Interdum deprecari eſt ualde precari. Stygias iurauimus undas.Cauſa eſt cur ſit daturus. Propoſitumq; premit.retinet propoſitum. Flagratq; cupidine currus.ardet cupiditate regēdi currus paterni. Ergo q̄ licuit.Quatenus & quouſq; potuit. Aureus axis erat.currum ſolis eleganter deſcribit poeta. Chryſolythi.lapides precioſi aureum habentes colorem. Vnde etiam nomen ſortiti ſunt. Χρυσοσ enim aurum.λιθοσ lapis dicitur. Patefecit. Aperuit.aurora autē ante ſolis ortum aerē illuſtrare.Sicq; fores ædium ſuarum aperire uidetur. Et plena roſarum atria. Ad id alludit:quod Homerus aurorā rhododactilon uocat.hoc eſt roſis digitos roſis ornatos habentem. Auroræ nāq; roſas antiquitas dicauit. Diffugiunt ſtellæ. Hoc quoq; ex ſententia uulgari dicitur.Neq; enī ſtellæ diffugere poſſunt:cum ſint fixe. ſed adueniente aurora fulgere deſinunt. Cogit cōgregat & ante ſe agit.Lucifer.n.ultimus eſt q deſinat fulgerē ſole oriente. primuſq; incipit lucere illo occidēte: tuncq; heſperus uocatur. Mundumq; rubeſcere. Aduentu enim auroræ cælum rubeſcere uidetur. Vnde etiam aurora ab auro dicta ꝓhibetur.Euaneſcere.diſſolui ac perire. Luna enim adueuiente ſole deſinit ſplendere. Velocibus horis.agilibus accito prætereuntibus. Horæ autem idcirco ſolis equorum curam habere fingūtur: quod ex curſu ſolis oriantur. Ambroſiæ ſucco. Ambroſia herba eſt ſuauiſſima qua dii ueſcuntur quaq; immortales efficiuntur. Ambroſia nanq; immortalitas interpretatur. Cōtigit.perunxit: ut feruori reſiſtere poſſent. Radios.coronam radios emittentem:quam ipſe geſtare cōſueuit. Præſaga.prænuncia. Parce ſtimulis.noli uti calcaribus & flagellis ad impellendos equos:uerum ſtude ipſos fortius loris & frænis cohibere atq; retinere uolantes potius q̄ currentes. Nec tibi directos.Qua iter phaethonti ſit tenēdum phœbus oſtendit non.n. inquit tibi per quinq; circulos recta eſt eundum:ſed per Zodiacum q & obliquus eſt & fines trium zonarum nō egreditur .ĩneutrum enī polorum attingit. Quinq; per arcus.quinq; circulos qui & zone dicuntur. Cælum enim ĩ quiq; circulos equaliter a ſe diſtantes diuiſum eſt arcticum.antarcticū.tropicum cancri.tropicū capricorni. æquinoctialem quorum æquinoctialis eſt medius.Zodiacus autem obliquus eſt circulus qui æquinoctialem ſecat ad tropicumq; cancri ac capricorni uſq; peruenit. Nec ad circulos arcticum antarcticumq; procedit. Sectus in obliquum. Periphraſis eſt zodiaci qui eſt obliquus circulus: ut diximus & omnium latiſſimus:ut qui ad tropicum uſq; cancri & capricorni perueniat. Auſtralem polum qui etiam antarcticus dicitur q; arctico opponatur. Iūctamq; aquilonibus arcton.hoc eſt polum arcticum.unde flant aquilones uēti. Arctos autem urſa dicitur:que in ea parte cæli exiſtens polo nomē dedit.Nam iupiter Caliſto lycaonis filiā a Iunone in urſam commutatam una cū arcade filio in ſidera retulit ad polumq; collocauit qui ab arcto arcticus fuit denominatus.

Inſerere:& patrias intus deprendere curas.
Denique quicquid habet diues circūſpice mūdus
E que tot ac tantis cęli terręque mariſque
Poſce bonis aliquid.nullam patiere repulſam.
Deprecor hoc unum:quod uero nomine pœna
Nō honor ē. pœnam phaethō ꝓ munere poſcis.
Quid mea colla tenes blandis ignare lacertis?
Ne dubita.dabitur:ſtygias iurauimus undas:
Quodcūque optaris.ſed tu ſapientius opta.
Finierat monitus.dictis tamen ille repugnat.
Propoſitūque premit:flagratque cupidie currus.
Ergo qua licuit:genitor cuntatus ad altos
Deducit iuuenem uulcania munera currus.
Aureus axis erat.temo aureus.aurea ſummę:
Curuatura rotę.radiorum argenteus ordo:
Per iuga chryſolithi:poſitæque ex ordine gemmę
Clara repercuſſo reddebant lumina phœbo.
Dūq; ea magnanimus phaethon miratur:opuſq;
Perſpicit:ecce uigil nitido patefecit ab ortu
Purpureas aurora fores:& plena roſarum
Atria.diffugiunt ſtellæ:quarum agmina cogit
Lucifer:& cęli ſtatione nouiſſimus exit.
Tum pater ut terras mundumq; rubeſcere uidit:
Cornuaq; extremę uelut euaneſcere lunę:
Iungere equos titan uelocibus imperat horis.
Iuſſa deæ celeres peragunt:ignemq; uomentes
Ambroſiæ ſucco ſaturos præſepibus altis
Quadrupedes ducunt:adduntq; ſonātia fręna.
Tum pater ora ſui ſacro medicamine nati
Contigit:& rapidæ fecit patientia flammæ.
Impoſuitq; comæ radios:præſagaq; luctus
Pectore ſollicito repetens ſuſpiria dixit.
Si potes his ſaltem monitis parere parentis:
Parce puer ſtimulis:& fortius utere loris.
Sponte ſua properāt.labor eſt inhibere uolātes.
Nec tibi directos placeat uia quinq; per arcus.
Sectus in obliquum eſt lato curuamine limes:
Zonarumq; trium contentus fine:polumq;
Effugit auſtralē:iunctamq; aquilonibus arctō.
Hac ſit iter:manifeſta rotę ueſtigia cernes.

Vtq; ferant. Admonet itē Phœbus phaethontem ne depſſius altius ue curꝛ agat:ne aut terras aut cælum cōburat.medium aūt ipſi eſſe tenendum. Nec ꝓme.deprime in partē īferiorē. Molire ipelle. Neu te dexterior.Caue inquit ne aut nimiū ad ſeptētrionē uerſus ubi eſt anguis rapiaris:aut ad meridiem:ubi eſt deorū ara.Inter hæc aūt tibi eſt iter tenēdum. Declinet.inclinet.deuehat. Ad auguē tortum.ad ſerpentem qui ad polum arcticū tortuoſus iacet.Hic aūt ſerpens dicit̄ aurea heſperidum mala cuſtodiſſe:& ab hercule īterfectus a Iunone inter ſidera collocatus fuiſſe.Nonnulli tamen dicunt hunc draconē a gigantibus Mineruæ obiectum eſſe cum eos oppugnaret.Mineruā uero arreptum draconē contortum ad ſideraieciſſe & ad ipſum cæli axem fixiſſe. Itaque adhuc ipſum īplicato corpore uideri ut nuper ad ſidera perlatum. Ad arā.ad polum antarcticum. Ara.enim in qua primum dii exiſtimantur ſacra & coniurationem feciſſe contra Titanas in cælum dicitur tranſlata ac iuxta polum antarcticum collocata. Confecta autem a Cyclopibus fuiſſe fingit̄.Inde hoīes dicuntur inſtituiſſe ut cū aliq̄ rē efficere cogitarēt prius ſacrificar̄ deberēt. Inter utrūq; tene.iter utrūq; ſpaciū inqt currū cōtine atq; coerce. Heſperio littore. Atlantico.quo cū nox peruenerit. relinquat terras neceſſe eſt. Nō ē mora libera nobis. nō ē integrū nobis morari. Poſcimur.ad illuſtrādū mūdū. Et ſolidis ēt nūc ſedibus aſtas.hoc ē dū ī terra adhuc moraris. Dumq; male optatos. Dū īquit currus:quos in tuū malū optaſti:nūdū ignarus aſcendiſti. Sie me.Permitte me terras luce illuſtrare. Occupat.celeriter agiliterq; aſcendit. Interea uolueres.Currus ſolis a quatuor trahit̄ alatis equis:qbus noīa ab effectu fuere ipoſita.Pyrois.n.qui corrupte Pyrous fere legitur:dr̄ quaſi ignitus.Nā πυρ eſt ignis. Pyrois aūt legēdū eſſe penultīa breui & antiq̄ exēplaria & qui hoc opus e latino ī græcū uertit:nobis ſunt documēto. Declinat̄.n.Pyrois Pyroētis:ut Simois ſimoētis. Valeri.Flaccus Et formidātē patrios pyroenta dolores.Eous ab aurora dicitur Ηω.n.eſt aurora. Aethō urēs īterpretat̄ atq; phlegō eo qd̄ ex ore & naribus ignem emittere fingantur. Hinnitibus flāmiferis.Ex ore.n.flāmas efflare dicunt̄. Repagula .obſtacula. Repagula nāq; ſunt:ut ſcribit Pōpeius q̄ patefaciēdi gratia ita figunt̄ ut cōtrario oppāgant̄ hæc & repages dicuntur. Tethys.oceani uxor & clymenes mr̄:apud quā ſol pnoctare credit̄. Fatoꝝ nepotis.Eoꝝ q̄ fato euentura erant. phaethonti nepoti. Copia.poteſtas. Immēſi cæli. Infiniti: q̄uis pipateticis finitū eē uideat̄. Corripuere uiā.Velociter currere cœperunt. Pennis. Alis. Leuati.ſublati. Iiſdē de ptibus. De oriente. Vtq; labant curuæ. Hac ſimilitudine a nauibus ſumpta oſtēdit poeta currū ſolis in cōpoſite ac ſine ullo ordine tractū fuiſſe:cū uacuus eē eqs uideret̄. Succutiturq; alte.ſurſum ualde q̄tit̄. Inani.uacuo. Siulac.poſtq̄. Ruunt. cū ipetu currūt. Quadriiuges. q̄tuor eq uni iugo alligati q̄driiuges dn̄r. Tritū ſpaciū. Tritā uiā. Nec quo prius.Currebāt uerbū ſubaudiat̄. Nec q̄ cōmiſſas:ſcit uerbū ſubītelligamus. Cōmiſſas hēnas.tradita ab apolliē lora.Impet.Impar̄ poſſet. Geli

Solis equi

Vtq; ferant æquos & cęlum & terra calores:
Nec preme:nec ſummū molire p ęthera currū:
Altius egreſſus cęleſtia ſigna cremabis.
Inferius terras .medio tutiſſimus ibis.
Neu te dexterior tortum declinet ad anguem:
Ne ue ſiniſterior preſſam rota ducat ad aram:
Inter utrūq; tene.fortunæ cętera mando:
Quę iuuet:& melius q̄ tu tibi conſulat opto.
Dum loquor heſperio poſitas in littore metas
Humida nox tetigit:non eſt mora libera nobis.
Poſcimur:& fulget tenebris aurora fugatis.
Corripe lora manu:uel ſi mutabile pectus
Eſt tibi:conſiliis non curribus utere noſtris.
Dum potes & ſolidis etiam nunc ſedibus aſtas:
Dūq; male optatos nōdum premis inſcius axes:
Quę tutus ſpectes:ſine me dare lumina terris:
Occupat ille leuē iuuenili corpore currum:
Statq; ſup:manibuſq; datas cōtingere habenas
Gaudet:& inuito grates agit ille parenti.
Interea uolucres pyrois.eous & ęthon
Solis equi quartuſq; phlegon hinnitibus auras
Flāmiferis implent:pedibuſq; repagula pulſant.
Quę poſtq̄ tethys fatorū ignara nepotis.
Reppulit:& facta eſt immenſi copia cęli:
Corripuere uiam:pedibuſq; per aera motis
Obſtantes ſcindunt nebulas:penniſq; leuati
Prętereunt ortos iiſdem de partibus euros.
Sed leue pōdus erat:nec qd' cognoſcere poſſent
Solis equi:ſolitaq; iugum grauitate carebat.
Vtque labant curuæ iuſto ſine pondere naues:
Perque mare inſtabiles nimia leuitate feruntur:
Sic onere inſueto uacuus dat in aere ſaltus.
Succutiturque alte:ſimiliſq; eſt currus inani.
Quod ſimulac ſenſere:ruunt:tritūq; relinquūt
Quadriiuges ſpatiū:nec quo prius ordīe currūt
Ipſe pauet:nec qua commiſſas flectat habenas:
Nec ſcit qua ſit iter:nec ſi ſciat:imperet illis.
Tum primum radiis gelidi caluere triones:

di triones ſeptētriones frigidi utpote ad quos ſol propius alias nunq̃ acceſſit. Tunc autem primum caleſce re cœperunt:quia ſolis currus illuc uſq; ab equis:quos cohibere phaethon nō poterat:fuit pertractus. Trio nes autem priſca lingua boues dicebantur. Sunt autem ſeptem ſtellæ ad polum arcticum ita diſpoſitæ:ut plau ſtrum efficere uideantur. Et uetito æquore. Septentriones enim nunq̃ occidunt:ideoq; ſe madefacere nō poſ ſunt: Iuno.n.ut ipſe narrat Ouidius:hoc a Tethy Oceani uxore impetrauit: ne duas urſas:que ſūt ad polum arcticum:in mare deſcendere pmitteret. Quæq; polo. Iuxta polum arcticum ſerpēs eſt maxima quæ duas complectitur urſas.unde Vergilius. Circum perque duas in morem fluminis arctos. Arctos Oceani metuentes æquore tingi. Boote. Apoſtrophe & conuerſio ſermonis ad booten: qui plauſtrum agere uidetur. Bootes enim latine dicitur bubulcus. Idem eſt autē qui arctophylax:quod urſæ cuſtos adhibitus eſſe uidetur.

Et te tua paluſtra tenebāt. Retinebāt. retardabant remorabantur. Plauſtrū autē quod & ploſtrum dicitur:ſidus eſt cæleſte:quod idē cū maiore urſa eſſe putatur. Septem nāq; ſūt ſtellæ ita diſpoſitæ:ut duæ quæ pariles & maximæ uno in loco uiderentur pro bobus haberētur. Reliquæ uero quinq; figuram plauſtri ſimularent. Vnde etiā a græcis αμαξα dr̄. Terras penitus penituſq; iacentes. hoc eſt ualde depreſſas ac longe a ſe remotas. Per tantum lumē. ī tāto lumine.

Iam Meropis dici cupiens. filius ſubintelligatur. Merops.n. Clymenes fuit maritus. q̃q̃ Meropes homines dicātur apud homerum: quod diuiſas habenas uoces: qua in ſignificatione hic quoq; accipi poteſt. ac ſi diceret cupiens iā hominis filius magis q̃ dei appellari. Vt acta. Quam preceps Phaethon traheretur pulchra ſimilitudine oſtendit. Pinus. Nauis ex pino cō fecta. Eſt enī metonymia. Cūcta fræna. Omnia retinacula. Præcipiti borea:rapido & impetuoſo. Fas nō eſt. Non poteſt. Proſpicit. Porro & lōge aſpicit. Miracula. Mōſtra. Vario cælo. uariis ſignis diſtincto. Paſſim. ubiq; Vaſtarū ferarum maximarum. ut leonis. Centauri. ſcorpii. Eſt locus. Scorpium deſcribit ad quem cum perueniſſet phaethon:adeo territus eſt:ut fræna e manibus ceciderint: quod qdem cū equi ſenſiſſent. per totum fere cælum diſcurrerēt. Concauat. flectit. In geminos arcus. In duos ſimiles arcus. Duorum ſignorum. Alterum nanq; brachiis alterum cauda facit. Nā ſcorpii chelæ libram conſtituere uidentur. ſcorpium uero ipſum cauda recuruande ſignat.

Hunc puer ut nigri. poſtquā inquit Phaethon puer uidit ſcorpium ſudantem atq; cauda ictus minitantem:tanto timore affectus eſt:ut fræna remiſerit. Curuata cuſpide. cauda reflexa.

Gelida formidine. frigido timore ab effectu: quod homies frigidos reddat:ut pallida mors.

Lora. habenas frænorum. Expatiantur equi. late & ſpatioſe excurrunt: Sine lege. Sine ordine. Alto ſub æthere. ſub alto cælo. Incurſant. currendo appropinquant. Inferiuſque ſuis. Merito luna admiratur ſolis equos infra ſuos currere:cum ſol multo q̃ luna ſit altior.

Et uetito fruſtra temptarunt æquore tingi.
Quæq; polo poſita eſt glaciali proxima ſerpens
Frigore pigra prius:nec formidabilis ulli:
Incaluit:ſumpſitq; nouas feruoribus iras.
Te quoq; turbatum memorant fugiſſe boote:
Quāuis tardus eras:& te tua plauſtra tenebant.
Vt uero terras deſpexit ab æthere ſummo
Infelix phaethon penitus penituſq; iacentes:
Palluit:& ſubito genua intremuere timore.
Suntq; oculis tenebræ per tantum lumen obortæ.
Et iam mallet equos nunq̃ tetigiſſe paternos.
Iam cognoſſe genus piget. & ualuiſſe rogando.
Iam meropis dici cupiens ita fertur:ut acta
Præcipiti pinus borea:cui cuncta remiſit
Fræna ſuus rector:quam diis uotiſq; reliquit.
Quid faciat? multum cæli poſt terga relictum:
Ante oculos plus eſt. animo metitur utrunq;:
Et modo:quos illi fas tum contingere non eſt:
Proſpicit occaſus. interdum reſpicit ortus.
Quidq; agat ignarus ſtupet:& nec fræna remittit
Nec retinere ualet. nec nomina nouit equorum.
Sparſa quoq; in uario paſſim miracula cælo:
Vaſtarumq; uidet trepidus ſimulacra ferarum.
Eſt locus in geminos ubi brachia concauat arcus
Scorpius:& cauda flexiſq; utrinq; lacertis
Porrigit ī ſpacium ſignorum membra duorum.
Hunc puer ut nigri madidum ſudore ueneni
Vulnera curuata minitantem cuſpide uidit:
Mentis inops gelida formidine lora remiſit.
Quæ poſtq̃ ſummo tetigere iacentia tergo:
Expatiantur equi:nulloq; inhibente per auras
Ignotæ regionis eunt:quaque impetus egit:
Hac ſine legerunt:altoq; ſub æthere fixis
Incurſant ſtellis:rapiuntq; per auia currum.
Et modo ſūma petunt. modo per decliua uiaſq;
Præcipites ſpacio terræ propiore feruntur:
Inferiuſq; ſuis fraternos currere luna
Admiratur equos. combuſtaq; nubila fumant.
Corripitur flammis:ut quæq; altiſſima tellus:

Succis ademptis. humoribus exſiccatis. Caneſcunt. cana & arida fiunt. Ardet Athos. altiſſimos quoſq; mōtes enumerat q primi cōflagrare cœperunt. Athos mons eſt Macedoniæ altiſſimus:quē nunc montē ſanctū uocant. Tauruſq; cilix. Taurus ciliciæ mons eſt: ut ipſe quoq; poeta inquit. Et tmolus. Tmolus qui & Tymolus a ſtephano ſcribitur:& fluuius & mons eſt Ciliciæ melle:uino:& crocco abundans. unde Vergi. libro georgicon primo. Nōne uides croceos ut tmolus odores. Oethe. mons eſt Theſſaliæ Herculis morte rogo. ſepulchro nobilis. Ida. mōs Phrygiæ celeberrimus quē Homerus a fontium frequētia πολυπιδακον uocat:qui tm̄ oēs tunc erant exiccati. Duas autē eſſe Idas. alterā in phrygia. alterā in creta notiſſimum eſt. Virgineuſq; Helicon. Mons eſt Bœotiæ Helicon quem idcirco uirgineum Ouidius appellat:quia muſis eſt conſecratus. Et nōdū oeagrius æmuſ. Aemus mons Thraciæ altiſſimus:ī quo orpheus oeagrii fluuii filius dr̄ a menadibus fuiſſe diſcerptus:a quo etiam oeagrius fuit appellatus. Aetna. mons ſiciliæ ſemp. ardens. ſed tunc multo magis & ſuo & orbis incendio ardebat. Parnaſuſq; biceps. Mons phocidis in duos uertices diuiſus:ut in p̄rio ipſe Ouidius ſcripſit. Et eryx. mons ē ſiciliæ ueneri Erycine ſacer. Et cynthus. mōs eſt Deli. un̄ Cynthius Apollo uocaē. Et Othrys. mōs ē Theſſaliæ. Mimaſq;. mons ē minoris Aſiæ Mimas haud longe diſtans a colophone. Rhodope. mons thratiæ niuoſus. Dyndima. mons eſt Phrigiæ matri deoꝝ ſacer. Vn̄ ipſa mr̄ deoꝝ Didymene fuit appellata. Et mycale. mons ē & urbs Cariæ mycale: Vn̄ mycaleſius gētile nomē deriuaē ut Herodotus & Didymus ſcribūt. Natuſque ad ſacra Cytherō. Mons eſt Bœotiæ Baccho dicatus:ad cuius orgia celebrāda natus eſſe uidetur. Nec proſunt Scythiæ. Scythia regio ad ſeptentrionē frigidiſſima:a Scytha herculis filio cognominata. Caucaſus ardet. mons ē ſcythiæ pmethei relegatione notiſſimus. Oſſaq; cū Pindo & olympus. montes macedoniæ altiſſimi. Maior ambobus. Altior. Nebulas enī & uentos excedere putaē. unde Lucanus Nubeſ exceſſit olympus lege deū. Verticem illius accole cælum uocant: Vnde factū eſt ut poetæ olympū pro cælo ponant. Aeriæq; alpes. montes ſunt altiſſimi Italiā a gallia germaniaq; defendētes. Apēninus. mons eſt longiſſimus Italiam diuidens. Currus ſuos. ſibi tantope expetitos.

Cādeſcere. igneſcere & inflāmari. Nā candere pprie dicit ferrū ignitum. Inuoluit implicatur. Caligine picea. tā craſſa ut ſi picea eſſet.

Sanguine tum credunt. In tranſcurſu tranſformationem Aethiopum exponit poeta. Aethiopes nanq; cū antea cādidi eſſent:tunc nigri fuerunt effecti. uideē aūt Ouidius innuere æthiopas fuiſſe dictos quod ſint facie cōbuſta. Nā αιθω uro:οψ ωποσ facies diciē: q̃q̃ Plinius æthiopas ab æthiope uulcani filio dictos narret. Tum facta eſt libyæ. Regio eſt Africæ aridiſſima ſic dicta qd̄ λειπει ουετοσ. hoc eſt qd̄ deficit pluuia. Vt ſeruius ſcribit. ut uero Diodorus a libya nympha epaphi uxore. Raptis. Ereptis. exiccatis.

Tum nymphæ. quēadmodū montes conflagrarunt:Ita etiam fontes lacuſq; eo incendio exſiccati fuerunt.

Paſſis comis. ſparſis id quod ī mœrore fieri cōſueuit. Quærit Bœotia Dircē. Bœotiæ fons eſt dirce notiſſimus. Argos Amymonē. Amymone fons eſt apud Argos ab Amymōe Danai argiuorum regis filia:ī quē conuerſa fuiſſe dicitur appellatus. Ephyre pyrenidas undas. Pyrene fons eſt acro corinthi:quæ urbs prius ephyre fuit appellata. Dictus eſt autem a pyrene muliere:in quem ob fletum quo filiorum morte affecta eſt: fingitur fuiſſe conuerſa. Nec ſortita. Non ſolum fontes exaruere. ſed etiam amnes latiſſimi ſunt exſiccati.

Aethiopes

Fiſſaque agit rimas:& ſuccis aret ademptis.
Pabula caneſcunt. cum frondibus uritur arbor.
Materiamque ſuo præbet ſeges arida damno:
Parua queror. magnæ pereūt cū mœnibus urbes:
Cumque ſuis totas populis incendia gentes
In cinerem uertunt. ſiluæ cum montibus ardent.
Ardet athos:tauruſque cilix:& tmolus:& oethe:
Et tum ſicca:prius celeberrima fontibus ida:
Virgineuſque helicon:& nondū oeagrius æmus:
Ardet in immenſum geminatis ignibus ætna:
Parnaſuſq; biceps:& erix:& cynthus:& othrys:
Et tandem niuibus rhodope caritura:mimaſq;
Dyndimaq;:& mycale:natuſq; ad ſacra cithærō.
Nec proſunt ſcythiæ ſua frigora. caucaſus ardet:
Oſſaque cū pindo:maiorq; ambobus olympus.
Aeriæq; alpes:& nubifer appenninus.
Tum uero phaeton cunctis e partibus orbem
Aſpicit accenſum. nec tantos ſuſtinet æſtus:
Feruenteſque auras uelut e fornace profunda
Ore trait:curruſque ſuos candeſcere ſentit.
Et neque iam cineres eiectatamque fauillam
Ferre poteſt:calidoq; inuoluitur undiq; fumo.
Quoque eat:aut ubi ſit:picea caligine tectus
Neſcit:& arbitrio uolucrum raptatur equorum
Sanguine tum credunt in corpora ſūma uocato
Aethiopum populos nigrum traxiſſe colorem.
Tum facta eſt libyæ raptis humoribus æſtu
Arida. tum nymphæ paſſis fonteſq; lacuſque
Defleuere comis. quærit boeotia dyrcen
Argos amymonen ephyre pyrenidas undas.
Nec ſortita loco diſtantes flumina ripas

Tanais.fluuius eſt Scythiæ maximus Europam ab Aſia diuidens. Peneuſq; ſenex.fluuius eſt Theſſaliæ: ut ĩ primo uidimus. Teuthranteuſq; caicus.Caicus fluuius eſt Myſiæ Teuthrantiam irrigans regionem. Vnde & teuthranteus cognominatur. Teuthrania autem urbs Myſſiæ a Teuthrante qui ex Auge Telephum ſuſcepit appellata. Vnde nomẽ gentile Teuthranius & Teuthrantius declinat̃. Et celer Iſmenos. Fluuius ẽ Bœotiæ ab Iſmeno Pelagi filio denoĩatus. Cũ phocaico erimãtho.Erimãthus Phocidis ẽ fluuius & arcadiæ mõs.

Arſuruſq; iteꝝ Xãthus. Fluuius ẽ troiæ:q olim tpe belli troiãi iteꝝ iflãmatus ẽ ꝓcibus Veneris in Achillẽ:ut in Iliade narrat Homerus. Flauuſq; lycornas.

Tuta manent. mediis tanais fumauit in undis:
Peneuſque ſenex: teuthrantæuſque caicus:
Et celer iſmenos cum phocaico erimantho:
Arſuruſque iterum xanthus: flauuſq; lycornas:
Quique recuruatis ludit mæandrus in undis:
Mygdoniuſq; melas: & tænareus eurotas:
Arſit & euphrates babylonius. arſit orontes:
Thermodoóq; citus: gãgeſq;: & phaſis: & hiſter.
Aeſtuat alpheus. ripę ſperchiades ardent.
Q ðque ſuo tagus amne uehit fluit ignibus auꝝ.
Et quæ mæonias celebrarunt carmine ripas
Flumineæ uolucres medio caluere cayſtro.
Nilus in extremum fugit perterritus orbem:
Occuluitq; caput: quod adhuc latet. hoſtia ſeptẽ
Puluerulenta uacant. ſeptem ſine flumine ualles
Sors eadem iſmarios hebrum cũ ſtrymõe ſiccat:
Heſperioſque amnes rhenũ rodanũq; padumq;:
Cuiq; fuit rerum permiſſa potentia tybrim.
Diſſilit omne ſolum: penetratque in tartara rimis
Lumen: & infernum terret cum coniuge regem.
Et mare contrahitur: ſiccæque eſt campus harenę
Quod mõ põtus erat: quoſq; altũ texerat ęquor
Exiſtunt montes: & ſparſas cycladas augent.
Ima petunt piſces: nec ſe ſuper æthera curui
Tollere conſuetas audent delphines in auras.
Corpora phocarum ſummo reſupina profundo
Exanimata iacent. ipſum quoque Nerea fama ẽ:
Doridaq; & natas tepidis latuiſſe ſub undis.
Ter neptunus aquis cum toruo brachia uultu

fluuius ẽ ætoliæ flauas uoluens harenas. de quo etiam Seneca. Flauus rapido fõte lycornas. hic euenus poſtea ab eueno q ſe in eũ ꝓcipitauit fuit appellatus. Quiq; recuruatis. Meander fluuius ẽ Phrygiæ: q adeo ſinuoſis labit̃ fluxibus: ut ĩterdũ ĩ fontẽ reuerti uelle uideat̃. Migdõiuſq; melas. fluuius eſt Mygdoniæ qui oues nigras efficere dicit̃. Vnde & nomen accipit. μέλας.n. dicitur niger. Et tænareus Eurotas. fluuius ẽ laconiæ iuxta Tænarum promontorium in mare exiẽs. Arſit & euphrates babylonius. Euphrates fluuius eſt maioris Armeniæ maximus: qui Babylonem in duas diuidit partes atq; in mare rubrum deſcẽdit. Arſit orõtes. fluuius eſt ſyriæ ex libano monte decurrens: Termodoonq; citus. fluuius eſt Aſiæ iuxta quem Amazones olĩ habitauere. Gãges flu. Indiæ notiſſimus. Et Phaſis flu. eſt Colchorum unde phaſiani ſunt dicti. Et hiſter flu. Pannoniæ qui & Danubius dicitur. Alpheus fluuius elidis iuxta Piſam urbẽ decurrens: qui abſorptus a terra ſubter matre in fontẽ Arethuſam apud ſyracuſas influit. Vnde Vergilius tertio æneidos ſic ſcribit. Alpheum ut fama ẽ huc elidis amnẽ Occultas egiſſe uias ſubter mare: q nũc Ore Arethuſa tuo ſiculis confũditur undis. Ripæ ſperchiades. Sperchii fluuii Theſſaliæ uelociſſimi: qui in Maliacũ defluit ſinũ. Quodq; ſuo Tagus. fluuius Hiſpaniæ aureas uehẽs harenas: quæ tũc icendio liqueſcebãt Tres autem ſũt fluuii aureas ducentes harenas. Pactolus. Hermus. Tagus. Et quæ Mæonias. Ripas Lydiæ fluuioꝝ: Nam Lydia a Mẽoe fluuio meonia fuit appellata. Medio caiſtro. Caiſter fluuius eſt Aſiæ ꝓter Aſiam paludẽ labens: Vnde Vergilius georgicorũ primo ſcribit. Iam uarias pelagi uolucres & quæ aſia circum Dulcibus in pratis rimãtur ſtagna caiſtri. Caiſter aũt dictus putat̃ ἀπὸ τοῦ καιεσθαι hoc ẽ amburi: qm̃ ꝓpinquus ſit κατακεκαυμένη que pſẽ Aſiæ prætorrida & deuſtæ ſimilis nulla ꝓter uitem arbore. Sed uino præſtãtiſſimo: quod Plinius Catacecaumeniten ex hac origine denominauit. Flumineæ uolucres. Cygni flumina incolentes. Nilus. fluuius eſt ægypti: cuius origo ignoratur: Idcircoq; & tũc caput occuluiſſe: & nunc quoq; latere ait. Vacant. uacua ſunt aqua. Septem ſine flumine ualles. Septem ĩquit Nili hoſtia ualles ſine aq̃ ſunt effectæ. Sors eadem Iſmarios. eadem inquit ſorte Hebrus ac ſtrymõ Thraciæ fluuii ſicãtur. Heſperioſq; amnes. Occidentales. Nam Rhenus fluuius eſt galliam a germania diuidens. Rhodanus uero galliæ fluuius. Padus Italiæ qui etiam eridanus uocatur. Tybrim. Tybris fluuius eſt Tuſciæ per mediam Romam labens. Infernum regem. Plutonem cum Proſerpina uxore. Exiſtunt montes. extant & apparent ac extra aquas ſtant. Et ſparſas cycladas augent. Cyclades inſulæ ſunt ægei in orbem diſpoſitæ. Vnde etiam cyclades ſunt dictæ. κύκλος nanq; circulus dicitur. Scopuli ergo qui tum e mari extabant: cycladum numerum augebant. Nec ſe ſuper æthera curui. Tunc inquit Delphines non audebant ſe in aerem iactare propter nimium ardorem: quod natura facere conſueuerunt. Corpora phocarum Phocæ uituli di-

Exerere auſus erat. ter non tulit aeris ignes.
Alma tamen tellus: ut erat circundata ponto
Inter aquas pelagi cõtractoſq; undiq; fontes:
Qui ſe condiderant in opacę uiſcera matris:
Suſtulit omniferos collo tenus arida uultus:
Oppoſuitq; manũ fronti: magnoque tremore
Omnia concutiens paulum ſubſedit: & infra
Quam ſolet eſſe fuit: ſacraque ita uoce locuta eſt.
Si placet hoc: meruiq;: quid o tua fulmina ceſſant
Summe deum? liceat perituræ uiribus ignis:
Igne perire tuo: cladẽque auctore leuare.
Vix equidem fauces hęc ipſa in uerba reſoluo.
Preſſerat ora uapor. toſtos en aſpice crines:
Inque oculis fumum. uolitant ſuper ora fauillæ.
Hos ne mihi fructus? hunc fertilitatis honorem
Officiiq; refers? q; adunci uulnera aratri
Raſtrorũq; fero. totoq; exerceor anno?
Quod pecori frondes: alimentaq; mitia fruges
Humano generi: uobis quoq; thura miniſtro?
Sed tamen exitium fac me meruiſſe: quid undę?
Quid meruit frater? cur illi tradita ſorte
Aequora decreſcũt: & ab ęthere longius abſunt?
Quod ſi nec fratris: nec te mea gratia tangit:
At cæli miſerere tui. circũſpice. utrinq;
Fumat uterq; polus: quos ſi uiolauerit ignis:
Atria ueſtra ruent. atlas en ipſe laborat:
Vixq; ſuis humeris candentem ſuſtinet axem.
Si freta. ſi terrę pereunt. ſi regia cęli:
In chaos antiquum confundimur. eripe flammis.
Si quid adhuc ſupereſt: & rerum cõſule ſummæ.
Dixerat hęc tellus. neque enim tolerare uaporem
Vlterius potuit: nec dicere plura: ſuumq;
Retulit os in ſe: ꝓpioraque manibus antra.
At pater omnipotens ſuperos teſtatus: & ipſum
Qui dederat currus: niſi opem ferat: omnia fato
Interitura graui: ſummã petit arduus arcem:
Vnde ſolet nubes latis inducere terris:
Vnde mouet tonitrus: uibrataq; fulmina iactat.
Sed neq; quas poſſet terris inducere nubes
Tunc habuit: nec quos cęlo demitteret imbres.
Intonat: & dextra libratum fulmen ab aure

cuntur marini: quod boum imitantur mugitum. Exanimata. perturbata. aut certe exanima & mortua. Ipſum quoque Nereia. Nereus deus marinus Dorida uxorem habens: ex qua magnam nympharum multitudinẽ ſuſtulit.

Exerere aquis. emittere extollere ex aquis.

Ignes aeris. Feruores aeris & æſtus. Alma tamen tellus. Alma ab alendo dicitur: propriũ que eſt terræ epithetõ. nam omnia alit ac nutrit animantia. Tellus dea ipſius eſſe dicitur terræ. nam terra ipſum eſt elementum. Vt erat circũdata ponto. Oceano. Põtus enim ĩterdum ſpeciale nomen eſt & ſignificat Euxinum. Interdũ generale: cum pro mari accipitur. Contractoſque undique fontes. ex omni loco cõgregatos atque coactos. ob nimium enim æſtum fontes omnes in ima terræ refugerant: ne penitus exiccarentur. Suſtulit omniferos. elegans proſopopœia qua terræ inanimatæ rei & pſonã & ſermonem attribuit poeta. Oĩferos. oĩa ferentes & ꝓducentes. Collo tenus: Vſque ad collum. Telluris querelæ.

Paulum ſubſedit. Paulum terræmotu depreſſa eſſe uidetur: quod fieri nequit: cum mundi ſit centrum: & undique æqualiter a cælo diſtet.

Si placet hoc meruique. Telluris conqueſtio eſt ad Iouem: ſic aperta & clara ut nullam fere admittat expoſitionem. Tuo igne. tuo fulmine. Clademque auctore leuare. Leuem facere pro quo uerbo imperiti alleuiare utuntur. illæ uero calamitates minus ægre ac leuius ferũtur: quarum auctores magni ſunt atq; potentes

Vix equidem: Cum difficultate ĩquit hæc paucula eloqui poſſum. Preſſerat ora uapor. Parẽthesis Poetæ: quam terræ querelis inſerit. Raſtrorumque fero. Raſtra inſtrumenta ſunt ruſtica quibus agri coluntur. Exerceor. Defatigor. Vobis quoque tura miniſtro. Thure in ſacrificiis non modo nos: ſed priſci quoque utebantur. Thus autem ἀπὸ θύειν. hoc eſt a ſacrificando deriuatur. Eſt enim uocabulum græcũ non latinum ut quidam ſcribunt: qui a tundendo putant deduci: cum a græcis θύος dicatur.

Quid meruit frater. Neptunus cui ſorte in mundi diuiſione maria optigerunt. Fumat uterque polus. Duobus polis qui & uertices dicuntur: cælum ſuſtinetur: qui ſi fuerint combuſti: caſurum eſt cælum. Atlas en ipſe laborat. Atlas mons eſt Mauritaniæ: qui cælum ideo ſuſtinere fingitur. quod primus omnium aſtrologica ſcrutari cœpit. Candentem axem. Ardentem polum. Et rerum cõſule ſummæ. hoc eſt. uide ne rerum ſumma pereat: ac genera rerũ perdant̃. Propioraq; mãibus antra. hoc ẽ. ſpeluncas ĩferis ꝓpiores. Sunt .n. manes aĩæ mortuoꝝ: a mano qđ bonũ antiq dicebant κατ᾽ ἀντίφρασιν appellati. At pater oĩpotens ſupos. teſtatus Iupiter inquit cũ ĩ teſtimoniũ & alios deos & ipſum Apollinem adduxiſſet totum mundum incendio periturum niſi auxilium ferat. Phaethontem fulmine percuſſit ac incendium fulmine compeſcuit. Et ipſum qui dederat currus. Apollinẽ. Vñ. ex q̃ arce. Inducere nubes. ĩmittere nebulas. Latis terris. late patẽtibus terris.

Miſit in aurigam: pariterq; animaque rotiſque
Exuit: & ſęuis compeſcuit ignibus ignes.
Conſternuntur equi: & ſaltu in contraria facto
Colla iugo eripiunt: abruptaque lora relinquunt
Illic fræna iacent. illic temone reuulſus
Axis. in hac radii fractarum parte rotarum:
Sparſaque ſunt late laceri ueſtigia currus.
At phaethō rutilos flamma populante capillos:
Voluitur in pręceps: longoque per aera tractu
Fertur: ut interdum de cælo ſtella ſereno:
Et ſi non cecidit: potuit cecidiſſe uideri.
Quem procul a patria diuerſo maximus orbe
Excipit Eridanus: fumantiaque abluit ora.
Naiades heſperię trifida fumantia flamma
Corpora dāt tumulo: ſignant quoq; carmīe ſaxū
Hic ſitus eſt phaethon currus auriga paterni:
Quem ſi non tenuit: magnis tamen excidit auſis.
At pater obductos luctu miſerabilis ægro
Condiderat uultus: & ſi modo credimus: unum
Iſſe diem ſine ſole ferunt. incendia lumen
Prębebant: aliquiſque malo fuit uſus in illo.
At clymene poſtq̄ dixit: quęcunque fuerunt
In tantis dicenda malis: lugubris & amens
Et laniata ſinus totum percenſuit orbem:
Exanimes artus primo: mox oſſa requirens:
Repperit oſſa tamen peregrina condita terra:
Incubuitq; loco: nomenq; in marmore lectum
Perfudit lachrymis: & aperto pectore fouit.
Nec minus heliades lugent: & inania morti
Munera dant lachrymas: & cæſe pectora palmis
Non auditurum miſeras phaethonta querelas
Nocte dieq; uocant: aſternunturque ſepulchro:
Luna quater iunctis implerat cornibus orbem.
Illę more ſuo (nam morem fecerat uſus)
Plangorem dederant: equis phaethuſa ſororum
Maxima cū uellet terræ procumbere: queſta eſt
Diriguiſſe pedes: ad quam conata uenire
Candida lampetie: ſubita radice retenta eſt.
Tertia cum crinem manibus laniare pararet:
Auellit frondes. hęc ſtipite crura teneri.
Illa dolet fieri longos ſua brachia ramos.
Dūq; ea mirantur: complectitur inguina cortex.
Perq; gradus uterū pectuſque hūeroſq; manuſq;
Ambit: & extabant tantū ora uocantia matrem.

Miſit in aurigam. Phaethontē currus ſolis aurigam & rectorē. Conſternuntur equi. Terretur. Illic temone repulſus axis. Axis lignum illud ē circa q^d rotæ currus uertūtur. Veſtigia. ſigna & ptes. Laceri currus. lacerati atq; diſſipati. Flāma populāte igne cōburēte. Tūc.n. ignis populari aliqd dr̄ qn̄ cōburit. Voluitur ī præceps. hoc ē. ī caput cadit. Vt īterdū de cælo. pulchra ſimilitudine caſum Phaethontis demonſtrat. Scitæ autem ſcribit. Nam quanuis ſtellæ īterdū cadere uideanť: tamē nūq̄ cadūt. Quē procul a patria. Longe enim Italia paduſq; ab Aethiopia diſtat. Eridanus. fluuius ē Italiæ qui alio noīe dicitur padus. Naiades. Heſperie. nympæ Italæ ac occīdētales. Trifida flāma. fulmine. quod ita pingebať ut trifidum & ī tris ptes fiſſum uidereť. Vt.n. tridens Neptuno ſic trifidū fulmē attribuitur Ioui. Signant quoq; carmine ſaxum Cippo & ſepulchri ſaxo epithaphium inſcribunt. Hic ſitus eſt. poſitus & ſepultus. Eſt aūt epithaphium in phaethontē. Tenuit. tenere nō potuit. Magnis tamen excidit auſis. hoc eſt magna tamē aggredi auſus eſt: quod quidem abunde pulchrū atq; magnificū eſt. Vt Plinius ait. At pater. Apollo. Miſerabilis. miſerandus. Aegro luctu. ab effectu luctus dicitur æger: quod ægros & mœſtos reddat. Obductos. uelatos. coopertos. Aliqs uſus. aliqua utilitas. Lugubris. pullis ueſtibus: q̄ luctui conueniunt: induta. Et amens. exanimata. pturbata.

Totū percēſuit orbē. pagrauit totum terrarū orbē. Exanimes artus prīo. cadauer filii & mēbra mortua primum q̄rens. Mox. deīde. Cōdita. ſepulta. Incubuitq; loco. ſepulchro ſe proſtrauit. Aperto pectore. nudo. Nec minus Heliades. ſolis filiæ Hæliades dicunť. απο του ηλιου. hoc eſt a ſole: q̄ etiā a fratre Phaethōtiades fuerūt appellatæ: Eaꝝ noīa ſunt phaethuſa.

Lāpetia. phœbe: q̄ cū fratrē p quatuor menſes aſſidue fleuiſſent: tādē Iouis miſericordia in populos arbores. Lachrymæ uero ipſaꝝ ī electra & ſuccina cōuerſæ fuerūt. Et cæſæ pectora palmis. cædētes & pcutiētes pectora. Eſt.n. ſynecdoche poetica. Aſternunťq; ſepulchro. hoc ē. Stratæ ſup ſepulchro iacēt. Luna q̄ter iunctis. hoc eſt. Quatuor mēſes tranſierāt. Nā ſingulis qbuſq; mēſibus luna repleť. Nā morē fecerat uſus: Parentheſis ē: qua ſignificať ex aſſiduo uſu cōſuetudinē plāgēdi Phaethōtis ſororibus fuiſſe factam. Equis Phaethuſa ſororum. Phaethuſa filia fuit ſolis ex Neæra nympha. Eſt autē quadriſyllabum nomē: nō triſyllabum: ut quidam putant. Interpretatur Phaethuſa ſplendēs.

Terræ procumbere. ſe ī terram proſternere.

Diriguiſſe pedes. Rigidos & duros eē factos. Candida lampetiæ. Phaetuſæ ſoror: quæ fulgēs traſſerri pōt. λαμπω.n. fulgeo dicitur. Subita radice. ſubito nata. Laniare. lacerare. Inguina. Pudēda. Ambit. Circūdat. Extabant extra corticē ſtabāt

Manāt. Defluunt. Sautia. uulnerāta. Iamq; uale. uerbum eſt uale quo recedentes ſalutamus. Cortex ī uerba nouiſſima uenit. hoc eſt. Cortex os obducens uerba Heliadum ultima occupauit. Inde fluunt. ab illis arboribus. Rigeſcunt. Rigida ac dura ſunt. Electra: quæ & ſuccina dicuntur: quāuis nuſquam circa padum inueniantur. Electrum eſt etiam genus metalli ex auro ac quinta argenti portione conſtantis: ut ſcribit Plinius in trigeſimo tertio naturalis hiſtoriæ libro. cuius natura eſt ad lucernarum lumina clarius argento lucere. Nuribus latinis. italis mulieribus. Affuit huic monſtro. Cygnus Stheneli filius rex Liguriæ Phaethōti & ſanguine materno & ſumma beniuolentia deuinctus: cū relicta liguria ad padi ripas ueniſſet. multumq; Amici caſum defleſſet. in auē ſui nominis fuit cōmutatus q̄ ignes peroſa aquas ſibi elegit incolendas. Affuit. īterfuit. Huic mōſtro. quo heliades in populos arbores. ipſarum autem lachrymæ in electra fuere cōuerſæ. Proles ſthenelcia. Progenies Sthenelei. Nam Ligurū populos. Liguria Italiæ regio eſt īter amnes Varum & Macram ſita: thuſciæ cōtermia: cuius caput genua eſt. unde liguſtica ora fuit cognominata. Liguria autem a liguſto Phaethontis filio fertur cognominata. Illius incolæ ligures appellātur. Cum uox eſt tenuata. tenuis ac gracilis facta. Canæq; capillos diſſimulāt plumæ. capilli inquit, cani in plumas itidem canas fuere conuerſi. Porrigitur. prolongatur. Iunctura. copulatio. nam cygnorum digiti & rubēt & quadā cartilagine iunguntur. Tenet os ſine acumine roſtrum. Os īquit ī roſtrum obtuſum ac ſine ullo acumine fuit conuerſum. Nec ſe cæloq; iouiq; Credit. hoc eſt. Nec ſe aeri ætheriue cōmittit. Hoc aūt idcirco fingitur quia cygni nūquā altius uolant. Miſſi ignis. Iacti fulminis.

Ignemque peroſus. Odio ignē habēs. Squallidus interea genitor. Mœrorem deſcribit Phœbi: quem ex Phaethontis filii morte cōceperat: quo concinnius tranſfigurationem Caliſtonis & Arcadis in urſas exponat. Et expers ſui decoris. Sine parte ſui plēdoris & ornatus. Qualis cum deficit orbi. Tunc.n. obſcurus eſſe uidetur: cum illius lumen terris aufertur. Datq; animū in luctus. Luctibus indulget. Officiūq; negat mūdo. Ait ſe nolle Mundo beneficium præſtare ipſum illuſtrādo. Satis īquit ab æui. ita cōqueritur Phœbus: ut Iouem in inuidiam odiumq; trahat. Ipſe agat. inuidioſe ac ſi diceret: qui tam potens terribiliſque eſt. Tentat. Tenet retinet. Eſt enim a teneo deriuatum. Eoq; p n ſcribitur. Nam tempto: quod experiri ſignificat a tēnendo deduci uidetur. Orbatura. filiis priuatura. Orbare nanq; eſt aliqua re cara: ut ſunt filii atq; occuli priuare. Vnde orbi oculis filiiſue aut parentibus priuati dicuntur. Tunc ſciet ignipedum. Ordo eſt & ſenſus. Tūc Iupiter expertus uires ignipedum & uelociū equorum ſciet eum qui illos bene non rexerit mortem nō meruiſſe.

Quid faciat mater? niſi quo trahit impetus illā:
Huc eat atq; illuc: & dum licet oſcula iungat.
Non ſatis eſt. truncis auellere corpora temptat:
Et teneros manibus ramos abrumpit. at inde
Sanguineæ manant tanq̄ de uulnere guttæ.
Parce precor mater: quæcunq; eſt ſaucia clamat.
Parce pręcor. noſtrum laceratur ī arbore corpus.
Iamque uale. cortex in uerba nouiſſima uenit.
Inde fluunt lachrymę: ſtillataq; ſole rigeſcunt
De ramis electra nouis: quę lucidus amnis
Excipit: & nuribus mittit geſtanda latinis.
Affuit huic monſtro proles ſthenelcia cygnus:
Qui tibi materno quāuis a ſanguine iunctus:
Mente tamen phaeton propior fuit. ille relicto.
(Nā ligurum populos & magnas rexerat urbes)
Imperio ripas uirides amnemq; querelis
Eridanum implerat: ſiluamq; ſororibus auctā.
Cum uox eſt tenuata uiro: canæq; capillos
Diſſimulant plumæ: collumq; a pectore longe
Porrigitur: digitoſq; ligat iunctura rubentes.
Penna latus uelat. tenet os ſine acumine roſtrū.
Fit noua cygnus auis: nec ſe cæloq; Iouiq;
Credit: ut iniuſte miſſi memor ignis ab illo.
Stagna petit patuloſque lacus: ignemq; peroſus
Quæ colat: elegit contraria flumina flammis.
Squallidus interea genitor phaetontis & expers
Ipſe ſui decoris: qualis cum deficit orbi:
Eſſe ſolet: lucemque odit: ſeque ipſe diemque:
Datque animum ī luctus: & luctibus adiicit irā:
Officiumque negat mundo. ſatis inquit ab æui
Sors mea principiis fuit irrequieta: pigetque
Actorum ſine fine mihi ſine honore laborum.
Quilibet alter agat portantes lumina currus.
Si nemo eſt: omneſque dii non poſſe fatentur.
Ipſe agat: ut ſaltem dum noſtras tentat habenas
Orbatura patres aliquando fulmina ponat.
Tunc ſciet ignipedum uires expertus equorum
Non meruiſſe necem: qui non bene rexerit illos
Talia dicentem circunſtant omnia ſolem
Numina: neu uelit tenebras inducere rebus:

Heliadum lachrymæ in ſuccia.

Cygnus in olorem

Miſſos ignes.miſſa fulmĩa ĩ Phaetontẽ. Regaliter.ĩperioſe:ac eo iure qđ hñt reges. Verbere.flagello & ſcutica. Sæuit.furit ac ſæuiciã ĩ equos nihil mali meritos exercet. At pr̃ oĩpotẽs.hæc idcirco a poeta narrantur:quo cõmodius Caliſtus & arcadis mutationẽ in ſidera cũ ſuperiore metamorphoſi cõnectat. Explorat. diligenter inquirit. Vñ exploratores qui hoſtiũ cõſilia ſcrutant̃. Impẽſior.Maior. Suæ arcadiæ.a ſe amatæ

In uirgine nonacrina. Virginẽ nonacrinã appellat Caliſtonẽ Lycaonis filiã:quã cum uidiſſet Iupiter:ita excellenti eius pulchritudine captus eſt:ut cum blanditiis ea potiri non poſſet:ſe finxerit eſſe Dianam cuius caliſto fidiſſima comes erat.

Supplice uoce rogãt. miſſos quoq; iupiter ignes
Excuſat. precibuſque minas regaliter addit.
Colligit amentes & adhuc terrore pauentes
Phœbus equos. ſtimuloq; dolẽs & uerbere ſęuit
Sęuit enim:natumque obiectat & imputat illis.
At pater omnipotens ingentia mœnia cæli
Circuit:& nequid labefactum uiribus ignis
Corruat explorat. quæ poſtq̄ firma ſuique
Roboris eſſe uidet:terras hominumque labores
Perſpicit. arcardiæ tamen eſt impenſior illi
Cura ſuę:fonteſq; & nondum audentia labi
Flumina reſtituit dat terrę gramina. frondes
Arboribus:læſaſq; iubet reuireſcere ſiluas.
Dum redit itq; frequens:in uirgine nonacrina
Hæſit:& accepti caluere ſub oſſibus ignes.
Non erat huius opus lanam mollire trahendo:
Nec poſitas uariare comas. ſed fibula ueſtem.
Vitta coercebat neglectos alba capillos.
Et modo leue manu iaculũ.mõ ſũpſerat arcũ.
Miles erat phœbes. nec mænalon attigit ulla
Gratior hac triuię. ſed nulla potentia longa eſt.
Vlterius ſpacium medio ſol altus habebat:
Cũ ſubit illa nemus. quod nulla ceciderat ętas:
Exuit hic humero pharetram:lentoſq; retendit
Arcus inq; ſolo quod texerat herba iacebat:
Et pictam poſita pharetram ceruice premebat.
Iupiter ut uidit feſſam:& cuſtode uacantem:
Hoc certe furtum coniunx mea neſciet inquit:
Aut ſi reſcierit:ſunt oh ſunt iurgia tanti?
Protinus induitur faciem cultumq; dianæ.
Atq; ait:o comitum uirgo pars una mearum
In quibus es uenata iugis? de ceſpite uirgo
Se leuat:& ſalue numen me iudice dixit:

Hac igitur arte cõpreſſa ab ioue cum Arcadem peperiſſet:ĩ urſam ab Iunone:ne iterum Ioui placeret:cõuerſa ẽ. Eam uero cũ filius Arcas iam adultus in uenatiõe ferire uellet:miſeratione iouis ambo in ſidera fuerunt tranſlati:ac iuxta polum.qui ab ipſis arcticus fuit cognominatus collocati.qđ quidẽ cum

Caliſto ĩ urſam

Iuno animaduertiſſet:Tethym nutricem rogauit:ne unquã permitteret eas in mare deſcendere. Iõq; ſeptentriones nunq̄ occidere dicuntur. Sane hyginus uarias priſcorum de caliſtus mutatione refert opiniones:quas ſiquis ad huius fabulæ expoſitionẽ aliquid cõferre putabit:illic ſumat licebit. In uirgine nonacrina. Nonacris & urbs & mõs eſt arcadiæ:unde nonacrius declinat̃. Hæſit.Fixus eſt. Accepti ignes. Amores cõcepti. Ignis.n.frequẽter ꝓ amore ponit̃ a poetis.ut nanq; ligna cõburunt̃ igne.ſic iuuenũ corda amore dñr ardere. Caluere.ĩflammati fuere. Lanam mollire.filare.ac ſubigere lanã. Poſitas comas.diſpoſitas ornatas. Variare.uariis coloribus ornare. Id qđ laſciue uirgines maxime facere ſolẽt. Sed fibula.cingulum A parte nãq; intelligimus totum. Vitta alba.tegmen eſt capitis uitta qua mulieres cõtinent capillos.

Alba.nõ uarioꝶ colorũ:qualibus laſciue uirgines delectant̃. Neglectos capillos.ĩmpexos inornatos. Coercebat.conſtringebat. Miles erat phœbes.dianæ q̄ eadẽ cũ luna eſſe putat̃.

Nec Mænalon attigit ulla. Mænalus mons arcadiæ celeberrimus. Triuiæ.dianæ:quod ĩ triuiis coli cõſueuerit. Sed nulla potentia lõga ẽ. Sententia generalis.q̄ in dies uerior eſſe probatur. Vlterius ſpacium.meridiẽ iam ꝑtranſiſſe ſignificat. Sol enim ulterius medio ſpaciũ cæli tunc tenere dicit̃:cum maior pars diei ꝑteriuit.

Quod nulla ceciderat ætas. Innuit nemus illud umbroſiſſimum opaciſſimumque fuiſſe: ut cuius arbores nullo unq̄ tempore fuerant ceſæ.

Iupiter in Dianam

Nulla ætas. Nullius ætatis homines. Continens enim pro cõtento per metonymiam frequenter ponitur a poetis. Exuit hic. Depoſuit illic & in illo nemore pharetram. Eſt enim aduerbium pro aduerbio poſitum. Lentoſque retendit arcus. Flexibiles arcus remiſit. Arcus enim niſi retendantur molles efficiuntur:ut ipſe in epiſtolis inquit. Si nunquam ceſſes tendere mollis erit. Re autem præpoſitio ſæpenumero mutat uerba cum quibus componitur in contrariam ſignificationem:ut tego retego.ſigno reſigno.tendo retendo. Feſſam.Laſſam.& defatigatam. Hoc furtum.Hoc ſtuprum Furta nanq; etiam ſtupra dicuntur:quod furtim cõmittãtur. Sunt oh ſunt iurgia tanti. Ac ſi diceret iurgia nequaq̄:tãti ſũt æſtimãda:ut me uoluptate huius potiẽdæ uirginis priuẽt. Oh aũt hoc loco cõtẽnẽtis ẽ ĩteriectio. Protinus ĩduit̃ faciẽ. Iouis trãſmutationẽ ĩ Dianã obit̃ expõit poeta. Cultũ.hĩtũ.ornatũ. In qbus iugis. In qbus mõtibus. De ceſpite uirgo ſe leuat. De t̃ra ĩgt caliſto ſurgit. Ceſpes ãt t̃ra ẽ cũ ꝓpria herba auulſa. Nec ſic a uirgi

Audiat ipſe licet:maius Ioue. ridet & audit:
Et ſibi pręferri ſe gaudet:& oſcula iungit
Nec moderata ſatis. nec ſic a uirgine danda.
Qua uenata foret ſylua narrare parantem
Impedit amplexu:nec ſe ſine crimine prodit.
Illa quidem cõtra:quantũ modo fœmina poſſet:
Aſpiceres utinam ſaturnia. mitior eſſes.
Illa quidem pugnat. ſed quæ ſuperare puella?
Quis ue iouẽ poterat? ſuperũ petit ęthera uictor
Iupiter. huic odio nemus eſt:& conſcia ſilua.
Vnde pedem referens pene eſt oblita pharetram
Tollere cum telis:& quem ſuſpenderat arcum.
Ecce ſuo comita choro dictynna ꝑ altum
Mænalon ingrediens & cæde ſuperba ferarum
Aſpicit hanc:uiſamq; uocat:clamata refugit.
Et timuit primo ne Iupiter eſſet in illa.
Sed poſtq̄ pariter nymphas incedere uidit:
Senſit abeſſe dolos:numerũq; acceſſit ad harũ.
Heu q̄ difficile eſt crimen non prodere uultu.
Vix oculos attollit humo:nec ut ante ſolebat:
Iuncta deę lateri:nec toto eſt agmine prima.
Sed ſilet:& læſi dat ſigna rubore pudoris.
Et niſi quod uirgo eſt:poterat ſentire diana
Mille notis culpam. nymphæ ſenſiſſe feruntur.
Orbe reſurgebant lunaria cornua nono:
Cum dea uenatu fraternis languida flammis:
Nacta nemus gelidũ:de quo cũ murmure labẽs
Ibat:& attritas uerſabat riuus harenas.
Vt loca laudauit:ſummas pede contigit undas.
His quoq; laudatis. procul eſt ait arbiter omnis.
Nuda ſuperfuſis tingamus corpora lymphis.
Parrhaſis erubuit. cunctę uelamina ponunt.
Vna moras quærit. dubitanti ueſtis adempta eſt:
Qua poſita nudo patuit cum corpore crimen.
Attonitę manibuſq; uterum celare uolenti
I procul hinc dixit:nec ſacros pollue fontes
Cynthia:deq; ſuo iuſſit ſecedere cœtu.
Senſerat hoc olim magni matrona tonantis:
Diſtulerat q; graues in idonea tempora pœnas.
Cã moræ nulla eſt. & iam puer arcas (id ipſum
Indoluit iuno) fuerat de pellice natus.
Quo ſimul obuertit ſæuam cum lumine mentẽ:
Scilicet hoc etiam reſtabat adultera dixit:
Vt fœcunda fores? fieret q; iniuria partu

ne danda. Laſciuiora nanq; erãt:q̄ ut uirgini cõuenirẽt. Impedit amplexu.implicat amplectẽdo. Nec ſe ſine crimine prodit.hoc eſt Nec ſe manifeſtat ſine ui puellæ illata. Illa qdem contra. Pugnat ſubaudiatur.ideſt repugnat. Aſpiceres utinã ſaturnia. Hæc ꝑ parẽtheſim Iunoni a poeta dicuntur in Caliſtus defenſionem.

Victor.uoti cõpos effectus. Et conſcia ſylua.ſtupri ab ioue illati. Vnde pedem referẽs. ex qua ſilua recedẽs. Ecce ſuo. Hæc particula ecce ſubitum aliqd repẽtinũq; malum apud Ciceronẽ Vergiliumq; ſignificat. apud alios ẽt bonũ aliquãdo deſignat. Dictynna. Diana dicit̃ ἀπὸ τῶν δικτύων hoc eſt a retibus. Cuius nominis a Solino talis cauſa aſſignat̃. Britomare nympha cũ uirginitatem ſuam Dianæ uouiſſet:ſe in mare ꝑcipitauit:ne a Minoe Cratæ rege uiolaretur. Cũ uero ob hoc ſæua peſtis Cratam inuaſiſſet:reſponſo accepto: uirginis cadauer retibus e mari extraxerunt eamq; Dictynnam appellauerunt:ac Dianæ ædẽ extruxerũt quæ a noĩe uirginis dictynna fuit appellata.

Heu q̄ difficile eſt. Sententia loco accõmodata. Prodere. Detegere.manifeſtare. Prodi autẽ ꝓprie arcana dicunt̃. Vix oculos. Elegant̃ mores pudicæ uirginis uiolatæ effingit poeta.

Mille notis. Multis ſignis. Numerus.n.finitus ꝓ infinito fere a poetis uſurpat̃. Orbe nono. menſe nono. Luna enim ſingulis quibuſq; mẽſibus ſuũ reparat orbẽ. Cum dea uenatu. A uenatione rediens ſubaudiat̃. Fraternis languida flãmis. Defeſſa feruoribus ſolis ſui fratris Nã Diana:ut diximus:eadẽ eſſe cũ luna q̄ ſol'ẽ ſoror ꝓhibetur. Verſabat.uoluebat. Attritas.ob cõtinuũ fluxum. Vt loca laudauit. Poſtq̄ loca laudauit diana qđ pulchra eẽnt & amœna:aquas pedibus tetigit. Tingamus. Madefaciamus.lauemus. Arbiter oĩs. teſtis nemo adeſt. Parrhaſis. Caliſto a Parrhaſia urbe Arcadiæ:quæ a Parrhaſo uno ex Lycaonis filiis cognominata fuit: Parrhaſis uocatur. Velamina ponunt.ueſtes deponunt. Vna moras q̄rit.ſola Caliſto ueſtem deponere non curat.

Adempta eſt.ui detracta ab aliis Dianæ comitibus. Vterũ.uteri tumorẽ. Grauida.n.erat ac ꝑtui ꝓpinqua. Cynthia. Diana a Cyntho Deli monte. Secedere. Abire & recedere. Id ipſum indoluit iuno. Hæc parentheſis iunonis indignationis cãm oñdit. Nõ.n.tã doluit iuno: qđ a ioue ſtuprata foret:q̄ quod pueꝶ peperiſſet. De pellice. Caliſtone ut latine nomen græcum declinemus. Quo ſimul obũertit. Poſtq̄ inquit cõuertit & oculos & aĩum in Arcadem e Caliſtone natum:excãdeſcere uerbis cœpit.

Quo.in quem puerum. Simul.poſtquã.

Scilicet hoc etiam. Affectui ſeruit & ĩdignationi hoc aduerbium ſcilicet. Fere autem Iuno indignata loqui fingitur a poetis. Vt fœcunda fores. Cõciperes. Fœcundæ eñi mulieres dicunt̃:q̄ cõcipiũt.

Teſtatum.tanq̄ teſtimonio approbatū. Haud impune feres.non abibis impunita. Strauit.Proſtrauit.ꝑiecit in terrā. Horreſcere.Horrida & aſpa fieri. Deformia.Turpia. Lato rictu.amplo oris foramīe & ſpatio. Poſſe loq.facultas loquēdi. Mens antiq.Priſtinus aīus. Qualeſcūqꝫ manus.Nam urſi prioribus pedibus manuū uice fungunt̃:eoſqꝫ erigunt. Ah quotiens ſola.Priſtinā mētē Caliſtoni remāſiſſe multis colligit argumētis.Neqꝫ enī ſe urſam eſſe putabat.Miſeret̃ autem calamitatis illius poeta. Sola ſylua.Deſerta & ab hominibus non habitata. Oblita qd eſſet.Oblita ſe eſſe urſam. Horruit:cū quodā horrore timuit. Quāuis pater eſſet ī illis.Lycaonē enī Calliſtonis patrē in lupū fuiſſe cōuerſum ī p͛io narrauit poeta. Ecce lycaonie proles. Arcas Iouis filius ex calliſtōe cū qndecī annoꝝ eēt:mr̄i ī urſam cōuerſæ iter uenandū obuiauit:quā qdē cū ferire uellet mr̄em eē ignorās iouis miſeratione ad ſidera una cū mr̄e ſublatus arctophylax ut ſcribit hyginus fuit appellatus.Īn aūt polus arcticus nomē accepit.Nam αρκτοσ urſa interpretat̃ id uero cū iuno aīaduertiſſet:Tethym Oceani uxorē rogauit:ne unq̄ eas in mare deſcendere ꝑmitteret:ac ea qdē de cā ſeptētriōes nunq̄ occidere poſſunt.Eleganter aūt Oui.filii mutationē cū mr̄is trāſfiguratiōe cōnectit. Terqnqꝫ ferēs natalibus annos.hoc eſt Annos qndecī natus.Natale aūt q & natalis dicit̃:dies eſt quo qſqꝫ naſcit̃. Verg.Meus eſt natalis iola.

Saltus aptos.ſyluas uenatiōi accōmdatas.ſaltus nāqꝫ a ſaliēdo deducit̃:quod feræ in illo ſaltus edāt.Vn̄ ſaltuarii ſaltuū & agroꝝ cuſtodes uocant̃. Nexilibuſqꝫ plagis.retibus connexis:Multis enī nodis retia nectunt̃.Plaga autē prima breui rete ſignificat.Lōga uero uulnus deſignat. Erymanthidos.montis erymanthi qui ē in arcadia. Ambit.Circundat. circuit.Et cognoſcenti ſimilis fuit.ita inquit reſtitit Caliſto.ut arcadem filium cognoſcere uideretur. Neſcius.ignarus eſſe matrem. Quæ reſtitit.Stetit ut ipſum expectaret. Propiuſqꝫ accedere fugit.Noluit.recuſauit: Vulnifico telo. Vulnus inferenti iaculo. Arguit omnipotens. arguit quidem legit̃.Sed arcuit hoc eſt uetuit & prohibuit ſenſui magis conuenire uidetur.Vetuit nāqꝫ iupiter ne Arcas telum dirigeret in matrem.

Arcas in ſidus

Nefaſque. hoc eſt. paricidium quod Arcas ignarus perpetraturus erat: abſtulit. Plerumqꝫ autē poete duo diuerſa uno uerbo ſignificant. Nā ſuſtulit ſignificat & in altum tulit:qua ī ſignificatiōe ad ipſos refertur:& abſtulit & remouit:q̄ ſignificatio nefas reſpicit. Per inania.ꝑ aerē q ī anc quoqꝫ dicit̃ qđ uacuus eſſe uideat̃. Vicinaqꝫ ſidera fecit.maior nanqꝫ urſa & arctophylax uicia ſunt ac ꝓpinqua ſidera:q̄ eadē eſſe cū plauſtro & ſeptētriōibus ꝓhibent̃. Nam arctophylax idē ē cū boote:q̄ & urſam ſeq ac cuſtodire & plauſtrū agere ur̃. Intumuit.indignata ē. Ad canā tethym.tethys cæli & ueſte filia fuiſſe dicit̃ uxor oceani ac iunonis nutrix multorūqꝫ deoꝝ mr̄.ꝓ mari aūt quēadmodū & oceanus accipit̃.tethys uero tethyos declinari notū ē:Cū thetis ꝓ achillis mr̄e alr̄ & ſcribat̃ & declinet̃. Nam pr̄ia aſpirat̃.& ſecūda ī latinū hēt & thetidis ī gt̄o facit. Quoꝝ reuerētia mouit.

Nota?Iouiſqꝫ mei teſtatum dedecus eſſet?
Haud impune feres adimam tibi nāque figurā?
Qua tibi quaqꝫ places noſtro importuna marito.
Dixit:& arreptam prenſis a fronte capillis
Strauit humi pronam.tēdebat brachia ſupplex.
Brachia cœperunt nigris horreſcere uillis.
Curuariqꝫ manus:& aduncos creſcere ī ungues:
Officioqꝫ pedum fungi:laudataqꝫ quondam
Ora Ioui lato fieri deformia rictu.
Neue preces animos & uerba precantia flectant:
Poſſe loqui eripitur.uox iracunda minaxqꝫ
Plenaqꝫ terroris rauco de gutture fertur.
Mens antiqua manet:facta quoqꝫ manſit in urſa.
Aſſiduoqꝫ ſuos gemitu teſtata dolores.
Qualeſcunqꝫ manus ad cęlum & ſidera tollit:
Ingratumqꝫ Iouem nequeat cum dicere:ſentit.
Ah quotiens ſola non auſa quieſcere ſylua
Ante domum quōdamqꝫ ſuis errauit in agris.
Ah quotiens per ſaxa canum latratibus acta eſt:
Venatrixqꝫ metu uenantum territa fugit.
Sępe feris latuit uiſis oblita quid eſſet:
Vrſaqꝫ conſpectos in montibus horruit urſos:
Pertimuitqꝫ lupos:q̄uis pater eſſet in illis.
Ecce lycaonię proles ignara parentis
Arcas adeſt terquinqꝫ ferens natalibus annos:
Dumqꝫ feras ſequitur:dum ſaltus eligit aptos:
Nexilibuſqꝫ plagis ſyluas erymanthidos ambit:
Incidit in matrem:quę reſtitit arcade uiſo:
Et cognoſcenti ſimilis fuit.ille refugit:
Immotoſqꝫ oculos in ſe ſine fine tenentem
Neſcius extimuit:propiuſqꝫ accedere fugit.
Vulnifico fuerat fixurus pectora telo.
Arcuit omnipotens:pariterqꝫ ipſoſqꝫ nefaſqꝫ
Suſtulit:& celeri raptos per inania uento
Impoſuit cęlo:uicinaque ſidera fecit.
Intumuit Iuno:poſtq̄ inter ſidera pellex
Fulſit:& ad canam deſcendit in ęquora tethyn.
Oceanumque ſenem:quorum reuerentia mouit
Sæpe deos:cauſamque uię ſcitantibus inquit.
Quęritis ęthereis quare regina deorum

Oceanus & Tethys magno in honore ſunt apud omnes deos:quia antiquiſſimi ſunt. Pro me.Loco mei. Mentiar.mētiri dicar. Mea uulnera.meos dolores & crutiatus. Illic ubi circulus axem.hoc eſt ad polum ſeptentrionalem:ubi eſt ultimus ac breuiſſimus circulus. Arcticus enim & antarcticus circuli & ultimi ſunt & aliorum breuiſſimi. Eſt uero cur quis.Ironia indignationis plena. Offenſamqꝫ trumat.Timeat me leſam. O ego quantum egi:Ironicos hæc a Iunone dicuntur.ac ſi diceret parum ac potius nihil egi. Eſſe hominē uetui.Oſtendit Iuno ſe nocendo prodeſſe. Sontibus.nocentibus.Vindicet antiquam faciem.Iupiter quem Iuno irata nō nominat ſubaudiat̃. Optat autē Iuno ut Caliſto in humanam faciē potius uindicetur & reuocet̃ q̄ inter ſidera cōſtituat̃. Vindicare aūt aſſerere eſt & reuocare.In antiquam uero faciem in ſoluta diceremus orōne. Phoronide.In Io Phoronei nepte: quæ cū in uaccam ut uidimus Iunonis metu fuiſſet cōuerſa: humanæ formæ a Ioue fuit reſtituta. Cur non expulſa ducit Iunone.Pulchra Ironia:qua id concedere uidemur: quod maxime nolumus: Sic Dido apud Vergilium.I ſequere Italiā uentis. pete regna per undas. Ducit.Vxorem ſubaudiamus. Tāgit.commouet. Alumnæ.Nam Iuno a Tethy fuit educata. Gurgite cæruleo: Amari nigro & ꝓfundo.Eſt.n.tapinoſis & magnæ rei humilis expoſitio.nā gurgitem qui fluuiorum eſt pro Oceano poſuit poeta. Prohibete:Arcete. Septentriones.Maiorē Vrſam cū arctophylace. Ne puro tingatur in æquore pellex. Ne Caliſto pellex & cōcubina Iouis in purū mare deſcendens illud inquinet & fædet. Dii maris annuerāt.Oceanus & Tethys nutu promiſerant ſe prohibituros ne ſeptentriones in mare deſcendant. Ingreditur.Intrat. Liquidum aera. Tenuem ac purum .Pauonibus pictis.Variis coloribus diſtinctis. Currus autē Iunonis a pauonibus trahi putatur. Tam nuper pictis.hæc ad connexionem mutationis ſequentis apte faciendam inferuntur. Cæſo argo.interfecto argo:cuius oculi caudæ pauonis a Iunone fuerunt appoſiti ut in primo narrauit poeta. Quam tu nuper eras. Coruus initio quidem fuit candidus.ſed cum eius indicio Apollo cognouiſſet Coronida amicam cū alio quodam Iuuene rem habere:eamque ſagittis interfeciſſet: puerumque Aſclepium exciſo utero extraxiſſet: pœnitentia ductus Coruum indicem ſibi aliquid præmii ſperantem:ex albo nigrum effecit. Corue loquax. Apoſtrophe ad coruum:qua ſignificat poeta illum ſuæ loquacitatis merito pœnas dediſſe. Argentea. alba ut eſt argentum. Sine labe. ſine macula.

Nec ſeruaturis. Alludit ad id quod Liuius in prima decade narrat. Cum enim galli ſenones olim obſediſſent capitolium noctuque aſcendiſſent clangore anſerum:cum canes minime ſentirent:excitati cuſtodes eos deturbauerunt. Quare & anſeres in magno honore habiti & canes fuere crucifixi. Nunc eſt contrarius albo. Niger qui color albo eſt oppoſitus. Quam lariſſæa coronis.Duæ fuerunt Coronides:quarum altera ab Apolline: altera a Neptuno fuit adamata. Lariſſæa.Ex lariſſa Theſſaliæ urbe. In tota æmonia. Theſſalia. In obſcurata.incuſtodita. Ales phœbeius.coruus ab Apolline coronidi cuſtos adhibitus. Non exorabilis index:qui nullis precibus potuit flecti:ne id quod uiderat indicaret. Tendebat iter. Ibat. Garrula

coruus e candido niger.

Sedibus hic ad ſim.pro me tenet altera cęlum.
Mentiar:obſcurum niſi nox cum fecerit orbem:
Nuper honoratas ſummo mea uulnera cælo
Videritis ſtellas:illic ubi circulus axem
Vltimus extremū ſpacioqꝫ breuiſſimus ambit.
Eſt uero cur quis iunonem lædere nolit?
Offenſamqꝫ tremat:quæ proſum ſola nocendo?
O ego quantum egi?q̄ uaſta potentia noſtra eſt?
Eſſe hominem uetui.facta eſt dea.ſic ego pęnas
Sontibus impono.ſic eſt mea magna poteſtas.
Vendicet antiquam faciem:uultuſqꝫ ferinos
Detrahat:argolica quod in ante phoronide fecit.
Cur non expulſa ducit Iunone:meoque
Collocat in thalamo:ſocerumqꝫ lycaona ſumat?
At uos ſi læſæ tangit contemptus alumnę:
Gurgite cæruleo ſeptem prohibete triones:
Sideraqꝫ in cęlum ſtupri mercede recepta
Pellite:ne puro tingatur in ęquore pellex.
Dii maris annuerant. habili ſaturnia curru
Ingreditur liquidum pauonibus aera pictis:
Tam nuper pictis cæſo pauonibus argo:
Quam tu nuper eras:cum candidus ante fuiſſes:
Corue loquax ſubito nigrantes uerſus in alos.
Nam fuit hęc quondam niueis argentea pennis
Ales.ut ęquaret totas ſine labe columbas.
Nec ſeruaturis uigili capitolia uoce
Cederet anſeribus:nec amanti flumina cygno.
Lingua fuit damno.lingua faciente loquaci
Qui color albus erat:nunc eſt contrarius albo.
Pulchrior in tota q̄ lariſſæa coronis
Non fuit ęmonia.placuit tibi delphice certe:
Vel dum caſta fuit:uel in obſeruata:ſed ales
Senſit adulterium phębeius.utqꝫ latentem
Detegeret culpam non exorabilis index
Ad dominum tēdebat iter:quem garrula motis

cornix.Narraturus Poeta quēadmodū Coronis Phocaica in cornicem fuit mutata:eleganrer ut ſolet fabulā
fabulæ connectit.Cornicē autem ipſam inducit coruum admonētē ut taceat:ac quid ſibi euenerit:quia linguā
cohibere neſciuit:narrantē.Coronis enim filia fuit Coronei Phocidos regis:quæ a Neptūo adamata:ne uio
laretur:ope paladis in cornicem fuit conuerſa:ac palladis ipſius comes effecta.Cæterum cum Palladi nūciaſ
ſet:Cecropis filias ciſtā:ī qua Erichthonium ex ſemine uulcani natum ipſa pallas clauſerat:cōtra deæ manda
tum aperuiſſe:a comitatu Mineruæ fuit repulſa. Scitetur.Roget ut ſciat. Præſagia.Predictiones. Quid
fueri.Comes nanq: fui mineruæ. Quid ſim.
Nunc a comitatu Mineruæ repulſa cōtemnor.
Nā tpe quodam.Vulcanus cum Palladi tanq̄
uxori ſibi ab Ioue traditæ:qua blanditiis poti
ri non poterat:uim inferret:eaq: reluctaretur:
forte ſemen ipſius in terram cecidit:ex quo qui
dem & terra natus eſt Erichthōius uulcani ſine
matre filius pedes habēs anguinos:quos ut te
geret primus currū excogitaſſe dicit̄.Erichtho
nius autem lis terræ iterp̄tatur.ερισ nanq: lis ſi
ue cōtentio.Χθων terra appellatur. Sine ma
tre.nā ex ſolo uulcani ſemine quod ī terrā ceci
dit natus eſt. Actæo:attico.Nam Attica ut ſcri
bit pauſanias prius Actæa.ab actæo:q primus
Athenis regnaſſe fertur:Deinde attica ab Atti
de cranai regis filia fuit cognominata. Gemio
de Cecrope.cecrops idcirco geminus ac biſor
mis dicit̄:qd̄ ut refert Iuſtinus:matrimoniū ac
nuptias hoc eſt maris & fœminæ coniunctio
nē primus iſtituit. Rex autem fuit Athenarū q
Actæo ſucceſſit.Vnde Athenienſes Cecropi
dæ uocantur. Incōfeſſa.Non cōfeſſa.Non elo
cuta. Et legem dederat.Mādauerat. Abdita
abſcōdita. Tuent̄.Defendunt.cuſtodiunt ac
ſeruant. Pandroſos atq: Herſe.a rore hec no
mina ſumpta fuiſſe uidentur. Nam pandroſos
απαν quod totū ſignificat & Δροσοσ qui eſt
ros:componi uidet̄.Herſe aūt ros iterpretat̄.
Cæcropis aūt filiæ fuerunt:ut pauſanias quoq:
narrat:nō ſolū Ouidius: quarū fratrē fuiſſe eri
chthonium ait:qui Viuo adhuc patre uita exceſ
ſit:Tametſi ipſum ex mortali genitum negāt cui
Vulcanum terramq: parētes aſſignāt. Ab Oui
dio autē nō nihil diſſentit pauſanias. Narrat.n.
Aglauri lucum eſſe Athenis:cui qdem & Her
ſe & pādroſo ſororibus Mineruā erichthoniū i
ciſta depoſitum dediſſet uetuiſſeq: ne depoſitū
uiderēt.pādroſonq: i officio fuiſſe.reliquas ue
ro duas.quoniā ciſtam reſignaſſent:uiſo erich
thonio furere cœpiſſe & ex arce:qua maxime
p̄ceps locus erat:ſe deieciſſe. Vna Aglauros.
Sola.Aglauros autē ſplendida iterpretari pōt.
αγλαοσ nāq: ſplēdidū ſignificat. Diducit.diſ
ſoluit ac ſeparat. Apporrectūq: dracone. Ap
poſitū draconē ſibi uidere uiſæ ſūt:qa Erichtho
nius ſerpētios habebat pedes. Acta deæ refero.geſta a Cecropis filiabus Mieruæ nūcio. Et ponar poſtno
ctis auē.Noctuā q̄ ſolū noctu uolat. Voce.ligua.loq̄citate. At puto ñ ultro.Occurrit tacite obiectiōi Cor
nix.Poſſet.n.qs dicere. Idcirco fuiſti repulſa qa Mieruæ nūq̄ fuiſti grata,Se igit̄ ita ſe Mieruæ placuiſſe ait:ut
ſpōte fuerit ab ipſa comes petita. At puto nō ultro.Interrogatiue cū q̄dā obiectiōe legat̄: quā ita ſoluit:ut di
cat id ex ipſa Mierua q̄ri poſſe. Nā me Phocaica.Phocis regio ē græciæ finitia Atticæ:uñ phocaicus d̄clinat̄.
Vt ſoleo.nūc Cornix facta.nā cornices lētis paſſibus gradiūt̄. Spatiarer.āmbularē:nā ſpatiari ē uoluptatis
cā āmbulare. Neq̄q̄ laſſor.fruſtra defatigor.neq:.n.effugere poterā. Nec cōtigit ullū.tetigt.cōmouit. Mota

Coro
nis in
corni
cem
Erich
thōius

Conſequitur pennis:ſcitetur ut omnia cornix.
Auditaq:uiæ cauſa.non utile carpis
Inquit iter.ne ſperne meæ præſagia linguæ.
Quid fuerim:quid ſimq: uide:meritūque reqre.
Inuenies nocuiſſe fidem. nam tempore quodam
Pallas erichthonium prolem ſine matre creatam
Clauſerat actęo texta de uimine ciſta.
Virginibuſq: tribus gemino de cecrope natis
Seruandam dederat.ſed inconfeſſa quid eſſet.
Et legem dederat:ſua ne ſecreta uiderent.
Abdita fronde leui denſa ſpeculabar ab ulmo:
Quid facerent.commiſſa duæ ſine fraude tuētur
Pandroſos atq: herſe.timidas uocat una ſorores
Aglauros.nodoſq: manu diducit:& intus
Infantemq: uident:apporrectumq: draconem
Acta deę refero.pro quo mihi gratia talis
Redditur:ut dicar tutela pulſa mineruæ:
Et ponar poſt noctis auem:mea pœna uolucres
Admonuiſſe poteſt.ne uoce pericula quærant.
At puto non ultro:nec quicq̄ tale rogantem
Me petiit.licet hoc ex ipſa pallade quæras.
Quāuis irata eſt:non hoc irata negabit.
Nam me phocaica clarus tellure coroneus
(Nota loquor)genuit:fueráq: ego regia uirgo:
Diuitibuſq: procis(ne me cōtemne)petebar.
Forma mihi nocuit.nam cum per littora lentis
Paſſibus ut ſoleo:ſumma ſpatiarer harena:
Vidit & incaluit pelagi deus:utq: precando
Tempora cum blandis abſumpſit inania uerbis:
Vim parat:& ſequitur fugio:denſumq: relinquo
Littus.& in molli nequicq̄ laſſor harena.
Inde deos homineſq: uoco:nec contigit ullum
Vox mea mortalem.mota eſt pro uirgine uirgo:

Auxiliumq: tulit.tendebam brachia cęlo:
Brachia cœperunt leuibus nigreſcere pennis.
Reiicere ex humeris ueſtem molibar:at illa
Pluma erat.inq: cutem radices fixerat imas.
Plangere nuda meis conabar pectora palmis:
Sed neq: iā palmas nec pectora nuda gerebam.
Currebam:nec ut ante pedes retinebat harena.
Sed ſumma tollebar humo.mox acta per auras
Euehor:& data ſum comes inculpata mineruæ.
Quid tamen hoc prodeſt:ſi diro facta uolucris
Crimine nyctimene noſtro ſucceſſit honori?
An quæ per totam res eſt notiſſima leſbon:
Non audita tibi eſt? patrium temeraſſe cubile
Nyctimenen?auis illa quidem:ſed conſcia culpę
Conſpectū lucemq: fugit:tenebriſq: pudorem
Cælat:& a cunctis expellitur æthere toto.
Talia dicenti tibi ait reuocamina coruus
Sint precor iſta malo.nos uanū ſpnimus omen.
Nec cœptum dimittit iter:dominoq: iacentem
Cum iuuene ęmonio uidiſſe coronida narrat.
Laurea delapſa eſt audito crimine amantis:
Et pariter uultuſq: deo plectrumq: colorq:
Excidit:utq: animus tumida feruebat ab ira:
Arma aſſueta capit:flexumq: a cornibus arcum
Tendit:& illa ſuo totiens cum pectore iuncta
Indeuitato traiecit pectora telo.
Icta dedit gemitum:tractoq: a uulnere ferro
Candida puniceo perfudit membra cruore:
Et dixit.potui pœnas tibi phœbe dediſſe:
Sed peperiſſe prius.duo nunc moriemur in una.
Hactenus:& pariter uitam cum ſanguine fudit
Corpus inane animę frigus letale ſecutum eſt.
Pœnitet heu ſero pœnę crudelis amantem:
Seq: q: audierit.q: ſic exarſerit odit.
Odit autem:per quā crimen cauſamq: dolendi
Scire coactus erat.necnon arcumq: manumq:
Odit:cumq: manu temeraria tela ſagittas.
Collapſamq: fouet:ſeraq: ope uincere fata
Nititur:& medicas exercet inaniter artes.
Quę poſtq̄ fruſtra temptata:rogumq: parari
Vidit:& arſuros ſupremis ignibus artus:
Tum uero gemitus(neque enim cæleſtia tingi
Ora licet lachrymis)alto de corde petitos
Edidit.haud aliter q̄ cum ſpectante iuuenca
Lactentis uituli dextra libratus ab aure

eſt pro uirgine uirgo. Pallas perpetua gaudens
uirginitate. Tollebar.ex ollebar.leuabar.
Comes inculpata.Omni culpa & crimine ua
cans.Quid tamen hoc p̄deſt.Hæc ad commo
dam ſequentis fabulæ cōnexionem referuntur.
Quid inquit prodeſt iculpatā ac ſine ullo crimi
ne Mineruæ comitē fuiſſe:cum Nyctimene ob
inceſtū cum patre admiſſum in auem noctuam
cōuerſa mihi preferatur.Nyctimene.n.Nyctei
regis leſbi filia patris amore capta clam ſe ei pro
uxore ſubiecit:propter quod in noctuā cōuerſa
ſibi nefandi ſacrilegii conſcia reliquarū auium
conſpectū fugit. Per totā Leſbon.Leſbos inſu
la eſt Aegei a cōditore denominata:unde leſbi
us leſbouſq: declinant̄. Temeraſſe.Violaſſe.
Patrium cubile.Patris lectum. A cūctis.Aui
bus ſubaudiatur.Oēs nanq: aues noctuā perſe
quunt̄. Reuocamina.reuocationes. Sperni
mus.Contēnimus Non accipimus. Vanum.
Nihil nociturum.Domino.Apollini. Cum iu
uene æmonio.Theſſalo. Aemonia nāq: theſ
ſalia dicta ē ab Aemone chlori filio.theſſala au
tē patre.a quo theſſalia fuit appellata.Aemonia
quoq: Vrbs eſt archadiæ ab Aemone Lycao
nis filio denominata:ut pauſanias ſcribit. Vidiſ
ſe narrat.Se ut ſubintelligamus ſenſus expoſcit.
Laurea.Corona ex lauro cōfecta. Audito cri
mine amantis amicæ a qua ſe amari putabat.
Vultuſq:.Hylaritas ac lætícia uultus.Nā Vul
tus p̄ animi affectu mutat̄:ut modo læticiā:mo
do mœſticiā præ ſe ferat. Plectrumq:.Plectrū
inſtrumentum eſt quo Cithara percutitur απο
του πληττειν hoc eſt a percutiendo declina
tum. Colorq:.Nā ex rubicundo pallidus eſt ef
fectus:id quod indignantibus euenire ſolet.
Tumida ab ira.ab effectu quod hominem tu
meſcere cogat. Arma aſſueta.arcū & ſagittas.
Tendit.Intendit. Indeuitato.quod nullo pa
cto poteſt euitari. Icta dedit gemitum.Percuſ
ſa Coronis ingemuit. Puniceo cruore.Rubeo
ſanguine. Potui pœnas tibi phœbe dediſſe.
hoc eſt Potui abs te puniri. Duo nunc morie
mur.Et ego & infans in utero conceptus. Ha
ctenus.locuta eſt Coronis ſuppleatur. Cor
pus inane animæ.Vacuum anima & mortu
um. Sero:poſteaquam nullum remedium
poterat adhiberi. Exarſerit.Ira excanduerit.
Odit auem.Coruum. Crimen Coronidis
concubitum cum Aemonio Iuuene. Inani
ter.Vane.Fruſtra. Neque enim cæleſtia tin
gi ora licet lachrymis.Parentheſis qua ſignifica
tur:cur lachrymas quoque Apollo non emiſe
rit.Neque enim inquit dii poſſunt flere. Ha
ud aliter.Hac ſimilitudine oſtendit q̄ grauiter
gemuerit Apollo. Libratus ab aure.percu
tientis.geſtum enim exprimit lanii uitulos in
terficientis. Malleum enim auriculæ dextræ
admouentes ictum uitulo infligunt.

Nycti
mene ī
noctuā

Aeſcu
lapii ori
go

Ingratos.puellæ mortuæ nihil placentes: Iniuſtaq; buſta peregit.Ingratas perfecit exequias.Nā iniuſte
illam peremiſſe ſibi Apollo uidebatur.Buſtū autē proprie dicit̃ locus ĩ quo cadauer eſt & cōbuſtum & ſepul
tum qſi bene uſtum.Buſta quoq; p̱ ſepulchris ponunt̃. Non tulit.Non eſt paſſus. Sed natū.Aeſculapiū.
Gemini Chironis. Chiron filius fuit Saturni ex Phylira Oceani filia: cum qua in equum cōuerſus cōcubuit
Chironemq; centaurum ſuſtulit.propter quod geminus dicitur.Nam ex parte anteriori homo ex poſteriori
equus uidebatur. Non falſæ linguæ.Veri indicii. Inter aues albas uetuit.Hoc eſt.Coruum ex albo nigrū
effecit. Semifer interea.Chiron ſemiferus.

Diuinæ ſtirpis alūmo.Aeſculapio. Apollinis
filio. Ecce uenit.rutilis.Ocyroe Chironis ex
nympha quadā caici fluuii filia cū fatoq; arcana
referaret:Iouis ira in equā fuit cōuerſa. Hume
ros p̱tecta.Humeros habēs p̱tectos & cooper⸗ Ocy⸗ roe in equam
tos.eſt enim poetica ſinecdoche. Caici.Fluui⸗
us eſt Myſiæ Caicus p̱ Phrygiā labens. Ocyro
en.Velox fluxus ociroe dicit̃.ωκυσ nanq; ue⸗
lox.ροη fluxus.Sic aūt fuit appellata:qd̃ in ripis
Caici flumis rapaciſſimi fuit nata.Fuit ēt Ocy⸗
roe nympha Oceani & Tethyos filia:ut ſcribit
Heſiodus ĩ theogonia. Canebat.Prædicebat.

Vaticinos furores.uaticinandi ac futura prædi
cendi impetus. Incaluitq; deo.Spiritu diuino.
Totiq; ſalutifer orbi.Aeſculapius nanq; adeo p̱
ſtans medicina fuit:ut etiā Hippolytū ab inferis
reuocarit:propter quod ab Ioue fulmine fuit ex
tictus:ac poſtea deus ē effectus. Flāma auita.
Fulmine aui Iouis. Corpus exangue.Sine ſan
guine.Mortuum. Et bis tua fata nouabis.Tuā
uitā bis renouabis. Tu quoque Care pater.Pa
tri quoque Chironi Ocyroe exitū prædicit.Nā
chiron q nō modo centauros ſed cæteros quoq;
homines iuſticia dicit̃ ſuperaſſe:cū Herculē ho⸗
ſpitio ſuſcepiſſet ſagittaſque hydræ ſanguine tin
ctas manibus tractaret:una earum e manibus la
pſa pedem ipſius percuſſit: ipſumq; tantis dolo
ribus affecit:ut nona die miſeratione deorum in
aſtra fuerit ſublatus:ut Ouidi. ĩ faſtis refert. No
na dies aderat cum tu iuſtiſſime Chiron:Bis ſe⸗
ptem ſtellis corpore cinctus eras. Diræ ſerpen
tis.Hydræ:quæ cum centum capita haberet: ab
Hercule fuit ĩterfecta.eius ſanguine Herculis ſa
gittæ tinctæ inſanabilia uulnera inferebant. Te
q; ex æterno.ex immortali te mortalem dii effi⸗
cient. Triplices deæ.Parcæ quæ tres dicuntur
eſſe Clotho.lacheſis.& atropos. in quarum filis
uniuſcuiuſq; uita eſſe dicitur:donec filia frangā⸗
tur. Reſtabat fatis aliquid.hoc eſt. de fatorum
arcanis quæ referre inſtituerat Ocyroe:aliquid
reſtabat dicendum. Præuertunt me. occupant
& impediunt.Nam in fatis erat ut uerteretur in
equam. Non fuerant artes tanti. Artes inquit
uaticinandi & futura prædicendi mihi tanti faciē
dæ non fuerunt:ut ira deorum humanam amit⸗
terem figuram. Subduci.auferri: Impetus eſt
currere. Cupiditas mihi eſt currendi. Eſt enim
figura loquendi græca. Latis campis.per ſpa⸗
tioſos campos. Cognata pectora. propter pa
trem qui centaurus erat.

Tempora diſcuſſit claro caua malleus ictu.
Vt tamen ingratos in pectora fudit odores:
Et dedit amplexus:iniuſtaq; buſta peregit:
Non tulit in cineres labi ſua phœbus eoſdem
Semina.ſed natum flammis uteroq; parentis
Eripuit:geminique tulit chironis in antrum.
Sperantemque ſibi non falſę præmia linguæ
Inter aues albas uetuit conſiſtere coruum.
Semifer interea diuinæ ſtirpis alumno
Lætus erat:mixtoque oneri gaudebat honore.
Ecce uenit rutilis humeros protecta capillis
Filia Centauri:quam quondam nympha Caici
Fluminis in rapidi ripis enixa uocauit
Ocyroen.non hæc artes contenta paternas
Edidiciſſe fuit.fatorum arcana canebat.
Ergo ubi uaticinos concepit mente furores:
Incaluitq; deo: quem clauſum pectore habebat
Aſpicit infantem:totique ſulutifer orbi
Creſce puer dixit.tibi ſe mortalia ſæpe
Corpora debebunt.animas tibi reddere adeptas
Fas erit:idque ſemel diis indignantibus auſus
Poſſe dare hoc iterum flamma prohiberis auita:
Eq; deo corpus fies exangue:deuſque
Qui modo corpus eras:& bis tua fata nouabis.
Tu quoque care pater non iam mortalis:& ęuis
Omnibus ut maneas naſcendi lege creatus
Poſſe mori cupies tum cum cruciabere diræ
Sanguine ſerpētis per ſaucia membra recepto.
Teque ex æterno patientem numina mortis
Efficient:tripliceſque deę tua fila reſoluent.
Reſtabat fatis aliquid.ſuſpirat ab imis
Pectoribus:lachrymęque genis labuntur obortæ
Atque ita pręuertunt me inquit mea fata:uetorq;
Plura loqui:uociſque meę præcluditur uſus.
Non fuerant artes tanti:quę numinis iram
Contraxere mihi.mallem neſciſſe futura.
Iam mihi ſubduci facies humana uidetur:
Iam cibus hęrba placet.iam latis currere campis
Impetus eſt.in equam cognataq; pectora uertor.

Tota tamē quare? pater eſt mihi nempe biformis,
Talia dicenti pars eſt extrema querelæ
Intellecta parum:confuſaque uerba fuerunt.
Mox nec uerba qdē.nec equę ſonus ille uidetur:
Sed ſimulantis equam:paruoq; ĩ tempore certos
Edidit hinnitus:& brachia mouit in herbas.
Tum digiti coeunt:& quinos alligat ungues
Perpetuo cornu leuis ungula.creſcit & oris
Et colli ſpatium.longę pars maxima pallę
Cauda fit:utq; uagi crines per colla iacebant:
In dextras abiere iubas:pariterq; nouata eſt
Et uox & facies.nomen quoque mōſtra dederūt.
Flebat:opemq; tuam fruſtra phillyrius heros
Delphice poſcebat.nam nec reſcindere magni
Iuſſa iouis poteras.nec ſi reſcindere poſſes:
Tunc aderas.elim meſſeniaq; arua colebas.
Illud erat tempus:quo te paſtoria pellis
Texit:onuſq; fuit baculus ſilueſtris oliuę.
Alterius diſpar ſeptenis phyſtula cannis.
Dūq; amor eſt curę:dū te tua phyſtula mulcet:
Incuſtoditę pylios memorantur in agros
Proceſſiſſe boues.uidet has atlantide maia
Natus:& arte ſua ſiluis occultat abactas.
Senſerat hoc furtum nemo.niſi notus in illo
Rure ſenex.battum uicinia tota uocabat.
Diuitis hic ſaltus hęrboſaq; paſcua nelei
Nobiliumq; greges cuſtos ſeruabat equarum.
Hunc timuit:blandaq; manu ſeduxit:& illi
Quiſquis es hoſpes ait : ſi forte armenta requiret
Hęc aliquis:uidiſſe nega.neu gratia facto
Nulla rependatur:nitidam cape præmia uaccā.
Et dedit.accepta uoces has reddidit hoſpes.
Tutus eas.lapis iſte prius tua furta loquetur.
Et lapidem oſtendit.ſimulat ioue natus abire.
Mox redit:& uerſa pariter cum uoce figura:
Ruſtice uidiſti ſi quas hoc limite dixit
Ire boues:fer opem : furtoq; ſilentia deme.
Iuncta ſuo pariter dabitur tibi fœmina tauro:
At ſenior:poſtq̄ merces geminata: ſub illis
Montibus inquit erāt:& erāt ſub mōtibus illlis.
Riſit atlantiades:& me mihi perfide prodis:
Me mihi prodis ait? periuraq; pectora uertit

Tota tamen quare.Miratur Ocyroe Se to⸗
tam in equam conuerti:cum pater Chiron utrā
q; gerat formā.& hominis & equi. Et brachia
mouit in herbas.Innuit brachia in pedes ante⸗
riores fuiſſe commutata. Coeunt.Coniungū⸗
tur. Perpetuo:Continuo. Nomen quoq; mō
ſtra dederunt:Nam ιππoσ hoc eſt equa fuit ap
pellata. Flebat opemq; tuam.Mutationē Bat⸗
ti in lapidem indicem ſuperiori fabulæ poeta an
nectit.Nam apollo cū ob pulſatos interfectoſq;
Cyclopas diuinitate priuatus Admeti regis
Theſſaliæ armenta ĩ paſtorali habitu paſceret:
Mercurius boues quæ longius forte proceſſe⸗
rant furto abactas in ſilua occultauit: Battoque
cuidam equarum cuſtodi:a quo uno uiſus fue⸗
rat:mandauit:ne cuiquā illud furtum indicaret.
Quod quidem ut libentius faceret uaccā ei pul Apol⸗ lo in pa ſtorem
cherrimam dono dedit. Battus uero ei pollici⸗
tus eſt ſe nunq̄ alicui uaccas illas indicaturum.
Mercurius uero ut hominis experiretur fidem:
ſuſcepta alia figura ad eum paulopoſt redit: ro⸗
gans:an uaccas quaſdam illac tranſeuntes uidiſ
ſet:pollicenſq; ſi indicaret ſe uaccam cum Tau⸗
ro daturum. Quod cum accepiſſet Battus:ſub
quo monte boues paſcerentur: indicauit:quam
ob perfidiam cum Mercurius in lapidem:qui ĩ Battus in lapi⸗ dem Mercu rius in homi⸗ nem.
dex dicitur:cōmutauit. Phillyrius heros.Chi⸗
ron Saturni & Phyllyræ nymphæ filius. Re⸗
ſcindere. Mutare Rumpere.Reſcindi uero p̱⸗
prie teſtamēta dicunt̃:cū rūpunt̃:atq; irrita fiūt.

Iuſſa iouis.q ocyroen in uaccā cōuertit. Eli.
Vrbs eſt arcadiæ elis ab Eleo Tantali filio apel
lata:iuxta quā Alpheus fluuius oritur:uñ Eleus
poſſeſſiuum deriuatur. Vergilius tertio georgi⸗
con.Hic uel ad Elei metas & maxima cāpi Su⸗
dabit ſpacia. Meſſeniaq; arua.Meſſena & re⸗
gio & urbs fuit græciæ Pylo propĩqua iuxta quā
amphryſus labitur.Eſt etiam Meſſene urbs Si
ciliæ.Vnde Meſſenius deriuatur. Illud erat tē
pus.Apollinis metamorphoſin in paſtorem in
tranſcurſu poeta deſcribit. Quo te paſtoria
pellis Texit.Quo ueſte paſtorali ex pellibus
cōfecta ĩdutus fuiſti. Diſpar phyſtula.In equa
lis tibia ex ſeptem cānis inæqualibus confecta.

Alterius.Siniſtræ.Nam dextræ onus erat ba
culus. Mulcet.Solatur. Delectat. Pylios in
agros.Pylos Vrbs eſt Meſſeniæ q̄ & Corypha
ſion fuit appellata.Vnde Pylius Pylæus & Pyli
on deriuantur. Atlātide Maia natus. Mercuri
us Maiæ filius. Abactas.abductas.Proprie au
tem abigi dicuntur armenta. Vnde & abigei di
cuntur pecorum fures. Nelei.Pater Neſtoris
fuit Neleus rex Pyli.Eſt autem Synereſis dua⸗
rum uocalium in unam:Sic Vergilius.Et furiaſ
Aiacis oilei. Seduxit.Seorſum duxit. Interdū
ſignificat decepit. Neu nulla grā.& Vt aliq grā facto tuo referat̃. Repēdat̃.referat̃. Ioue natus.Mercurius
Iouis & maiæ filius: Et uerſa parit̃ cū uoce figura.hoc ē:una cū uoce mutata figura ne agnoſceret̃. Furtoq; ſi
lētia deme.hoc ē.furtū ĩdica. Atlātiades.Mercurius nepos Atlātis ex maia. Me mihi.Repetitio eiuſdē di

ĉti irato cōueniēs. Index.lapis eſt quo utimur ad aurū argentoq; probādū. Nihil merito.lapis .n.nihil mali cōmiſit. Hinc ſe ſuſtulerat. Aglauri filiæ Cecropis Athenarū regis mutationē in ſaxū ſuperiori transformationi connectit.Mercurius enim poſt Battum in lapidem conuerſum forte inter uirgines Athenienſium ſacra mineruæ celebrantes uidit Herſen Cecropis filiam omniū formoſiſſimam: qua cū aliter potiri non poſſet: Aglaurum illius ſororem rogauit: ut ſibi opē ferret. Ea operam ſuā pollicetur.dum ſibi pecunia tribuatur. Id cum reſciuiſſet Pallas ob ciſtam quoq; apertam irata: in qua Erichthonium clauſerat: ei iuidiam īmiſit: qua impedita cū Mercurio repugnaret: ne Herſe amata frueret ī ſaxū ab eo fuit cōuerſa. Caducifer. Mercurius caduceū ferēs ē.n.Caduceus Virga Mercurii: q̃ pax ſignificabatur. Vnde caduceator legatus dicit̃ pacem petens: ut ſcribit Pompeius. Cato. Caduceatori nēo homo nocet. Munychios agros. Atticos. Munychia nanq; portus ē atticæ a monycho dicta. Vnde tēplum Munichiæ dianæ. Gratā humum Mineruæ. Periphraſis eſt Atticæ terræ: q̃ Mineruæ gratiſſima ē. Nam ut Pauſanias ait: tota urbs Athenarū & ager Mineruæ ē Sacer. Licet.n.alios quoq; deos colere inſtituerint: Palladem tamen uenerātur: cuius ſimulacrū: quod in arcæ eſt conſecratum: de cælo fertur cecidiſſe.

Aglauros in ſaxum

Arbuſta.arbores. Lycei.Montis arcadiæ.

Coronatis caniſtris. Canephoria ea ſacra uocata ſunt: quod ī caniſtris ferrētur.uirgines etiā Canephoræ dicebant̃. Deus ales.Mercurius citus. Oīum nanq; Planetarum uelociſſimus ē: cellerrimeq; ſuum cōficit curſum. Vt uolucris. Hac ſimilitudine Poeta oſtēdit quo modo in orbem Mercurius uolaret: ut diutius aſpectu Herſes amatæ frueret̃. Miluius.auis eſt rapax.quæ in gyrū uolat. Rapidiſſima.Rapaciſſima, Dū timet miniſtros exta cuſtodientes. In gyrū.ī orbem & circuitū. Super actæas arces. Athenienſes. Acte nāq; Attica dicta eſt qd fere tota ſit littoralis. ακτη nāq; littus īterpretatur. Inclinat curſus cōuertit uolatus. Circinat.circūdat. Eſt autem Circinus inſtrumentum: quo circuli apte cōficiūt̃. Quāto ſplēdidior. Quāta pulchritudine fuerit Herſe a Mercurio amata aperte his cōparationibus poeta oſtēdit. Nō ſecus exarſit. Non aliter amore eſt inflāmatus. Balearica fūda. qua Baleariū inſularum īcolæ maxīe utuntur. Baleares autē īſulæ ſunt duæ Hiſpaniæ adiacentes: quarum incolæ optimi ſunt funditores.

Plumbū. Plumbeam pilam. Incādeſcit. Igneſcit. Liqueſcit. Vertit iter. Cōuertit ac mutat iter Mercurius. Cū enim eſſet in cælum iturus in terras deſcendit. Cælo relicto. Quo iter & uolatum direxerat. Nec ſe diſſimulat. Nec ſe occultat eſſe Mercurium. Tāta eſt fiducia formæ. Acclamatio eſt cauſam continens cur ſe non diſſimularet Mercurius: Adeo nāq; formoſus erat: ut nulla occultatione opus foret. Quæ q̃q̃ iuſta eſt. Fiducia formæ & pulchritudinis ſubaudiatur. Permulcetq; comas. Pectit capillos. Chlamydem Collocat. Ita inquit componit clamydem ut apte ex omni parte pendeat. Clamys autem aliis ueſtibus ſuperimponebatur. Vt limbus totumq;. hoc eſt: ut limbus aureus totus appareat. Eſt enim. ἐν διὰ δυο ideſt unum in duo diuiſum: quam figuram imperiti endiadin uocant. Cum endiadis nec græca nec latina uox ſit. Vt teres. recta. eſt autem. Caducei periphraſis: quo mercurius dat ſomnos: adimitq; & lumina morte reſignat. Vt etiā Vergilius canit. Terſis plantis. Pulchris pedibus. Talaria autem ſunt Mercurii alata Calciamenta. Pars ſecreta domus. Interiorem partem domus Cæcropis deſcribit in aqua Thalami filiarum erant. Ebore & te-

In durum ſilicem: qui nunc quoq; dicitur index:
Inque nihil merito uetus eſt infamia ſaxo.
Hinc ſe ſuſtulerat paribus caducifer alis.
Munichioſq; uolans agros: gratamq; mineruę
Deſpiciebat humum: cultiq; arbuſta licęi.
Illa forte die caſtæ de more puellæ
Vertice ſuppoſito feſtas in palladis arces
Pura coronatis portabant ſacra caniſtris.
Inde reuertentes deus aſpicit ales: iterq;
Nō agit in rectum: ſed in orbem curuat eundem.
Vt uolucris uiſis rapidiſſima miluius extis.
Dum timet: & denſi circunſtant ſacra miniſtri:
Flectitur in gyrum: nec longius audet abire:
Spemq; ſuam motis auidis circumuolat alis.
Sic ſuper actęas agilis cyllenius arces
Inclinat curſus: & eaſdem circinat auras.
Quanto ſplendidior q̃ cętera ſidera fulget
Lucifer: & quanto q̃ lucifer aurea phœbe:
Tanto uirginibus pręſtantior omnibus herſe
Ibat: eratq; decus pompę comitumq; ſuarum.
Obſtupuit forma ioue natus: & ęthere pendens
Non ſecus exarſit: q̃ cum balearica plumbum
Funda iacit. uolat illud: & incandeſcit eundo.
Et quos non habuit: ſub nubibus inuenit ignes.
Vertit iter: cæloq; petit diuerſa relicto:
Nec ſe diſſimulat. tanta eſt fiducia formę:
Quæ q̃q̃ iuſta eſt: cura tamen adiuuat illam.
Permulcetq; comas: chlamydēq; ut pendeat apte
Collocat: ut lymbus totumq; appareat aurum.
Vt teres in dextra qua ſomnos ducit & arcet
Virga ſit. ut terſis niteant talaria plantis.
Pars ſecreta domus ebore & teſtudine cultos

ſtudine. Non ſolum ebore: ſed etiam teſtudinū cruſtis thalami ornabantur: q̃uis teſtudo ædificium quoq; concameratum ſignificet. qua in ſignificatione ſi accipiamus eburneam teſtudinem ītelligemus. Atlantis Pleioneſq; nepos. Mercurius. Pleione autem Vxor atlantis fuiſſe memoratur. Vnde Pleiades fuere cognominatæ. Iupiter ipſe. Qui rex eſt & deoꝝ & hominum. Abdita. ſecreta. Erichthonium in ciſta clauſum ut uidimus. Interea tectis excedere cogit. Interim īquit dum aurum afferret: coegit Mercuriū Aglauros excedere & exire domo. Dea bellica. pallas quæ & Bellōa dicit̃. Torui luminis orbes. Toruos oculos quales iratis eſſe ſolent. Aegida concuteret. Aegis munimentum eſt pectoris æreum habens in medio gorgonis caput: quo & Pallas & Iupiter uti ſolent Subit in mētem uenit. Hanc. Aglauron. Profana manu. Impia. ſceleſta. Sine matre. Quod ut pauloante diximus: Erichthonius ex ſolo ſemine uulcani: quod in terram cecidit: cum ui cū pallade coire uellet natus eſt. Lemniacam ſtirpem. Erichthonium filium uulcani: q in lemnum inſulam e cælo cecidit. Ingratamq; deo fore. ob petitam pecuniā.

Ingratamq; ſorori. Quia auaricia illā Mercurio proſtituebat. Protinus Inuidiæ. Primum inuidiæ domum deſcribit poeta. deinde inuidiam ipſam Eſt autem inuidia dolor ex aliena proueniens fœlicitate. Differt ab inuidētia qd ea non ſolum ad eum qui inuidet: ſed etiam ad eum cui inuidetur referri poteſt. Inuidentia uero in eum demū cadit q inuidet. Nigro tabo. Nigra ſanie. Diptoton autem eſt nomen & duoꝝ caſuū. Nā tabi & tabo ſolū inueniuntur. Antri. Speluncæ.

Inuidiæ domus

Abdita. abſcondita ignaui frigoris. Ab effectu quod ignauos & pigros efficiat. Bello metuenda uirago. Periphraſis eſt palladis: quæ a latinis bellona uocatur: quod in bello maxime ſit timēda. Neq; enī ſuccedere tectis fas habet., hoc eſt Palladi ut quæ eſt dea: nō licet Inuidiæ domum ingredi. Extrema cuſpide. Vltima cuſpidis parte. Pallas nāq; haſtam geſtare memoratur. Viperias carnes. Viperarūq; ſic quod ui pariant: ſunt appellatæ. Inuidiam. Eleganti Phantaſia Inuidiæ & corpus & figuram humanam & actiones attribuit. Ea uero omnia deſcribit quæ inuidis ineſſe ſolent. Viſaq; oculos auertit. a uiſa inquit inuidia Pallas oculos auertit ne diutius illā ſpectaret. Corpora. Carnes. Vultumq; deæ ſuſpiria duxit. Ordo eſt & ſenſus: & ad uultum deæ ſuſpiria traxit. Cum enim uultum deæ uidiſſet hylarem inuidia dolore affecta ſuſpirauit.

Inuidiæ deſcriptio.

Nuſquā recta acies. Oculorum intelligatur: Inuid nanque non recto ſed obliquo utuntur uiſu. Liuent. liuidi & nigri ſūt. Suffuſa. Perfuſa. Infecta. Niſi quē uiſi fecere dolores. nō ipſius ſed alioꝝ. Inuidi nāq; alienis & malis gaudent & bonis dolēt. Nec fruitur ſomno. nec dormire poteſt. Excita. concita ſtimulata. Vigilantibus curis. ab effectu curæ

Tres habuit thalamos: quoꝝ tu pādroſe dextrū
Aglauros læuum. medium poſſederat herſe.
Quæ tenuit læuum: uenientem prima notauit
Mercurium: nomenq; dei ſcitarier auſa eſt:
Et cauſam aduentus. cui ſic reſpondit atlantis
Pleioneſq; nepos. ego ſum qui iuſſa per auras
Verba patris porto. pater eſt mihi iupiter ipſe.
Nec fingam cauſas. tu tantum fida ſorori
Eſſe uelis: proliſq; meæ matertera dici.
Herſe cauſa uiæ eſt. faueas oramus amanti.
Aſpicit hunc oculis iiſdem quibus abdita nuper
Viderat aglauros flauę ſecreta mineruę:
Proq; miniſterio magni ſibi ponderis aurum
Poſtulat. interea tectis excedere cogit.
Vertit ad hanc torui dea bellica luminis orbes:
Et tanto penitus traxit ſuſpiria motu:
Vt pariter pectus poſitumq; in pectore forti
Aegida concuteret. ſubit hanc arcana profana
Detexiſſe manu tum cum ſine matre creatam
Lemniacam ſtirpem contra data fœdera uidit.
Ingratamq; deo fore iam: ingratamq; ſorori:
Et ditem ſumpto: quod auara popoſcerat: auro.
Protinus inuidię nigro ſquallentia tabo
Tecta petit. domus eſt imis in uallibus antri
Abdita. ſole carens. non ulli peruia uento:
Triſtis: & ignaui pleniſſima frigoris: & quæ
Igne uacet ſemper. caligine ſemper abundet.
Huc ubi peruenit bello metuenda uirago:
Cōſtitit ante domum (neq; enim ſuccedere tectis
Fas habet) & poſtes extrema cuſpide pulſat.
Concuſſę patuere fores. uidet intus edentem
Vipereas carnes uitiorum alimenta ſuorum
Inuidiam: uiſaq; oculos auertit. at illa
Surgit humo pigre: ſemeſarumq; reliquit
Corpora ſerpentum: paſſuq; incedit inerti.
Vtque deam uidit formaque armiſque decoram
Ingemuit: uultumq; deæ ad ſuſpiria duxit.
Pallor in ore ſedet. macies in corpore toto:
Nuſq̃ recta acies. liuent rubigine dentes.
Pectora felle uirent. lingua eſt ſuffuſa ueneno.
Riſus abeſt. niſi quem uiſi fecere dolores.
Nec fruitur ſomno uigilantibus excita curis.

Sed uidet ingratos: intabeſcitq; uidendo
Succeſſus hominum: carpitque & carpitur una.
Suppliciumque ſuum eſt: q̄uis tamen oderit illā.
Talibus affata eſt breuiter tritonia dictis.
Infice tabe tua natarum cęcropis unam.
Sic opus eſt. aglauros ea eſt. haud plura locuta
Fugit: & impreſſa tellurem reppulit haſta.
Illa deam obliquo fugientem lumine cernens
Murmura parua dedit: ſucceſſorumq; mineruę
Indoluit: baculumq; capit: quem ſpinea tortum
Vincula cingebat: ad opertaque nubibus atris
Quacūque ingreditur: florentia proterit arua:
Exuritque herbas: & ſumma papauera carpit.
Afflatuq; ſuo populos urbeſque domoſque
Polluit: & tandem tritonida conſpicit arcem
Ingeniis obibuſque & feſta pace uirentem.
Vixq; tenet lachrymas: q̄a nil lachrymabile cer/
Sed poſtq̄ thalamos ītrauit cęcrope natæ. (nit.
Iuſſa facit: pectuſq; manu ferrugine tincta
Tangit: & hamatis pręcordia ſentibus implet.
Inſpiratque nocens uirus: piceumq; per oſſa
Diſſipat: & medio ſpargit pulmone uenenū:
Neue mali cauſæ ſpatium per latius errent.
Germanam ante oculos: fortunatumque ſororis
Coniugium: pulchraq; deum ſub imagine ponit.
Cunctaque magna facit: quibus iritata dolore
Cæcropis occulto mordetur: & anxia nocte:
Anxia luce gemit: lentaq; miſerrima tabe
Liquitur: ut glacies incerto ſaucia ſole.
Feliciſque bonis aliter non uritur herſes:
Quam cum ſpinoſis ignis ſupponitur herbis:
Quę neq; dant flāmas. leniq; tepore cremantur.
Sępe mori uoluit: ne quicq̄ tale uideret.
Sępe uelut crimen rigido narrare parenti:
Denique in aduerſo uenientem limine ſedit
Excluſura deum: cui blandimenta preceſque
Verbaque iactanti mittiſſima: deſine dixit:
Hinc ego me non ſum niſi te motura repulſo:
Stemus ait pacto uelox cyllennius iſto:
Cælataſq; fores uirga patefecit. at illi
Surgere conanti partes quaſcunque ſedendo
Flectitur: ignaua nequeunt grauitate moueri:
Illa quidem pugnat recto ſe attollere trunco:
Sed genuum iunctura riget: friguſq; per ungues

dicuntur uigilantes: quod hominem uigilare cogant neque dormire patiantur. Sed uidet ingratos. non gratos ac ſibi diſplicētes. Intabeſcit. Paulatim cōſumitur. Carpitq; & carpitur una. Simul īquit & ledit & leditur. Suppliciūq; ſuū eſt. hoc eſt. ſibiipſi. eſt ſupplicium. Inuidus. n. ſe ipſum ſemp rodit paulatimq; conſumit. Quā uis tamen. ordo ē. Quanuis oderit illā: talibus tamē eſt allocuta. Tritonia. pallas a Tritonide palude: apud quam primum apparuiſſe fingitur Tritōia fuit cognominata. Infice tabe tua hoc eſt. ueneno tuo inquina ac imbue. Breuem autē idcirco Palladi atribuit orationē poeta: ut ſignificet deam inuidiæ aſpectum diutius ferre nō potuiſſe. Et impreſſa tellurem reppulit haſta. Hoc ex uulgari opiniōe dicitur. Neq; enim tellus cū ſit immobilis repelli poteſt: quanuis uulgo uideatur. Obliquo lumine. obliquis oculis: qualibus inuidi aſpicere ſucceſſus aliorum ſolent.

Succeſſorumq; mineruæ īdoluit. Archaiſmos eſt. hoc eſt. antiqua locutio. Nunc enim ſucceſſibus dolere dicimus. Proterit. proſternit. Ea autem deſcribit poeta: quæ inuidorum oculi efficere credūtur. Tritonida arcem. Athenarum arcem palladi dicatam. Poſuit autem patronymicum pro poſſeſſiuo. Ingeniis. propter multitudinem præſtantiſſimorum & artificum & oratorum & philoſophorū hoc dicit. Et feſta pace. ab effectu. Nam tempore pacis feſta celebrantur. Virentē. florentem. Ferrugine. ferri erugo ferrugo uocatur. Præcordia. Venæ ſunt cordi præiacentes præcordia quæ curarū ſedes eſſe dicuntur. Hamatis ſentibus. recuruis ſpinis. qualis eſt hamus. Eſt autem nomen participio ſimile hamatus ut galeatus. Piceum. nigrum.

Neue mali cauſæ. hoc eſt. Ne cauſæ doloris lōgius abſint: efficit ut felicitatē ſororis ſemper ante oculos cū maximo dolore & cruciatu habere uideat. Cæcropis. Aglauros Cæcropis filia. eſt. n. nomē patronymicum fœmininum. Mordetur. Cruciatur. Liquitur. liqueſcit atq; ut nix ad ſolem conſumitur. Lenta tabe. corruptione quæ paulatim fit. Incerto ſole. debili ac parum uehementi ſole. Leni tepore. exiguo calore.

Iactanti fruſtra dicenti. eſt enim iactare interdum inaniter loqui. Vergilius. Talia iactanti. Interdum oſtentare. Deſine dixit. me rogare ſubauditur. Velox cyllenius. Mercurius a Cyllene arcadiæ monte. Iſto pacto. ut te hinc non moueas niſi me repulſo. Nunq̄ autem me hic repellere poteris. Tu igitur hic ſemper maneas.

Cælatas. ſculptas atq; pictas. Ignaua grauitate. Scite epitheto diſtinxit. Nam eſt etiam grauitas honeſta. Partes quaſcūq;. In ꝑpoſitio ſubaudiaē: ut in quaſcūq; flectiē intelligamus. Deſcribit autē quemadmodum Aglauros ī ſaxum fuit cōmutata ac limini ianue: ubi ſederarita affixa: ut nunq̄ ſurgere potuerit. Illa qdē pugnat. Cōtendit conaē. Se attollere. Se erigere. Recto trunco. Erecto

Labitur. & pallent amiſſo ſanguine uenæ.
Vtque malum late ſolet immedicabile cancer
Serpere: & illęſas uitiatis addere partes:
Sic letalis hyems paulatim in pectora uenit:
Vitaleſque uias & reſpiramina clauſit.
Nec conata loqui eſt: nec ſi conata fuiſſet:
Vocis habebat iter. ſaxum iam colla tenebat.
Oraque duruerant. ſignūque exangue ſedebat.
Nec lapis albus erat. ſua mens infecerat illam.
Has ubi uerborum pœnas mentiſq; prophanę
Cepit atlantiades: dictas a pallade terras
Linguit: & ingreditur iactatis æthere pennis.
Seuocat hunc genitor. nec cauſam faſſus amoris
Fide miniſter ait iuſſorum nate meorum
Pelle moram: ſubitoq; celer delabere curſu:
Quæq; tuam matrem tellus a parte ſiniſtra
Suſpicit. indigenæ ſidonida nomine dicunt.
Hanc pete: quodq; procul mōtano gramine paſci
Armentum regale uides ad littora uerte.
Dixit: & expulſi iamdudum monte iuuenci
Littora iuſſa petunt: ubi magni filia regis
Ludere uirginibus tyriis comitata ſolebat.
Non bene conueniunt: nec in una ſede morantur
Maieſtas & amor. ſceptri grauitate relicta
Ille pater rectorq; deum: cui dextra triſulcis
Ignibus armata eſt. qui nutu concutit orbem:
Induitur faciem tauri: mixtuſq; iuuencis
Mugit: & ī teneris formoſus obābulat herbis.
Quippe color niuis eſt: quam nec ueſtigia duri
Calcauere pedis: nec ſoluit aquaticus auſter.
Colla toris extant. harmis palearia pendent.
Cornua parua quidem: ſed quę cōtendere poſſes
Facta manu: puraq; magis perlucida gemma.
Nullę in fronte minæ: nec formidabile lumen.
Pacem uultus habet. miratur agenore nata
Quod tam formoſus. q; prœlia nulla minetur.
Sed q̄uis mitem metuit contingere primo.
Mox adit: & flores ad candida porrigit ora:
Gaudet amans: & dum ueniat ſperata uoluptas
Oſcula dat manibus. uix ah uix cætera differt.
Et nunc alludit: uiridiq; exultat in herba.
Nunc latus inſuluis niueum deponit harenis.

pectore. Nam truncus ea pārs corporis dicitur. quæ ē ītra collum & coxas. Riget. rigida ac dura eſt facta. Malum cancer. Morbus eſt cancer quod græci Carcinoma uocāt: paulatim corpus rodens. Sic letalis hyems. Mortiferum frigus.

Reſpiramina. Pulmōis reſpirationes. Signū exāgue. Statua ſine ſanguine & mortua. In ſtatuam nāq; lapideam aglauros fuit conuerſa. Sua mens īfecerat illam. Inuidorum nanq; corpora ſunt nigra: quēadmodum & mens nigra eſſe ſolet: & nocens. Infecerat. maculauerat. Mentiſq; prophanæ. a ſacris ac religione remotæ. Dictas a pallade terras Līquit. Periphraſis ē Athenarum. Nā Athenæ απο της αθηνης. hoc eſt a pallade dicuntur. Seuocat hunc genitor. Iupiter Europa Agenoris Phœnicū regis filiæ amore captus Mercurio ab attica redeūti mandat: ut ſe q̄ primum ī Phœniciam conferat: regiſq; armenta ad littus appellat. Ibi nāq; cum aliis uirginibus Europam ſpatiari uiderat. Id uero cum ef Iupiter
feciſſet Mercurius: omni depoſita maieſtate iupi ī taurū
ter in Taurū ſe conuertit: cuius dorſū poſt multas blandicias Europa aſcendere auſa: in cretā ꝑ mare ab ipſo ioue eſt auecta. Seuocat. ſeorſum uocat. Delabere. deorſum labere atq; deſcēde. De nāq; præpoſito ī compoſitione īterdum auget: ut Deamote ſyre apud Terentiū. Interdum ſignificat dehorſum: ut deuolo. demitto. decurro. & ſimilia. Quæq; tuam matrem tellus. Periphraſis eſt Phœniciæ: q̄ a parte ſiniſtra ſeptētrionem uerſus ſubiicitur pleiadibus: quarū una eſt Maia Mercurii mater. Suſpicit ſurſum aſpicit. Interdū ſuſpicere mirari ſignificat. Indigene. Indegeniti incole. Sidonida. Sidoniam. Patronymica nāq; forma propoſſeſſiua ac potius propria ē uſus poeta. Nam Sidō urbs ē Phœniciæ. Vnde Phœnicia ipſa Sidonia uocaē. Dixit. & expulſi. Mira celeritate ac dicto citius iouis mandata executus ē Mercurius. Iādudum. qua primum. Virgibus tyriis. Tyrus a Tyro phœnicis filio dicta & iſula & urbs eſt Phœniciæ Sidoni uicina. Non bene conue. Non decet inquit grauem uirum amori indulgere. quam ob cām ſe in taurum Iupiter conuertit ut cōmodius uirgine amata potiretur. Ille pater rectoq; deum Emphaſis eſt. Plus enim q̄ eloquatur ſignificat. hoc eſt. Ille potentiſſimus qui omnibus præeſt. qui omnium eſt cauſa. Triſulcis ignibus. fulminibus quorum triplex eſt effectus. Afflant enim ſcindūt & urunt. Colla toris exſtant. Pulcherrimū. Deſcribit taurū in quē iupiter eſt mutatus.

Toris. pulpis. Extāt. eminent. Palearia. pelles craſſiores ab armis colloq; boum pendentes palearia dicunē. Nec formidabile lumen. nec truces inquit erāt oculi tauri illius. Sed q̄uis mitē. Eleganter puellæ naturā exprimit. Timidæ nāq; ſolēt eſſe puellæ. Et dum ueniat donec fruatur ſperata concubitus uoluptate. Vix ah uix cætera differt. Cum difficultate inquit concubitū differe poteſt in aliud tempus. Et nūc alludit. ad ludentem puellam ludit. Vt enim arridere ē ad ridentē ridere: ſic alludere eſt ad ludentē ludere. Interdū alludere eſt obſcure aliquid ſignificare.

Impedienda.liganda. Falſa ueſtigia.ſimulatos pedes. non.n.erant tauri pedes:ſed falſi atque ſimulati. Senſim.Paulati. Mediiq̄ p æquora poti. Aequor ab æquo deriuatū tā de cāpo q̄ de mari dr̄. Vergilius:At prius ignotū ferro q̄ ſcidimus æquor.Pro mari aūt ponit æquato:qđ ueris nō eſt cōmotū. Pauet hæc.timet. Virginis aūt naturā expreſſit.Virgines natura ſunt timidæ. Ablata.Aſportata a Ioue ī taurū cōuerſo. Reſpicit.Retro aſpicit.Caput.n.ad littus cōuertebat. Dorſo.Tergo. Sinuanē.Flectunē Curuantur tumeſcūt. in ſinus. Flamine.uento.

Raphaelis Regii in tertium metamorphoſeos Ouidii librum enarrationes.

Paulatimq; metu dempto modo pectora prębet
Virginea palpanda manu. modo cornua ſertis
Impediēda nouis auſa eſt quoq; regia uirgo:
Neſcia quem premeret: tergo conſidere tauri.
Tum deus a terra ſiccoq; a littore ſenſim
Falſa pedum primo ueſtigia ponit in undis.
Inde abit ulterius: mediiq; per ęquora ponti
Fert prædam. pauet hęc: littuſq; ablata relictum
Reſpicit: & dextra cornu tenet: altera dorſo
Impoſita eſt. tenues ſinuantur flamine ueſtes.

P. Ouidii Naſo. metamor. Liber tertius.

Amq; deus poſita fallacis ima gine tauri
Se confeſſus erat: dictæaq; rura tenebat:
Cum pater ignarus raptam per quirere cadmo
Imperat: & pœnam: ſi non inuenerit: addit
Exilium: facto pius & ſceleratus eodem.
Orbe pererrato (quis enim deprendere poſſet
Furta iouis?) profugus patriamq; iramq; parētis
Vitat Agenorides: phœbiq; oracula ſupplex
Conſulit: & quę ſit tellus habitanda requirit.
Bos tibi phœbus ait ſolis occurret in aruis
Nullum paſſa iugum: curuiq; immunis aratri:
Hac duce carpe uias: & qua requieuerit herba
Mœnia fac condas: bœotiaq; illa uocato.

Amq; deus poſita.Hūc quoq; librū tam concinne cū ſupiore connectit poeta:ut mutationē dēdū martii ſerpentis in uiros armatos ex priore fabula educere uideat. Agenor nanq; Europæ pr amiſſā filiā putās Cadmo mādauit:ut aut eā iueniret:aut domū nō rediret.Cadmus uero cū ſe re totū terrarū orbē pagraſſet:neq; ſororem uſq̄ īueniret:Apollinē cōſuluit ubi cōmode habitare poſſet.Cui apollo reſpondit:ut uaccā ſibi oblatā ſequeret:ac ubi ea queſceret: urbē ædificaret bœotiāq; ἀπὸ τῆς βοὸς hoc eſt a boue appellaret.Cadmus igit teplo egreſſus uaccā ē cōſectatus:quæ cū feſſa procubuiſſet: locū eſſe cōdendæ urbi ſibi aſſignatū cognouit.Ioui igit ſacrificaturus ad aurīēdas aquas e uicino fonte ſocios miſit.Ipſi uero a dracone correpti cū nō redirenē:Cadmus ipſe pfectus & uaſtū draconem īterfecit:& palladis monitu eius dentes ſeminauit:ac terra obruit:ex q̄ ſtatim hoīes armati ſunt nati:q ſe īnuicē oēs pter qnq; īterfecerūt. Fallacis tauri.Falſi & ſimulati. Se cōfeſſus erat.Se manifeſtarat iouē eē. Dictæa arua.cretēſia.Nā dicte mons ē cretæ a Dicte nympha cognominatus.i Creta aūt Iupiē regnauit. Cū pr̄. Age

Cadmus boetie coditor

nor Beli filius. Facto pius & ſceleratus eodem. Pius qđe qredo filiā fuit Agenor.Sceleratus āt ſilio exiliū ī dicēdo. Orbe perrato.Peruagato.ē āt ptcipiū cōtra grāmatices rōne formatū.Inſoluta nāq; orōne diceret. Poſtq̄ p torū terrarū orbē errauit. Quis.n.deprēdere poſſet.Parētheſis cām cōtinēs cur cadmus ī priā ñ redierit.Neq;.n.Europā ſororē a ioue raptā īuenire potuit: Cū iouis furta nō poſſint ab hoīe dephēdi. Vitat Agenorides.cadmus agenoris filius. Agenor aūt fortis.cōtumax.& ſupbus īterptaē. Solis.deſertis. Immunis expers q̄ nunq̄ traxerit aratrū. Carpe uias.Vade. Perge. Bœotiaq; illa uocato.ἀπὸ τῆς βοὸς:ut paulo ante diximus:Bœotia fuit cognominata Appollinis oraculo ita mādāte.Tametſi qdā ut refert Stephanus:a bœoto Itoni filio Deucalionis & pyrrhæ abnepote Nicocrates aūt a Bœoto Neptuni & arnes filio Bœotiam denominatā uelint.Bœoton uero appellarunt paſtores:qđ in boū paternarū ſtercoribus puer uolutaret:ut Euphorion ſcribit.Sed Ouidius ut dixi:eorū ſequiē opinionē.q a boue Cadmi duce cognominatā uolunt. Sola uero bœotia ex oibus greciæ regionibus ad tria maria uerſus diſpoſitos cultores habet. Alii nanq; peloponeſum ſiculūq; & adriacum ſinū reſpiciunt. Alii ad Aegyptū Cypruq; & alias inſulas ſunt cōuerſi. Alii Euripum ac Macedoniæ Theſaliæq; mare ſpectāt.Boetia qdē legit:ſed cū græci p οι & ω magno Βοιωτίαν ſcribant: mirādū ē latīos bœotiā quoq; nō pnūciare:cū pſertim & ſyllabæ q̄titas & carminis rō græcorū expoſcat orthographiā.q̄re cū œ diphthōgo bœotiā a nobis quoq; cōtenderim eē ſcribendū.Illud obiter admonuerim eū q uulgo boetius uocat.Virū omni doctrinæ genere pſtantem:boethū a noīe priſci philoſophi:q auxiliator transferri pōt eſſe appellandū:Cadmus autem: Vt Strabo ſcribit:Arcem cadmeam ædificauit cui The

Vix bene caſtalio Cadmus deſcenderat antro:
Incuſtoditam lente uidet ire iuuencam:
Nullum ſeruitii ſignum ceruice gerentem.
Subſequitur: preſſoq; legit ueſtigia greſſu.
Auctoremq; uiæ phœbum taciturnus adorat.
Iam uada cephiſi panopeſq; euaſerat arua:
Bos ſtetit: & tollens ſpecioſam cornibus altis
Ad cælum frontem mugitibus impulit auras.
Atq; ita reſpiciens comites ſua terga ſequentes
Procubuit. teneraq; latus ſubmiſit in herba.
Cadmus agit grates: peregrinæq; oſcula terrę
Figit: & ignotos montes agroſq; ſalutat:
Sacra ioui facturus erat. iubet ire miniſtros:
Et petere e uiuis libandas fontibus undas.
Silua uetus ſtabat nulla uiolata ſecuri:
Et ſpecus in medio uirgis ac uimine denſus:
Efficiēs humilem lapidum compagibus arcum:
Vberibus fœcundus aquis. ubi conditus antro
Martius anguis erat criſtis præſignis & auro.
Igne micant oculi. corpus tumet omne ueneno:
Treſq; micant linguę. triplici ſtant ordine dentes.
Quem poſtq̄ tyria lucum de gente profecti
Infauſto tetigere gradu: demiſſaq; in undas
Vrna dedit ſonitum: longo caput extulit antro
Cęruleus ſerpens: horrendaq; ſibila miſit.
Effluxere undæ manibus: ſanguiſq; reliquit
Corpus: & attōitos ſubitus trēor occupat artus.
Ille uolubilibus ſquamoſos nexibus orbes
Torquet: & immenſo ſaltu ſinuatur in arcus.
At media plus parte leues erectus in auras
Deſpicit omne nemus: tātoq; eſt corpore: quāto
Si totum ſpectes: geminas qui ſeparat arctos.
Nec mora phœnicas: ſiue illi tela parabant.
Siue fugam: ſiue ipſe timor prohibebat utrunq;:
Occupat hos morſu. longis complexibus illos.
Hos necat afflatu. funeſta hos tabe ueneni.
Fecerat exiguas iam ſol altiſſimus umbras.
Quæ mora ſit ſociis miratur Agenore natus.
Viſtigatq; uiros. tegimen direpta leonis
Pellis erat. telum ſplendenti lācea ferro:
Et iaculum: teloq; animus preſtantior omni.
Vt nemus intrauit: letataq; corpora uidit:
Victoremq; ſupra ſpatioſi corporis hoſtem
Triſtia ſanguinea lambentem uulnera lingua:
Aut ultor ueſtrę fidiſſima corpora mortis

bæ ab ipſius poſteris adiectæ fuerunt. Caſtalio antro.Spelunca Delphici oraculi : caſtalius fons eſt Parnaſi muſis ſacer a uirgine Caſtalia dictus:quæ cum appollinem ſe amantem fugeret e monte cadens in fontem ſui nominis fuit commutata. Nullum ſeruitii ſignum. hoc eſt q̄ nullum iugū paſſa erat. Seruitiū autē īterdum. ſeruitutē.īterdū ſeruoŖ multitudinē ſignificat.
Preſſo greſſu.repſſo & tardo ne anteiret: ſequitur uaccā. Legit.Trāſit. Veſtigia ſigni pedū uaccæ. Iā uada Cephiſi.Fluuius ē bœotiæ Cephiſus. Panopes.arua.Pāope urbs fuit Phocidis a panopeo phoci filio appellata. Vñ Panopeus triſyllabū gentile nomen. Stetit.Subſtitit.
Mugitibus īpulit auras.Mugitus ī aerē emiſit.
Comites . Cadmum cū ſociis. Agit grates. Apollini. Sylua uetus ſtabat.Erecta erat. Nulla uiolata ſecuri.Quæ nunq̄ fuerat cæſa. Humilē arcum. depreſſum. Martius anguis.Marti dicatus ac bellicoſus. Criſtis & auro. Criſtis aureis.Horrendū autē deſcribit draconē. Præſignis.Inſignis.notabilis. Igne micant oculi.rubore oculi fulgent. Tumet.Inflatū eſt & repletū. Treſq; micāt lingue. Serpentibus longiſſimā ac triſulcam linguā eſſe Plinius Scribit.eoq; tres linguas habere uidēē. Micāt.Saliūt & celeriter mouenē. Stāt.Horrent. Tyria de gēte p fecti.Cadmi ſocii q de Phœnicia:ubi eſt Tyrus uenerant. Infauſto gradu.Infelici paſſo.oēs.n. a dracone illo necati ſunt. Vrna.uas eſt hauriēdæ aquæ accōmodatū ab urināndo dictū: quod ī puteis ſubmergatur. Ceruleus ſerpens. Niger & pter hoc horrendus. Effluxere undæ manibus. Vrna aqs plena e manibus miniſtroŖ timore Dracōis illius excidit.eſt.n.methonimia. Contentum nanq; pro continenti poſitum eſt.

Serpentis deſcriptio

Sanguiſq; reliquit corpus.Miniſtros ex palluiſſe metu ſerpētis poeta ſignificat. Nexibus.nodis. Orbes. ſpiras:quas ſerpentes cauda efficiunt. Sinuaē.contrahitur.Curuatur.flectiē Tātoq; eſt corpore. Tam magnus inquit erat ille ſerpens:quantus eſt is q inter duas urſas in cælo ſpectatur.Eſt autem tātus ut fluuius eſſe uideaē. Vt Vergilius ſcribit:Maximus hic flexu ſinuoſo elabitur anguis. Circum perque duas in morē fluminis arctos Arctos oceani metuētes æquore tigi. Geminas arctos.Duas & ſimiles urſas.
Phœnicas.Cadmi comites phœnices aquatū miſſos.Eſt enim græcus accuſatiuus. Funeſta tabe Veneni. Mortifera ueneni corruptione & ſanie. Fecerat exiguas.Iam inqt meridies erat. exiguæ enim in meridiæ ſolent eſſe umbræ:quo tpe ſol ē altiſſimus. Veſtigat.p ueſtigia inqrit.
Letata.leto data.extincta.Nomē eſt pticipio ſimile a leto qđ mortē ſignificat:declinatū Spatioſi corpis. Vaſtiſſimi. Sāguiea ligua. Rubra & Sāguine infecta. Aut ultor. Aut inqt Cad

Aut comes inquit ero. dixit: dextraq; molarem
Suſtulit: & magnum mogno conamine miſit
Illius impulſu cum turribus ardua celſis.
Mœnia mota forent: ſerpens ſine uulnere manſit.
Loriceq; modo ſquammis defenſus & atrę
Duricia pellis ualidos cute reppulit ictus.
At non duricia iaculum quoq; uicit eadem:
Quod medio lentæ ſpinæ curuamine fixum
Conſtitit: & totum deſcendit in ilia ferrum.
Ille dolore ferox caput in ſua terga retorſit:
Vulneraq; aſpexit: fixumq; haſtile momordit.
Idq; ubi ui multa partem labefecit in omnem:
Vix tergo eripuit. ferrum tamen oſſibus hæſit.
Tum uero poſtq̃ ſolitas acceſſit ad iras
Cauſa recens: plenis tumuerunt guttura uenis:
Spumaq; peſtiferos circū fluit albida rictus:
Terraq; raſa ſonat ſquammis: quiq; halitus exit
Ore niger ſtygio uitiatas inficit herbas.
Ipſe modo immenſum ſpiris facientibus orbem
Cingitur. interdum longa trabe rectior extat.
Impete nūc uaſto ceu cōcitus himbribus amnis
Fertur: & obſtantes perturbat pectore ſiluas.
Cedit Agenorides paulum: ſpolioq; leonis
Suſtinet incurſus: inſtantiaq; ora retardat
Cuſpide prætenta. furit ille: & inania duro
Vulnera dat ferro: figitq; in acumine dentes.
Iamq; uenenifero ſanguis manare palato
Cœperat: & uirides aſpergine tinxerat herbas.
Sed leue uulnus erat: quia ſe retrahebat ab ictu.
Læſaq; colla dabat retro: plagamq; ſedere
Cedendo arcebat: nec longius ire ſinebat.
Donec agenorides cōiectum in guttura ferrum
Vſq; ſequens preſſit: dum retro quercus eunti
Obſtitit: & fixa eſt pariter cum robore ceruix.
Pondere ſerpentis curuata eſt arbor: & imę
Parte flagellari gemuit ſua robora caudę.
Dum ſpatium uictor uicti conſiderat hoſtis:
Vox ſubito audita ē. neq; erat cognoſcere prōptū
Vnde. ſed audita eſt. quid agenore nate perēptū
Serpentem ſpectas? & tu ſpectabere ſerpens:
Ille diu pauidus pariter cum uoce colorem
Perdiderat: gelidoq; comę terrore rigebant.
Ecce uiri fautrix ſuperas delapſa per auras
Pallas adeſt. motęq; iubet ſupponere terræ
Vipereos dentes: populi incrementa futuri.

mus ueſtrā mortē ulciſcar o fidiſſimi Socii. aut
una uobiſcū moriar. Fidiſſima corpora. o fidiſ-
ſimorū ſociorū cadauera. Molarē. lapidē tam
magnū ut ex eo mola cōfici poſſit. Molares. n.
lapides dicunt ex qbus molæ cōficiuntur. Ma-
gno conamine. Magno ipetu. Illius ipulſu. q̃
uaſtus q̃q; dura pelle fuerit ille ſerpens apte ex
hac hyperbole colligit: ſimul etiā q̃ ualidus ro-
buſtuſq; ac p̄nti animo foret cadmus facile co-
gnoſcitur. Qui. n. molarē lapidem e terra tollit
tātoq; conatu iacit: ut turris cōcuti poſſit. is nimi-
rū maximis uiribus eſt iudicādus. Emphaſis eſt
igit hoc loco: ꝑ quā plus itelligit q̃ dicat. Vali-
dos ictus. ualide & fortiter illatos. Vicit. repu-
lit. Tūc. n. iacula uinci dicuntur cū repelluntur.
Lētæ ſpiæ. flexibilis dorſi. In ilia in inteſtina.
Labefecit. labare fecit. Ferrum tamē oſſibus
heſit. Iaculi inqt ferrū oſſibus infixum remanſit.
Solitas ad iras. Ad conſueram rabiē. Acceſ-
ſit. adiuncta fuit. Cauſa recēs. uulnus a cadmo
illatum. Peſtiferos rictus uenenata ora. Albi-
da. alba. Rictus. ora. Ore ſtygio. uenenato: q̃
lis ē ſtyx iferoꝝ palus. Inficit maculat. polluit.
Inquinat. Ipſe mō imenſum. iterdū inqt iſpi-
ras & maximū orbē cōtrahit. Interdū i longitu-
dinē extēdit. Elegant aūt ut oia ſerpētis uulnera
ti naturā effingit poeta. Impete. ꝑ ipetu metri
cā iterdū poetæ ipete utūtur. Fert. Ruit. Per-
turbat. Proſternit. Spolioq; leōis. Pelle leonis.
Cuſpide ꝑtēta. Obiecto iaculi ferro. In acu-
mine. i cuſpide. Manare. Fluere. Aſpergine.
aſpſione ſanguinis. Dabat retro. Trahebat re-
tro. Plagāq; ſedere. hoc ē. cedēdo plagā in cor-
pus deſcēdere nō pmittebat. Lōgius ire. altius
deſcēdere i corpus. Vſq; ſequēs ꝑſſit. Eouſq; ſe-
quēs ifixit donec q̃rcus obſtitit illi retro ſe a uul-
nere trahēti. Cū robore. cū q̃rcus ſtipite. Pō-
dere ſerpētis. Ex hac quoq; Emphaſi q̃tus fuerit
ille ſerpēs colligit: cuius pōdere q̃rcus ſtipes fue-
rit curuatus. Gemuit doluit. Rei autē ianimatæ
ſenſum tribuit poeta. Sua robora. ſuū trūcum.
Flagellari. pcuti ac uerberari. Spatiū. Magni-
tudinē. Prōptū. facile. Vñ. a quo emiſſa fuerit
ſubaudiat. Et tu ſpectabere ſerpēs. Nam Cad-
mus relicta ſpynge uxore: Hermioneq; Martis
& ueneris filia accepta ab Amphione & zeto fu-
it expulſus regno: & cū ad illyrios cōfugiſſet: ad
ſenectutēq; pueniſſet: i ſerpentē dr fuiſſe cōuer-
ſus. Rigebāt. horrebant. Ecce uiri fautrix. Re-
pentinū Palladis aduentū illa pticula ecce ſigni-
ficat. Motæ terræ. Aratæ. Serpentis dentes in
hoīs armatos. Mortalia ſemina. hoīum ſemiā
ñ frugū. Nā hoīes armati ex illis dētibus orti fin-
gunt. Fide maius. pentheſis: q̃ ſignificat hoc eē
fabuloſū. Oēm nāq; fidē hoc exuperat: hoīes ar-
matos ex draconis dentibus eſſe natos. Prima-
que de ſulcis. Haſtæ inquit priæ propter lon-
gitudinem e ſulcis exire uiſæ ſunt. Eſt autem fi-

Serpentis dentes ī homies armatos.

Paret & impreſſo ſulcum patefecit aratro.
Spargit humi iuſſos mortalia ſemina dentes.
Inde (fide maius) glebæ cœpere moueri:
Primaq; de ſulcis acies apparuit haſtę
Tegmina mox capitum picto nutantia cono
Mox humeri pectuſq; onerataq; brachia telis
Exiſtunt: creſcitque ſeges clypeata uirorum.
Sic ubi tolluntur feſtis aulęa theatris:
Surgere ſigna ſolēt: primūq; oſtēdere uultus:
Cętera paulatim: placidoque educta tenore
Tota patent: imo que pedes in margine ponūt.
Territus hoſte nouo cadmus capere arma pabat
Ne cape de populo: quem terra creauerat: unus
Exclamat. nec te ciuilibus inſere bellis.
Atque ita terrigenis rigido de fratribus unum
Comminus enſe ferit. iaculo cadit eminus ipſe.
Hic quoq; qui dederat leto: non longius illo
Viuit: & expirat modo quas acceperat auras:
Exemploq; pari furit omnis turba: ſuoq;
Marte cadunt ſubiti per mutua uulnera fratres:
Iamque breuis uitæ ſpatium ſortita iuuentus
Sanguineam tepido plangebat pectore matrem
Quinq; ſuperſtitibus: quorū fuit unus Echion
Is ſua iecit humi monitu tritonidis arma:
Fraternæque fidem pacis petiitq; deditque.
Hos operis comites habuit ſidonius hoſpes:
Cum poſuit iuſſam phœbeis ſortibus urbem:
Iam ſtabant thebę. poteras iam Cadme uideri
Exilio felix. ſoceri tibi marſque uenuſque
Contigerant. huc adde genus de coniuge tanta:
Tot natos nataſq; & pignora cara nepotes:
Hos quoq; iam iuuenes: ſed ſcilicet ultima ſemp
Expectanda dies homini eſt. dicique beatus
Ante obitum nemo: ſupremaq; funera debet.
Prima nepos inter res tot tibi Cadme ſecundas
Cauſa fuit luctus: alienaque cornua fronti
Addita: uoſque canes ſaciati ſanguine herili.
At bene ſi quęras: fortunę crimen in illo
Non ſcelus iuenies. quod eni ſcęlus error hēbat?
Mons erat infectus uariarum cæde ferarum:
Iamq; dies medius rerum contraxerat umbras:

gurata locutiō atque poetica. Si enim eſſet proſa
oratio: haſtæ apparuerūt diceret. Tegmina
mox capitum Periphaſis eſt galearū. Picto co-
no. criſta picta uariis pēnarum coloribus. Exi-
ſtunt. extant eminēt. extra terrā ſtant. Clypea-
ta. ſcutata: nomen pticipio ſimile. Sic ubi. Pul-
chra ſimilitudine declarat: quo mō paulatim ui-
ri illi armati ſint nati. Sic inquit nati ſunt: ut ui-
dent ſigna & imagines ſurgere cum aulæa parie-
tibus affiguntur. Aulæa. ab Aula Attali regis:
ubi primum inuenta ſunt: fuere uocata. Feſtis
Theatris. i quibus ludi ac dies feſti celebrantur.
Theatra aūt cū ludi fiebant aulæis ornabantur.
Dederat leto. iterfecerat. Subiti fratres. ſubi-
to nati. Plangebat. pcutiebat. Nā cadentes ter-
rā feriunt. Sidonius hoſpes. cadmus phœnix.
Iuſſam urbē. Thebas bœotias. Phœbeis ſor-
tibus. Apollinis oraculis. Iā ſtabant Thebæ.
Hæc idcirco narrantur: ut Actæonis in ceruum
tranſformatio cōcinnius cū ſuperiore fabula iū-
gatur. Thebæ autē fuerunt appellatæ a Thebe
ægypti urbe ampliſſima: unde agenorē cadmi
patrem cum Phœnice fratre ueniſſe atq; apud
Tyrū & Sidonē regnaſſe auctor eſt Euſebius.
Fuit etiam Thebæ urbs lycie patria Androma-
ches Hectoris uxoris. de qua Oui. ipſe libro de
triſtibus primo. Nec cruciere minus q̃ cū The-
bana cruentū Hectora Theſſalico uidit ab Axe
trahi. Alia quoq; eſt urbs hoc nomine in Luca-
nia ut ſcribit Ply. q̃rto naturalis hiſtoriæ. Sta-
bant. erectæ exedificatæque erant. Soceri tibi
marſq; uenuſq;. Vxorem nanq; Hermionē du-
xit. Cadmus Martis ueneriſq; filiā. Huc adde
genus. ꝓgeniē. De coniuge tāta. quāta eſt Her-
mione. Tot natos nataſq;. Ex Hermione qui-
dē filias quatuor ſemelē. Agauē. Autonoē. Ino
Polydorū Cadmus ſuſtuliſſe memorat. Quos
uero alios filios ſuſceperit nuſq̃ memini me le-
giſſe. Et pignora cara nepotes. Hi fuerūt Bac-
chus ex ſemele & Ioue. Pentheus ex Agaue &
Echione Actæō ex autonoe & ariſtæo. Learcus
& Melicerta ex Ino & Athamante. Sed. ſ. ultīa
ſꝑ Sniā ē Solonis phi: q̃ Crœſi lidorū regis diui-
tias ſugillauit. Cū. n. crœſus ſe felicem eſſe iacta-
ret: neminē añ ſuꝑmū diē recte felicem dici poſ-
ſe Solō admonuit: cuius ſniæ qdem Crœſus me-
mor: cū a cyro pſarū rege foret captus rogoq; i-
poſitus Solonē appellauit dicens. o Solō Solō:
ac ſi diceret q̃ uera mihi dixiſti. cyrus uero cū eā
accepiſſet ſniam: Crœſum nō ſolum liberauit:
ſed etiam i maximo honore habuit. Prima ne-
pos: actæon ariſtæi & autonoes filius uenando
feſſus cum opacum quereret locū: forte ad fon-
tem peruenit: ubi ſe diana nuda cū comitibus ab-
luebat q̃ irata eū ſtatim in ceruū mutauit: ne cui unquam ſe dianam nudam uidiſſe iactare poſſet. hoc uero id-
circo fictum eſt quia actæon uenationi admodum fuit deditus totumq; patrimonium canes alendo conſum-
pſit. Summam autem fabulæ primum deſcribit poeta: deinde diffuſius omnia aperit. Aliena cor. ceruina.
Fortunæ cri. caſu nanq; offendit Dianā. Cæde ſanguine. quod. n. antecedit pro eo quod ſequitur poſitū eſt.

Actæō i ceruū

Cōtraxerat.cotripuerat & abbreuiauerat. Meta utraq; oriente & occidente. Iuuenis Hyantius. Thebanus. Hyantes.n.populi ſunt Bœotiæ:q & hyantii appellantur. Hyātia etiā urbs ē locroꝝ:uñ Hyātius deriuat̃. Qui uero a fonte q nuſq̄ īueniť:uel ab Hya Atlātis filio hoc nomē deducūt:nō minus īepti ſunt:q̄ q id putant eſſe aduerbiū cōpatiuū:ab hiante pticipio deriuatū. Lina madēt. Retia ſunt madefcā. Eſt aūt metonymia. Lina.n.ex qbus retia cōficiunť pro ipſis retibus ponuntur. Fortunāq; dies habuit ſatis. Proſperam ſubaudiamus. Croceis rotis. Croceo & pulchro curru. A pte nāq; totū p ſynecdochen accipimus. Propoſitum repetemus opus. Cras inqt Actæon adueniente aurora ad uenationē redibimus. Diſtat idem ſpatiū ſubaudiat̃. Vt itelligamus ſolem ab utraq; terra æquali ſpatio diſtare atq; abeſſe ab oriente & occidente:p qd ſignificat meridiem eſſe. Vtraq; terra. oriētali & occidentali. Vaporibus feruoribus. Siſtite opus præſens. Stare facite. hoc eſt pſenti operi finē iponite. Intermittuntq; laborē. Vſq; in diem ſequentem uenādi laborē deponunt.

Et ſol ex ęquo meta diſtabat utraq;:
Cum iuuenis placido per deuia luſtra uagantes
Participes operum compellat hyantius ore.
Lina madent comites: ferrumq; cruore ferarum:
Fortunamq; dies habuit ſatis. altera lucem
Cum croceis inuecta rotis aurora reducet:
Propoſitū repetemus opus. nūc phœbus utraq;
Diſtat idem terra: finditq; uaporibus arua.
Siſtite opus pręſens: nodoſaq; tollite lina:
Iuſſa uiri faciunt: intermittuntq; laborem.
Vallis erat piceis & acuta denſa cupreſſu
Nomine gargaphie: ſuccinctæ cura dianę:
Cuius in extremo eſt antrum nemorale receſſu
Arte laboratum nulla. ſimulauerat artem
Ingenio natura ſuo. nam pumice uiuo
Et leuibus toffis natiuum duxerat arcum.
Fons ſonat a dextra tenui perlucidus unda
Margine gramineo patulos ſuccinctus hiatus.
Hic dea ſyluarum uenatu feſſa ſolebat
Virgineos artus liquido perfundere rore.
Quo poſtq̄ ſubiit: nympharū tradidit uni
Armigeræ iaculum: pharetrāq; arcuſq; retentos.
Altera depoſitę ſubiecit brachia pallæ.
Vincla duę pedibus demunt. nam doctior illis
Iſmenis crocale ſparſos per colla capillos
Colligit in nodum: q̄uis erat ipſa ſolutis.
Excipiunt laticem nipheq; hyaleq; rhaniſq;
Et pſecas: & phiale: funduntq; capacibus urnis.
Dumq; ibi perluitur ſolita titania lympha:
Ecce nepos cadmi dilata parte laborum
Per nemus ignotum nō certis paſſibus errans
Peruenit in lucum. ſic illum fata ferebāt:
Qui ſimul intrauit rorantia fontibus antra:
Sicut erant nudę: uiſo ſua pectora nymphæ
Percuſſere uiro: ſubitiſq; ululatibus omne
Impleuere nemus: circunfuſęq; dianam
Corporibus texere ſuis: tamen altior illis
Ipſa dea eſt: colloq; tenus ſupereminet omnes:
Qui color infectis aduerſi ſolis ab ictu

Vallis erat. Topographia eſt & uallis deſcriptio quo ſe Diana p meridiē cū ſuis comitibus cōferre ſolebat. Piceis. Picea arbor eſt montana. Acuta cupreſſu. In acutū tēdente. Succinctæ. agilis & induſtriæ. Cura. Amor & uoluptas. erat.n. amœniſſima uallis. Nemorale. nemoribus tectum. Pumice uiuo. Naturali. Pumex aūt lapis eſt leuis cauernoſus poliēdis rebus accōmodatus. Vnde pumicare: quod ē pumice polire declinatur. Et leuibus toffis. Toffus lapis eſt cauernoſis. Duxerat. effecerat. Natiuum. naturalem. Tenui unda. Exigua aqua.

Garga phie uallis

Succinctus. Circundatus. Patulos hiatus. patentes ripas. hiare eni uidentur ripæ: ut fluuii alueum efficiāt. Dea ſyluarum. Diana. Perfundere. Madefacere. Retētos. remiſſos a retendendo. Altera depoſitæ. Altera inquit accepit pallam ueſtem in Diana depoſitā. Vincla. Calceos & Cothurnos. Iſmenis Crocale. Iſmeni fluuii filia. Deſcribit aūt officia comitū Dianæ.

Quāuis erat ipſa ſolutis. īſoluta oratione quāuis eſſet diceret̃. Laticem aquam. a latendo q; in terræ uenis lateat. Nipheque. Lotrix interpretari poteſt niphe απο του νιπτειν. hoc ē a lauādo. Hyaleq;. απο της υης. hoc ē a pluuia uidetur hyale deriuari. Rhaniſq;. Rhanis aſperſio & gutta uocatur απο του ραινειν. hoc eſt ab aſpergendo. Et pſecas. Stilla minor pſecas transfertur. Pſecades enim minutæ dicūtur cuiuſquam rei partes. Et Phiale. Phiale quidem uas eſt hauriendis infundendiſq; aquis accommedatum: ſed hoc loco pro nympha ponitur: quæ Dianæ corpus aqua perfundebat. Titania Diana Cei Titani neptis: q̄ eadē eſſe cum luna putatur. q̄ quidem ut ſol titam ſic titania titaniſq; interdum a poetis uocatur. Ecce nepos cadmi. Actæon. Dilata parte laborum. dilata parte uenationis in diem ſequentem. Sic illum fata trahebant. Sic dicere ſolemus cū cauſam rei aſſignare neſcimus. Qui ſimul ītrauit. Poſtq̄ igreſſus eſt. Rotātia Madentia. Qui color infectis. Dianæ colorem cādidum ſimul & rubicūdū fuiſſe oñdit. Infectis. tinctis. Inficere.n. tingere eſt. unde infectores dicuntur tinctores.

In latus obliquū tamen aſtitit. hoc eſt: ſe in latus conuertit: ut facilius pudenda occultaret. Oraq; retro flexit. ut Actæonē reſpiceret. Et ſic hauſit: Tāta inquit ira & indignatione Diana hauſit & accepit aquas: qbus Actæonem perfunderet: quāta ſagittas prōptas ac paratas habere uoluiſſet. Addidit. Dixit. Nunc tibi. Ironia qua uidet̃ id permittere Diana: cuius prorſus adimit faciendi facultatē. Illū nanq; in ceruum conuertit: q loqui nō pōt. eſt autē ordo & ſenſus. Nunc licet narres me uiſam tibi ſine ualamine. hoc eſt. nudā. ſi poteris narrare. Ac ſi diceret: Nunq̄ narrare poteris. Sparſo capiti. Reſpſo aquis. Viuacis cerui diu uiuentis. Ad quadringentos nanq; annos Cerui uiuere dicūt̃. Dat ſpacium collo. longum efficit collum. Cacuminat. acutas reddit. Eſt autem uerbū a poeta fictum.

Nubibus eſſe ſolet: aut purpureę auroræ:
Is fuit in uultu uiſę ſine ueſte dianæ.
Quę q̄q̄ comitum turba eſt ſtipata ſuarum:
In latus obliquum tamen aſtitit: oraq; retro
Flexit: & ut uellet promptas habuiſſe ſagittas:
Quas habuit: ſic hauſit aquas: uultumq; uirilem
Perfudit: ſpargenſq; comas ultricibus undis:
Addidit hęc cladis pręnuncia uerba futurę.
Nunc tibi me poſito uiſam uelamine narres:
Si poteris narrare licet. nec plura minata
Dat ſparſo capiti uiuacis cornua cerui:
Dat ſpatium collo: ſummaſq; cacuminat aures:
Cum pedibuſq; manus: cū longis brachia mutat
Cruribus: & uelat maculoſo uellere corpus.
Additus & pauor eſt. fugit Autoneius heros.
Et ſe tam celerem curſu miratur in ipſo.
Vt uero uultus & cornua uidit in unda.
Me miſerum dicturus erat. uox nulla ſecuta eſt.
Ingemuit. uox illa fuit: lachrymęq; per ora
Non ſua fluxerunt: mens tantum priſtina māſit.
Quid faciat? repetat ne domum & regalia tecta?
An lateat ſiluis? pudor hoc. timor impedit illud:
Dum dubitat: uidere canes: primuſq; Melāpus
Ichnobateſq; ſagax latratu ſigna dederunt.
Gnoſius ichnobates. ſpartana gente melampus.
Inde ruunt alii rapida uelocius aura
Pāphagus & dorceus & oribaſus arcades omneſ.
Nebrophonoſq; ualens: & trux cū lęlape theron.
Et pedibus pterelas: & naribus utilis agre:
Hylęuſq; ferox nuper percuſſus ab apro:
Deq; lupo concepta nape: pecudeſq; ſecuta
Pœmenis & natis comitata harpyia duobus:
Et ſubſtricta gerens ſicyonius ilia ladon:
Et dromas: & canachæ: ſtictęq;: & tigris: & alce.

Maculoſo uellere. Vario pilo. Additus & pauor eſt. Scite. Ceruus.n. timidiſſimū animal ē. Autoneus heros. Actæon Autonoes filius. Nō ſua. Sed cerui. Mēs tantū priſtina māſit. In Actæone nihil aliud hoīs q̄ mens remanſit. Pudor hoc. ne domum redeat. Abuſus autem ē poeta horū pnominū elegantia. hoc nāq; ad ppinquius Illud ad longinquius ſolet referri. Primuſq; Melāpus. Canes Actæonis enumerat: qbus etiā noīa apta uenatoriis canibus īponit. Melāpus.n. dr̃ quod pedes nigros haberet. μελας nanq; dicit̃ niger. πους ποδος pes dicit̃. Ichnobateſq; ſagax. Ichnobates dicitur per ueſtigia uadēs. ιχνος eni dr̃ ueſtigiū. βαω βω. uado. Sagax. odorus & acrē odorandi uim habens. Gnoſius. Cretēſis. Gnoſos eni cretæ urbs fuit clariſſima. Spartana. laconica. Cretēſes āt & Laconici canes aptiſſimi ſunt uenationibus. Pāphagus. oīa comedens. Pan.n. totū ſignificat. φαγω comedo. Dorceus acute uidens Δερκω.n. eſt uideo. Oribaſus. mōtes aſcendens. ορος eni mons dr̃. βαινω aſcēdo. Nebrophonoſq; ualēs. Inulos. hoc eſt ceruorū catulos īterficiēs. νεβρος.n. Inulū ſignificat. φονεω interficio. Trux therō terribilis aſpectu. Therō āt dr̃ ferinus ac feras pſequēs. θηρ.n. fera dicit̃. Lelape. a uelocitate atq; īpetu ſic eſt appellata. Nam λελαψ λαιλαπος turbinē ſignificat. Et pedibus Pterelas Alatus ſiue alis īpulſus Pterelas trāſferri pōt. πτερον nāq; ala. ελαυν īpellere ſignificat. q̄uis ī exēplaribus corrupte plerelas legat̃. Agre. uenatio interpretat̃ αγρα. Hylæus. Syluestris. υλη nāq; ſyluā ſignificat. Nape qd in ſaltibus uerſaretur. ναπη.n. ναπης dicitur terræ planicies.

Canū Actionis nomina

Pœmenis. paſtoralis. ποιμην nanq; paſtorē ſignificat. Harpyia: rapax & Harpyiaꝝ filis q̄ aues ſūt rapaciſſimæ. Sicyonius Ladō. A fluuio arcadiæ nomē ſumpſit hic canis. Nā a fluminibus ēt nū canes īterdū cognomiant̃. Sicyonius āt ab urbe Peloponeſi Sicyone: q̄ & Mecon & Telchinia ēt fuit dicta. Subſtricta. conſtricta & pua. Et dromas. Currēs. Δρομος eni curſum ſignificat. Canache καναχη ſtrepitū ſignificat: uñ nomē cani fuit īditū: qd eius latratu oīa reſonarēt. Sticteq;. Hæc a colorū uarietate nomē ſūpſit. Nā ςικτη diſtincta uariis maculis dici poteſt απο του ςιζειν. a diſtinguendo. Tygris. Tygridi ſimilis quæ eſt fera uelociſſima. Et Alce. Similis Alcæ feræ perniciſſimæ: de qua Plynius. Septentrio fert & equorum greges ferorum: ſicut aſinorum Aſia & Africa. Prætere a alcenni proceritas aurium & ceruicis diſtinguat iumento ſimilem: αλκη etiam ro

Et niueis leucon: & uillis aſbolus atris:
Prȩualiduſque lacon: & curſu fortis aello:
Et thous & cyprio uelox cum fratre lyciſce:
Et nigram medio frontem diſtinctus ab albo
Harpalos: & melaneus: hirſutaq; corꝑe lachne:
Et patre dictȩo ſed matre laconide nati
Labros & agliodos: & acutæ uocis hylactor,
Quoſq; referre mora ẽ. ea turba cupidine prædæ
Per rupes ſcopuloſq;: adituque carentia ſaxa
Quaq; eſt difficilis: quaq; ẽ uia nulla ſequuntur.
Ille fugit: per quæ fuerat loca ſæpe ſecutus.
Heu famulos fugit ille ſuos. clamare libebat
Actȩon ego ſum. dominum cognoſcite ueſtrũ.
Verba animo deſunt. reſonat latratibus æther:
Prima melanchætes in tergo uulnera fecit.
Proxia theridamas. oreſitrophus hæſit ĩ harmo.
Tardius exierant. ſed per compendia montis
Præcipitata uia eſt. dominum retinentibus illis
Cȩtera turba coit: confertq; in corpore dentes.
Iam loca uulneribus deſunt. gemit ille: ſonũque
Et ſi non hominis: quem non tamen edere poſſit
Ceruus: hẽt. mœſtiſque replet iuga nota querelis:
Et genibus pronis ſupplex ſimiliſque roganti
Circunfert tacitos tanq̃ ſua brachia uultus.
At comites rapidum ſolitis hortatibus agmen
Ignari inſtigant: oculiſq; Actæona quȩrunt.
Et uelut abſentem certatim Actȩona clamant:
Ad nomen caput ille refert: & abeſſe queruntur:
Nec capere oblatæ ſegnem ſpectacula prædȩ.
Vellet abeſſe quidem. ſed adeſt: uelletq; uidere:
Nõ etiam ſentire canum fera facta ſuorum.
Vndique circũſtant: merſiſq; in corpore roſtris:
Dilacerant falſi dominum ſub imagine cerui.
Nec niſi finita per plurima uulnera uita
Ira pharetratȩ fertur ſatiata dianæ.
Rumor in ambiguo eſt. aliis uiolentior æquo
Viſa dea eſt. alii laudant: dignamq; ſeuera
Virginitate uocant. pars inuenit utraq; cauſas.
Sola iouis coniũx non tam culpet ne probet ne
Eloquitur: q̃ clade domus ab Agenore ductæ
Gaudet: & a tyria collectum pellice tranſfert
In generis ſocios odium. ſubit ecce priori

bur potentiaq; dicitur. Leucon. Albus a colore. λευκοσ.n. album ſignificat. Et uillis aſbolus atris. hoc eſt pilis nigris. Aſbolus autem a colore eſt dictus. ασβολοσ.n. fuliginẽ ſignificat: eo q̃d nigris uillis ac fuliginoſis eẽt. Lacon. a patria: q̃d laconicus eſſet. Aello. a ꝓcella q̃d eẽt ĩpetuoſus. Aella nãq; turbinẽ ſignificat & ꝓcellã. Thous. uelox dicit̃ & ĩpetuoſus. Tamet ſi Thos forſitan rectius legeret̃. Sũt.n. Thoes: ut ſcribit Plynius: luporũ genus ꝓcerius longitudine. breuitate crurũ diſſimile. uelox ſaltu. uenatu uiuens. Innocuũ homini. habitum nõ colorẽ mutat. p hyemes hirti. æſtate nudi. Lyciſcæ. canis ex lupo nata Lyciſca dicit̃: quaſi pua lupa eſt enĩ diminutiuũ a lupo. q græce dicit̃ λυκοσ.

Harpalos. rapax. αρπαζω nanq; rapio ſignificat. Melaneus. Niger. Hirſutaque corpore lachne. uerbum de uerbo expſſit. Lachne. n. uillorũ denſitas uocatur. Dictæo. cretenſi.

Labros. hoc quoq; nomen cani cõueniens eſt uehemens. n. ĩpetuoſuſq; transfertur. Et Agliodos. Splẽdidos ac nitentes habens dentes interpretatur. αγλαοσ nanq; ſplendidus. οδονσ dẽs dicit̃. q̃q̃ mihi potius uidet̃ legẽdũ eẽ Agriodus q agreſti ac feroci dente interpretari poteſt αγριοσ nanq; agreſtis feroxq; dicitur. Hylactor. Latrator. Nam υλακτω latro ſignificat. Sæpe ſecutus. Canes ſuos ſubaudiamus. Melanchætes. iubã & pilos habens nigros. χαιτη nanque iuba dicitur. Theridamas. Feras domans. Nam θηρ θηροσ fera dicitur. δαμαζω domo. Oreſitrophus. In montibus nutritus. ορoσ enim montem. τρεφω ſignificat nutrio.

Præcipitata uia eſt. Præcipiti curſu peracta.

Per cõpendia montis. p cõpendioſa & breuia montis itinera. Quẽ nõ tñ edere poſſit ceruus hoc eſt. nec hoĩs uocẽ: nec cerui hẽt: ſed diſſimilem emittebat ſonũ: ac q̃relas. Iuga nota. Cognitos ipſi montes. Circũfert tacitos. hoc ẽ. ꝓ manibus & brachiis q̃ in crura fuerãt conuerſa: uultus ac faciem circunferebat. At comites. Actæonis ſocii. Agmẽ. canũ multitudinem.

At nomẽ caput ille refert. retrahit. attolit cum rñdere non poſſet. Eſt autẽ parentheſis. In corpore. In carne. Roſtris. oribus. Nam roſtra ꝓprie auiũ dñr. p ſilitudinẽ uero etiã nauiũ. Falſi cerui. ficti ac ſil'ati. Pharetratæ. pharetra armate. Eſt. n. nomen pticipio ſile. Pharetra autẽ ſagittarũ eſt repoſitoriũ. Rumor ĩ ambiguo ẽ.

Semele Bacchi mater

Querit̃ iquit utrũ Diana iuſte actæonẽ ea pœna affecerit. Ac multi qdẽ dicunt eam fuiſſe nimiũ crudelẽ. alii recte conſuluiſſe uirginitati ſuæ aſſerũt. Violentior. crudelior. Cãs. argumenta: qbus utraq; pars ſuam defendat opinionẽ. Hæc aũt idcirco a poeta referuntur ut ſeq̃ntẽ fabulã: cũ ſupior trãſformatõe aptius cõiũgat. Eloq̃t. uerbis exprimit. A tyria pellice. ab europa: quã e phœnicia Iupit̃ rapuit. Pellex ãt ꝓprie dr̃: q cũ aliarũ maritis rẽ hẽt. In ſocios gñis. i cognatos. Subit ecce priori cã recẽs: Fabulã narrare icipit: q̃ tal' eſt. Iuno cũ reſciuiſſet ſemelẽ ex ioue cõcepiſſe: eã pdere decreuit. cõuerſa

Cauſa recens: grauidamq; dolet de ſemine magni
Eſſe iouis Semelen. tũ linguam ad iurgia ſoluit:
Profeci quid enim totiens per iurgia dixit?
Ipſa petenda mihi eſt: ipſam ſi maxima Iuno
Rite uocor: perdam. ſi me gemmantia dextra
Sceptra tenere decet. ſi ſum regina: iouiſque
Et ſoror & coniux. certe ſoror. at puto furto eſt
Contenta: & thalami breuis eſt iniuria noſtri.
Concipit. id deerat: manifeſtaq; crimina pleno
Fert utero: & mater: quod uix mihi cõtigit uni:
De ioue uult fieri tanta eſt fiducia formæ:
Fallat eam faxo. nec ſim ſaturnia: ſi non
Ab ioue merſa ſuo ſtygias penetrarit ad undas.
Surgit ab his ſolio: fuluaq; recondita nube
Limen adit ſemeles. nec nubes ante remouit:
Quã ſimulauit anum: poſuitq; ad tẽpora canos:
Sulcauitque cutem rugis: & curua trementi
Membra tulit greſſu. uocem quoq; fecit anilem.
Ipſaq; erat Beroe Semeles epidauria nutrix.
Ergo ubi captato ſermone diuque loquendo
Ad nomen uenere iouis: ſuſpirat: & opto
Iupiter ut ſit ait: metuo tamen omnia. multi
Nomine diuorũ thalamos iniere pudicos.
Nec tamen eſſe iouẽ ſatis eſt. det pignus amoris:
Si modo uerus is eſt. quantuſq; & qualis ab alta
Iunone excipitur: tantus taliſq; rogato
Det tibi complexus: ſuaq; ante inſignia ſumat:
Talibus ignaram iuno cadmeida dictis
Formarat. rogat illa iouem ſine nomine munus.
Cui deus elige ait. nullam patiere repulſam.
Quoq; magis credas: ſtygii quoq; conſcia ſunto
Numina torrentis. timor & deus ille deorũ eſt.
Lȩta malo nimiumq; potens perituraq; amantis
Obſequio ſemele: qualem ſaturnia dixit
Te ſolet amplecti. ueneris cum fœdus initis:
Da mihi te talem. uoluit deus ora loquentis
Opprimere: exierat iam uox ꝓperata ſub auras.
Ingemuit. neque enim non hæc optaſſe: nec ille
Non iuraſſe põt. ergo mœſtiſſimus altũ
Aethera conſcendit: uultũque ſequentia traxit
Nubila: quis nimbos immixtaq; fulgura uentis
Addidit & tonitrus & ineuitabile fulmen.
Qua tamẽ uſque poteſt uires ſibi demere tẽptat.
Nec quo centimanum deiecerat igne Typhoea:
Nunc armatur eo. nimium feritatis in illo eſt.

igit̃ in beroẽ ſemeles ipſius nutricẽ ei perſuadet ne alr̃ iouẽ in amplexus admittat q̃ ſi ſecum eo mõ quo cũ iunone ſolet cõcũbere promittat: ut an ſit Iupiter aperte cognoſcat. Quod qdẽ cũ ĩpetraſſet: neq; uim tãtæ maieſtatis fulminũq; tolerare poſſet: extincta eſt. Puerum uero nondũ maturum cæſo matris utero Iupiter excepit ac fœmori ſuo inſutum: donec menſes nouem cõplerẽtur fouit. poſtea uero nymphis tradidit nutriendum. Vnde. & Dythyrambus fuit appellatus: quod Δια Δυοθυρων hoc eſt per duas Ianuas & Semeles uterũ & Iouis fœmur trãſierit. Subit. ſuccedit. Semelen. Cadmi filia fuit Semele & hermiones: quæ ex Ioue Bacchũ generauit. Per iurgia. per obiurgatiões. Certe ſoror. Hoc ita a Iunone ĩfertur ac ſi cõiunx eſſe deſierit: cũ Iupiter alias amet. Sic quoq; apud Senecam ipſa loquitur. Soror Tonãtis. hoc. n. ſolum mihi. Quod uix mihi cõtigit uni. ut de Ioue conceperim. uulcanum enim ex Ioue ſuſcepit Iuno. Tanta eſt fiducia formæ. acclamatio ex maxima ꝓueniens indignatione. Fallat eã faxo Efficiam ĩquit ut Iupiter illam decipiat.

Nec ſim Saturnia. Nec merear Saturni filia uocari. Ab ioue ſuo. ab ioue tam ſibi caro. Merſa. Perdita. Penetrarit. Deſcenderit. Surgit ab his. Poſt hæc dicta. Quam ſimulauit anũ. Iunonis transfigurationẽ in uetulam deſcribit. Epidauria nutrix. Epidaurus urbs eſt Achaiæ Aeſculapii templo nobilis. Sua inſignia. quibus ab aliis diis ſeparatur. Fulmina autem dicit. Nam fulmen Iouis eſt inſigne. Cadmeida. Semelẽ Cadmi filiam. Ignaram. Neſciam ſe decipi a Iunone. Formarat. Informarat. Inſtruxerat.

Iuno in Vetulam

Stygii torrẽtis. Stygis paludis. Timor deorum. Nã dii: ut inquit Vergilius: p ſtygem iurare timent: ne forte peierantes diuinitate priuent̃.

Opprimere. obſtruere. opturare ne petitioni finem imponere poſſet. Properata. celeriter ꝓlata. Et neſcit uox emiſſa reuerti. ut Horatius ait.

Neq; enim non hæc optaſſe. Hoc eſt fieri non poteſt: ut & Semele non petierit ea quæ petiit: & Iupiter non promiſerit ea: quæ ſciam præſtiturum iurauit. Præterita enim ut non fuerint: nulla ratione effici poteſt. Qua tamẽ uſq; poteſt. Inquantum inquit poteſt Iupiter ſuas uires diminuit. Centimanum Typhoea. Typhoeus qui & Typhon dicitur gigas fuit uiolentiſſimus centum habens manus: quem Iupiter fulmine ſtrauit: eique ĩarimen montem impoſuit. Eſt autem tryſyllabum nomen. nec unquã o & e uocales in unam ſyllabam niſi figurate iunguntur. ultima enim eſt diphthongus non ſecunda: ut quidam putant. Id quod aperte accuſatiuus in a deſinens oſtẽdit. Nullũ. n. nomẽ ſecũdæ declinationis accuſatiuum in a deſinit: niſi in nominatiuo eus diphthongum habeat. Feritatis. uiolentiæ.

Eſt aliud leuius fulmen:cui dextra cyclopum
Sęuitiæ flammæq; minus. minus addidit iræ.
Tela ſecunda uocant ſuperi. capit illa:domumq;
Intrat agenoream . corpus mortale tumultus
Non tulit æthereos:doniſq; iugalibus arſit.
Imperfectus adhuc infans genitricis ab aluo
Eripitur:patrioq; tener (ſi credere dignum eſt)
Inſuitur fœmori: maternaq; tempora compler.
Furtim illum primis Ino matertera cunis
Educat. inde datum nymphæ nyſeides antris
Occuluere ſuis:lactiſq; alimenta dedere:
Dumq; ea per terras fatali lege geruntur:
Tutaq; bis geniti ſunt incunabula bacchi:
Forte iouem memorant diffuſum nectare curras
Se poſuiſſe graues:uacuaq; agitaſſe remiſſos
Cum Iunone iocos:& maior ueſtra profecto eſt:
Quam quæ cõtingit maribus:dixiſſe uoluptas:
Illa negat, placuit quæ ſit ſententia docti
Quęrere Tireſiæ. uenus huic erat utraq; nota.
Nam duo magnorum uiridi coeuntia ſylua
Corpora ſerpentum baculi uiolauerat ictu:
Deq; uiro factus:mirabile: fœmina ſeptem
Egerat autumnos. octauo rurſus eoſdem
Vidit:& eſt ueſtrę ſi tanta potentia plagę
Dixit:ut auctoris ſortem in contraria mutet:
Nunc quoque uos feriam. pcuſſis anguibus iiſdẽ
Forma prior rediit:genitiuaq; uenit imago.
Arbiter hic igitur ſumptus de lite iocoſa
Dicta Iouis firmat. grauius ſaturnia iuſto:
Nec pro materia fertur doluiſſe:ſuiq;
Iudicis ęterna damnauit lumina nocte.

Eſt aliud leuius fulmẽ. Duo inquit ſunt fulminũ genera:uiolentius & minus uiolentũ:quod ſecundum ſuperi uocãt. Illud enim uiolentum primum uocatur. Videtur autem Ouidius ad id alludere:quod de fulminibus phyſici ſcribunt:ut refert Plynius in ſecundo naturalis hiſtoriæ. Fulminum duo eſſe genera. Alia nanq; fatidica uocari quæ ex alto ſtatiſque de cauſis & ex ſuis ueniant ſideribus. Alia uero bruta & uana ut quæ nulla ueniant ratione naturæ. his percuti montes. his maria. omneſq; alios irritos iactus fieri. Donis iugalibus. coniugalibus quæ pro coniunctione & coitu petierat. Imperfectus infans. Qui poſtea Bacchus fuit appellatus Fœmori. Iouis ſubaudiatur. Fœmora autem ſunt coxarum ſummitates:ubi coxæ ipſæ iungũtur. Materna tempora. hoc eſt. menſes decem quibus in utero a matribus geſtantur infantes.

Bacchi origo

Ino matertera. Ino Cadmi fuit filia ac Semeleſ ſoror:quæ Bacchum ex iouis fœmore eductum clam Iunõe nutriuit. Nyſeides. a Nyſa Cythæronis uertice Nyſeides dictæ ſũt nymphæ : quæ bacchũ nutriuerunt. Vnde Dionyſos ἀπὸ τοῦ Διὸς & nyſa bacchus fuit appellatus. Quanuis Diodorus Siculus dicat a Nyſa felicis Arabiæ urbe dici. Sed perquã abſurdum eſt Bacchum adhuc infantem ex Bœocia in Arabiam educandum fuiſſe tranſlatum: cum tot nymphæ præſertim in uicinorum montiũ antris eſſent. Verum ut Diodorus ipſe refert:tres fuerunt Dionyſi ac priorum geſta poſteriori qui ex Semele & Ioue fertur natus:fuerunt aſcripta. Primus nanque fuit Indus uini multorumque adinuentor: quibus maxime hominum uita exculta eſt. Vnde & immortalitate fuit donatus. Secundum ferunt:ex Ioue proſerpinaq; gẽitam uel Cerere: ut alii ſentiunt:quem primum tradunt boues ad aratrum iunxiſſe. Propter quod ſtatuis illius cornua adiiciebantur. Tertius ex Ioue & Semele natus cui Ouidius priorum quoq; attribuit geſta:quęque nymphis Nyſam habitantibus commendatum fuiſſe ait. Sunt autem decem quoque urbes hoc nomĩe appellatæ:ac Baccho omnes dicatæ:quarum prima eſt in Helicone. Secũda in Thracia. Tertia in Caria. Quarta in Arabia. Quinta ĩ Aegypto. Sexta in Naxo. Septĩa ĩ India. Octaua in monte caucaſo. Nona in Lybia. Decima ĩ Euboea ubi uno die ferunt uitẽ & florere & uuã matureſcere. Antris ſuis. propriis ſpeluncis. Antra nanq; mõtium pcipueq; Heliconis nymphis ſunt dicata. Dumq; ea per terras. Narraturus Tireſiæ mutationem in fœminam primũ: deinde rurſus in marem:quædam interſerit:quibus fabulæ eleganter connectuntur. Bis geniti bacchi. primum nanq; ex utero ſemeles. deinde ex fœmore Iouis natus eſt bacchus. Vnde etiam dythyrambos eſt dictus:quia Διὰ Δυοθυρῶν hoc eſt p duas ianuas:ut diximus exiuit : & per uterum Semeles & per fœmur Iouis. Nectare. uino ſuaui. Eſt enim nectar deorum potio ſuauiſſima. Cum uacua Iunone. ocioſa & ira carente. Docti Tireſiæ. periti illius queſtionis. Tireſias enim Thebanus cum forte duos angues coeuntes percuſſiſſet:in fœminam fuit conuerſus:ac ſeptem annos in eo ſexu duraſſe fertur. Rurſuſq; cũ eoſdem ſerpentes uerberaſſet:in priſtinum ſexum reuerſus ẽ. Quod quidem neq; omnino fabuloſum putet: legat & Pliniũ ĩ ſeptĩo nat. hiſto. & diuũ Auguſtinũ de cõiugiis ueteris ac nouæ legis: q aſſerũt qbuſdã id accidiſſe.

Tireſias in fœminam

Cæterũ tireſias ab Ioue iunõeq; cõtẽdentibus utrius maior ĩ coitu uoluptas ſit maris an fœmĩæ: iudex electus maiorẽ eẽ fœmĩæ uoluptatẽ affirmauit. Qua ſnĩa Iuno irata:illũ obcæcauit. Iupiter uero p oculis adẽptis ei futurorũ pſciam cõceſſit. Mirabile. dictu ſubaudiat̃. ẽ ãt parẽtheſis. q ſignificat̃ uix id credi poſſe. Vt auctoris ſortẽ. naturã & ſexũ auctoris effectoris uræ plagæ. Genitiua. natiua: q̃ ĩ natiuitate habuit Tireſias. Mas aũt

At pater omnipotens (neq; enim licet irrita cuiq̃
Facta dei feciſſe deo) pro lumine adempto
Scire futura dedit: pœnamque leuauit honore.
Ille per aonias fama celeberrimus urbes
Irreprenſa dabat populo reſponſa petenti:
Prima fidem: uociſque datę tẽptamina ſumpſit
Cærula liriope:quam quondam flumine curuo
Implicuit:clauſęque ſuis cephiſus in undis
Vim tulit. enixa eſt utero pulcherrima pleno
Infantem nymphe iam tunc qui poſſet amari.
Narciſſumq; uocat: de quo conſultus: an eſſet
Tempora maturę uiſurus longa ſenectę
Fatidicus uates: ſi ſe non nouerit inquit.
Vana diu uiſa eſt uox auguris. exitus illam
Reſque probat: letiq; genus nouitaſque furoris.
Nam quater ad quinos unum Cephiſius annos
Addiderat: poteratque puer iuueniſque uideri.
Multi illum iuuenes. multę cupiere puellæ.
Sed fuit in tenera tam dura ſuperbia forma:
Nulli illum iuuenes. nullę tetigere puellę.
Aſpicit hunc trepidos agitantem in retia. ceruos
Vocalis nymphe: quę nec reticere loquenti:
Nec prior ipſa loqui didicit reſonabilis echo.
Corpus adhuc echo: non uox erat: & tamen uſum
Garrula non alium q̃ nunc habet: oris habebat:
Reddere de multis ut uerba nouiſſima poſſet.
Fecerat hoc Iuno. quia cum deprendere poſſet.
Sub ioue ſæpe ſuo nymphas in monte iacentes:
Illa deam longo prudens ſermone tenebat:
Dum fugerent nymphę. poſtq̃ ſaturnia ſenſit:
Huius ait linguę: qua ſum deluſa: poteſtas
Parua tibi dabitur: uociſque breuiſſimus uſus.
Req; minas firmat. tamen hęc in fine loquendi
Ingeminat uoces: auditaque uerba reportat.
Ergo ubi narciſſum per deuia rura uagantem
Vidit & incaluit: ſequitur ueſtigia furtim.
Quoq; magis ſequitur: flãma propiore caleſcit.
Non aliter q̃ cum ſummis circumlita tædis
Admotas rapiunt uiuacia ſulfura flammas.

natus eſt. Arbiter. iudex. Nec pro materia. nec ſecundũ materiæ ac rei qualitatem. Res enim iocoſa erat. Ideoq; Iuno Tireſiæ ſententiã ægre ferre nõ debebat. Neq; enim licet. Parentheſis eſt cãm continens quare Iupiter Tireſiæ oculos non reſtituerit. Nõ enim inquit licet cuiq̃ deo alterius dei q̃libet parui facta reſcidere. Leuauit. leuem fecit. Ille per aonias. Bœotias. Aonia enĩ pars eſt Bœotiæ mõtana ab Aone rege cognominata. Hæc autem inſeruntur: ut cõmodius fabulæ cõiungantur. Irreprenſa. uera quæ nihil poterãt reprẽdi. Vociſq; datæ. conceſſæ artis uaticinandi. Temptamina. experimenta. Cerula liriope. Narciſſi ĩ florẽ ſui nominis mutationẽ referre incipit poeta. Nã Liriope nympha Oceani ac Tethyos filia a Cephiſo fluuio compreſſa Narciſſum peperit : quẽ Tireſias conſultus a matre: ad maturam ſenectutem peruenturum: ſi ſe non noſſet: prædixit. Id uero eum ambiguum uideretur: exitu tandẽ fuit cõprobatum. Narciſſus enim omnium formoſiſſimus adoleſcens: cum omnes ſperneret amantes: ſeq; ipſe in fonte uidiſſet: ita ſui ipſius exarſit amore: ut paulatim fuerit conſumptus. Eius uero cadauer cũ nymphæ rogo imponere uellent: ipſum in florem cõmutatum animaduerterunt: quem a Iuuenis nomine Narciſſum uocaruut.

Narciſſus ĩ florem

Nymphæ. cum ſit nominandi caſus ſine diphthongo ſcribat̃. Iam tum. ab ĩfantia uſq; maximam p ſe ferebat pulchritudinem Narciſſus. Si ſe nõ nouerit. hoc eſt. ſi nunq̃ ſuam pulchritudinẽ cognouerit. Vana diu. Stulta & Falſa. Nã quater ad quinos. hoc. eſt. unũ & uiginti annos natus erat. Puer. propter pulchritudinẽ Iuuenis. propter magnitudinẽ. Erat enim magnus & formoſiſſimus: quæ quidẽ rara eſt felicitas. Aſpicit hunc. Fabulam interponit de echo nympha compoſitam: cui primũ hoc ira Iunonis euenit: ut ultimas tantum de uocibus auditis referret. deinde cum a Narciſſo cuius amore ardebat: ſpreta eſſet: in lapidem ita fuit cõuerſa: ut uox ſine corpore remanſerit in montibus ultima uerborũ auditorũ repetens. Reſonabilis Echo. uerbũ de uerbo expreſſit. Nam Echo dici poteſt reſonantia.

Echo ĩ uocem

Corpus adhuc echo. Nõdum ĩquit corpus echus in lapidem erat cõmutatum. Nũc enim ſola uox ſentitur. Et tamẽ uſum. Quãuis inquit echo nympha eſſet corpore prædita: aliũ tamẽ uſum linguæ q̃ nunc habeat : nõ habebat. Nã ultimas ſolũ uoces referebat. Fecerat hoc Iuno. Vnde hoc incõmodi habuerit echo ut nouiſſima ſolum uerba referret: expõit poeta. Iuno igitur fuit in cauſa uidens ſe ſæpius illius nugis deluſam eſſe ac impeditam : ne Iouem cum nymphis coeuntem deprehenderet. Sub ioue ſuo iacentes. cũ ioue marito ſuo coeuntes. Poſt q̃ ſaturnia ſenſit. Quod ſubaudiatur. Sic enim in ſoluta oratione loquimur. Quod poſteaq̃ iuno ſaturni filia ſenſit & cognouit. Req; minas firmat. Re ipſa & effectu minas exequitur. Reportat. Repetit & refert. Per deuia rura. Per inuias ſyluas. Incaluit. Amore illius Capta fuit. Amore nãq; incaleſcere aliquem: ut inflammari & ardere dicimus. Circumlita. Circumpoſita. Eſt autem periphraſis Sulfuratorum lignorum. Viuacia ſulfura. quæ difficulter corrũpun

tur. Hac autem ſimilitudine oſtenditur echo quo propinquior Narciſſo erat: eo magis amore inflãmatam eſſe. O quotiens uoluit. Hac interiectione ſignificatur uehemẽtia amoris quo echo Narciſſum ꝓſequebatur. Accedere. Adire. Blãdis dictis. Verbis blãdiciaꝝ plenis: q̃bus amatores uti cõſueuerũt. Molles pces. Ab effectu preces dicuntur molles: quod illis homines mites manſuetiq; redduntur. Natura repugnat. Neq; .n. prior loqui poterat ſic uolente Iunone. ſed ultima tantum uerba referebat. Nec ſinit incipiat. hoc eſt illã inci pere nõ ꝑmittit. Seductus. ſeparatus. alias deceptus. Comitũ ab agmine fido. Hypallage ẽ. Ab agmine. n. & turba fidoꝝ comitũ Narciſſum ĩtelligimus receſſiſſe. Aciẽ. oculoꝝ ſubaudiamus. Recepit. Accepit. Audiuit. Alternæ uocis. Alternatim emiſſæ primũ a Narciſſo. deinde ab echo. Huc coeamus. Cõueniamus huc in hunc locũ. Sed Echo eandẽ q̃dem uocem refert ſed nõ eadẽ ſignificationẽ. Coire nãq; & cõuenire & cõcumbere ſignificat: qua in ſignificatione ab echo fuit repetitũ: ut aperte quæ ſequunt̃ oſtendunt. Et uerbis fauet ipſa ſuis. hoc ẽ ſua uerba re ipſa cõprobat & confirmat. Quã ſit tibi copia noſtri. q̃ me potiri poſſis & in tua ꝑtãte habere. Protegit. Occultat. Alibi defendit. Solis in antris. deſertis ſpeluncis. Hæret. Remanet. Tenuant. extenuãt & macilentũ reddũt. Vigiles curæ. ab effectu: quod hoĩes dormire nõ ſinant. Adducit. contrahit. diminuit. Oĩs ſuccus. Totus ſanguis. Superſunt. Reſtant. Oſſa ferunt lapidis traxiſſe figuram. Id eſt Oſſa feruntur in lapides fuiſſe conuerſa. Inde latet ſyluis. ex eo inquit tẽpore quo oſſa in lapides fuerunt cõmutata. ſic lilet in ſiluis echo: ut ab omnibus quidem audiat̃: ſed a nullo uideat̃. Sonus eſt qui uiuit ĩ illa. Scite dixit. Nã echo nihil aliud eſt q̃ ſonus. Luſerat. Illuſerat. Sic coetus ante uiriles. ſic inq̃t ante dum eẽt puer multos uiros eius amore captos illuſerat Narciſſus. Inde. Ex illa Narciſſi ſuperbia. Aliq̃s des pectus. Quidam contemptus. Sic amet ipſe licet. Vtinam ĩquit ipſe narciſſus ſic amare poſſit: ut nũq̃ amato potiat̃. Rhamnuſia Nemeſſis. Rhamnuſia a Rhamnũte pago & regione atticæ: ubi celeberrimo tẽplo colebat̃ dicta: quæ aduerſus ſupbos maxime inexorabilis eẽ narrat̃: cuius q̃dem ſtatuæ capiti corona impoſita erat ut ſcribit Pauſanias: in q̃ & cerui & fortunæ parua inſignia cõtinebant̃. In manuũ altera ramus fraxineus. in dextera phiala in q̃ æthiopes effecti erant. Statua aũt illa quæ magnitudĩe & pulchritudĩe ꝑfecta cũ Phidiæ operibus cõtendebat: nõ minus Rhamnys cẽſebatur: q̃ Marathon prælio cõtra Perſas cõmiſſo. Sic aũt Nemeſis Rhamnuſia dicta ẽ: ut Diana epheſia. Venus cytherea. Nemeſin uero oceani & Tethyos filiã fuiſſe Pauſanias ſcribit. Huius deæ ſimulacrũ ĩ capitolio quidem erat ut ſcribit Plinius: q̃uis nomen latinum non ſit. Fons erat illimis. Fontem amoeniſſimum deſcribit poeta. Illimis. Sine limo. Argenteus. Vt argentum nitidus & ſplẽdidus. Gramen. Herba. Syluaq; ſole locum paſſura. Sylua inquit adeo denſa fonti imminebat: ut ſolis radii nequaquã ad fontem penetrare poſſent. Sole nullo. Nullo ſolis calore. Et æſtu. Solis feruore.

O quotiens uoluit blandis accedere dictis:
Et molles adhibere preces. natura repugnat.
Nec ſinit incipiat. ſed quod ſinit illa parata eſt
Expectare ſonos: ad quos ſua uerba remittat.
Forte puer comitum ſeductus ab agmine fido
Dixerat: hic quis adeſt? & adeſt reſpõderat echo.
Hic ſtupet: atq; aciem partes dimiſit in omnes.
Voce ueni magna clamat. uocat illa uocantem.
Reſpicit: & rurſus nullo ueniente: quid inquit
Me fugis? & totidem quot dixit uerba recepit.
Perſtat: & alternæ deceptus imagine uocis
Huc coeamus ait: nulliq; libentius unq̃
Reſponſura ſono: coeamus rettulit echo.
Et uerbis fauet ipſa ſuis: egreſſaq; ſylua
Ibat: ut iniiceret ſperato brachia collo.
Ille fugit: fugienſq; manus complexibus aufert.
Ante ait emoriar: q̃ ſit tibi copia noſtri.
Rettulit illa nihil: niſi ſit tibi copia noſtri.
Spreta latet ſyluis: pudibundaq; frondibus ora
Protegit: & ſolis ex illo uiuit in antris.
Sed tamen hæret amor: creſcitq; dolore repulſæ:
Et tenuant uigiles corpus miſerabile curę.
Adducitq; cutem macies: & in aera ſuccus
Corporis omnis abit. uox tãtũ atq; oſſa ſupſunt.
Vox manet. oſſa ferunt lapidis traxiſſe figuram:
Inde latet ſyluis. nulloq; in monte uidetur.
Omnibus auditur. ſonus eſt qui uiuit in illa.
Sic hanc. ſic alias undis aut montibus ortas
Luſerat hic nymphas. ſic coetus ante uiriles.
Inde manus aliquis deſpectus ad æthera tollens
Sic amet ipſe licet. ſic non potiatur amato.
Dixerat. aſſenſit precibus rhamnuſia iuſtis.
Fons erat illimis nitidis argenteus undis:
Quem neq; paſtores: neq; paſtę mõte capellę
Contigerant: aliud ue pecus. quẽ nulla uolucris:
Nec fera turbarat: nec lapſus ab arbore ramus.
Gramẽ erat circa: quod proximus humor alebat:
Syluaq; ſole locum paſſura tepeſcere nullo.
Hic puer & ſtudio uenandi laſſus & ęſtu

Procubuit. In faciem iacuit: id quod laſſi in herboſis locis facere ſolent. Faciem loci. Amoeniſſimum loci ſitum. Sitis altera. cupiditas altera. hoc eſt amor. Nihil enim aliud eſt amor q̃ cupiditas potiundi re amata. Dumq; bibit. Que pro quia accipienda uidetur: ut exponatur. Quia dũ bibit. Spem ſine corpore amat Hoc minus recte dictum eſſe uidetur. Omnis enim ſpes eſt ſine corpore. Spes autem pro ſpecie & umbra poſita eſſe uidetur. ſed forſitan hunc locum poeta ſi licuiſſet: erat emendaturus. Verum ſic quoq; defendi poteſt. Sperabat enim ſe eo potiturum: quod tãgi non poteſt. Ac ſtupet ipſe ſibi. Sua ipſius pulchritudine ſtupet

Procubuit: faciemq; loci fontemq; ſecutus.
Dumq; ſitim ſedare cupit: ſitis altera creuit.
Dumq; bibit: uiſæ correptus imagine formæ
Spẽ ſine corpe amat: corpus putat eẽ q̃d ũbra ẽ.
Ac ſtupet ipſe ſibi: uultuq; immotus eodem
Hæret: ut e pario formatum marmore ſignum.
Spectat humi poſitus geminũ ceu lumina ſidus:
Et dignos baccho digitos: & appolline crines:
Impubeſq; genas: & eburnea colla: decuſq;
Oris: & in niueo mixtum candore ruborem.
Cunctaq; miratur: quibus eſt mirabilis ipſe.
Se cupit imprudẽs: & qui probat ipſe probatur.
Dumq; petit petitur: pariterq; accendit: & ardet.
Irrita fallaci quotiens dedit oſcula fonti?
In medias quotiens uiſum captantia collum
Brachia merſit aquas: nec ſe deprendit ĩ illis.
Quid uideat neſcit. ſed quod uidet oritur illo:
Atq; oculos idem qui decipit: incitat error.
Credule quid fruſtra ſimulacra fugacia captas?
Quod petis ẽ nuſq̃. quod amas: auertere: ꝑdes:
Iſta repercuſſæ: quã cernis: imaginis umbra eſt.
Nil habet iſta ſui. tecum uenitq; manetq;.
Tecum diſcedet: ſi tu diſcedere poſſis.
Non illum cereris. non illum cura quietis
Abſtrahere inde poteſt. ſed opaca fuſus in herba
Spectat inexpleto mendacem lumine formam.
Perq; oculos perit ille ſuos: paulumq; leuatus
Ad circunſtantes tendens ſua brachia ſyluas
Ecquis Io ſyluæ crudelius inquit amauit?
Scitis enim: & multis latebra opportuna fuiſtis:
Ecquem: cum ueſtræ tot agantur ſæcula uitæ:
Qui ſic tabuerit longo meminiſtis in ęuo?
Et placet. & uideo. ſed quod uideoq; placetq;:
Non tamen inuenio. tantus tenet error amãtem.
Quoq; magis doleã: nõ nos mare ſeparat ingẽs:
Nec uia: nec montes: nec clauſis moenia portis.

Narciſſus. Signum. ſtatua. Pario marmore. Paros inſula eſt ægei candidiſſimo marmore nobilis. Spectat hũi poſitus. Narciſſi ſingula mẽbra deſcribit: quo melius ipſius pulchritudinem oſtendat. Ordo ẽ autem. ſpectat lumina & oculos ceu geminum ſidus: qua ſimilitudine pulcherrimos narciſſo oculos fuiſſe poeta demonſtrat. Impubes genas. Imberbes ac ſine ulla prorſus lanugine. Eburnea colla. cãdida ſic ut eburnea uiderentur. Pariterq; accendit & ardet. hoc eſt Vna & urit & uritur. In hac uero deſcriptiõe ualde poeta laſciuit. Irrita oſcula. uana. Nihil enĩ præter aquam tangebat. Captantia. captare & comprehendere conantia. Neq; enim captabãt Incitat. ſtimulat ad amandum. Credule quid fruſtra. Miſeratione quadam poeta motus uidet̃ conuertere ſermonem ad Narciſſum. Credulus autem dicitur qui facile nimium credit. Simulacra fugacia. Imaginem fugientem. Quod petis eſt nuſq̃. Ac ſi diceret. nihil eſt id quod cupis. Secundum autem eorum loquitur opinionẽ qui corporea ſolum eſſe putant. Quod amas: auertere: perdes. hoc eſt. auerte a fõte uultum tuum quem amas: & ipſum ſtatim amittes. Eſt enim ĩperatiui modi auertere. Admonere. n. eũ uidet̃ ut uultũ auertat: ſicq̃ cognoſcet ſe umbrã amare. Repcuſſæ. Ab aq̃ remiſſæ. Nil habet iſta ſui. Iſta inq̃t imago quã cernis nihil habet ꝓprii: ſed tota a te pẽdet. Cereris. cibi. Quietis. ſõni. Opaca herba. Vmbroſa. Inexpleto lũine. Oculis q̃ nõ poterãt ſatiari. Mẽdacẽ formã. Falſã adoleſcentis figurã. Ecquis Io ſyluæ. Exclamatio eſt cum interrogatione hominis uehemẽter affecti. Eſt autem ſola dictio ecquis & per. c. ſcribitur nõ per t. ut fere in exemplaribus eſt deprauatum Io uero dolentis hoc loco eſt interiectio. alibi bacchantis & gaudentis. Scitis enim. Parentheſis ẽ qua oſtendit narciſſus ſe merito ſyluas rogare an aliquem ſic tabeſcere uiderint. Et multis latebra opportuna fuiſtis. hoc eſt. Multis amantibus latebras præbuiſtis: ut cõmode ſuis amoribus frui poſſent. Opportuna. Commoda. Ecquem cum ueſtræ. Ordo eſt. Ecquem meminiſtis in longo æuo qui ſic tabuerit. & paulatim cõſumptus ſit. Tot ſæcula. Syluæ enim multa ſæcula uiuunt. Sæculum autem centum annorum ſpatium dicitur. Tabuerit. Paulatim cõſumptus ſit. Tabeſcere nãq; ẽ paulatim deficere & abſumi. A tabe autem deriuatur quæ humorum corruptio eſt. qua corpora ad extremam maciem deducuntur. Tantus tenet error amãtem. Acclamatio eſt qua ſe in maxima miſeria cõſtitutum eſſe oſtendit narciſſus: cum quem amat eum inuenire non poſſit. Nec moenia. Moenia a muniendo dicuntur & ea ſũt proprie: quæ urbem cingunt: q̃q̃ & pri

Exigua prohibemur aqua. cupit ipſe teneri.
Nã quoties liquidis porreximus oſcula lymphis:
Hic toties ad me reſupino nititur ore.
Poſſe putes tãgi. minimũ ē q̄d amãtibus obſtat.
Quiſquis es huc exi. quid me puer unice fallis?
Quo ue petitus abis? certe nec forma nec ætas
Eſt mea quã fugias. & amarũt me quoq; nymphę
Spem mihi neſcio quam uultu promittis amico:
Cumq; ego porrexi tibi brachia: porrigis ultro.
Cum riſi: arrides. lachrymas quoq; ſæpe notaui
Me lachrimante tuas. nutu quoq; ſigna remittis:
Et quantum motu formoſi ſuſpicor oris:
Verba refers aures non peruenientia noſtras.
Iſte ego ſum. ſenſi. nec me mea fallit imago.
Vror amore mei. flammas moueoq; feroq;.
Quid faciã? roget: an ne rogẽ? q̄d deide negabo:
Quod cupio mecum eſt. inopem me copia fecit.
O utinam a noſtro ſecedere corpore poſſem.
Votũ i amãte nouũ ē. uellẽ q̄d amamus abeſſet:
Iamq; dolor uires adimit: nec tempora uitæ
Longa meæ ſuperant: primoq; extinguor in ęuo.
Nec mihi mors grauis ē poſituro morte dolores.
Hic qui diligitur uellem diuturnior eſſet.
Nunc duo concordes anima moriemur in una:
Dixit & ad faciem rediit male ſanus eandem:
Et lachrymis turbauit aquas: obſcuraq; moto
Reddita forma lacu eſt: quam cum uidiſſet abire
Quo refugis? remane: nec me crudelis amantem
Deſere clamauit. liceat quod tangere non eſt:
Aſpicere: & miſero præbere alimenta furori.
Dumq; dolet: ſummo ueſtem diduxit ab ore:
Nudaque marmoreis percuſſit pectora palmis.
Pectora traxerunt tenuem percuſſa ruborem.
Non aliter q̃ poma ſolent: quę candida parte:
Parte rubent: aut ut uariis ſolet uua racemis
Ducere purpureum nondum matura colorem.
Quæ ſimul aſpexit liquefacta rurſus in unda:
Non tulit ulterius. ſed ut intabeſcere flauæ
Igne leui cæræ matutinæque pruinæ
Sole tepente ſolent: ſic attenuatus amore
Liquitur: & tecto paulatim carpitur igni.
Et neque iam color eſt mixto candore rubori:
Nec uigor: & uires & quæ modo uiſa placebant:
Nec corpus remãet: quõdã quod amauerat echo:
Quæ tamen ut uidit: q̃uis irata memorque

uata ædificia ſignificent. Teneri. Amplecti.

Reſupio ore. Surſum uerſo ore. Puer unice. Singularis. Neminem enim alium tãta pulchritudine præditum eſſe putabat. Petitus. expetitus. exoptatus. Fugias. Faſtidias. Aſperneris. renuas. Feroq;. Patior & tolero. Inopem me copia fecit. Stulte dictum eſſe uidetur: oxymorõ autem a græcis uocatur: quod q̃uis fatuũ uideatur: acutus tamen ineſt ſenſus. copia enim Inopem fecit Narciſſum: quia quod in ſe ipſo erat: potiri & frui non poterat. Votum nouum. Cupiditas noua & inuſitata: ut quod quis amat: longe abs ſe cupiat abeſſe. Superant. ſuperſunt. reſtant. Primo in æuo. In prima ætatis meæ parte. Adoleſcẽs enim adhuc erat Narciſſus. Diuturnior eſſet. Diutius uiueret. Nunc duo cõcordes. unanimes. Ad eandem faciem. Ad eandẽ imaginem. Facies enim interdum pro totius corporis forma interdum pro imagine ponitur.

Male ſanus. Inſanus & demens. Moto lacu. Turbato fonte. Lacus enim dicitur etiam fontiũ receptaculum. Lacus quoq; uas eſt in quo uuæ calcantur. Tibullus. Et pleno pinguia muſta lacu. Liceat quod tangere non eſt: Aſpicere hoc eſt. permitte me aſpicere id quod tãgere impoſſibile eſt. Nam hoc uerbum eſt cum infinito iunctum: ſignificat poſſibile eſt. Miſero furori. ab effectu miſer dicitur furor quod miſeros homines faciat qui illo uexantur. Miſeri autem ſunt q amant: ut Plautus quoq; in Aſinaria teſtatur. Diduxit. diuiſit. Ab ore ſũmo. Sic quidem legitur. Sed ab ora ſũma forſitan ab ouidio fuit Scriptum: ut a ſuperiore extremitatem ueſtem fuiſſe diductam intelligamus. Nã ora uniuſcuiuſq; rei non ſolum terrarum extremitas appellatur.

Marmoreis palmis. Manibus ut parium marmor candidis. Traxerunt. Conceperunt. Liquefacta in unda. In liquida aqua. Nõ tulit ulterius. Dolorem ulterius ferre non potuit. Intabeſcere. Paulatim liquæfieri & abſumi. Matutinæ pruinæ. Pruina ros eſt cõgelatus. Attenuatus. extenuatus. macer factus. Liquit̃ liqueſcit ac paulatim cõſumitur Et uires. Non aduerbũ ſubaudiat̃: ut ĩtelligamus & uires nõ remanent. Eſt enim hypozeugma. Quãuis irata memorq;. Se a Narciſſo fuiſſe ſpretam. eſt autem ordo. Quæ tamen indoluit ut uidit: q̃uis irata eſſet.

Miſerabilis. Miſerandus ac miſericordia dignus. Plangoris. percuſſionis. Locus. Echo quæ in illo erat loco. Continens enim pro contento per metonymiam poſitum eſt. Sũmiſit. Depoſuit. Planxere ſorores Naiades. Fleuere nymphæ fontium & fluminum quæ ſorores uidentur eſſe. Naiades enim fontium ac fluuiorum nymphæ dicuntur απο του ναειν. hoc eſt a fluendo. Et ſectos fratri impoſuere capillos. Id enim in luctu mulieres facere ſolebant. Feretrum. capulum quo cadauera efferuntur. Quaſſaſq; faces. ſciſſas. faces nãq; cadaueribus præferebantur. Croceum florem. Narciſſum florem coloribus depingit: nam croceus cum ſit foliis candidus cingitur.

Indoluit quotienſq; puer miſerabilis heu heu
Dixerat: hęc reſonis iterabat uocibus heu heu.
Cumq; ſuos manibus percuſſerat ille lacertos:
Hæc quoq; reddebat ſonitum plangoris eũdem.
Vltima uox ſolitam fuit hæc ſpectantis in undã.
Heu fruſtra dilecte puer. totidemq; remiſit
Verba locus: dictoq; uale: uale inquit & echo.
Ille caput uiridi feſſum ſummiſit in herba:
Lumina mors clauſit domini mirantia formam.
Tum quoq; ſe: poſtq̃ eſt inferna ſede receptus:
In ſtygia ſpectabat aqua. planxere ſorores
Naiades: & ſectos fratri impoſuere capillos.
Planxerunt dryades. plangentibus aſſonat echo.
Iamq; rogũ quaſſaſq; faces pheretrũq; parabant:
Nuſq̃ corpus erat. croceum pro corpore florem
Inueniunt foliis medium cingentibus albis.
Cognita res uatis meritam per achæides urbes
Attulerat famam: nomenq; erat auguris ingens.
Spernit Echionides tamen hunc ex oĩbus unus
Contemptor ſuperum Pentheus: præſagaq; ridet
Verba ſenis: tenebraſq; & cladem lucis ademptæ
Obiicit. ille mouens albentia tempora canis
Quam felix eſſes: ſi tu quoque luminis huius
Orbus ait fieres: nec bacchica ſacra uideres.
Nanq; dies aderit: quã non procul auguror eſſe:
Qua nouus huc ueniet proles ſemeleia liber:
Quem niſi templorum fueris dignatus honore:
Mille lacer ſpergere locis: & ſanguine ſyluas
Fœdabis: matremq; tuam matriſq; ſorores.
Et ueniet. neque enim dignabere numen honore.
Meq; ſub his tenebris nimium uidiſſe quereris.
Talia dicentem perturbat echione natus.
Dicta fides ſequitur: reſponſaq; uatis aguntur.
Liber adeſt: feſtiſq; fremunt ululatibus agri.

Cognita res. Expoſiturus quemadmodum Tyrrheni quidam nautæ Bacchum contemnentes in delphinos mutati fuerunt: & alia quædam & Penthei regis thebarũ impietatem & cædẽ narrat: ut fabulæ melius coniungantur. Per achæides urbes. Achæicas ē enim forma patronymica. pro poſſeſſiua. Achæia regio eſt græciæ peloponneſo contermĩa. Secunda uero huius nominis ſyllaba cum diphthõgo æ ē ſcribẽda. Echionides pẽtheus. Pẽtheus Echiõis & agaues fuit filius: q dũ Bacchũ contemneret: eiuſq; ſacra in Citherone ſpectaret. a matre aliiſq; bacchis putantibus ipſum eſſe aprum: fuit dilaceratus. Pẽtheus autẽ απο του πένθουσ. hoc eſt a luctu fuit cognominatus. Verba præſaga. Quæ futura ſignificabãt. Cladem lucis ademptæ. cecitatem. Obiicit. Exprobrat. Quã nõ procul auguror eſſe. hoc eſt. Quã puto atq; uaticinor prope eſſe. Nouus liber. Innuit poeta alium quoq; bacchũ ueterem & antiquum fuiſſe. Nam ut ſcribit Diodorus. Quidam unum dumtaxat. alii tres dionyſos & bacchos fuiſſe putarunt ſua cuiq; geſta attribuentes. Ac primum Indum fuiſſe aiunt qui cum exercitu orbem peragrans & uitem plantare & ex uua Vinum torculari exprimere omniũ primus mortales docuit Pluraq; alia ad uſũ hominum excogitata effecerũt: ut pro deo colerent̃. Secundum ex Ioue & Proſerpina: uel ut alii ſentiunt: ex cerere genitum ferunt: qui primus boues ad arãdum iunxiſſe narratur. quam ob rem illius ſtatuis cornua apponebantur. Tertium ex Ioue & ſemele cadmi filia natum aiunt: qui ſpecie decorus ĩter mulierum choreas ſumma cum uoluptate nutritus fuit atq; educatus. Fœminarum deinde. quas thyrſis armauit: exercitu congregato orbem terrarum peragrauit: eos q pie iuſteq; uiueret: ſacra myſteriaq; docẽs. Feſtos p̃terea ubiq; dies publice celebrari: choreaſq; agi & muſicam exerceri artem ĩſtituit. Poſtremo ſedatis inter omnes natiões urbeſq; diſcordiis belliſq; ubiq; ſublatis: pacem omnibus largitus eſt. Quoſdam uero ob ſuperbiam impietateq; ipſum contemnentes iactanteſq; bacchas: propter incontinentiam & libidinem ab ipſo circumduci. Cerimõias uero ac myſteria ad corruptelam externarum mulierum adinuenta: merita pœna affecit quorum in primis fuit Pentheus. Hæc & multo plura Diodorus de bacho. Ouidius uero quæ ab aliis duobus quoq; geſta fuere baccho ſoli iouis & ſemeles filio attribuere uidetur. Matris ſorores. Ino & autonoen. Hæ nanq; una cum agaue matre Pentheum dilacerarũt. Pentheus

Perturbat. Interpellat. Impedit: ne plura loquatur. Aguntur. peraguntur. perficiuntur. Liber adeſt. bacchus aduenit. qui idcirco liber dicitur: quod curis mentem liberet merũ. Origia autẽ & bacchi ſacra tam ele-

ganter deſcribit: ut facile ab omnibus percipi poſſint: Feſtis ululatibus. clamoribus. Qui enim bacchi ſacra celebrabant: in furorem acti tympanorum tubarumq; ſtrepitu ita clamabant ut ululare uiderētur. Ignota ad ſacra. quibus alias nunq̄ interfuerant. Quis furor anguigene. Hac oratione Pētheus conatur deterrere Thebanos a ſacrificiis bacchi celebrandis. Idcirco autem eos & anguigenas & prolem mauortiam uocat: quod a Draconis dentibus: qui in tutela Martis erat: originem ducant. Per quod quidem ſignificat eos nullum cum mollibus uiris uino ac libidini deditis commercium habere debere. Attolit. Aufert. Aera ne tantum. Aera tympana. Aere repulſa. ſæpius ferreis baculis pcuſſa. Et adunco. Autem præpoſitio ſubaudiatur aut pro genitiuo ablatiuus ē poſitus. Et magicæ fraudes. Magicæ artes dicuntur quæ carminibus ac ueneficiis mentes hominum peruertunt: efficiuntq;: ut eſſe uideantur: q̄ non ſunt. A magis autem: qui lingua perſarum ſapientes dicuntur: ſunt deriuatæ. Zoroaſtres uero ipſe primus Magicæ uanitatis inuentor fuiſſe dicitur.

Turba ruit mixtæq; uiris matreſque nuruſq;
Vulguſq; & proceres ignota ad ſacra feruntur:
Quis furor anguigenę proles mauortia ueſtras
Attollit mentes? pentheus ait: æra ne tantum
Aere repulſa ualent? & adunco tibia cornu?
Et magicę fraudes? ut quos non bellicus enſis,
Non tuba terruerit. non ſtrictis agmina telis:
Fœmineę uoces: & mota inſania uino
Obſcœniq; greges: & inania tympana uincant?
Vos ne ſenes mirer? qui longa per ęquora uecti
A tyro hac profugos poſuiſtis ſede penates.
Nunc ſinitis ſine marte capi? uos ne acrior ætas
O iuuenes propiorq; meæ: quos arma tenere
Non thyrſos: galeaq; tegi: non fronde decebat?
Eſte precor memores qua ſitis ſtirpe creati.
Illiuſq; animos: qui multos perdidit unus:
Sumite ſerpentis. pro fontibus ille lacuq;
Interiit. at uos pro fama uincite ueſtra.
Ille dedit leto fortes. uos uincite molles.
Et patrium retinete decus. ſi fata uetabunt
Stare diu thebas: utinam tormenta uirique
Mœnia diruerent. ignis ferrūque ſonaret.
Eſſemus miſeri ſine crimine: ſorſq; querenda
Non cęlanda foret: lachrymæq; pudore carerent.
At nunc a puero thebæ capientur inermi:
Quē neq; bella iuuant: nec tela: nec uſus equoꝝ:
Sed madidus mirrha crinis: molleſq; coronæ:
Purpureęq;: & pictis intextum ueſtibus aurum.
Quē quidē ego actutū. modo uos aſſiſtite. cogā
Aſſumptumq; patrem cōmentaq; ſacra fateri.
An ſatis acriſio eſt animi contemnere uanum
Numen? & argolicas uenienti claudere portas?

Strictis telis. Nudis enſibus. Agmina. Acies. exercitus. Terruerint autem ſubaudiatur. eſt autem a maiori ad Minus argumentum. Obſcœniq; greges. turpis ac libidine corrupta multitudo. Vos ne ſenes mirer: Sermonem conuertit ad Socios Cadmi qui una cū ipſo Phœniciā patriamq; relinquentes tandem per uaria pericula in bœotiam peruenerunt. A tyro. Tyros inſula eſt phœniciæ adiacens a Tyro phœnicis filio dicta. Eſt etiam Tyros laconiæ urbs & iſula ī mari rubro. Eſt præterea urbs Indiæ Tyros atq; Lydiæ. Vos ne acrior ætas. Sēſus eſt. uos ne mirer o Iuuenes: quorum ætatem robuſtiorem magis decet arma q̄ thyrſos tenere. Eſt autē ordo. Vos ne mirer o Iuuenes: quorum acriorem ætatem propioremq; meæ decebat tenere arma

Non thyrſos. Thyrſi haſtæ erant pampinis ornatæ quas bacchi ſacerdotes geſtabāt. Vnde etiam bacchus thyrſiger uocatur. Seneca in Medea. Candida Thyrſigeri proles. Qua ſtirpe. Ac ſi diceret originem uos ducere a Martio ſerpente mementote. qui ſolus multos interficit: ut fontem ſuum tutaretur. Ille dedit leto fortes. Argumentum eſt a maiori. Eſt autem Anthitheton. Molles enim fortibus opponuntur. Dedit leto interfecit. Vtinam tormenta Inſtrumenta ſunt bellica a torquendis lapidibus aliiſq; miſſilibus dicta. Sine crimine. ſine culpa. Sorſq; querenda. hoc eſt. Sors noſtra lamentatione quidē digna foret: non uituperatione. Non cælanda. non occultanda propter uituperationem. Sed madidus Myrrha crinis. hoc ē. Sed capillus unguento delibutus. Myrrha genus eſt aromatis: quo unguenta commendantur. Habitum autē bacchi ita deſcribit. ut molliſſimus uideatur. Et pictis ueſtibus. uerſicoloribus. uariorum colorū

crinis bacchi

Quem quidem ego actutum. Statim ſine ulla mora. Minatur Pentheus ſe bacchum ita eſſe torturum: ut eum fateri ſit coacturus: & quem habeat uerum patrem: & cur ea ſacra confinxerit. Commentaq; ſacra. conficta cōminiſci nāq; cōfingere eſt. unde commentum pro confictione apud Terentium. Atq; illis commentū placet. An ſatis Acriſio. exemplo probat bacchum facile poſſe repelli. Nam Acriſius rex argiuorum iam baccho clauſit urbis portas. neq; illius ſacra admittere uoluit. Acriſius autem Abantis argiuorum regis filius fuit ac pater Danaes a Ioue amatæ. Hic cum a Prœto fratre regno fuiſſet pulſus: a Perſeo nepote fuit reſtitutus: a

quo tamen poſtea ſpreto tanq̄ iouis non eſſet filius: in ſaxū fuit conuerſus: ut in ſequenti uolumīe narrat Ouidius. Aduena. bacchum aduenam contemptus gratia appellat pentheus. Neq; enim eum Semeles & iouis filium eſſe credit. Cum totis Thebis. cum omnibus Thebanis. Continens enī pro contento p metonymiā ſæpenumero ponitur. Eſt autem interrogatiue cum magna indignatione legendum. Famulus hoc imperat. parentheſis eſt: qua declarat poeta: quibus mandauerit Pentheus: ut uinctum adducerent bacchum. Hunc auus. Cadmus. Hunc athamas. Aeoli filius fuit Athamas Cadmi gener. Acrior. proteruior. cōtumacior.

Penthea terrebit cum totis aduena thebis?
Ite citi (famulis hoc imperat) ite: ducemq;
Attrahite huc uictum. iuſſis mora ſegnis abeſto.
Hūc auus. hunc athamas. hūc cætera turba ſuoꝝ
Corripiunt dictis: fruſtraq; inhibere laborant.
Acrior admonitu eſt: irritaturq; retenta
Et creſcit rabies: : moderaminaq; ipſa nocebant.
Sic ego torrentem. qua nil obſtabat eunti.
Lenius & modico ſtrepitu decurrere uidi.
At quacunq; trabes obſtructaq; ſaxa tenebant:
Spumeus & feruens & ab obice ſęuior ibat.
Ecce cruentati redeunt: & bacchus ubi eſſet:
Quęrenti domino: bacchum uidiſſe negarunt.
Hunc dixere tamen comitem famulumq; ſacroꝝ
Cepimus: & tradunt manibus poſt terga ligatis:
Sacra dei quondam tyrrhena gente ſecutum.
Aſpicit hunc pentheus oculis: quos ira tremēdos
Fecerat: & q̄q̄ uix pœnę tempora differt:
O perituro tuaq; aliis documenta dature
Morte ait. ede tuū nomen: nomenq; parentum:
Et patriam: moriſq; noui cur ſacra frequentes.
Ille metu uacuus nomen mihi dixit Acœtes.
Patria mæonia eſt. humili de plebe parentes.
Non mihi quæ duri colerent pater arua iuuenci
Lanigeroſq; greges. non ulla armenta reliquit.
Pauper & ipſe fuit: linoq; ſolebat & hamis
Decipere: & calamo ſalientes ducere piſces:
Ars illi ſua cenſus erat. cum traderet artem:
Accipe quas habeo ſtudii ſucceſſor & hęres
Dixit opes: morienſq; mihi nil ille reliquit
Pręter aq̄s. unū hoc poſſum appellare paternū.
Mox ego: ne ſcopulis hærerem ſemper in iiſdem:
Addidici regimen dextra moderante carinę
Flectere: & olenię ſidus pluuiale capellę:
Taygetenq;: hyadaſq; oculis: arctonq; notaui:

Moderamina. ſeniorum admonitiones. Sic ego torrentem. pulchra ſimilitudine declarat Pēthei aduerſus ſeniorum admonitiones proteruitatem. ut enim inquit torrentes: uiolētiores fiunt ubi aliquid ipſis obiicitur. ſic penthei furor mōitis ſeniorum magis magiſq; creſcebat. Torrens autem dicitur fluuius qui æſtate ſiccatur. Obſtructa. oppoſita. Obice. obiectione. Sæuior. uiolentior. Ecce cruentati redeunt. famuli ad bacchum comprehendendum miſſi ſanguinolēti ſunt reuerſi. Quoſdam enim ex Bacchi comitibus uulnerauerant. Quærenti domino tyranno. Tyrrhena gente. thuſca. nam tyrrhēi populi ſūt Italiæ: qui & thuſci dicuntur. Et tyrrhenia quæ Tuſcia uocat̄. Differt. profert. protrahit. ac prolongat. Significatur autem Pentheus maximo agitari furore: ut qui ſubito de īmerito ſumere ſupplicium uellet. Documenta. exempla

Noui moris. ritus. Nam bacchus ea tū primū ab India cum triumpho reuertens inuehebat ſacra. Frequentes. celebres & colas. Patria Mæonia eſt Lydia. Lydii nanq; duce tyrrheno coloniam in Italiam deduxerūt. Non mihi quæ duri. Cur ſacra Bacchi ſit ſecutus. Acœtes exponit id quod ultimo loco a Tyrāno fuerat rogatus.

Lino. retibus quæ ex lino conficiuntur. Significat autem patrem ſibi fuiſſe piſcatorem. Ars illi ſua cenſus erat. hoc eſt. nullis aliis diuitiis pater meus q̄ arte cenſebatur atq; inter capite cenſos numerabatur: qui nullum prorſus patrimonium habebant. Studii. artis & inſtituti. Præter aquas. in quibus piſcarer. Et oleniæ capellæ. Amaltheam capram dicit: quæ Iouem aluiſſe fertur: ac propterea in cælum ſublata īter ſidera cum geminis ædis fuit collocata: in cuius ortu & occaſu maxime pluuiæ ſolent eſſe. Olenos autem: ut inquit Iginus. urbs eſt bœotiæ: ut alii achaiæ in qua Amalthea nutrita merito Olenia uocatur capella. Vnde Ouidius ipſe in Faſtorū quīto. Naſcitur oleniæ ſignum pluuiale capellæ. Ea uero enumerat Acœtes: quorum maxime Periti eſſe debent nauium gubernatores. Taygeten. una eſt ex pleiadibus Taygeta: per quā totum pleiadum: quæ latine Vergiliæ dicuntur: ſidus oſtēditur. Fuit etiam Taygeta Agenoris filia. Vnde Taygetus laconiæ mons: qui & taygeta dicitur fuit appellatus. Hyadas. latine ſuculæ quidem dicuntur non απο των υων. d īē a ſuibus: ut priſci illi Romani parum græci ſermonis adhuc eruditi putarunt. Sed απο του ύειν. hoc eſt a pluendo hyades ſunt appellatæ: quod ortu & occaſu pluuias inducunt. Sunt autem ſtellæ in fonte tauri collocatæ.

Arcton urſam per quam ſeptentriones: qui nunq̄ occidunt ſignificat.

Ventorumq; domos.hoc eſt.quattuor mundi partes.unde flare dicuntur uenti.orientem occidentem. meridiem ſeptentrionem.Nam Eurus in oriente.Zephirus in occidente.Auſter ad meridiem.Boreas ad ſeptẽtrionem domos habere in primo a poeta narrantur. Chiæ telluris ad oras.ad litus Chii inſulæ.Eſt enĩ Chios clariſſima Ionum inſula cum eiuſdem nominis urbe a Chio oceani filio cognominata.Vel a niue:q̃ Χιὼν græce dicitur.uel a Chione nympha.Eſt etiam urbs Cariæ chios.& cheroneſi.& Euboeæ. Sane ſciendum primam ſyllabam in primitiuo corripi.in deriuatiuo uero produci. Adducor littora eleganter nomini detracta præpoſitio uerbo eſt adiecta. Latices recentes. recentem aquam. Inferre.in nauem. Admoneo ſocios ſubaudiamus. Vtq; putat.quia fallebatur opheltes: ideo putaſſe eum inquit poeta. Nam fere qui putare dicuntur:decipiuntur. Titubare uidetur.uacillare mero ſõnoq; ſimulabat ſe bacchus: ne a nautis deus eſſe cognoſceretur.

Vixq; ſequi.poſſe ſubaudiatur.uix inquit uidebatur eos ſequi poſſe:qui ipſum ducebant. Gradumq;.greſſum. Nil ibi quod credi poſſet.ex cultu facie &ingreſſu coniectat Acœtes puerum illum non mortalem:ſed eum eſſe. Adſis.auxilio ſis. His quoq; des ueniam.parcas iis qui te huc tanq̃ prædam atttaxerunt. Pro nobis mitte precari.Acœtis ſocii putantes ſe puerum nõ bacchum cepiſſe:non modo nolũt ipſum precari: ut ſibi det ueniam : ſed Acœtis quoq; preces ægre ferunt.quare bacchum irridentes atq; contemnẽtes in delphinos omnes fuerunt conuerſi. Antẽnas ſummas. antennarum ſummitates. Sũt ãtennæ ligna unde uela dependent. Rudẽte. fune nautico. Relabi.deſcendere Prædæ tam cæca cupido eſt.acclamatio in cæcam ſociorum auaritiam. Non tamen hanc.hypallage eſt:ut ĩtelligamus non patiar ſacrum pondus & numẽ hac naue uiolari : quod certe fieret : ſi ui aueheretur. Pars hic mihi maxima iuris.Maxima inquit pars huius nauis eſt mea. Hic in hac naue.

Inq; aditu obſiſto.in ipſo inquit ingreſſu reſiſto ne in nauem inducatur puer. Dira pro cede ꝓpter crudelem occiſionem. Homicidium nanq; perpetrarat. Dum reſto.dum reſiſto. Excuſſũ impulſum. Amens.turbatus. Impia turba.ſociorum. Probat factum.approbat &laudat percuſſionem & iniuriam mihi illatã. Bacchus enĩ fuerat.parentheſis eſt exponens puerum illũ nõ prædam: ſed bacchum fuiſſe. Veluti clamore ſolutus ſit ſopor: Tanq̃ inquit ſomnus bacchi clamore & ſtrepitu nautarum ſolutus foret. Atq; mero.hoc eſt poſt ebrietatẽ. Qua ope.cuius opera. Pone metum proreus.aut eſt nomen ꝓprium unius ex tyrrhenis nautis. aut eum ſignificat:qui prore præeſt.

bachus ĩ pueꝝ

Ventorumq; domos:& portus puppibus aptos.
Forte petens delon chiæ telluris ad oras
Applicor:& dextris adducor littora remis.
Doq; leues ſaltus:udęq; immittor harenę:
Nox ubi conſumpta eſt:aurora rubeſcere primo
Cœperat.exurgo:laticeſq; inferre recentes
Admoneo:monſtroq; uiam:quę ducit ad undas.
Ipſe quid aura mihi tumulo promittat ab alto
Proſpicio:comiteſq; uoco:repetoq; carinam.
Ad ſumus en inquit ſociorum primus opheltes.
Vtq; putat prædam deſerto nactus in agro
Virginea puerum ducit per littora forma.
Ille mero ſomnoq; grauis titubare uidetur:
Vix ſequi.ſpecto cultum faciemq; gradumq;:
Nil ibi quod credi poſſet mortale uidebam.
Et ſenſi:& dixi ſociis.quod numen in iſto
Corpore ſit dubito.ſed corpore numen in iſto ẽ.
Quiſquis es o faueas.noſtriſq; laboribus adſis.
His quoq; des ueniam.pro nobis mitte precari
Ditis ait:quo non alius conſcendere ſummas
Ocior antennas:prenſoq; rudente relabi.
Hoc libys:hoc flauus proræ tutela melanthus:
Hoc probat alcimedon: & qui requiẽq; modũq;
Voce dabat remis animorum hortator epopeus.
Hoc omnes alii.prędæ tam cæca cupido eſt.
Non tamen hanc ſacro uiolari pondere pinum
Perpetiar dixi.pars hic mihi maxima iuris.
Inq; aditu obſiſto.furit audaciſſimus omni
De numero Lycabas:qui thuſca pulſus ab urbe
Exilium dira pœnam pro cæde luebat.
Is mihi dum reſto:iuuenili guttura pugno
Rupit:& excuſſum miſiſſet in æquora:ſi non
Hęſiſſem:q̃uis amens in fune retentus.
Impia turba probat factum.tum deniq; bacchus
(bacchus enim fuerat) ueluti clamore ſolutus
Sit ſopor:atq; mero redeant in pectora ſenſus
Quid facitis? quid clamor ait? qua dicite nautæ
Huc ope perueni? quo me deferre paratis?
Pone metum proreus : & quos contingere portus

Siſtere.exponeris & collocaberis. Naxon ait liber.Naxos inſula eſt ægei cycladũ clariſſima:quæ & dionyſias dicta fuit:ut inq̃t Solinus:uel quod hoſpita baccho fuerit:qui dionyſus cognominatur:uel quod uini fertilitate alias cycladas uincat.Vnde Verg.Bacchatãq; iugis Naxon. dicta eſt autem Naxos:ut quidam ſcribũt: a naxo Carum duce: qui illã tenuerũt.uel a Naxo Endymionis filio.Euphorion uero ϖαρὰ τὸ ναξαι.quod eſt ſacrificare. Aſclepiades quidem narrat Naxias mulieres ex omnibus ſolas octo menſium pueros parere: uel ꝙ & bacchus ipſe cum octo menſium eſſet:natus fertur:uel ꝙ Iuno baccho reconciliata hoc munere Naxias mulieres maxĩe bacchi ſacris deditas ſit ꝓſecuta.uel ꝙ ibi fons eſt:ex quo certo anni tempore uinum fluit ſuauiſſimum: cuius hauſtu partus acceleratur.Eſt etiam naxos urbs Siciliæ.ſane inſula aliis quoq; nominibus appellatur . Nam ut ſcribit Pli.illam & ſtrongylen & Dian & Siciliam minorem & Callipolin uocitarũt. Aduertite.conuertite. Quis te furor.uexat uel ſimile uerbũ ſubintelligatur. Pro ſe quiſq; timet.unuſquiſq; inquit ꝓ ſe eſt ſollicitus : ne naxon deuehatur. Moderamĩa.gubernacula. Sceleris.qa deus contra ꝓmiſſa fallebatur. Te ſcilicet.ironia qua ſignificat ethalion ſe quoq; ſcire nauẽ gubernare. Scilicet.certe:ac fere ſemper illuſionẽ ſignificat. Verg.Scilicet hic ſuperis labor ẽ. Tã q̃ modo deniq;.tãq̃ nunc ſolum & non antea:cũ tamẽ a principio ſe decipi cognouerit. Nõ hæc mihi littora nautæ.pulchra illuſio. qua ſignificat bacchus ſe ualde timere:cum eoſ omnes præter unum Acœtẽ ſit in delphinos conuerſurus. Iã dudum flebam.iam a principio querelarum bacchi Acœtes inquit lachrymas continere non poteram. Manus impia.multitudo impiorum.

Præſentior:magis ꝓpitius:& qui magis præcibus ac uotis adſit. ex affectu hoc dictum eſt.unicuiq; enim deus quem colit maximus uidetur.

Quam ueri maiora fide.Senſus eſt.Iuro me tibi relaturum : uera quanuis fide maiora : & quã ut credi poſſint uideãtur. Stetit æquore puppis. nauis inquit immota permanſit in mari. Remorum in uerbere.in remigio perſeuerant. Velaq; diducunt.diſſoluunt uela:quando remis nihil proficiebãt. Gemina ope.duplici auxilio & remorum & uelorum. Diſtinguunt.uariãt & pingunt. Corymbis.uuæ hederarum corymbi dicuntur. Vuis racemiferis.uitibus racemos ferẽtibus.Vuas enim pro uitibus poſuit. Agitat.cõcutit.ad terrorem nautis incutiẽdum . Haſtam uelatam.Thyrſi eſt periphraſis.Thyrſus nanq; haſta eſt pampinis uelata & cooperta. Quem circa tigres.anaſtrophe eſt.circa enim præpoſitio anteferenda poſtponitur.tigres autem & lynces feræ ſunt baccho dicatæ: quas idcirco nautarum oculis obieciſſe bacchus eſt uiſus:ut earum aſpectu territi in mare deſilirẽt. Pictarum pantherarum . Fera eſt panthera pellem habens uariis maculis diſtinctã. Exiliere uiri.extra nauẽ ĩ mare ĩtelligamus.in delphinos aũt fuere trãſmutati:q oĩum piſciũ ſunt uelociſſimi.Lingua his ẽ cõtra naturam aquatilium mobilis.ꝓ uoce gemitus humano ſimilis.dorſum repandũ:Roſtrum ſinũ q̃ de cauſa noĩe ſimonis delectanẽ.Mulcenẽ & ſono & cantu:puerorũ amore capiuntur.hoĩem.n.nõ expaueſcũt. Nigreſcere.quia in delphinẽ mutabatur.delphinum uero pellis nigreſcit. Spinæ curuamine.dorſi ĩ curuatiõe.

Thyrreni nautæ ĩ delphinos

Ede uelis dixit.terra ſiſtere petita.
Naxon ait liber curſus aduertite ueſtros.
Illa mihi domus eſt.uobis erit hoſpita tellus.
Per mare fallaces perq; omnia numina iurant
Sic fore:meq; iubent pictę dare uela carinę.
Dextera naxos erat:dextra mihi lintea danti:
Quid facis o demẽs? quis te furor inq̃t opheltes?
Pro ſe quiſq; timet.leuam pete maxima nutu
Pars mihi ſignificat.pars quid uelit:aure ſuſurrat
Obſtupui:capiatq; aliquis moderamina dixi.
Meq; miniſterio ſceleriſq; artiſq; remoui.
Increpor a cunctis: totumq; ĩmurmurat agmen.
E quibus Ethalion te ſcilicet omnis in uno
Noſtra ſalus poſita eſt ait:& ſubit ipſe : meumq;
Fxplet opus:naxoq; petit diuerſa relicta.
Tum deus illudens tanq̃ modo deniq; fraudem
Senſerit:e pupi pontum proſpectat adunca.
Et flenti ſimilis.non hæc mihi littora nautæ
Promiſiſtis ait.non hæc mihi terra rogata eſt.
Quo merui pœnam facto? quæ gloria ueſtra eſt.
Si puerum iuuenes? ſi multi fallitis unum?
Iãdudum flebã.lachrymas manus impia noſtras
Ridet:& impellit properantibus æquora remis:
Per tibi nunc ipſum(neq; enim præſentior illo
Eſt deus)adiuro tanto tibi uera referre
Quam ueri maiora fide.ſtetit æquore puppis.
Haud aliter:q̃ ſi ſiccum nauale teneret.
Illi admirantes remorum in uerbere perſtant:
Velaq; deducunt:geminaq; ope currere temptãt.
Impediunt hederę remos:nexuq; recuruo
Serpunt & grauidis diſtinguunt uela corymbis.
Ipſe racemiferis frontem circundatus uuis
Pampineis agitat uelatam frondibus haſtam.
Quem circa tigres:ſimulacraq; inania lyncum:
Pictarũq; iacent fera corpora pantherarum.
Exiliere uiri:ſiue hoc inſania fecit:
Siue timor.primuſq; Medon nigreſcere cœpit.

Lati rictus.lata ora. Panda naris.Sima recur ua. Trahebat.paulatim ſuſcipiebat ſquamã.
Obuertere.conuertere. Reſilire.retrocedere & abbreuiari. Pinnas. quæ branchiæ a græcis dicũtur:quibus piſces natant. Dare brachia ad intortos funes.brachiis & manibus funes tortos apprehendere. Repandus.Incuruus. Trunco corpore.brachiis mutilato. Falcata.in falcis ſimilitudinem figurata. Sinuantur.curuantur.
Multaq; aſpergine.multa reſperſione.Delphinum luſus naturamq; deſcribit.Nam ut Plinius ait:Mira eſt inter delphinos ſocietas. Et inter ſe nanq; ludunt: & minores natu ſemper aliqs grãdior cõmitatur ut cuſtos:uiſiq; ſunt mortuũ portare ne laceraretur a belluis.Capis deniq; quãtum poſſunt opitulãtur. Inq; chori ludunt ſpeciem in ſimitudinem multitudinis hominum ludentium.Chorus enim dicitur conuentus ſaltantium & canentium απο της χαρας.hoc eſt a gaudio:ut Plato ſcribit. Vixq; meum firmat. cum difficultate inquit meum corpus confirmat bacchus:ut tremere ceſſaret. Chiam inſulam ſubaudiamus:Eſt enim adiectiuum. Acceſſi ſacris.adiunctus ſum bacchi ſacris. Longis ambagibus.longis nugis. Solidis in tectis.in carcere nulla ex parte peruio:ac præter q̃ p ianuam ingreſſum nõ habenti. Perſtat Echionides.pentheus Echionis filius. Feſtus cithæron:mons ẽ ut diximus bœotiæ Cithærõ baccho dicatus:ad faciendaq; ſacra accommodatus. Bacchãtum. bacchi ſacra celebrãtum. Sonabat.reſonabat. ſtrepebat. Vt fremit acer equus.Pentheũ equo bellicoſo ſimilem eſſe ait. Aere canoro. periphraſis ẽ tubæ. Signa. pugnãdi. Ictus æther. aer ĩpulſus & percuſſus. Longis ululatibus.magnis bacchãtum clamoribus.Mouit.ad iram cõcitauit. Recanduit.iterũ eſt inflammata. Mõte medio.in medio cithærõe. Vltima.extremas montis partes. Purus ab arboribus.carens arboribus. Spectabilis undiq;. qui undiq; & ex omni parte poterit ſpectari. Oculis prophanis.non initiatis:non ſacris. Prima eſt inſano. repetitio hæc eo pertinet:ut oſtendat pentheum ira bacchi potiſſimum a matre cœpiſſe lacerari.
Mater.agaue. O geminæ ſorores.Ino & Autonoe. Adeſte.aduenite. Ille aper.pentheus matri bacchi furore correptæ aper eſſe uidebatᷓ.

Corpore depreſſo & ſpinæ curuamine flecti
Incipit.huic lycabas in quę miracula dixit
Verteris.& lati rictus & panda loquenti
Naris erat:ſquamamq; cutis durata trahebat.
At libys:obſtantes dum uult obuertere remos.
In ſpatium reſilire manus breue uidit:& illas
Iam non eſſe manus.iam pinnas poſſe uocari.
Alter ad intortos cupiens dare brachia funes:
Bracchia non habuit:truncoq; repandus in undas
Corpore deſiluit:falcata nouiſſima cauda eſt.
Qualia dimidię ſinuantur cornua lunæ.
Vndiq; dant ſaltus:multaq; aſpergine rorant:
Emergũtq; iterum:redeuntq; ſub ęquora rurſus:
Inq; chori ludunt ſpeciem:laſciuaque iactant
Corpora:& acceptũ patulis mare naribus efflãt.
De modo uiginti (tot enim ratis illa ferebat)
Reſtabam ſolus pauidus gelidusq; trementi
Corpore.uixq; meum firmat deus excute dicens
Corde metum:chiamq; tene.delatus in illam
Acceſſi ſacris:baccheiaq; ſacra frequento.
Prębuimus longis pentheus ambagibus aures
Inquit:ut ira mora uires abſumere poſſet:
Pręcipitem famuli rapite hunc:cruciataq; duris
Corpora tormentis ſtygię dimittite morti.
Protinus abſtractus ſolidis tyrrhenus acœtes
Clauditur in tectis:& dum crudelia iuſſæ
Inſtrumenta necis ferrumq; igneſq; parantur:
Sponte ſua patuiſſe fores.lapſaſq; lacertis
Sponte ſua:fama eſt:nullo ſoluente catenas.
Perſtat echionides.nec iam iubet ire.ſed ipſe
Vadit:ubi feſtus facienda ad ſacra cithęron
Cantibus & clara bacchantum uoce ſonabat.
Vt fremit acer equus:cum bellicus ære canoro
Signa dedit tubicen:pugnęq; aſſumit amorem:
Penthea ſic ictus longis ululatibus ęther
Mouit:& audito clamore recanduit ira.
Monte fere medio eſt cingentibus ultima ſyluis
Purus ab arboribus ſpectabilis undiq; campus:
Hic oculis illum cernentem ſacra prophanis
Prima uidet.prima eſt inſano concita curſu.
Prima ſuum miſſo uiolauit penthea thyrſo
Mater:& o geminę clamauit adeſte ſorores.
Ille aper:in noſtris errat qui maximus agris:
Ille mihi feriendus aper.iuit omnis in unum
Turba furens.cũctę coeunt.trepidũq; ſequũtur.

Trepidum.timidum ac trepide fugientem:qui paulo ante tam ſuperbus tamq; contumax erat. Autonoe matertera.Soror nanq; Agaues erat Autonoe materq; Actæonis. Vmbræ.manes Actæonis:quem a canibus dilaceratum paulo ante legimus. Illa quis actæon neſcit. bacchæ nanq; furore numinis correptæ oĩa obliuiſcebãtur.neq; ſuos ab aliis dignoſcebant. Inoo raptu.Reciſione ab Ino facta. nam Ino alterã penthei manum abſcidit.ab Ino.n.Inous deriuatur. Deiectis membris.Reciſis membris & in terrã proiectis. Vlulauit.Clamorem ululatui luporum ſimilem emiſit.eſt enim ululare luporum proprium ab eorumq; uoce uerbum eſt factum. Auulſum.Reciſum. Complexa.Tenens. Io comites.uox eſt bacchantium. Non citius.Pulchra ſimilitudine declarat pentheum ſumma celeritate a matre ac materteris fuiſſe dilaceratum.Quo quidem ſignificatur religionis contemptores ne apud ſuos quidem ita diis uolentibus tutos eſſe poſſe. Iſmenides. thebanæ mulieres ab Iſmeno fluuio bœotiæ cognominatæ.

Iam trepidũ.iã uerba minus uiolẽta loquentem.
Iam ſe damnantem.iam ſe peccaſſe fatentem.
Saucius ille tamen:fer opem matertera dixit
Autonoe.moueant animos Actęonis umbræ.
Illa quis Actęon neſcit:dextramq; precantis
Abſtulit.inoo lacerata eſt altera raptu.
Non habet infelix quæ matri brachia tendat.
Trunca ſed oſtendens deiectis uulnera membris
Aſpice mater ait.uiſis ululauit Agaue:
Collaq; iactauit:crinemq; per aera mouit.
Auulſumq; caput digitis complexa cruentis
Clamat.Io comites opus hoc uictoria noſtra eſt.
Non citius frondes autũni frigore tactas
Iamq; male hærentes alta rapit arbore uentus:
Quã ſunt mẽbra uiri manibus direpta nefandis.
Talibus exemplis monitæ noua ſacra frequentãt:
Thuraq; dant:ſanctaſq; colunt Iſmenides aras.

Raphaelis Regii in quartum metamorphoſeos Ouidii librum enarrationes.

P.Ouidii Naſonis metamor.Liber quartus.

a

T non alcithoe Mineias orgia cenſet
Accipienda dei.ſed adhuc temeraria bacchum
Progeniem negat eſſe iouis:ſociaſq; ſorores
Impietatis habet.feſtum celebrare ſacerdos
Immunes operum famulaſ dominaſq; ſuorum
Pectora pelle tegi.crinales ſoluere uittas.
Serta comis.manibus frõdentes ſumere thyrſos

a

T non Alcithoe.At particula eſt qua concinne liber libro cõnectitur.Sic Vergilius.At regina graui iamdudum ſaucia cura.Aliæ quidem inquit omnes Thebanæ mulieres ſacra bacchi celebrabant.Sed Alcithoe quædam ducta temeritate ea ſpernebat:bacchumq; Iouis filium minime eſſe prædicabat.Ac quo tẽpore ſacra bacchi ab aliis celebrabantᷓ:ipſa lanificio una cum ſororibus & ancillis operam dabat Earum uero una ad leuãdum laborem reliquas hortatur:ut fabularum aliquid uiciſſim narrent. Hac aũt phantaſia multas deſcribit fabulas poeta:ac Mineidas tandem in Veſpertiliones conuerſas fuiſſe narrat. Mineias Minei filia.eſt.n. nomen patronymicum. Orgia dicuntur a græcis omnia ſacra quæ diis immortalibus fiunt:q̃s latini cerimonias uocãt:απο της οργης.hoc eſt a furore:quo ſacrificantes corripiebantur.Inde κατεξοχην ſacra liberi patris orgia fuerũt appellata:in Thracia primum ab orpheo inſtituta:a quo ut tradit Diodorus:etiam Orpheia fuerunt cognominata.Illa primum a ſolis mulieribus mẽſtrua patientibus celebrari ſtatuit:quo eas illo potiſſimum tempore a uiris ſepararet.
Poſtea aliis quoq; mulieribus ut illa celebrarent fuit permiſſum. Sed adhuc:ſed etiam inqt poſt tam grauia de pentheo ſumpta ſupplicia negat bacchum iouis eſſe filiũ. Socias impietatis.Nã & ſorores ſacra bacchi ſpernebant. Feſtum celebrare ſacerdos.Aut thireſias aut quis alius ſacerdos bacchi. Immunes operum.ab operationibus liberas.Baccharum autem habitus deſcribit. Nam & ferrarum pellibus induebantur.& Crinibus ſolutis coronas imponebant & thyrſos manibus iactabant. Calathos ciſtas ac fuſorum lanæq; repoſitoria. Infecta penſa.lanas colo impoſitas ſed nondum filatas.Penſum enim lana dicitur a colo pendens. Thuraq; dant.ſacrificant. Bacchumq; uocant.Nomina bacchi enumerat:quibus a bacchis inuocabatur.bacchus autẽ dictus eſt απο του βακχευειν.hoc eſt ab inſaniẽdo quod & ipſe & eius comites furere uiderentur.bromius απο του βρεμειν.hoc eſt a fremendo.Lyæus απο του λυειν hoc eſt a ſoluẽdo.q; curas ſoluat uinum.Vnde etiã liber a noſtris fuit appellatus.quod aium a curis liberet.Ignigena q; ex fulminis igne genitus ſit:Latinum aũt p græco nomie poſuit.Pyrigenes.n.græce dicitᷓ.

Mineides in ueſpertiliones

Iuſſerat:& ſæuam læſi fore numinis iram
Vaticinatus erat. parent matreſq; nuruſq;:
Telaſq; & calathos infectaq; penſa reponunt:
Thuraq; dant: bacchũq; uocãt: bromiũq; lyęũq;
Ignigenamq;: ſatumq; iterum: ſolũq; bimatrem.
Additur his nyſeus: indetonſuſq;. thyoneus.
Et cum lenęo genialis conſitor uuę:
Nycteliuſq; Eleleuſq; parens & Iacchus & Euan.
Et quæ præterea per graias plurima gentes
Noĩa liber habes. tibi enim incõſumpta iuuẽta.
Tu puer æternus. tu formoſiſſimus alto
Conſpiceris cęlo. tibi cum ſine cornibus aſtas
Virgineum caput eſt. Oriens tibi uictus ad uſq;
Decolor extremo qua cingitur india gange.

Statumq; iteꝝ. bis ſatum. primum in uentre ſemeles. deinde in fœmore Iouis. Bimatrem. quod duas matres habuiſſe uidetur & ſemelen: ut diximus: & iouis fœmur. Idcircoq; etiã Dythyrãbos fuit appellatus: quod διὰ δύο θυρῶν. hoc eſt ꝑ duas ianuas trãſierit: & uteꝝ ſemeles & iouis fœmur. Additur his Nyſeus. Vel a Nyſa Citheronis uertice: ubi eum a nymphis nutritum fuiſſe iam diximus. uel a Nyſa indiæ urbe clariſſima Nyſeus liber pater eſt appellatus: Huic uero opinioni accedere uidetur & Pomponius Mela. ſic. n. in geographia ſcribit. Vrbium quas incolunt Indi. Sunt aũt plurimæ: Nyſa & clariſſima & maxima montium Meros ioui ſacer famam hinc præcipuam habent. In illa genitum. in huius ſpecu libeꝝ arbitrãtur eſſe nutritum. Vnde græcis auctoribus: ut femori iouis inſutum diceret: aut materia ſuggeſſit: aut error. Hæc Mela. Cæteꝝ ut ſcribit Diodorus: plures fuerunt Bacchi: quoꝝ omnium geſta in unum a poetis conferuntur. Indetonſuſq; Thyoneus. Indetonſus. comatus: Sic. n. pingebatur. Thyoneus uero dictus eſt Bacchus ἀπὸ τοῦ θύω qđ eſt ſacrifico. impetum facio. occido. excito. feſtino. unde etiam Thyades bacchæ dicuntur. Et cum lenæo. ἀπὸ τοῦ ληνοῦ. hoc eſt a lacu torcularis Lenæus dicitur bacchus. Genialis uuæ. genio & uoluptati accõmodatæ. genius. n. deus eſt uoluptatis. unde genialis dicit̃ uoluptuoſus. Vini aũt iuuentio tum ꝓpter potus uoluptatẽ: tũ quia corpus reddit ualidius grata ſupra modum mortalibus fuiſſe perhibetur. Cõſitor. primus enim uini uſum hominibus oſtẽdit. Nyctelius. quod noctu illius ſacra celebrarentur ἀπὸ τῆς νυκτός. hoc eſt. a nocte. Eleleuſq; parens. Eleleus dictus eſt bacchus ab hac uoce ἐλελεῦ: qua ꝓcedentes ad orgia celebranda ad conferendãq; ꝑugnam utebantur. eſt enim hortantis aduerbium. Vinum autem hortatur ac reddit hominem ad omnia aggredienda. audacem. Vnde Horatius. Quid nõ ebrietas deſignat? operta recludit. Spes iubet eſſe ratas. ad prælia truditur inermẽ. Solicitis animis onus eximit. addocet artes. Fœcũdi calices quem nõ fecere diſertum? Contracta quẽ nõ in paupertate ſolutum? Iacchus ἀπὸ τῆς ἰαχῆς. hoc eſt a clamore. Euan. Vox eſt bacchantium: qua bacchus ipſe ſignificatur. Et quæ præterea. Aliis quoq; multis cognominibus bacchũ inuocari ait poeta. Nam Euhyius. bryſeus. baſſare uſq; appellatur. Tibi enim inconſumpta iuuenta. hymnum deſcribit in bacchum: qui in ipſius ſacris canebatur. Tu puer æternus. exponit quemadmodum iuuenta baccho ſit inconſumpta. Nunq̃ enim ſeneſcit. eoq; & puer pingebatur & nudus: quod ebrii & pueris ſimiles ſunt & omnia reuelant. Tu formoſiſſimus alto Conſpiceris cælo. Liber pater: ut ſcribit Macrobius: ſol ab antiquis eſſe creditus eſt: quam ſententiam Vergilius quoq; georgicorum primo ſequi uidetur: cum inquit. Vos o clariſſima mundi lumina labentem cælo quæ ducitis annum Liber & alma ceres. Omnium uero sideꝝ ſolem pulcherrimũ eſſe cõſtat. Tibi cum ſine cornibus aſtas Virgineum caput eſt. Cornua idcirco attribuuntur baccho: ut ſcribit Sex. Pompeius: quod homines nimio uino truces fiant. modice uero ſumpto hylares ac manſueti: quales ſunt uirgines efficiuntur. eoq; ſine cornibus bacchi caput uirgineum eſſe fingitur. Diodorus uero ait Cornua idcirco fuiſſe baccho attributa: quod primus omnium boues ad iugum iunxerit: quorum: opera iacta ſemina fruges emiſerunt. Oriens tibi uictus ad uſq;. Liber pater ut hiſtorici in primiſq; Diodo. ſcribunt: primus omnium cum exercitu: in quo mulieres quoq; erant furentes: in Indiam ingreſſus fuiſſe: eamq; ſubegiſſe: ac gentem nulli unq̃ hominum obnoxiam ac ſola quiete contentam cædibus libidinibuſq; uexaſſe ac polluiſſe: Indeq; magnificentiſſimũ triumphum reportaſſe fertur. Ad uſq; ἀναστροφῆ. uſq; ad eam partem: qua decolor india. i. Nigra & mali coloris. Extremo gange. Fluuius eſt indiæ ultimus ganges. Vnde gangeticus ſinus eſt cognominatus. Bipenniferumq; Lycurgum. Securem ferentem: qua uites incidebat. Nam. Lycurgus iſte rex fuit Thraciæ: qui cum incontemptum bacchi uites ſecuri ſuccideret: ſibi ipſi crura amputauit. Diodorus autem narrat bacchum ex Aſia in europam tranſiturum cum Lycurgo thracum rege ſocietatem iniiſſe. Cum uero fœminas primum in thraciam uelut ad amicos traieciſſet: mandaſſe Lycurgum ſuis militibus: ut bacchum aggrederentur: ipſumq; ac pellices omnes obtruncarent. De his certior factus Diony. a quodã indigena tharope noĩe: cum nõdum milites tranſfretaſſent: amicoꝝ ꝓſidio occulte ad exercitum rediit. Lycurgus pellices aggreſſus oẽs iteremiſſe dicit̃. At bacchus exercitu traiecto Thracẽ pugna ſupatũ captũq; oculis priuauit: Illius domeſticis cruci affixis. Tharopi uero beneficii memor thracũ impium cõceſſit ac ritum orgia celebrandi tradidit. Fuit etiã Lycurgus lacedæmonioꝝ rex qui ipſis leges condidit. Alius item fuit Nemeæ regionis rex: cuius filius ab Hipſipyle Thoantis regis filia educatus fert̃.

bacchi nomia

Sacrilegos. ſacroꝝ tuorum uiolatores. Nam ut refert Diodorus: Bacchus orbem terraꝝ ſacrilegis ac deoꝝ cõtemptoribus purgauit. Tyrrhena corpora. Tyrrhenoꝝ nautaꝝ ut ĩ ſupiore libro poeta narrauit. Tu biiugum lyncum. biiugaꝝ. Nam lynces liberi patris curꝝ trahere dicunt̃. Sunt aũt feræ pellem maculis diſtinctam habentes. Vnde Vergilius. Quid lynces Bacchi Variæ. Comitatũ aũt Bacchi & Statius elegãter deſcribit: cum inquit. effrenæ dextra leuaq; ſequuntur Lynces: & uda mero lambũt retinacula tigres. Poſt exultãtes ſpolia armentalia portant. Semineceſq; lupos: ſciſſaſq; mimallones urſas. Nec comitatus iners. Sunt illic ira furorq; & metus & uirtus & nũq̃ ſobrius ardor: Succiduiq; gradus & caſtra ſimillima regni. Curioſus cætera uideat quæ ſequuntur.

Penthea tu nenerande bipenniferũq; lycurgum
Sacrilegos mactas: tyrrhenaq; mittis in æquor
Corpora. tu biiugum pictis inſignia frẹnis
Colla premis lyncum. bacchę ſatyriq; ſequũtur:
Quique ſenex ferula titubantes ebrius artus
Suſtinet: & pando non fortiter hęret aſello.
Quacunq; ingrederis clamor iuuenilis: & una
Fœmineæ uoces: impulſaq; tympana palmis
Concauaq; ęra ſonant: longoq; foramine buxus.
Placatus mitiſq; rogant Iſmenides adſis:
Iuſſaq; ſacra colunt. ſolæ mineides intus
Intempeſtiua turbantes feſta minerua
Aut ducunt lanas: aut ſtamina pollice uerſant:
Aut hęrent telæ: famulaſq; laboribus urgent:
Equibus una leui deducens pollice filum:
Dum ceſſant alię: cõmentaq; ſacra frequentant:
Nos quoq; quas pallas melior dea detinet: inquit:
Vtile opus manuum uario ſermone leuemus:
Perq; uices aliquid: quod tempora longa uideri
Nõ ſinat: in medium uacuas referamus ad aures.
Dicta probãt: primamq; iubent narrare ſorores:
Illa quid e multis referat. nam plurima norat.
Cogitat: & dubia eſt de te babylonia narret
Derceti: quam uerſa ſquamis uelantibus artus
Stagna palęſtini credunt mutaſſe figura.

Satyriq; ſequuntur. Satyri: ut inquit Plinius nihil aliud hominis q̃ figuram habent. In Aethiopia naſcuntur aduncis naribus. aſpera cornibus fronte. pedes caprinos habentes. Illorum ſaltatione ac iocis & riſu plurimũ oblectabat̃ bacchus. Quiq; ſenex. Periphraſis eſt ſileni: q bacchi fuit pædagogus atq; educator eiq; plurimum ad uirtutem & gloriam reſq; bellicas ꝓfuit. Silenus aũt a ſileno Nyſeoꝝ rege originem duxit: qui circa lumbos caudam habuit. Quam & poſteri eius omnes geſtaſſe ferũtur. Ferula. uirgultum eſt leuiſſimum: quo ſenes inter ambulãdum etiam num uti ſolẽt. Pãdo. curuo. Aſello nãq; uehit̃ Silenus bacchũ ſequens. Cõcauaq; æra ſonãt. Cymbala ærea. Longoq; foramine buxus. Periphraſis eſt tibiæ: quæ ex buxo fieri ſolet. Solæ Mineides. Quodam furore Bacchico uidetur poeta in laudes Bacchi referendas excurriſſe. Quare nunc ad mineidas illius contemptrices refert oratiõem. Intus. Intra domum clauſæ: cum aliæ omnes ſe in citheronẽ contuliſſent.

Intempeſtiua minerua. lanificio tempori non cõuenienti. Eſt autem metonymia. Nam mineruam lanificii: inuentricem pro ipſo lanificio poſuit. Aut lanas ducunt. aut ſubtegmen filant in quit aut ſtamẽ. aut texũt. Dum ceſſant aliæ. ociantur feſta bacchi celebrantes. Cõmenta. ficta.

Leuemus. leue faciamus. Aures uacuas. ocioſas. Illa quid e multis. pulchra phantaſia ad cõplures narrandas ingreditur transformationes poeta. Ac eas quidem: quæ a poetis attinguntur plenius: quæ uero obſcuræ ſũt minuſq; celebratæ breuiſſime percurrit: cum eaꝝ uſus nullus ſit futurus. Dirce babylonia. Dirce quidem fere in exemplaribus legitur: egoque hactenus ſic putaui eſſe legendũ. Nunc uero & annotatione Hermolai Barbari uiri in primis docti: cuius morte maximam iacturam nuper diſciplinæ omnes fecere & quod ita in uetuſtis codicibus ſcriptum eſt: Derceti exiſtimo eſſe legendum. Nam Dercetis quæ & Δερκετὼ actesia uocatur & a barbaris Atergatis: dea eſt eadem cum Rhea: quam ſyri piſcium abſtinentia colunt. Vnde & nomen ut Atheneus auctor eſt: quaſi ἀτὲρ Γάτιδος hoc ẽ Siroꝝ lingua ſine piſcibus. Cornutus uero ſcribit etiã columbas uetari mẽſis: quaſi duobus elementis naturæ maximis parci iubente numine aeri & aquæ. Diodorus aũt libro tertio Iuxta aſcalonem inquit lacus eſt ubi templũ inſignis deæ: quam ſyri uocant dercetun. hoc ẽ Δερκετοῦν muliebri facie. reliquum uero corpus figura piſcis cuius filia Semiramis a columbis educata ſit: & ob id ſacras genti aues eas eſſe. Verum Dercetis etiam Athara Straboni uocatur: Cui quidem Venus obuia facta amorem cuiuſdam formoſi adoleſcentis ſibi ſacrificantis iniecit: ex quo quidem cum filiam dea ſuſcepiſſet: ſui erroris pudore ducta adoleſcentem ab ſe remouit. Filiam uero in loca quædam deſerta & ſaxoſa in quibus plurimæ erant columbæ expoſuit. Illa uero quaſi diuino nutu ab auibus fuit enutrita. At Dea pudore doloreq; cõpulſa cum ſe in ſtagnum abieciſſet in piſcem fuit conuerſa. Vnde & Syri & piſcibus illius ſtagni abſtinent & tẽplum iuxta lacum ipſum illi deæ quam Dercetun uocant facie hominis: reliquis corporis partibus piſcis ædificarunt. Palæſtini autem populi ſunt ſyriæ Arabiæ contermini a Palæſtina urbe regioneque dicti. Stagnum ſanæ illud in quod ſe Dercetis abieciſſe fertur: eſt iuxta aſcalonem Syriæ urbem: ut Diodorus ſcribit.

Dercetis in piſcem Semiramis in columbam

An magis ut ſumptis illius filia pennis
Extremos altis in turribus egerit annos.
Nais an ut cantu nimiumq; potentibus herbis
Verterit in tacitos iuuenilia corpora piſces:
Donec idem paſſa eſt. an quę poma alba ferebat
Vt nunc nigra ferat contactu ſanguinis arbor.
Hęc placet. hęc quoniam uulgaris fabula nõ eſt:
Talibus orſa modis lana ſua fila ſequente.
Pyramus & Thiſbe iuuenũ pulcherrimus alter.
Altera quas oriens habuit: prælata puellis:
Contiguas habuere domos: ubi dicitur altam
Coctilibus muris cinxiſſe Semiramis urbem.
Noticiam primoſq; gradus uicinia fecit:
Tempore creuit amor. tædæ quoq; iure coiſſent.
Sed uetuere patres: quod non potuere uetare.
Ex æquo captis ardebant mentibus ambo.
Conſcius omnis abeſt. nutu ſigniſq; loquuntur.
Quoq; magis tegitur: tanto magis æſtuat ignis:
Fiſſus erat tenui rima: quam duxerat olim
Cum fieret paries domui cõmunis utrique:
Id uitium nulli per ſęcula longa notatum:
Quid non ſentit amor? primi uidiſtis amantes:
Et uocis feciſtis iter: tutæq; per illud
Murmure blanditię minimo tranſire ſolebant.
Sępe ubi cõſtiterant hinc thiſbe. Pyramus illinc:
Inque uices fuerat captatus anhelitus oris.
Inuide dicebant paries quid amantibus obſtas?
Quantum erat ut ſineres toto nos corpore iungi?
Aut hoc ſi nimiũ eſt: uel ad oſcula danda pateres.
Nec ſumus ingrati. tibi nos debere fatemur:
Quod datus eſt uerbis ad amicas trãſitus aures:
Talia diuerſa ne quicq̃ ſede locuti

An magis ut ſumptis Semiramis Dercetis deæ filia miro quodã mõ columbis coagulato lacte e ꝓximis paſtoꝝ mapalibus rapto nutrita fuit. unde & ſemiramis fuit appellata. Nã ſyrioꝝ lĩgua ſemiramides uocanẽ columbæ: qs ſyri ut deas colunt. Semiramis uero poſt maxĩa bella cõfecta babylonẽq; ædificatã cũ inſidias ſibi a filio ſtrui compiſſet: oĩ iniuria illi remiſſa ꝑfectis oĩbus mãdauit: ut filio tanq̃ regi parerẽt: e ueſtigioq; euanuit ad deos ut creditũ eſt: trãſlata. Quidã fabulanẽ illã in columbã fuiſſe cõuerſam: quoꝝ opinionẽ ẽt Oui. ſequitur. cõpluribus. n. colũbis domũ ingreſſis & illã cũ reliqs auolaſſe putant. Quo factũ eſt. ut ſyrii columbã ut deã colãt ĩmortalẽ reginã arbitrati. Impauit aũt Semiramis uniuerſæ aſiæ ꝑter Indos: uixitq; annos duos & ſexaginta cum q̃draginta duobus regnaſſet. Nais. an ut cantu. Quænã hæc fuerit nais mihi paꝝ ẽ comptũ. Nympha quædã quæ carminibus & herbis iuuenes quoſdã ſe clamoribus infeſtãtes in mutos piſces trãſmutauit: ac tãdem ipſa quoq; facta eſt piſcis. An q̃ poma alba. Mori arboris eſt piphraſis. Morus. n. arbor poma primũ qdem alba deĩde nigra Pyrami ac Thiſbes ſanguine effecta ferre cœpit. Nã Pyramus Iuuenis & Thiſbe puella cũ domos cõtiguas haberent: ſe mutuo amare cœperũt. cũ aũt ſe amplecti aliter non poſſent: egredi urbẽ ad cõſtitutũ locum decreuerũt. Quo qdem cũ prior ꝑueniſſet Thiſbe: leæna illac tranſeunte ꝑterrefacta in antrum uicinũ cõfugit. Pyramus deĩde adueniens cũ uelũ: quod fugienti Thiſbe e capite deciderat: cruẽtatũ repiſſet eam putãs a feris fuiſſe laceratã gladio quẽ ſecum habebat: ſub moro arbore incubuit. Cuius ſanguine qdem mora effecta fuere nigra: cũ antea cãdida fuiſſent. Thiſbe aũt ex antro egreſſa cũ Pyramũ uulnere confectum uidiſſet: eodẽ ſe gladio cõfodit. Sane Pyramus non ſolum uiri eſt ꝓprium: ſed etiã fluuii nomẽ qui per anguſtias Tauri montis in ciliciã defertur. Thiſbe quoq; & mulieris & urbis ẽ nomen. Vnde Thiſbeus declinatur. Contiguas. ſe inuicem tãgentes. Semiramis. Nini Aſyriorum regis uxor fuit: magno mulier animo: quæ mortuo marito ſexum mẽtita: ac ſe filiũ eẽ ſimulans ſucceſſit: ac ut uirum geſtoꝝ gloria ſuperaret iter ea quæ ꝑclara geſſit Babylonem urbem condidit. Cuius mœnia ambitu trecenta ſtadia & ſexaginta complectebanẽ frequentibus turribus ac magnis ornata: ut Diodorus ac fere hiſtorici & græci & latini ſcribunt. Altam urbem. ad muroꝝ ac ædium magnificẽtiam reſpexit: qua facile alias urbes babylon ſupabat. Coctilibus muris. latericiis. & coctis lapidibus conſtructis.

Nais in piſcẽ

Mora ex albis nigra

Pyramus & thiſbe

Primoſq; gradus. Primos amoris gradus uiſum & colloquium eſſe cõſtat. Reliqui uero ſunt tactus. oſcula. concubitus. Tedæ iure. nuptiarum ac legitimo iure. Sed uetuere patres. Fatue quidem hoc eſſe dictum uidetur. Si enim uetuere: quo modo uetare non potuerunt? Verum acute ſimul & lepide eſt dictum. Vetuerunt enim ne nuptiarum iure coirent. prohibere autem non potuerunt ne animis affectuq; copularentur. Tenui rima. Subtili & parua ſciſſura. Duxerat. contraxerat. Id uitium nulli. Illa inquit rima a nullo unq̃ fuerat animaduerſa. Notatum. Animaduerſum. Eſt autem ordo. O amantes primi uidiſtis id uitium nulli notatum per longa ſæcula. Quid non ſentit amor. Parentheſis eſt rationem continens: cur amantes primi rimam illam notarint. Inque uices fuerat. hoc eſt poſtquã uiciſſim ſuſpirauerant. Quantum erat. Ac ſi dicerent minimum erat: ut permitteres nos toto corpore copulari. Vel ad oſcula danda Pateres. Hoc eſt. ſaltem aperiri tantum deberes: ut nos inuicem oſculari poſſemus. Vel. ſaltem.

Sub noctem dixere uale: partiq; dedere
Oſcula quiſq; ſuę non peruenientia contra.
Poſtera nocturnos aurora remouerat ignes:
Solq; pruinoſas radiis ſiccauerat herbas:
Ad ſolitum coiere locum. tum murmure paruo
Multa prius queſti ſtatuunt: ut nocte ſilenti
Fallere cuſtodes: foribuſq; excedere temptent.
Cũq; domo exierint: urbis quoq; tecta relinquãt.
Neue ſit errandum lato ſpatiantibus aruo:
Conueniãt ad buſta nini: lateantq; ſub umbra
Arboris. arbor ibi niueis uberrima pomis
Ardua morus erat gelido contermina fonti.
Pacta placent. & lux tarde diſcedere uiſa
Præcipitatur aquis: & aquis nox exit ab iiſdem.
Callida per tenebras uerſato cardine thiſbe
Egreditur: fallitq; ſuos: adopertaque uultum
Peruenit ad tumulum: dictaq; ſub arbore ſedit.
Audacem faciebat amor. uenit ecce recenti
Cæde leęna boum ſpumantes oblita rictus
Depoſitura ſitim uicini fontis in unda.
Quam procul ad lunę radios babylonia thiſbe
Vidit: & obſcurum timido pede fugit in antrum
Dumq; fugit: tergo uelamina lapſa reliquit.
Vt lea ſæua ſitim multa compeſcuit unda:
Dum redit in ſyluas: inuentos forte ſine ipſa
Ore cruentato tenues laniauit amictus.
Serius egreſſus ueſtigia uidit in alto
Puluere certa ferę: totoq; expalluit ore
Pyramus. ut uero ueſtem quoq; ſanguine tinctam
Repperit: una duos inquit nox perdet amantes.
E quibus illa fuit longa digniſſima uita:
Noſtra noceſ anima eſt. ego te miſerãda peremi:
In loca plena metus: qui iuſſi: nocte uenires:
Nec prior huc ueni. noſtrum diuellite corpus
Et ſcelerata fero conſumite uiſcera morſu:
O quicunq; ſub hac habitatis rupe leones:
Sed timidi eſt optare necem. uelamina thiſbes
Tollit: & ad pactę ſecum fert arboris umbram:
Vtq; dedit notę lachrymas. dedit oſcula ueſti:

Sub noctem. circa noctem. adueniente nocte. Non peruenientia contra. hoc eſt quæ ad alteram partem non perueniebant. Nocturnos ignes ſtellas: quæ aurora adueniente auferri uidentur. Pruinoſas. pruina obrutas. Eſt autem pruina ros congelatus. Coiere. conuenere. Multa prius queſti. de parentibus ſuis. Nocte ſilenti. Media quæ & intempeſta dicitẽ: quod illo tẽpe omnia ſileãt animalia. Fallere cuſtodes. decipere ianuaꝝ cuſtodes: qui ianitores uocantur. Foribus. Domibus. a parte. n. totum itelligimus. Excedere. exire. Tecta. Domos. Spatiantibus. In magno agri ſpatio obambulãtibus. Nam ſpatiari nihil aliud eſt: ut ait Macrobius: q̃ in ſpatio lati itineris obãbulare. Ad buſta Nini. ad ſepulchrũ Nini Aſyrioꝝ regis. Buſtum autem ꝓprie dicitur locus: ubi cadauera cõburebãtur. Ardua. Alta. Morus aũt arbor eſt: quæ ut ſcribit Pli. ſerotino germinata floret: nec niſi exacto frigore germinat: ob id dicta ſapiẽtiſſima arborum. Tarde affectum exprimit amãtium: quibus dies maxime longus uidetur: in cuius noctem conuenire ſtatuerunt. Præcipitatur aquis. In aquas oceani. ex opinione autem uulgari hæc dicuntur. Neq; enim ſol in aquas deſcẽdit. Et aquis nox exit ab iiſdem. ubi enim ſol occidit: inde nox uidetur oriri. Verſato. reuoluto. hoc eſt. aperta Ianua. Adopertaq; uultum. uultum coopertum habens. ne cui forte obuiaret agnoſceretur. Dictaq; ſub arbore. Conſtituta. Audacem faciebat amor. cauſam reddit cur tam audax eſſet puella. ut noctu ſola in agro reſideret. Venit ecce recenti. Ecce aduerbium ſemper fere aliquid repentini inſperatiq; mali ſignificat. Vt Vergilius. Ecce autem gemini a tenedo tranquilla per alta. hoc autem & Aſconius notat: qui ait hoc proprium eſſe Ciceronis: ut in rebus ĩprouiſis hac ꝑticula ecce utatur. Oblita rictus. hoc eſt. ora ſpumantia ſanguine boum infecta habens. Depoſitura ſitim. hoc eſt potatura in uicino fonte. Timido pede. trepidis pedibus ac feſtinantibus. Vt enim trepidum pro timido. Sic timidum pro trepido eleganter ponitur. Vt lea. Poſtq̃ leæna. Vtroque enim dicitur modo. Compeſcuit. pacauit. Laniauit. lacerauit. Serius egreſſus. Sero tarde quidem ſignificat: ſed ita ut poſt amiſſam opportunitatem aliquam fere ponitur. Amictus. uelum. Veſtem. uelum. E quibus illa. Thiſbe quam idcirco uita digniſſimam fuiſſe ait Pyramus: quia & promiſſis ſtetit: & longe ante ſe ad conſtitutũ locum uenit. Noſtra nocens anima eſt. Animam pro uita ſæpenumero accipi notum eſt. Ego te miſeſeranda peremi. ſe necis thiſbes: q̃ a leæna dilaniatam putabat Pyramus cãm fuiſſe ꝓfitetur. Peremi. Necaui. cum maximo aũt affectu hæc a Pyramo referunẽ. In loca pena metus. cauſam aſſignat Pyramus cur ipſe interfeceret thiſbem. Qui iuſſi. quia ego iuſſi eſt enim relatiuum cauſam exprimens. Noſtrum diuellite corpus. apoſtrophæ ad leones a quibus Pyramus dilaceratam putabat thiſbem. Sub hac rupe. ſub hoc ſaxo in hac ſpelunca. propinqua enim ſpelunca erat in quam refugerat thiſbe. Sed timidi eſt optare necem. cum ſibi uir fortis eam conſciſcat. Pactæ arboris: conſtitutæ.

Accipe nũc inq̃t noſtri quoq; ſanguinis hauſtus:
Quoq; erat accinctus: demiſit in ilia ferrum.
Nec mora. feruenti moriens e uulnere traxit.
Et iacuit reſupinus humo. cruor emicat alte
Non aliter q̃ cum uitiato fiſtula plumbo
Scinditur: & tenui ſtridente foramine longas
Eiaculatur aquas: atq; ictibus aera rumpit.
Arborei fœtus aſpergine cædis in atram
Vertuntur faciem: madefactaq; ſanguine radix
Purpureo tinxit pendentia mora colore.
Ecce metu nondum poſito: ne fallat amantem
Illa redit. iuuenemq; oculis animoq; requirit:
Quantaq; uitarit narrare pericula geſtit.
Vtq; locum & uiſam cognoſcit in arbore formã:
Sic facit incertam pomi color. hæret an hæc ſit.
Dum dubitat: tremebũda uidet pulſare cruentũ
Membra ſolum: retroq; pedẽ tulit: oraq; buxo
Pallidiora gerens exhorruit æquoris inſtar:
Quod fremit: exigua cũ ſummũ ſtringitur aura.
Sed poſtq̃ remorata ſuos cognouit amores:
Percutit indignos claro plangore lacertos:
Et laniata comas: amplexaq; corpus amatum.
Vulnera ſuppleuit lachrymis: fletumq; cruori
Miſcuit: & gelidis in uultibus oſcula figens
Pyrame clamauit: quis te mihi caſus ademit?
Pyrame reſponde. tua te cariſſima Thiſbe
Nominat. exaudi: uultuſq; attolle iacentes.
Ad nomen thiſbes oculos iam morte grauatos
Pyramus erexit: uiſaq; recondidit illa.
Quæ poſtq̃ ueſtemq; ſuam cognouit: & enſe
Vidit ebur uacuum: tua te manus inquit amorq;
Perdidit infelix. eſt & mihi fortis in unum
Hęc manus. ẽ & amor dabit hic ĩ uulnera uires.
Perſequar extinctum: letiq; miſerrima dicar
Cauſa comeſq; tui: quique a me morte reuelli
Heu ſola poteras: poteris nec morte reuelli.
His tamen amborum uerbis eſtote rogati
O multum miſeriq; mei illiuſq; parentes:
Vt quos certus amor. quos hora nouiſſĩa iũxit:
Componi tumulo non inuideatis eodem.
At tu quę ramis arbor miſerabile corpus
Nunc tegis unius: mox es tectura duorum:
Signa tene cędis. pulloſque & luctibus aptos
Semp habe fœtus: gemini monumenta cruoris.
Dixit. & aptato pectus mucrone ſub imum

Incubuit

Ferrũ. Enſem per metonymiã. Ex ferro nanq; enſes conficiuntur. Emicat exilit. Non aliter q̃ cum. pulchra ſimilitudine oſtendit poeta q̃ alte ex pyrami uulnere ſanguis exiliret. Quam cum uitiato fiſtula plumbo. Fiſtula per quã aqua deducitur ex plumbo fere fieri conſueuit: dicta quod fiſtulæ & tibiæ ſimilis ſit. Vitiato. Corrupto fracto. Eiaculatur. Longe eiicit. Atq; ictibus aera rumpit. Aquæ emiſſione aerem penetrat. Arborei fœtus. mora arboris illius fructus. Aſpergine cædis. Sanguinis aſperſione.

In atram faciẽ. In nigrã figuram. Madefactaque. quæ copula hoc loco pro quia eſt accipienda. Cauſam enĩ aſſignat cur mora ex albis purpurea fuerint effecta. Geſtit. Cupit. Vtq; locũ. q̃ locũ inquit & uiſam arboris figuram thiſbe cognoſcit: tam colore mororum quæ ex albis rubicunda fuerant effecta redditur incerta.

Pomi color. Fructuum mori arboris color ex albo in rubicundum tranſmutatus. Pomum autem generale nomen eſt omniũ fructuum: quicunq; ĩ arboribus naſcuntur ſiue molles ſiue duros cortices habeant. quãuis quidã aliter ſentiãt.

Hæret. dubitat an illa ſit arbor: ſub qua paulo ante ſederat. Tremebunda. palpitantia. Pulſare. percutere. Nõdum enim mortuus erat Pyramus. Retroq; pedem tulit. Retro ceſſit. Exhorruit. turbata eſt. Aequoris inſtar. Ad ſimilitudinem maris. Inſtar autem indeclinabile nomen eſt. ac iterdum ad ſimilitudinem. Interdũ. ſignificat ad æquiparationem: q̃uis ſine ꝓpoſitione ponatur. Vergilius. Inſtar montis equum diuina palladis arte ædificãt. Quod fremit. ſtrepit. Cum ſummum ſtringitur. Quãdo in ſupficie raditur ac leuiter a uento attingitur. Claro plangore. Magno eiulatu. In gelidis uultibus. In frigida facie Pyrami morientis. Suppleuit. Impleuit. Quis te mihi caſus ademit. Eripuit. Sunt autẽ querelæ maxime amanti cõuenientes. Erexit. extulit. aperuit. Recondit. Iterũ cõdidit: & occultauit: & clauſit. Veſteq; ſuam. Velum ſuum: quo deceptus Pyramus ſeipſum ĩterfecerat. Ebur uacuum enſe. ideſt Eburneam uaginam enſe carentem. Tua te manus ĩquit amorq;. Teipſum inquit ob amorẽ quo me ꝓſequebaris interfeciſti. In unum. Ad hoc unũ ut me ipſa interficiam. In uulnera. Ad uulnera mihi ipſi inferenda. Reuelli. ſeparari. Certus amor. uerus. Non inuideatis. nõ prohibeatis noſtris uotis inuidentes. Componi. condi ac ſimul ſepeliri. Pullos. nigros. Monumenta. Memoriam. Gemini cruoris. Sanguinis duorum & Pyrami & Thyſbes. Aptato mucrone. Appoſita cuſpide. Sub imum pectus. Ad infimã pectoris partem. Ferro. Enſi. quo ſeipſum paulo ante tranſfixerat Pyramus. Vota. Preces. Tetigere. Commouere. Permaturuit. perfecte maturuit.

Quodq; rogis ſupeſt. Cinis & oſſa rogis ſupeſſe ſolẽt. Deſierat. loq ſubaudiaĩ & alcithoe. Finẽ. n. ſuæ narrationi impoſuerat. Vocẽ tenuere. ſiluerunt. Leucothoe. ſoror alcithoes anteq̃ narret quemadmodum Leucothoe Orchami regis Achemeniæ & eurymones filia in arborem thuris fuerit cõuerſa: exponit adulterium Martis cum Venere. Sol. n. Martem olim cum Venere coeuntem uulcano eius marito indicauit: qui indignatus retibus tenuiſſimis cubile circũdedit: quibus coeuntem Martem cũ Venere ita implicuit: ut nullo pacto diſiungi poſſent. Patefacto deinde cubiculo omnium deorum oculis ſpectandos ſubiecit. Quare Venus indignata Soli Leucothoes amorem immiſit: qui ut commodius ea potiretur: ſe in matris eurymones figuram conuertit. Cum uero orchamus pater eam uitiatam eſſe indicio clyciæ ſolis amicæ cognouiſſet ipſam defodit in terram. Sol uero. amicam miſeratus: eam in thuris arborem commutauit.

Incubuit ferro: quod adhuc a cæde tepebat.
Vota tamen tetigere deos. tetigere parentes.
Nam color in pomo eſt: ubi permaturuit: ater.
Quodq; rogis ſupereſt: una requieſcit in urna.
Deſierat: mediumq; fuit breue tempus. & orſa ẽ
Dicere leucothoe. uocem tenuere ſorores.
Huncquoq;: ſiderea qui temperat omnia luce:
Cepit amor ſolem. ſolis referamus amores.
Primus adulterium ueneris cum marte putatur
Hic uidiſſe deus. uidet hic deus omnia primus.
Indoluit facto: iunonigenęq; marito
Furta tori: furtiq; locum monſtrauit. at illi
Et mens: & quod opus fabrilis dextra tenebat
Excidit. extemplo graciles ex ęre catenas
Retiaq; & laqueos: quæ lumina fallere poſſent
Elimat. non illud opus tenuiſſima uincant
Stamina. non ſummo quæ pendet aranea tigno.
Vtq; leues tactus momẽtaque parua ſequãtur:
Efficit: & lecto circundata collocat apte.
Vt uenere torum coniunx & adulter in unum:
Arte uiri uincliſque noua ratione paratis
In mediis ambo deprenſi amplexibus hęrent.
Lemnius extemplo ualuas patefecit eburnas:
Admiſitque deos. illi iacuere ligati
Turpiter. atq; aliquis de diis non triſtibus optat
Sic fieri turpis. ſuperi riſere: diuque
Hęc fuit in toto notiſſima fabula cælo.
Exigit indicii memorem cythereia pœnam.
Inque uices illum tectos qui lęſit amores:
Lædit amore pari. quid nunc hyperione nate
Forma colorque tibi radiataque lumina proſũt?
Nempe tuis omnes qui terras ignibus uris:
Vreris igne nouo: quique omnia cernere debes
Leucothoen ſpectas: & uirgine figis in una
Quos mundo debes oculos. modo ſurgis eoo
Temperius cęlo. modo ſerius incidis undis:
Spectandique mora brumales porrigis horas.
Deficis interdum: uitiumque in lumia mentis
Tranſit & obſcurus mortalia pectora terres.

Hunc quoq;. Ac ſi diceret. Non ſolum mortales capiuntur amore: ſed dii quoq; & quidẽ clariſſimi. Videt hic deus omnia primus Cauſa eſt cur ſol putetur omnium primus Martis adulterium cum Venere uidiſſe. Quare hæc particula nam ſubaudienda uidetur. Iunonigenæ. ex iunone genito. Vulcanum enim ſolum Iuno ex ioue ſuſcepit. Furta. ſtupra & adulteria quod furtim fiant. Graciles. tenues atq; ſubtiles. Quæ lumina fallere poſſent. Quæ oculos decipere ualerẽt. Elimat. efficit lima. Aranea. tela aranearum. Vtq; leues tactus. ſignificat retia ea ita mollia fuiſſe ac flexibilia ut neq; ſi tangerentur ſentiri poſſent: ac facile rebus omnibus cederent. Parua momenta. Parua obſtacula: ut parum reſiſtere uiderentur. Deprenſi. in re prohibita inuẽti. Nam deprehẽdi proprie quis in re minus honeſta diciĩ. Lemnius. Vulcanus. Qui cum deformis natus eſſet Iunoniq; diſplicuiſſet e cælo fuit a Ioue in lẽnum inſulam præcipitatus. ibiq; a Simiis; ut ſcribit Seruius fuit nutritus. Admiſitq; deos. aduocauit deos ad ſpectaculum Veneris & martis qui ita ligati in lecto iacebãt: ut ſe diſſoluere nõ poſſent. Atq; aliquis de diis. Eum fuiſſe Mercurium ferunt.

Adulterium ueneris cũ marte

Cythereia. Venus a Cytheris inſula dicta: ad quam primum e mari nata cõcha perueniſſe dicitur. Memorem pœnam. aut hypallage ẽ. memor Cythereia. aut quam in memoria habebat ut Vergilius. Sæue memorem Iunõis ob iram.

Inq; uices. uiciſſim e contrario. Hyperione nate. Sol Hyperionis Titanis filius fuiſſe diciĩ. Eſt autem apoſtrophe ad ſolem. Igne nouo. Amore inuſitato. Temperius. Tempeſtiuius. Modo ſerius incidis undis. Interdum ĩquit tardius occidis. Eoo cælo. oriẽtali. unde oritur aurora: quæ græce ηω dicitur. Porrigis. ꝓducis. Brumales horas. Hyemales dies qui ſolent eẽ breuiores. Vitium mentis. ægritudo ac paſſio cordis: qua fere amantes pallent. Tranſit in lumina. Pallida nanq; uidebantur.

Leucothoe in thuris arborẽ

Nec tibi quod lunæ. Cām eclipſis ſolis exponit. Nam tūc deficere uidetur: cū luna ei ſubiicitur. Luna uero infima planetaꝝ. Clymene. Phethontis mater. Rhodos. inſula ē lyciæ adiacens ſoli adeo grata: ut ſemꝑ q̄uis nebuloſo aere aliqua diei hora eius radii uideant̄: ut ſcribit Plinius. Rhodos aūt ἀπὸ τοῦ ῥόδου. hoc eſt a Roſa ꝑꝑ pulchritudinem ut qdam ſcribūt fuit appellata. Nā prius & ophiuſa & a ſerenitate æthræa uocabat̄. Diodorus uero ait Rhodon inſulam a Rhodo puella Neptuni filia ex quadam Telchinum ſorore qui primi inſulam tenuerunt: fuiſſe appellatā. Nec tenet ææ. Perſa mater fuit Cyrces: quæ æa ab Aea urbe colchoꝝ non ut Seruius ſcribit: a uocibuſ eoꝝ quos ī bruta animalia cōuertebat: fuit appellata. Aea uero nō ſolum colchoꝝ ē urbs ab Aeeta Medeæ patre ædificata: ſed alia quoq; eſt Theſſaliæ. eſt ēt Macedoniæ fons æa: ut Stephanus ſcribit. Vnde Aeæus ææa declinatur. Clytie. nympha fuit quæ Apollinem amauit. Graue uulnus. magnum dolorē: quia ſibi leucothoen prælatā uidebat. Gentis odoriferæ. odores ferentis. hoc eſt arabicæ. Formoſiſſima Eurymone. pulcherrima. Eurymone aūt: ut ſcribit in theogonia heſiodus: nympha fuit oceani & tethios filia: uxorq; orchami Achemenioꝝ regis. Altera fuit Apollinis filia q̄ thalioni marito Adraſtū argiuoꝝ regē atq; Eripylen pepit. Achæmenias. Perſicaſ. Nā achæmenii Perſæ & parthi populi ſunt finitimi. A priſco belo. a primo belo q abantē genuit. Abas acriſiū. Acriſius Danaē. Danae Perſeū Perſeus Bachæmonē. Bachæmō Achæmenē: a quo Achæmenia eſt appellata. Achæmenes uero Orchamum. Axe ſub heſperio. Solis equorum paſcua deſcribit. quæ ſunt in occidente ambroſiam ferētia: cuius paſtu ſolis equi per noctē reparant̄ ad diurnos labores tolerandos. Axe ſub heſperio. ſub cælo occidentali. Duo nāq; ſūt axes: ut Seruius quoq; ſcribit: q & uertices & poli dicūtur: arcticus ſiue borealis qui a nobis ſemper uidetur & anctarticus ſiue notius & auſtraliſ qui nunquā a nobis uideri poteſt. Axem ergo ꝑ celo poſuit. Eſt autē proprie axis: ut ſcribit Apuleius: directio quædam ē polis uelut a cardinibus profecta. diuiſor & diſcriminator mundi orbem terræ in medietate cōſtituens. ambroſia uero quæ immortalitas īterpretatur: cibus eſt deorum: quo etiam equi ſolis paſci dicuntur. Eſt autem hærba quam diaſcorides artemiſiā eſſe ait.

Thalamos amatos. Amicæ Leucothoes cubiculum. Ducentem. Deducente filantem. Leuia ſtamina. mollia. Arbitrium, facultatem.

Et colus. inſtrumētum eſt cui appenduntur ſtamina filanda. Et fuſi. horum inuentor Cloſter Arachnes filius a Plinio fuiſſe narratur. Nitore. pulchritudine. ſplendore. Neq; enim moderatus. Cur inuideret Clytie cauſam aſſignat. Nimius enim erat ſolis amor in Leucothoen. Diffamatum. uulgatum. Et ille. Manu ſolem indicat patri Leucothoe. Crudus. Crudelis.

Nec tibi quod lunæ terris propioris imago
Obſtiterit palles. facit hunc amor ipſe colorem.
Diligis hanc unam. nec te clymeneq; rhodoſq;
Nec tenet ææ genitrix pulcherrima circes:
Quæq; tuos clytie quāuis deſpecta petebat
Concubitus: ipſoq; illo graue uulnus habebat
Tempore. leucothoe multarum obliuia fecit:
Gentis odoriferę quam formoſiſſima partu
Edidit Eurymone. ſed poſtq̄ filia creuit:
Quam mater cunctas: tam matrem filia uicit.
Rexit achæmeneias urbes pater orchamus: iſq;
Septimus a priſco numeratur origine belo.
Axe ſub heſperio ſunt paſcua ſolis equorum.
Ambroſiam pro gramine habent. ea feſſa diurnis
Membra miniſteriis nutrit: reparatq; labori.
Dumq; ibi quadrupedes cæleſtia pabula carpūt:
Noxq; uicē peragit: thalamos deus īrat amatos
Verſus in eurymones faciem genitricis: & inter
Bis ſex leucothoen famulas ad lumina cernit:
Leuia uerſato ducentem ſtamina fuſo.
Ergo ubi ceu mater care dedit oſcula natæ:
Res ait arcana eſt. famulę diſcedite. ne ue
Eripite arbitrium matri ſecreta loquendi.
Paruerant: thalamoq; deus ſine teſte relictus:
Ille ego ſum dixit: qui longum metior annum.
Omnia qui uideo. per quem uidet omnia tellus:
Mundi oculus. mihi crede places. pauet illa: me(tuq;
Et colus & fuſi digitis cecidere remiſſis.
Ipſe timor decuit. nec longius ille moratus
In ueram rediit ſpeciem ſolitumq; nitorem.
At uirgo q̄uis inopino territa uiſu:
Victa nitore dei poſita uim paſſa querela eſt.
Inuidit clytię. neq; enim moderatus in illam
Solis amor fuerat: ſtimulataq; pellicis ira
Vulgat adulterium: diffamatumq; parenti
Indicat. ille ferox immanſuetuſq; precantem
Tendentemq; manus ad lumina ſolis: & ille
Vim tulit inuitę dicentem: defodit alta
Crudus hūo: tumulūq; ſuꝑ grauis addit harenæ.
Diſſipat hunc radiis hyperione natus: iterq;

Enectum. Necatum. obrutum. Exangue: mortuum ſine ſanguine. Volucrum moderator equorum. Periphraſis eſt Apollinis: qui moderator & rector eſt uelociſſimorum equorum ac uolantium potius q̄ currentiū: ut plene in ſecundo uidimus. Poſt phaethonteos ignes. Poſt fulmina quibus Phaethon fuit abſumptus. Gelidos artus. Mortua membra. Id enim quod ſequitur pro eo quod præcedit: & contra ſæpenumero ponitur a poetis. Reuocare. Reducere. Fatum. fati neceſſitas. Nectare odorato. ſuauiſſimi odoris liquore. Eſt enim. Nectar deorum potio: ut iam ſæpius diximus. Tanges tamen æthera dixit. Quāuis inquit a pollo te ad uitam reuocare non poſſim. ad cælum tamen peruenies. Nam thuris fumus ad deos uſq; in cælū peruenire credit̄. Delicuit. mollle & tenerum factum ē: a deliqueſco præteritum. Sēſim. Paulatim. Cacumine. In ſummitate. Tumulum. harenæ aggerem. At Clytien. Clytie nympha a ſole derelicta cū nouē dies ſine ullo cibo ac potu exegiſſet: tandem deorum miſeratione in herbā heliotropium cōuerſa fingitur: quæ nūc quoq; priſtini amoris memor continue folia ad ſolē uertit. Vnde etiam nomen accepit. Nam Heliotropium dicitur ſolis conuerſio. ἥλιος nāq; ſol. τροπή conuerſio dicitur. Quanuis amor excuſare dolorem. Amore enim quo Apollinē ꝑſequebatur: dolebat: clytie ſibi aliam præferri. Dolore autem coacta indicauit patri Leucothoes cum ſole cōcubitū. Auctor lucis. Periphraſis ē ſolis. qui Lucis eſt effector. Modum. finē. Tabuit ex illo. Ex eo inquit tempore quo a ſole fuit derelicta: tabeſcere cœpit clytie commerciū q; aliarum nympharū fugere. Sub Ioue. Sub dio. ad aerem. Nouem Luces. Nouem dies.

Flectebat. Vertebat. Hæſiſſe. Affixa fuiſſe terræ ſic ut ſurgere non poſſet. Luridus. fuſcus.

Vertitur ad ſolem. ad nomen herbæ quæ heliotropium dicitur alludit. Suum. a ſe amatum.

Mutata. In Heliotropium herbam conuerſa.

Ceperat. Occupauerat. Delectarat. Poſcitur Alcithoe. Rogatur ut aliquid fabularum narret

Quæ radio nauicula. inſtrument ūeſt ligneū. quo utuntur textores. Stantis telæ. pendentis.

Idæi. phrygii. Nam Ida mons eſt phrygiæ. & cretæ. Contulit. Conuertit. Has autem fabulas quæ uix unquam apud aliquem præſtātum poetarum inueniuntur breuiter percurrit poeta: uidens illas nullo fere in uſu futuras. Tantus dolor urit amantes. Acclamatio eſt in amantū Zelotypiam. Tātus inquit dolor amantes cruciat: ut ſepænumero amatos perdant. Nec loquor Scython quidam ex mare in fœminam mirando quodammodo fuit cōmutatus. Id autem fieri poſſe Plynius quoque ē auctor. Te quoque nunc Adamas. Celmus nutritius fuit Iouis: cui dum paruus erat: fuit admodum gratus. Poſtea quam uero Iupiter deorum imperium eſt adeptus: ipſum in Adamantem conuertit: quia uulgaſſet Iouem fuiſſe mortalem.

Dat tibi: quo poſſis defoſſos promere uultus.
Nec tu iam poteras enectum pondere terræ
Tolleř nympha caput: corpuſq; exāgue iacebas.
Nil illo fertur uolucrum moderator equorum
Poſt phaethonteos uidiſſe dolentius ignes.
Ille quidem gelidos radiorum uiribus artus
Si queat: in uiuum temptat reuocare colorem.
Sed quoniam tantis fatum conatibus obſtat.
Nectare odorato ſparſit corpuſque locumque:
Multaq; pręqueſtus: tanges tamē æthera dixit.
Protinus imbutum cęleſti nectare corpus
Delicuit: terramque ſuo madefecit odore.
Virgaque per glebas ſenſim radicibus actis
Thurea ſurrexit: tumulumq; cacumine rupit.
At clytien: q̄uis amor excuſare dolorem:
Indiciumq; dolor poterat: non amplius auctor
Lucis adit: uenerīſque modum ſibi fecit in illa.
Tabuit ex illo dementer amoribus uſa
Nympharum īpatiens: & ſub Ioue nocte dieque
Sedit humo nuda nudis incompta capillis.
Perque nouem luces expers undæque cibique.
Rore mero lachrymiſque ſuis ieiunia pauit.
Nec ſe mouit humo tantum ſpectabat euntis
Ora dei: uultuſque ſuos flectebat ad illum.
Membra ferūt hęſiſſe ſolo: partēque coloris
Luridus exangues pallor conuertit in herbas.
Eſt in parte rubor: uioleque ſimillimus ora
Flos tegit. illa ſuum: quāuis radice tenetur:
Vertitur ad ſolem: mutataque ſeruat amorem.
Dixerat: & factum mirabile ceperat aures.
Pars fieri potuiſſe negant. pars omnia ueros
Poſſe deos memorant. ſed non ē Bacchus in illis.
Poſcitur alcithoe. poſtq̄ ſiluere ſorores.
Quæ radio ſtantis percurrens ſtamina telę
Vulgatos taceo dixit paſtoris amores
Daphnidis idæi: quem nymphe pellicis ira
Contulit in ſaxum. tantus dolor urit amantes.
Nec loquar: ut quondam naturæ iure nouato
Ambiguus fuerit modo uir. mō fœmina ſcythō

Clytie ī heliotropiū

Daphnis idæus ī ſaxum Scythō ī fœminam

σίδηρος· κέλμις γὰρ ὡς τῶν ἰδαίων δακτύλων τὴν μητέρα ῥέαν ὑβρίσας, μὴ ὑποδεξάμενος ὑπὸ τῶν ἀδελφῶν εὐμενῶς ἐν τῇ ἴδῃ ἔφυ ὁ ... ἐγένετο σίδηρος.

Largoque ſatos curetas ab himbri. Curetes populi fuere Cretæ antiquiſſimi: qui una cũ corybantibus Iouẽ nutriuere. Sed cũ deinde religionem contemnerent ab Ioue ipſo imbribus fuere deleti. Poſtea uero cũ nemo deos coleret ex fungis eoſdem curetas reparauit. Et crocon. Crocos adoleſcens fuit: quem ſmilax uirgo cũ amaret neq; frui poſſet: ambo in flores conuerſi fuerunt. Vnde ſmilaceæ croceæq; coronæ dicuntur. Sane ſmilax ut ſcribit galenus etiam ſine s littera interdum enunciat̃ Vnde ſit infamis. Salmacis fons eſt cariæ: quem qui ingrediuntur: effœminati ac molles egrediuntur. Huius autem rei cauſam poeta refert in hermaphroditi

Te quoque nũc adamas: quõdã fidiſſime paruo
Celme ioui: largoq; ſatos curetas ab hymbri.
Et crocon in paruos uerſum cum ſmilace flores
Prætereo: dulciq; animos nouitate tenebo.
Vnde ſit infamis. quare male fortibus undis
Salmacis eneruet: tactoſq; remolliat artus
Diſcite. cauſa latet. uis eſt notiſſima fontis.
Mercurio puerum diua cythereide natum
Naiades idæis enutriuere ſub antris.
Cuius erat facies: in qua materq; paterq;
Cognoſci poſſent. nomen quoq; traxit ab illis.
Is tria cum primum fecit quinquennia: montes
Deſeruit patrios: idaq; altrice relicta
Ignotis errare locis. ignota uidere
Flumina gaudebat ſtudio minuente laborem.
Ille etiam lycias urbes: lyciæq; propinquos
Caras adit. uidet hic ſtagnum lucentis ad imum
Vſq; ſolum lymphæ. non illic canna paluſtris:
Nec ſteriles uluæ: nec acuta cuſpide iunci.
Perſpicuus liquor eſt. ſtagni tamen ultima uiuo
Ceſpite cinguntur. ſemperq; uirentibus herbis.
Nympha colit: ſed nec uenatibus apta: nec arcus
Flectere quæ ſoleat: nec quæ contendere curſu.
Solaq; naiadum celeri non nota dianæ.
Sæpe ſuas illi fama eſt dixiſſe ſorores.
Salmaci uel iaculum uel pictas ſume pharetras:
Et tua cum duris uenatibus ocia miſce.
Nec iaculum ſumit: nec pictas illa pharetras.
Nec ſua cum duris uenatibus ocia miſcet.
Sed modo fonte ſuo formoſos perluit artus.
Sæpe cythoriaco diducit pectine crines.
Et quid ſe deceat: ſpectatas conſulit undas:
Nunc perlucenti circundata corpus amictu
Mollibus aut foliis: aut mollibus ĩcubat herbis.
Sępe legit flores: & tunc quoq; forte ligebat:
Cum puerum uidit: uiſumq; optauit habere.
Nec tamen ante adit: & ſi properabat adire:
Quam ſe compoſuit. q̃ circumſpexit amictus.
Et finxit uultum: & meruit formoſa uideri.
Tunc ſic orſa loqui. puer o digniſſime credi

Celmus in Adamantẽ.

preces: qui parentes rogauit ut quemadmodum ipſe: ſic alii quoque fontem illum intrantes mollеſcerent. Nã Hermaphroditus Mercurii ac Veneris filius fuit formoſiſſimus: qui cum in fontem Salmacidis nymphæ ingreſſus foret: ita a nympha fuit colligatus ut ex duobus corporibus unũ fieret utrumq; habens ſexum. Vnde etiam nunc Hermaphroditi utroq; præditi ſunt ſexu.

Crocos cũ ſmilace in flores

Eneruet. Neruos ac uires eripiat. effœmiet. Remolliat. molles ac effœmiatos efficiat. Diua cythereide. Venere. Sub idæis ãtris. In ſpelũcis Idæ montis phrygiq;. Cuius erat facies. Formoſiſſimum fuiſſe Hermaphroditum ſignificat: cum ſimilem eum fuiſſe parentibus dicat.

Salmacis fons

Nomẽ quoq; traxit ab illis. Nã hermaphroditus ἀπὸ τοῦ ἑρμοῦ. hoc ẽ. Mercurio & ἀφροδίτης uenere fuit appllatus. Studio. Cupiditate & animi inclinatiõe.

Hermaphroditus

Lycias urbes. Lycia Lydia & caria ꝓuinciæ ſunt finitimæ. Caras adit. Cares populi ſunt cariæ. Eſt autem accuſatiuus græcus. Car enim caros declinatur in maſculino. in fœminino autem Caiera. Carræ uero urbs eſt Meſſopotamiæ Craſſi cæde nobilis a Carra Syriæ fluuio denominata. Videt hic ſtagnum. Fontis ſalmacidis deſcriptio. Viuo ceſpite. Naturali terra. Nympha colit habitat. Idem autẽ cum fõte nomen habet. Salmacis enĩ nympha ut ſcribit ſex. pompeius: Cæli & terræ filia molliſſima fert̃ fuiſſe cauſa fontis Halycarnaſi aquæ appellandæ Salmacidis: quam qui bibiſſet uitio impudicitiæ molleſceret ob eam cauſam: quod eius aditus angustatus parietibus occaſionem largitur iuuenibus petulantibus puerorum puellarumq; uiolãdarum. quia non patet effugium. unde Ennius: Salmacidas ſpolia ſine ſanguĩe & ſudor̃. Quod in molles atq; effœminatos dictum curruptelegitur in primo de officiis Cicerõis: inepteque ab iis qui in illud opus cõmentaria ſcripſerunt: exponitur: ut in quadam diſputatione noſtra: quæ circumfertur: copioſius diximus. Duris uenatibus. laborioſis uenationibus. Cytheriaco. pulchro qualis uenerem deceret. Aut certe Cythoriaco legendum eſt a Cythoro mõte buxis abũdante: ex quo ligno pulchri pectines cõficiũtur.

Perlucenti amictu. ꝑlucida ueſte. Significat aũt hãc nympham molliſſimam fuiſſe. Incubat. recubat. iacet. Cõpoſuit. ornauit. Et finxit uultũ ſumpſit uultum. blandum amantique aptum.

Eſſe deus. ſeu tu deus es: potes eſſe cupido:
Siue es mortalis: qui te genuere beati.
Et mater felix: & fortunata profecto
Si qua tibi ſoror eſt. & quæ dedit ubera nutrix:
Sed longe cunctis longeq; beatior illa eſt:
Si qua tibi ſponſa eſt. ſi quam dignabere tæda.
Hic tibi ſiue aliqua eſt: mea ſit furtiua uoluptas.
Seu nulla eſt: ego ſim: thalamũq; ineamus eũdẽ.
Nais ab his tacuit. pueri rubor ora notauit.
Neſcit quid ſit amor. ſed & erubuiſſe decebat:
Hic color aprica pendentibus arbore pomis:
Aut ebori tincto eſt: aut ſub candore rubenti
Cum fruſtra reſonant æra auxiliaria lunę.
Poſcenti nymphæ ſine fine ſororia ſaltem
Oſcula: iamq; manus ad eburnea colla ferenti
Deſinis an fugio: tecũq; ait iſta relinquo?
Salmacis extimuit: locaq; hæc tibi libera trado
Hoſpes ait. ſimulat gradu diſcedere uerſo:
Tum quoq; reſpiciens fruticumq; recondita ſilua
Delituit: flexoq; genu ſummiſit. at ille
Scilicet ut uacuus & inobſeruatus in herbis
Huc it: & hinc illuc. & in alludentibus undis
Summa pedum taloq; tenus ueſtigia tingit:
Nec mora. temperie blandarum captus aquarũ
Mollia de tenero uelamina corpore ponit.
Tum uero ſtupuit: nudæq; cupidine formę
Salmacis exarſit. flagrant quoq; lumĩa nymphę.
Non aliter q̃ cum puro nitidiſſimus orbe
Oppoſita ſpeculi refertur imagine phœbus:
Vixq; moram patitur. uix iã ſua gaudia differt.
Iam cupit amplecti. iam ſe male continet amens
Ille cauis uelox applauſo corpore palmis
Deſilit in latices: alternaq; brachia iactans
In liquidis tranſlucet aquis: ut eburnea ſi quis
Signa tegat claro uel candida lilia uitro.
Vicimus & meus eſt exclamat nais: & omni
Veſte procul iacta mediis immittitur undis:
Pugnãtemq; tenet: luctantiaq; oſcula carpit:
Subiectatq; manus: inuitaq; pectora tangit.
Et nunc hac iuueni. nunc circũfunditur illac.
Deniq; nitentem contra: elabiq; uolentem
Implicat ut ſerpens: quam regia ſuſtinet ales:
Sublimemq; rapit. pendens caput illa pedeſq;
Alligat: & cauda ſpatiantes implicat alas.

Siquam dignabere tæda. Siquam tuis nuptiis dignam exiſtimabis. Hic tibi ſiue aliqua eſt. Si inquit ſpõſam habes: mecum uelis hoc loco furtim coire. Sin uero nõ habes. me uelim accipias uxorem. Ab hiis. poſt hæc. Hic color. His ſimilitudinibus declarat. qualis eſſet Hermaphroditi pueri color: poſteaq̃ audita nymphæ oratione erubuit. Aprica. ſoli expoſita. Arbores autem ſoli expoſitæ rubicunda poma ferre ſolent. Aut ebori ticto. Minio ac purpureo colore picto. Aut ſub candore rubenti lunæ. hoc eſt lunæ eclipſim patienti. Tunc enim rubeſcere uidetur. Cum fruſtra reſonãt. fruſtra perſtrepũt. nihil enĩ lunæ deficienti proſunt. Quanuis uulgus putet carmina ueneficarum æreorum uaſorum tinnitibus impediri: ne eclipſin lunæ inducant. Vnde Iuuenalis loquacitatem mulierum carpens inquit. Vna laboranti poterit ſuccurrere lunæ. Aera ærea uaſa. Auxiliaria. auxiliũ lunæ afferentia: ne ueneficarum deficiat carminibus. Sororia oſcula. caſta & pudica: qualia ſorores decent. Eſt autem adiectiuum nomen ſororius a ſorore declinatum. neq; eum ſignificat qui alicuius ſororem duxit uxorem: ut quidam putant. Eburnea. candida ut ebur. Deſinis an fugio. Aut deſine inquit. aut ego hinc fugiam: ac tibi ſoli iſta loca relinquam. Extimuit. ne fugeret. Gradu uerſo. Conuerſo greſſu & paſſu. Fruticum ſylua. Frutices medii ſunt inter arboes & herbas. Vt uacuus. utpote ocioſus. Et aliis curis ſolutus. Et ĩobſeruatus. Nõ uiſus a quoq̃ nõ notatus. Alludentibus. quæ alludere ſibi blandirique uidebantur. Mollia uelamina. molles ueſtes ac tenues. Flagrant quoque lumia nymphæ. hoc eſt. oculi quoque nymphæ Salmacidos flagrare uidentur. Nam etiam oculis prodebat quanta potiũdi pueri cupiditate teneretur: id quod amore captis fere uſu uenire ſolet. Non aliter. Sic ĩquit oculi nymphæ flagrare uidentur ac ſplendere: ut ſolis radii ſereno aere: cum ipſis ſpeculum opponitur. Nam tunc & ſplendidiſſimi uidentur & ignem contrahunt.

Puro orbe. Nebulis carẽte: & Sereno aere. Ille cauis uelox. Natantium morem exprimit. Ingreſſuri enim aquas mãibus cauis corpus ſibi ꝑcutiunt. Liquidis. puris: Signa. ſtatuas. Luctantia oſcula carpit. ab illo reluctante. eſt enim hypallage. Inuita. ꝓ illi inuito ac nolenti. altera hypallage. Nitentem contra. repugnãtem reluctantem. Implicat ut ſerpens. His ſimilitudinibus oſtẽdit q̃ arctum ſtrictumque teneat Salmacis Hermaphroditum. Regia ales: aquila: q̃ idcirco ĩ Iouis tutela eſſe dicitur: quod ex auibus ſola nunquam fulmine tangatur. Eſt autem ſerpentibus infeſtiſſima: a quibus ſæpenumero ita implicatur: ut in terram una cum illis decidat.

Vtq; ſolent hædere longos intexere truncos:
Vt ue ſub æquoribus deprenſum polypus hoſtē
Continet ex omni demiſſis parte flagellis.
Perſtat atlantiades: ſperataq; gaudia nymphę
Denegat. illa premit: demiſſaq; corpore toto
Sicut inhærebat: pugnes licet improbe dixit:
Non tamen effugies. ita dii iubeatis: & iſtum
Nulla dies a me: nec me diducat ab iſto.
Vota ſuos habuere deos. nam mixta duorum,
Corpora iunguntur: facieſq; inducitur illis
Vna: uelut ſi quis conducat cortice ramos:
Creſcendo iungi pariterq; adoleſcere cernit,
Sic ubi complexu coierunt membra tenaci:
Nec duo ſunt: ſed forma duplex: nec fœmīa dici:
Nec puer ut poſſit: neutrūq; & utrūq; uidetur.
Ergo ubi ſe liquidas: quo uir deſcenderat: undas
Semimarem feciſſe uidet: mollitaq; in illis
Membra: manus tendens: ſed iam nō uoce uirili
Hermaphroditus ait. nato date munera ueſtro
Et pater & genitrix amborum nomen habenti.
Quiſquis in hos fontes uir uenerit: exeat inde
Semiuir: & tactis ſubito molleſcat in undis.
Motus uterq; parens nati rata uerba biformis
Fecit: & incerto fontem medicamine tinxit.
Finis erat dictis: & adhuc mineia proles
Vrget opus: ſpernitq; deum: feſtumq; ꝓphanat:
Tympana cum ſubito non apparentia raucis
Obſtupuere ſonis: & adunco tibia cornu:
Tinnulaq; æra ſonant: & olent myrrhæq; crociq;
Reſq; fide maior: cœpere uireſcere telę.
Inque hederę faciem pendens frondeſcere ueſtis
Pars abit in uites: & que modo fila fuerunt:
Palmite mutantur. de ſtamine pampinus exit.
Purpura fulgorem pictis accommodat uuis.
Iamq; dies exactus erat: tempuſq; ſubibat:
Quod tu nec tenebras. nec poſſes dicere lucem:
Sed cum luce tamē dubiæ confinia noctis.
Tecta repente quati: pingueſq; ardere uidētur
Lampades: & rutilis collucēt ignibus ędes.
Falſaq; ſęuarum ſimulacra ululare ferarum.
Fumida iamdudum latitāt per tecta ſorores:
Diuerſæque locis ignes ac lumina uitāt.
Dumq; petūt tenebras: paruos mēbrana p artus
Porrigitur: tenueſq; includunt brachia pēnæ.

Spatiantes. ſpatioſe & late ſe iactantes. Polypus. piſcis eſt miræ magnitudinis multos habēs pedes. Vnde etiā nomen accepit. Nam πολυσ multus. πουσ ποδοσ pes dicitur. Hic inſidiatur piſcatoribus: quos ſi ceperit: omnibus pedibus: quæ flagella uocat poeta: ſic ſtringit: ut nullo pacto effugere poſſint. Eſt etiam morbus a ſimilitudine piſcis dictus nares maxime infeſtās. de quo Horatius. Balbinū Polypus agræ. Perſtat in propoſito perſeuerat. Atlantiades. pronepos Atlantis. Nam Atlas Maiam genuit. Maia Mercurium. Mercurius Hermaphroditum. Diducat. Separet. Suos. proprios & propitios. Conducat. coniungat. Coierunt. Coniuncta fuerunt. Neutrū. nec puer. nec puella. Et utrūque: quia ſexum utrumq; habebat. Ergo ubi. Nunc aſſignat cauſā: id quod in narrationis principio pollicita eſt alcithoe: cur Salmacidis fontem ingredientes molles effœminatique reddantur. Quo uir. In quas uir non mollis ſed fortis & conſtans deſcenderat & ingreſſus fuerat. Semimarem. Semi uirum & effœminatum. Mollita. Mollia facta. Venerit. Ingreſſus fuerit. Biformis. qui & maris & fœminæ formam referebat: qualem hermaphroditi habent. Incerto. Ignoto. Finis erat dictis. Alcithoe una cum ſororibus poſt finitas fabulas ira Bacchi: cuius ſacra contemnebant: in ueſpertiliones aues fuerūt conuerſæ: ac earum domus incenſa. Mineia proles. Minei filiæ. Vrget opus. operi inſtat. Prophanat. polluit. prophanum ac non ſacrum efficit. Prophanum enim opponitur ſacro. Tinnula. Tinnientia ac reſonātia. Tinnire proprie dicuntur æra percuſſa. Vnde etiam Tintinnabula ſunt appellata. Myrrhæq; croci. Illis enī delibutus bacchus ad eas fuerat ingreſſus: quāuis non uideretur. Reſq; fide maior. hoc ē. maior ꝗ̄ cui fides debeat adhiberi. Multas autem in tranſcurſu metamorphoſis poeta deſcribit ſic apte ut nulla indigeant expoſitione. Iamque dies exactus erat. Iam īquit dies erat præteritus. Quod nec tenebras. Crepuſculi deſcriptio eſt. nam crepuſculum dubia lux dicitur. Pingues lampades. faces ex pingui & reſinam ferenti tæda confectæ. Non autem propter oleum pingues. Lāpas enī generale eſt uocabulum omnium eorum quæ accenſa lucēt. Ferarum. Tygrium & Lyncū quæ feræ Bacchi currum trahere dicūtur. Membrana. cartilago quæ membrana charta eſſe uidet. Tenueſque. hoc eſt. brachia in alas fuere conuerſa. Veterem figuram. Priſtinam. & humanam formam. Non illas pluma leuauit. Mineides inquit plume leuitate nō fuerunt in aerē ſublatæ: ſed trāſlucentibus & cartilagineis alis. Veſpertiliones enim ſunt implumes.

Telæ ī hederā & uites

Pro corpore. pro corporis magnitudine. Seroq; tenent a ueſpere nomen. ueſpertiliones enim a ueſpere dicunt. Tum uero totis. Ino Bacchi nutrix ac matertera uxorq; Athamantis in odiū Iunonis īcidit: quod ubiq; Bacchi uires laudibus extollebat: cum & alumni & mariti & filiorum felicitate nimium ſuperba uideretur. Hanc igitur Iuno ut affligeret ad inferos deſcendens unam e furiis excitauit: quæ Athamanta in tantum furorem coniecit: ut Learchum filium īterfecerit. Ino autem mariti furorem fugiens e ſcopulo ſe una cum Melicerta altero filio in mare præcipitauit. Qui ueneris precibus a Neptuno excepti: & Ino in Leucothean deam: q̄ Matuta. & melicerta in Palæmonem: qui latine Portunuſ dicitur: fuere commutati. Matertera. Ino enim Semeles fuit ſoror: quæ Bacchum tanꝗ̄ filiū educauit. De tot ſororibus expers. Vna doloris erat. Sola dolore carebat. Aliæ nāq; ſorores filios amiſerant. Agaue Pentheum. Autonoe Actæonem. Niſi quem fecere ſorores. Ex infortuniis nanq; ſororum dolorē capiebat Ino. alias felix haberi poterat. Natis. filiis. Learcho & Melicerta. Thalamo Athamantis nuptiis Athamantis Thebanorum principis ac Aeoli regis uentorum filii. Sublimes animos. Elatos ac ſuperbos. Alumni bacchi quem aluerat. Alumnus autem ſemper in paſſiua accipitur ſignificatione: ꝗ̄uis quidam Laurentio uallæ contradicere pulchrum putantes in actiua quoq; inueniri contendant. Numine. diuinitate. Non tulit tolerare non potuit. Et ſecum. Locuta eſt ſubaudiatur. De pellice natus. bacchus Semeles filius. Mæonios nautas. Thyrrhenos qui a Mæonia erant oriundi. Vertere. conuertere in Delphinos: ut paulo ante uidimus. Et laceranda. Pentheum ſignificat qui ut uidimus: ſub apri forma a mr̄e materteriſq; fuit dilaceratus. Triplices. Tres. Nouis alis. quæ antea nunꝗ̄ uiſæ fuerunt. Nam ex ſola cartilagine ac membrana cōſtant. Pentheia cæde: Penthei occiſione. Eſt autē poſſeſſiuum triſyllabum: cuius penultima apud græcos cum ει diphthongo ſcribitur: q̄ quidem uel in e uel in i longā a nobis cōuerti ſolet: ꝗ̄uis antiqui eadem ει diphthongo uterentur. Cur non ſtimuletur. In furorem agatur. Ino ſororum exemplo. Eſt uia decliuis. uiam quæ ducit ad inferos: primum deſcribit. Deinde ipſas ſedes īfernas. Nubila. Vmbroſa. obſcura. Funeſta taxo. Ferali ac peſtifera. Nā Taxus arbor eſt maxime uenenoſa. Vnde toxica fuere denominata: ut Plynius ſcribit. Ducit ad īfernas deeſt Quæ. Sic Virgilius. Vrbs ātiqua fuit Tyrii tenuere colōi: deeſt quā. Styx iners. īmobilis. Paludes. n. q̄ nō mouenť: & nebulas & tetrum emittunt odorem. Simulacraq; functā ſepulchris. hoc eſt. animæ quarum corpora ſepulchra ſortita ſunt. Nam quarum cadauera īſepulta iacerent. iis trāſire ſtygē paludē nō dabat: ſecundum priſcorum opinionem. Senta. ſenticoſa. ſpinoſa. Sētes. n. ſpinæ dicunť. Stygiā urbē. infernā. Fera regia. Crudelis aula Nigri ditis. Plutonis. Mille capax. Magnitudinem urbis ī infernæ ſignificat. Nec ulli exiguus populo eſt ulli multitudini quātalibet ſit. Animæ nanq; locum non occupant cū ſint incorporeæ. Parſq;

Veſpertilionis deſcriptio

Ino in deam

Nec qua perdiderint ueterem ratione figuram
Scire ſinunt tenebræ. non illas pluma leuauit.
Suſtinuere tamen ſe perlucentibus alis:
Conatæq; loqui mini mam pro corpore uocem
Emittunt: peraguntq; leues ſtridore querelas:
Tectaq; non ſiluas celebrant: lucemq; peroſæ
Nocte uolant: ſeroq; tenent a ueſpere nomen:
Tum uero totis bacchi memorabile thebis
Numen erat: magnaſq; noui matertera uires
Narrat ubiq; dei: deq; tot ſororbus expers
Vna doloris erat: niſi quem fecere ſorores.
Aſpicit hanc natis thalamoq; athamantis habētē
Sublimes animos: & alūni numine Iuno.
Non tulit: & ſecum. potuit de pellice natus
Vertere mæonios: pelagoq; immergere nautas:
Et laceranda ſuæ nati dare uiſcera matri:
Et triplices operire nouis mineidas alis:
Nil poterit Iuno: niſi multos flere dolores?
Idque mihi ſatis eſt. hæc una potentia noſtra eſt.
Ipſe docet quid agam. fas eſt & ab hoſte doceri.
Quidque furor ualeat pentheia cæde ſatiſque
Ac ſuper oſtendit cur non ſtimuletur: eatque
Per cognata ſuis exempla furoribus Ino?
Eſt uia decliuis funeſta nubila taxo:
Ducit ad infernas per multa ſilentia ſedes.
Styx nebulas exhalat iners: umbręq; recentes
Deſcēdunt illac: ſimulacraque fūcta ſepulchris.
Pallor hyemſqne tenent late loca ſenta: nouique
Qua ſit iter māes ſtygiam quod ducat ad urbē:
Ignorant. ubi ſit nigri fera regia ditis.
Mille capax aditus: & apertas undique portas
Vrbs habet: ut que fretum de tota flumina terra:
Sic omnes animas locus accipit ille: nec ulli
Exiguus populo eſt: turbamue accedere ſentit.
Errant exangues ſine corpore & oſſibus umbrę.
Parſque forum celebrant. pars imi tecta tyranni.
Pars aliquas artes antiquæ imitamina uitæ
Exercent. aliam partem ſua pœna coercet.
Suſtinet ire illuc cęleſti ſede relicta

Via ad inferos

Inferorū urbiſ deſcriptio

ſorum celebrant. Id ſequitur quod inquit in ſexto Verg. nam unuſquiſq; apud inferos iiſdem ſtudiis delectaẽ: quibus dum uiueret: tenebatur. Nõnulli ergo apud inferos ſunt cauſidici. alii aulici. alii artiſices: alii incarcere detinentur. Imi tyranni. Inferni regis Plutonis. Tantum odiis. Parentheſis eſt acclamationem continens Adeo inquit Iuno ab ira odioque uexabaẽ. Simul. poſtq̃. Cerberus. Canis eſt triceps inferorum cuſtos. Sorores nocte genitas. Furias. Eumenides nanq; noctis & Achærontis filiæ fuiſſe dicunẽ. Sunt autem tres. Tiſiphone. Alecto. & Megæra. Graue & ĩplacabile numen. Moleſtũ & quod nullis precibus placari poteſt.

Adamante. Adamas adeo durus eſt lapis: ut nulla alia re q̃ hircino ſanguine frangi poſſit. Sedes ſcelerata uocatur. Sceleratorum ſedes uo catur carcer: in quo ex iis q plectebantur nõ nul los ẽumerat. Viſcera p̃bebat. Tityus laniãda. Tityus Terræ fuiſſe filius diciẽ adeo magnus: ut nouem iugera ſuo corpore occuparet. Hic cũ Latonæ uim inferre uellet: Sagittis Appollinis ad ĩferos detruſus: ea pœna fuit dãnatus ut uul-tures cor eius nunq̃ exedere ceſſent. Tibi Tan-tale nullæ. Tantalus Iouis ex Plote nympha fili us cum Iouis arcana hominibus prodidiſſet: fili umq; pelopen diis hoſpitio ſuſceptis comeden dum appoſuiſſet alias eſſe carnes mentitus: ad ĩ feros detruſus ea pœna plectitur: ut neque bibe re aquis etiã labia tãgentibus: neq; quicq̃ come dere poſſit: q̃uis illius capiti arbor ĩmineat; po-mis onuſta. Hac autem pœna auari omnes affi-ci uidenẽ: q partis pecũiis p auaritiã uti nõ poſ ſũt. Aut urges Siſyphæ. Siſyphus Aeoli fuit fi lius: qui cũ Iſthmũ Latrociniis ĩfeſtaret: a The ſeo ĩterfectus ea pœna apud inferos damnatus eſt: ut ex ima ualle ſaxum ad montis uerticẽ nun quam urgere deſiſtat: niſi cum in uallem deſcen dit ad ſaxum delapſum iterum in montis cacu-men impellendum. Hoc autem figmento deno tantur ambitioſi: qui quãuis ſæpius in petendis magiſtratibus repulſam ferant: ab ambiendo ta men nunq̃ deſiſtunt. Voluitur Ixion. Is Iuno-nem de ſtupro ĩterpellare auſus rotæ apud infe-ros ita fuit alligatus: ut ſemper uoluaẽ. Belides. Beli neptes. Nam Belus duos habuit filios Da-naum. & Aegyptum: pro quo imperiti ſcribunt ægiſthum. Is quinquaginta Danai filias totidẽ ſuis filius deſponſauit. Sed Danaus cum apolli-nis oraculo didiciſſet: ſe quandoque ab uno filio rũ Aegypti ſibi genero occiſum iri: filiabus mã-dauit: ut prima nocte quæque ſuum: maritos oc ciderẽt. Quæ quidem omnes præter unam hy permeſtram natu minorem: quæ lino ſpõſo pe percit: a quo poſtea Danaus fuit interfectus: pa tri ſũt obſecutæ. Quare ea pœna apud inferos ſunt damnatæ: ut cribris aquam haurire nũquã deſiſtant. Letum. mortem a lendo: quod non ẽ in uſu: quod mors omnia deleat. Patruelibus. Ex duobus fratribus nati patrueles dicuntur.

Et ante omnes Ixiona. Quia ab eo affecta in iuria fuerat. cum de ſtupro fuit ĩterpellata. Rur ſus ab illo. poſt illum. Cur hic e fratribus. Nã Siſyphus & Athamas fratres fuere filiiq; æoli.

Cum coniuge. Cum uxore ſua Ino.

(Tantum odiis iræq; dabat) ſaturnia iuno.
Quo ſimul intrauit: ſacroq; a corpore preſſum
Intremuit limen: tria Cerberus extulit ora:
Et tres latratus ſimul edidit. illa ſorores
Nocte uocat genitas graue & ĩplacabile numen.
Carceris ante fores clauſas adamante ſedebant:
Deq; ſuis atros pectebant crinibus angues:
Quam ſimul agnorunt inter caliginis umbras:
Surrexere deæ. ſedes ſcelerata uocatur.
Viſcera præbebat Tytius lanianda: no uẽq;
Iugeribus diſtractus erat. tibi Tantale nullę
Deprehẽdũtur aquæ: quęq; ĩminet effugit arbor;
Aut petis: aut urges ruiturum Siſyphe ſaxum:
Voluitur Ixion: & ſe ſequiturq; fugitq;.
Moliriq; ſuis letum patruelibus auſæ
Aſſidue repetunt: quas perdũt: Belides undas:
Quos omnes facie poſtq̃ ſaturnia torua
Vidit: & ante omnes Ixiona: rurſus ab illo
Siſyphon aſpiciens: cur hic e fratribus inquit
Perpetuas patitur pœnas? athamanta ſuperbum
Regia diues habet: qui me cum cõiuge ſemper
Spreuit? & exponit cauſas odiiq; uięq;:
Quidq; uelit. quod uellet erat: ne regia Cadmi
Staret: & in facinus traherent athamãta furores.
Imperium. promiſſa. preces confundit in unum;
Sollicitatq; deas. ſic hæc iunone locuta
Tiſiphone canos ut erat turbata capillos
Mouit: & obſtantes reiecit ab ore colubros:
Atq; ita. nõ longis opus eſt ambagibus inquit.
Facta puta quæcunq; iubes. inamabile regnum
Deſere: teq; refer cęli melioris ad auras.
Læta redit iuno: quam cęlum intrare parantem
Roratis luſtrauit aquis Thaumantias Iris.
Nec mora Tiſiphone madefactã ſanguine ſumit
Importuna facem: fluidoq; cruore rubentem
Induitur pallam: tortoq; incingitur angue:
Egrediturq; domo: luctus comitatur euntem;

Spreuit. Contempſit. Et exponit cauſas. odii: quo ꝑſequitur Athamantem. Quidq; uelit. exponit etiam quid uelit furias facere. Staret. erecta foret. Sed euerteretur. Et in facinus. In ſcelus. Traherent Athamã ta furores. hoc eſt: Vt Athamas furioſus effectus aliquid mali perpetraret. Imperium. promiſſa. Decorum ſeruat poeta. Nam iratorum confuſa ſemper eſt oratio. Tiſiphone. una eſt ex tribus inferni furiis quæ homi cidas maxime punit. unde etiam nomen accepit. nam τιω eſt punio. φογοσ cædes dicitur. Obſtantes colu bros. ſerpentes os impedientes ne loqui poſſet. Furiæ nanq; ſerpentes pro crinibus habere finguntur. Lon-gis ambagibus. Longis uerborũ circuitionibus. Longa oratiõe. Roratis. inſperſis. Luſtrauit. purgauit ab inferorum contactu. Thaumanti-as Iris. Thaumantis filia. Importuna. Moleſta.

Fluido cruore. corrupto ſanguine. Tiſiphões autem apparatum habitumq; perſpicue deſcri-bit. Luctus comitatur. Scite hi comites attribu untur Tiſiphone furiæ. Nam & luctus & pauo-ris & inſaniæ cauſa eſſe mortalibus Tiſiphone uidetur. Limine. Athamantis. Poſtes Aeolii. Inuæ Athimantis Aeoli nepotis. Pallorq; fo-res infecit acernas. Aduentu inquit Tiſiphones fores acernæ pallidæ fuerũt effectæ. Ex quo ma xima uis ueneni furiæ illius ſignificatur. Fores acernas. ex acere confectas: Acer nanq; arbor eſt operum elegantia & ſubtilitate citro ſecũda: ut Plinius ſcribit. Plura eius ſunt genera: quæ q uidere cupit: ex Plinii ſextodecimo uolumie: re-petat licet. Solque locum fugit. Aduentu Tiſi-phones ſol quoq; fugatus eſt. Infelix. infelices faciens. Sic Vergilius. Sis fœlix noſtrũq; leues q̃ cunq; laborem. Saniemq; uomunt. Venenum ex ore emittunt. Linguiſq; coruſcant. Linguas uibrant. Eſt enim trifida & longiſſima ſerpenti-bus lingua: quam tãta celeritate mouent: ut tres habere linguas uideantur. Graues animos. dif ficiles. anxios. Vulnera. Morſus. Diros ictus. graues affectus & perturbationes. Ictus autem proprie ſcorpionum dicuntur: quanuis & ſerpẽ tum. Et uirus echidnæ. Hidræ ſerpentis. echid-na uero latine uipera dicitur. Erroreſq; uagos. Errandi uagandiq; cupiditatem. Proprio autem epitheto uagos errores poeta uocauit. Cicuta. herba eſt præſentiſſimi ueneni. Furiale. In fu-rorem agens. Mouit. in furorem commouit.

Ignes. Venti & facis agitatione cõmotos. Cõ ſequitur ignibus. aſſequtur ſic ut continenter igne us orbis uideretur. Sic uictrix. uoti compos.

Sumptumq; recingitur anguem. Serpentem quo cincta erat Tiſiphone reſoluit.. Furibun-dus. Furioſus. Io comites. uox eſt & bacchanti um & furentium. Rotat. Circumducit. Rigi-do. ſaxo. Duro & aſpo. Diſcutit. Diſiicit. illidit Diſtringit quatiendo. Infantia ora. infantis ca-put. Sparſi ueneni. a Tiſiphone. Exululat. cla mores horrẽdos emittit. Male ſana. Inſana & furioſa. Euoe bacche. uox eſt bacchantium.

Et pauor: & terror: trepidoq; inſania uultu.
Limine conſtiterat. poſtes tremuiſſe feruntur
Aeolii. pallorq; fores infecit acernas.
Solq; locum fugit. monſtris exterrita coniunx.
Territus eſt athamas: tectoq; exire parabant.
Obſtitit infelix: aditumq; obſedit erynnis.
Nexaq; uipereis diſtendens brachia nodis
Cæſariem excuſſit. motæ ſonuere colubrę.
Parſq; iacens humeris. pars circum pectora lapſę
Sibila dant: ſaniẽq; uomunt: linguiſq; coruſcãt.
Inde duos mediis abrupit crinibus angues:
Peſtiferaq; manu raptos immiſit. at illi
Inooſq; ſinus. athamanteoſq; pererrant:
Inſpirantq; graues animos: nec uulnera membris
Vlla ferunt. mens eſt quæ diros ſentiat ictus.
Attulerat ſecum liquidi quoque monſtra ueneni
Oris cerberei ſpumas: & uirus echidnæ:
Erroreſq; uagos: cæcæq; obliuia mentis:
Et ſcelus: & lachrymas: rabiẽq;: & cędis amorẽ:
Omnia trita ſimul: quæ ſanguine mixta recenti
Coxerat ære cauo uiridi uerſata cicuta.
Dumq; pauent illi: uertit furiale uenenum
Pectus in amborum: pręcordiaq; intima mouit.
Tum face iactata per eundem ſępius orbem:
Conſequitur motos ueſociter ignibus ignes.
Sic uictrix iuſſiq; potens ad inania magni
Regna redit ditis: ſumptumq; recingitur anguẽ.
Protinus Aeolides media furibundus in aula
Clamat Io comites his retia tendite ſiluis.
Hic modo cum gemina uiſa eſt mihi prole leęna:
Vtq; ferę ſequitur ueſtigia coniugis amens:
Deq; ſinu matris ridentem: & parua Learchum
Brachia tendentem rapit. & bis terq; per auras
More rotat fundæ: rigidoq; infantia ſaxo
Diſcutit ora ferox. tum deniq; concita mater
Seu dolor hoc fecit: ſeu ſparſi cauſa ueneni
Exululat: ſparſiſq; fugit male ſana capillis.
Teque ferens paruum nudis melicerta lacertis
Euoe bacche ſonat. bacchi ſub nomine iuno

Sonat.Clamat. Hos uſus.Hanc utilitatem ut furas & inſanias. Imminet.Promontorium deſcribit unde ſe Ino cum Melicerta filio præcipitauit. Summa riget.aſpera & inculta eſt. In apertum æquor.In latum ma re. Occupat.celeriter aſcendit. Vires inſania fecerat.Parentheſis:qua res ueriſimilis efficitur. Onuſq; ſu/ um.Melicertam filium quem fugiens ſecum aſportauerat. Recanduit.Candida & alba facta eſt propter ſpu mam:quam concitatum mare emittere ſolet.Tametſi candere ꝓprie dicatur ferrum ignitum. Neptis.Inus. quæ Hermiones filiæ Veneris filia fuit. Suo patruo.Neptuno qui frater eſt Iouis:cuius tertia Venus eſſe filia dicitur. Quatuor enim Veneres fuiſſe Cicero in libris de natura deorum ſcribit.quarum pri/ mam quæ magna Venus appellatur:Cæli ac di ei filiam fuiſſe. Secundam ex maris ſpuma na/ tam. Tertiam Iouis & Diones filiam. Quartã ſyrii & Cyprie. Proxima. Nam Ioui cælum in mundi diuiſione. Neptuno terra cum mari opti git. In Ionio immenſo. Ionium mare eſt græ/ ciam alluens. Eſt autem ſpondaicus uerſus ne/ que ullius uocalis admittit colliſionem. Tuis. marinis. Aliqua etiam mihi.hoc eſt. Ego quo que aliquid gratiæ in mari habere debeo: cum in mari ex puma ſim nata. Indeque appellata.

Veneris origo

Obiter autem Ouidius aliam quoque tranſfor⸗ mationem exponit.Nam ſecunda Venus: ut di ximus:ex maris ſpuma ac ſanguine cæli teſticu⸗ lorum procreata fingitur. Saturnus enim Cælo patri iratus falce uirilia abſcidiſſe: eaque in ma/ re proieciſſe narratur: ex quorum ſanguine & maris ſpuma Venus concreta eſſe perhibetur. Vnde etiam Aphrodite αϖο τῆσ ἀφρον. hoc eſt a ſpuma uocatur. Nomenque ſimul faciem que uocauit. hoc eſt. Figuram & nomen Inus Melicertæ commutauit. Nam Ino Leucothea græce. latine Matuta fuit appellata. Melicerta uero a græcis Palæmon. a noſtris Portũnus fuit nuncupatus. Sidoniæ comites.Matronæ The bane Ino fugientem ſecutæ:cum ex ueſtigiis per cepiſſent eam ſe in mare præcipitaſſe: Iunoni in uidiam facere cœperunt. Quare Iuno irata eas partim in ſaxa. partim in aues commutauit.

Comites inus in lapides & aues

Primo ſaxo.in prima promontorii parte.

Nec dubium de mortæ ratæ. Nam eam mor⸗ tuam cum filio putauerunt. Cadmeida. Cad⸗ meiam.patronymicum pro poſſeſſiuo. Deplã xere.defleuere palmis pectora plagentes atque percutientes. Conuicia.contumelias. Monu menta.Memoriam. Solito plangore. Conſue ta percuſſione. Riguiſſe. duros factos eſſe.

Hæſit.permanſit. Quæ nunc quoque gurã gite in illo. Tapinoſis eſt. gurgitem enim pro ſi nu maris poſuit poeta.gurgites enim fluminum proprie dicuntur. Diſtringunt.radunt.leuiter attingunt. Cadmeides. Thebanæ mulieres a Cadmo Duce ſic dictæ. Neſcit Agenorides Cadmus uariis ſuorum īfortuniis uexatus The bas una cum Hermione Vxore dereliquit: Se⸗ que in Illyrium contulit: ubi cum Vxore in ſer⸗ pentem fuit conuerſus. Quod quidem idcirco fingitur: quia Cadmus cum iam eſſet ſenex: ab Amphione & zetho regno pulſus ad Illyrios ſe

Riſit:& hos uſus præſtet tibi dixit alũnus.
Imminet æquoribus ſcopulus.pars ima cauatur
Fluctibus: & tectas defēdit ab himbribus ũdas.
Sũma riget:frontemq; in apertũ porrigit æquor.
Occupat hunc(uires inſania fecerat)Ino:
Seque ſuper pontum nullo tardata timore
Mittit:onuſq; ſuum.percuſſa recanduit unda.
At uenus immeritæ neptis miſerata labores
Sic patruo blandita ſuo eſt.o numen aquarum:
Proxima cui cælo ceſſit neptune poteſtas:
Magna quidem poſco.ſed tu miſerere meorum.
Iactari quos cernis in ionio immenſo:
Et diis adde tuis. aliqua & mihi gratia ponto eſt:
Si tamen in medio quondam cõcreta profundo
Spuma fui:gratũque manet mihi nomē ab illa.
Annuit oranti neptunus:& abſtulit illis
Quod mortale fuit:maieſtatemq; uerendam
Impoſuit:nomēque ſimul faciemq; nouauit.
Leucotheaq; deum cum matre palæmona dixit.
Sidoniæ comites quantum ualuere ſecutę
Signa pedum primo uidere nouiſſima ſaxo.
Nec dubium de morte ratæ cadmeida palmis.
Deplanxere domum ſciſſis cum ueſte capillis.
Vtq; parum iuſtæ nimiumq; in pellice ſæuæ
Inuidiam fecere deæ.conuitia iuno
Non tulit:& faciam uos ipſas maxima dixit
Sæuitiæ monumenta meæ.res dicta ſecuta eſt.
Nam quæ pręcipue fuerat pia:perſequar inquit
In freta reginam:ſaltumq; datura moueri
Haud uſq̃ potuit:ſcopuloq; affixa cohæſit.
Altera dum ſolito temptat plangore ferire
Pectora:temptatos ſentit riguiſſe lacertos.
Illa manus:ut forte tetenderat in maris undaſ:
Saxea facta manus in eaſdem porrigit undas.
Huius ut harreptum laniabat uertice crinem:
Duratos ſubito digitos in crine uideres.
Quo quæq; in geſtu deprenſa eſt:hæſit in illo.
Pars uolucres factę:quæ nũc quoq; gurgite ī illo.
Aequora diſtringunt ſummis cadmeides alis.

Neſcit agenorides natam paruumq; nepotem
Aequoris eſſe deos.luctu serieq; malorum
Victus & oſtentis:quæ plurima uiderat:exit
Conditor urbe ſua:tãq̃ fortuna locorum
Non ſua ſe premeret:longiſq; erroribus actus
Contigit illyricos profuga cum coniuge fines.
Iamq; malis anniſq; graues dum prima retractãt
Facta domus:releguntq; ſuos ſermone labores:
Num ſacer ille mea traiectus cuſpide ſerpens
Cadmus ait fuerat:tum cum ſidone profectus
Vipereos ſparſi per humum noua ſemina dētes?
Quem ſi cura deum tam certa uindicat ira:
Ipſe precor ſerpens in longam porrigar aluum.
Dixit.& ut ſerpens in longam tenditur aluum:
Duratæq; cuti ſquamas increſcere ſentit:
Nigraq; cæruleis uariari corpora guttis.
In pectus cadit pronus:cõmixtaq; in unum
Paulatim tereti tenuantur acumine crura.
Bracchia iam reſtant.quæ reſtant brachia tendit.
Et lachrymis per adhuc humana fluentibus ora
Accede o coniunx.accede miſerrima dixit.
Dumq; aliquid ſupereſt de me:me tãge: manũq;
Accipe:dũ manus ē. dũ nõ totũ occupat anguis.
Ille quidem uult plura loqui:ſed lingua repente
In partes eſt fiſſa duas.nec uerba loquenti
Sufficiũt: quotiēſq; aliquos parat edere queſtus:
Sibilat.hanc illi uocem natura reliquit.
Nuda manu feriens exclamat pectora coniunx.
Cadme mane:teq; his infelix exue monſtris.
Cadme qd hoc?ubi pes?ubi ſũt hũeriq; mãuſq;?
Et color & facies?& dũ loquor omnia?cur non
Me quoq; cęleſtes in eundem uertitis anguem?
Dixerat.ille ſuę lambebat coniugis ora.
Inque ſinus caros:ueluti cognoſceret:ibat.
Et dabat amplexus aſſuetaq; colla petebat.
Quiſquis adeſt(aderãt comites)terretur.at illis
Lubrica perlucent criſtati colla draconis.
Et ſubito duo ſunt: iunctoq; uolumine ſerpunt:
Donec in appoſiti nemoris ſubiere latebras.
Nũc quoq; nec fugiũt hoīem. nec uulnere lædũt:
Quidq; prius fuerint placidi meminere dracões.
Sed tamen ambobus uerſę ſolatia formæ

contulit:ut Palæphatus ſcribit:ubi una cum Her mione uxore miſerrimam exegit uitam. Serie⸗ q; malorum. Continuatione infortuniorum.

Cadmus cũ uxore i ſerpentes

Et oſtentis.monſtris. Premeret.uexaret. Cõ tingit Illyricos fines.In Illyriũ peruenit.Eſt au⸗ tem Illyrium regio Epiro finitima ab Illyrio Po lyphemi filio cognominata: ut ſcribit Appianus.

Graues.Pleni.onerati. Dum prima retra/ ctant.Commemorant ſuæ domus primordia.

Releguntq; ſuos ſermone labores.colligunt.in memoriam reducunt. Num ſacer ille.Dubitat Cadmus an ille ſerpens:quem ad fontem inter⸗ fecit:alicui deorum fuerit conſecratus: q ſibi ma lorum cauſa fuerit. Quem ſi cura deum uindi cat.hoc eſt. Pro cuius cede ſi dii uindictã de me ſumunt:utinam ego quoque ſerpens efficiar: ut ab iſtis liberer malis. Eleganter autem dicimus uindico inimicos & patris cædem: pro eo quod ē punio inimicos & pro cæde patris uindictam ſumo. Tam certa ira.ut me nunquam malis ue xare ſint ceſſaturi. Porrigar.producar: prolon ger. Commixtaque in unnm. cõfuſa in unum.

Tenuantur.tenuia ac ſubtilia efficiuntur. Te reti.oblongo atque rotundo. Tendit.extendit ad uxorem. In partes eſt fiſſa duas. Serpentes bifidam ſiue ut Plinius ait: triſulcam uidentur habere linguam. Nec uerba loquenti ſuffici/ unt. Nec partes inqt linguæ ſubminiſtrant uer ba cadmo loqui uolenti. Sufficere nanq; hoc lo co eſt tranſitiuum. & ſubminiſtrare ſignificat.

Aliquos q̃ſtus.aliquas querelas. Qua i ſigni ficatõe citra diphthongũ ſcribitur. Quæſtus.n. cũ diphthõgo turpe ſignificat lucrũ. Sibilat. Si bilare uerbũ eſt facticiũ a uocis ſono declinatũ. Natura autē ſerpentes ſibilant. Et dum loquor omnia. Ordo ē & ſenſus. Et ubi ſunt omnia mē⸗ bra:dum loquor? Miratur eni Hermione quod nihil membrorum cadmi uidebat. Aderant co mites,parentheſis: qua ſignificantur comites ſal tem interfuiſſe illi tranſformationi. Criſtati dra conis,Criſtas in capite habentis. Draco autem απο του Δερκεσθαι hoc eſt a uidendo decli natur. Eſt enim acutiſſimi uiſus. Iunctoque uo lumine. Iuncta reuolutiõe. Appoſiti.iuxta po⸗ ſiti ac uicini. Sed tamen ambobus. Hæc idcir/ co a poeta narrantur:ut concinne quas expoſi/ turus eſt tranſfigurationes cum prioribus con/ nectantur. Nam Acriſius Rex Argiuorum & orgia Bacchi ſpernebat: & Perſeum ſibi nepo/ tem Iouis eſſe filium non credebat.Sic igitur ad Perſei geſta enarranda deſcendit poeta. Ne/ pos.Bacchus qui ex India deuicta glorioſiſſimũ reportauerat triumphum. Debellata. Bello deuicta. Achæia.græcia. Nam Achæia pars eſt græciæ. Vnde Achæi pro græcis accipiun/ tur. Sane Achæia cum diphthongo a Græcis ſcribitur. Sic autem eſſe ſcribendum. Achæi inde ducti facile oſtendunt.

Poſitis templis.ædificatis. Solus Abantiades. Acriſius ut in libro temporum ſcribit Euſebius: Abantis arguiorum Regis fuit filius:paterq; Danaes: ex qua Perſeum Iupiter ſuſcepit. Is a prœto fratre pulſus regno a Perſeo Nepote fuit reſtitutus:a quo tandem propter ingratitudinem in ſaxum fuit conuerſus. Abantiades. Abantis filius. Abantes quoque populi ſunt Euboeæ: a quibus etiam Abantis fuit appellata. ſiue ab Abante Argei filio uel Neptuni & Arethuſæ. Ab origine eadem. Quia & ipſe ab Ioue originem ducebat. Nam Belus Iouis fuit filius. Is uero pater fuit Abantis:cuius filium Acriſium fuiſſe diximus. Neq; enim Iouis eſſe putabat Perſea:filiũ ſubintelligamus uel genus.

Perſeus autem Iouis ex Danae Acriſii fuit filius. Is cum adoleuiſſet:ut ſcribit Ioannes grãmaticus Palladis:ut alii polydectis regis ſeriphi iuſſu ad gorgones debellandas eſt profectus: Aegide a Pallade ipſa ac talaribus ẽſeq; falcato a mercurio acceptis. Meduſæ igitur caput amputatũ cum in græciam referret: ab Atlante Mauritaniæ rege ab hoſpitio repulſus: gorgonis capite oſtenſo ipſum in montem eiuſdem nominis cõmutauit. Andromedam deinde uirginem Cephei regis ac Caſſiepiæ filiam monſtro marino crimine matris obiectam ea conditione liberauit:ut ſibi uxor traderetur. Sed cum iam nuptias celebraret:ac Phineus Cephei frater: cui andromeda antequam obiiceretur monſtro:fuerat deſponſata:ſibi eam ui auferre conaretur: & multos ex illius ſociis interfecit: & gorgonis capite oſtenſo Phineum ipſum cum reliquis in ſaxa cõuertit. Ac demum ĩ græciam reuerſus Prœtum acriſii fratrẽ:qui regno auum expulerat:in lapidem trãſformauit: acriſiumq; auum in regnum reduxit: ac Polydectẽ Seriphi Regem una cum multis aliis in ſaxa conuertit. Ipſe uero in orientem profectus Perſiam:Perſaſq; de nomine ſuo appellauit. Tãdem inde reuerſus cum acriſium auum in ſe ingratum in lapidem commutaſſet: ipſe cum andromeda uxore ac Cepheo ſocero:

Guttæ ſanguinis Meduſæ in ſerpentes

Magna nepos dederat:quem debellata colebat
India.quem poſitis celebrabat achæia templis.
Solus abantiades ab origine cretus eadem
Acriſius ſupereſt:qui mœnibus arceat urbis
Argolicæ:contraq; deum ferat arma:genuſq;
Non putat eſſe deum.neq; enĩ iouis eſſe putabat
Perſea:quem pluuio Danae conceperat auro.
Mox tamen Acriſium (tanta eſt præſentia ueri.)
Tam uiolaſſe deum:q̃ non agnoſſe nepotem
Pœnitet.impoſitus iam cælo eſt alter:& alter
Viperei referens ſpolium memorabile monſtrĩ
Aera carpebat tenerum ſtridentibus alis.
Cũq; ſuper lybicas uictor penderet harenas:
Gorgonei capitis guttæ cecidere cruentę.
Quas humus exceptas uarios aĩauit in angues:
Vnde frequens illa eſt infeſtaq; terra colubris.
Inde per immenſum uentis diſcordibus actus
Nunc huc nunc illuc exemplo nubis aquoſæ
Fertur:& ex alto ſeductas æthere longe

& Caſſiepia ſocru in cælum fuit tranſlatus:atque inter ſidera collocatus. Quem pluuio Danae conceperat auro. Danae acriſii filia quæ in turri ita concluſa erat a patre:qui acceperat ſe Nepotis manibus periturum: ut nullus uir ad eam accedere poſſet:a Ioue in auri guttas tranſformato fuit compreſſa. Quod cũ reſciuiſſet acriſius:ægre ferens illam in arca impoſitam in mare proiici iuſſit. Ea uero arca a Dicte piſcatore ſeriphio:ut Strabo narrat: ad polydectem Seriphi regem fuit delata:qui quãuis Danaen cogere non potuerit ut ſibi nuberet: Perſeum tamen infantem educauit. Pluuio auro. Nam Iupiter in auri guttas conuerſus in Danaes gremium pluiſſe fingitur. Tanta eſt præſentia ueri. acclamatio hæc interpoſita ſignificat maximam eſſe ueritatis potentiam. Præſentia.potentia. Pœnitet. Quia in ſaxum fuit commutatus. Impoſitus iam tum cælo eſt alter. Bacchus in numerum deorum relatus. Viperei monſtri ſpolium. Capitis Meduſæ eſt periphraſis. Nam phorcus ex cetho coniuge tres ſuſtulit filias eximia pulchritudine. Euryalian. Stheno. & Meduſam: & ut nonnulli uolunt Scyllam: quas Pomponius Mela ſcribit gorgadas inſulas æthiopici maris tenuiſſe. Vnde gorgones uidentur appellatæ: quæ unicum habuiſſe oculum finguntur. Quo cum libuiſſet:ſingulæ uterentur. Harum natu maxima fuit Meduſa: quæ cum quadam die ſola in littore uagaretur: a Neptuno ita fuit adamata: ut eam uel in templo Palladis: quo confugerat: uiolarit. Quare pallas indignata & crines eius quibus maxime Neptuno placuerat: in angues conuertit: & effecit ut quoſcunque aſpexiſſet: in lapides commutarentur. Hanc uero Perſeus ut iam diximus: ope Palladis a qua ſcutum chryſtallinum: & Mercurii a quo talaria & falcatum enſem acceperat:interemit. Quod quidem idcirco fictum uidetur: quod Perſeus illius ſuperatæ opibus p̄clara multa geſſit. Nam atlantem Mauritaniæ Regem & africam & totã græciam partemq; aſiæ ſubegit. Memorabile.memoratu dignum. Aera carpebat tenerum. hoc eſt.per aera penetratu facilem uolabat. Cumq; ſuper libycas. guttas ſanguinis ex Meduſæ capite cadentes in terram libyam uarios in ſerpentes conuerſas fuiſſe narrat poeta. Quod ideo fictum uidetur: quia libya ſerpentibus uenenoſis abundat.

Gorgonei capitis. Meduſæi. gorgones enim ut diximus:tres fuere ſorores: quarum Meduſa natu maxima a Perſeo capite fuit priuata. Colubris.ſerpentibus. Inde per immenſum:per infinitum ac inane:qui eſt aer.

Seductas.ſeparatas. Deſpectat.dehorſum ſpectat. Totumq; ſuperuolat orbem.hoc eſt ſupra totum terrarum orbem fertur. Gelidas arctos. Gelidos ſeptentriones:ad quos nunq̃ ſol accedit. Iamq; cadente die. occidente ſole. Credere.committere. In Heſperio orbe. In occidentali orbis parte. Nam heſperus ſtella eſt quæ ueſperi in occidente apparet. Vnde heſperius orbis. & hiſpania interdum heſperia uocatur. Sic autem cõcinne ingreditur tranſformationem Atlantis regis Mauritaniæ potentiſſimi in montem: ad quem cum perueniſſet Perſeus:rogauit ut ſe hoſpitio ſuſciperet:donec illuceſceret dies. Cæterum Atlas oraculo admonitus:ut

Deſpectat terras:totumq; ſuperuolat orbem.
Ter gelidas arctos. ter cancri brachia uidit.
Sæpe ſub occaſus. ſæpe eſt ablatus in ortus:
Iamq; cadente die ueritus ſe credere nocti
Conſtitit heſperio regnis atlantis in orbe.
Exiguamq; petit requiem:dum lucifer ignes
Euocet aurorę. curſus aurora diurnos.
Hic hominum cunctis ingenti corpore prętans
Iapetionides atlas fuit. ultima tellus
Rege ſub hoc & pontus erat:qui ſolis anhelis
Aequora ſubdit equis: & feſſos excipit axes.
Mille greges illi:totidemq; armenta per herbas
Errabant:& humum uicinia nulla premebat.
Arboreæ frondes auro radiante nitentes
Ex auro ramos. ex auro poma ferebant.
Hoſpes ait perſeus illi. ſeu gloria tangit
Te generis magni. generis mihi iupiter auctor:
Siue es mirator rerum:mirabere noſtras.
Hoſpitium requiemq; peto. memor ille uetuſtæ
Sortis erat. dederat Themis hanc parnaſia ſortẽ.
Tempus atla ueniet:tua quo ſpoliabitur auro
Arbor:& hunc prædę titulũ ioue natus habebit.
Id metuens ſolidis pomaria clauſerat atlas
Montibus:& uaſto dederat ſeruanda draconi:
Arcebatq; ſuis externos finibus omnes.
Huic quoq; uade procul:ne longe gloria rerum
Quas mentiris ait. longe tibi iupiter abſit.
Vimq; minis addit:manibuſq; expellere temptat
Cunctantem: & placidis miſcentẽ fortia dictis.
Viribus & inferior (quis enim par eſſet atlantis
Viribus?) at quoniã parui tibi gloria noſtra eſt.
Accipe munus ait:leuaq; a parte meduſæ
Ipſe retrouerſus ſquallentia protulit ora.
Quãtus erat mõs factus atlas:nã barba comæq;
In ſiluas abeunt. iuga ſunt humeriq; manuſq;.
Quod caput ante fuit: ſũmo eſt ĩ mõte cacumẽ.
Oſſa lapis fiunt. tum partes altus in omnes
Creuit in immenſum. ſic dii ſtatuiſtis:& omne
Cum tot ſideribus cælum requieuit in illo.

ſibi a Iouis filiis caueret:ne regno ab aliquo eorum priuaretur:illum ſuperbe admodum repulit. Quare Perſeus indignatus capite Meduſæ reuelato eum in montem tranſformauit: qui cælum ſuſtinere dicitur. Quod idcirco fictum eſſe uidetur:quod Perſeus ſuperatæ meduſæ opibus fretus Atlantis regnum inuaſit:eumq; in mõtes fugere coegit. Cælum autem humeris ſuſtinere fingitur Atlas:tum quod:ut ſcribit Plinius: Primus omnium Aſtrologiam inuenit: tum quod mons ipſe ita eſt altus ut cælum contingere uideatur. Sane apud antiquos: Atlantes uocabantur ſtatuæ: quæ columnas humeris ſuſtinebant. Ignes auroræ. Lumina auroræ:quæ ſemper ante ſolem fertur. Iapetionides atlas fuit. Atlas Iapeti gigantis & Lybiæ nymphæ filius fuit. q̃q̃ de matre parum inter ſcriptores conuenit. Alii nãque Clymenes. alii Aſiæ fuiſſe filium ferũt. Nos uero Plinium ſequimur: q cum lybiæ filium ſcribit fuiſſe. uerum alii quoq; fuerunt clari atlãtes: quorum unus in arcadia regnauit. alter in etruria. Vltima tellus. Mauritania cum reliquo occidente. Qui ſolis anhelis:feſſis ac defatigatis. Equi nanq; ſolis ab oceano Atlantico excipi uidentur. Vicinia nulla. nulli uicini inquit quicq̃ agrorum habebant quod exararent. Omnia nãq; ab atlante poſſidebantur. per quod ſignificatur fuiſſe locupletiſſimus. Vetuſtæ ſortis. antiq oraculi. Themis Parnaſia. Quæ in mõte Parnaſo templum habet. ut ĩ primo uidimus. Hũc titulum. hanc gloriam. Titulus autem a tutando dicitur:quod ſua cuiq; geſta operaq; tituli tueantur. Pomaria. Hortos arboribus cõſitos. Quã q̃ pomaria proprie ſint pomorum repoſitoria. Poma autem hæc ab Hercule & ipſo Iouis filio ablata fuiſſe notiſſimum eſt. Ne lõge gloria rerum. Recede inquit procul a noſtro regno: ne a nobis oppreſſus indicio ſis & gloriam rerum falſam eſſe:& a Iouis genere longe abeſſe. Par eſſet. Sufficere poſſet. ut enim omnium maximus ita ualentiſſimus erat. At quoniã parui. at quoniam inquit noſtram gloriam paruifacis:accipe munus tibi conueniens. Ipſe retrouerſus. Caute ne & ipſe in ſaxum conuerteretur. Sic dii ſtatuiſtis. uoluiſtis. Cuius autem rei rationem aſſignare non poſſumus: ad deorum potentiam referre ſolemus.

Atlas ĩ mõtem

Andromeda ceto expoſita

Clauſerat Hippotades. Aeolus Hippotæ nepos. Nam Aeolus Iouis fuit filius ex aceſta hippotæ troiani filia. Is idcirco rex uentorum eſſe phibetur: quod ut ſcribit Varro cũ apud nouem Siciliæ inſulas Italiæ propinquas Iliacis temporibus regnaret: ex conſurgentibus nebulis ita futuros uentos prædicebat: ut in ſua poteſtate eos a rudibus habere crederetur. Plinius autẽ ipſum uentorum rationem inueniſſe ſcribit. Pennis reſumptis. Talaribus: quæ per noctem depoſuerat: iterum aſſumptis. Telo unco. Enſe falcato.

Cepheia arua. Cephei regna. Cepheus enim ut ex ſententia Eurypidis ſcribit Iginus. Phœnicis fuit filius rex que æthiopũ & Caſſiepeiæ maritus: ac Andromedæ pater: qui andromedã filiam propter uxoris ſuperbiam monſtro marino obiicere fuerat coactus. Cum enim Caſſiepeia mater ſe Nereidibus pulchriorem eſſe iactaret: precibus ipſarum motus Neptunus belluam marinam immiſit: quæ æthiopiam uaſtaret. Quare conſultus Iupiter Hammon: qua ratione Nereides placari poſſent: reſpondit Cephei Caſſiepeiæq; progeniẽ monſtro eſſe obiiciẽdã. Andromedam igitur cum ad ſcopulum religatam Perſeus uidiſſet: ea conditione ſe illam liberaturum pactus eſt: ut ſibi uxor permitteretur. Cæterum phineus Cephei frater: cui antequã monſtro exponeretur Andromeda: fuerat deſponſata: cum ui eam Perſeo eripere conaretur: multis interfectis reliquos in ſe ruentes Perſeus ipſe Meduſæ capite detecto in lapides cõmutauit. Maternæ linguæ. Nã caſſiepeia de pulchritudine cum Nereidibus contendere fuerat auſa. Iniuſtus Hammõ. Iniquus Iupiter in ea ſententia ferenda. Neque enim iuſtum eſt: ut filii pro parentibus pœnas pendant. Hammon autem harenarius interpretatur. Nam in libyæ harenis templo celeberrimo ſub imagine Arietis Iupiter colebatur. Quanquam ſcribat Diodorus ex quorundã ſnĩa. Hammonẽ Libye regẽ fuiſſe Vxoremq; cepiſſe Rheam cæli filiã. Saturni aliorumq; Titanũ ſororẽ. Trahit inſcius ignes. hoc eſt. Ignarus quænam eſſet: amore ipſius capitur. Quatere. mouere. concutere.

Appellare uirum. Loqui cum uiro. Virgo. Cauſa eſt: cur uirum alloqui non auderet. Virgo nanque erat. Genitor lugubris. Pullis ueſtibus ĩdutus. Vinctoque in corpore adherent. hoc eſt. Ligatã Andromedam complectuntur.

Manere expectare. Ad opem ferendam. ad auxilium andromedæ ferendum. Hanc ego ſi peterẽ. Merito Perſeus dotes ſuas apud ignotos exponit: quo facilius id quod cupit: accipiat. Paciſcor. In pactionem deduco. Accipiunt legem. conditionem: quam ipſis tulerat Perſeus: ut ſua eſſet: ſi ipſam ſua uirtute ſeruaſſet. Acta impulſa. Hac autem ſimilitudine & magnitudo & impetus belluæ illius marinæ declaratur. Iuuenum ſudantibus lacertis. hypallage eſt. Nam Sudantium iuuenum lacertis impelluntur triremes.

Clauſerat hippotades æterno carcere uentos:
Admonitorq; operum cęlo clariſſimus alto
Lucifer ortus erat. pennis ligat ille reſumptis
Parte ab utraq; pedes: teloq; accingitur unco.
Et liquidum motis talaribus aera findit.
Gentibus innumeris circũq; infraq; relictis
Aethiopum populos cepheiaq; conſpicit arua.
Illic immeritam maternę pendere linguæ
Andromedã pœnas iniuſtus iuſſerat hãmon.
Quam ſimul ad duras religata brachia cautes
Vidit Abantiades: niſi q̧ leuis aura capillos
Mouerat: & tepido manabant lumina fletu:
Marmoreũ ratus eſſet opus. trahit inſcius ignes:
Et ſtupet: & uiſę correptus imagine formæ
Pene ſuas quatere eſt oblitus in aere pẽnas.
Vt ſtetit. o dixit non iſtis digna catenis:
Sed quibus inter ſe cupidi iunguntur amantes:
Pande requirenti nomen terræq; tuumq;:
Et cur uincla geras. primo ſilet illa: nec audet
Appellare uirum uirgo: manibuſq; modeſtos
Celaſſet uultus: ſi nõ religata fuiſſet.
Lumina: quod potuit: lachrymis ĩpleuit obortiſ.
Sępius inſtanti: ſua ne delicta fateri
Nolle uideretur: nomen terręq; ſuumq;:
Quantaq; maternę fuerit fiducia formę
Indicat: & nõdum memoratis omnibus unda
Inſonuit: ueniẽſq; immenſo bellua ponto
Eminet: & latum ſub pectore poſſidet ęquor.
Conclamat uirgo. genitor lugubris & una
Mater adeſt: ambo miſeri: ſed iuſtius illa.
Nec ſecum auxilium: ſed dignos tempore fletus
Plangoreq; ferunt: uinctoq; in corpore adhęrent.
Tum ſic hoſpes ait. lachrymarum longa manere
Tẽpora uos poterũt. ad opẽ breuis ora ferendã ẽ.
Hanc ego ſi peterem perſeus Ioue natus & illa:
Quam clauſam impleuit fœcundo iupiter auro.
Gorgonis anguicomæ perſeus ſupator: & alis
Aethereas auſus iactatis ire per auras:
Præferrer cunctis certe gener. addere tantis
Dotibus & meritũ: faueãt modo numina: tẽpto.
Vt mea ſit ſeruata mea uirtute paciſcor.
Accipiunt legem. quis enim dubitaret? & orant:

Quantum Balearica torto. Tantum inquit bellua diſtabat a ſcopulis: quantum ſpacii pila plumbea funda emiſſa pertranſire poſſet. Medii cæli. medii aeris. Pedibus tellure repulſa. geſtum exprimit eius qui ſe e terra in aerem tollere uelit. Sic paulo ante de pallade dixit. & impreſſa tellurem reppulit haſta. Arduus. altus. Vtq; Iouis præpes. pulchra ſimilitudine poeta oſtendit: quanta agilitate monſtrum illud marinũ Perſeus oppreſſerit. Præpes. ales. eſt autem aquilæ periphraſis: quæ ſerpentibus maxime infeſta eſt. Præpetes uero maiores dicuntur aues: quarum ex uolatu auguria colliguntur. Liuentia. pallentia. Occupat. corripit. Miſſo. emiſſo. effecto. Per inane. per aerem. quod inane dicitur: quia uacuus eſſe uidetur. Frementis. ore ſtrepẽtis & furentis belluæ. Inachides. Perſeus Argiuus. Inachidæ nanq; Argiui dicũtur ab Inacho: qui primuſ apud Argos regnauit: ac fluuium Achaiæ Inachum a ſuo nomine appellauit. Curuo tenus hamo. uſq; ad capulum: cui ferrum recuruum ſolet apponi. Circũſona. circum latrans. Ille. perſeus. Super obſita. Deſuper tecta atq; cooperta conchis. & oſtreorũ teſtis. Balenarum enim tergoribus conchæ oſtreaque adhærere ſolent. Falcato enſe. recuruo ac falci ſimili. Eſt enim nomen participio ſimile falcatus. Bellua puniceo. Quanta fuerit hæc bellua: facile ex fluctibus quos ore euomebat: colligere poſſumus. Maduere graues aſpergine pẽnæ. hoc eſt. pennæ alarũ Perſei & madide & graues reſperſiõe fluctuum quos euomebat bellua: ſunt effectæ. Nec bibulis. ſiccis ac multum humoris & aquæ attrahentibus. Bibuli nanq; dicũtur: qui multum ac potius nimium bibunt. Vltra. ulterius. Credere. cõfidere. Stantibus aqs quieſcente mari. Extat eminet, extra ſtat. & apparet. unde etiam extare libri dicuntur qui ĩueniuntur. Nixus eo. Cũ inquit in uertice illius ſcopuli pedes firmaſſet: ſepius ilia belluæ enſe tranſegit. Littora cum plauſu clamor. hoc eſt plauſus & clamor. Eſt autem figurata oratio. Superas deorum domos. periphraſis eſt cæli. Hac autem hyperbole magnitudo clamoris plauſuſq; ſignificatur. Caſſiepe. quæ & caſſiepeia dicitur. Huius ſane nominis tertia ſyllaba apud græcos e littera ſcribitur: quãuis apud latinos o uocalẽ minus recte habeat. Quæ autem de Andromedæ uinculis dicta ſũt apud Ioppen paleſtinæ urbem geſta eſſe feruntur. Mollit humum foliis. narraturus quemadmodũ uirgæ ĩ mari naſcẽtes in coralia fuerunt conuerſæ. inquit eas a Perſeo Meduſæ capiti ſubiectas induruiſſe lapidiſque figuram cõtraxiſſe: quod quidem nereides admiratæ multa & ipſæ uirgulta capiti Meduſæ ſubiecerunt: atq; ĩ mare diſiecerũt quæ quandiu aqua teguntur mollia ſunt. extracta ad aerem ſtatim rigeſcunt. Phorcynidos Meduſæ. Phorci filiæ: ut diximus. Phorcus ſane apud græcos phorcys phorcyos & phorcynos declinat. Vnde phorcynis patronymicũ fœmininum eſt deriuatum.

Promittuntq; ſuper regnum dotale parentes.
Ecce uelut nauis pręfixo concita roſtro
Sulcat aquas iuuenum ſudantibus acta lacertis:
Sic fera dimotis impulſu pectoris undis
Tantum aberat ſcopulis: quantũ balearica torto
Funda poteſt plumbo medii tranſmittere cæli:
Cum ſubito iuuenis pedibus tellure repulſa
Arduus in nubes abiit: & in ęquore ſummo
Vmbra uiri uiſa eſt. uiſam fera ſęuit in umbram.
Vtq; iouis præpes uacuo cum uidit in aruo
Præbentem phœbo liuentia terga draconem:
Occupat aduerſum: neu ſæua retorqueat ora:
Squamigeris auidos figit ceruicibus ungues.
Sic celeri miſſo pręceps per inane uolatu
Terga feræ preſſit: dextroq; frementis in harmo
Inachides ferrum curuo tenus abdidit hamo.
Vulnere læſa graui modo ſe ſublimis in auras
Attollit. modo ſubit aquas. modo more ferocis
Verſat apri: quem turba canum circũſona terret.
Ille auidos morſus uelocibus effugit alis:
Quaq; patent nũc terga cauis ſup obſita cõchis.
Nunc laterum coſtas. nunc qua tenuiſſima cauda
Deſinit in piſcem: falcato uulnerat enſe.
Bellua puniceo mixtos cum ſanguine fluctus
Ore uomit. maducere graues aſpergine pennę:
Nec bibulis ultra perſeus talaribus auſus
Credere conſpexit ſcopulum: qui uertice ſummo
Stantibus extat aquis. operitur ab ęquore moto.
Nixus eo rupiſq; tenens iuga prima ſiniſtra
Ter quater exegit repetita per ilia ferrum.
Littora cum plauſus clamor ſuperaſq; deorum
Impleuere domos. gaudent: generũq; ſalutant:
Auxiliumq; domus ſeruatoremq; fatentur
Caſſiepe Cepheuſq; pater. reſoluta catenis
Incedit uirgo preciumq; & cauſa laboris.
Ipſe manus hauſta uictrices abluit unda.
Anguiferum caput dura ne lędat harena:
Mollit humum foliis: nataſq; ſub ęquore uirgas
Sternit: & imponit phorcynidos ora meduſæ.

Virgulta in coralia

Nouum rigorē. Inuſitatā duriciē. Antea nanq; ſub aqua mollis erat. At pelagi nymphæ. Nereides. Temptant. experiuntur. Et idem contingere. gaudēt. hoc eſt. lætanē cū uident uirgulta in lapidis modum dura fieri. Diis tribus ille focos. pſeus ob monſtrum illud marinum debellatum diis gratias agere ac ſacrificare decreuit. Ac primum tres aras tribus diis. Mineruæ. Mercurio ac Ioui ex ceſpitibus ī littore extruxit. deinde uaccam Mineruæ. uitulum Mercurio. Taurū Ioui imolauit. Alipedi. Mercurio alas in pedibus habēti: ut qui & uelociſſimus ſit planetarū & cum talaribus alatis pingatur. Indotata. ualde dotata. In nāq; ꝓpoſitio uim interdum habet intentiuā. Andromedā. n. accepit pſeus cū æthiopiæ regno dote. Tædas hymenæus amorq; ꝓcipiūt. Amor inqt & hymenæus nuptias Perſeo ſuadēt. A pte nāq; totum intelligimus. Faces. n. q̄ feræ ex tædis cōficiuntur nouis nuptis ad maritos ſe cōferentibus ꝓferebantur. Quare & nuptiarū appatum deſcribit & quæcūq; ī nuptiis fieri conſueuere. Hymenæum aūt deum fuiſſe: q in celebrandis nuptiis inuocabatur: nemo eſt fere q ignoret. Præcipiūt. ſuadent atq; impant. Largis odoribus. copioſis thuribus: ac aliis ut ita dicam: odoramentis. Sertaq;. coronæ a ſerendis floribus appellatæ. Argumenta. ſigna. indicia.

Andro medæ nuptiæ

Reſeratis ualuis: aptis foribus. Diffudere. exhilarauere. lætificauere. uinum enim generoſum animi uires excitat corq; lætum reddit. Abſtuleris. recideris. Crinita draconibus ora. hoc eſt caput Meduſæ p crinibus habens dracones atq; ſerpentes. Locum iacentē. planū & ſpacioſum campum. Solidæ molis. ſolidi muri atq; circuitus. Geminas ſorores. Non duas ſed ſimiles. Tres. n. fuerunt: ut diximus. Phorcydas. Phorci filias: q̄ & Phorcynides dicuntur. ut paulo ante diximus. Vnius luminis. ſolius oculi. Id ſe ſollerti. Narrat inqt ſe illud unum lumen ꝓuida aſtutia rapuiſſe: dum p uices ab altera alteri traderetur. Fragoſis. fragore ac ſtrepitu reſonantibus. Ex ipſis hominibus & feris. Se tamē horrendæ. Tacite reſpondet obiectioni. Poſſet enī qs dicere. Qua ratione tu o Perſeu uiſa meduſa in lapidem non fuiſti cōuerſus. Quod inquit p clypeum cryſtallinum illam dormientem aſpexi atq; obtruncaui. Se autem eſt legendum. non ſed. ut fere in exemplaribus eſt deprauatum.

Medu ſæ cædes

Aere repercuſſo. per æs clypei tranſlucidum.

Eripuiſſe. truncaſſe. recidiſſe. Penniſq; fugacem Pegaſon & fratrem. Pegaſus equus alatus & chryſaor enſem aureum in manu tenens finguntur ex collo Meduſæ reciſo capite ſtatim exiliſſe. Chryſaora ergo fratrem Pegaſi uocat poeta: quanuis in exemplaribus fratres plurali numero corrupte legatur. Longi curſus. Spatioſi uolatus. Ab alto. ab aere.

Virga recens bibulaq; etiam nunc uiua medulla
Vim rapuit monſtri: tactuq; induruit huius:
Percepit nouum ramis & fronde rigorem.
At pelagi nymphæ factum mirabile temptant:
Pluribus in uirgis: & idem contingere gaudent:
Seminaq; ex illis ut erant iactata per undas:
Nunc quoq; coraliis eadem natura remanſit:
Duriciam tacto capiant ut ab aere: quodq;
Vimen in æquore erat: fiat ſuper æquora ſaxum.
Diis tribus ille focos totidem de ceſpite ponit.
Læuum mercurio. dextrum tibi bellica uirgo.
Ara iouis media eſt. mactatur uacca Mineruæ.
Alipedi uitulus. taurus tibi ſumme deorum:
Protinus Andromeden & tanti præmia facti
Indotata rapit. tædas hymenæus amorq;
Præcipiunt. largis ſatiantur odoribus ignes:
Sertaq; dependent tectis: & ubiq; lyræq;
Tibiaq; & cantus animi felicia læti
Argumenta ſonant. reſeratis aurea ualuis
Atria tota patent: pulchroq; inſtructa paratu
Cepheni proceres ineunt conuiuia regis.
Poſtq̄ epulis functi generoſi munere bacchi
Duffudere animos: cultuſq; genuſq; locorum
Quærit Abantiades. quærenti protinus unus
Narrat Lyncides moreſq; habitumq; uirorum:
Quæ ſimul edocuit. nunc o fortiſſime dixit
Fare precor perſeu quanta uirtute quibuſq;
Artibus abſtuleris crinita draconibus ora.
Narrat Abantiades: gelido ſub atlante iacentem
Eſſe locum ſolidæ tutum munimine molis:
Cuius in introitu geminas habitaſſe ſorores
Phorcydas unius ſortitas luminis uſum.
Id ſe ſollerti: furtim dum traditur: aſtu
Suppoſita cepiſſe manu: perq; abdita longe
Deuiaq; & ſiluis horrentia ſaxa fragoſis
Gorgoneas tetigiſſe domos: paſſimq; per agros
Perq; uias uidiſſe hominum ſimulacra ferarum
In ſilicem ex ipſis uiſa conuerſa meduſa.
Se tamen horrendæ clypei: quem leua gerebat:
Aere repercuſo formam aſpexiſſe meduſę:
Dūq; grauis ſomnus colubras ipſamq; tenebat:
Eripuiſſe caput collo: penniſq; fugacem
Pegaſon & fratrem matris de ſanguine natos.
Addidit & longi non falſa pericula curſus.
Quæ freta. quas terras ſub ſe uidiſſet ab alto:

Et quæ iactatis tetigiſſet ſidera pennis.
Ante expectatum tacuit. tamen excipit unus
Ex numero procerum quærens cur una ſororum
Geſſerit alternis immixtos crinibus angues.
Hoſpes ait: quoniam ſcitaris digna relatu:
Accipe queſiti cauſam. clariſſima forma
Multorumque fuit ſpes inuidioſa procorum
Illa: nec in tota conſpectior ulla capillis
Pars fuit: inueni: qui ſe uidiſſe referrent.
Hanc pelagi rector templo uitiaſſe Mineruę
Dicitur. auerſa eſt: & caſtos ægide uultus
Nata iouis texit. ne ue hoc impune fuiſſet:
Gorgoneum crinem turpes mutauit in hydros:
Nūc quoque ut attōitos formidie terreat hoſtes:
Pectore in aduerſo quos fecit ſuſtinet angues:

Pu. Ouidii Naſonis metamor. Liber quītus:

d

Vmq; ea cephenū medio danaeius heros
Agmine cōmemorat: fremitu regalia turbæ
Atria complētur: nec cōiugalia feſta
Qui canat: ē clamor: ſed q̄ fera nunciet arma.
Inque repentinos conuiuia uerſa tumultus
Aſſimulare freto poſſis: quod ſæua quietum
Ventorum rabies motis exaſperat undis
Primus in his phineus belli temerarius auctor
Fraxineam quatiens æratæ cuſpidis haſtam:
En ait en adſum prereptæ coniugis ultor.
Nec mihi te pennę nec falſum uerſus in aurum
Iupiter eripiet. conanti mittere Cepheus
Quid facis exclamat? quę te germane furentem
Mens agit in facinus? meritis ne hęc gratia tantis
Redditur? hac uitam ſeruatę dote rependis?
Quam tibi non perſeus: uerū ſi quęris: ademit:
Sed graue nereidum numē. ſed corniger Hāmō.
Sed quę uiſceribus ueniebat bellua ponti
Exaturanda meis. illo tibi tempore rapta eſt:
Quo peritura fuit. niſi ſi crudelis id ipſum
Exigis ut pereat: luctuq; leuabere noſtro.

Pennis. alis quæ ex pēnis conſtant. Ante expectatum tacuit. Narratiōi anteq̄ putaretur: finem impoſuit. per quod ſignificatur gratiſſimam omnibus conuiuis fuiſſe Perſei orationē. Cur una ſororum. Cur Meduſa ſola ex gorgonibus immixtos capillis habuerit ſerpentes. Scitaris rogas: ut ſcias. Cōſpectior. pulchrior. Capillos enim pulcherrimos habuit. Inueni qui & uidiſſe referrent. Hoc eſt Audiui hoc ex iis qui aiebant ſe Meduſam uidiſſe. Auerſa eſt. Se auertit Pallas. ne uideret Neptunum cū Meduſa coeuntem. In turpes hydros. In tetros ſerpētes. Hydri autem aquarum Serpentes dicūtur σπο τον υΔατοσ. hoc eſt ab aqua. Nunc quoq;. Pallas inquit ad terrendos hoſtium animos caput Meduſæ cum ſerpētibus in ægida ſuum trāſtulit.

Medu ſæ capilli in ſerpentes

Raphaelis Regii in quintum metamorphoſeos Ouidii librum enarrationes.

d

Vmq; ea cephenum. Ita hūc librū cum ſuperiore Poeta connectit: ut res e re naſci narratioque continuari uideat. Primum autem tumultū iniquiſſime a Phineo Cephei fratre: cui Andromeda prius q̄ belluæ obiiceretur deſponſata fuerat: excitatum deſcribit. deinde eius cum ſociis in lapides mutationem. Cepheni autem a Cepheo rege populi illi fuerūt denominati. Danaieus heros. Perſeus Danaes filius. Eſt aūt poſſeſſiuū nomē quīq; ſyllabarū non q̄tuor ut quidā legunt. Nec cōiugalia feſta. nuptialia. Nō erat igr clamor nuptiis cōueniēſ: ſed bello & pugnæ. Aſſimulare. cōpare ac ſimilia putare. Sane ſimulare dicimus & aſſimulare: nō autē ſimulare: ut quidam indocti præcipiunt. Exaſperat. aſperum & tēpeſtuoſum reddit. Auctor. excitator. En ait En adſum En aduerbium fere affectui & īdignationi ſeruit quæ ex illa reduplicatione magis magiſq; declaratur. Pennæ. Alata talaria. Falſum aurum. Simulatum. nō uerum. Conanti mittere. Volenti Phineo iacere haſtā in Perſeum. In facinus. In ſcelus. Seruatæ. Andromedæ. Rependis. remuneraris.

Tumultus magni deſcriptio

Phinei cū Perſeo certamen

Hac dote. Vt illum interficias: qui Andromedam monſtro marino obiectam ſeruauit. Iuſtū autem gratumq; uirū Cepheū fuiſſe poeta oſtēdit. Sed graue Nereidum numē. graue potēs. Nereides autem nymphæ ſunt marinæ: quibus ſe pulchriorem Caſſiopeia eſſe iactarat. Earum uero ꝑcibus fatigatus Neptunus cetos immiſit: quo Cephenorum agros uaſtante cōſultus Hāmon reſpondit Caſſiepeiæ prolem monſtro eē obiiciendam. Sed corniger Hammon. Iupiter Hammon ſub forma arietis cornuti colebatur.

Viſceribus meis. mea filia quæ ex meis uiſceribus atque carnibus concepta eſt. Leuabere. Leuior fios. a dolore ſubintelligatur.

Scilicet haud ſatis. Ironia qua Phineo inſultat frater Cheſeus. Cum enim & patruus & ſponſus eſſet Andromedæ aliquid certe auxilii afferre debebat. Cum uero nihil prorſus tulerit: impudentiſſime eam repetit: quam tutari non eſt auſus. Affixa. alligata. Vna enim cum Andromeda regna quoq; dotalia alligata uidebantur. Petiſſes. petere acceptumq; ire debuiſſes. Nunc ſine. Nunc inquit permitte eum qui meruit: Pactuſq; ē illā habere. Per quem non orba ſenectus. hoc eſt. per quem ego iam ſenex liberis non careo. unica nanq; filia illi erat Andromeda. Hæc ſenectus. hæc mea ſenectus. Manu autem cum hæc diceret: canos tangens Phineo indicauit. Et uoce. & uerbis. Certæ morti. Si quidem Andromeda proculdubio mortua fuiſſet: niſi a Perſeo e faucibus belluæ illius marinæ erepta eſſet. Ille nihil contra. reſpondit ſubitelligatur. Ignorat. dubitat. Cōtatuſq; breui. Parumper remoratus. Nequicq̄. fruſtra. Stratis. lectis. in quibus priſci diſcumbebant. Remiſſo reiecto. Eandem nāq; haſtam in phineum perſeus reiecit. Et indignum. Et copula affectui ſeruit. Indignatur enim poeta: quod ara in qua dii iuſtiſſimi coluntur: ſcelerato atq; nefario homuntioni profuerit. Non irrita. non uana ut q̄ Rhœtum unum ex phinei ſociis interemerit.

Calcitrat. calcibus terram percutit. Hoſpitiiq; deos Iouem hoſpitalem. de quo Vergilius. Iupiter. Hoſpitibus nā te dare iura loquūtur. Hoſpites autem nefas ē uiolari. Eo priſci hoſpitibus ſalem in primis apponebant: quem cum una guſtaſſent: ita unius mentis & amicitiæ eos debere eſſe cenſebant ut ſal in unam naturam ex terra & aqua congelatur. Bellica pallas adeſt. Auxilio eſt. Quo nāq; pacto unus perſeus tot in ſe ruentibus uiris ſine palladis auxilio reſiſtere potuiſſet. Datq; animos. Audacem reddit. Erat indus Atys. Ad differentiā phrigii a cybele matre deorum adamati eleganter indus eſt appoſitus. Fuit etiam alius Atys Crœſi lydorum regis filius.

Limniace. nympha fuit gangis indiæ fluuii filia. uidetur autem eſſe palus iuxta gangem. λίμνη nanq; paludem ſignificat. Limbus. faſcia.

Obibat circumibat. Aurata monilia. Aurata pro aureis poſuit. Monilia nāq; colli ornamēta aurea eſſe ſolent: hoc eſt ex auro ſolo conſtantia non aurata & auro ſolum ornata. Myrrha. Vnguento cui Myrra quoq; adhibetur. Crinale. ornamentum eſt crinium. unde etiam eſt denominatum. Ille quidem iaculo. Significat eū & iaculandi & ſagittandi fuiſſe imprimis peritū.

Quanuis diſtantia. longe poſita ac remota.

Sed tendere doctior arcus. Locutio eſt græca. Latine enim doctior tendendi diceretur. Lēta cornua. flexibilia arcus cornua. In media ara. quæ Hymæneo nuptiarum deo extructa erat. Perculit. percuſſit. Et fractis confundit in oſſibus ora. Sic quidē legitur. ſed forſitan minus recte. Ablatiuus enim ille fractis oſſibus modum ſignificat: cui in præpoſitio apponi non ſolet. Quare mihi. illa & copula ac in præpoſitio utraq; ī alterius locum transferenda uidetur. ut legamus in fractis cōfundit & oſſibus ora. hoc ē. ualde ac penitus fractis oſſibus faciem ita confudit: ut non

Scilicet haud ſatis eſt: q te ſpectāte reuincta eſt.
Et nullam q opem patrus ſponſuſue tuliſti.
Inſuper a quoq̄ q ſit ſeruata dolebis?
Præmiaq; eripies? quæ ſi tibi magna uidentur:
Ex illis ſcopulis: ubi erant affixa: petiſſes.
Nunc ſine qui periit. p quē hæc non orba ſenectus
Ferre: quod & meritis & uoce eſt pactus: eumq;
Non tibi: ſed certæ prælatum intellige morti.
Ille nihil contra. ſed & hunc & perſea uultu
Alterno ſpectans petat hunc ignorat an illum.
Contatuſq; breui contortam uiribus haſtam:
Quantas ira dabat: nequicq̄ in perſea miſit.
Et ſtetit illa toro. ſtratis tum deniq; perſeus
Exiliit: teloq; ferox inimica remiſſo
Pectora rupiſſet: niſi poſt altaria phineus
Iſſet. & indignum ſcelerato profuit ara.
Fronte tamen Rhœti non irrita cuſpis adheſit:
Qui poſtq̄ cecidit: ferrūq; ex oſſe reuulſum eſt:
Calcitrat: & poſitas aſpergit ſanguine menſas.
Tum uero indomitas ardeſcit uulgus in iras.
Tælaq; coniiciunt: & ſunt qui cephea dicant
Cum genero debere mori: ſed limine tecti
Exierat cepheus teſtatus iuſq; fidemq;
Hoſpitiiq; deos: ea ſe prohibente moueri?
Bellica pallas adeſt: & protegit egide fratrem:
Datq; animos. erat indus atis: quē flumine gāge
Edita lemniace uitreis peperiſſe ſub undis
Creditur: egregius forma: q̄ diuite cultu
Augebat bis adhuc octenis integer annis.
Indutus tyriā chlamidē: quam limbus obibat
Aureus. ornabant aurata monilia collum:
Et madidos myrrha curuum crinale capillos.
Ille quidem iaculo q̄uis diſtantia miſſo
Figere doctus erat: ſed tendere doctior arcus:
Tum quoq; lenta manu flectentē cornua perſeus
Stipite qui media poſitus fumabat in ara:
Perculit: in fractis confundit & oſſibus ora.

Hunc ubi fœdatos iactantem ſanguine uultus
Aſſyrius uidit lycabas iunctiſſimus illi
Et comes & ueri non diſſimulator amoris:
Poſtq̄ exhalantem ſub acerbo uulnere uitam
Deplorauit atyn: quos ille tetenderat: arcus
Arripit: & mecū tibi ſint certamina dixit.
Nec longum pueri fato lætabere: quo plus
Inuidię q̄ laudis habes. hæc omnia nondum
Dixerat. emicuit neruo penetrabile telum:
Vitatumque tamen ſinuoſa ueſte pependit.
Vertit in hunc harpen ſpectatam cæde meduſę
Acriſioniades: adigitque in pectus. at ille
Iam moriens oculis ſub nocte natantibus atra
Circunſpexit atyn. ſeque acclinauit ad illum:
Et tulit ad manes iunctę ſolatia mortis.
Ecce ſuenites genitus Methione phorbas:
Et libys amphimedon auidi committere pugnam
Sanguine: quo late tellus madefacta tepebat:
Conciderant lapſi: ſurgentibus obſtitit enſis
Alterius coſtis. iugulo phorbantis adactus.
At non actoriden Erithum: cui lata bipennis
Telum erat: admoto perſeus petit enſe: ſed altis
Extantem ſignis: multæque in pondere maſſæ
Ingentem manibus tollit cratera duabus:
Inſligitq; uiro. rutilum uomit ille cruorem.
Et reſupinus humum moribundo uertice pulſat.
Inde Semiramio polydæmona ſanguine cretum:
Caucaſeumq; abarim: ſperchesiadenque lycetum:
Intonſumq; comas elycen: phlegianque Clytumq;
Sternit: & extructos morientum calcat aceruos.
Nec phineus auſus concurrere comminus hoſti
Intorquet iaculum: quod detulit error in idam
Expertem fruſtra belli: & neutra arma ſecutum.
Ille tuens oculis immitem phinea toruis
Quādo quidē ī partes ait abſtrahor: accipe phineu
Quem feciſti hoſtem: penſaq; hoc uulnere uulnus.
Iamq; remiſſurus tractum de corpore tælum:
Sanguine defecto cecidit collapſus in artus.
Hic quoq; cephenum poſt regem primus Odites
Enſe iacet clymeni Protenora percutit Hypſeus.
Hypſea lyncedes. fuit & grandeuus in illis
Emathion æqui cultor timiduſque deorum:
Qui quoniam prohibent anni bellare: loquendo
Pugnat: & inceſſit: ſcelerataq; deuouet arma.
Huic Cromis amplexo tremulis altaria palmis

agnoſceretur. Iactantem. Non oſtentantē. Sed cōcutientem. id quod facere ex uulnere morientes ſolent. Fœdatos Deturpatos.

Aſſyrius. Syrus. Nam Aſſyria prouincia eſt eadem cum Syria. Exhalantem. Ex ore emittentem. Vitam. animam. Sub acerbo uulnere. Propter acerbum & aſperū uulnus.

Deplorauit. Defleuit. Ille. Atys. Tetenderat. Neruo intenderat: ut in Perſeum ſagittam emitteret. Arripit. Celeriter rapit. Et mecum tibi ſint certamina. hoc ē. Et mecum in certamen deſcende. Nec longum. Nec diū. Fato. morte. Quo. ex quo fato. Emicuit. exiliuit. euolauit. Penetrabile telū. periphraſis eſt ſagitte q̄ facile penetrat. Vitatū. Declinatū. nā pſeus ſagittā a lycaba miſſam uitauit. Sinuoſa ueſte. ſinus ac plicas multas habēte. Vertit in hunc harpē. Harpe enſis eſt Mercurii falcatus: ut diximus: quo perſeus Meduſæ caput amputauit. Natantibus. errātibus in humore ac lachrymis. Ad manes. Ad inferos. Ecce ſuenites. Ab oppido æthiopiæ ſuenio ſuenites nomen gentile diducitur. Elegāter autem & patriam & genus iſtius phorbantis deſcribit poeta: ne qs phorbanta priami filium illi pugnæ interfuiſſe putet. Hi autem oēs quos hoc loco poeta enumerat obſcuri ſunt: nec a quoq̄ alio ſcriptore quod ſciā celebrantur. Auidi cōmittere pugnam. Cupidi pugnādi. Eſt enim figura loquendi græca. Surgentibus ſurgere uolentibus. Adactus. infixus. Enſis harpe: quo illos perſeus tranſfixit. Actoriden Erithū. Actoris filium. Sed altis extantem ſignis.

Eminentē cælatura atq; magnitudine ac pōdere craterē deſcribit. Altis ſignis. alte eminentibus ſignis & cælaturis. Multæq; i pondere maſſæ. hoc eſt. magni ponderis. Crater aūt uas eſt mēſariū miſcēdo cū aqua uino accōmodatū. Inſligit. incutit. imitit. Rutilū cruorē. Rubicundū ſanguinē. Moribundo uertice. p ipſe moribundus capite pcutit terrā. Eſt. n. hypallage. Semiramio ſanguine. Regio Semiramis nāq; regina fuit quæ cōdidit Babylonē. Vt copioſe in ſupiore ſcripſimus libro. Caucaſeum. A caucaſo ſcythiæ mōte. Spcheſiaden. Spcheſii cuiuſdā filiū.

Expertē fruſtra belli. fruſtra ſe a bello & pugna abſtinētē. Interfectus nāq; fuit. In partes. in factiones. ptes. n. in plurali ſolū factiones ſignificāt. unde cicerone partes Pompeii dicimus ſecutum. Penſaq;. pondera. Hoc uulnere: quod tibi ſum illaturus. Vulnus: quod tu mihi intuliſti. Cephenū poſt regē. Poſt Cepheum regē Andromedæ partem. Lyncides. Lyncei filius. Et inceſſit. Iritat. Prouocat. Deuouet. execrat. Scelerata arma. In perſeum ſcelerate ac nefarie ſumpta.

Decutit. Deiicit. Detruncat. Incidit aræ. Cecidit in aram. In medios ignes. Qui in ara fuerāt excitati. Cæſtibus inuicti. inſuperabiles. Cæſtus autem arma ſunt pugilum.
Velatus tempora. Velata & tecta tempora habēs. Iapetide. Iapeti filius. Ad hos uſuſ. bellicos. Cithariſtæ nāq; & lyriſtæ a pugnis ſunt alieni. Moueres. pulſares. Plectrum. inſtrumētū eſt quo Lyra pulſatur ἀπὸ τοῦ πλήττειν. hoc eſt a percutiendo dictum.
Imbelle. Imbellibus ac mollibus aptum. Stygiis manibus. Inferis. Styx enim palus ē inferorum notiſſima. Manes autem inferoꝝ animæ dicūtur. Leuo tempore. Siniſtra capitis parte. Caſuq; fuit miſerabile carmen. Forte inquit lyra emiſit carmen triſte & morienti conueniens. Repagula dicuntur aſſeres qui clauſis hoſtiis opponuntur. Illiſit. inflixit. Procubuit. in caput in terram cecidit.
Cynipheus pelates. Garamāticus. Cinyps enim ut ſcribit Herodotus fluuius eſt Garamantum: qui inter duas ſyrtes in mare libycum labitur. Vnde Cinyphei tertio georgicorum libro apud Vergilium dicūtur hirci. Nec minus interea barbas incanaq; mēta cinyphei tondent hirci ſetaſq; comantes. Leui poſtis. Siniſtri. Cohæſit. Affixa fuit. Latus hauſit. percuſſit. Et Naſamoniaci. Naſamones populi ſunt libyæ iuxta ſyrtes: naufragis: ut ſcribit Plinius: admodum infeſti. Latius. Latiores campos. Singultantem. per ſingultus animam emittentē. Bactreus Alconeus. Bactra nomine tantum plurali urbs eſt. unde etiam bactriana regio Indiæ cōtermina fuit appellata. Vltor abantiades. Perſeus. Ceruice exacta eſt. per ceruicē eiecta.
In ptes ambas. Et anteriorem & poſteriorē. Librata. Vibrata. Fraxinus. Haſta fraxinea. Eſt enim metonymia. Acta. Miſſa.
Iaculum Danus ore momordit. Hoc eſt iaculum in os Dani fuit coniectum. Occidit & Celedon Myndeſius. Myndeſos urbs eſt Syriæ. & Myndōes populi ſunt libyæ. Matre palæſtina. Regio eſt Syriæ Palæſtina cōtermina Iudeæ a Palæſtina urbe dicta. Sagax uidere. Sciens præuidere atq; prænūtiare futura. Augur nanq; erat. Eſt autem græca locutio. Sagax uidere. Aue falſa. Falſo augurio. Futuram nanq; mortem præuidere neſciuit. Sic Vergilius. Sed non augurio potuit depellere peſtem.

Decutit enſe caput: quod protinus incidit aræ.
Atq; ibi ſemianimis uerba execrantia lingua.
Edidit: & medios animam expirauit in ignes.
Hinc gemini fratres proteaſq; & cæſtibus Hāmon
Inuicti: uinci ſi poſſent ceſtibus enſes:
Phineia cæcidere manu: cereriſque ſacerdos
Alphitus albenti uelatus tempora uitta.
Tu quoque iapetide non hos adhibendus ad uſus:
Sed qui pacis opus citharam cum uoce moueres:
Iuſſus cras celebrare dapes feſtumq; canendo:
Quem procul aſtantem plectrūq; imbelle tenentē
Petalus irridens ſtygiis cane cætera dixit
Manibus: & leuo mucronem tempore fixit.
Concidit: & digitis morientibus ille retentat
Fila lyrę: caſuque fuit miſerabile carmen.
Nec ſinit hunc impune ferus cecidiſſe Lycormas.
Raptaq; de dextro robuſta repagula poſte
Oſſibus illi ſit mediæ ceruicis. at ille
Procubuit terræ mactati more iuuenci.
Demere temptabat leui quoq; robora poſtis
Cinypheus Pelates. temptanti dextera fixa eſt
Cuſpide marmaridæ coriti: lignoque cohæſit.
Hærenti latus hauſit Abas. nec corruit ille:
Sed retinente manu moriens de poſte pependit.
Sternitur & Menaleus perſeia caſtra ſecutus:
Et naſamoniaci Dorilas ditiſſimus agri.
Diues agri Dorilas: quo non poſſederat alter
Latius: aut totidem tollebat farris aceruos.
Huius in obliquo miſſum ſtetit inguine ferrum.
Letifer ille locus: quem poſtq̄ uulneris auctor
Singultantem animam & uerſantem lumina uidit
Bactreus alconeus: hoc quod premis inquit habeto
De tot terrę agris: corpuſq; exangue relinquit.
Torquet in hunc haſtam calido de uulnere raptam
Vltor abantiades: media quæ nare recepta
Ceruice exacta eſt: in parteſq; eminet ambas.
Dumq; manum fortuna iuuat: Clitiūq; Danumq;
Matre ſatos una diuerſo uulnere fudit.
Nam clitii per utrūq; graui librata lacerto
Fraxinus acta femur. iaculū Danus ore momordit.
Occidit & Celedon Mindeſius. occidit aſtreus
Matre palæſtina & dubio genitore creatus.
Echionque ſagax quondam uentura uidere.
Nunc aue deceptus falſa: regiſq; Thoactes
Armiger: & cæſo genitore infamis Agyrtes.

Plus tamē exhauſto ſupereſt. Plus inquit eo quod factū ē: ſupereſt conficiundū. Exhaurire nanq; interdū conficere ſignificat. ut Vergilius. Quæ bella exhauſta canebat. Nanq; oibus unū Omnibus inquit aius eſt unum perſeū opprimendi. Pro cauſa meritū ipugnante. hoc eſt. pro Phineo: qui & meritū Perſei quo Andromedā ſeruauerat: & fidē ipſi a rege datā impugnabat. Hac pro parte. Pro fide aūt ac merito & iuſta cauſa pauci admodū ſtabāt. Pollutos. Violatos. ifectos. Bellona. Pallas dea belli. Circūeunt unū. Circundāt ꝑſeum ſolum. Hic autem maxima perſei uirtus declaratur: qui ſolus tātæ multitudini totq; telis reſiſtere potuerit. Præter utrumq; latus. Iuxta utrumq; latus & dextrū & ſiniſtrum propeq; & oculos & aures. Applicat hic humeros. Tūc iquit Perſeus humeros magnæ colūnæ appoſuit: ut a tergo tutus in ſeruentes hoſtes repellere poſſet. Chaōius Molpheus. Epitota. Chaonia nāq; pars eſt epiria. Chaonæ troiāo: ut Carmine Vergiliano etiā pueris notū eſt: appellata. Chaoniāq; oēm troiano a Chaone dixit. Nabathæus. Nabathæa regio eſt felicis arabiæ unde Nabatheus nomen gentile deriuat: ut latius i primo diximus. Tigris ut auditis. Hac ſimilitudine poeta oſtendit ꝑſeū addubitaſſe utrū prius ꝑcuteret: cum ambo iſtarēt: alter a dextra. alter a ſiniſtra. Molpheū an ethemonē. Diuerſa ualle. in diuerſa uallis parte. Vtro. in utrā partē. Sūmouit. repulit. Traiecti. Tranſfixi. Contentuſq; fuga eſt. Satis perſeo fuit Molpheū fugaſſe. Ab altera nanq; parte ethemon inſtabat: neq; ꝑſeo interficiēdi Molphei tēpus dabat. Nō circūſpectis. uiribus. Hypallage ē. ipſe enim nō circūſpectus. hoc eſt. iprudenſ ac temerarius. Circūſpectus eni cū nomē ē: prudēs qui oia circūſpicit dicit. Exactum. eiectū. Valentes cauſas. Potētes. Cyllenide harpe. pro cyllenia. patronymicū ꝑ poſſeſſiuo eſt poſitū Cyllenius autē mercurium dicit a cyllene Arcadiæ monte: ubi ex maia natus eſſe fingit. Vergilius in octauo. Vobis Mercurius pater ē: quē candida maia Cyllenæ gelido cōceptū uertice fudit. Verū ubi uirtutē. Poſteaq̄ inquit perſeus ſenſit uirtutē ſibi ingenitā a multitudine ſuperari: cū amicos admonuiſſet: ut oculos auerterēt: gorgonis caput hoſtibus aperuit: quo uiſo illi euegio in lapides fuere cōuerſi. Eſt aūt ordo. Verū. Perſeus dixit. Ego petā & ſumā auxiliū ab hoſte & meduſæ capite: quoniam uos ipſi ſic cogitis hoc eſt me ad hoc cōpellitis. Vbi & poſtq̄ uidit uirtutem ſuccūber turbæ hoc eſt a multitudine ſuperari. Miracula. Monſtra. Diriguit. Rigida & dura facta ē.
In hoc ſignum hæſit. hoc eſt. Theſſalus in ſtatuā marmoreā ita eſt conuerſus: ut iaculū emittere uelle uideat. Signū de marmore. Statua marmorea. Hæſit. ſtetit. Septēplice nilo. Nilus fluuius eſt ægypti clariſſimus qui ſeptem hoſtiis in mare exit, unde Vergilius quarto Georgicorum: Diuerſa ruens ſeptem diſcurrit in ora: Vſq; coloratis amnis deuectus ab indis.

Plus tamen exahuſto ſupereſt. nanq; omnibus unū
Opprimere eſt animus. cōiurata undiq; pugnant
Agmina pro cauſa meritum impugnante fidemq;.
Hac pro parte ſocer fruſtra pius & noua coniunx
Cum genitrice fauent: ululatuq; omnia complent.
Sed ſonus armorum ſuperat: gemituſq; cadētum:
Pollutoſq; ſimul multo bellona penates
Sanguine perfundit: renouataq; prælia miſcet:
Circumeunt unum phineus & mille ſecuti
Phinea: tæla uolant hyberna grandine plura
Præter utrūq; latus præterq; & lumen & aures.
Applicat hic humeros ad magnæ ſaxa columnæ
Tutaq; terga gerens: aduerſaq; in agmina uerſus
Suſtinet inſtantes. inſtabat parte ſiniſtra
Chaonius molpheus. dextra nabatheus ethemon.
Tigris ut auditis diuerſa ualle duorum
Extimulata fame mugitibus armentorum
Neſcit utro potius ruat. & ruere ardet utroq;:
Sic dubius perſeus: dextra leua ne feratur.
Molphea traiecti ſummouit uulnere cruris.
Cōtentuſq; fuga eſt. neq; enim dat tempus ethemō:
Sed furit: & cupiens alto dare uulnera collo
Non circūſpectis exactum uiribus enſem
Fregit: & extrema percuſſę parte columnæ
Lamina diſſiluit: dominiq; in gutture fixa eſt.
Non tamen ad letum cauſas ſatis illa ualentes
Plaga dedit trepidum perſeus & inertia fruſtra
Brachia tendentem Cyllenide confodit harpe.
Verum ubi uirtutem turbæ ſuccumbere uidit:
Auxilium perſeus: quoniam ſic cogitis ipſi:
Dixit: ab hoſte petam. uultus auertite ueſtros:
Si quis amicus adeſt. & gorgonis extulit ora.
Quęre alium: tua quem moueant miracula dixit.
Theſſalus: utq; manu iaculum letale parabat
Mittere: in hoc hæſit ſignum de marmore geſtu.
Proximus huic amphix animi pleniſſima magni
Pectora lyncidæ gladio petit: inq; petendo
Dextera diriguit: nec citra mota nec ultra eſt.
At nileus qui ſe genitum ſeptemplice nilo
Ementitus erat: clypeo quoq; flumina ſeptem

Cepheni in lapides

Celauerat. ſculpſerat. ornauerat. Primordia. principia. Noſtræ gētis. noſtri generis. Ad tacitas umbras. Ad animas uoce carentes & mutas. Cecidiſſe. interfectum fuiſſe. A tanto uiro. Tā generoſo. Suppreſſa. cohibita atq; coercita. Adapertaq; uelle. Cū enim perſeum alloqueretur Nileus ī ſtatuā lapideam: quæ loqui uelle uidetur: fuit tranſmutatus. Nec ſunt ea peruia uerbis. Neque enim uerba egredi poſſunt. Vitio animi. qa puſillanimes eſtis. Non uiribus gorgoneis. Non uiribus capitis Meduſæ gorgonis. Torpetis. pigri & īmobiles eſtis. Magica arma. magicos cantus. incantamēta atq; ueneficia. Incurſurus erat. Impetū facturus in pſeum. Veſtigia. pedes. Immotus. imobilis: Nam in ſtatuam lapideam fuerat conuerſus. Pœnas ſubiere. Paſſi ſunt. Oborto ſaxo. Repente orto. Tinnitibus acutis. uocibus & ſonis acutis. Tinnire autem uerbū eſt facticium a ſono quem percuſſa æra emittere ſolent. Naturam traxit eandem. Nam & ipſe in ſtatuam marmoream fuit conuerſus. Riguerūt. Rigida & dura & ſaxea facta fuerūt. Tūc deniq;. Poſteaq̄ ipſius ſocii ī marmoreas ſtatuas fuere trāſmutati. Marmor erant. Marmoreæ erant ſtatuæ. Auertitur. a perſei conſpectu oculos auertit. Cōfeſſaſque manus. manus iunctas. quales qui ſe uicti fatenſ tendere ſolent. Vincis. Victor es. hoc ē. fateor te eſſe uictorē me autem uictū. Saxificos uultus. Ora in ſaxa homines trāſfigurantia. Quæcunq; ea. ſit ſubaudiatur. Ignorat autem Phineus quænam fuerit Meduſa. Pro coniuge. ꝓ uxore pugnauimus. Quæ qdem cum honeſta ſit cauſa: ſe dignū uenia eſſe phineus innuit. Si nanq; odio regniue cupiditate arma ſumpſiſſet ī Perſeum: indignus uenia foret. Tempore noſtra. nā Andromeda anteq̄ ceto obiiceretur: ut diximus phineo fuerat deſponſata. Non ceſſiſſe piget. Me inquit Phineus pœnitet tibi andromedam nō reliquiſſe. Cedere autem uerbum eſt de iure ſumptum: quod quidem eleganter cum datiuo ablatiuoq; conſtruitur: ut cedo tibi mea ſponſa. Inerti. Imbelli. ignauo. Monumenta. ſigna. Phorcynida. Meduſam Phorci filiam. Trepido ore. timido uultu. Obuerterat. conuerterat. Sua flectere lumina. Suos oculos cōuertere: ne Meduſæ caput uideret. Induruit ſaxo. In ſaxum tranſmutatus: durus eſt factus.

Phineus in ſaxum

Argento partim. partim celauerat auro:
Aſpice ait perſeu noſtræ primordia gentis.
Magna feres tacitas ſolatia mortis ad umbras.
A tanto cecidiſſe uiro. pars ultima uocis
In medio ſuppreſſa ſono eſt: adapertaq; uelle
Ora loqui credas. nec ſunt ea peruia uerbis.
Increpat hos: uitioq; animi non uiribus inquit
Gorgoneis torpetis erix. incurrite mecum:
Et pſternite humi iuuenem magica arma mouentē.
Incurſurus erat. tenuit ueſtigia tellus.
Immotuſq; ſilet: armataq; manſit imago.
Hi tamen ex merito pœnas ſubiere: ſed unus
Miles erat perſei: pro quo dum pugnat acōteus
Gorgone conſpecta ſaxo concreuit oborto.
Quem ratus aſtyages etiam nunc uiuere: longo
Enſe ferit. ſonuit tinnitibus enſis acutis.
Dum ſtupet aſtyages: naturam traxit eandem:
Marmoreoq; manet uultus mirantis in ore.
Nomina longa mora eſt media de plebe uirorum
Dicere. bis centum reſtabant corpora pugnę.
Gorgone bis centum riguerunt corpora uiſa.
Pœnitet iniuſti tunc deniq; phinea belli.
Sed quid agat? ſimulacra uidet diuerſa figuris.
Agnoſcitq; ſuos: & nomine quenq; uocatum
Poſcit opem: credenſq; parum ſibi proxima tangit
Corpora. marmor erant. auertitur: atq; ita ſupplex
Confeſſaſq; manus obliquaq; brachia tendens:
Vincis ait perſeu. remoue tua monſtra: tuæq;
Saxificos uultus: quæcūq; ea: tolle Meduſæ.
Tolle precor. nō nos odium regniq; cupido
Compulit ad bellum. pro coniuge mouimus arma.
Cauſa fuit melior meritis tua. tempore noſtra.
Non ceſſiſſe piget. nil o fortiſſime præter
Hanc animam concede mihi. tua cætera ſunto.
Talia dicenti: neq; eum quem uoce rogabat:
Reſpicere audenti: quod ait timidiſſime phineu
Et poſſum tribuiſſe: & magnum eſt munus inerti:
(Pone metum) tribuam. nullo uiolabere ferro.
Quin etiam manſura dabo monumenta per æuum:
Inque domo ſoceri ſemper ſpectabere noſtri:
Vt mea ſe ſponſi ſoletur imagine coniunx.
Dixit: & in partem phorcynida tranſtulit illam:
Ad quam ſe trepido phineus obuerterat ore.
Tunc quoq; conanti ſua flectere lumina ceruix
Diriguit: ſaxoq; oculorum induruit humor.

Facies obnoxia. ſubiectæ ſimilis. Victor abantiades. Perſeus notoꝝ compos cum argos in patriam rediiſſet: Prœtum a quo Acriſius auus regno fuerat priuatus: oſtēſo meduſæ capite ī lapidē cōuertit. Auoq; licet ī merito: quod ipſum cum Danae matre arcæ impoſitū in mare proieciſſet: regnum reſtituit. Cum coniuge. Andromeda. Immeriti parentis. pro auo parentem poſuit: qui male & de filia Danae & de Perſeo nepote tunc meritus fuit: cum eos arcæ impoſitos mari cōmiſit. Aggreditur prœtum. Prœtus abantis regis argiuorum fuit filius atq; acriſii frater: cuius filias in uaccas fuiſſe conuerſas in fabulis traditur. Fratre fugato. expulſo acriſio Acriſiōeas arces. acriſii regnum.

Sed tamē os timidū: uultuſq; in marmore ſupplex:
Summiſſæq; manus: facieſq; obnoxia manſit.
Victor abantiades patrios cum coniuge muros
Intrat: & immeriti uindex ultorq; parentis
Aggreditur prœtum. nam fratre per arma fugato
Acriſioneas prœtus poſſederat arces.
Sed nec ope armorum: nec quam male ceperat arce
Torua colubriferi ſuperauit lumina monſtri.
Te tamen o paruę rector polydecte ſeriphi:
Nec iuuenis uirtus per tot ſpectata labores:
Nec mala mollierant. ſed inexorabile durus
Exerces odium. nec iniqua finis in ira eſt.
Detrectas etiam laudem: fictamque Meduſæ
Arguis eſſe necem. dabimus tibi pignora ueri.
Parcite luminibus: perſeus ait: oraque regis
Ore meduſæo ſilicem ſine ſanguine fecit.
Hactenus aurigenę comitem tritonia fratri
Se dedit. inde caua circundata nube ſeriphon
Deſerit a dextra cypro gyaroq; relictis.
Quaq; ſuper pontum uia uiſa breuiſſima: thebas
Virgineumq; helicona petit: quo monte potita
Conſtitit: & doctas ſic eſt affata ſorores.

Male. inique ac iniuſte. Te tamen o parue. Hac apoſtrophe poeta polydectem Seriphi regem in odium inuidiamq; adducit: q neq; Perſei uirtute. neq; laboribus quos perpeſſus eſt: neq; periculis quibus ſe expoſuerat: ab ira odioq; deduci rēoueriq; poterat. Polydectes autem Magnetis fuit filius rexq; inſulæ ſeriphi: ut diximuſ. Is perſei ab ſe educati ferocius ingenium ueritus ſub prætextu gloriæ immortalis adipiſcēdæ: eum ad expeditionem contra Meduſam ſuſcipiendā hortatus eſt: putans ipſum in ea expeditione periturum. cum uero eum non incolumen mō ſed uictorē quoq; rediiſſe uidiſſet: cœpit iuuenis gloriæ detrahere: minieq; Meduſam ab ipſo fuiſſe obtruncatam iactare. Quare ī dignatus perſeus ut quod aſſerebat: ueꝝ eſſe ꝓbaret: illi caput Meduſæ oſtendit: quo uiſo polydectes in lapidem ſcribitur fuiſſe cōmutatus. Te tamen o parue. Quāuis inqt tot miranda geſſerit perſeus: totq; in lapides cōuerterit: tu tamen odium mollire nedum deponere nō potes. Seriphi. Inſula eſt una ex ſporadibus ſeriphus. Vnde ſeriphius nomē gentile deriuatſ. Detrectas. diminuis. Arguis. Arguere uis & probare. Parcite luminibus. nolite reſpicere. hæc iis ait qui cū polydecte aderant: admonet enim ut oculos auertant: ne & ipſi in lapides mutētur. Quāq̄ ſtrabo ſcribat uniuerſos ſeriphios una cum polydecte in lapides fuiſſe cōuerſos: idq; in ultionem matris a perſeo factum: quia illis adiutoribus ſeriphi rex polydectes nuptiis inuitē adegiſſet. Adeo autem lapidoſam eſſe ſeriphum: ut qui conuiciantur: id inſpecta obueniſſe gorgone cauſentur. Parcere autem oculis dicitur: qui illos continet clauſos. Hactenus aurigene. Nullam quidem hoc loco poeta exponit transformationem. Sed rem ſane admirandam deſcribit quo concinnius muſarum in aues transformationem ſubnectat. Narrat enim quēadmodum pegaſum equus alatus: quē pauloante diximus una cū chryſaore e ſanguine colli Meduſæ exiliiſſe ad Heliconē Bœotiæ montem peruenit: ubi cum terrā pedis ungula percuſſiſſet: illico fons: q ἱπποκρήνη. hoc eſt caballinus eſt appellatus: exortus fuiſſe memoratur. Ad eū igitur uidendū relicto perſeo pallas ꝓfecta eſt: q̄ a muſis accepta q̄ prōptiſſime ad ipſum fuit deducta. Dextra cypro gyaroq; relictis. Cypro qdem legitur. Sed cū hæc īſula lōge a gyaro diſtet: utpote q̄ ſit in mari pāphilio: cū gyaron eē in ægeo cōſtet: minus huic loco cōuenire uideſ. Forſitan aūt ꝓ Cypro legendū eſt ſcyro. Nam ſcyros inſula eſt una ex cycladibus gyaro ꝓpinq̄: quæ & ipſa una eſt ex cycladibus in qua mures ferrū rodere dicūtur. Inde gyareus nomē gētile triſyllabū declinatur. Mendū eſt apud Pliniū: ubi legiſ. Scyros a Naxo quatuordecim milia paſſuū Homeri ſepulchro uenerāda. Cū nō Scyros. Sed Ios ex ſnia etiā ſtrabonis legendū ſit. Virgineū. helicōa. Virginibus muſis nymphiſq; dicatū. Doctas ſorores. periphraſis ē muſaꝝ. Nam muſæ Iouis & Mnemoſynes filiæ ſunt: q̄ παρὰ τὸ μῶσθαι hoc ē ab inquirēdo dicūtur: Vt inquit Diodorus: quod ea ingrant homineſq; doceāt q̄ ab indoctis ignoranſ: & quod querēdo ſcia pariatur. Nouē aūt fuiſſe muſas iam fere inter oēs conſtat: & ſi qdam tres tantū eſſe contendant: Quibus nomina a proprio cuiq; munere indita fuerunt. Clio ἀπὸ τοῦ κλέους hoc eſt a gloria: quæ ex poetarum laudibus oritur dicta eſt. Euterpe ἀπὸ τοῦ εὐτέρπεος hoc eſt a iucundo propter uoluptatem quæ ab audientibus ex honeſti perceptiōe ſentitur. Thalia ἀπὸ τοῦ θάλλειν hoc eſt a uirendo quod in longum tempus poetarum gloria uireſcat. Melpomene ἀπὸ τοῦ μέλπεσθαι hoc eſt a modulando: quod melodiam audientes maxime demulceantur. Terpſicore ἀπὸ τοῦ τέρπειν: hoc eſt de

Prœtus in ſtatuam

Polydectes in ſtatuā

ectando: quod doctrina hominum animi maximopere delectantur. Erato ἀπὸ τοῦ ἐρᾶν hoc eſt ab amando: quod docti homines ab omnibus amentur. Polymnia quod cantus ſuauitate poetas reddit gloria immortales. Vrania ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ: hoc eſt a cælo: qđ uiri eruditi ad cælũ gloria tollãtur. Calliope ἀπὸ τῆς καλλῆς ὀπός hoc eſt a bona uoce quod cãtus ſuauitate alias antecedens magni ab audientibus æſtimetur.
Meduſæi præpetis. uolucris & alati equi. Vidi ipſum materno ſanguine naſci. ipſum pegaſum. Aderat.n. Perſeo pallas: cũ meduſam obtrũcauit. Excipit uranie. Vna ẽ ex nouẽ muſis q̃ cæleſtis interp̃tari põt. οὐρανός.n. unde uenit cælũ ſignificat. Pedis ictibus. pcuſſione pedis. Hæc aũt narrãtur ut fabulã ſequẽtem apte cõnectat cũ ſupioribus.

Hippo crene fons

Felices ſtudiiq; lociq;. cauſa ſubaudiẽda uidetur: ut intelligamus cauſa ſtudii ac loci muſas felices eſſe. Mæonidas. Muſas. Mæonides aũt nõ a mæonis filiabus deuictis: ut quidã ſomniarũ: ſed a mæõia dicunť: ut aonides ab aonia. pierides a pieria. Theſpiadeſ a theſpiis fuerunt denominatæ. Quãq̃ Myonides prima per y græcã uocalẽ forſitan rectius ſcriberenť. Nam Myonia urbs eſt phocidis: de qua Pauſanias in primo mentionẽ facit. Opera ad maiora. ad bellica geſta: quæ quidẽ ſtudiis diſciplinarũ ſunt maiora. Sed uetitũ ẽ adeo ſceleri nihil. oĩa inquit ſcelerati audent. neq; ſibi quicq̃ ꝓhibitum eſſe putãt.
Adeo. certe. Oĩa terrẽt uirgineas mẽtes. Sñia eſt generalis. uirgines.n. natura ſunt timidæ. Diruſq; ante ora pyreneus uertitur. uerſari uideť. pyreneus aũt ut hinc colligere poſſumus thrax fuit tyrannus: qui Daulida phocidis urbẽ occupauit: ubi cũ quodã die pluuioſo muſas ad parnaſum eũtes uidiſſet: ut tecta ſua ſubirẽt: dũ pluuia ceſſaret: inuitauit. Cũ uero iã imber ceſſaſſet muſæq; diſcedere uellẽt: pyreneus impius clauſis foribus illis uim inferre parabat. Sed muſæ ĩ aues cõuerſæ euolauerunt: quas cũ pſequi pyreneus uellet: ex arce ſe præcipitẽ iaciens caput terræ illiſit ſicq; expirauit pyreneus ſane nomẽ eſt triſyllabũ: nõ ut quidã putãt quadriſyllabũ: niſi pro monte accipiať: quo gallia ab hiſpania diſterminať. Tũc.n. penultima cũ æ diphthõgo ſcribiť. Daulia rura. Daulios agros. Daulida aũt quæ & daulis dr̃: urbs eſt phocidis a daulide nympha: ut ſcribit pauſanias appellata. phocis aũt regio ẽ: in q̃ ẽ parnaſus. unde phocẽſes dicunť. Phocæa uero urbs eſt Ioniæ a phocis: q; multæ cõditores eius ſecutæ fuiſſe dicunť: appellata. Eiuſdem nois urbs ẽ cariæ. Annuimus. cõſenſimus. morẽ geſſimus. Victo aqlõibus auſtro. Auſter q̃ & notus diciť: pluuias ac nubes. Aquilo uero ſerenitatẽ affert. Impetus ire fuit. uolũtas abeundi nobis fuit. Eſt aũt locutio græca a latinis frequẽter poetis uſurpata. Vecors. ſtultus. corde priuatus. Muſa loquebatur Eleganti phantaſia multas deſcribit metamorphoſeis poeta. Muſa nãque fingitur palladi referre certamen ſuum cum pieri filiabus: quo quidem in certamine & tranſformationes deorum in uaria animalia tempore belli gigantei a pieri filiabus canuntur & pœna Typhoei gigantis: & Proſerpinæ raptus:

Pyreneus

Meduſæ in aues

Fama noui fontis noſtras peruenit ad aures:
Dura meduſei quem prępetis ungula rupit.
Is mihi cauſa uiæ. uolui mirabile factum
Cernere. uidi ipſum materno ſanguine naſci.
Excipit Vranię. quæcunquæ eſt cauſa uidendi
Has tibi diua domos animo gratiſſima noſtro:
Vera tamen fama eſt: & pegaſus huius origo
Fontis: & ad latices deduxit pallada ſacros:
Quæ mirata diu factas pedis ictibus undas
Siluarum lucos circũſpicit antiquarum:
Antraq; & innumeris diſtinctas floribus hærbas:
Feliceſq; uocat pariter ſtudiique: locique
Mæonidas: quam ſic affata eſt una ſororum.
O niſi te uirtus opera ad maiora tuliſſet:
In partem uentura chori tritonia noſtri:
Vera refers: meritoq; probas artemq; locumq;
Et gratam ſortem: tutæ modo ſimus: habemus.
Sed uetitum eſt adeo ſceleri nihil. omnia terrent
Virgineas mentes: diruſq; ante ora pyreneus
Vertitur: & nondum me tota mente recepi.
Daulia trahicio phoceaq; milite rura
Ceperat ille ferox: iniuſtaq; regna tenebat:
Templa petebamus parnaſia. uidit euntes:
Noſtraque fallaci ueneratus numina uultu
Mæonides (cognorat enim) conſiſtite dixit:
Ne dubitate pręcor tecto graue ſidus & hymbrem
(Hymber erat) uitare meo. ſubiere minores
Sæpe caſas ſuperi. dictis & tempore motæ
Annuimuſq; uiro: primaſq; intrauimus ædes.
Deſierant hymbres: uictoque aquilonibus auſtro
Fuſca repurgato fugiebant nubila cælo.
Impetus ire fuit. claudit ſua tecta pyreneus:
Vimque parat: quã nos ſumptis effugimus alis.
Ipſe ſecuturo ſimilis ſtetit arduus arce:
Quaq; uia eſt uobis: erit & mihi dixit eadem.
Seque iacit uecors e ſummo culmine turris.
Et cadit in uultus: diſcuſſiſq; oſſibus oris

& cyanes in fontem mutatio. multaq; alia contra a muſis cantantur. pierus igitur ex Anippe uxore nouem ſuſtulit filias: quarum pulchritudine ac uocalitate mater ſuperba muſas in certamen prouocare eſt auſa. Eas uero nympharum iudicio uictas muſæ indignatæ: uocalitate erepta in raucas picas conuerterunt. Minime uero illi ſunt audiendi: qui muſas pierides a deuictis pieri filiabus denominatas fuiſſe putant cũ a pieria: ut ait ſtrabo dicantur. Voxq; ſalutantũ. chære enim quo uerbo græci ſalutant. exprimere uidentur picæ. Sua fata q̃rentes. De ſua fortuna conquerentes. Pellæis in aruis. Teſſalicis agris. pella nanq; urbs eſt Macedoniæ Alexandri Magni natiuitate nobilis. Vnde Iuuenalis. Vnus Pellæo iuueni non ſufficit orbis.
Pæonis Anippe mater fuit. pæonia pars ẽ Macedoniæ montana: quæ emathia quoq; dr̃. patronymicũ aũt poſuit loco gẽtilis. Lucinã Iuno Lucina q̃ a pturiẽtibus mulieribuſ ĩuocabať: a luce ẽ appellata: q; ĩ lucẽ educeŕ ĩfantes ſoſpites credebať. Perq; tot Aemonias. Aemõia eadẽ ẽ cũ Theſſalia ab Aemone rege dicta. Aemon ãt filius fuit Chlori filii Pelaſgi. pr̃ aũt fuit Theſſali a quo Theſſalia fuit cognomiata. Achaidas. Achaicas. Græcas. Theſpiades. certate deæ. Muſæ Theſpiadeſ dictæ ſũt: nõ a Theſpia earũ matre ac Mæonis uxore. ut qdã ex ſuo cõmodo fingũt: Sed a Theſpiis urbe Bœotiæ ubi maxie colebanť: cui opiniõi acceděr ouidius uideť: cũ deas Theſpiades eas uocet. Cũ quodã.n. cõtẽptu ſic eas Pieri filiæ appellãt: ac ſi dicerẽt Theſpiẽſiũ deæ: ñ alioꝝ. Fõte Meduſæo. piphraſis ẽ Hippocrenes fõtis muſis dicati. Et Hyantea Aganippe. Bœotia. Nã hyãtes ppli ſũt Bœotiæ. Aganippe uero fõs ẽ Bœotiæ muſis ſacer. Ad pæõas niuoſos. Mõtanos. Pæones nãq; ppli ſũt Macedõiæ montani. Dirimãt certamina nymphæ. Diiudicent inquit utre noſtrum melius cecinerint. Dirimi autem proprie dicunť bella atq; lites: cum ſedanť. Per flumina. Per ſtygem paludem. Factaq; de uiuo. Hoc de iure ſũptum uidetur. iudices enim ſententiam laturi ſedere iubentur. Tunc ſine ſorte prior. Stoliditatem ſimul & temeritatem filiarũ pieri notat muſa: quarum una anteq̃ ſorte decerneretur. utre deberẽt cantum ĩchoare: bellũ giganteũ canere cœpit. Emiſſũq; typhoea: Thyphoeus qui & typhon dicitur titãi & terre fuit filius tanta audacia ut Iouem ĩ pugnã prouocare ſit auſus. Quare Iupiter illũ fulmine ſtrauit trinacriæq; inſulæ ſubiecit. Sane tiphoeus ita triſyllabum eſt: ut non o & e: ſed e & u in diphthongum copulentur. Quidam enim de orthographia ſcribentes cum œ diphthongo hoc nomen ſcribendum ſtulte præcipiunt. Donec ſeſſos ægyptia tellus. Ceperit. Gigantes titanorum filii: ut in prio quoq; diximus typhoeo duce impetum ĩ deos fecerunt. ac eos in ægyptum uſq; fugere coegerunt: ubi ſe typhoei metu in uaria animalia. ut perſpicue deſcribit Ouidius: cõuerterunt: inde factum eſt ut egyptii multa animalia pro diis colant. In quorum ſtultitiam iuuenalis eam ſcripſit

Pierides in picas

Gigantomachia

Iupiter ĩ arietẽ

Apollo ĩ coruum

Bacchus in capram

Tundit humum moriens ſcelerato ſanguine tinctã.
Muſa loquebatur. pennæ ſonuere per auras:
Voxq; ſalutantum ramis ueniebat ab altis.
Suſpicit: & linguæ quærit tam certa loquentes
Vnde ſonent: hominemq; putat ioue nata locutum.
Ales erat: numeroq; nouem ſua fata querentes
Inſtiterant ramis imitantes omnia picæ.
Miranti ſic orſa deæ dea. nuper & iſtæ.
Auxerunt uolucrum uictę certamine turbam.
Pierus has genuit pellæis diues in aruis.
Pæonis Anippe mater fuit. illa potentem
Lucinam nouies: nouies paritura uocauit.
Intumuit numero ſtolidarum turba ſororum.
Perque tot Aemonias & per tot achaidas urbes
Huc uenit: & tali cõmittit prœlia uoce.
Deſinite indoctum uana dulcedine uulgus:
Fallere. nobiſcum ſi qua eſt fiducia uobis
Theſpiades certate deæ. nec uoce nec arte
Vincemur. totidemq; ſumus. uel cedite uictę
Fonte meduſæo & Hyantea Aganippe.
Vel nos Aemathiis ad pæonas uſq; niuoſos
Cedemus ſiluis. dirimant certamina nymphæ.
Turpe quidem cõtendere erat. ſed cedere uiſum
Turpius. electæ iurant per flumina nymphę.
Factaque de uiuo preſſere ſedilia ſaxo.
Tunc ſine ſorte prior: quæ ſe certare profeſſa eſt:
Bella canit ſuperum: falſoque in honore gigantes
Ponit: & extenuat magnorum facta deorum:
Emiſſumque ima de ſede Typhoea terrę
Cęlitibus feciſſe metum: cunctoſq; dediſſe
Terga fugę. donec feſſos ægyptia tellus
Ceperit: & ſeptem diſcretus in hoſtia nilus:
Huc quoq; terrigenã ueniſſe typhoea narrat:
Et ſe mentitis ſuperos celaſſe figuris.
Duxq; gregis dixit fit iupiter: unde recuruis
Nũc quoq; formatus libys eſt cũ cornibus Hãmõ.
Delius in coruo. proles ſemeleia capro.

ſatyrã:cuius ē initium. Quis neſcit uoluſi Bithynice qualia demens Aegyptus portenta colat. Duxq; gregis. Periphraſis eſt arietis. Nam Iupiter ſe in arietē cōmutauit:cuius rei argumētũ eſt: quod Iupiter Hāmon in libya ſub figura arietis colitur. Fele ſoror phœbi. Diana ſoror eſt Apollinis: quæ ſe in felem domeſticum animal muribus auibuſq; maxīe infeſtum conuertit. Cyllenius ibidis alis. Ibis auis Ciconiæ ſimilis Aegypti peculiaris īmunda:ut quæ roſtro anum purget. Poſcimur aonides. Nos inquit muſæ ad cātandũ īuitamur. Significat autem ſe & prudentes & modeſtas eſſe:quæ niſi rogatæ non ſurrexerint ad cantandum:id quod impudentes Pieri filiæ fecerũt:quæ ne iacta qui dē ſorte canere cœperũt. Aonides uero muſæ dicũtur ab Aonia Bœotiæ pte montana. Leui umbra. ſuaui ac iucunda. Dedimus. ſummā certaminis uni. hoc eſt. Totũ certamen uni ex ſororibus cōmiſimus. Calliope. una eſt ex muſis:cui a pulchritudīe ac bonitate uocis nomē inditũ eſt. Nā. καλλος. pulchritudo. οψ uox dicit̄. morē autē Citharedorũ expreſſit: qui citharæ chordas anteq̃ uerũ incipiant cantum tēptare ſolēt. Chordæ aũt proprie dicunt̄ muſicorum inſtrumentorũ. Neruis. cohrdis. Prima Ceres. A laudibus Cereris carmē ſuũ Calliope auſpicatur. Ceres autem Saturni & opis filia fuiſſe dicit̄:quæ omniũ prima agrorũ cultum ac frumenta hoībus monſtrauit. legeſq; adinuenit:quibus hoīes ciuiliter uiuere cœperunt. Veſta giganteis. Thyphoeo Gigāti fulmine percuſſo Iupiter ſiciliā inſulam ſuperiniecit:nequādo reſurgens cælo deos pellere temptaret. Trinacris. Sicilia quidē trinacris a poeta:ſed ab aliis trinacria frequentius dicitur:quod tria ακρα habeat & ꝓmontoria pelorum. Lilybæum & pachynum. Magnis molibus. montibus. ponderibus. Auſonio peloro Italo quippe qui & ad Italiam uergat & ab ea mille & quingētis paſſibus diſtet. Dictus eſt autē pelorus a peloro claſſis Hannibalis gubernatore quem interfectum Hannibal cũ crederet ſe in inſidias adductũ ibi ſepeliendum curauit. Leua pachyne tibi. Apoſtrophe ad mōtem. qua maxime oratio exornat̄. Pachynus uero Siciliæ eſt ꝓmōtoriũ in Græciā uergens. Lilybæo crura ꝑmunt̄. Lilybeus quoq; Siciliæ eſt ꝓmontoriũ Aphricam reſpiciēs. Degrauat ætna caput. Deprimit. Aetna uero mons ē Siciliæ altiſſimus: cuius uertex fere ſemper flāmas eiectat. eſt etiā urbs ætna a Hierōe rege ædificata. Vnde Aetnæi dicunt̄. Sæpe remoliri. Sæpe inquit tēptat montes excutere. quo tēpore maximi fiũt terremotus: ꝑ quod qdē ſignificat̄ uaſtum Typhoei & robur & corpus. Remoliri:demoliri. decutere. præpoſitionem poſuit pro præpoſitione. Rex ſilentum. pluto. Manes ſilentes dicunt̄: quod mortuis nulla uox ſit. Solum. animarum & inferni. Ambibat. circuibat. Fundamina. Fundamenta. Poſtquam exploratum ſatis eſt. Satis compertum eſt. Hæc autem narrantur ut commodius fabula fabulæ connectatur. Labare. uacillare. Videt hunc Ericyna uagantem. Ericyna Romanis Siculiſq; uenus dicitur ab Eryce ueneris ipſius ac Butæ filio:qui cum in ſicilia regnaret:ac plurimum corporis uiribus polleret:hoſpites ut ſecũ ceſtibus decertarēt ꝓuocabat. Is extructo matri ueneri templo:quæ ericyna fuit appellata:cũ Hercule cōgreſſus ab eo fuit ī

Dianā in felē
Iuno in uaccam
Venus in piſcē
Mercurius in ibidem

Fele ſoror phœbi. niuea ſaturnia uacca.
Piſce Venus latuit. Cyllenius ibidis alis.
Hactenus ad citharam uocalia mouerat ora.
Poſcimur Aonides. ſed forſitan ocia non ſunt.
Nec noſtris præbere uacat tibi cantibus aures.
Ne dubita: ueſtrumq; mihi refer ordine carmen:
Pallas ait. nemoriſq; leui conſedit in umbra.
Muſa refert. dedimus ſummam certaminis uni.
Surgit: & immenſos hedera collecta capillos
Calliope querulas prætemptat pollice chordas.

Cereris laudes

Atq; hæc percuſſis ſubiungit carmina neruis:
Prima ceres unco glebam dimouit aratro.
Prima dedit fruges alimentaq; mitia terris.
Prima dedit leges. cereris ſunt omnia munus.
Illa canenda mihi eſt. utinam modo dicere poſſem
Carmina digna dea. certe eſt dea carmine digna.
Vaſta giganteis iniecta eſt inſula membris
Trinacris: & magnis ſubiectum molibus urget
Aethereas auſum ſperare typhoea ſedes
Nititur ille quidem. temptatq; reſurgere ſæpe.
Dextra ſed auſonio manus eſt ſubiecta peloro.
Leua pachyne tibi. lilybæo crura premuntur.
Degrauat ætna caput. ſub qua reſupinus harenas
Eiectat: flammamq; fero uomit ore typhoeus.

Proſerpinæ raptus

Sępe remolliri luctatur pondera terræ:
Oppidaq; & magnos deuoluere corpore montes.
Inde tremit tellus: & rex pauet ipſe ſilentum.
Ne pateat: lateq; ſolum retegatur hiatu:
Immiſſuſq; dies trepidantes terreat umbras.
Hanc metuens cladem tenebroſa ſede tyrannus
Exierat: curruq; atrorum uectus equorum
Ambibat ſiculæ cautus fundamina terræ.
Poſtq̃ exploratum ſatis eſt loca nulla labare:
Depoſitoq; metu uidet hunc erycina uagantem

Monte ſuo reſidens: natumq; amplexa uolucrem
Arma manuſq; meæ. mea nate potentia dixit:
Illa quibus ſuperas omnes: cape tela cupido:
Inq; dei pectus celeres molire ſagittas:
Cui triplicis ceſſit fortuna nouiſſima regni.
Tu ſuperos: ipſumq; iouem. tu numina ponti
Victa domas: ipſumq; regit qui numina terræ.
Tartara quid ceſſant? cur nō matriſq; tuumq;
Imperium profers? agitur pars tertia mundi.
Et tamen in cælo quoq; iam patientia noſtra eſt.
Spernimur: ac mecum uires minuuntur amoris.
Pallada non ne uides iaculatricemq; dianam
Abſceſſiſſe mihi? Cereris quoq; filia uirgo:
Si patiemur erit. nam ſpes affectat eaſdem.
At tu pro ſocio: ſi qua eſt ea gratia: regno:
Iunge deam patruo. dixit Venus. ille pharetram
Soluit: & arbitrio matris de mille ſagittis
Vnam ſe poſuit. ſed qua nec acutior ulla:
Nec minus incerta: nec quę magis audiat arcum.
Oppoſitoq; genu curuauit flexile cornu:
Inq; cor hamata percuſſit harundine ditem.
Haud procul ætnæis lacus eſt a mœnibus altus
Nomine perguſa. non illo plura cayſter
Carmina cignorum labentibus audit in undis.
Silua coronat aquas cingens latus omne: ſuiſq;
Frondibus ut uelo phœbeos ſummouet ignes.
Frigora dant rami. uarios humus humida flores
Perpetuum uer eſt: quo dum proſerpina luco
Ludit: & aut uiolas aut candida lilia carpit:
Dumq; puellari ſtudio calathoſq; ſinumq;
Implet: & æquales certat ſuperare legendo:
Pene ſimul uiſa eſt: dilectaq;: raptaq; diti.
Vſq; adeo eſt properatus amor. dea territa mœſto
Et matrem & comites: ſed matrem ſępius ore
Clamat: & ut ſumma ueſtem laniarat ab ora:
Collecti flores tunicis cecidere remiſſis.
Tantaq; ſimplicitas puerilibus affuit annis:
Hęc quoque uirgineum mouit iactura dolorem.
Raptor agit currus: & nomine quęque uocando
Exortatur equos: quorum per colla iubaſque
Excutit obſcura tinctas ferrugine habenas:
Perque lacus altos & olentia ſulfure fertur
Stagna palicorum rupta feruentia terra:

terfectus. In uertice autem mōtis qui ab ipſo eryx cognomiatur: dicitur fuiſſe tumulatus. Narraturus uero poeta cyānes nymphæ trāſformationē ī ſtagnum. prius proſerpinæ raptum elegantiſſime deſcribit. Cũ enim pluto deus īferorum in Sicilia uagaret̄: ſagitta a cupidine rogatu ueneris percuſſus uiſa proſerpina cereris filia ita exarſit:ut eā raptā ſtatim currui ſuo īponeret: atq; aſportaret. Cũ uero a cyane nympha retineret̄: ipſe adapta terra ad inferos cum amica deuectus eſt. Cyane autem eo dolore fuit affecta:ut paulatim in fontē fuerit commutata. Monte ſuo. eryce ſibi dicato. Natũ uolucrē filiũ alatũ: hoc eſt cupidinē. Arma manuſq; meæ. Eadē ferme oratione uenus apud uergiliũ cupidinē filium alloquitur. Natæ meæ uires. mea magna potentia ſolus. Inq; dei pectus. Inimum plutonis. Molire. præpara. Triplices regni. quod in tres diuiſum ē partes: quarũ ſuprema hoc eſt cælũ optigit Ioui. media hoc eſt terra cũ mari neptuno. Infima ac ultima hoc eſt. inferi plutoni. Profers. producis. amplificas. Agit̄ pars tertia mūdi. hoc eſt. De tertiæ partis mūdi īperio cōtenditur parũq; abeſt quin ea a nobis amittat̄. Et tñ in cælo quoq;. Nō ſolum inquit inferos patimur ab amore liberos eſſe: uerũ ſuperorum quoq; quidā nos ſpernũt noſtraq; patientia fruunt̄. Pallada nōne uides. A quibus potiſſimũ ſpernat̄ uenus exponit. pallas enim ac Diana perpetuā uouerant uirginitatē. Cereris quoq; filia. ꝓſerpina q̃ Iouis & cereris fuit filia. Patruo. plutoni q Iouis frat̄ ꝓſerpinā ſibi uxorē copulauit. Nec q̃ magis audiat arcũ. hoc ē. Nec q̃ facilius ab arcu emittat̄. Illæ nāq; ſagittæ arcui audire & obtēperare dicunt̄: q̃ facile ab arcu emittũt̄. Hamata arũdine. Sagitta ferro armata & hamo: q̃ qdem e corpe difficult̄ extrahi pōt. Eſt āt hamatus nomē pticipio ſilē ut galeatus. Ditē plutonē: q a græcis πλουτος dicit̄. Haud ꝓcul ætneis. Lacũ noīe pguſam deſcribit: iuxta quē ꝓſerpina cũ ſibi æq̃libus puellis flores colligēs a plutone illac curru trāſeũte rapta fuit. Aetnæis mœnibus. ætna urbe. Eſt nāq; ætna & urbs Siciliæ & mōs. ut diximus. Phœbeos ignes. Solis feruores. Puellari ſtudio. puellæ cōuenięti. Vſq; adeo ꝓperatus amor. Acclamatiōe hac ſignificat̄ q̃ uehemēs ad amādũ ſagitta cupidinis effectus fuerit pluto. Ab ora ſũma. a ſupremo limbo. Hæc quoq; iactura: q̃ amiſerat flores. Excutit. cōcutit. Obſcura ferrugīe. Ferrugīeo colore: q fuſcus ē ac ferreo ſilis. Stagna palicorũ. palici: ut æſchylus in ætnis ſcribit: Iouis & thaleæ nymphæ uulcano genitæ filii fuerunt. ut uero alii in primiſq; ſilenus ſcriptor græcus uulcani ex Aetna Oceani filia. Dicti ſunt autem palici απο του παλιν ικεσθαι. hoc eſt ab iterũ ueniendo in uitam

Perguſa lacos

eum mortui iam eſſent. Nam cum thalea nympha a Ioue fuiſſet compreſſa Iunonis timore optauit: ut ſibi ter
ra dehiſceret: Q uod quidē ubi factum eſt: maturi partus tempus aduenit. Ex terra igitur adaperta: duo ſimul
infantes exiliuere: qui palici ſunt appellati. Non autem paliſci: ut putat Tortellius: qui in hoc quoq; fœde ni-
mium fallitur. Nam paliſcos αϖοτου ϖαλιν quod eſt iterum & hiſcere uerbo latino ſcribit componi eoq;
ſecundæ ſyllabæ. s. litteram præcipit aſcribendam: cum & nomē græcum proculdubio ſit: nec ſi illo modo cō
poneretur: græci unq̄ huiuſmodi uerbo uterentur. Iuxta palicos autem fons eſt palicine: qui aquam in altū ſex
cubita eiaculari dicitur: quæ in eundem fontē
iterum reuertatur. Ius quoq; iurandum ibi
ſanctum fuiſſe ſcribunt. Q uæ enim quis iu-
raſſet: ea in tabella ſcripta in aquam proiicie
bantur: ac ſiquidem uera fuiſſent: tabella flui
tabat. Siquis uero peieraſſet: tabella ſubmer

Cyane in ſtagnum

gebatur: nec uſq̄ apparebat. In periurio ue-
ro deprehenſus comburebatur. Feruētia.
Innuit poeta ibi eſſe fontes calidarū aquarū.
Et qua bacchiadæ. hoc eſt originem a bac-
chia ducentes. Bacchias enim Dionyſi filius
Corinthum habitauit. Ab eo autem genus
ducentes ut ſcribit & Strabo & expoſitor αρ
γονανΤικων Apollinii generoſiſſimi cori
thiorum habebantur. Cæterum expulſi Co
rintho propter Actæonis mortem dicuntur
fuiſſe. Meliſſus enim pater cum uidiſſet filiū
a bacchiadis dilaceratum: iamq; iſthmia fo-
rent celebranda: aſtans altari multa in corin
thios eſt imprecatus: niſi filii cedem uindica
rent: cūq; ea dixiſſet ſe precipitem ex alto de
dit. Q uare corithii ne inultam eam cedem
relinquerent oraculoq; id iubenti optempe-
rarent: bacchiadas expulerunt. Cherſicrates
autem unus bacchiadum Cercyran ædifica-
uit cum illinc Colchos eieciſſet. Videtur aūt
poeta innuere Drepanum a bacchiadis ædi
ficatum: q̄q̄ & Cercyra Drepane fuerit ap-
pellata quod ut Timæus inqt: Δρεϖανον.
hoc eſt falx illic abſcondita eſt q̄ Cronus ura
ni hoc eſt cæli pudēda aut Iupiter Croni re
ciderit. Bimari Corintho. Corinthus idcir
co bimaris appellatur: quod in iſthmo pelo-
ponneſi ædificata ab altera parte Aegeū ma
re. Ab altera Ionium ſpectet. Inter inæqua
les portus. Alter nāq; maior eē alter minor
perhibetur. Poſuerūt mœnia. Vrbem Dre
panum ædificarunt. Eſt medium Cyanes
Locū deſcribit: ubi Cyane nympha Plutonē
inhibere uoluit: ne proſerpinam aſportaret:
Cæterū a Plutone contempta dolore in fon

Et qua bacchiadæ bimari gens orta corintho
Inter inæquales poſuerunt mœnia portus.
Eſt medium Cyanes & piſææ arethuſæ:
Q uod coit anguſtis incluſum cornibus æquor.
Hic fuit: a cuius ſtagnum quoq; nomine dictum:
Inter ſicelidas Cyane celeberrima nymphas:
Gurgite que medio ſumma tenus extitit aluo:
Agnouitq; deam: nec longius ibitis inquit.
Non potes inuitæ Cereris gener eſſe. roganda.
Non rapienda fuit. quod ſi componere magnis
Parua mihi fas eſt: & me dilexit anapis.
Exorata tamen: nec ut hæc exterrita nupſi.
Dixit: & in partes diuerſas brachia tendens.
Obſtitit. haud ultra tenuit ſaturnius iram:
Terribileſq; hortatus equos in gurgitis ima
Contortum ualido ſceptrum regale lacerto
Condidit. icta uiam tellus in tartara fecit.
Et pronos currus medio cratere recepit.
At Cyane raptamq; deam contemptaq; fontis
Iura ſui mœrens inconſolabile uulnus
Mente gerit tacita: lachrymiſq; abſumitur omnis.
Et quarum fuerat magnum modo numen: in illas
Extenuatur aquas. molliri membra uideres.
Oſſa pati flexus. ungues poſuiſſe rigorem.
Primaque de tota tenuiſſima quæque liqueſcunt.
Cærulei crines digitique & crura pedeſque.
Nam breuis in gelidas membris exilibus undas
Tranſitus eſt. poſt hæc humeri tergumq; latuſq;
Pectoraque in tenues abeunt euanida riuos.
Deniq; pro uiuo uiciatas ſanguine uenas

tem ſui nominis fuit conuerſa: qui Anapi fluuio cōmixtus iuxta ortygiam inſulam in mare labitur. Et piſeæ
Arethuſæ. Arethuſa fons eſt Siciliæ iuxta Syracuſas urbem: quam idcirco Piſæam poeta uocat: quod: ut dixi-
mus creditur eſſe alpheus: qui fluuius iuxta Piſam olimpiæ: urbem labēs abſorbetur a terra ac ſubter mare flu
ens i Siciliam uſq; arethuſam efferre dicitur. Componere. Comparare. Anapis qui & anapus dicitur fluu
us eſt Siciliæ. qui idcirco Cyanen amare fingitur: quod iuncti in mare defluunt. Saturnius. Pluto Saturni fili-i
us. Cōdidit. Iecit tantis uiribus ut totum ſceptrum occultaretur. Icta uiam tellus. Nam ſceptro percuſſa ita
hiauit ut facile plutonis currus illac ad inferos pertranſierit. Medio cratere. in mediam uoraginem. Nam cra
ter non ſolum uas dicitur: ſed ad eius ſimilitudinem hiatus quoque terræ unde flamma præſertim egrediatur:
crater appellatur: unde Empedoclem ſe in ætnæ Craterem precipitaſſe legimus. Inconſolabile uulnus. Maxi
mum dolorem: qui nullam conſolationē admittere poſſet. Omnis. Tota. Oſſa pati flexus. oſſa fieri flexibi
lia. Exilibus. tenuibus ac paruis. Euanida. Euaneſcentia. reſoluta. Reſtatque nihil quod prendere poſſis.

Lympha ſubit: reſtatq; nihil quod prendere poſſis.
Interea pauidæ nequicq; filia matri
Omnibus eſt terris. omni quæſita profundo.
Illam non udis ueniens aurora capillis:
Ceſſantem uidit. non heſperus. illa duabus
Flammiferas pinus manibus ſuccendit ab ætna:
Perq; pruinoſas tulit irrequieta tenebras:
Rurſus ubi alma dies hebetarat ſidera: natam
Solis ab occaſu. ſolis quærebat ad ortus.
Feſſa labore ſitim conceperat: oraque nulli
Colluerant fontes. contectam ſtramine uidit
Forte caſam: paruaſque fores pulſauit. at inde
Prodit anus: diuamq; uidet: lymphamq; roganti
Dulce dedit teſta quod coxerat ante polenta.
Dum bibit illa datum: duri puer oris & audax
Conſtitit ante deam. riſit auidamq; uocauit.
Offenſa eſt: neque adhuc epota parte loquentem
Cum liquido mixta perfudit diua polenta.
Combibit os maculas: & quę modo brachia geſſit
Crura gerit. cauda eſt mutatis addita membris.
Inque breuem formam: ne ſit uis magna nocendi:
Contrahitur: paruaq; minor menſura lacerta eſt.
Mirantem flentemq; & tangere monſtra pauentem
Fugit anum: latebraſq; petit: aptumq; colori
Nomen habet uariis ſtellatus corpora guttis.
Quas dea per terras: & quas errauerit undas
Dicere longa mora eſt. quærenti defuit orbis.
Sicaniam repetit: dumq; omnia luſtrat eundo:
Venit & ad Cyanen. ea ni mutata fuiſſet:
Omnia narraſſet. ſed & os & lingua uolenti
Dicere non aderant: nec qua loqueretur habebat.
Signa tamen manifeſta dedit: notamque parenti
Illo forte loco delapſam in gurgite ſacro
Perſephones zonam ſummis oſtendit in undis.
Q uam ſimul agnouit: tanq; tum deniq; raptam
Sciſſet inornatos laniauit diua capillos:
Et repetita ſuis percuſſit pectora palmis.
Neſcit adhuc ubi ſit. terras tamen increpat omnis:
Ingrataſq; uocat: nec frugum munere dignas.
Trinacriam ante alias: in qua ueſtigia damni
Repperit. ergo illic ſæua uertentia glebas
Fregit aratra manu: parilique irata colonos
Ruricolaſq; boues leto dedit: aruaq; iuſſit
Fallere depoſitum: uitiataq; ſemina fecit.
Fertilitas terrę latum uulgata per orbem

Nihil inqt duri de Cyanes corpe fuit relictū:
quod quiſquā manibus præhendere poſſit.
Interea pauidæ. Ceres ꝓſerpinā filiā q̄rens
cū defeſſa ſiti laboraret: quādā rogauit anū:
ut ſibi aquā ad os colluēdū exhiberet. Ea cū
muſtū polēta cōmixtū a uetula traditū bibe-
re cœpiſſet. puer audacior & ridere & Cere-
rē Gulæ deditā eē iactare auſus ē. Q uare in
dignata ceres i faciē īpudētis pueri muſtū ſil
& polētā expuit: eūq; i ſtellionem aīal uariis
maculis infectū cōmutauit. Vdis Capillis.
Hūidis. ꝓpt rorē aūt nocturnū aurora hūi-
dos capillos fingit hr̄e. Ab ætna. Ab ætnæ
incēdio. Hebetarat. Obſcurarat. Flāmiſe
ras. pinus faces q̄ ex pinu optimæ cōficiunt.
Ab ætna. ſūpta ſubaudiamus. Stramine.
palea. Dulce dedit. Nō mulſū: qd̄ ē ditiorꝫ
ſed muſtū quo ruſtici quoq; nō carēt puto ac
cipiēdū. Teſta. terreo uaſe. p qd̄ ſignificat
poeta uetulā cā inopē admodū fuiſſe. Polē
ta. Cū ꝑpoſitio ſubintelligat. polēta uero ci-
bus ē græcis oli tā familiaris q̄ puls Rōanis.
uterq; uero cibus ē quo ruſtici ꝑcipueq; mō
tani utunt. Duri oris. Impudētis. Illi. n. du
ri eē oris dicunt q ſūt īpudētes. Auidā. gulo
ſā. Epota pte. Epotus mō actiuā. Mō paſſi-
uā hēt ſignificationē: ut hoc loco. Sic Iuuena
lis. Epotaq; flūina medo Prādētc. Cōbibit
os maculas. Cōtrahit. Aptūq; colori no-
mē hēt. Stellio uocat qd̄ paruis ſtellis īſigni
tus eē uideat. Eſt āt puū aīal qd̄ ut inqt Plyni
us rore tātū uiuit. A ſtelliōe uero ſtelliōatus
crimē a iurecōſultis deduci uidet. ut. n. ſtel-
liones Varii ſūt & uerſicolores. ita īpoſtores
atq; deceptores: ut uilia uideant ꝑcioſa arte
q̄dā ac ſimulatiōe mendaciiſq; efficiūt. Stel
latus corpora. Stellatū hn̄s corpus & guttis in
fectū: q̄ ſtellæ uideant. Q uærenti defuit or-
bis. Nā cū totū ꝑluſtraſſet ceres terrarꝫ orbē
ubi q̄reret filiā nihil ei loci reſtabat. q̄re i ſici-
liā eſt reuerſa. Sicaniā. ſiciliā a ſicano fluuio
appellatam. Perſephones zonā. ꝓſerpinæ
cingulū. Q uā. n. latini ꝓſerpinā: græci pſe-
phonen uocant. Parili leto. ſili ac pari mor
te. Aruaq; iuſſit fallerē depoſitū. hoc ē. aruis
mādauit: ne ſibi credita ſemina redderēt. De
poſitū aūt dicit qcqd apud aliquem cuſtodiæ
gratia collocatur. Eſt uero figurata ac poetica
locutio Fallere depoſitū. pro eo qd̄ eſt fallere
hoīes nō reddēdo ſemina credita atq; depo
ſita. Sparſa iacet. diſpſa marceſcit ac nullo
eſt in honore: nullumq; fructū hoibus præ-
bet. Segetes. frumenta ſeminata. Eleganter
aūt ea oia enumerat qbus ſegetes corrūpun
tur. Loliū tribuliq; fatigant. Loliū ac tribu-
li herbæ ſunt ſegetibus īfeſtæ. Fatigāt. labo
rioſiores efficiunt. Triticeas meſſes. Triti-
cum. Meſſis autē ꝓprie dicit tēpus metendi

Puer ī pudēs ī Stellionem

& colligendi frumenti. Et inexpugnabile gramẽ. Indomabile quod nulla rõne ita domari põ: ut nõ renaſcatur. gramẽ aũt ſpecies eſt herbæ fere ubiq; naſcẽtis q̃uis ſimpliciter ꝓ herba frequenter gramen accipiatur.

Eleis undis. ꝑ ſubterraneas cauernas ab elide olympiæ urbe uenientibus. Tres aũt ſũt urbes hoc noie. una in ægypto ab eleo Tantali filio cognominata. altera in Archadia. Tertia in Hiſpania. unde Eleus poſſeſſiuũ mõ triſyllabum. modo Elieus quadriſyllabum. modo elicius quinqueſyllabum declinatur. Alpheias. Arethuſa: quæ Alphei Elidis fluuii filia eſſe uidetur. Nam Arethuſa: ut pauloante diximus: eadem cũ Alpheo eſſe putatur. Quæ enim apud piſam in Alpheum proiiciuntur: ut ſcribit plinius: eadem in Sicilia ab Arethuſa eiiciuntur. unde fabulæ datuſ eſt locus. Alpheum Elidis fluuium Arethuſæ nymphæ amore captum eam in Siciliam uſq; fuiſſe perſecutum. Rorantes comas. Stillantes capillos. Immenſos ſiſte labores. hoc eſt. immenſis deſiſte laboribus filiæ quærẽdæ. Eſt autem tranſitiuum ſiſto: quod ſignificat firmo ac ſtare facio. Violenta. indignata. Patuit. Se aperuit: ut plutoni una cum rapta proſerpina ad inferos properanti aditũ præberet. Piſa mihi patria eſt. Piſa Arcadiæ oppidum iuxta quod Alpheus fluuius labitur unde Piſæus deriuatᷣ. Piſæ uero piſarũ numero tantũ plurali urbs eſt etruriæ clariſſima. unde Piſanus. Mota loco curſim. Arethuſa uenatrix fuit nympha dianæ comes: q̃ cum forte ſe in alpheo fluuio lauaret: ita Alpheũ ĩ ſui amorẽ pellexit: ut ipſam retinere conatus ſit. Sed cũ ĩ Siciliã uſq; fugiẽtem Alpheus ſecutus eẽt: ĩplorato Dianæ auxilio ĩ fontẽ ſui nois fingitᷣ fuiſſe cõuerſa. Quod idcirco: ut diximus: fictũ ẽ: qd̃ q̃ iaciũtᷣ ĩ Alpheum pargamẽta: eiici ab Arethuſa ĩ ſicilia fere ẽ obſeruatũ. Sũt ãt mltæ arethuſæ & urbes & fõtes. Nã & Syriæ & eubœæ urbs eſt Arethuſa & Ithacæ fons. Quamq̃ nõ ignobiles grãmatici græci ſcribũt oẽm fontẽ Arethuſã poſſe uocari απο του αρεθειν. hoc ẽ ab irrigãdo. Aduehar ortygiã. Ortygia duaꝝ ĩſularꝝ ẽ nomẽ: quaꝝ altera ẽ ĩ ægeo q̃ & Delos dᷣ. Altera Siciliæ adiacet de q̃ Vergilius libro æneidos tertio. Sicano ꝓtẽta ſinu iacet ĩſula cõtra Plẽmyriũ undoſũ. nomen dixere priores Ortygiã. Alpheũ fama ẽ huc elidis amnẽ. Occultas egiſſe uias ſubter mare: qui nũc Ore Arethuſa tuo ſiculis cõfũditᷣ undis.

Leuata. liberata. Cura. Dolore & ſollicitudie. Opaci mundi. Vmbroſi. Inferni. Pollẽs matrona. Potẽs uxor. Dolore. pulſa graui percuſſa. affecta magno dolore. Nubila Triſtis. mœſta. Inuidioſa. Inuidiã Ioui factura. Nata patrẽ moueat. Proſerpia. n. Iouis ex cerere filia fuit. Conatᷣ autẽ ceres Ioui ꝑſuadere ne patiatᷣ filiã a Plutone detineri. Si reperire uocas. Ac ſi diceret. hoc eſſe potius amittere q̃ repire. Qd̃ rapta: feremus. hoc eſt. Qd̃ ſit rapta æquo aĩo tollerabimus: dũmodo eã pluto nobis reddat. Neq;. n. ꝓdone marito. Prædones proprie dicuntur: qui in mari latrocinãtᷣ q a græcis piratæ uocantᷣ.

Arethuſa

Sparſa iacet. primis ſegetes moriuntur in herbis.
Et modo ſol nimius. nimius mõ corripit hymber
Sideraque: & uenti nocent: auidæque uolucres
Semina iacta legunt. lolium tribulique fatigant
Triticeas meſſes: & inexpugnabile gramen.
Tum caput eleis alpheias extulit undis:
Rorantesque comas a fronte remouit ad aures.
Atque ait. o toto quæſitæ uirginis orbe
Et frugum genitrix immenſos ſiſte labores:
Ne ue tibi fidæ uiolenta iraſcere terræ.
Terra nihil meruit: patuitque inuita rapinæ.
Nec ſum pro patria ſupplex. huc hoſpita ueni.
Piſa mihi patria eſt: & ab helide ducimus ortus.
Sicaniam peregrina colo. ſed gratior omni
Hæc mihi terra ſolo eſt. hos nunc arethuſa penates.
Hanc habeo ſedem: quam tu mitiſſima ſerua.
Mota loco cur ſim tantique per æquoris undas
Aduehar ortygiam: ueniet narratibus hora
Tempeſtiua meis: cum tu curaque leuata
Et uultus melioris eris. mihi peruia tellus
Prębet iter: ſubterque imas ablata cauernas
Hic caput attollo: deſuetaq; ſidera cerno.
Ergo dum ſtygio ſub terris gurgite labor:
Viſa tua eſt oculis illic proſerpina noſtris.
Illa quidem triſtis: neq; adhuc interrita uultu:
Sed regina tamen. ſed opaci maxima mundi.
Sed tamen inferni pollens matrona tyranni.
Mater ad auditas ſtupuit ceu ſaxa uoces:
Attonitæq; diu ſimilis fuit: utq; dolore
Pulſa graui grauis eſt amentia: curribus auras
Exit in æthereas. ibi toto nubila uultu
Ante iouem ſparſis ſtetit inuidioſa capillis.
Proque meo ueni ſupplex tibi iupiter inquit
Sanguine: proque tuo. ſi nulla eſt gratia matris:
Nata patrem moueat. neu ſit tibi cura precamur
Vilior illius: quod noſtro eſt edita partu.
En quæſita diu tandem mihi nata reperta eſt:
Si reperire uocas amittere certius: aut ſi
Scire ubi ſit reperire uocas. quod rapta feremus:
Dummodo reddat eam. neq; enim prædone marito

Tu modo diua uelis. Illum nobis eſſe generum. Vt deſint cætera. Vt fingamus omnia alia Plutoni deeſſe. Nec cedit: niſi forte mihi. Nec Pluto inquit potentia a quoq̃ ſuperatur præterq̃ a me ſolo q mũdi ꝑtem meliorem q̃ ipſe ſortitus ſum. Nam mihi cælum inferi illi in mundi diuiſione optigerunt. Diſſidii. Seperationis ac repudii. Cælum. aerem. Si nullos contigit illic Ore cibos. hoc eſt. Si nihil apud inferos comedit. Qui enim ibi aliquid guſtaſſet: ei illinc reditus non datur. Certum eſt. decretum eſt. Ieiunia ſoluerat. aliquid comederat. Simplex. reꝝ imperita. Puniceum pomũ. malum granatum. Curua arbore. depreſſa pomoꝝ multitudine. preſſerat ore ſuo. Comederat. Aſcalaphus ut hoc loco narrat Ouidius. Achærontis ex orphne nympha fuit filius: q cum teſtatus eſſet ꝓſerpinam in Plutonis hortis ſeptem grana mali punici comediſſe: ab ipſa indignata ĩ bubonẽ peſſimi ominis auẽ fuit cõmutatus. Aduernales. infernales. Furuis antris. Nigris ſpeluncis. Regina herebi. ꝓſerpina inferoꝝ regina. Eſt. n. herebus inferni ꝑs. Prophanum. execrãdum. Phlegethõtide lympha. Phlegethontis aqua. Eſt. n. phlegethon unus ex inferoꝝ fluuiis απο του φλεγεθειν. hoc eſt ab ardẽdo cognominatus. Forma aũt patronymica ꝓ poſſeſſiua eſt poſita. Ille ſibi ablatus. hoc eſt. ſua figura ac forma ſpoliatus. Amicitur. ueſtitur. cooperitᷣ.

Inq; caput creſcit. Illi in caput creſcere dicuntur: quorum caput q̃ reliqua membra grandius efficitur. Longoſq; reflectitur ungues. Synecgdoche poetica. Si enim eſſet ſoluta oratio longi ungues reflectũtur: diceremus. hoc eſt. reflexi & adunci fiunt. Fœda. Turpis aſpectu. Ignauus bubo. uilis ac imbellis. Bubo autem nomẽ eſt ficticium a uoce auis ipſius dictum. Hic tamẽ indicio. Fabulam fabulæ: ut ſolet: eleganter annectit poeta. Nam ſirenes tres fuiſſe dicũtur Acheloi fluuii & calliopes muſæ filiæ ac ꝓſerpinæ comites fidiſſimæ: quã quidem cum & ipſe per totum orbem terrarum quæſiſſent: nec uſq̃ ĩ terris eam reperirent: duos rogarunt: ut alatæ efficerẽtur: quo commodius etiam in aquis proſerpinã inquirere poſſent. Quare ita in aues fuere conuerſæ: ut facies tamen uirginea uoxq; humana illis remanerẽt. Hæ in freto ſiculo habitantes tam ſuauiter canebant: ut nautas illac tranſeũtes: aut ad ſe pellicerent. aut ſopitos ſpoliarẽt atq; ſubmergerẽt. Quare Vlyſſes illac trãſiturus admonitus a circe & ſocioꝝ aures cera opturauit & ſe ad triremiſ malũ alligari iuſſit. Illæ uero indignatæ ſe in mare ꝓcipitarũt. Eaꝝ aũt prima Parthenepo. altera leucoſia. tertia Ligia fuit appellata.

Acheloides. Acheloi filiæ. achelous uero Calidoniæ fluuius eſt oceani: ut in theogonia ſcribit Heſiodus: & tethyos filius. Hic ꝓ Dianira cum Hercule acriter pugnãs tandẽ fuit ſupatus. achelous qdem: ut refert Macrobius apud priſcos aq̃ dicebatur. unde Verg. libro. georgicoꝝ prĩo Poculaq; inuentis acheloia miſcuit uuis. An quia cum legeret. an particula eſt interrogatiua: qua eleganter utimur in ſoluendis quæſtionibuſ: pro qua imperiti aut coniunctionẽ reponunt. Alaꝝ remis. alaꝝ remigio & agitatione. Faciles benignos: ut pote q nobis ea q̃ optabatis: cõceſſerũt.

Aſcalaphus in bubonẽ

Sirenes in aues

Filia digna tua eſt: ſi iam mea filia non eſt.
Iupiter excepit. cõmune eſt pignus onuſq;
Nata mihi tecum. ſed ſi modo nomina rebus
Addere uera placet: non hoc iniuria factum:
Verum amor ẽ. neq; erit nobis gener ille pudori.
Tu modo diua uelis. ut deſint cætera: quantũ eſt
Eſſe iouis fratrem? quid? q; non cætera deſunt?
Nec cedit niſi forte mihi. ſed tanta cupido
Si tibi diſſidii eſt: repetet proſerpina cælum.
Lege tamen certa. ſi nullos contigit illic
Ore cibos. nam ſic parcarum fœdere caotum eſt.
Dixerat. ac cereri certum eſt educere natam.
Non ita fata ſinunt. quoniam ieiunia uirgo
Soluerat: & cultis dum ſimplex errat in hortis
Puniceum curua decerpſerat arbore pomum.
Sumptaq; pallenti ſeptem de cortice grana
Preſſerat ore ſuo: ſoluſq; ex omnibus illud
Aſcalaphus uidit: quẽ quondam dicitur Orphne
Inter auernales haud ignotiſſima nymphas
Ex acheronte ſuo furuis peperiſſe ſub antris.
Vidit & indicio reditum crudelis ademit.
Ingemuit regina herebi: teſtemq; prophanum
Fecit auẽ: ſparſũq; caput phlegethõtide lympha
In roſtrum & plumas & grandia lumina uertit.
Ille ſibi ablatus fuluis amicitur in alis
Inque caput creſcit: longoſq; reflectitur ungues:
Vixq; mouet natas per inertia brachia pẽnas:
Fœdaq; fit uolucris uenturi nuncia luctus
Ignauus bubo. dirum mortalibus omen.
Hic tamẽ indicio pœnam linguaq; uideri
Commeruiſſe poteſt. uobis acheloides unde
Plũma pedeſq; auiumq;: cũ uirginis ora geratis?
An quia cum legeret flores proſerpina uernos:
In comitum numero mixtæ ſirenes eratis?
Quam poſtq̃ toto fruſtra quæſiſtis in orbe:
Protinus ut ueſtram ſentirent æquora curam
Poſſe ſuper fluctus alarum inſiſtere remis
Optaſtis faciles q; deos habuiſtis: & artus
Vidiſtis ueſtros ſubitis flaueſcere pennis.
Ne tamen ille canor mulcendas natus ad aures:

At medius fratriſq; ſui. Iupiter inquit medius inter plutonem frẽm & cererem ſororem: ne eorum alteri diſpliceret: ex æquo annum diuiſit ut ſex qdem menſes proſerpina cũ matre totidem que cum marito foret. Ex æquo diuidit. in duas equales ptes diſtribuit. Duoꝝ regnoꝝ. & inferi & ſuperi. Quãdiu. n. eſt cum matre pſerpina apud ſupos: q̃diu cũ Plutõe apud inferos regnare dicitur. Vertitur. Conuertitur ac mutatur.

Facies figura. Læta deæ frons eſt. Et cereris & pſerpinæ lætam eſſe frontem accipe poſſumus. Ambæ nãq; e mœſtis ac triſtibus lætæ atq; hylares ſunt effectæ. De pſerpina tamen pcipue eſſe intelligendẽ quæ ſubiicitur: ſimilitudo apte oſtẽdit. Victis e nubibus ex diſſolutis nebulis atque depulſis. Tunc. n. nubes a ſole uinci dicuntur: cũ reſoluuntur: atq; expelluntur. Exigit. expoſcit.

Arethuſa i fontem

cõcinne aũt ingreditur: poeta ad exponendam metamorphoſin Arethuſæ nymphe in eiuſdem nõis fontem. Arethuſa nãq; ut ipſa cereris filiæ recupatiõe lætæ rogatu narrat. nympha fuit græca Dianæ comes: quæ æſtu defatigata depoſitis ueſtibus nuda in Alpheũ fluuioꝝ limpidiſſimũ cũ deſcendiſſet: forte in Alphei flumĩs ipſius dei amorẽ incidit. Cũ igiẽ Alpheus nudã eã pſequeretur iãq; aſſecuturus foret: Dianã ipſa rogauit ut ſibi opẽ ferret. Diana uero eã curſu laſſam ita nube texit: ut Alpheus qdem ea potiri nõ potuerit. Sed cũ eam ob nimiũ ſudorẽ in aquã eſſe cõuerſam aĩaduertiſſet. & ipſe humana depoſita figura eam uſq; ĩ ortygiã inſulã Siciliæ adiacentẽ p ſubterraneas cauernas ẽ pſecutus. Secura: ſine cura ac ſollicitudine. Sacer fons. Oẽs fonteſ nymphis ſacri eſſe dicũtur. Fluminis elei. Periphraſis ẽ Alphei. In Achaide. In Achaia. Legit ptranſiuit. Saltus. ſiluas in qbus feræ ſaliunt.

Poſuit caſſes: tetẽdit retia. p quæ ſignificat ſe uenatricẽ fuiſſe. Iuuabat. delectabat. Quaq; aliæ gaudere ſolent. Pulchritudinis ingt q̃ aliæ nymphæ ſolẽt gaudere me pudebat: alicuiq; placere crimẽ ac flagitium eſſe putabam. Stymphalide ſilua. Stymphalus urbs eſt Archadiæ & ſilua & fons. Vnde Stymphalius poſſeſſiuum & ſtymphalis deducũtur. Sine uortice. Sine aquarum uertigine. uortex dicitur aqua in ſe contorta.

Perſpicuas ad humum. Claras ac limpidas uſque ad harenam. Calculus. lapillus. Numerabilis erat: poterat numerari pp aquæ perſpicuitem. Poplite deinde tenus. hoc ẽ. uſq; ad genu. Eſt. n. poples genu pars poſterior. Labens: natãs. Milles modis. Variis modis. Numerus. n. finitus ꝓ infinito ſæpe a poetis põitur. Excuſſa. concuſſa. geſtum autem exprimit natantiũ: q & cõcutere & iactare brachia ſolẽt. Propiori margine. ppiquiori ripa. Margo. n. dicitẽ uniuſcuiuſque rei extremitas. Rauco ore. rauca uoce. qle

Tantaq; dos oris linguæ deperderet uſum:
Virginei uultus & uox humana remanſit.
At medius fratriſq; ſui mœſteq; ſororis
Iupiter ex æquo uoluentem diuidit annum.
Nunc dea regnorum numen cõmune duorum
Cũ matre eſt totidem: totidem cũ cõiuge mẽſes.
Vertitur extemplo facies & mentis & oris.
Nã modo quæ poterat diti quoq; mœſta uideri
Læta deæ frons eſt. ut ſol qui tectus aquoſis
Nubibus ante fuit: uictis e nubibus exit.
Exigit alma ceres nata ſecura recepta.
Quæ tibi cauſa fugæ? cur ſis arethuſa ſacer fons?
Conticuere undæ: quarum dea ſuſtulit alto
Fonte caput: uirideſq; manu ſiccata capillos
Fluminis alphei ueteres narrauit amores.
Pars ego nympharũ: quæ ſunt in achaide: dixit
Vna fui. nec me ſtudioſius altera ſaltus
Legit nec poſuit ſtudioſius altera caſſes.
Sed quis formæ nunq̃ mihi fama petita eſt.
Quãuis fortis eram: formoſæ nomen habebam:
Nec mea facies nimium laudata iuuabat.
Quaq; aliæ gaudere ſolent: ego ruſtica dote:
Corporis erubui: crimenq; placere putaui.
Laſſa reuertebar. memini. ſtymphalide ſilua:
Aeſtus erat: magnuſq; labor geminauerat æſtũ:
Inuenio ſine uortice aquas. ſine murmure euntes
Perſpicuas ad humũ. per quas numerabilis alte
Calculus omnis erat: quas tu uix ire putares.
Cana ſalicta dabant nutritaq; populus unda
Sponte ſua natas ripis decliuibus umbras.
Acceſſi: primumq; pedis ueſtigia tinxi.
Poplite deinde tenus. neq; eo contenta recingor.
Molliaq; impono ſalici uelamina curuæ.
Nudaq; mergor aquis: quas dum ferioq; trahoq;
Mille modis labens: excuſſaq; brachia iacto:
Neſcio quod medio ſenſi ſub gurgite murmur:
Territaq; inſiſto propioris margine fontis:
Quo properas arethuſa? ſuis alpheus ab undis
Quo properas? iterum rauco mihi dixerat ore.
Sicut eram fugio ſine ueſtibus. altera ueſtes.
Ripa meas habuit. tanto magis inſtat. & ardet:
Et quia nuda fui: ſum uiſa paratior illi.
Sic ego currebam. ſic me ferus ille premebat:

murmur ſolet eſſe fluentiũ aquaꝝ. Altera ueſtes. Cã ẽ cur ſine ueſtibus fugeret. In altera nãq; ripa fuerãt relictæ. Et qa nuda fui. Hoc laſciuius q̃ heroico carmini cõueniat dictũ eſſe uidetur. Paratior. ad uim patiendã.

Premebat. urgebat. Vt fugere accipitrem. ſolent ſubintelligatur. eſt. n. hypozeugma. Vſq; ſub orchomenõ. Varia enumerat loca: ad quæ fugiens puenit arethuſa. Orchomenos aũt urbs eſt bœotiæ fonte muſis dicato nobiliſſima. Sophidaq;. Sic qdem corrupte in exemplaribus legitur. Pſophida nãq; ab Ouidio ſcriptum fuiſſe facile cõtenderim. Eſt. n. Pſophis uariaꝝ urbiũ nomẽ. Nã & arcadiæ urbs eſt a Pſophide Lycaonis uel ut alii uolunt. Erycis filia denominata & Acarnaniæ & Achaiæ: Vnde Pſophidius deducitẽ. Eſt & Lybiæ urbs Pſophis unde pſophites nomẽ patriũ more gentis declinatur. Arx quoq; zacynthioꝝ pſophis uocabatur ut Pauſanias ait. Cyllenen aũt & Mænalõ & Erimanthõ archadiæ eſſe mõtes iã ſæpius diximuſ. Elim uero eiuſdẽ archadiæ urbẽ ab Eleo Tantali filio appellatã. Sol erat a tergo. expõit arethuſa: quomõ cognouerit ſibi alpheũ ĩminere ac ꝓpinquum eſſe. Sol ingt poſt terga erat: eoq; ante me umbras iaciebat. Niſi ſi timor illa uidebat. Niſi forte inquit perterrita mihi eam umbrã uidere uidebat. Notãdum aũt ſi cõiunctionem ĩterdum cũ niſi eleganter copulari: q̃uis ſenſui neceſſaria nõ uideatur. Videbat. uidere faciebat. timore nãq; oculi ſæpenumero decipiuntur. Ingens anhelitus. maximus ſpiritus. Feſſa labore fugæ. defatigata inquit fugiendi labore Dianam rogaui ut mihi opitularetur. Deprendimur. cõpræhendimur. depħendi. n. proprie dicũtur qui mali aliquid cõmittunt. Armigeræ tuæ. ꝓprie dixit. nam armigeri non omnes milites dicũtur: ut uulgus putat: ſed qui pricipibus arma gerunt ĩ pugna q; ſubminiſtrãt. Ferre. ferendos. uerbũ enim ꝓ participio poſitum ẽ. Sic Verg. Magnũ dat ferre talentum. Me ſuper iniecit. αναστροφη. præpoſitio. n. quæ præponi debet poſtpoſita eſt. Luſtrat. circũit. Me inquit nube coopertam alpheus q̃rens circũit. Ignarus. ubi eſſem.

Vt fugere accipitrem pẽna trepidante columbę:
Vt ſolet accipiter trepidas urgere columbas.
Vſq; ſub Orchomenon pſophidaq; Cyllenenq;
Mænalioſq; ſinus: gelidũq; erimanthon: & elim
Currere ſuſtinui. nec me uelocior ille.
Sed tolerare diu curſus ego uiribus impar
Non poteram. longi patiens erat ille laboris.
Per tamen & campos & opertos arbore montes
Saxa quoque & rupes & qua uia nulla: cucurri.
Sol erat a tergo. uidi præcedere longam
Ante pedes umbram: niſi ſi timor illa uidebat.
Sed certe ſonituq; pedum terrebat: & ingens
Crinales uitas afflabat anhelitus oris.
Feſſa labore fugæ fer opem. deprendimur. inquã
Armigeræ diana tuæ: cui ſępe dediſti
Ferre tuos arcus: incluſaque tela pharetra:
Mota dea eſt: ſparſiſq; ferens e nubibus unam
Me ſuper iniecit: luſtrat caligine tectam
Amnis: & ignarus circum caua nubila quęrit.
Biſq; locum: quo medea texerat: inſcius ambit:
Et bis io arethuſa. Io arethuſa uocauit.
Quid mihi tũc animi miſeræ fuit? an ne q; agnę.
Si qua lupos audit circum ſtabula alta fremẽtes?
Aut lepori? qui uepre latens hoſtilia cernit
Ora canum? nullos audet dare corpore motus?
Non tamen abſcedit. neque enim ueſtigia cernit
Longius ulla pedum. ſeruat nubemq; locumq;.
Occupat obſeſſos ſudor mihi frigidus artus:
Ceruleæq; cadunt toto de corpore guttæ.
Quaque pedem moui: manat locus: eq; capillis
Ros cadit: & citius q̃ nunc tibi fata renarro:
In latices mutor. ſed enim cognoſcit amatas
Amnis aquas: poſitoq; uiri quod ſumpſerat ore
Vertitur in proprias: ut ſe mihi miſceat undas.
Delia rupit humum: cęciſque ego merſa cauernis
Aduehor ortygiam: quæ me cognomine diuę
Grata mihi ſuperas eduxit prima ſub auras.
Hac arethuſa tenus. geminos dea fertilis angues
Curribus admouit: frenisque coercuit ora:
Et medium cęli terręq; per aera uecta eſt:

An ne q; agnæ. An & ne interdũ qdem a poetis copulanẽ: ſed frequentius ſepatim ponuntur.

Qui uepre latens. occultus ĩ ſpinis. uepres nãque ſpinæ dicuntur. Nõ tamẽ abſcedit. alpheus.

Occupat obſeſſos. pulchra phãtaſia fingit poeta arethuſam in aquã fuiſſe cõuerſam. Qui enĩ plus equo ſudat: facile in aquã uideẽ reſolui. In latices: in aquas. Poſito ore. depoſita figura ac forma uirili. Delia. Diana una cũ apolline in ĩſula Delo nata. Cæcis cauernis. occultis terræ foraminibuſ. Hoc aũt idcirco fingitur: qa alpheũ p ſubterraneas uias: ut diximus: ad ortygiã uſq; inſulam: ubi arethuſa uocaẽ: puenire fuit obſeruatũ. Aduehor ortygiã. ortygia & Delos diciẽ qđ in ea primũ ortyges fuerĩt uiſæ & inſula Sicilia adiacẽs. Cognomĩe diuæ. Dianæ: nã & Delia & ortygia ab eadẽ inſula diana cognominaẽ. Hac arethuſa tenus. hactenus inqt arethuſa fuit locuta. Lynci aũt Scythiæ regis metamorphoſin in lynca ferã elegãter cũ ſupiore fabula cõnectit poeta. Ceres. n. recepta filia arethuſaq; audita athenas aduolauit: currũq; a dracõibus alatis uectũ Triptolemo donauit: quo frumẽti uſũ & agriculturã mortales doceret. Is igiẽ cũ ad ſcythiã uſq; pueniſſet: a lynco ſcythaꝝ Rege hoſpitio ſuſceptus paulũ abfuit quin interficeretur. nã lyncus cũ aduentus cauſam pcepiſſet: Triptole- Lyncus in ferã

mi gloriæ inuidens eum ſomno oppreſſum ag/greſſus eſt. Qua re Ceres indignata Lyncum i lyncẽ ferã cõmutauit. Dea fertilis. Ceres dea fertilitatis. In urbẽ tritonida. piphraſis eſt athenaꝝ: quæ ab Athena. hoc eſt pallade: quæ & tritonia & Tritonis dicitur: fuit cognominata. Rudi humo. incultæ terræ. Scythicas oras. ad ſeptentrionem. Scythæ nanq; populi ſunt ad ſeptẽtrionem: quos uulgus Tartaros uocat. Qua ueniat. Per quæ loca & quo modo. Peruius æther. penetrabilis aer. Ferro enſe per metonymiam. ferrũ. n. ex quo conficiť enſis: ꝑ ipſo ponitur enſe. Figere. trãſfigere. Lynca. accuſatiuus eſt græcus. Lynx autem fera ẽ maculoſa baccho dicata. Mopſopium iuuenem. athenienſem. Attica. n. etiam mopſopia a mopſopo rege fuit appellata. Nã ut Strabo refert: Athenaꝝ urbis uaria noĩa fuerunt. Nam ab Actæone acticam. ab Atthide Cranai filia atthidem & atticam: a quo & inquilini cranai uocantur. Mopſopiam a mopſopo Ioniam a filio xuthi Ione. Poſidoniam ſiue Neptuniam a Poſidonæ ſiue neptuno. Athenas ab athena id eſt Minerua denoĩatas fuiſſe aiunt.

Pierides in picas

Sacros iugales. dracões eidem iugo ſubiectos.

Finierat doctos. Pieri filiæ nympharum ſnĩa a Calliope muſaꝝ præſtãtiſſima ſupatæ cœpunt: & nymphas & muſas ipſas cõuitiis inſectari: quã rẽ qdem ægre ferentes muſæ eas ĩ picas cõuerterũt: q̃ ingenitã retinuiſſe uidenť loq̃citatẽ. Deas helicona colẽtes. Muſas heliconẽ habitãtes. Cõcordi ſono. una oĩum ſnĩa. Maledicta. cõuitia. cõtumelias. Et nõ eſt patiẽtia libera nobis. hoc eſt. quoniam has cõtumelias pati nõ poſſumus.

Ibimus in pœnas. uos pœnis ac ſuppliciis affi/ciemus. Ridẽt anipedes. Anipes filiæ. patronymica nãq; ẽ forma. Spnunt. cõtẽnunt. In tẽtare. in nos frequẽter intendere: qd̉ minãteſ facere ſolẽt. Cõcreſcere. coaleſcere. Accedere. adiici adiungi. Plangere dũq; uolunt. dũ inqt pectora ſua manibus plãgere uellent: in aera leuatæ pendere cœperũt. Nemoꝝ cõuitia. quæ in nemoribus conuitia iactare non deſiſtunt. Facundia priſca. loquacitas priſtina. Studiumq; immane. maxima cupiditas.

Raphaelis Regii in ſextum metamorphoſeos Ouidii librum enarrationes.

P

Ræbuerat dictiſ. Certamia muſaꝝ cũ Pieri filiabus cũ Pallas audiſſet: forte ei in mẽtẽ uenit: qua pœna & ipſa Arachnen lydiã puellã quæ ſe palladæ ipſa lanificii peritiorem eẽ cõtendebat: afficere deberet. Sic aũt & librũ libro: & fabulã fabulæ elegãter cõnectit. Tritõia. pallas a Tritonide palude Libyæ ubi primũ in uirginali habitu apparuit: ut Herodotus in quarto narrat: Tritonia fuit cognominata. Vnde aiunt Palladẽ Neptuni & Tritonidis paludis fuiſſe filiã. eam aũt neſcio qd a patre reꝑhenſam donaſſe ſe Ioui: ac Iouem ſibi illã filiã aſciuiſſe. Virgines uero illius paludis accolas ãniuerſario Mineruæ feſto ĩ honorẽ ipſius deæ

Atq; leuem currum Tritonida miſit in urbem
Triptolemo. partim rudi data ſemina iuſſit
Spargere humo. parti poſt tẽpora longa recultę.
Iam ſuper europen ſublimis & aſida terram
Vectus erat iuuenis: ſcythicaſq; aduertitur oras.
Rex ibi lyncus erat. regis ſubit ille penates.
Qua ueniat: cauſamq; uiæ nomẽq; rogatus:
Et patriam. patria eſt claræ mihi dixit athenæ:
Triptolemus nomẽ. ueni nec puppe per undas:
Nec pede per terras. patuit mihi peruius æther.
Dona fero cereris: latos quæ ſparſa per agros
Frugiferas meſſes: alimentaq; mitia reddant.
Barbarus inuidit: tantiq; ut muneris auctor
Ipſe ſit: hoſpitio recipit: ſomnoq; grauatum
Aggreditur ferro. conantem figere pectus
Lynca ceres fecit: rurſuſq; per aera iuſſit
Mopſopium iuuenem ſacros agitare iugales.
Finierat doctos e nobis maxima cantus.
At nymphę uiciſſe deas helicona colentes
Concordi dixere ſono. conuitia uictæ
Cum facerent: quoniam dixi certamine uobis
Supplicium meruiſſe paꝝ eſt: maledictaq; culpę
Additis: & non eſt patientia libera nobis:
Ibimus in pœnas: & qua uocat ira ſequemur.
Rident Anipedes: ſpernuntq; minantia uerba:
Conatæq; loqui: & magno clamore proteruas
Intentare manus: pennas exire per ungues
Aſpexere ſuos: operiri: & brachia plumis.
Alteraq; alterius rigido concreſcere roſtro
Ora uidet: uolucreſq; nouas accedere ſiluis.
Plangere dumq; uolunt: per brachia mota leuatæ
Aere pendebant nemorum conuitia picę.
Nunc quoq; in alitibus facundia priſca remãſit:
Raucaq; garrulitas ſtudiumq; immane loquẽdi.

P. Ouidii Naſonis metamor: Liber Sextus.

Ræbuerat dictis Tritonia talibus aures:
Carminaque aonidum iu/ſtamq; ꝑbauerat iram:

P

Tum ſecum. laudare parũ eſt. laudemur & ipſæ:
Numina nec ſperni ſine pœna noſtra ſinamus.

indigenæ bifariam diuiſas lapidibus fuſtibuſq; inter ſe præliari dicentes ſe morem patrium ſeruare ei quam nos Mineruã appellamus. Aonidũ. muſaꝝ. Probauerat. laudauerat. Tum ſecũ. dixit aut locuta eſt ſub audiatur. Laudare paꝝ eſt. nõ ſatis eſt inquit alios laudare: niſi & nos laudemur. Mæoniæ. Lydiæ a Mæone Rege. Arachnes. Arachne lydia fuit puella lanificii periti ſſima: quæ cum ſe Palladi anteferret: eamq; in certamen prouocare auſa eſſet: ab ipſa quidem in Vetulam conuerſa admonetur: ut ab incœpto deſiſtat: ac temeritatis ſuæ ueniam a dea ſuppliciter petat. Cæterum arachne ea admonitione inſolentior facta nullo pacto Mineruæ cedere animum induxit. Quare Dea indignata depoſita uetulæ forma & in certamẽ deſcendit: & Arachnen ſuperatam in araneam cõmutauit: quæ priſtinæ artis nõ immemor tenuiſſimas telas nunq̃ contexere deſiſtit. Hoc uero in deſcribẽdo certamine poeta multas exponit trãſformationes. Nam utraq; telam quam conficit: uariis imaginibus diſtinguit: quas aperte poeta deſcribit. Lanificæ. artis. lanificii. Colophonius idmõ. Colophon lydiæ urbs eſt apollinis oraculo clara. Phocaico murice. Phocaica purpura. Eſt enim murex piſcis ex cuius ſanguine purpureus conficitur color. Phocæa autem & Ioniæ & cariæ urbs eſt a Phocis: quæ Ionicæ conditores ſecutæ dicuntur: appellata. Vnde ſoluta diphthongo Phocaicus declinať. Aequa. par & æq̃lis. Paruis hypæpis. Hypæpa lydiæ urbs ẽ mõti adiacens. Vnde etiam nomen fuit inditũ: quaſi ὑπὸ ἄκρῳ. hoc eſt. ſub cacumine & uertice. Ea dono ueneris pulcherrimas mulieres dicitur ferre. Tymoli. Tmolus qui & Tymolus diciť: mons eſt Lydiæ uitibus conſitus. Pactolides. Pactoli Lydiæ fluuii harenis aureis clariſſimi filiæ. Tantus decor. Acclamatio eſt admirationem artis ſignificãs. Subigebat domabat. mollibat. mollia reddebat. Longo tractu. longa ꝑductione. Lanæ enim illæ ſic protrahebantur: ut nebulæ uideri poſſent. Seu uerſabat. uoluebat. hoc eſt filabat. Scires. ſcire poſſes. Offenſa indignata. Tanta magiſtra quãta eſt Pallas. Nihil eſt quod uicta recuſem. nulla ẽ inquit pœna: quam ego uicta recuſare uelim. Falſos. ſimulatos. Infirmos artus. membra: quæ infirma eſſe fingebat. Vſus. peritia rerum. Recte autem ſenilem cõmendat ætatem: ut maior ſibi fides adhibeatur. Cede deæ. ne contendas cum dea. Vixq; manus retinens. a uerberanda dea ſubintelligatur. Cõfeſſa iram. Præ ſe ferens & oſtendens indignationem. Vultibus. uultus mutationibus. Obſcuram pallada. ſub figura anus latẽtem. Reſecuta eſt. proſecuta eſt. ac reſpondit.

Mentis inops. ſtolida ac demens. Confecta. exhauſta. euacuata omnibus & animi & corporis uiribus. Et nimium uixiſſe diu nocet. Eam ſignificat delirare. Palladaq; exibuit. præ ſe tulit: ac oſtendit ſe palladem eſſe. Mygdonideſq; nurus. Mygdonia Macedoniæ pars eſt. & Phrygiæ a Mygdone cognominata. e Phrygia uero multæ cõuenerãt mulieres: ut Aragnes opa ſpectarẽt.

Arachnes cũ pallade certamen

Pallas i anum

Mæoniæq; animum fatis intendit arachnes:
Quam ſibi lanificæ non cedere laudibus artis
Audierat. non illa loco nec origine gentis
Clara: ſed arte fuit. pater huic colophonius idmõ
Phocaico bibulas tingebat murice lanas.
Occiderat mater: ſed & hæc de plebe ſuoque
Aequa uiro fuerat. lydias tamen illa per urbes
Quæſierat ſtudio nomen memorabile: quãuis
Orta domo parua paruis habitabat hypæpis.
Huius ut aſpicerent opus admirabile ſępe
Deſeruere ſui nymphę uineta tymoli.
Deſeruere ſuas nymphæ pactolides undas.
Nec factas ſolum ueſtes ſpectare iuuabat.
Tunc quoq; cum fierent. tantus decor affuit arti.
Siue rudem primos lanam glomerabat in orbes.
Seu digitis ſubigebat opus: repetitaque longo
Vellera mollibat nebulas ęquantia tractu.
Siue leui teretem uerſabat pollice fuſum.
Seu pingebat acu. ſcires a pallade doctam.
Quod tamen ipſa negat: tãtaq; offenſa magiſtra
Certet ait mecum. nihil eſt quod uicta recuſem.
Pallas anum ſimulat falſoſq; in tempora canos
Addit: & infirmos baculo quoque ſuſtinet artus.
Tunc ſic orſa loqui. non omnia grandior ætas
Quæ fugiamus habet. ſeris uenit uſus ab annis.
Conſilium ne ſperne meum. tibi fama petatur
Inter mortales faciendę maxima telæ.
Cede deæ. ueniamq; tuis temeraria dictis
Supplice uoce roga. ueniam dabit illa roganti.
Aſpicit hanc toruis: incœptaque fila reliquit:
Vixq; manus retinens: confeſſaq; uultibus iram
Talibus obſcuram reſecuta eſt pallada dictis.
Mentis inops longaq; uenis confecta ſenecta.
Et nimium uixiſſe diu nocet. audiat iſtas:
Siqua tibi nurus eſt. ſiqua eſt tibi filia uoces.
Conſilii ſatis eſt in me mihi. ne ue monendo
Profeciſſe putes: eadem eſt ſententia nobis.
Cur non ipſa uenit? cur hęc certamina uitat?
Tunc dea uenit ait: formamq; remouit anilem:
Palladaq; exhibuit: uenerantur numina nymphæ

Inuita ora.nolebat.n. Arachne pudens uideri. Euanuit.abiit. Cum primũ aurora mouetur.quando pri-mum aurora incipit oriri. Candeſcere.candidus fieri. Perſtat in incœpto.perſeuerat in incœpta ptinacia: ut cum pallade contendat. Stolidæ palmæ.ipſa ſtolida.eſt enim hypallage. In ſua fata.in finem ſibi fatoꝝ lege ſtatutũ. Sub tegmen.ideſt quod ſtamini inſeritur:quod etiã trama uocatur. Gracili ſtamine.tenui ſubti li. Secernit.ſeparat. Radiis acutis.radius inſtrumentũ eſt:quo textores ſubtegmẽ inſerũt ſtamini. Elegan-ter aũt omnia deſcribit poeta quæcunq; in conficienda tela fieri ſolent. Expediunt.aptant.accõmodãt. Cin-ctæq; ad pectora ueſtes.morem textricũ expri-mit.ad pectus.n.uſq; ueſtes ſubducũt. Studio. uincendi cupiditate. Illic & tyrium.purpura in quit tyria nobiliſſima intexitur.Nã tyruſ phœni ciæ inſula eſt.a tyro phœnicis filio appellata ubi olim pcioſiſſima purpura fiebat. Et tenues um bræ.ex uariis coloribus umbræ conficiunẽ: quo imagines extare uideanẽ quod in pingendo diffi cillimũ eſſe putatur. Ab imbre.poſt pluuiam. hac aũt ſimilitudie oſtẽditur q̃ uariis telæ illæ co loribus diſtinctæ forent. Solibus.ſolis radiis.

Arcus.iris. Longũ cælum.longã aeris partẽ.

Trãſitus. unius inqt coloris ad aliũ trãſitus ocu los decipit:qa cum ſint diuerſi:iidẽ tamẽ eſſe ui-denẽ. Vſq; adeo.quod tãgit idem eſt.in tãtum i quit is q alii cõiungitur color ſimilis ei ẽ:ut idem eẽ uideatur:cũ tamen diſtet & differat.Eſt aũt ac clamatio artificis cõtinens admiratione. Lentũ auꝝ.flexibile. Vetus argumentũ.antiq̃ fabula.

Deducit.effingitur. pprie aũt deduci & fila & carmina dicuntur & qcquid in longũ ptrahitur.

Cecropia arce.atheniẽſi.a Cecrope Athenaꝝ Rege. Scopulum mauortis. Ariopagũ dicit: q martis uilla interpretatur.ἄρειοσ nãq; martius. πάγοσ uilla dicit.Eſt autẽ athenis pmontoriũ idcirco a marte cognominatũ:qd Halirrhothiũ Neptuni filium eo i loco interfecit pp Alcippen eius filiã:ut Philocorus ſcribit i ſecũdo de attica libro. Telam aũt palladis primũ deſcribit poeta in cuius initio & Ariopagus erat depictus & dii iudices erant effecti:qui ſententiis ſuis deciderẽt. Vtrũ Pallas an neptunus urbi illic cõditæ nomẽ impõere deberet.De hoc.n.cõtendebatur. Dii autem ſic ſtatuerunt ut qui rẽ humano generi cõ modiorẽ inueniſſet is urbi nomen iponeret. Cũ igiẽ Neptunus tridẽte pcuſſiſſet terrã:equus exili uit. Pallas uero haſtæ cuſpide terra pcuſſa oliuã in lucẽ eduxit:quæ mortalibus cõmodior iudica ta palladẽ uictricẽ effecit. Auguſta grauitate.ſa cra maieſtate.auguſtũ.n.dicit augurio conſecra tũ. Sua quæq; deoꝝ inſcribit facies.hoc ẽ unuſ quiſq; ppria effingiẽ figura. Stare deũ pelagi. neptunũ inqt ſtantẽ pingit. Feꝝ.equũ. Vindi cet.ſuã ac ppriã eſſe affirmet. At ſibi dat clype um.pallas ita ſeipſam i tela effingit:ut & Clypeo & haſta & galea armata uideaẽ:Sic.n.Mineruæ ſimulacrũ Athenis erat effigiatum:ut Pauſanias ſcribit. Aegide.ægis munimentũ ẽ pectoris mi neruæ cũ capite Meduſæ:quo in bello potiſſimũ utitur. Edere.emittere. Cũ baccis.baccæ fructus pprie di cũtur oliuæ & ſimiliũ arboꝝ: q & exigui ſunt:& rari:ac a ſe inuicẽ ſapati naſcũtur. Canẽtis.quæ cana ac ſub-alba uideẽ.Eã aũt oliuã quæ ex ictu haſtæ Palladi uictoriã pepit arſiſſe aiũt:ut Pauſanias narrat:cum medo-rum incendio athenæ conflagrarunt:exuſtamq; eodem die in duorum cubitorum proceritatem germinaſſe.

Pallas dis tela

Mygdonideſq; nurus.ſola eſt interrita uirgo.
Sed tamen erubuit:ſubituſq; inuita notauit
Ora rubor:ruſuſq; euanuit:ut ſolet aer
Purpureus fieri:cum primum aurora mouetur:
Et breue poſt tempus cãdeſcere ſolis ab ortu.
Perſtat in incœpto:ſtolideq; cupidine palmæ.
In ſua fata ruit.neque enim Ioue nata recuſat:
Nec monet ulterius:nec iam certamina differt.
Haud mora. cõſiſtunt diuerſis partibus ambæ:
Et gracili geminas intendunt ſtamine telas.
Tela iugo iuncta eſt.ſtamen ſecernit harundo.
Inſeritur medium radiis ſubtegmen acutis:
Quod digiti expediũt. atq; inter ſtamina ductũ
Percuſſo feriunt inſecti pectine dentes.
Vtraq; feſtinat.cinctæque ad pectora ueſtes:
Brachia docta mouent ſtudio fallente laborem.
Illic & tyrium quę purpura ſenſit ahenum
Texitur:& tenues parui diſcriminis umbræ.
Qualis ab imbre ſolet percuſſus ſolibus arcus
Inficere ingenti longum curuamine cęlum:
In quo diuerſi niteant cum mille colores:
Tranſitus ipſe tamen ſpectantia lumina fallit:
Vſq; adeo quod tangit idem eſt.tamẽ ultima di-
Illic & lentum filis immittitur aurum. (ſtant.
Et uetus in tela deducitur argumentum.
Cecropia pallas ſcopulum mauortis in arce
Pingit:& antiquam de terræ nomine litem.
Bis ſex cęleſtes medio ioue ſedibus altis
Auguſta grauitate ſedent.ſua quęq; deorum
Inſcribit facies.iouis eſt regalis imago.
Stare deum pelagi:longoq; ferire tridente
Aſpera ſaxa facit:medioq; e uulnere ſaxi
Exiluiſſe ferum:quo pignore uindicet urbem.
At ſibi dat clypeum:dat acutæ cuſpidis haſtam.
Dat galeam capiti.defenditur ægide pectus.
Percuſſamq; ſua ſimulat de cuſpide terram

Vt tamen exemplis.quanuis inqt uictoria palladis operi finem impoſuerit:adiecit tamen in quatuor telæ an gulis exẽpla quorũdã in deos impioꝝ:ex qbus facile cognoſcere poſſet arachne: quã pœnã & ipſa expectare deberet. Breuibus ſigilis.paruis ſignis. Threiciam rhodopen.hæmus ut hinc colligere poſſumus: Rex fuit Thraciæ potẽtiſſimus:q rhodopen duxit uxorẽ:q in tantã arrogantiã elati ſunt:ut Hemus ſe eſſe Iouẽ. Rho-dope uero iunonẽ prædicarent:ac ut deos adorari iuberẽt:q inſolẽtia iupiter indignatus in mõtes eos cõmuta uit. Sũmoꝝ deoꝝ.iouis & iunõis. Altera pygmææ.i ſecũdo inqt telæ angulo depicta erat mutatio pygmææ mulieris in gruẽ:q; ſe ut pulchriorẽ iunoni ante-ferre auſa foret. Fatũ miſerabile.ſortẽ miſerabi lẽ. Pygmææ mr̃is. pygmææ mulieris.pygmæi nãq; ſunt populi. ut ſcribit Pli.mõtana indiæ in colẽtes:quoꝝ lõgiſſimi pedes duos nõ excedũt. Hi aſſiduum cum gruibus bellũ gerere dicũtur.

Suis pygmæis. a qbus ipſa originem ducebat.

Pinxit & antigonẽ.antigone Laomedontis filia fuit formoſiſſima:quæ cũ ſe Iunõe pulchriorẽ eẽ iactaret:ab ea in ciconiã fuit cõuerſa.ad quod al ludere uideẽ Vergilius in primo æneĩ.cũ inquit. Spretæq; iniuria formæ. Qui ſupeſt ſolus cy-narã.Cynara aſyrioꝝ rex filias habuit pulcher-rimas: quæ ſe iunoni pferre auſæ fuerũt.quare i dignata iuno eas in gradus templi ſui cõmutauit ac prẽm gradus ipſos p filiaꝝ corpibus amplex ctentẽ itidem in ſaxũ cõmutauit. Orbũ.liberis priuatũ. Iacẽs.adhærens. Pacalibus paciferis ac pacẽ ſignificãtibus. Modus finis. Sua arbo re.oliua. Mæonis eluſam. fabulas in arachnes tela depictas exeqtur poeta celebres quidem ac nondũ expoſitas copioſiuſ.ignobiles uero ac mi nus celebratas paucis attingẽs. Mæonis.arach ne mæonia ſiue Lydia. Europæ uero raptus i ſe cũdo uolumĩe fuit a poeta pleniſſime expoſitus. Iupiter aũt idcirco in tauꝝ conuerſus Europam rapuiſſe fingitur: quod nauis q̃ eſt in cretã uecta picto tauro fuit iſignita. Timidas recõdere plã tas:hypallage poetæ familiaris.Europa.n.timi-da uidebaẽ retrahere pedes ab aquæ tactu. Fe cit & aſterien. Aſterie fuit Cei titanis:filia:ac La tonæ ſoror: quã iupiter tã ardẽter amauit ut eã i coturnicẽ uerſam p aquilã rapuiſſe dicaẽ. Fecit olorinis.iupiter Ledæ amore captus in cygnum mutatus ea potitus eſt:quæ ouũ dicit pepiſſe:ex quo caſtor pollux & Helena orti eſſe finguntur.

Olorinis.cygneis.nam olor eſt:quẽ græci ac iã latini quoq; cygnũ appellant. Addidit ut ſatyri cælatus imagine pulchra. iupiter in ſatyꝝ cõuer ſus Antiopã Nyctei regis filiã cõpreſſit:quæ ge minos Amphionẽ & zethũ fingiẽ pepiſſe. Am phitryõ fuerit. iupiter Alcmenæ amore captus: in amphitryonẽ illius maritũ cõuerſus cũ ea con cubuit:Herculẽq; ex eo cõcubitu ſuſcepit. Am-phitryon aũt Alcæi thebani filius fuit: q Alcme nã Electrionis filiã uxorẽ duxit. Tirynthia. Alcmena:a tirynthe urbe dicta.nã tiryns urbs eſt pelopõneſi: a tirynthe Halo filia:q̃ amphitryõis fuit ſoror.unde etiam Hercules tirynthius appellaẽ. Aureus ut Danaen. Danae acriſiii argiuoꝝ Regis filia a Ioue in aureas guttas mutato compreſſa pſeum genuiſſe i quarto narraẽ. Hoc aũt fingitur:quod Danaen uiolaturuſ iupiter aureos nũmos largitẽr in ſinũ eius infudit.Hæc ut ſcribit La ctantius:merces ſtupri fuit. Aſopida luſerit ignis.æginã aſopi filiã. nã iupiter i ignẽ cõuerſus æginã aſopi flu uii filiã cõpreſſit:exq; ea æacũ ſuſcepit. Mnemoſynẽ paſtor.iupiter i paſtorẽ cõuerſus Mnemoſynẽ nymphã rapuit:ex q̃ nouẽ muſæ natæ fuiſſe dñr.Interpẽtaẽ ãt Mnemoſyne mẽoria.unde & ſapiæ mr̃ eẽ mõſtraẽ. Vari

Edere cum baccis fœtum canentis oliuæ.
Mirariq; deos.operis uictoria finis.
Vt tamen exemplis intelligat ęmula laudis.
Quod prætium ſperet pro tam furialibus auſis:
Quattuor in partes certamina quattuor addit.
Clara colore ſuo breuibus diſtincta ſigillis.
Threiciã rhodopẽ hẽt angulus unus:& hæmũ:
Nunc gelidos montes:mortalia corpora quõdã:
Numina ſummoꝝ ſibi qui tribuere deorum.
Altera pygmææ fatum miſerabile matris
Pars habet.hanc iuno iuſſit certamine uictam
Eſſe gruem:populiſq; ſuis indicere bellum.
Pinxit & antigonem auſam contendere quondã
Cum magni conſorte iouis:quam regia iuno
In uolucrem uertit:nec profuit ilion illi
Laomedonue pater:ſumptis quin cãdida pennis
Ipſa ſibi plaudat crepitante ciconia roſtro.
Qui ſupereſt ſolus Cynarã habet ãgulus orbũ.
Iſque gradus templi natarum membra ſuarum
Amplectens ſaxoq; iacens lachrymare uidetur.
Circuit extremas oleis pacalibus oras.
Is modus eſt:operiſq; ſua facit arbore finem.
Mæonis eluſam deſignat imagine tauri
Europam.uerum taurum.freta uera putares.
Ipſa uidebatur terras ſpectare relictas:
Et comites clamare ſuas:tactumq; uereri
Aſſilientis aquę:timidaſq; recondere plantas:
Fecit & aſterien aquila luctante teneri.
Fecit olorinis ledam recubare ſub alis.
Addidit ut ſatyri celatus imagine pulchra
Iupiter implerit gemino Nycteida fœtu.
Amphitryon fuerit cum te tirinthia cepit.
Aureus ut Danaen.aſopida luſerit ignis.
Memnoſynẽ paſtor:uariuſq; deolida ſerpens.

Rhodope & hemus in montes

Pygmea in gruem

Antigone in ciconiam

Cynaræ filiæ in ſaxa

Arachnes tela

Varie Iouis metamor.

us Deolida ſerpens.Deoïs nympha a Ioue in ſerpentem conuerſo fuit uitiata. Te quoq; mutatum.neptuni uarias deſcribit tranſfigurationes.nã modo in iuuencũ:modo in Enipeũ fluuiũ:modo in arietem:modo ĩ equũ modo ĩ delphinẽ cõuerſus fuiſſe narratur. Aeolia.æoli filia. Quæ uero hæc æolia uirgo fuerit: nõ memini me legiſſe. Enipeus. fluuius eſt Theſſaliæ enipeus:in quẽ mutatus Neptunus Tyro Salmõei filiã circa fluuiũ ſpatiãtẽ rapuit:ex eaq; ſuſcepit Peleã & Neleũ. Gignis & aloidas.neptunus in eundẽ fluuium cõuerſus: Iphimediam aloei uxorem compreſſit:ex qua nati ſunt Othus & ephialtes:qui aloidæ a poetis uocantur. Vergilius in ſexto. Hic & aloidas geminos immania uidi Corpora: qui manibus magnum reſcindere cælum Aggreſſi:ſuperiſq; Iouem detrudere regnis.

Variæ Neptuni metamorphoſeis

Aries biſalpida fallis. Neptunus ĩ arietem trãſfiguratus biſalpidem uitiauit:de qua nil meminiſſe me alibi legiſſe. Et te flaua comas. neptunus in equum mutatus cum Cerere & meduſa concubuit. Frugum mitiſſima mater. periphraſis eſt cereris. Crinita colubris.pro crinibus colubros ac ſerpẽtes habens. Mater equi uolucris. Meduſa mater pegaſi equi alati. Senſit delphina melãtho.ꝓtei uatis filia fuit melãtho: q̃ cũ in delphine eq̃tantẽ uidiſſet neptunus in delphinẽ mutatus in amorẽ ſuũ pellexit. Eſt illic agreſtis imagine phœbus. Apollo diuinitate priuatus ꝓpter interfectos cyclopas Admeti regis Theſſaliæ armẽta pauiſſe fingit̃. Vtq; modo accipitris pẽnas.apollo interdũ in accipitrẽ:interdũ in leonẽ ſe cõmutaſſe:ĩ arachnes tela uidebat̃. Macareida iſſen. Macarei filiã: q̃ apollo in paſtorali habitu uitiauit. Liber ut erigonen.erigõe Icarii filia a baccho in uuã cõuerſo fuit cõpreſſa.hæc ob pietatẽ:qua in patrẽ a ruſticis interemptũ uſa ẽ: in cælũ tranſlata uirginis ſignum cõſtituit. Vt ſaturnus equo.ſaturnus cũ phyllira oceani filia cõcumbens:ueritus ne opis uxoris aduẽtu depſhenderetur:ĩ equum ſe cõmutauit:ſicq; centaurorum genuit chironẽ. Vnde Vergilius libro georgicorum tertio. Talis & ipſe iubam ceruice effudit equina Coniugis aduẽtu pernix ſaturnus: & altum Pelion hinnitu fugiens impleuit acuto. Tenui limbo.ſubtilia faſcia. Flaua uirago.pallas formoſa. Cæleſtia crimina.deorum flagitia.hoc aũt prætextu pallas ueſtes illas merito dilaceraſſe uidet̃.

Apollinis metamor.

Bachus ĩ uuam

Saturnus in equum

Arachne ĩ araneam

De mõte cytoriaco. Cytorus mons eſt paphlagoniæ buxis abundãs. q̃q̃ Cytheriaco corrupte fere legatur. Ter quater.ſæpius. Idmoniæ.Idmonis filiæ. poſſeſſiuũ.n.ꝓ patronymico eſt poſitum. Lexq; eadem pœnæ. Eadem inq̃t pœna etiam poſteri tui afficiãtur. Dicta eſto. ſit ſtatuta. Hecateidos herbæ. Ab Hecate Medeæ mr̃e inuentæ:quæ prima uenenoſas herbas inueniſſe narratur:illiſq; Perſeũ patrẽ perẽiſſe.hecate etiã ꝓſerpina dicitur & luna & diana.quænam uero hecates ſit herba:nõ memini me legiſſe. Cæterum ueneficiis apta eſſe uidetur. Triſti.noxio. Exiles.tenues.ſubtiles. Lydia tota fremit.hæc ideo a poeta inferuntur:ut commodius Niobes mutationem in ſaxum cum ſuperiore fabula coniungat. Niobe nanq; Tantali filia cum ex Amphione marito ſeptem filios: ac totidem filias genuiſſet:ſe potius q̃ Latonam uenerandam eſſe contendebat:prohibebatq; ne quis i ſuo regno Latonæ ſacrificare auderet. Quare indignata Latona apollinem ac dianam rogauit:ne ſe tãta iniuria affici paterentur. Sumptis igitur arcubus:& ſagittis ad unum omnes primum Niobes filios interemerunt:quod quidẽ amphion cũ ferre nõ poſſet:ſeipſum interfecit. Niobe uero morte filiorum indignata cũ diis male dixiſſet & fi

Niobe in marmor.

Te quoq; mutatum toruo neptune iuuenco
Virgine in æolia poſuit. tu uiſus enipeus
Gignis & Aloidas. aries Biſalpida fallis.
Et te flaua comas frugum mitiſſima mater
Senſit equum. te ſenſit equum crinita colubris
Mater equi uolucris. ſenſit delphina Melantho.
Omnibus his faciemq; ſuam faciemq; locorum
Reddidit. eſt illic agreſtis imagine phœbus.
Vtque modo accipitris pẽnas. modo terga leõis
Geſſerit. ut paſtor macareida luſerit iſſen.
Liber ut erigonen falſa deceperit uua.
Vt ſaturnus equo geminum chirona crearit.
Vltima pars telæ tenui circundata limbo
Nexilibus flores hederis habet intertextos.
Non illud pallas. non illud carpere liuor
Poſſit opus. doluit ſucceſſu flaua uirago.
Et rupit pictas cęleſtia crimina ueſtes.
Vtq; cythoriaco radium de monte tenebat:
Ter quater Idmoniæ frõtem percuſſit arachnes:
Non tulit infelix: laqueoq; animoſa ligauit
Guttura. pendentem pallas miſerata leuauit.
Atq; ita. uiue quidem. pende tamẽ improba: di-
Lexq; eadem pœnæ: ne ſis ſecura futuri: (xit:
Dicta tuo generi ſeriſq; nepotibus eſto.
Poſtea diſcedens ſuccis hecateidos herbæ
Sparſit: & extemplo triſti medicamine tactæ
Defluxere comæ: cum quis & naris & aures.
Fitq; caput minimum: totoq; eſt corpore parua:
In latere exiles digiti pro cruribus hęrent.
Cętera uenter habet. de quo tamen illa remittit
Stamen: & antiquas exercet aranea telas.
Lydia tota fremit. phrygiæque per oppida facti
Rumor it & magnũ ſermonibus occupat orbẽ.
Ante ſuos Niobe thalamos cognouerat illam:

Tunc cum mæoniam uirgo ſipylumq; colebat.
Nec tamẽ admõita eſt pœna popularis arachnes
Cedere cęlitibus uerbiſq; minoribus uti.
Multa dabant aĩos. ſed enim nec coniugis arces:
Nec genus amborum magniq; potentia regni
Sic placuere illi: quãuis ea cuncta placerent:
Vt ſua progenies. & feliciſſima matrum
Dicta foret niobe: ſi non ſibi uiſa fuiſſet.
Nam ſata Tireſia uenturi præſcia manto
Per medias fuerat diuino concita motu
Vaticinata uias. iſmenides ite frequentes:
Et date latonæ latonigeniſque duobus
Cum prece thura pia: lauroq; innectite crinem.
Ore meo latona iubet. paretur. & omnes
Thebaides iuſſis ſua tempora frondibus ornãt:
Thuraq; dant ſanctis & uerba precantia flãmis.
Ecce uenit comitum niobe celeberrima turba
Veſtibus intexto phrygiis ſpectabilis auro:
Et quantum ira ſinit: formoſa: mouenſq; decoro
Cum capite ĩmiſſos humerũ per utrũq; capillos:
Cõſtitit: utq; oculos circũtulit alta ſuperbos.
Quis furor auditos inquit præponere uiſis
Cęleſtes? aut cur colitur latona per aras?
Numẽ adhuc ſine thure meũ ẽ. mihi tãtalus au-
Cui licuit ſoli ſuperorum tãgere menſas. (ctor:
Pleiadum ſoror eſt genitrix mea. maximus atlas
Eſt auus: æthereum qui fert ceruicibus axem.
Iupiter alter auus. ſocero quoq; glorior illo.
Me gentes metuunt phrygiæ. me regia Cadmi
Sub domina eſt: fidibuſq; mei commiſſa mariti
Mœnia cum populis a me uiroque reguntur.
In quãcunq; domus aduerti lumina partem:
Immẽſæ ſpectantur opes. accedit eodem
Digna dea facies. huc natas adiice ſeptem:
Et totidem iuuenes: & mox generoſq; nuruſq;:
Quærite nũc habeat quã noſtra ſupbia cauſam?
Quoq; modo audetis genitam titanida Cæo
Latonã pręferre mihi? cui maxima quondam
Exiguam ſedem paritură terra negauit?
Nec cælo. nec humo. nec aqs dea ur̃a recepta eſt.
Exul erat mundi: donec miſerata uagantem
Hoſpita tu terris erras. ego dixit in undis:
Inſtabilemq; locum delos dedit. illa duorum
Facta parens. uteri pars hæc eſt ſeptima noſtri.
Sum felix. quis enim neget hoc? felixq; manebo.

lias ſagittis confectas uidit: & ipſa in ſaxum: q; etiã num lachrymare uidetur fuit cõmutata. Sipylũq; colebat. ſipylus urbs eſt phrygiæ. Vnde originẽ Niobe traxit. Popularis. non plebeiæ: ſed quæ de illius populo fuerat. Minoribus. humanioribus. Multa dabãt animos. multa inquit illam reddebant ſuperbam. Nec coniugis arces. Amphion maritus Niobes rex thebarum fuit: cuius urbis muros arceſq; ædificaſſe fertur. Manto filia fuit Tyreſiæ uatis paternæ artis peritiſſima: a qua Mantua urbs fuit appellata. Iſmenides. thebanæ mulieres: ab iſmeno fluuio dictæ. Latonigenis duobus. apollini & dianæ. Lauroque innectite crinem. caput lauro coronate. Ore meo latona iubet. ac ſi diceret. ore meo latona loquitur: hocq; uobis mandat. Alta. elata. Quis furor auditos. oratio indignatiõis plena Niobe decenter attribuitur: ut quæ adeo erat felicitate elata: ut ſe Latonæ auderet præferre. Auditos celeſtes. auditos deos. Viſis diis. quos quotidie uidetis. Certior enim aure arbiter eſt oculus. nimium autem ſuperbe ſe quoque deam eſſe: ac maritum deum niobe ait. Mihi tãtalus auctor. pater. Niobe.n. Tantali filia fuit. Pleiadum ſoror eſt genitrix mea. Niobes mater taygeta fuit una ex pleiadibus atlãtis filiabus. Iupiter alter auus. paternus. nam tãtalus iouis fuit filius. Socero illo. ioue. Amphion enim iouis fuit filius ex antiopa. Fidibuſque mei commiſſa mariti. amphion tantũ muſica ualuiſſe narratur & cithara: ut & arbores & ſaxa illum ſequerẽtur: quibus maxime thebas amplificauit. Cõmiſſa. compoſita. conſtructa. Aduerti. conuerti. Accedit eodem. ad idem adiungitur. Genitam titanida Cæo. Latonã. Latona filia fuit Cæi Gigãtis: quæ a ioue compreſſa apollinem ſimul & dianam concepit. quod quidem adeo ægre tuliſſe Iuno dicitur ut pythonem immiſerit ſerpentem: qui eam ꝑ totum terrarum orbem inſectaretur: nec uſq̃ parere permitteret. Fugiens igitur Latõa ab Aſterie ſorore: quæ & ipſa a ioue amata primum in ortyga: hoc eſt in coturnicẽ: deinde in ſcopulum mobilem atq; inſtabilem fuit cõuerſa: ſuſcepta ſtatim apollinem ſimul & Dianã peperit: qui & pythonem ſerpentem ſagittis cõfixerunt. & inſulam in qua nati erant: immobilẽ reddiderunt: quæ quidem poſtea delos fuit appellata: quod cum diu ſub aquis latuiſſet: tãdem apparuiſſet ſeq; oſtendiſſet. ΔΗΛΟΣ nanq; manifeſtus interpretatur. Titanida. neptẽ titanũ: a quibus gigantes originem traxere. Maxima quondam exiguam. antitheton. hoc eſt contrarium. Maxima enim exiguæ oppõitur. ira autem iunonis nuſq̃ in tota terra locum inuenit latona: ubi parere poſſet. Dea ueſtra. cum quodam cõtemptu hæc a Niobe dicuntur. Exul erat mundi: a toto exulabat mũdo. Inſtabilẽq; locum delos dedit. Delos: ut dixi. quæ & ortygia fuit ap-

pellata:idcirco inſtabilis fuiſſe dicitur : quod crebro terremotibus quateretur:donec oraculo admoniti illic cadauera deſierunt ſepelire. Ite ſacris.diſcedite a ſacris execrandis.ut Verg. Auri ſacra fames. Infecta.non facta.non finita.

Quodq; licet.quod poſſunt etiam Niobe prohibente. Turba quantum diſtabat ab orba.Latona inquit tam ẽ indignata turba filiorum Niobes:q̄ ipſa ab orbitate aberat:per quod ſignificatur uehemẽter indignatam fuiſſe. Cynthi.Cynthus mons eſt Deli. Vnde & apollo cynthius & diana cynthia uocantur. En ego ueſtra parens. hac oratiõe Latona apollinem ſimul & Dianam incendit ad ulciſcendam iniuriam a Niobe acceptam. Animoſa.magnanima ac ſuperba. An dea ſim dubitor.licentia poetica dubitor in paſſiua & uoce & ſignificatione poeta finxit:cum dubito uerbum ſit abſolutum. Cultis aris.exornatis altaribus. Tantalis.tantali filia : cum quodã autem contemptu tantalida nioben Latona appellat.ac ſi diceret filia tantali:qui propter impietatem in deos detruſus ad inferos maximis afficitur pœnis. Linguam paternam.Linguam inq̄t tãtali patris præ ſe tulit:qui deorum arcana uulgauit. Deiectura preces. cum hæc inquit latona rettuliſſet:preces adiectura erat. Phœbe.diana quæ eadem eẽ cum luna dicitur. Cadmeida arcẽ.thebas a Cadmo extructas. Planus erat. topographia:hoc eſt loci deſcriptio:in quo Niobes filii & equos agitare & ſe conſueuerant exercere. Tyrio ſucco . purpura tyria.ſignificat aũt ephippia purpurea fuiſſe. Auro grauidis.grauibus auro & ornatis atq; auratis. E quibus Iſmenos. maximus natorum Amphionis & Niobes Iſmenos fuit ab Iſmeno Bœotiæ fluuio appellatus. Prima ſarcina.primũ uteri onus . Nã

Niobes filii

primogenitus erat. Quadrupedis.equi. Defluit.decidit. Per inane.per aerem. Sipylus.a ſipylo urbe cognominatus:cum ſagittæ ſtridorẽ audiſſet:fugere cœpit.Cæterũ apollinis ſagittã uitare nõ potuit. Frena dabat.equum currere ꝑmittebat. Præſcius.præcognoſcẽs futurã tempeſtatẽ. Sũma ceruice.i colli ſũmitate. Extabat. eminebat.extra ſtabat: ꝑ qd' ſignificat collũ ſagitta fuiſſe tranſfixũ. Per crura admiſſa.ꝓpinq̄. equo aſtricta. Fœdat.maculat.inficit deturpat.

Hoc quoque quis dubitat: tutam me copia fecit.
Maior ſum q̄ cui poſſit fortuna nocere.
Multaq; ut eripiat: multo mihi plura relinquet.
Exceſſere metum mea iam bona. fingite demi
Huic aliquid populo natorum poſſe meorum.
Nõ tamen ad numerum redigar ſpoliata duoꝝ.
Ite ſacris propere ſacris: laurũq; capillis
Ponite. deponunt: & ſacra infecta relinquunt:
Quodq; licet: tacito uenerãtur murmure numen
Latonæ. turba quantum diſtabat ab orba:
Indignata dea eſt: ſummoque in uertice cynthi
Talibus eſt dictis gemina cum prole locuta.
En ego ueſtra parens: uobis animoſa creatis:
Et niſi iunoni nulli ceſſura dearum:
An dea ſim dubitor : perq; omnia ſæcula cultis
Arceor: o nati niſi uos ſuccurritis: aris.
Nec dolor hic ſolus. diro conuitia facto
Tantalis adiecit: uoſque eſt poſtponere natis
Auſa ſuis: & me quod in ipſam recidet orbam
Dixit: & exhibuit linguam ſcelerata paternam.
Deiectura preces erat his latona relatis.
Deſine phœbus ait. pœnę mora lõga querela eſt.
Dixit idem phœbe: celerique per aera lapſu
Contigerant tecti Cadmeida nubibus arcem:
Planus erat lateq; patens prope mœnia campus
Aſſiduis pulſatus equis: ubi turba rotarum
Duraque mollierat ſubiectas ungula glebas.
Pars ibi de ſeptem genitis amphione fortes
Conſcendunt in equos: tyrioq; rubentia ſucco
Terga premũt . auro grauidis moderãtur hẽnis:
Equibus Iſmenos: qui matri ſarcina quondam
Prima ſuæ fuerat. dum certum flectit in orbem
Quadrupedis curſu ſpumantiaq; ora coercet:
Hei mihi conclamat: medioq; in pectore fixa
Tela gerit: freniſque manu moriente remiſſis
In latus a dextro paulatim defluit harmo.
Proximus audito ſonitu per inane pharetrę
Fræna dabat ſipylus: ueluti cum pręſcius imbres
Nube fugit uiſa: pendentiaque undique rector
Carbaſa deducit: ne qua leuis effluat aura.
Fręna tamen dantem non euitabile telum
Conſequitur : ſummaq; tremens ceruice ſagitta
Hęſit: & extabat nudum de gutture ferrum.
Ille ut erat pronus per crura admiſſa iubaſq;
Voluitur: & calido tellurem ſanguine fœdat.

Phædimus infelix: & auiti nominis hęres
Tantalus: ut ſolito finem impoſuere labori:
Tranſierant ad opus nitidæ iuuenile palæſtrę.
Et iam contulerant arcto luctantia nexu
Pectora pectoribus: cum tento concita neruo:
Sicut erant iuncti: traiecit utrunq; ſagitta.
Ingemuere ſimul. ſimul incuruata dolore
Membra ſolo poſuere. ſimul ſuprema iacentes
Lumina uerſarunt. animam ſimul exhalarunt:
Aſpicit alphenor: laniataq; pectora plangens
Euolat ut gelidos complexibus alleuet artus:
Inq; pio cadit officio. nam delius illi
Intima fatifero rupit præcordia ferro:
Quod ſimul eductũ ẽ. pars ẽ pulmonis ĩ hamis
Eruta: cumq; anima cruor eſt effuſus in auras.
At non intonſum ſimplex damaſitona uulnus
Afficit. ictus erat qua crus eſſe incipit: & qua
Mollia nodoſus facit internodia poples.
Dumq; manu tentat trahere exitiabile telum:
Altera per iugulum pennis tenus acta ſagitta eſt.
Expulit hanc ſanguis: ſeq; eiaculatus in altum
Emicat: & longe terebrata proſilit aura.
Vltimus ilioneus non profectura precando
Brachia ſuſtulerat. diiq; o cõmuniter omnes
Dixerat. ignarus non omnes eſſe rogandos:
Parcite motus erat. cum iam reuocabile telum
Non fuit: arcitenens. minimo tamen occidit ille
Vulnere: non alte percuſſo corde ſagitta.
Fama mali populiq; dolor lachrymæq; ſuorum
Tam ſubitæ matrem certam fecere ruinæ.
Mirantem potuiſſe: iraſcentemq; quod auſi
Hoc eſſent ſuperi. quod tantum iuris haberent.
Nam pater amphion ferro per pectus adacto
Finierat moriens pariter cum luce dolorem.
Heu quantum hęc niobe: niobe diſtabat ab illa:
Quæ modo latois populum ſummouerat aris :
Et mediam tulerat greſſus reſupina per urbẽ
Inuidioſa ſuis. at nunc miſeranda uel hoſti
Corporibus gelidis incumbit: & ordine nullo
Oſcula diſpenſat natos ſuprema per omnes.
A quibus ad cælum liuentia brachia tollens:
Paſcere crudelis noſtro Latona dolore:
Paſcere ait: ſatiaq; meo tua pectora luctu:
Corque ferum ſatia. dixit. per funera ſeptem
Efferor. exulta: uictrixq; inimica triumpha.

Solito labori.conſuetæ equorum agitationi.

Nitidæ paleſtræ. ſplendidæ propter oleũ quo ſe luctaturi pungebant. Et iã cõtulerant.iã ĩquit luctari cœperant. Arcto nexu.ſtricto amplexu. Concita ſagitta.emiſſa.impulſa. Traiecit. tranſfixit. Lumina uerſarunt.oculos uoluerũt. ut ſolent morientes. Exhalarunr.expirauerũt.

Laniataq; pectora plangens.hoc eſt. laniãs & percutiẽs pectora ſua ob mortem fratrum. Alleuet.extollat. Præcordia. inteſtina.quæ cordi prætenduntur. In hamis.in hamato ſpiculo.

Fatifero.Mortifero Cumq; anima.eorum uidetur hoc loco poeta ſequi opinionem:qui ſanguinem animæ ſedem eſſe aiunt. Intonſum Damaſitona.comatum . Afficit.conficit:interficit.

Internodia polpes.Internodium ſpatium dicit inter duos nodos ſitum.poples autem poſterior genu pars eſt. Exitiabile.peſtiferum: quod etiã exitiale dicitur. Pennis tenus.uſq; ad pennas. Tenus autem poſtponitur quidem ac fere ſi plurali numero coniungitur cum genitiuo copulatur.ut Verg. Et crurum tenuſa mẽto palearia pẽdent.Cum ſingulari autem iuncta ablatiuum expoſcit.ut Capulo tenus abdidit enſem. Terebrata aura.perforato aere. Motus erat arcitenens apollo inquit præcibus ilionei ultimi Niobes filii motus eſt.uerum iam ſagittam miſerat irreuocabilem. Certã fecere.admonuere: quod in ſoluta oratione certiorem facere dicimus.

Mirantem potuiſſe . deos ſubintelligamus tot filios ſuos interficere. Tantum iuris. tãtum poteſtatis. Adacto ferro.ĩpulſo gladio. Amphion enim de filiorum morte certior factus doloris impatiens ſeipſum interfecit. Cum luce. cũ uita. Heu quãtum niobe.miſeretur poeta.Niobes:quæ pauloante ſuperbiſſima:nunc abiectiſſima filiorũ morte uidetur eſſe facta. Diſtabat. differebat. Latois aris.a Latonæ altaribus.nam Latous a græco nominatiuo.ΔΗΤω deriuatur.

Amphionis mors

Reſupina.ſuperba elata. Inuidioſa.in ſe inuidiam concitans. Vel hoſti.etiam inimicis: non ſolum amicis. Gelidis.mortuis. Liuentia.pallentia ob nimiam indignationem. Paſcere crudelis.niobe morte filiorum in furorem acta Latonæ inuidiam facit.

Miſere felici.antitheton elegāter maxime red
dēs orationem: hæc autem idcirco Niobe furio
ſa iactat:q̄ ſeptem ei filiæ ſupererāt. Atris.pul
lis.nigris. Ante toros.ante lectulos fratrum: ī
quibus erant compoſiti:ut efferentur. Demiſſo
crine.diſſolutis capillis. Viſcere.in uiſceribus.
Impoſito ore fratri.ſignificat eam inter oſculā
dum fratrem periſſe. Duplicata.implicata.īpe
dita. Vulnere cæco.occulto.q̄ non apparebat.
Oraq; compreſſit.os clauſit. Niſi poſtq̄ ſpiri
tus ibat.hoc eſt.niſi dum ſpiritum emittebat.tūc
enim os nō compreſſerat:ſed apertum tenebat.
Illa ſorori immoritur.inhærens ſubaudiatur.
Sexq; leto datis.ſex interfectis. Occidit.mor
tua eſt. Orba reſedit.filiis omnibus priuata: id
quod ipſa pauloante obiecerat Latonæ. Exani
mes inter natos.īter filios mortuos. Diriguit.
rigida ac dura eſt facta. Malis.infortuniis:ac li
berorum acerbiſſima morte. Nullos mouet au
ra capillos.iam enim ī ſaxum fuerat cōmutata.
Mœſtis genis. genæ & mœroris & læticiæ ſūt
īdices. Congelat.frigida & dura fit. Intra quo
q; uiſcera ſaxum eſt.etiam inteſtina inquit ſaxea
fuerunt effecta. Flet tamen.q̄uis niobe ī ſaxum
fuerit tranſformata:flere tamen uidetur Turbi
ne ualidi uenti.impetu uehementiſ uenti.Eſt enī
turbo uentus cum fragore uiolentus proxima q̄
q; proſternens. In patriam rapta eſt hoc eſt.
Sipylum delata eſt:ubi etiam num flere uidetur
quod idcirco fingitur : quia ſipylenum marmor
ſudare perhibetur. Liquitur.liqueſcit. Manāt
lachrymis.emittunt lachrymas. Tunc uero cū
cti.narraturus poeta quo modo Latōa a quibuſ
dam Lyciæ ruſticis bibere prohibita eos ī ranas
conuerterit:more ſuo quædam interſerit:quibuſ
cōmodius fabulæ iungantur. Gemilliparæ di
uæ.latonæ quæ gemellos peperit apollinē & dia
nā. Lyciæ quoq; fertilis agris. Latona cū apol
linem dianamq; peperiſſet: iram iunonis fugiēs
ī lyciam uſq; una cum īfantibus peruenit:ubi feſ
ſa ſitiq; confecta cum bibere e quodam lacu uel
let:a ruſticis quibuſdam pedibus aquam procul
Lycii ruſtici in ranas
cantibus prohibita fuit. qua iniuria dea indigna
ta eos omnes in ranas conuertit. Lycia autem ē
Aſiæ regio finitima lydiæ. Spreuere. cōtempſe
runt. Non impune.non ſine ſupplicio:ſed cum
maxima pœna.nam in ranas omnes fuerunt cō
uerſi. Ignobilitate uirorum.ruſtici nanq; erant
uiliſſimi. Prodigio.miraculo. Luſtro.circūeo
ad eligēdos boues. Sacrorum fauilla.ſacrificio
rum cinere. Stabat erecta erat. Reſtitit.ſubſti
tit.ex priſcorum autem conſuetudine nos quoq;
ſacella prætereuntes deos rogamuſ:ut nobis ſint
adiumento.

Cur autem uictrix? miſerę mihi plura ſuper ſūt:
Quam tibi felici. poſt tot quoq; funera uinco.
Dixerat:& ſonuit contento neruus ab arcu:
Qui præter nioben unam conterruit omnes.
Illa malo eſt audax. ſtabant cum ueſtibus atris
Ante toros fratrum demiſſo crine ſorores.
E quibus una trahens hęrentia uiſcere tela:
Impoſito fratri moribunda relanguit ore.
Altera ſolari miſeram conata parentem
Conticuit ſubito: duplicataq; uulnere cæco eſt:
Oraque compreſſit: niſi poſtq̄ ſpiritus ibat.
Hæc fruſtra fugiens collabitur. illa ſorori
Immoritur. latet hęc. illam trepidare uidores.
Sexq; datis leto: diuerſaq; uulnera paſſis:
Vltima reſtabat: quam toto corpore mater.
Tota ueſte tegens unam minimamq; relinque
De multis: minimamq; poſco clamauit: & unā.
Dūq; rogat: pro qua rogat occidit. orba reſedit
Exanimes inter natos nataſq; uirumq;:
Diriguitque malis. nullos mouet aura capillos:
In uultu color eſt ſine ſanguine. lumina mœſtis
Stant immota genis. nihil eſt in imagine uiuum.
Ipſa quoq; interius cum duro lingua palato
Congelat: & uenæ deſiſtunt poſſe moueri.
Nec flecti ceruix. nec brachia reddere geſtus.
Nec pes ire poteſt. ītra quoq; uiſcera ſaxum eſt.
Flet tamen: & ualidi circundata turbine uenti
In patriam rapta eſt: ubi fixa cacumine montis
Liquitur: & lachrymis ēt nūc marmora manāt.
Tunc uero cuncti manifeſtam numinis iram
Fœmina uirque timent. cultuque impenſius oēs
Magna gemilliparæ uenerantur numina diuæ.
Vtq; fit a facto propiore priora renarrant.
E quibus unus ait: lyciæ quoq; fęrtilis agris
Non impune deam ueteres ſpreuere coloni.
Res obſcura quidem eſt ignobilitate uirorum:
Mira tamen. uidi pręſens ſtagnumq; locumq;
Prodigio notum. nam me iam grandior æuo
Impatienſque uiæ genitor deducere lectos
Iuſſerat inde boues: gentiſq; illius eunti
Ipſe ducem dederat: cum quo dum paſcua luſtro
Ecce lacu medio ſacrorum nigra fauilla
Ara uetus ſtabat tremulis circundata cannis.
Reſtitit & paruo faueas mihi murmure dixit
Dux meus: & ſimili faueas mihi murmure dixi.

Naiadum fauni ne foret tamen ara rogabam:
Indigenęue dei: cum talia rettulit hoſpes.
Non hac o iuuenis montanum numen in ara eſt.
Illa ſuam uocat hanc: cui quondam regia coniūx
Orbe interdixit: quam uix erratica delos
Errantem accepit: tunc cum leuis inſula nabat:
Illic incumbens cum palladis arbore palmæ:
Edidit inuita geminos latona nouerca.
Hinc quoque Iunonem fugiſſe puerpera fertur
Inq; ſuo portaſſe ſinu duo numina natos.
Iamq; chimæriferæ: cum ſol grauis ureret arua:
Finibus in lyciæ longo dea feſſa labore
Sidereo ſiccata ſitim collegit ab æſtu:
Vberaque ebiberant auidi lactentia nati.
Forte lacum mediocris aquæ proſpexit in imis
Vallibus. agreſtes illic fruticoſa legebant
Vimia cum iuncis: gratamq; paludibus uluam.
Acceſſit: poſitoque genu titania terram
Preſſit: ut hauriret gelidos potura liquores.
Ruſtica turba uetat. dea ſic affata uetantes.
Quid ꝓhibetis aquas? uſus cōmunis aquarū eſt.
Nec ſolem proprium natura. nec aera fecit:
Nec tenues undas. ad publica munera ueni.
Quę tamen: ut detis: ſupplex peto. nō ego nr̄os
Abluere hic artus: laſſataque membra parabā.
Sed releuare ſitim. caret os humore loquentis
Et fauces arent: uixq; eſt uia uocis in illis:
Hauſtus aquæ mihi nectar erit: uitāque fatebor
Accepiſſe. ſimul uitam dederitis in undis.
Hi quoq; uos moueāt: qui noſtro brachia tēdūt
Parua ſinu. & caſu tendebant brachia nati.
Quē nō blanda deæ potuiſſent uerba mouere?
Hi tamen orantem perſtant prohibere: minaſq;
Ni procul abſcedat: conuitiaq; inſuper addunt.
Nec ſatis eſt. ipſos etiam pedibuſque manuq;.
Turbauere lacus: imoq; e gurgite mollem
Huc illuc limum ſaltu mouere maligno.
Diſtulit ira ſitim. neq; enim iam filia Cæi
Supplicat indignis. nec dicere ſuſtinet ultra:
Verba minora dea: tollenſque ad ſidera palmas:
Aeternum ſtagno: dixit: uiuatis in iſto.
Eueniunt optata deæ. iuuat eſſe ſub undis.
Et modo tota caua ſummergere mēbra palude.
Nūc proferre caput. ſūmo modo gurgite nare.
Sępe ſuper ripam ſtagni conſiſtere: ſæpe

Montanum numē.qualis eſt Faunus. Regia
coniunx.iuno regis deorum hominumq; uxor.
nā Iuno:ut dixius.cū reſciuiſſet Latonā ex ioue
concepiſſe:illā per totum terrarū orbem exagita
uit:ſic ut nuſq̄ conſiſtere poſſet. Orbem inter
dixit cum interdico uerbū datiuo & ablatiuo iū
gatur:orbe mihi legendum uidetur : nō orbem:
ut eſt fere in exemplaribus deprauatum. Vt enī
aqua & igni interdixiſſe alicui populum Ro.di
cimus:ſic orbe Iunonē Latonæ interdixiſſe poe
ta eleganter dixit. Erratica delos.quā errare in
ſtabilemq; eſſe idcirco poetæ finxerūt:qa crebro
terræ motu uexabatur:donec ex oraculo apolli
nis:ut ſcripſi:deſtiterunt illic cadauera ſepelire.
Leuis.cauſa ē. idcirco enī nabat:qa leuis erat.
Nabat.fluitabat.nare.n.ꝑprie dicuntur aīata.
fluitare inanimata. Cū palladis arbore. cum
oliua. Edidit.emiſit.pepit. Inuita nouerca.
contra uolūtatem iunonis: quæ nouerca eſſe ui
debatur Apollinis & dianæ:cum Iouis ſit uxor.
Puerpera.mulier a partu recens puerpera dr̄.
Iāq; chimæriferæ . chimæra mons lycie carmi
nibus poetarum notiſſimus. Fingit̄ aūt a poetis
fera eſſe pedes habēs ſerpētinos. capræ uentrē.
caput leonis flammas uomēs:eo q̄ ad montis ra
dices ſint ſerpentes in medio capræ. Leones ad
uerticē : qui ætne modo ardere dicit̄.Sane Chi
mæram græci caprā uocāt. Chimæriferæ. chi
mæras ferentis & capras. Ab æſtu ſidereo.a ca
lore ſolis. Legebant.colligebāt. Cum iuncis.
iuncus herba ē paluſtris ſine nodo. Gratāq; pa
ludibus uluā.ulua herba ē in paludibus naſcens:
Vñ ēt paludibus grata ab Oui.ꝓhibet̄. Poſito
q; genu. elegāt̄ geſtū exprimit de lacu aquā hau
rire uolētis. Vſus cōmunis aquaꝝ.iure gētiū
aquæ omnibus hominibus ſunt cōmunes. Ad
publica munera.publica ſunt quæ nullius quidē
ſūt:ſed omnium. Vixq; eſt uia uocis. Vix emit
tere uocem poteſt. Hauſtus aquæ:potus aquæ
mihi loco nectaris ac ſuauiſſimus erit. Simul ui
tam dederitis in undis. poſtq̄ mihi uitam aquis
in ſtauraueritis.uidetur eſſe hemeſtichion ennii
poetæ.unde & dederitis uerbi penultima eſt ꝓ
ducta. Tendunt.porrigunt. Hi tamen oran
tem.pulchre ruſticorum ſeruat decorum:qui ro
gati contumacius ſuperbi uſq; ſe gerunt. Per
ſtant.perſeuerant & inſtant. Conuitia.contu
melias. Mouere:commouerunt. Saltu mali
gno. hypallage eſt.ipſi nanq; maligni intelligun
tur. Diſtulit ira ſitim.hoc eſt ira fuit cauſa diffe
rendæ ac prolungandæ ſitis. Filia cæi.Latona.
Vltra.ulterius.Minora dea.hūiliora: q̄ ut deæ
conuenientia ſint. Aeternum.ſemper & in æter
num.nomen pro aduerbio poſitum. Et modo
tota.eleganter ranarū & naturā & corpus deſcri
bit poeta. Sūmo gurgite.in ſummitate gurgitis
& ſtagni. Turpes linguas.contumelioſas.

Patulos rictus.hiãtia ora. Colla intercepta .de medio reciſa.nã ranæ collo carent. Spina uiret.tergũ uiride eſt. Sic ubi neſcio qs.ignobilẽ hac locutione eũ fuiſſe ſignificat q ſupiorẽ rettulit fabulã. Exitiũ ſatyri.calamitoſũ exitũ.Marſias aũt ſatyrus fuit tibias inflãdi adeo peritus:ut cũ apolline certare ſit auſus:quẽ ſupatũ indignatus apollo pelle atq; cute priuauit.Ex eius uero corpore tãtus defluxit ſanguis:ut a terra exceptus in fluuium fuerit cõmutatus:q a ſatyri noĩe Marſias fuit appellatus. eſt aũt phrygiæ fluuius ĩ mæandrũ labens. Latous apollo..Latonæ filius. Tritoniaca arundine.tibia ex arundĩe tritoniaca cõfecta.eſt.n. metonymia. Tritonis autem palus eſt libyæ:iuxta quam pallas in uirginali habitu apparuiſſe fertur. Vnde & tritõia uocat̃. Quid me mihi detrahis.cur mihi meam pellem deripis. Ah non eſt tanti.ut ego hac pœna affici debeam. Micant.pulpitãt Fibras.Fibræ uenulæ ſunt minores. Armenta bucera.hoc eſt boues ualde cornutos.βου nã q; particula eſt intentiua.κερασ autem dicit̃ cornu. Concepit.excepit. Ripis decliuibus.pronis atq; inclinatis. Liquidiſſimus.puriſſimus.limpidiſſimus. Talibus exemplis.hæc ad concinnam fabularum connexionem a poeta narrãtur. Mater in inuidia eſt. Niobes enim ſupbia cauſa fuit mortis liberorum.Fleſſe pelops:merito:cum Niobes frater eſſet.pelops enim tantali fuit filius: quem coctum pater diis epulãdum ut an omnia ſcirẽt experiretur:cum appoſuiſſet. omnes quidem præter unam cererem ab eo abſtinuerunt.collectiſq; in unum pelopis membriſ euocata a mercurio anima eius ab inferis priſtinæ ipſum uitæ reſtituerunt. Sed cum ei ſiniſtrũ deeſſe humerum animaduertiſſent:eburneũ affixerunt.ſicq; pelops uitæ integer fuit reſtitutus. Tãtalus uero ad ĩferos:detruſus ſiti ĩ aquis ac fame in ſũma pomorum copia laborat. Suas ueſtes. purpureas ac ſibi cõuenictes. illis enĩ depoſitis lugubres ac pullas ſumpſit. Corporeus.ex carne.nã corpus proprie uiuentiũ.caro mortuorum dicitur a cadendo deducta.ut iã ſæpius diximus. Cæſa mẽbra.trucidata. Qui locus ẽ iuguli.periphraſis ẽ humeri . nã eſt medius iter iugulũ & brachii ſũmitatẽ. In uſum.in locũ & officium. partis nõ comparentis. humeri non inuẽti. Finitimi proceres coeunt:cõueniunt. cõgregantur.Hæc aũt idcirco narrant̃:ut quas metamorphoſis eſt deſcripturus: cõmodius cũ prioribus connectantur.Nam Tereus Rex Thracum cũ Athenas obſidione liberaſſet accepta ĩ uxorem progne Pandionis regis filia in thraciã redit,ubi cum iam filium ſuſcepiſſet: rogatus ab uxore: ut aut ſe Athenas deduceret : aut ſaltem ad ſe philomelã ſororem accerſeret : profectus ipſe philomelã quidem a patre accepit: ſed cum in thraciã pueniſſet:non ſolum ei uim intulit:ſed linguã etiã: ne uulgare ſcelus poſſet:amputauit: ac ſuis ſtabulis mancipauit. Cæterũ philomela tanta crudelitate ſtimulata totum infortuniũ ſuũ in uelo deſcriptum ſorori indicauit,Progne uero furiis accenſa Bacchi ſacra ſe celebrare ſimulans una cum Bacchis ad ſororem uenit: eamque ſecum Pampinis tectam in urbem adduxit:

Marſias ĩfluuium

Eburneus pelopis humerus

In gelidos reſilire lacus. ſed nunc quoq; turpes
Litibus exercent linguas:pulſoq; pudore:
Quãuis ſint ſub aqua:ſubaq̃ maledicere tẽptãt.
Vox quoq; iam rauca ẽ:inflataq; colla tumeſcũt.
Ipſaq; dilatant patulos conuicia rictus.
Terga caput tangunt . colla intercepta uidentur.
Spina uiret. uenter pars maxima corporis albet:
Limoſoq; nouę ſaliunt in gurgite ranę:
Sic ubi neſcio quis lycia de gente uirorum
Rettulit:exitium ſatyri reminiſcitur alter:
Quem tritoniaca latous harundine uictum
Affecit pœna. quid me mihi detrahis inquit?
Ah piget. ah non eſt: clamabat: tibia tanti.
Clamanti cutis eſt ſummos direpta per artus.
Nec quicq̃ niſi uulnus erat. cruor undiq; manat
Detectiq; patent nerui: trepidęq; ſine ulla
Pelle micant uenę. ſalientia uiſcera poſſes
Et perlucentes numerare in pectore fibras.
Illum ruricolæ ſiluarum numina fauni
Et ſatyri fratres: & tunc quoq; clarus olympus:
Et nymphæ flerunt: & quiſquis montibus illis
Lanigeroſq; greges: armentaq; bucera pauit.
Fertilis immaduit: madefactaq; terra caducas
Concepit lachrymas: ac uenis præbibit imis.
Quas ubi fecit aquas: uacuas emiſit in auras:
Inde petens rapidum ripis decliuibus æquor:
Marſia nomẽ hẽt phrygiæ liqdiſſimus amnis.
Talibus exemplis redit ad præſentia dictis
Vulgus: & extinctum cũ ſtirpe amphiona luget.
Mater in inuidia ẽ: hanc tunc quoq; dicitur unus
Fleſſe pelops: humeroq; ſuas a pectore poſtq̃
Deduxit ueſtes: ebur oſtendiſſe ſiniſtro.
Concolor huic humerus naſcendi tẽpore dextro
Corporeuſq; fuit: manibus mox cæſa paternis
Membra ferunt iunxiſſę deos: aliiſq; repertis
Qui locus eſt iuguli medius: ſummiq; lacerti
Defuit. impoſitum eſt non comparentis in uſum
Partis ebur: factoq; pelops fuit integer illo.
Finitimi proceres coeunt: urbeſq; propinquę

in cubiculoq; ſuo occultauit.Perfectis uero Bacchi ſacrificiis Progne Itym communem filium interemit:cuius carnes coctas patri appoſuit comedendas.Cum uero Thereus Itym filium intercœnandũ frequenter uocaret:Philomela e cubiculo exiliems caput filii ac pedes in Tereum coniecit.Qui ſtricto enſe cum ambas pſequeretur:ipſe quidem in upupam.Itys in phaſianum.progne in hirundinem.Philomela in luſciniam conuerſi fuiſſe narrantur. Orauere ire.poetica eſt locutio.nam orauere ut irent : in ſoluta oratione diceremus. Ad ſolatia.ad conſolationem Pelopis:cuius ſoror:Niobe cum omnibus liberis fuerat extincta. Argoſq;.

Orauerę ſuos ire ad ſolatia reges:
Argoſq;: & ſparte: pelopeiadeſq; mycænæ:
Et nondum toruę Calydon inuiſa dianæ:
Orchomenoſq; ferax: & nobilis ęre corinthos:
Meſſeneq; ferox: patræq; humileſq; cleonæ:
Et nelea pylos: nec adhuc pyttheia Trœzen:
Quæq; urbes aliæ bimari claudũtur ab iſthmo:
Exteriuſq; ſitæ bimari ſpectantur ab iſthmo.
Credere quis poſſet? ſolæ ceſſaſtis athenæ.
Obſtitit officio bellum: ſubiectaq; ponto
Barbara cæcropios terrebant agmina muros.
Threicius Tereus hęc auxiliaribus armis
Fuderat: & clarum uincendo nomen habebat.
Quem ſibi pandion opibuſq; uiribuſq; potẽtẽ:
Et genus a magno ducentem forte gradiuo
Connubio prognes iunxit. non pronuba iuno.
Non hymeneus adeſt illi. non gratia lecto.
Eumenides tenuere faces de funere raptas.
Eumenides ſtrauere torum: tectoq; prophanus
Incubuit bubo: thalamiq; in culmine ſedit:
Hac aue coniuncti progne Thereuſq;: parentes.
Hac aue ſunt facti. gratata eſt ſcilicet illis
Thracia: diiſq; ipſi grates egere: diemq;
Quoq; data eſt claro pandione nata tyranno:
Quoque erat ortus itys feſtum iuſſere uocari:
Vſque adeo latet utilitas. iam tempora titan

argos urbs eſt clariſſima pelopõneſi: quæ uariis nominibus eſt cognominata. Nam & urbs phoronica & ægialea appellatur & argos hippoboton & Hippium:quod neptuni equis paſcua ſuppeditauit. Dipſion quoq; propter aquarum penuriam. Ab argo autem cõditore uidetur eſſe dictum:ut ſcribit Stephanus Græcus:auctor ĩ opere:quod de urbibus compoſuit. Vndecim uero urbes hoc nomine appellantur.Eſt enim Argoſ quod Amphilochicon dicitur in Theſſalia.ĩ Cilicia:quæ nũc Argiopolis appellatur. In niſyro inſula:una ex cycladibus.iuxta trœzena. in Macedonia In ſcytia quod Argos oreſticum uocatur.in caria. Argos phæacum: Argos Argolicũ Ac fere omnis maritia planicies Argos uocat̃. Et ſparte.Regio Laconica ſparta fuit appellata:a Spartis Cadmi.hoc eſt a ſeminatis : a Cadmo qui eam tenuiſſe a timagora ſcribuntur. Pelopeiadeſq; Mycenæ.Mycenæ urbs eſt Pelopõneſi:a Mycænæo Spartonis phoronei fratris filio denominatæ quas pelops auxiſſe fertur. Vnde & Pelopeiadas eas uocat poeta. Et nõdum Calydon urbs eſt Aetoliæ. A calydone Endymionis filio cognominata. Nondũ inuiſa.nondũ odio habita. Nondum enim Oeneus Calydoniæ Rex in ſe Dianam concitarat. Nam cum diis omnibus aliis ſacrificaſſet:Diana irata aprum ĩmiſit: qui totam Calydoniam deuaſtauit. Orchomenoſque ferax.fertilis.Orchomenos urbs ẽ Bœotiæ. Et nobilis ære corinthus.clara æreiſ uaſis:quæ corinthia uocãtur. Meſſeneq; ferox. Meſſene & urbs & regio eſt Pelopõneſi. Altera eſt in Sicilia.unde Meſſenius poſſeſſiuum declinatur. Pateræq;.corrupte triſyllabum legitur. Patræ nãq; biſyllabum urbs eſt Achaiæ:de qua hoc loco ſentit Ouidi. Humileſq; cleonæ.urbs eſt arcadiæ parua. Et Nelea pylos.urbs eſt in Meſſenia:in qua regnauit Neleus Neſtoris pater. Nec adhuc pittheia trœzen. Trœzen urbs eſt pelloponneſi:a trœzene pelopis filio:quæ uariis nominibus eſt appellata.nam & aphrodiſias & ſaronia & poſidonias & appollonias & Antanis fuit cognominata.Eam uero pittheiam nondum fuiſſe ait:quod pittheus æthræ matris Theſei pater nondum ibi regnauerat. Ab iſthmo bimari.Iſthmus breuis dicitur terra inter duo maria conſtituta.Iſthmus uero pelopõneſi & Aegeo mari & Ionio alluitur.Intra iſthmũ autem ſunt peloponneſi urbes.extra uero achaiæ. Credere quis poſſet.Hæc interrogatio eo ſpectat:ut ſignificet Athenienſes & humaniſſimos & officioſos maxime fuiſſe. Subiecta põto. adiecta mari euxino.Reges enim Aſiæ bellum athenienſibus indixerant. Threicius Tereus. Thracius. Tereus autem filius fuit martis:ac Thraciæ Rex:ut diximus. Fuderat.fregerat.in fugam conuerterat. A magno gradiuo.a magno marte.gradiuus.n.mars a latinis dictus eſt:quod gradatim in bellũ eatur. Nõ pnuba iuno nubentibus feliciter puellis Iuno pronuba preeſſe creditur.Hinc autem facile colligitur quale futurũ ſit Tere & prognes coniugiũ. Prophanus bubo.execrandus.ẽ nãq; auis peſſimi ominis bubo. Hac aue.hoc augurio. Gratata.gratulata. Diiſq; ipſi. Tereus & progne:gratias diis egerunt. Quaq; data eſt.quo legendum eſſe facile ex eo quod infertur adiectiuo colligi poteſt. Vſque adeo latet utilitas. Acclamatio in hominum inſcitiam loco maxime conueniens. Iam tempora titan.hoc eſt.iam quinq; tranſierant anni.

Tereus Progne Philomælam in aues

Si gratia ulla mea eſt. ſi quid apud te poſſum. Magni muneris iſtar. æquiparationem magni muneris. nã inſtar modo ad ſimilitudinẽ. modo ad æquiparatiõem ſignificat: nec recipit præpoſitionem: eſtq; indeclinabile nomen. Cæcropios portus. athenienſes. Pyreæaq; littora tãgit. attica. nam pyreæus promõtorium eſt atticæ. ut ſcribit Ptolemeus. Vnde athenarum portus pyreæus fuit appellatus. Vt primũ ſoceri data copia. Cum primum inquit Tereus ad Pandionẽ ſocerum fuit admiſſus: & dextram dextræ iunxit: & Prognes mandata referre cœpit. Recurſus celeres. ueloces reditus. Miſſæ. philomelæ. quæ quidem nondum fuerat miſſa. Sed ſi miſſa fuiſſet: celerem pollicebatur Tereus reditum.

Magno paratu. ornatu. Forma. pulchritudine. Naiadas & Dryadas. nymphas. q̃ formoſiſſimæ eſſe uidentur. Non ſecus. quanto philomelæ amore Tereus fuerit inflammatus aperte his ſimilitudinibus declaratur. Cãis ariſtis. flauis. Cremet. cõburat. Fœnilibus. fœnilia fœni dicuntur repoſitoria. Digna quidem facies: facies inquit philomelæ digna quidẽ erat amari cum ab aliis omnibus: tũ uero a Tereo: qui maxime ingenita libidine in mulieres ſtimulabanť.

Pronũq; genus. thraces enim maxime in uenerem ſunt proni. Et nihil eſt quod nõ effreno captus amore Auſit. Sententia eſt generalis: q̃uis ad Tereum proprie referri uideatur. Effreno amore. ab effectu: quod effrenatos ac diſſolutos homines reddat. Nec capiunt. iam enim Terei amor in philomelã detegebatur. Et agit ſua uota ſub illa. ſub ſimulatione inquit Prognes uoluntatis ſua uota peragere conatur Tereus. Vlterius iuſto. ultra q̃ honeſtum foret. Proh ſuperi. exclamatio in hominum cæcitatem. Quantũ mortalia pectora cæcæ Noctis habẽt? in quãta rerum omnium inſcitia hominum animi uerſantur. Ipſo molimine. ipſa præparatiõe. Cõtra ſuam ſalutem. quia a tereo non ſolum ſtuprata: ſed etiam lingua fuit priuata. Præcontrectatq; uidẽdo. hoc eſt. ante oculis q̃ manibus ſibi eã contrectare uidetur. Neq; enim minus impius eſſet. Nam etiam ſi pater eſſet cum filia rem haberet. Amborum prece. Terei & philomelæ.

Succeſſiſſe. feliciter eueniſſe. Duabus. ſibi & Progne ſorori. Lugubre. triſte & luctus cauſa.

Quinque per autumnos repetitis duxerat annis:
Cum blandita uiro progne. ſi gratia dixit
Vlla mea eſt: uel me uiſendam mitte ſorori:
Vel ſoror huc ueniat. redituram tempore paruo
Promittes ſocero. magni mihi muneris inſtar
Germanam uidiſſe dabis. iubet ille carinas
Infreta deduci: ueloque & remige portus
Cecropios intrat: pyreæaq; littora tangit.
Vt primum ſoceri data copia: dextera dextræ
Iungitur. infauſto committitur omine ſermo.
Cęperat aduentus cauſas mandata referre
Coniugis: & celeres miſſę ſpondere recurſus.
Ecce uenit diues magno philomela paratu.
Diuitior forma. quales audire ſolemus
Naiadas & dryadas mediis incedere ſiluis:
Si modo des illis cultus: ſimileſq; paratus.
Non ſecus exarſit conſpecta uirgine Tereus:
Quam ſi quis canis ignem ſupponat ariſtis:
Aut frõdem poſitaſq; cremet fœnilibus herbas:
Digna quidem facies. ſed & hunc innata libido
Extimulat: pronumq; genus regionibus illis
In uenerem. & flagrat uitio gentiſq; ſuoq;.
Impetus eſt illi comitum corrumpere curam:
Nutriciſque fidem: nec non ingentibus ipſam
Solicitare datis: totumq; impendere regnum:
Aut rapere: & ſæuo raptam defendere bello.
Et nihil eſt: quod non effreno captus amore
Auſit. nec capiunt incluſas pectora flammas.
Iamq; moras male fert: cupidoq; reuertitur ore
Mandata ad prognes: & agit ſua uota ſub illa.
Facundum faciebat amor: quotienſq; rogabat
Vlterius iuſto: prognen ita uelle ferebat.
Addidit & lachrymas: tanq̃ mandaſſet & illas.
Proh ſuperi: quantum mortalia pectora cęcę
Noctis habent? ipſo ſceleris molimine Tereus
Creditur eſſe pius: laudemq; a crimine ſumit.
Quid? q; idẽ philomela cupit? patrioſq; lacertiſ
Blanda tenens humeros: ut eat uiſura ſororem:
Perque ſuam contraque ſuam petit illa ſalutem.
Spectat eam Tereus: præcõtrectatque uidẽdo.
Oſculaque: & collo circundata brachia cernens:
Omnia pro ſtimulis facibuſque ciboq; furoris
Accipit. & quotiens amplectitur illa parentem
Eſſe parẽs uellet. neque enim minus ĩpius eſſet.
Vicitur amborom gẽitor prece. gaudet agitque

Illa patri grates. & ſucceſſiſſe duabus
Id putat infelix: quod erat lugubre duabus:
Iam labor exiguus phœbo reſtabat: equique
Pulſabant pedibus ſpatium decliuis olympi.
Regales epulæ menſis: & bacchus in auro
Ponitur. hinc placido dantur ſua corpora ſomno
At rex odryſius q̃uis ſeceſſit ab illa:
Aeſtuat: & repetens faciem motuſque manuſq;:
Qualia uult fingit: quæ nondum uidit: & ignes
Ipſe ſuos nutrit: cura remouente ſoporem.
Luxerat & generi dextram complexus euntis
Pandion: comitem lachrymis cõmẽdat obortis.
Vt uoluere ambæ. uoluiſti tu quoque Tereu:
Hanc ego care gener: quoniam pia cauſa coegit:
Do tibi: perq; fidem: cognataq; pectora ſupplex
Per ſuperos oro: patrio ut tuearis amore.
Et mihi ſolicito lenimen dulce ſenectę
Quã primũ (oĩs erit nobis mora lõga) remittaſ.
Tu quoq; q̃ primũ (ſatis eſt procul eſſe ſororẽ)
Si pietas ulla eſt: ad me philomela redito.
Mandabat: pariterque ſuæ dabat oſcula natæ.
Et lachrymæ mites inter mandata cadebant.
Vt fidei pignus dextras utraſque popoſcit:
Inter ſeque datas iunxit: natamque nepotemque
Abſentes pro ſe memori rogat ore ſalutent
Supremumque uale pleno ſingultibus ore
Vix dixit: timuitque ſuæ pręſagia mentis.
Vt ſimul impoſita eſt pictæ philomela carinę:
Admotumq; fretum remis telluſque repulſa eſt:
Vicimus exclamat. mecum mea uota feruntur.
Exultatque: & uix animo ſua gaudia differt
Barbarus: & nuſq̃ lumen detorquet ab illa.
Non aliter q̃ cum pedibus prædator aduncis
Depoſuit nido leporem iouis ales. ab alto
Nulla fuga eſt capto. ſpectat ſua pręmia raptor.
Iamque iter effectum: iamque in ſua littora feſſis
Puppibus exierant: cum rex pandione natam
In ſtabula alta trahit ſiluis obſcura uetuſtis.
Atque ibi pallentẽ trepidamq; & cuncta timẽtẽ.
Et iam cum lachrymis: ubi ſit germana: rogantẽ
Includit: faſſuſque nefas & uirginem & unam
Vi ſuperat fruſtra clamato ſæpe parente.
Sæpe ſorore ſuą. magnis ſuper omnia diuis.
Illa tremit uelut agna tremens: quæ ſaucia cani
Ore excuſſa lupi nondum ſibi tuta uidetur:

Iam labor exiguus phœbo. ſignificat finem diei aduenisse: Equiq; pulſabant. equi inquit ſolis iam peruenerant in occidentalem cæli partem.

infelix · ſ · phil mela ·

Ad rex orthyſius. ſic quidẽ fere legiť. ſed odryſius per d legendum eſt. nam odryſæ populi ſũt Thraciæ & odryſa urbs eorum: quæ & odryſia dicitur. Vnde odryſius deriuatur. Eleganter autẽ amantum cogitationes deſcribit poeta. Aeſtuat. ardet. hæc autem particula tamen eſt ſubaudienda. Cura remouente ſoporem amore ſomnum repellente. Lux erat. dies aduenerat. Generi euntis. recedere cupientis Terei. Quoniã pia cauſa coegit. pium nanq; eſt ſororem ſorori mittere uidendã. Turcaris defendas atq; cuſtodias. Mihi ſolicito. Anxio filiæ abſentia. Lenimen. ſolamen. Satis eſt procul eſſe ſororem. ſatis eſt inquit quod progne longe a me abeſt.

Mandabat. mãdata dabat. Dextras. utraſq;. & Terei & prognes. Natamq; nepotemq;. & Prognen & Itym. Pro ſe nomine ſuo & ſuis uerbis. Memori ore. memores ipſi. eſt enim hypallage. Supremumq;. & ultimo loco inquit: uix potuit dicere uale. Pleno ſingultibus ore. geſtum exprimit patris de filia a ſe recedẽte admodum ſoliciti. Ita nanq; Pandion ſingultibus impediebatur: ut uix potuerit dicere uale. Præſagia. diuinationes. Eſt enim præſaga. mali mens.

Admotumq; fretum remis. hypallage eſt. mari nanq; remi nõ mare admouetur remis. Tũc autem remi admoneri dicuntur mari: cum remigatur nauiſq; remis impellitur. Telluſq; repulſa eſt: ex uulgari hoc dictum eſt opinione. Terra nanq; quæ eſt immobilis. retro pelli a remigãtibus uidetur. Vicimus exclamat. barbari & ab omni ciuilitate alieni hominis mores exprimuntur. Lumen. oculos. Iouis ales. aquila: quæ q; nunq̃ fulmine tangitur ſub iouis tutela eſſe perhibetur. Spectat ſua præmia raptor. Ordo eſt & ſenſus. non aliter Tereus ſpectabat Philomelam: q̃ iouis ales raptor ſpectat ſua præmia. cum ipſe prædator depoſuit nido leporem adũcis pedibus. Reliqua per Parentheſim legũtur. Iãq; iter effectum. confectum. perfectum. Iam enim in thraciam fuerant aduecti. Pandione natã. philomelam. Faſſuſq; nefas. nefandum confeſſus amorem. Et uirginem & unam ui ſuperat. maximam hominis barbariam oſtendit poeta: qui ſuſtinuerit uirginem: & ſolam ſibi creditam & patrem & ſororem & in primis deos implorantem uiolare. Illa tremit uelut agna pauens. uirgineum timorem pulchre his ſimilitudinibus ab oue & colũba ſumptis poeta expreſſit. Excuſſa. eiecta. Cani lupi. epitheton eſt lupi colori conueniens: lupi nanq; canicie infecti eſſe uidentur.

Auidos ungues. auidi accipitris: qui columbas maxime infeſtat. Paſſos laniata capillos Sinegdoche poetica. ſparſos enī capillos cū laniaſſet Philomela intelligitur. Lacerare autē crines in mœroribus ſolebant mulieres. Ceſis lacertis. percuſſis brachiis. Diris factis. nefandis ſceleribus. Nec coniugalia iura. Nec matrimonii iura: quibus non licet cuiq̄ cum duabus coire ſororibus. Omnia turbaſti. omnia inquit iura & humana & diuina confudiſti. Pellex ego facta ſororis. pellex proprie dicitur: quæ cum marito alterius cōcūbit. Tu geminus coniunx: tu duabus es maritus: & mihi & ſorori. Debita pœna. te expectat ſubintelligēdum uidetur. Qui eripis. cur non eripis mihi uitam. Ne quod facinus. Ne aliquod ſcelus tibi reſtet in me perpetrandū. Vacuas habuiſſē criminis ūbras. hoc ē. crimine caruiſſem. Quādocūq; mihi pœnas dabis. aliquādo mihi punieris. Proiecto. pudore. abiecto. depoſito. Si copia detur. ſi potero.

Feri tyranni. crudelis ab omniq; humanitate. alieni. Nec minor hac metus eſt: non minor ē inquit metus ne a philomela ſorori proderetur ſcelus q̄ ira. Cauſa ſtimulatus utraq;. & ira & timore impulſus. Liberat enſem uagina. e uagina eripit enſem. Iugulum philomela parabat: bene inſtitutæ uirginis morem exprimit poeta: quæ uiolata nihil mortem recuſabat: ſed ultro iugulum enſi obiiciebat quo citius interficeretur.

Hoc quoq; poſt facinus. poſt hoc ſcelus. poſt extractam linguam. Lacerum corpus. lingua mutilatum. Commēta funera. fictam mortem philomelæ. Spem ſuæ mortis. metum ac timorem mortis. ſic Dido apud Verg. Hūc ego ſi potui tantum ſperare dolorem. Vſq; uocantem. ſemper clamantem. Luctantemq; loqui. conātem. Forcipe. forceps inſtrumentū eſt fabrile: quo ferrū facile & capitur & tenetur. Enſe fero. ipſe ferus & crudelis. ē enim hypallage. Radix micat palpitat. motatur. Ipſa iacet. lingua reciſa ſubaudiatur. Mutilatæ colubræ. inciſæ ſerpentis in duas partes. Mutilati uero dicuntur: q̄bus aliquod membrum fuit reciſum. Palpitat. ſalit. frequenter mouetur. Atras ueſtes. pullas. lugubres. Et inane ſepulchrū. cadauere uacuū: quod græci cenothaphium dicunt. Falſis manibus. nō ueris. cum nondū philomela mortua foret. Signa deus bis ſex. iam īquit duodecim trāſierant menſes. Deus apollo: qui idem eſt cū ſole. Luſtrauerat. illuſtrauerat. quo eni ī ſigno ſol eſt. idem illuſtrare uidetur. q̄q̄ circūierat quoq; intelligere poſſumus. Quid faciat. facere poſſit.

Cuſtodia. cuſtodes a tereo appoſiti. Sic uergilius. Cernis cuſtodia. qualis. Rigent. aſperi ſūt, ita ut inde niſi per ianuam exitus non detur.

Vtq; columba ſuo madefactis ſanguine plumis
Horret adhuc: auidoſq; timet: q̄bus hęſerat un/
Mox ubi mēs rediit: paſſos lāiata capillos (gues
Lugenti ſimilis: cæſis plangore lacertis
Intendens palmas: o diris barbare factis.
O crudelis ait. nec te mandata parentis
Cum lachrymis mouere piis. nec cura ſororis
Nec mea uirginitas. nec coniugalia iura.
Omnia turbaſti. pellex ego facta ſororis.
Tu geminus cōiunx. hoſtis mihi. debita pœna.
Quin animā hāc: ne q̄d facinus tibi pfide reſtet:
Eripis? atq; utinam feciſſes ante nefandos
Cōcubitus. uacuas habuiſſem criminis umbras.
Si tamen hoc ſuperi cernunt. ſi numina diuum
Sunt aliquid. ſi non perierunt omnia mecum:
Quādocūq; mihi pœnas dabis ipſa pudore
Proiecto tua facta loquar. ſi copia detur:
In populos ueniam. ſi ſiluis clauſa tenebor:
Implebo ſiluas: & conſcia ſaxa mouebo.
Audiat hoc æther: & ſi deus ullus in illo eſt.
Talibus ira fieri poſtq̄ commota tyranni:
Nec mīor hac metus ē: cauſa ſtimulatus utraq;:
Quo fuit accinctus: uagina liberat enſem.
Arreptāq; coma flexis poſt terga lacertis
Vincla pati cogit. iugulum philomela parabat:
Spemq; ſuæ mortis uiſo conceperat enſe.
Ille indignantem & nomē patris uſque uocantē:
Luctantēq; loqui: comprenſam forcipe linguā
Abſtulit enſe fero: radix micat ultima linguæ.
Ipſa iacet: terræque tremens īmurmurat atrę.
Vtque ſalire ſolet mutilatæ cauda colubræ.
Palpitat: & moriens dominæ ueſtigia quęrit.
Hoc quoq; poſt facius (uix auſim credere) fertur
Sæpe ſua lacerum repetiſſe libidine corpus.
Suſtinet ad prognen poſt talia facta reuerti:
Coniuge quæ uiſo germanam quęrit. at ille
Dat gemitus fictos commentaq; funera narrat:
Et lachryme fecere fidem. uelamina progne
Deripit ex humeris auro fulgentia lato.
Induiturq; atras ueſtes: & inane ſepulchrum
Conſtituit: falſiſque piacula manibus infert:
Et luget non ſic lugendę fata ſororis
Signa deus bis ſex acto luſtrauerat anno.
Quid faciat philomela? fugā cuſtodia claudit.
Structa rigent ſolido ſtabulorum mœnia ſaxo.

Os mutum facti caret indice. grande doloris
Ingenium eſt: miſeriſq; uenit ſollertia rebus.
Stamina barbarica ſuſpendit candida tela:
Purpureaſq; notas filis intexuit albis
Indicium ſceleris: perfectaq; tradidit uni:
Vtq; ferat dominæ geſtu rogat. illa rogata
Pertulit ad prognen. nec ſcit quid tradat in illis.
Euoluit ueſtes ſæui matrona tyranni:
Fortunæq; ſuæ carmen miſerabile legit.
Et (mirum eſt potuiſſe) ſilet. dolor ora repreſſit:
Verbaq; quærenti ſatis indignantia linguę
Defuerant. nec flere uacat: ſed faſq; nefaſq;
Confuſura ruit: pœnæq; in imagine tota eſt.
Tempus erat: quo ſacra ſolent trieterica bacchi
Sithoniæ celebrare nurus. nox conſcia ſacris.
Nocte ſonat rhodope tinnitibus æris acuti.
Nocte ſua eſt egreſſa domo regina: deiq;
Ritibus inſtruitur. furialiaq; accipit arma.
Vite caput tegitur. lateri ceruina ſiniſtro
Vellera dependent. humero leuis incubat haſta.
Concita per ſiluas turba comitante ſuarum
Terribilis progne: furiiſq; agitata doloris:
Bacche tuas ſimulat. uenit ad ſtabula auia tādē.
Exululatq;: euoeque ſonat: portaſq; refringit
Germanāque rapit: raptæq; inſignia bacchi
Induit: & uultus hederarum frondibus abdit:
Attonitamq; thrahens intra ſua mœnia ducit.
Vt ſenſit tetigiſſe domum phliomela nefādam:
Horruit infelix: totoq; expalluit ore.
Nacta locum progne ſacrorum pignora demit:
Oraq; deuelat miſerę pudibunda ſororis:
Amplexumq; petit. ſed non attolere contra
Suſtinet hæc oculos pellex ſibi uiſa ſororis:
Deiectoq; in humum uultu iurare uolenti:
Teſtariq; deos: per uim ſibi dedecus illud
Illatum: pro uoce manus fuit. ardet & iram
Non capit ipſa ſuam progne: fletumq; ſororis
Corripiens. non eſt lachrymis hoc inq̄t agendū:
Sed ferro: ſed ſi quid habes: quod uincere ferrum
Poſſit. in omne nefas ego me germana paraui.
Aut ego cum facibus regalia tecta cremabo.
Artificem mediis immittam Terea flammis.
Aut līguam: aut oculos: & q̄ tibi mēbra pudorē
Abſtulerunt: ferro rapiam: aut per uulnera mille
Sontē aīam expell[illegible]. magnū eſt quodcūq; paui.

Os mutum facti caret indice. Os inquit mutū factum indicare non poteſt. Grande doloris.

Ingenium eſt. Hac ſententia probabilem reddit oratione poeta. Purpureas notas. Rubras litteras. Indicium ſceleris. A Tereo ppetrati.

Vni ex ancillis. Euoluit. Explicat. Veſtes. Velum a Philomela miſſum. Carmen fortunæ ſuæ. Litteras indices ſui infortunii. Mirum eſt potuiſſe. Silere ſubaudiatur. Eſt autem parētheſis. Repreſſit. Compreſſit. Continuit. Cauſas autem expōit poeta quibus mota philomela ne unum quidem uerbum emiſit. Nec flere uacat Nec flendi tempus habet. Sed faſq; nefaſq; cōfuſura ruit. Sed furit inquit omne ius & humanū & diuinum perturbatura. Pœnæq; in imagine tota eſt. In imaginatione pœnæ qua maritum afficiat. Sacra trieterica. Triennalia. quod tertio quoq; anno celebrabantur Bacchi ſacra. A tribus nanq; annis qui ετη græce dicuntur: Trieterica fuerunt appellata. Sithoniæ nurus. Traciæ. Sithonia enim Thraciæ pars eſt. Nox conſcia ſacris. Nocte enim ſacra Bacchi celebrabātur. Aeris acuti. Acute ſonātis. Deiq; ritibus Secūdum ritus ſacrorum bacchi. Furialia arma. bacchica: quibus mænades utebantur Pulchre aūt baccharū habitum deſcribit. Ceruina uellera. Ceruinæ pelles. Leuis haſta. Quæ pāpinis ornata Thyrſus uocatur. Bacchæ tuas. Furias. eſt autem apoſtrophe ad bacchum. Inſignia bacchi. Baccharum ac mænadum habitus. Abdit. abſcondit ne agnoſceretur a quoq̄.

Horruit. Cum quodam horrore extimuit eoq; recordatione q̄ a Tereo perpeſſa fuerat. Nacta locum progne. Secretum ſubaudiamus. Sacrorum. pignora. ornamēta ſacrificiorum Bacchi.

Deuelat. Reuelat. Detegit. Pelex ſibi uiſa ſororis. Cauſa cur nō auderet philomela aſpicere ſororē. Teſtatiq; deos. In teſtimōium deos adducere. Dedecus illud. Illā ignominiā. Pro uoce manus fuit. Manu enim id ſignificabat: quod uoce indicare nō poterat. Ardet furit. Corripiēs. Repræhēdēs. In oē nefas. ad oē nefas ppetrandū. Artificē Terea. Tanti ſceleris auctorem. Et quæ tibi membra pudorem Minatur progne ſe Terei inguina quibus philomelam uiolauit: gladio amputaturam. Pudorem. Virginitatē. Abſtulerunt. Syſtole qualis illa Vergiliana. Matri longa decem tulerunt faſtdiia mēſes. Sontem animam: Nocentem ſceleratā Terei animam e corpore expellam. Magnum eſt Supplicium malum ue ſubintelligatur.

Quid ſit ad huc dubito: peragit dū talia ꝓgne:
Ad matrem ueniebat itys. ꝓuid poſſit: ab illo
Admonita eſt: oculiſq; tuens immitibus ah q̄
Es ſimilis patri. dixit. nec plura locuta
Triſte parat facinus: tacitaq; exæuſtat ira.
Vt tamen acceſſit natus: matriq; ſalutem
Attulit: & paruis adduxit colla lacertis:
Mixtaq; blanditiis puerilibus oſcula iunxit:
Mota quidem eſt genitrix: infractaq; cōſtitit ira.
Inuitiq; oculi lachrymis maduere coactis.
Sed ſimul ex nimia mentem pietate labare
Senſit: ab hoc iterum eſt ad uultus uerſa ſororiſ:
Inq; uicem ſpectans ambos: cur admouet inquit
Alter blanditias? rapta ſilet altera lingua?
Quā uocat hic matrē: cur nō uocat illa ſororem?
Cui ſis nupta uide pandione nata marito.
Degeneras. ſcelus eſt pietas in coniuge tereo.
Nec mora traxt itym: ueluti gangetica ceruæ
Lactentem fœtum per ſiluas tigris opacas.
Vtq; domus altę partem tenuere remotam:
Tendentemq; manus: & iam ſua fata uidentem:
Et mater. mater clamantem: & colla petentem:
Enſe ferit progne: lateri qua pectus adhæret.
Nec uultum uertit. ſatis illi ad fata uel unum
Vulnus erat. iugulum ferro philomela reſoluit:
Viuaq; adhuc: animæq; aliquid retinentia mēbra
Dilaniat. pars inde cauis exultat ahenis.
Pars uerubus ſtridet. manant penetralia tabo.
His adhibet coniunx ignarum Terea menſis.
Et patrii moris ſacrum mentita: quod uni
Fas ſit adire uiro: comites famuloſq; remouit
Ipſe ſedens ſolio: Tereus ſublimis auito
Veſcitur: inq; ſuam ſua uiſcera congerit aluum:
Tantaq; nox animi eſt. itym huc accerſite dixit:
Diſſimulare nequit crudelia gaudia progne.
Iamq; ſuæ cupiens exiſtere nuncia cladis:
Intus habes: quod poſcis ait. circumſpicit ille.
Atq; ubi ſit: quærit. querenti iterumq; uocanti
Sicut erat ſparſis furiali cæde capillis
Proſiluit: ityſq; caput philomela cruentum
Miſit in ora patris. nec tempore maluit ullo
Poſſe loqui: & meritis teſtari gaudia dictis.
Thracius ingenti menſas clamore repellit:
Vipereaſq; ciet ſtygia de ualle ſorores:
Et modo ſi poſſet reſerato pectore diras
Egerere inde dapes: emerſaq; uiſcera geſtit.

Peragit dū talia progne. Dū talia loquitur. Quid poſſit ab illo admonita ē. Quo malo i quit afficere Tereū poſſit ex ityli aduētu cognouit. De illo nāq; interficiendo cogitare cœpit. Ah q̄ idignationi ſeruiēs ē illa iteriectio hoc loco. Alibi & miſerationi. Acceſſit. Appropinquauit. Matriq; ſalutem attulit. hoc eſt. Matrē ſalutauit. Et paruis adduxit colla lacertis. Et matris colla paruis brachiis circūdedit. Mota qdē ē genitrix. Cōmota: qa mater erat. Matres nāq; filios natura caros hñt. Infractaq; conſtitit ira. Hoc ē ira quā cōceperat in filiū ꝓgne ipſius blanditiis fracta. Labare. Vacillare: & ad miſericordiam cōmoueri. Ab hoc. Ab huius Ityli aſpectu. Inq; uicem. Viciſſim. ꝑ uices. Pandiōe nata. Seipſā alloquitur progne. Eſt autem emphaſis. Ac ſi diceret ſe natā eſſe e pandiōe uiro generoſiſſimo. oīq; uirtute ꝓdito rege. Cui marito. Ac ſi diceret turpiſſimo oīumq; nefandiſſimo. Degeneras. Seipſam arguit progne: quod a ſuis degenerat. Si tātum ſcelus patiatur inultū in cōiuge Tereo. Sic eſſet ſoluta oratio in cōiugē Tereū diceremus Pietate inquit uti i cōiugē Tereū ſcelus ē. Gangetica tigris. indica a gange maximo Indiæ fluuio. Adhæret. adiūgitur: ſignificat autē Itym a mr̄e iter latus & pectus fuiſſe ꝑcuſſum. Nec uertit uultū. Magna matriſ ſæuitia atq; idignatio q̄ citra uultus auerſionem filiū necare ſuſtinuerit. Ad fata. Ad mortem.

Exultat. Feruet. Parte uero Itys carniū elixam. ꝑtem toſtā fuiſſe ait. Manant penetralia tabo. Interiora ædiū loca tabo & ſanie pueri occiſi fluunt. Ignarū Terea. Cædis filii inſciū. His mēſis. His epulis. Continens. n. ꝓ cōtento ſæpenumero a poetis ponit̄. Et patrii moris ſacrū. Atheníenſe ſacrificiū. His aūt ueriſilia reddit ea q̄ a progne & Philomela ꝑpetrata fuiſſe narrant̄.

Vni uiro. Soli marito. Solio auito. Sede auorum. Sua uiſcera ſuas carnes. Nā itys ex Terei ſanguine fuerat cōceptus. Tantaq; nox animi ē. Acclamatio ē in hoīum cæcitatē. Accerſite. Aduocate. Diſſimulare nequit: occultare non poteſt. Eſt. n. diſſimulare fingere id nō eſſe: quod ſit. Crudelia gaudia. Læticiā ex crudeli filii cæde: quē pater uorauerat: ꝓuenientē. Iāq;. Statimq;. Intus habes. Intra temetipſum hēs.

Vbi ſit. Itys ſubauditur. Meritis dictis. Conuenientibus uerbis. Thracius. tereus. Thracius tyrānus. Repellit. Euertit. Ciet. Vocat. Vipereas ſorores. furias q̄ pro crinibus uiperas habere dicuntur. De ſtygia uallle. Ab inferis.

Reſerato pectore. Aperto. Egerere. eiicere. euomere. Geſtit. Cupit. Emerſa. Immerſa uiſcera filii. Seque uocat buſtum. Sepulchrū filii. Carnes enim illus in ſtomacho habebat. Nunc ſequit̄. Modo ꝑſequit. Nudo ferro. Stricto enſe. Corpora cæcropidū. Athenienſium ꝓgnes & philomelæ. Pennis pendere putares. Alis in

Flet modo: ſeq; uocat buſtum miſerabile nati.
Nunc ſequitur nudo genitas pandione ferro.
Corpora cecropidum pennis pendere putares.
Pendebant pennis: quarū petit altera ſiluas.
Altera tecta ſubit: neq; adhuc de pectore cędis
Exceſſere notæ: ſignataque ſanguine pluma eſt:
Ille dolore ſuo: pœnæq; cupidiue uelox
Vertitur in uolucrem: cui ſtant in uertice criſtæ.
Prominet īmodicum pro longa cuſpide roſtrū.
Nomen epops uolucri. facies armata uidetur.
Hic dolor ante diem: longæq; extrema ſenectæ
Tempora tartareas pandiona miſit ad umbras.
Sceptra loci rerūq; capit moderamē Erechtheus
Iuſticia dubium eſt: ualidis ne potētior armis.
Quattuor ille quidē iuuenes: totidemq; crearat
Fœmineæ ſortis. ſed erat par forma duarum:
E quibus æolides cephalus te coniuge felix
Procri fuit. boreæ tereus thraceſq; nocebant:
Dilectaq; diu caruit deus Orithyia:
Dum rogat: & precibus mauult q̄ uiribus uti.
Aſt ubi blanditiis agitur nihil: horridus ira
Quæ ſolita eſt illi nimiumq; domeſtica uento:
Et merito dixit. quid enim mea tela reliqui?
Seuiciam & uires iramq; animoſq; minaces?
Admouiq; preces: quarū me decedet uſus?
Apta mihi uis eſt. hac triſtia nubila pello.
Hac freta concutio: nodoſaq; robora uerto.
Induroque niues. & terras grandine pulſo.
Idem ego cum fratres cęlo ſum nactus aperto:
(Nā mihi campus is eſt) tanto molimīe luctor:
Vt medius noſtris concurſibus īſonet æther:
Exliantque cauis eliſi nubibus ignes.
Idem ego cum ſubii conuexa foramina terrę:
Suppoſuique ferox imis mea terga cauernis:
Sollicito manes: totumq; tremoribus orbem.
Hac ope debueram thalamos petiiſſe: ſocerq;
Non orandus erat mihi: ſed faciēdus erechtheuſ.
Hæc boreas aut his non inferiora locutus
Excuſſit pennas. quarum iactatibus omnis
Afflata eſt tellus: latumque perhorruit ęquor.
Puluereamq; thraens per ſumma cacumia pallā
Verrit humum: pauidāque metu caligīe tectus

aere aliqs pendere putaret. In aues nāq; iam fuerāt trāſmutatæ. Quarū petit altera ſiluas. Philomela: q̄ in luſciniā fuit cōuerſa. Altera tecta ſubit. Progne q̄ in hirundinē fuit trāſfigurata. Notæ cædis. ſigna cædis. Signataq; ſanguie pluma eſt. Pluma inqt ē maculis ſanguineis infecta & hirundinū & luſciniarū. Pœnæ cupidīe: q̄ ꝓgnen philomelāq; afficeret. Vpupā aūt q̄ a græcis epops appellat̄ poeta deſcribit. Cui ſtāt. erectæ ſūt. Immodicū. maximū. Pro lōga cuſpide. ꝓ lōgo enſe quo fugiētes ꝑſeq̄batur. Facies armata uī. Ita. n. pēnæ circa oc̄los ſūt diſpoſitæ: ut eos galea fere tectos hr̄e uideat̄. ideoq; toruo ē aſpectu hæc auis. Hæc aūt oīa in Daulide quæ ſupra cheroniā eſt: ubi tereus regnauit: ꝑpetrata fuiſſe Pauſanias ſcribit: q̄uis megarēſes affirmēt circa fontes q megaridis uocant̄ illa fuiſſe geſta. Eorū uero locorū ditionē Tereus amiſit ꝑ ea quæ & ipſe in philomelā & progne philomelaq; aduerſus itym admiſerūt. Vnde Megaris ſibi ipſe mortē cōſciunt tereus: cui Megarenſes & tumulū ſtatim erexerūt & ſingulis qbuſq; ānis ſacra ꝑſoluerunt in qbus calculis ꝓ hordeo utunt̄. Ibi upupā auē primū uiſam aſſerunt. Mulieres aūt athenas rediſſe lugentes qd paſſe eſſent lachrimiſq; ſe miſerabiliter cōfeciſſe. Vnde earū in luſciniā & hirūdinē tranſfiguratiōeſ confictæ fuere ea occaſione quod hæ aues neſcio qd miſerabile & luctui ſile canūt. Hic dolor ante diē. Pādioni: dolore quē ex filiabus cōcepat mōtuo erechtheus a Pallade educatus: ut ſcribit Home. & Athenienſibus rex traditus i regno ſucceſſit: cuius filiā orithyā amauit Boreas thraciæ uētus & rapuit: i thraciāq; aſportauit: ex q̄ filios duos ſuſtulit. zetū & calain: q pueri qdem ſine alis fuerūt. Iuuenes uero alati effecti: una cū aliis argonautis ad uellus aureum rapiendū ſunt ꝑfecti. Tartareas ad umbras. ad inferos. Vt aūt Pauſanias in Attica ſcribit: Pandion oīno infelix i filiarū educatōe fuit: neq; earū filii relicti ſūt ulli iniuriæ ultores: tametſi ut fortunā augeret cū thracæ affinitatē iunxerit. Sed nulla eſt mortalibs euadendi uia: qd̄ a deo futurū ē.

Sceptra loci. Athenarū iperium. Rerū moderamē: Regni gubernationem. Sed erat par forma duarum. E quatuor filiabus duas æquales pulchritudine fuiſſe ait ꝓcrin q̄ cephalo æoli filio nupſit: & orithyiā q̄ a Borea dicitur fuiſſe rapta. Boreæ tereus thraceſq; nocebāt. Crudelitas inquit therei ac thracū Boreæ ne orithyā duceret uxorē nocebant. Deus. Boreas. Horridus ira. Terribilis idignatione. Boreæ aūt naturā deſcribit. Eſt. n. uētus ualde ipetuoſus & uiolētus. Et merito dixit. Merito Boreas ſeſe carere orithyia cōfeſſus ē. qñ blandiciis q̄ uiribus uti maluerit. Admoui Appoſui. Quarū me decet uſus. Quibus mihi turpe ē uti. Cælo apto. Aere patēti: i quo uēti cōfligūt. Tanto molimine luctor. tātis uiribus reſiſto. Vt medius nr̄is. Phiſicorū ſciam ſeqt̄: q ex colliſiōe nubiū & tonitrua aiūt cōmoueri: & fulmia emitti. Eliſi ignes. expulſi. ē āt fulminū ꝑiphraſis. Idē ego cū ſubii. Terræ motus ex phiſicorū ſnīa fiunt

Progne in hirūdinem Philomela in luſciniā

Tereus i upupā

Orithyiæ raptus

a uẽtis.ĩ cauernis terræ clauſis:unde ſine magno ĩpetu exire nõ pñt. Sollicito.ĩfeſto.pturbo. Excuſſit pẽnas. Cõcuſſit alas:ex quaꝝ iactatione maximũ uentũ excitatũ fuiſſe ait. Puluereã pallã.Puluerulentã ueſtẽ: q̃ ele ganter boreæ attribuit:qđ eo uento flante maximus excitat̃ puluis. Ignes.amores. Nec prius aerii curſus. Nec prius inqt uolare deſtitit:q̃ ad cicones thraciæ populos pueniſſet. Actæa. Athenieſis.Orithyia. Gelidi tyrãni.boreæ uenti:q oĩum ẽ frigidiſſimus. Partuq; enixa gemellos.Eniti pprie mulieres dñr cũ pariũt. Ge mellos.zetẽ & calim. Pẽnas genitoris. Alas boreæ pr̃is.Nã uenti cũ alis ẽtnũ pinguntur. Subnixa ſubiecta.

Orithyiam adamans fuluis cõplectitur alis.
Dum uolat:arſerunt agitati fortius ignes.
Nec prius aerii curſus ſuppreſſit habenas:
Q uã ciconũ tenuit populos & mœnia raptor.
Illic & gelidi coniunx actæa tyranni:
Et genitrix facta eſt:partuq; enixa gemellos:
Cætera qui matris. pennas genitoris habebant.
Non tamen has memorãt una cũ corpore natas:
Berbaq; dum rutilis aberat ſubnixa capillis:
Implumes calaiſq; puer zeteſq; fuerunt.
Mox pariter pennæ ritu cœpere uolucrum
Cingere utrũq; latus.pariter flaueſcere malæ:
Ergo ubi cõceſſit tempus puerilæ iuuentæ:
Vellera cũ minyis nitido radiantia uillo
Per mare non notum prima petiere carina.

P. Ouidii naſonis metamorphoſeos li. ſeptius.

I Amq; fretum minyæ pagaſæa
puppe ſecabant.
Perpetuaq; trahẽs inopem ſub
nocte ſenectam
Phineus uiſus erat:iuueneſque
aquilone creati
Virgineas uolucres miſeri ſenis ore fugarant:
Multaq; perpeſſi claro ſub iaſone:tandem

Rutilis capillis.Flauis crinibus. Implumes.ſi ne plumis & alis.zetes aũt legendũ eſt nõ zetus ut fere in exemplaribus ẽ deprauatũ. Flaueſce re.flaue fieri lanugine naſcẽte. Ergo ubi cõceſ ſit.Poſteaq̃ inqt iuuenes effecti ſũt:ũa cũ aliis ar gonautis ad rapiendũ uellus aureũ nauigauer̃t. Hæc autẽ ad ſeptimi libri initiũ apte cũ ſexti fine copulandũ narrant̃. Cõceſſit.locũ dedit. Vel lera radiãtia . Pellẽ arietis aureã quẽ phrixus cũ ab eo ad colchos uſq; ĩcolumis fuiſſet delatus:io ui phyxio hoc ẽ fugæ fauẽti imolauit:ac eius pel lẽ aurei uelleris dicauit. Nã Athamas æoli filius crethæiq; fr̃:ut ſcribit Appollonius ex Nephela uxore duos ſuſtulit liberos Phrixõ & Hellen.ſed Nephele mortua:Ino filiis nouercã ſupindixit:q̃ utpote nouerca priõis filios uxõis odio pſeq cœ pit.Cũq; agri illius ĩcãtamẽtis ſteriles facti eẽnt: u ates ſubornauit q athamãti referrẽt agros ñ añ fertiles futuros: q̃ filii prioris uxoris ĩterficerent̃. Cæteꝝ Phrixus piculi iminẽtis admonitus arie tẽ una cũ ſorore Helle aſcẽdit : q mare ingreſſus cũ ad troicũ pelagus peueniſſet:Helle in mare ca dẽs ei nomẽ dedit. Inde.n.Helleſpontus fuit ap pellatus. Phrixus aũt in ſcythiã uectus ioui Phy xio: qđ eius ope nouercæ fugerat inſidias arietẽ ipſum imolauit:uelluſq; aureũ eidẽ dicauit:qđ q dem in luco Martis a puigili dracõe tauriſq; per nares ignẽ efflãtibus cũ cuſtodiret̃ ab Iaſone ra ptum atq; in theſſaliam fuit aſportatum. Cum Minyis. Minyæ populi fuerũt theſſaliæ antiquiſ ſimi. Prima carina.Prima naue.Nã Argo pri ma omnium nauis fuiſſe perhibetur.

Zetes & Calais alati

Iaſonis expedi tio ĩ col chos.

Raphaelis Regii in ſeptimum metamorphoſeos Ouidii librum enarrationes.

I Amq; fretũ minyæ.Narraturus poeta quẽadmodũ dẽtes ab Iaſõe ſemiati ĩ hoĩes armatos fuer̃t traſformati Apolloniũ q argõautica ſcripſit: potiſſimũ ſeqtur: Argonautarũq; in colchos pfectio nẽ:medeæq; ãores copioſiſſime deſcribit. Cã aũt illius Iaſonis pegrinatiõis hæc fuiſſe narrat̃. Ty ro Salmonei filia Neptuno pepit Neleũ & Peliã. deide nupſit Cretheo Aeoli filio:eiq; pepit æſonẽ. Pheretẽ: & amythaonẽ. Ac ex pherete qdem naſcit̃ admetus.ex Amythaone Melãpus.ex Aeſone Iaſon:q etiã chiro ni alendus:medicinãq; docẽdus fuit traditus a patre:q ſenio cõfectus tãtiſper dũ filius creſceret:regnũ Theſ ſaliæ Peliæ fratri cõmẽdauit. Cæteꝝ Pelias oraculũ ab Apolline accepat:ut ſibi ab eo caueret : quẽ cũ ſolo cal ceo ad ſe uenientẽ uideret: Fore.n.ut opera eius eẽt moriturus. Iaſon aũt iam grandior effectus: cũ ad patruũ rediret:forte in ripa Anauri Theſſaliæ fluuii offendit Iunonẽ uetulæ ſimilẽ: q̃ uidebat̃ uelle quidẽ fluuiũ tranſi re:ſed nõ audere:qđ uidens iaſon illã humeris ſuſcipiens in ulteriorẽ fluuii ripã trãſtulit altero ex calceis in flu mine amiſſo. Sicq; Iaſon ad Peliã cũ altero calceo puenit:q oraculi recordatus ueritusq; ne ab ipſo ĩterficeret̃: illi mãdauit expeditionẽ in Colchos admodũ piculoſam ad uellus aureũ rapiẽdũ:putãs eũ aut ab aliquo inter fectũ iri:aut certe in mari alienaue terra pituꝝ. Sed Iaſon oĩ collecta græciæ iuuẽtute. Argoq; naue fabricãta: ad Colchos pfectus & uellus aureũ rapuit:& medeã æetæ regis filiã ſecũ in patriã reuexit. Iãq; fretũ minyæ. Populi ſunt theſſaliæ Minyæ a Minya Neptuni filio:q illis impauit:denoĩati. Pagaſea puppe. Sic qdẽ legen dũ eſt:nõ pegaſea:ut fere in exẽplaribus ẽ deprauatũ. Pagaſæ.n.ſunt & pmõtoriũ & urbs theſſaliæ dictæ ἀπὸ τοῦ παγῆναι τὴν ἀργώ.hoc ẽ cõpingẽda & fabricãda argo naue. Demetrius aũt ſcepſius ἀπὸ τῶν πηγῶν qbus irrigat̃ locus in quo etiã tẽplũ eſt Pagaſei apollinis. Phineus uiſus erat.Phineus rex fuit thraciæ:q ut Dionyſius ĩ argonautis narrat:dimiſſa Cleopatra uxore:Harpalicen ſcythicã filiis ſupĩduxit nouercã: cui ut

gereret morẽ: pprios filios cũ excæcaſſet: ipſe quoq; a diis fuit oculis priuatus: atq; hac inſup pœna affectus: ut ei harpyiæ fœdiſſimæ aues eſcas & raperẽt & fœdarẽt:quas ſuſcepti hoſpitio cũ aliis argonautis zetes & ca lais alati iuuenes:ut illi gr̃am referrẽt:ſtrictis enſibus ex Thracia uſq; ad plotas inſulas:q̃ poſtea a cõuerſione eoꝝ ſtrophades fuerũt appellatæ:pſecuti ſunt. Sub nocte.cæcitate. Virgineas uolucres.harpyias:q̃ uirgine as facies hẽbant. Limoſi phaſidos.Phaſis fluuius ẽ colchoꝝ.unde phaſiani fuere denoĩati. Phrixea uellera. A phrixo ioui phryxio cõſecrata. Vellera aurata:quod qdem idcirco fictum ẽ:ut ſtrabo ait.qđ apud colchos torrẽtes dñr auꝝ deferre:qđ barbari pforatis ta bulis & lanoſis pellibus excipiunt . Vnde aurati uelleris fabula eſt conficta. Voxq; dat̃.Rñſum dat̃ magnos ineſſe labores in rapiẽdo uellere au reo eẽ ſignificans.Nã & tauri ignẽ naribus oreq; efflãtes erãt domãdi iugoq; ſubiiciẽdi : & dentes draconis ſeminãdi & ĩpetus hoĩum armatoꝝ ex draconis dẽtibus natoꝝ ſuſtinẽdus & puigil dra co uelleris aurei cuſtos ſopiendus. Magnoꝝ la boꝝ.magnoꝝ certaminum. Aeætias.Medea æetæ regis colchoꝝ filia . Sanc æeta prima cũ æ diphthongo ſcribit̃:nõ cũ œ:& ut quidã pcipiũt & fere in exẽplaribus eſt deprauatũ. Et luctata diu.Poſteaq̃ diu amori repugnauit.Elegãter aũt uirgis amore captæ cogitatiões exponit. Furo rẽ.amoris rabiẽ. Fruſtra Medea repugnas. Se ipſam medea alloqtur. Adeo aũt amoris impita uidet̃:ut cũ Iaſonis amore capta ſit:an amet tam addubitet. Aut aliqd certe.aut qdem legit̃ : ſed an fortaſſe legendũ ẽ: q̃ pticula & dubitãtes & in terrogãtes & ſoluẽtes utimur. Cũ.n.Medea ad dubitaſſet qd illud eẽt:an aliqd ẽ inqt amori ſiẽ? ac deinde amorẽ eẽ oñdit. Nã cur iuſſa patris. Colligit ex his medea ſe captã eẽ Iaſonis amore & qđ q̃ mãdarat Iaſõi Aeæta nimiũ difficilia fa ctu uidebant̃:& qđ illi quẽ pauloante uidiſſet a deo timebat. Sũt quoq; dura nimis.Nõ ſolũ ui deri ſed eẽ quoq; nimiũ dura q̃ Iaſõi Aeætæ iuſ ſu erãt pagenda :aſſeuerat Medea. Nã & ĩdomi tos tauros ignẽ ore naribuſq; efflãtes iugo ſubii cere:& tot hoĩes armatoꝝ ĩpetus ſuſtiner̃ & pui gilẽ draconẽ debellare:q̃ impauerat Aeæta:diſ ficillima ſũt factu. Mõ deniq;.Nũc ſolũ. Tan ti timoris. Tantæ ſollicitudĩs. Excute uirgineo. ſeipſam medea alloquitur tanq̃ alii uerba faciat.

Contigerãt rapidas limoſi phaſidos undas:
Dumq; adeunt regẽ : phrixeaq; uellera poſcunt:
Voxq; datur minyis magnoꝝ horrenda laboꝝ:
Concipit interea ualidos æetias ignes.
Et luctata diu poſtq̃ ratione furorem
Vincere non poterat:fruſtra medea repugnas:
Neſcio quis deus obſtat ait. mirũq; quid hoc ẽ?
An aliquid certe ſimile huic: qđ amare uocatur?
Nam cur iuſſa patris nimiũ mihi dura uidẽtur?
Sunt quoq; dura nimis. cur quẽ modo deniq; ui
Ne pereat timeo? quę tanti cauſa timoris? (di:
Excute uirgineo conceptas pectore flammas:
Si potes infęlix. ſi poſſem: ſanior eſſem.
Sed trahit inuitam noua uis : aliudque cupido.
Mens aliud ſuadet: uideo meliora proboque:
Deteriora ſequor. quid in hoſpite regia uirgo
Vreris? & thalamos alieni concupis orbis?
Hęc quoq; terra põt: qđ ames dare. uiuat an ille
Occidat in diis eſt. uiuat tamẽ: idque precari
Vel ſine amore licet. quid enim cõmiſit iaſon?
Quem niſi crudelem non tangat iaſonis ętas
Et genus & uirtus? quem non : ut cętera deſint:
Forma mouere poteſt? certe mea pectora mouit.
At niſi opem tulero: taurorum afflabitur ore:
Concurretque ſuę ſegetis tellure creatis
Hoſtibus : aut auido dabitur fera præda dracõi.
Hoc ego ſi patiar: tunc me de tigride natam.
Tũc ferrum & ſcopulos geſtare in corde fatebor.
Cur non & ſpecto pereuntem: oculoſq; uidendo
Conſcelero? cur non tauros exhortor in illum?
Terrigenaſq; feros inſopitumq; draconem?
Dii meliora uelint. quãq̃ non iſta precanda:
Sed facienda mihi . prodãne ego regna parentis?
Atq; ope neſcio quis ſeruabitur aduena noſtra?
Vt per me ſoſpes ſine me det lintea uentis:
Virq; ſit alterius? pœnæ medea relinquar?

Medeæ amores

Noua uis.magna amoris potẽtia mihi nũq̃ ãte hac expta. Aliudq; cupido.aliud inquit amor: Aliud rõ mihi oñdit.. Video meliora.Cogno ſco.Hinc aũt colligit Medea ſe nõ errore ſed de dita opa amori indulgere. Q uid ĩ hoſpite.cur inqt cũ ſis filia regis pegrini amore ardes? Re gia.regis filia. Alieni orbis.alienæ regiõis. In diis ẽ.In deoꝝ manu ac ptãte. Q uid.n.cõmi ſit Iaſon? Q uid mali fecit. Nõ tãgat.Nõ cõmo ueat. Lucretius de deo loquẽs.Nec bene p meri tis capit̃ nec tangit̃ ira. Virtus.Fortitudo & cor poris robur. Vt cætera deſint. Vt cætera deeſſe concedã. Mouere.pellicere ad amandũ. Tau roꝝ afflabit̃ ore: Taurus ἀπὸ τοῦ τείνειν τὴν οὐρὰν.hoc ẽ ab extẽdẽda cauda dr̃. Oportebat aũt Iaſonẽ tauros ignẽ naribus efflantes iugo ſubiicere. bene uero amãs ſollicita eẽ fingitur de piculis amato ĩpendẽtibus.
Cõcurretq;. Cõfligetq; inqt cũ hoibus natis ex dentibus dracõis ab ipſo ſeminatis. Suæ ſegetis. Semẽtis ab ipſo factæ. Auido draconi.inſatiabili. Hoc ego ſi patiar: ut draconi obiiciat̃ Iaſon. Tũc me de tigride na

tam. Tūc.inqt me crudeliſſimā eē fatebor. Crudeles.n.& de tigride nati & ferāꝝ in corde geſtare dñr. Cōſcelero.ſceleratos efficio.eſt aūt pulchra ironia:q̄ ſibi talia nō eē facienda ꝓponit medea. Exhortor. Incātationibus ſtimulo. Terrigēasq; feros.hoīes e terra natos. Inſopitū dracone.Peruigilē:q nunq̄ ſopit. Prodāne.diſtrahit Medeæ aīus tum ab amore.tum ab honeſto:ut cui pareat ignoret. Neſcio qs aduēa.ac ſi diceret ignotus qdam pegrinus. Vt p me ſoſpes. Vt opa mea inqt ſaluus & īcolumis me relicta diſcedat:ī pr̄iamq; ſuā reuertat. Det lintea uētis.Nauigādo recedat.Nā dare lintea & uela uētis eſt nauigare. Pœnæ.ſupplicio quod de me pr̄ ſumet. Is uultus. Talis uultus quē græci ϖροσωϖον uocāt. Et dabit ante fidē.Et ante q̄ illi opē ferā: mihi iureiurando ꝓmittet me ſibi uxorē futurā.Nā dare fidē ē ſancte aliqd ꝓmitteret. Quid tuta times? ſeipſam reꝑhendit Medea qđ ea timeat quæ nō ſunt metuēda. Accingere.Preparat ad opē Iaſoni ferendā. Tibi ſe ſp debebit Iaſon.Hoc eſt iaſon ſp tuus erit. Face ſolēni.legitimo mr̄imonio. A parte nāq; totū intelligimus. Quinq; aūt faces ritu romāo nouis nuptis ꝑferebantur. Seruatrix celebrabere.Iuuētutis græcæ ſeruatrix laudibus extolleris. Ergo ego.Hactenus Medea āori eſt obſecuta.nūc ad honeſti cogitationē ita redit:ut ſtatī illā abiiciat. Ergo.affectu ſeruit hoc loco & indignationi hæc pticula ergo.Indignat nāq; medea qđ ſororē frēm.patrē ac pr̄iam relinquere poſſit. Vētis ablata.Nauibus auecta : q̄ uentis agunt. Relinquā.Relinquere poſſim. Eſt aūt cū iterrogatiōe legendū. Nēpe pater ſæuus. Obiectiōibus ita r̄ndet medea:ut colligat oīno Iaſonē eē iuuandū ſibiq; cōiugio copulādū. Nēpe.profecto. Stāt mecū uota ſororis.hoc eſt ſoror circe mecū ſentit. Maximus deus.Cupido. Titulū.gloriā.enumerat aūt Medea qbus potitura eſt: ſi Iaſonē fuerit ſecuta : q̄ qdem ipſi maiora uident q̄ quæ relinqt. Loci melioris.cultioris.ciuilioris. Fama.Gloria. Viget.Floret. Cultus.Ornatus.

Quēq; ego.Magno amore illū Medea ꝓſeqtur quē cū oībus totius orbis rebus n̄ pmutaret.

Et uertice ſidera tangā.Illi uertice ſidera tangere dñr:qui ſibi felices uident. Quid? qđ neſcio qui. Aliā cām aſſignat medea q̄ iaſonē ſequendū nō eſſe ſibi pſuadet.Multa nāq; noua piculoſaq; ſe uiſurā ait:q̄les ſunt cyaneæ petræ ad thracium boſpoꝝ:q̄ īter ſe cōcurrere dñr. Neſcio qmōtes.Cyāeas petras inuit : q̄ & ſymplegades dicūtur:qđ concurrere ac copulari uident. Ratibuſque inimica charybdis . uorago eſt in freto ſiculo naues ad ſe trahens atq; abſorbēs. Scylla rapax. Scylla Phorci filia uenenis Circes in monſtrū cōuerſa ſe in fretū ſiculū ꝑcipitauit: ubi nauibus fingitur inſidiari . Sūt aūt loca in freto ſiculo ualde piculoſa: Scylla & charybdis : quoꝝ alter Italiæ.Scylla uero adiacet Siciliæ. Siculo ꝓfundo.In ſiculo freto. Cōiugium ne putas. Rōne a ſcelere Medea reuocat.Se aūt ipſa reꝑhendit: qđ facinori ſuo honeſtū matrimonii nomē prætendat. Specioſa.pulchra & honeſta. Quin. Immo. Aſpice.cōſidera. Dū licet.dū potes.

Rectum.honeſtum. Pietas.In parentes & patriam amor. Et uicta dabat. Iam inquit cupido

Si facere hoc aliamue poteſt præponere nobis:
Occidat ingratus. ſed non is uultus in illo.
Non ea nobilitas animo eſt. ea gratia formæ:
Vt timeam fraudem: meritiq; obliuia noſtri.
Et dabit ante fidem: cogamq; in fœdera teſtes
Eſſe deos. quid tuta times? accingere: & omnem
Pelle moram. tibi ſe ſemper debebit iaſon.
Te face ſolēni iunget ſibi: perque pelaſgas
Seruatrix urbes matrum celebrabere turba.
Ergo ego germanam fratremq; patremq; deoſq;
Et natale ſolum uentis ablata relinquam?
Nempe pater ſæuus. nēpe ē mea barbara tellus.
Frater adhuc infans. ſtant mecum uota ſororis.
Maximus intra me deus eſt. nō magna relinquā.
Magna ſequar. titulum ſeruatę puppis achiuæ:
Notitiamq; loci melioris: & oppida: quorum
Hic quoq; fama uiget: cultuſq; arteſq; uirorum:
Quēq; ego cū rebus : quas totus poſſidet orbis:
Aeſoniden mutaſſe nolim: quo coniuge felix
Et diis cara ferar: & uertice ſidera tangam.
Quid? q; neſcio qui mediis incurrere in undis
Dicuntur montes? ratibuſq; inimica charybdis
Nunc ſorbere fretū: nunc reddere: cinctaq; ſæuis
Scylla rapax canibus ſiculo latrare profundo?
Nēpe tenēs quod amo: gremioq; ī iaſonis hærēs
Per freta longa ferar. nihil illū amplexa timebo.
Aut ſi quid metuam: metuam de coniuge ſolo.
Coniugiū ne putas: ſpecioſaq; nomina culpæ
Imponis medea tuę? quin aſpice quantum
Aggrediare nefas: & dum licet effuge crimen.
Dixit. & ante oculos rectum pietaſq; pudorq;
Conſtiterant: & uicta dabat iam terga cupido.
Ibat ad antiquas hecates perſeidos aras:
Quas nemus umbroſum ſecretaq; ſilua tegebat.
Et iam fractus erat: pulſuſq; reſiderat ardor:
Cum uidet æſoniden: extinctaq; flamma reluxit.
Et rubuere genę: totoque recanduit ore.
Vt ſolet a uentis alimenta reſumere: quęque
Parua ſubinducta latuit ſcintilla fauilla
Creſcere: & in ueteres agitata reſurgere uires:

ab honeſto & pietate uictus a Medeæ mente recedebat. Ibat ad antiqs hecates Perſeidos aras.hecate:ut ſcribit Dionyſius mileſius filia fuit Perſei ſolis filii.In illis nāq; locis duo ſolis filii nati ſūt pſeus & æeta.quoꝝ alter Colchis circa Mæotidē paludē impauit.Perſeus uero in Taurica regione regnauit: q cum grandior natu eēt: uxorem duxit unam ex incolis nymphis ex q̄ Hecatē filiā ſuſcepit:q̄ cū uirago eēt:ac uenatrix: prima dicit peſtiferas herbaꝝ radices inueniſſe:piuſſimaq; & uenenoꝝ & eoꝝ q̄ hoī opitulant fuiſſe:ꝓpriūq; pr̄em ueneno necaſſe. A patruo uero Aeeta in Colchos accerſita uxor ē ducta.ex qua & Circē & Medeā ſuſcepit:q̄q̄ Heſiodus in Theogonia Circen ſolis filiā fuiſſe dicat. Hinc uero coarguit eoꝝ error q dicunt Hecaten perſeida idcirco uocari:qđ Perſeus in Dianæ ſacrificiis inuocabat. Ad antiquas aras.ad uetuſta templa. Hecates pſeidos.Perſei filiæ. Eſt ēt hecate eadem cū ꝓſerpina & Diana. Vt ſolet a uentis.Pulchra ſimilitudine oſtēdit poeta:quo modo medea iteꝝ cœpit amore Iaſonis ardere. eſt aūt ordo. Vt pua ſcintilla q̄ ſupinducta fauilla ſolet reſumere alimenta a uentis & creſcere.

Specie.Pulchritudīe. Præſentis.Iaſōis. Reſederat.regeuerat. Et caſu.& forte inqt Iaſon illo die formoſior fuit q̄ cōſueuerat. Tum deniq;. Tunc ſolum. Demum.n.& deniq; interdum ſolum.aliquando tandem ſignificant. Toꝝ.lectū nuptialem ac nuptias ipſas. Triformis deæ.hecates quæ & luna & Diana & ꝓſerpina creditur eē.. Lucoq; foret quod numen in illo.Per ꝑpoſito ſubintelligat hoc eſt p numē hecates Perſei filiæ:quæ ī illo luco colebatur. Perq; patrem ſoceri.p Solē æetæ patrem : quem ſibi ſoceꝝ Medeæ coniugio cupiebat. Creditus.Cōtra loquēdi conſuetudinem hoc participio uſus poeta eſſe uidetur.Res.n.credita elegāter dicitur.Iaſon uero creditus nō ita:niſi ꝓ cōmiſſo accipiatur: q̄q̄ creditus etiā gratus intelligi poſſit. Cātatas herbas.Incātatas.Neq;.n.Medea Hecate matre minor fuit uenefica. Sacrum mauortis in aruum. in ſacrum martis lucum. Medio agmine. Media multitudīe. Purpureus. purpuratus ac purpura ornatus. Purpureum.n.dicimus quod totum ex purpura conſtat.purpuratum uero purpura ornatum. Adamanteis naribus. Quæ ne igne quidem poterant domari. Adamas nāq; lapis eſt qui nulla alia re q̄ hircino ſanguine domatur. Vnde & nomē accipit.Nam. Δαμαζω domo ſignificat.a uero pticula eſt priuatiua. Aeripedes.ære pedes armatos habentes. Pleni camini.Plenæ carbonibus ignitis fornaces. Silices ſoluti.Periphraſis eſt calcis:in quā ſi immittatur aqua:cū quodā ſtridore & ignē concipit:& diſſoluitur. Aſꝑgine.aſpſione. Vſta combuſta:ut p quæ ignea flāma tranſeat. Truces.toruí aſpectu. Adora uenientis.ad faciem Iaſonis uenictis. Præfixa ferro.In ſummitate ferꝝ habētia fixum. Biſulco pede.bifidis pedibus:q̄les boū eē uidemus. Fumificis. fumū efficiētibus. Spōdeo aūt in qnta caris ſede eſt uſus poeta : ut boum mugitus exprimeret. Diriguere.exhorruere.expalluere. Vllos anhelatus. Vllos ſpiritus flammæ exeuntis ex ore tauroꝝ. Anhelatus ſecundū regulam ab anhelando declinauit: q̄uis

Sic iam lenis amor. iam quem languere putares:
Vt uidit iuuenem: ſpecie pręſentis inarſit:
Et caſu ſolito formoſior æſone natus
Illa luce fuit. poſſes ignoſcere amanti.
Spectat: & in uultu ueluti tum denique uiſo
Lumina fixa tenet. nec ſe mortalia demens
Ora uidere putat. nec ſe declinat ab illo:
Vt uero cœpitq; loqui: dexteramq; prębendit.
Hoſpes: & auxilium ſummiſſa uoce rogauit:
Promiſitq; torum. lachrymis ait illa profuſis:
Quid faciam uideo: nec me ignorantia ueri
Decipiet: ſed amor. ſeruabere munere noſtro.
Seruatus promiſſa dato. per ſacra triformis
Ille deę: lucoque foret quod numen in illo:
Perque patrem ſoceri cernentem cuncta futuri:
Euentuſq; ſuos: & tanta pericula iurat.
Creditus accepit cantatas protinus hęrbas:
Edidicitque uſum: lætuſque in tecta receſſit.
Poſtera depulerat ſtellas aurora micantes:
Conueniunt populi ſacrum mauortis in aruum:
Conſiſtuntque iugis. medio rex ipſe reſedit
Agmine purpureus: ſceptroq; inſignis eburno.
Ecce adamanteis uulcanum naribus efflant
Aeripedes tauri: tactæq; uaporibus hęrbe
Ardent. utq; ſolent pleni reſonare camini:
Aut ubi terrena ſilices fornace ſoluti
Concipiunt ignem liquidarum aſpergine aquaꝝ:
Pectora ſic intus clauſas uoluentia flammas.
Gutturaque uſta ſonant. tamen illis æſone natus
Obuius it. uertere truces uenientis ad ora
Terribiles uultus: præfixaque cornua ferro.
Puluereumq; ſolum pede pulſauere biſulco:
Fumificiſq; locum mugitibus impleuere.
Diriguere metu ſubito minyæ. ille nec ullos
Senſit anhelatus. tantum medicamina poſſunt.
Pendulaq; audaci mulcet palearia dextra:
Suppoſitoſq; iugo pondus graue cogit aratri
Ducere: & inſuetum ferro proſcindere campum.
Mirantur colchi. minyę clamoribus augent
Adiiciuntque animos. galea tum ſumit ahena.

Tauri naribuſ ignem efflātes.

Iaſo magicis h[erbis] quas a Me[dea] accepit uſus c[armina] ...

anhelitus frequẽtius uſurpetur. Anhelare aũt eſt difficulter reſpirare. Tantũ medicamina poſſunt. Parẽtheſis acclamationẽ in herbas medicas cõtinens: in quarũ uires incredibilis rei cãm poeta refert. Pendula. palearia. Pelles quæ a gutture boum pendẽt palearia dñr. Ferro ꝓſcindere. uomere exarare. Mirãtur colchi. ſtupeſcũt rei nouitate. Spargit. diſſeminat. Semina præcincta. infecta potẽti ueneno: ut ex qbus hoies armati ſint nati. Sati. ſeminati. Vtq; hois ſpeciem. Hac ſimilitudine declaratur quo mõ dentes ſerpẽtis figurã contraxerint humanã. Per ſuos numeros. ꝑ ſuas oẽs particulas. Cõſurgit. cooritur. In aruo fœto. In agro fœcundo: q tot armatos pepit. Arma ſimul edita. Simul nata cũ illis hoibus. Torquere. Cũ impetu mittere. Pelaſgi. Minye. Theſſali. Ipſa quoque. medea. Et ſubito ſine ſanguie. Qui timẽt & pallidi & frigidi fiũt. Timore nãq; ſanguis ad cor a phyſicis refugere ꝓhibetur. Gramina. herbæ. Carmẽ auxiliare. incantationẽ opitulantẽ.

Dentes Draconis ĩ homines armatos.

Secretas artes. Magicas artes occultas. Martem. bellum. Ciuili acie. Pugna ciuili. Terrigenæ. ex terra geniti. Gratantur. lætantur: Gratulãturq; iaſoni uictori. Affectu tacito. amore occulto. Et diis auctoribus horum: diis inferis hecateq; in primis. Peruigilem. ſemper uigilantẽ.

Supereſt. Reliquum ẽ ex iis q̃ iuſſerat Aeæta. Sopire. In ſomnum adducere. Herbis. herbarum uiribus. Præſignis: inſignis. Aureæ arboris. In q̃ uellus aureum ſuſpenſum erat. eſt aũt ſynæreſis & coagmẽtatio duarũ uocalium in unam ſyllabam. Niſi malimus dicere uerſum eſſe hypermetrum cum præſertim ſequens uerſus incipita a uocali. Lethei ſucci. ſomnũm obliuionẽ quæ inducentis. ΛΗΘΗ enim unde lethæus declinatur obliuio dicitur. Verba facientia. Carmina inducẽtia. Siſtunt. ſtare faciunt. Heros æſonius. Iaſon æſonides. Poſſeſſiuum enim pro patronymico poſuit. Muneris auctorem. Medeã quæ auctor & cauſa fuit: ut iaſon uellere aureo potiretur. Victor. uoti compos. Cecropios portus. Sic quidem fere legitur. ſicq; legendum eſſe ego quoq; olim contendi. Nunc cum in uetuſto exemplari animaduerterim Colchiacos ſcriptũ eſſe facile in eam ſum adductus opinionẽ: ut ſentiam colchiacos in Iolciacos eſſe cõmutandum. Eſt eni Iolcos q̃ & Iaolcos dicitur ab Homero: urbs Theſſaliæ Iaſonis patria ab Iolco Amyri filio dicta: ut Stephãus de urbibus ſcribit. Vnde Iolcius & Iolciatus declinatur. Tametſi is q hoc egregiũ opus e latina in græcã linguã trãſtulit: cecropias turres legat. hoc eſt κεκροπιου̃ πυργου̃σ. Sed & ipſe in deprauatum inciderat exẽplar. De Iolco autẽ meminit & Seneca. An maris uaſti domitrix Iolcos. Aemoniæ matres. Hæc ad copulationem ſequentis metamorphoſeos narrant. Iaſon enim cum Medea a colchis reuerſus cum æſonem patrem ſenio confectum offendiſſet: uxorẽ medeam rogauit ut ſibi ademptos annos patri apponeret. Medea uero maius q̃ petebatur pollicita: uariis undiq; herbis collectis: unaq; concoctis æſonem iam decrepitũ ad quadraginta annorum ætatem reuocauit. Dona ferunt. templis ſubaudiat. Diis. n. ſacrificabãt propter filiorum reditum. Induta aurum. indu-

riſtati dracons

Vipereos dentes: & aratos ſpargit in agros
Semina mollit humus ualido præcincta ueneno
Et creſcunt: fiuntq; ſati noua corpora dentes.
Vtq; hominis ſpeciem materna ſumit in aluo:
Perq; ſuos intus numeros componitur infans:
Nec niſi maturus cõmunes exit in auras:
Sic ubi uiſceribus grauidæ telluris imago
Effecta eſt hominis: fœto conſurgit in aruo:
Quodq; magis mirũ ẽ. ſimul edita cõcutit arma:
Quos ubi uiderunt præacutæ cuſpidis haſtas
In caput æmonii iuuenis torquere parantes:
Demiſere metu uultumq; animumq; pelaſgi.
Ipſa quoq; extimuit: quæ tutum fecerat illum.
Vtq; peti uidit iuuenem tot ab hoſtibus unum:
Palluit: & ſubito ſine ſanguine frigida ſedit.
Ne ue parum ualeant a ſe data gramina: carmen
Auxiliare canit: ſecretaſq; aduocat artes.
Ille grauem medios ſilicem iaculatus in hoſtes
A ſe depulſum martem cõuertit in ipſos.
Terrigenæ pereunt per mutua uuulnera fratres:
Ciuiliq; cadunt acie. gratantur achiui:
Victoreq; tenent: auidiſq; amplexibus hærent.
Tu quoq; uictorem complecti barbara uelles.
Obſtitit incœpto pudor. at complexa fuiſſes:
Sed te ne faceres: tenuit reuerentia famę.
Quod licet: affectu tacito lætaris: agiſq;
Carminibus grates & diis auctoribus horum:
Peruigilem ſupereſt herbis ſopire draconem:
Qui criſta linguiſq; tribus præſignis: & uncis
Dentibus horrendus cuſtos erat arboris aureæ:
Hunc poſtq̃ ſparſit lethęi gramine ſucci:
Verbaq; ter dixit placidos facientia ſomnos:
Quę mare turbatum. quæ cõcita flumina ſiſtũt:
Somnus in ignotos oculos ubi uenit: & auro
Heros æſonius potitur: ſpolioq; ſuperbus
Muneris auctorem ſecum ſpolia altera portans
Victor iolciacos tetigit cum cõiuge portus.
Aemoniæ matres pro natis dona receptis:
Grandęuiq; ferunt patres: cõgeſtaq; flamma
Thura liquefaciunt: indutaq; cornibus aurum

Victima uota facit. ſed abeſt gratantibus æſon
Iam proprior leto: feſſuſq; ſenilibus annis.
Tum ſic ęſonides. o cui debere ſalutem
Confiteor coniunx: quãq̃ mihi cuncta dediſti:
Exceſſitque fidem meritorum ſumma tuorum:
Si tamẽ hoc poſſũt (qđ. n. nõ carmĩa poſſunt?)
Deme meis annis: & demptos adde parenti.
Nec tenuit lachrymas. mota eſt pietate rogantiſ:
Diſſimilemq; animũ ſubiit pater æeta relictus.
Non tamen affectus tales confeſſa: quod inquit
Excidit ore tuo coniunx ſcelus? ergo ego cuiq̃
Poſſe tue uideor ſpatium tranſcribere uitę?
Non ſinat hoc hecate. nec tu petis æqua. ſed iſto
Quod petis experiar maius dare munus iaſon.
Arte mea ſoceri longum temptabimus æuum
Non annis renouare tuis. modo diua triformis,
Adiuuet: & pręſens ingentibus annuat auſis.
Tres aberant noctes: ut cornua tota coirent:
Efficerentq; orbem. poſtq̃ pleniſſima fulſit:
Et ſolida terras ſpectauit imagine luna:
Egreditur tectis ueſtes induta recinctas.
Nuda pedem. nudis humeris infuſa capillos:
Fertq; uagos mediæ per muta ſilentia noctis
Incomitata gradus. homines uolucreſq; feraſq;
Soluerat alta quies. nullo cum murmure ſerpẽs
Sopito ſimilis nullo cum murmure ſerpit:
Immotæq; ſilent frondes. ſilet humidus aer.
Sidera ſola micant: ad quæ ſua brachia tendens
Ter ſe conuertit. ter ſumptis flumine crinem
Irrorauit aquis. ternis & hiatibus ora
Soluit: & in dura ſummiſſo poplite terra:
Nox ait arcanis fidiſſima: quæque diurnis
Aurea cum luna ſuccedītis ignibus aſtra:
Tuq; triceps hecate: quæ cœptis conſcia noſtris
Adiutrixq; uenis: cantuſq; arteſq; magorum:
Quæq; magos tellus pollẽtibus iſtruis herbis:
Auræq;: & uenti: monteſq;: amneſq; lacuſq;:
Diiq; omnes nemorũ: diiq; omnes noctis adeſte:
Quorum ope cũ uolui: ripis mirantibus amnes
In fontes rediere ſuos: concuſſaq; ſiſto.
Stantia concutio cantu freta. nubila pello:
Nubilaq; induco. uentos abigoq;: uocoq;.
Vipereas rumpo uerbis & carmine fauces:
Viuaq; ſaxa: ſua cõuulſaq; robora terra
Et ſiluas moueo: iubeoq; tremiſcere montes:

ta habens cornua auro. Victimarum nanq; cornua inaurabantur. Vota facit. peragit uota.

Aeſon ex decrepito iuuenis

Gratantibus. gratias diis agentibus. Iam propior leto. Iam morti propinquus. Tunc ſic æſonides Dixit ſubaudiat. O cui debere ſalutem. Gratũ ſe oſtẽdit eſſe Iaſon: quo facilius id quod uult: impetrare poſſit. Eſt autem ordo & ſenſus. O coniunx cui me cõfiteor debere ſalutem: quã q̃ mihi cuncta dediſti & ſũma ac magnitudo tuorum meritorum fidem ſuperauit: Tamen deme mihi annos & dẽptos appone meo patri. Si carmina hoc efficere poſſunt. reliqua per parentheſim leguntur. Diſſimilem animum. impium: qui nulla parentis pietate moueri ſolitus eſt. Non tamen affectus tales. non tamen inquit ſe ulla teneri patris æetæ pietate confeſſa eſt medea. Ergo ego cuiq̃. Amantis ſeruat decorũ mulieris: q̃ amati ãnos producere potius q̃ abbreuiare ſemper cupit. Quare indignatur Medea: quod iaſõ tam parum ab ipſa ſe amari putet: Vt poſſit ipſi demere annos: quos alii attribuat. Ergo autẽ hoc loco affectui & ĩdignationi ſeruit. Sic Auguſtus. ergõe ſupremis potuit uox ĩproba uerbis. Trãſcribere. tranſponere. Cuiq̃. alicui qui mihi te ſit carior. Nec tu petis æqua. honeſta. Diua triformis. Hecate ueneficiorum carminũq; auctor. ꝓſens. propicia. Annuat. conſentiat. Vt cornua tota coirent. hoc eſt ut cornua lunæ tota cõplerentur atq; coniungerẽtur ut ꝑ lenilunium fieret. Nudos humeris infuſa capillos. Synegdoche poetica. Hoc ẽ. per nudos humeros ſparſos capillos habens. Soluerat alta quies. intempeſtam mediamq; noctem fuiſſe oſtendit: quo tempore omnia in ſomnum animalia reſoluuntur.

Irrorauit. Inſpſit. Ternis & hiatibus ora Soluit. Ter os inquit aperuit. Sũmiſſo poplite. Sumiſſis genibus; ac flexis. Nox ait arcanis fidiſſima: iuocationes preceſq; Medeæ deſcribit poeta ueneficæ maxime conuenientes. Diurnis ignibus. ſoli. Triceps Hecate. Luna quæ eadẽ eſſe cum diana: ac pröſerpina dicitur. Idcircoq; & triceps & triformis uocatur. Cantus. Incãtamenta. Adeſte. auxilio eſte. Cõcuſſaq; ſiſto. agitata ſtare facio. Stantia freta. Maria quieta. Nunq̃ enim ſtat mare. Te quoq; luna traho. De cælo detraho. Temerata æra. pcuſſa ærea uaſa. Temerare autẽ ſignificat uiolare. uaſa uero tum cum pulſantur uiolari uidentur. Credit autem uulgo luna Veneficarum carminibus deficere: quæ ne ad ipſam poſſint peruenire: tinnitu æreorum uaſorum occurritur.

Currus quoqꝫ.tui ſubaudiant̃.Nã & luna curru ut ſol dicit̃ uehi. Vos mihi.in gratiã meã. Hebetaſtis.hebetes reddidiſtis ſic ut cõburere nõ poſſent. Vos ſerpẽtigẽis.e dẽtibus ſerpẽtũ genitis hoibus. In ſe.Cõtra ſeipſos. Rudẽ ſomno.ſic qdem legit̃ exponitqꝫ exptem ſõni draconẽ atqꝫ puigilẽ. Sed cũ hoc nomen rudis genitiuo iũgatur:aut ſomni mihi uidet̃ legendũ.aut certe rudẽ ĩ rubrũ uertẽdũ.quo qdẽ mõ is q in græcã linguã hoc opus cõuertit legere uidet̃.hoc ẽ φοινικουν φιλακα:ut ad criſtas & oclos rubẽtes referamus. Aurũ.aureũ uellus. Vidice.cuſtode dracõe. Volucrũ draconũ:alatoꝝ:a quibus Medea uehebat̃. Permulſit. Blãde ptractauit. Sublimis rapitur. In altũ aerẽ tollit̃. Deſpicit.Deorſum aſpicit. Et cretis. Secretis ac ſemotis Quaſqꝫ altus pelion. Figurate dictum ẽ. Altus enim ad montem refertur. Sunt autem montes hi omnes Theſſaliæ: de qbus multa in ſuperioribus diximus libris. Perſpicit.diligenter inſpicit. Radice.cum præpoſitio ſubaudiat̃ : ut cum radicibus euulſas herbas intelligamus. Curuamine falcis ahenæ.Falce ærea curua. Multa quoqꝫ eridani. Non ſolum inquit in montibus:ſed etiam in fluuiorum ripis herbas collegit Medea.Cũ aũt Theſſaliæ fluuios enumeret poeta:ĩportune admodũ de Theſſalia in Italiam ad Eridanum fingitur tranſiliſſe Medea.Quare loco eridani cõtenderim Apidani eſſe legẽdum:cũ præſertĩ apidanus: ut ante quoqꝫ diximus:Notiſſimus Teſſaliæ ſit fluuius.

Nec eras ĩmunis enipeu. Apoſtrophe ad fluuium:quem immunẽ hoc eſt ſine munere nõ fuiſſe ait:quia medea ĩ illius quoqꝫ ripis multas collegit herbas. Iuncoſaqꝫ littora phœbes.Sic qdem legitur:ſed corrupte:ut mihi uidetur.Neqꝫ enim phœbe locus eſſe ĩ Theſſalia,: quod ſciam inuenitur. Tametſi quidam imperiti Phœbem pro Delo inſula putent accipiẽdam: quod phœbi & phœbes:hoc eſt Appolinis & dianæ patria eſſe dicatur. Sed cum Theſſaliæ loca peragraſſe Medeam:poeta ſcribat inepta eſſe iſta expoſitio coarguitur.Mihi uero loco phœbes placet bœbes legendum:ut q̃ minimum poſſumus a ſiſitudine nominum diſcedamus.Nã ut ĩ nouo refert Stra. Bœbe urbs Theſſaliæ fuit bœbeidi lacui adiacens. Videtur aũt poeta.Bœbem pro bœbeide lacu poſuiſſe: cuius littora iuncoſa a iuncorũ mltitudine uocat.Huic autem meæ correctioni etiã appollonii interpres ille græcus aſtipulat̃ Necnõ peneus.Fluuius ẽ Theſſaliæ Peneus q & Araxes fuit uocatus : eo quod oſſam abrũpit ab olympo.uñ ẽt Araxes Harmẽiæ fuit appellatuſ.

Et Euboica ãthedone.anthedõ urbs ẽ bœotiæ ãthedõe dicta Dii filio:cuius pater fuit Anthus Neptũi filius ex alce abãtis filia.Eſt & alia anthedõ ĩ phœnicia uñ Anthedõius & anthedonites declinant̃. Viuax gramẽ.ab effectu : qd̃ uitã & reddat & cõſeruet. Nõdũ uulgatũ. nõdũ uulgo notũ.Intrãſcurſu ãt poeta glauci quoqꝫ metamorphoſin tãgit:q̃ tñ ĩ tertio decĩo libro copioſe deſcribit.Nã glaucus cũ eẽt piſcator:aĩaduertit piſces tactu cuiuſdã herbæ ĩ mare reſiliẽtes:q̃ qdẽ cũ & ipſe tetigiſſet:ĩ mare exiliuit: ac ĩ deũ marinũ cõuerſus Scyllã uehemẽt amauit. Nec erãt tacti. Aliã quoqꝫ metãorphoſin tãgit.Nã dracões illi alati odore tm̃ herbaꝝ:q̃s medea collegerat: ſenectã depoſuerunt:

Et tñ cælo tegit̃.nõ ẽt tecto.ſub diuo ãt eã pnoctaſſe.Nec domũ ĩtraſſe ſignificat poeta. Statuit.erexit. Iuuentæ.Iuuenilis ætatis deæ. Egeſta tellure.extracta terrã. Scrobibus foſſis. Velleris atri.ouiũ nigraꝝ:quæ Hecate aliiſqꝫ diis inferis ſunt gratæ. Carcheſia.uaſa ſunt ad potãdum accõmodata. Vergilius primo æneidos.Hic duo rite mero libãs carcheſia baccho.Carcheſia etiã dicunt̃ ſũmæ nauis mali partes:p quarũ foramina funes ĩmittuntur. Poſcit.inuocat. Vmbrarum regẽ.plutonẽ.Rapta cũ coniuge.Cũ proſerpina in Sicilia a plutone rapta. Fraudare.priuare. Effœtum.uiribus euacuatũ. Plenos.pfectos. Porrexit.extẽdit. Carmine.ĩcantatione.ꝓphanos.Non initiatos. Bacchantum ritu.Baccharũ more. Flagrantes.ardẽtes. Multifidas.in multas partes fiſſas.

Et mugire ſolum:maneſqꝫ exire ſepulchris.
Te quoqꝫ luna traho:q̃uis temerata labores
Aera tuos minuãt. currus quoqꝫ carmine noſtro
Pallent:ac pallet noſtris aurora uenenis.
Vos mihi tauroꝝ flammas hebetaſtis:& unco
Haud patiens honeris collum preſſiſtis aratro.
Vos ſerpentigenis in ſe fera bella dediſtis:
Cuſtodemqꝫ rudem ſomno ſopiſtis:& aurum
Vindice decepto graias miſiſtis in urbes.
Nũc opus eſt ſuccis:per quos renouata ſenectus
In florem redeat:primoſqꝫ recolligat annos.
Et dabitis. neque enim micuerunt ſidera fruſtra:
Nec fruſtra uolucrum tractus ceruice draconũ
Currus adeſt.aderat demiſſus ab æthere currus.
Quo ſimul aſcendit: frænataqꝫ colla draconum
Permulſit:manibuſqꝫ leues agitauit habenas:
Sublimis rapitur:ſubiectaqꝫ theſſala tempe
Deſpicit:& cretis regionibus applicat angues.
Et quas oſſa tulit:quaſqꝫ altus pelion hærbas
Othryſqꝫ & pindus:& pindo maior olympus:
Perſpicit:& placitas partim radice reuellit.
Partim ſuccidit curuamine falcis ahenę.
Multa quoqꝫ apidani placuerunt gramina ripis
Multa quoqꝫ amphryſi. nec eras ĩmunis enipeu.
Necnon peneus.necnon ſperchiades undę
Contribuere aliquid:iuncoſaqꝫ littora bœbes.
Carpſit & euboica uiuax anthedone gramen
Nondum uulgatum mutato corpore glauci:
Nona dies illam curru penniſqꝫ draconum:
Nonaqꝫ nox omnes luſtrantem uiderat agros:
Cum rediit.nec erant tacti niſi odore dracones:
Et tamen annoſæ pellem poſuere ſenectæ.
Conſtitit adueniens citra limenqꝫ foreſqꝫ.
Et tantum cælo tegitur.refugitqꝫ uiriles
Contactus:ſtatuitqꝫ aras e ceſpite binas:
Dexteriore hecates:at læua parte iuuentæ.
Has ubi uerbenis ſiluaqꝫ incinxit agreſti:

Haud procul egeſta ſcrobibus tellure duabus
Sacra facit:cultroſqꝫ in guttura uelleris atri
Coniicit:& patulas perfundit ſanguine foſſas.
Tum ſuper inuergens tepidi charcheſia lactis:
Alteraqꝫ inuergens liquidi carcheſia mellis:
Verba ſimul fundit:terrenaquæ numina poſcit:
Vmbrarumqꝫ rogat rapta cum coniuge regem:
Ne properent artus anima fraudare ſenili.
Quos ubi placauit precibuſqꝫ & murmur̃ lõgo:
Aeſonis effœtum proferri corpus ad aras
Iuſſit & in plenos reſolutum carmine ſomnos
Exanimi ſimilem ſtratis porrexit in hærbis
Hic pcul ęſonidẽ.pcul hinc iubet ire miniſtros:
Et monet arcanis oculos remouere prophanos.
Diffugiunt iuſſi.ſparſis medea capillis
Bacchantum ritu flagrantes circuit aras:
Multifidaſqꝫ faces in foſſa ſanguinis atra
Tingit:& infectas geminis accendit in aris.
Terqꝫ ſenẽ flamma.ter aqua.ter ſulfure luſtrat.
Interea calido poſitum medicamen aheno
Feruet:& exultat:ſpumiſqꝫ tumentibus albet:
Illic æmonia radices ualle reſectas:
Seminaqꝫ:& flores:& ſuccos incoquit atros:
Adiicit extremo lapides oriente petitos:
Et quas oceani refluum mare lauit harenas.
Addidit exceptas lunę de nocte pruinas:
Et ſtrigis infames ipſis cum carnibus alas:
Inqꝫ uirum ſoliti uultus mutare ferinos
Ambigui proſecta lupi.nec defuit illis
Squãmea cinyphei tenuis membrana chelydri:
Viuaciſque iecur cerui:quibus inſuper addit
Ora caputqꝫ nouem cornicis ſæcula paſſæ:
His & mille aliis poſtq̃ ſine nomine rebus
Propoſitum inſtruxit mortali barbara munus:
Arenti ramo iampridem mitis oliuæ
Omnia confudit:ſummiſqꝫ immiſcuit ima.
Ecce uetus calido uerſatus ſtipes aheno
Fit uiridis primo.nec longo tempore frondes
Induit:& ſubito grauidis oneratur oliuis.
At quacunque cauo ſpumas eiecit aheno:

Tingit madefacit. Terqꝫ ſenem flãma. Ter inquit ſenem purgat igne.aqua.ſulfure.hæc enim tria purgationibus ab antiquis ad hibebãtur Aemonia ualle.In uallibus theſſaliæ. Extremo oriente.ex ultima orientis parte. Pruinas lunæ. Quæ a luna generantur. Humiditatum enim auctor ẽ luna. Et ſtrigis infames. Strix auis eſt nocturna magno capite roſtro & unguibus aduncis.ut in ſexto faſtoꝝ deſcribit Oui. Vulgus autẽ putat ſtriges non eſſe aues:ſed uetulas quæ ſe ueneficio quodã in aues conuertunt infanteſqꝫ dormientes aggrediuntur: ac eorum ſanguinem ita ex ſugunt:ut aut mortui inueniant̃ in cunis: aut diu uiuere non poſſint. Vnde & poeta hoc loco ſtrigis alas infames ait:& uulgus ueneficas omnes ſtrigas uocat. Sane ſtriges a ſtridendo ſunt cognominatæ: ut facile ex his Ouidii carminibus conſtat.Eſt illis ſtrigibus nomen: ſed nominis huius Cauſa:qꝫ horrenda ſtridere nocte ſolent. Inqꝫ uirum ſoliti. Lupi etiam inquit ſoliti ſe in hominem conuertere particulæ huic medicamento additæ fuerunt. Proſecta inteſtina a proſecando & recidendo dicta. Alludit autem ad id quod de lupis Plynius inquit. Homines ĩ lupos uerti rurſuſqꝫ reſtitui ſibi ſalſum eſſe exiſtimare debemus. aut credere omnia quæ fabuloſa tot ſæculis comperimus. Inde tamen ait dictos fuiſſe uerſipelles.Cinyphei chelydri.Serpẽtis libyci.Nã Cinyps fluuius ẽ lybiæ qui iter duas ſyrtes in mare lybicum exit.Chelydri uero ſerpẽtes aquatici dicũt̃. Viuacis cerui.Diu uiuentis. Nouem ſæcula.Tot enim annos cornices uiuere dicũtur. Mortali.æſoni: quem ex ſene : ac decrepito potius iuuenem Medea erat effectura. Mitis oliuæ. ab effectu quod oleum omnia mitia reddat ſiue quod paci dicata eſt oliua.q̃ mites ac manſuetos homines reddit. Ecce uetus.Repente aridum oliuæ ramum uiridẽ eſſe factum oſtendit. Vetus ſtipes. Aridus oliuæ ramus.Hãc autem in tranſcurſu metamorphoſin ſignat. Grauidis.Succo plenis.

Aridus Oliuæ ramus reuirecſcit

At quacunque cauo ſpumas eiecit aheno. Aliam item metamorphoſin deſcribit poeta.

mortali .i. pro æſone mortali eſt ante dand caſus.

Ignis:& in terram guttæ cecidere calentes.
Vernat humus:floresq; & mollia pabula ſurgũt.
Quæ ſimulac uidit:ſtricto medea recludit
Enſe ſenis iugulum:ueteremq; exire cruorem
Paſſa replet ſuccis:quos poſtq̃ combibit æſon
Aut ore acceptos aut uulnere:barba comæq;
Canicie poſita nigrum rapuere colorem.
Pulſa fugit macies.abeunt pallorq; ſituſq;.
Adiectoq; cauæ ſupplentur corpore rugæ.
Membraq; luxuriant.æſon miratur:& olim
Ante quater denos nunc ſe reminiſcitur annos:
Diſſimilemq; animum ſubiit ætate relicta.
Viderat ex alto tanti miracula monſtri
Liber:& admonitus iuuenes nutricibus annos
Poſſe ſuis reddi:capit hoc a colchide munus.
Neue doli ceſſent:odium cum coniuge falſum
Phaſias aſſimulat:peliæq; ad limina ſupplex
Cõfugit:atq; illam:quoniã grauis ipſe ſenecta ẽ:
Excipiunt natæ:quas tempore callida paruo
Colchis amicitiæ fallacis imagine cepit.
Dumq; refert inter meritorũ maxima demptos
Aeſonis eſſe ſitus:atq; hac in parte moratur:
Spes eſt uirginibus pelia ſubiecta creatis
Arte ſuum parili reuireſcere poſſe parentem:
Idq; petunt iuuenes.precium ſine fine paciſci.
Illa breui ſpacio ſilet:& dubitare uidetur.
Suſpenditq; animos ficta grauitate rogantum.
Mox ubi pollicita eſt:quo ſit fiducia maior
Muneris huius ait.qui ueſtras maximus æuo eſt
Dux gregis inter oues:agnus medicamine fiet.
Protinus innumeris effœtus laniger annis
Attrahitur flexo circum caua tempora cornu:
Cuius ut æmonio marcentia guttura cultro
Fodit:& exiguo maculauit ſanguine ferrum:
Mẽbra ſimul pecudis ualidoſq; uenefica ſuccos
Mergit in ære cauo.minuunt ea corporis artus:
Cornuaq; exurũt:necnon cum cornibus annos.
Et tener auditur medio balatus aheno.
Nec mora.balatum mirantibus exilit agnus
Laſciuitq; fuga:lactentiaq; ubera quærit.
Obſtupuere ſatæ pelia:promiſſaq; poſtq̃
Exhibuere fidem:tum uero impenſius inſtant.

Guttæ aquæ i flores

Nam guttæ ſpumeæ ui ignis ex aheno feruenti in terrã eiectæ in uarios flores fuere cõuerſæ. Vernat humus. Variis operitur floribus. Tũc enim humus uernare dicitur:cũ uariis ueſtiẽ herbis. Surgunt.oriuntur. Recludit.aperit. Rapuere.celeriter accepere. contraxere. Situs. Squallor. ẽ enim ſitus fæda quædam lanugo ex humero procreata in locis præſertim ſole carentibus. Vergilius p loca ſenta ſitu. Inde fit ut corpora illota ſitum contrahere dicamus:& ſquallorẽ qui etiã pedor uocatur. Supplentur.implentur. Adiecto corpore.adiecta carne rugæ tolluntur. Luxuriant.laſciuiunt: Tunc autem membra luxuriare dicũtur : cum ualde pinguia atq; nitida uidẽtur. Aeſon miratur. Stupeſcit

Nutrices bacchi iuueneſcunt

Et olim ante quater denos.hoc eſt ſe ante quadraginta ãnos natum fuiſſe recordatur. p quod ſignificat æſonem ex decrepito ſene in uirũ quadraginta annos natum fuiſſe conuerſum. Diſſimilem animum.nã animus una cum ætate mutatur. Alius eſt enim animus iuuenis. alius uiri. alius ſenis. Aetate relicta.Depoſita ſenectute

Viderat.ex alto.Bacchus cum uidiſſet ex decrepito ſene iuuenem factum æſonem: Medeã rogauit:ut nymphas quoq; ſuas: nutrices iuuenilibus annis reſtitueret:quod facile a Medea impetrauit. Suis nutricibus.Nymphis:q̃ ut uidius infantem bacchum educarunt. Acholchide. Medea. Neue doli ceſſent.Medeæ ſubintelligatur.Narrat autem quẽadmodum Medea ſenio confectum arietem agnum quidem effecit.

Peliæ cædes

Peliam uero interemit.Nam Medea cum peliã Iaſoni inimicũ eſſe cognoſceret:quo facilius eũ perdere poſſet : & ſe a Iaſone odio haberi ſimulauit:& Peliæ filias ſibi conciliauit: quæ cum uidiſſent arietem uetulum in agnum conuerti: im

Aries i agnum

penſius a Medea petierunt:ut Peliam ſibi parẽtem reſtitueret ætati iuuenili.Ipſa uero eis perſuaſit ut ipſum interficerent:ac in uaſe aquæ pleno coquendũ imponerẽt : quod quidem cũ perpetraſſent:ipſa a draconibus i aerem ſublata aufugit. Phaſias. Medea.a Phaſi colchorum fluuio declinata. Quoniã grauis ipſe ſenecta eſt. Ratio cur eam Pelias nõ exceperit. Cepit ſibi conciliauit &decepit. Refert.cõmemorat. Situs.ſquallores & ſenium. Subiecta.Iniecta. pprie nãq; ſpes iniici dicitur. Parili arte.pari artificio Pretium ſine fine paciſci.cœperunt. ſubaudiendum. Sine fine. Maximum & immenſum. Ficta grauitate. Simulata rei difficultate.

Rogantum. Peliæ filiarum. Dux gregis. Aries:qui ouium dux eſſe uidetur. Innumeris annis. q̃ plurimis ãnis. Effœtus. uiribus euacuatus. Pecudis. Arietis.Nã pecus omne aial dicitur:humana effigie carẽs. Validos ſuccos. Magnæ potentiæ ſuccos:ut qbus iterfectus aries nõ ſolũ uitæ fuerit reſtitutus:Sed ẽt agnus effectus. Ea.Illi herbaꝝ ſucci. Et tener balatus.hoc ẽ. Teneri agni balatus.Balarẽ ãt uerbũ ẽ factitiũ:ab ouiũ uoce decliatũ. Lactẽtia ubera.lacte plẽa.Exhibuerẽ fidẽ.fecerẽ fidẽ.

Ter iuga phœbus equis in hibero flumine merſis
Dempſerat:& quarta radiantia nocte micabant
Sidera:cum rapido fallax æetias igni
Imponit purum laticem & ſine uiribus herbas.
Iamq; neci ſimilis reſoluto corpore regem
Et cum rege ſuos cuſtodes ſomnus habebat:
Quẽ dederãt cantus:magicæq; potẽtia linguæ.
Intrarant iuſſæ cum colchide limina natæ:
Ambieratq; torũ.quid nũc dubitatis inertes?
Stringite ait gladios:ueteremq; haurite cruorẽ:
Vt repleam uacuas iuuenili ſanguine uenas.
In manibus ueſtris uita eſt ætaſq; parentis.
Si pietas ulla eſt:nec ſpes agitatis inanes:
Officium præſtate patri:teliſq; ſenectam
Exigite:& ſaniem coniecto emittite ferro.
His ut quæq; pia eſt hortatibus:impia prima ẽ.
Et ne ſit ſcelerata:facit ſcelus.haud tamen ictus
Vlla ſuos ſpectare poteſt:oculoſq; reflectunt:
Cæcaq; dant ſæuis auerſæ uulnera dextris.
Ille cruore fluens:ſubito tamen alleuat artus:
Semilacerq; toro temptat conſurgere:& inter
Tot medius gladios pallentia brachia tendens
Quid facitis natæ?quis uos in fata parentis
Armat ait?cecidere illis animique manuſq;.
Plura locuturo cum uerbis guttura colchis
Abſtulit:& calidis laniatum merſit in undis.
Quæ niſi pennatis ſerpentibus iſſet in auras:
Non exempta foret pœnæ.fugit alta ſuperq;
Pelion umbroſum philyreaq; tecta ſuperque
Othryn:& euentu ueteris loca nota cerambi.
Hic ope nympharũ ſublatus in aera pennis:
Cũ grauis infuſo tellus foret obruta ponto:
Deucalioneas effugit inobrutus undas.
Aeoliam pitanen a læua parte reliquit:
Factaq; de ſaxo longi ſimulacra draconis:
Idæumq; nemus:quo nati furta iuuencum
Occuluit liber falſi ſub imagine cerui.
Quaq; pater coryti parua tumulatus harena:
Et quos mæra nouo latratu terruit agros:
Eurypylique urbem:qua coæ cornua matres

Ter iuga. Tres inquit trãſierãt dies. Nã phœbũs demere iuga fingitur equis currũ ſolis trahentibus nocte adueniẽte. In hibero flumiẽ. Hiberus hiſpaniæ ẽ fluuius:quẽ p oceano Atlãtico ponere uideẽ poeta. Fallax æetias. Medea fallendi perita. Dederãt.effecerãt. Exigit.expellit. Et ſaniẽ.ſanioſũ ſanguinẽ. Et ne ſit ſcelerata. Adeo acutũ eſt hoc dictũ ut contraria retinere uideaẽ. Nequa inqt ſit ſcelerata & impia nõ emittẽdo ſanguinẽ patris ſanioſum:ſcelus ppetrat ipſum interficiẽdo. Quæ niſi pẽnatis. Cerãbus nymphaꝝ ope diluuii tẽpore in auẽ conuerſus altiſſimos Theſſaliæ mõtes aſcẽdit: ſicq; aquarum inundationem uitauit. Pennatis.alatis. Philyræa tecta. Chirõis domũ quẽ Philyra nympha ex Saturno:ut diximus peperit. Veteris cerãbi:antiqſſimi.qppe q ante diluuiũ fuerit. Obrupta.coopta. Deucaliõeas undas. Diluuium quod fuit tempore Deucalionis & pyrrhæ. Aeoliã pitanẽ. Pitãe urbs ẽ æolica. unde & æoliã poeta appellat:nõ quod ibi Aeolus regnarit ut quidã putãt.ex Pitana arceſilaus Academicus fuit:qui cũ zenone: apud polemonẽ didicit. Tradunt apud pitanam lateres ſuper aquis fluitare. Factaq; de ſaxo. Metamorphoſin ſerpentis in lapidẽ ſignat. Hic aũt uidetur eẽ ille draco:qui ſpectãtibus græcorũ ducibus apd Aulidẽ ſignificauit decimo tandem anno Troiã eſſe capiendã. Cum eni i arborẽ aſcendiſſet : i q̃ auicularũ nidus erat.nouẽ pullos primũ.deinde eorũ matrẽ deuorauit. Quod cum uidiſſet Calchas decimo demũ anno Troiã capi poſſe prædixit. Serpens uero illa ad perpetuã rei memoream in ſaxeã Draconis imaginẽ fuit cõmutata.

Idæumq; nemus. Idas duas eſſe certũ ẽ. alterã in Creta.alteram in Phrygia: De phrygia uideẽ poeta ſentire. Quo nati furta. Thyoneus bacchi filius iuuencum phrygiis paſtoribus abegerat.eum cum paſtores perſequerentur:Bacchus Thyoneũ quidẽ in uenatorẽ:iuuencũ uero i ceruũ cõuertit:quod cũ ruſtici uidiſſent: a pſequendo Thyoneo deſtiterũt. Quaq; pater. Quis coryti pater fuerit:aut ubi ſit ſepultus nõ memini me legiſſe. Et quos mera ſuo latratu. Mera ut ſcribit Iginus Icari Atheniẽſis erigones patris fuit canis: q̃ Icaꝝ a ruſticis occiſũ ſuis ululatibus Erigone idicauit:quoꝝ caſũ Iupiter miſeratis in aſtris corpora coꝝ deformauit. Itaq; Icaꝝ bootẽ. Erigonen uirginẽ. Canẽ aũt ſua appellatione & ſpecie caniculã dixerũt:q̃ a græcis:quod ante maiorẽ canẽ exoriẽ: pcyõ appellaẽ. Eurypiliq; urbẽ. Eurypilus Herculis fuit filius q in Co inſula regnauit augur peritiſſimus de quo Vergilius Suſpenſi Eurypilũ ſcitatũ oracula Phœbi mittimus. Qua coæ cornua mr̃es. Cos iſula ẽ ægeia q̃ cous deriuaẽ nõ cæus. Vñ coæ mihi legendũ uideẽ. Mulieres aũt Coæ cũ ægre ferent ab Hercule armenta geryoni erepta p agros ſuos fuiſſe acta: Iunoni dicũtur cõuiciatæ. Quare Iuno indignata eas oẽs in uaccas trãſfigurauit. Sane Eurypili tres fuerũt a poetis decãtati:quoꝝ primus Telephi filius regioni Theutraniæ & Caico uicinæ imperauit. Alter ormeni nepos. Nam ormenius duos procreauit filios Amyntorem & euenorem:e quorum altero Phœnicẽ ex altero eurypylum ortos eſſe Strabo refert. Tertius

Cerambus in auem

Draco i ſaxum

Iuuencus in ceruũ

Coæ mulieres cornutæ

quaq; pater coryti legendũ est pater corythi. fuit n. pater dardani ex electra genuit. fuit [illegible] in troadis litore sepultus [illegible] innuere videtur valerius flaccus in .3. georgica [illegible]
& veteres tumulos [illegible] dardanium [illegible] patrem. quod si nõ parua harena sed parix harena legitur [illegible] in littore [illegible] est n. parium [illegible] oppidũ in ora troadis. pro quo tamen mendose a librarijs [illegible]
tum esse parium [illegible] valerius flaccus paulo post [illegible]
[illegible] exuperant [illegible] plinius [illegible] parium [illegible] homerus [illegible] appellat

Herculis filius. Eurypyli uero urbem Con eſſe accipiendam admõet etiam Home. in catalogo cũ inqt. Quiq; Niſyrõ hñt celſam Carpathũq; caſumq; Eurypyliq; urbẽ Con æquoreaſq; Calydnas. Phœbeãq; rhodon. Phœbo cõſecratã. Et Ialyſios Telchinas. Ialyſus una ẽ ex rhodi urbibus. Telchines aũt rhodi populi fuerũt qcũ oĩa ſuo aſpectu in peius cõmutarẽt: ab Ioue fuere ſubmerſi. Vnde & rhodos prius telchinis fuit appellata Nã Ophiuſa primũ & æthræa fuit dicta, deinde telchinis: eo qđ telchines ĩſulã incolerẽt: quos nõnulli faſcinatores & maleficos fuiſſe aiũt: qđ ſtygiã aquã aĩalibus & ſtirpibus pniciei grã inſpergerẽt. nõnulli contrariũ ſentiũt: qđ artibus pſtantes a ſimilibus artificibus ĩuidia haberent. unde hãc infamiã: ut Stra. refert: ſũt aſſecuti: & primũ ex creta in cyprũ uenerũt. poſtea in rhodõ: primiq; ferrũ & æs ĩ uſu habuiſſe dñr. Nã ẽt harpen ſaturno fecerũt. Telchis qdem urbs ẽ Aethiopiæ iuxta libyã. Vnde telchites & telchinius deducunt. Creta quoq; ex ſicyõ telchinia fuit appellata eiuſq; incolæ telchines.

Geſſerunt: tunc cum diſcederet herculis agmen.
Phœbeamq; rhodon & ielyſios telchinas:
Quorum oculos ipſo mutantes omnia uiſu
Iupiter exoſus fraternis ſubdidit undis.
Tranſit & antiquę carthæia mœnia cææ:
Qua pater alcidamas placidam de corpore natæ
Miraturus erat naſci potuiſſe columbam.
Inde lacus hyries uidet: & cygneia tempe:
Quę ſubitus celebrauit olor. nam phyllius illic
Imperio pueri uolucreſq; ferumq; leonem
Tradiderat domitos. tauꝝ quoq; uincere iuſſus
Vicerat: & ſtricto totiens iratus amori
Prēmia poſcenti taurum ſuprema negauit.
Ille indignatus cupies dare dixit: & alto
Deſiluit ſaxo cuncti cecidiſſe putabant.
Factus olor niueis pendebat in aere pennis.
At genitrix hyrie ſeruatum neſcia flendo
Delicuit: ſtagnumq; ſuo de nomine fecit:
Adiacet his pleuron: in qua trepidantibus alis
Opphias effugit natorum uulnera iambe.
Inde calaureæ latoidos aſpicit aura
In uolucrem uerſi cum coniuge conſcia regis.
Dextera cyllene eſt: in qua cũ matre menephron
Concubiturus erat ſæuarum more ferarum.
Cephiſon procul hinc deflentem fata nepotis
Reſpicit in tumidam phocen ab apolline uerſi.
Eumelique domum lugentis in aere natam.
Tandem uipereis ephyren pirenida pennis
Contigit. hic æuo ueteres mortalia primo

Telchines

Puella ĩ columbam

Antiquæ cææ. Cæa inſula eſt q̃ a græcis & Cos & hydriuſa uocaẽ: auulſa euboeæ: ut ſcribit Pli. Sed Oui. aliã eſſe a Co inſula ſentit. Quingẽtis lõga ſtadiis fuit quõdã: mox q̃tuor fere ptibus: q̃ ad bœotiã uergebant: mari deuoratis. oppida ut dixi q̃tuor habebat Iulida. Carthæã. Cereſſam. Phoceſſam: ex qbus duo intercidere Cereſſa & Phoceſſa. Ex hac pfectã delectatiõi fœmĩs ueſtẽ auctor eſt Varro. Carcheſia mœnia. Sic qdem legiẽ. ſed corrupte: ut mihi uẽ. Carthæia uero eſt legendũ. Nã Carthæa una eſt ex q̃tuor urbibus ceæ inſulæ a Carthæo ibi mortuo cognomiata. Carthæa aũt urbs ẽ Iberiæ.

Hyries filius in cygnũ

Hyrie ĩ lacum

Inde lacus hyries. Hyrie fluuius ẽ bœotiæ: de quo Home. in. ii. Iliados. ẽ ẽt hyria regio iuxta Aulidẽ. ẽ & urbs iſauriæ iuxta ſeleuciã. eſt ẽt ĩ Iapygia cretẽſiũ opus. ſed lacus hyries iuxta tẽpe eſſe inuit poeta ſic dictos a caſu hyries q̃ flẽdo amiſſum filiũ in fontẽ ſui noĩs cõuerſa fuit. Nã phyllius qdam amore filii hyries captuſ: cũ mľta impio pueri pegiſſet: ei tauꝝ domitũ negauit. Qđ qdẽ ægre ferẽs puer ſe ex alto mõte pcipitẽ dedit: ſed miſeratiõe deorũ in cygnũ fuit cõuerſus. Delituit. ſic qdem legit: ſed cũ a deliq̃ſcendo ueniat: delicuit p ſcribendũ uideẽ: ut intelligamus eã in liquorẽ fuiſſe reſolutã.

Iambe in auẽ

Menephron

Puer in phocã

Adiacet his pleuron in q̃. pleuron ætoliæ urbs ẽ. Vnde Pleurõius. Opphias combe. Opphii filia: q̃ iãbe ab ĩterpte græco dicta ĩ auẽ: ne a filiis laceraretur fuit cõmutata. Inde calaureæ latoidos. Calaurea ĩſula eſt iuxta cretã a calauro neptuni filio declinata. eſt ẽt urbs locroꝝ.

Fungi ĩ homies

In qua maxime Latona colebatur. Vnde & latois uocaẽ. In uolucrem uerſi. Hic fuiſſe uidetur Cæix rex Trachynæ: q cũ tempeſtate in mari piſſet: Halcyoneq; ipſius uxor æoli filia flendo pire uellet: ambo ĩ aues halcyonides cõuerſi fuerũt: ut in. xi. Poeta plene deſcribit. Dextera cyllene ẽ. Cyllene mõs eſt arcadiæ Mercurii natiuitate notiſſimus a Cyllene nympha cognominatus. Eſt etiam cyllene Elienſiũ nauale. In q̃ cum matre menephron. taxat Menephrona quẽdã poeta: quẽ cum matre coire nõ puduit. Cephiſon pcul hinc. cephiſus fluuius eſt bœotiæ præterlabens Delphoſ: cuius filius ab Apolline in phocam: hoc ẽ uitulũ marinũ fuit conuerſus.

Eumeliq; domũ. eumelus filius fuit Admeti regis theſſaliæ: cuius filiã in auẽ cõuerſam fuiſſe: ait Oui. Ephyren pirenida. Corinthũ: in q̃ fons eſt pyrene. Scite aũt pirenida adiecit. nã multæ urbes eodẽ noĩe uocãtur: ut diximus. Apud corinthũ uero antiqtus hoĩes ferunẽ ex fungis ortos eẽ. Sed poſtq̃ colchis. Medea dolẽs creuſam creõtis corinthioꝝ regis filiã a Iaſone ſibi fuiſſe plãtã: quo die nuptiæ celebrabanẽ: coronã ex naphtha: q̃ igni uel lõgius poſito ſtati accẽdiẽ cõfectã uelut mũeri nouæ nuptæ miſit: q̃ ex funalibus ignẽ cõcipiẽs cũ totã regiã cõbureret: Medea ſpectãte Iaſone filiis laniatis a dracõibus alatis in aerem ſublata Athenas aduolauit: ubi ægeus eã nõ hoſpitio ſolũ: ſed etiã lecto ſibi copulauit: ex qua cum iam Medum filium ſuſcepiſſet: theſeus

ipſius qdem ægei filius: ſed quem pater nõdũ uiderat: athenas aduẽit: quẽ cũ & ſibi & filio ualde Medea timerẽt aconitum uenenũ: qđ e cerberi ſpũa natũ eẽ aiũt: pparauit: ægeoq; pſuaſit: ut illi tanq̃ hoſti pberet. Id uero cũ Theſeus foret hauſturus: capulo enſis uiſo agnitus a prẽ phibitus ẽ. Quare Medea nubes carminibus excitauit: qbus tecta una cũ filio. Medo theſei gladiũ fugiẽs in aſiam aduolauit. Vbi ut ſtrabo narrat: a qbuſdã diciẽ cũ Iaſone regnaſſe: ac ueſtẽ tenuiſſimã qua utebaẽ de ſuo noĩe Medeã appellaſſe. Cũ. n. p rege exiret faciẽ ſuã occultabat. Huic Medus filius regni ſucceſſor regiõi nomẽ ferẽ impoſuiſſe. Colchis. colchicis. Noua nupta.

Corpora uulgarunt pluuialibus edita fungis.
Sed poſtq̃ colchis arſit noua nupta uenenis:
Flagranteq; domum regis male uidit: utroq;
Sanguine natorum perfunditur impius enſis:
Vltaq; ſe mater male iaſonis effugit arma.
Hinc titaniacis ablata draconibus intrat
Palladias arces: quæ te iuſtiſſime phineu:
Teq; ſenex peripha pariter uidere uolantes.
Innexamq; nouis neptẽ polyphemonis alis.
Excipit hanc ægeus facto dãnandus in uno.
Nec ſatis hoſpitiũ ẽ. thalami quoq; fœdere iũgit:
Iamq; aderat theſeus proles ignara parenti:
Qui uirtute ſua bimarẽ pacauerat iſthmon.
Huius in exitium miſcet medea: quod olim
Attulerat ſecum ſcythicis aconiton ab oris.
Illud echidnææ memorante dentibus ortum
Eſſe canis. ſpecus eſt tenebroſa cæcus hiatu.
Eſt uia decliuis: per quã tirynthius heros
Reſtantem contraq; diem radioſq; micantes
Obliquantem oculos nexis adamante cathenis
Cerberon attraxit: rabida qui concitus ira
Impleuit pariter ternis latratibus auras.
Et ſparſit uirides ſpumis albentibus agros:
Has concreſſe putant: nactaſq; alimenta feracis
Fœcundiq; ſoli uires cepiſſe nocendi:
Quæ quia naſcuntur dura uiuacia caute.
Agreſtes aconita uocant. ea coniugis aſtu
Ipſe parens ægeus nato porrexit ut hoſti.
Sumpſerat ignara theſeus data pocula dextra:
Cum pater in capulo gladii cognouit eburno
Signa ſui generis facinuſq; excuſſit ab ore.
Effugit illa necem nebulis per carmina motis.
At genitor quãq̃ lætatur ſoſpite nato:
Attonitus tamen eſt geniti diſcrimine paruo
Committi potuiſſe nefas. fouet ignibus aras:
Muneribuſq; deos implet: feriuntq; ſecures

Creuſa creõtis corinthioꝝ regis filia. Vlta male. Q̃m mr̃ cũ eẽt: cões filios ĩterfecit. Titaniacis dracõibus. q ex titanũ ſanguie nati eſſe dñr.

Phineus & Periphas ĩ aues

Palladias arceſ. atheas: ubi Phineus. piphas & Polyphemõis neptis ĩ aues fuere cõuerſi. hæc uero fabulæ mihi ſunt ignotæ. Excipit hãc ægeus facto. Aegeus rex atheãꝝ cõſuluit oraculũ quomõ plẽ uirilẽ ſuſcipe poſſet: a quo cũ accipiſſet: ut prius q̃ Athenas reuerterẽẽ: cũ muliere coiret ad Pitheũ Troezenis regẽ pfectus ei oraculum cõmunicauit. Quo cognito Pitheus ei filiã Aethrã copulauit. Inde uero ægeus diſceſſurus uxorẽ iam grauidã ad ſaxũ ſolã cũ adduxiſſet: illi calceos gladiũq; ſubiecit. Vxori deĩde mãdauit: ut ſi maſculũ peret: eũ ad ſe nõ ãte mitteret: q̃ adultus ipſe p ſe reuoluto ſaxo gladiũ & calceos tollẽſ ſecũ ferret. Hinc. n. ægeus ſe cognituꝝ ſupabat: an quẽ æthra foret paritura: ſibi filius eẽt. Theſeus igiẽ cũ adoleuixiſſet indicãte mr̃e & ſaxũ reuoluit: & calceos & gladium ſuſtulit: athenaſq; pficiſcens multos latrones Iſthmũ obſidẽtes ĩterfecit. cũ uero athenas pueniſſet: nõ ante a prẽ agnitus eſt: q̃ capulũ gladii ſui: quẽ ſaxo pater ipſe ſubiecerat: aſpexit: quo cognito: poculũ uenenatũ ſtimulante Medea iã porrectũ e filii mãibus excuſſit.

Puella ĩ auem

Medea ad ægeum.

Aconitum ex Cerberi ſpumis.

Facto ĩ uno. In hoc uno fcõ: quo Medeã hoſpitio ſuſcepit. Proles ignara. Ignota legẽdum mihi uidetur: q̃uis fere ignara legaẽ. Aconitõ. herba ẽ preſentiſſimi ueneni απο της ακονης hoc eſt a cote dictum: quod in cotibus naſcatur: ut nõ ſolum Plinius: ſed ipſe quoq; ſcribit Ouidius. Echidneæ canis. Cerberi canis tricipitis. Nam ut refert Plinius in uigeſimo ſeptimo naturalis hiſtoriæ: Fabulæ narrauere aconitum e ſpumis cerberi canis ortum: extrahente eum ab inferis Hercule. Ideoq; apud heracleam ponticã: ubi monſtraẽ eius ad inferos aditus: gigni. Specus eſt. Iuxta Heracleam põticam: ubi Herculis ad inferos deſcẽſus mõſtratur. Tirynthius heros. Hercules a tiryntho pr̃ia cognomiatus. Reſtantẽ. reſiſtentẽ. Nexis adamante catenis. hoc eſt ex adamante cõfectis: ac per hoc firmiſſimis.

Vnde aconitũ

Ternis latratibus. qa tria habet capita. Quæ quia naſcuntur. Sic & Plinius q̃uis aliã quoq; nominis originem aſſignet: his quidem uerbis. Naſcitur ĩ nudis cautibus: quas aconas uocãt: & ĩde aconitũ dixere: nullo iuxta ne puluere qdem nutriente. Hanc aliqui rationem nominis attulere. Alii quoniam uis eadem in mortem eſſet: quæ cotibus ad ferri aciem deterendam: ſtatimq; admota uelocitas ſentiretur. Cõiugis aſtu. uxoris aſtutia. Ignara dextra. Ipſe inſcius. Facinuſq; excuſſit. Venenum ab ore filii repulit. At genitor q̃q̃. Theſei geſta cõmemorat poeta: quo cõmodius metamorphoſin ſcylle in auẽ cũ ſupiore fabula cõnecteẽ poſſit. Diſcrimĩe puo. pua differẽtia. Paulũ. n. abfuit: qn uenenũ theſeus hauriret.

Colla toroſa. Craſſa ac pinguia. Vinctorũ cornua. habentium cornua uittis colligata. Nullus erechthidis. Atheniẽſibus ab erechtheo rege dictis. Ea aũt feſta Theſeia a Theſeo uocata fuerũt. Agitãt. celebrant. Vi no ingeniũ faciẽte. Sic Horatius. Fœcundi calices quẽ nõ fecere diſertũ. Te maxĩe theſeu. Carmina referũq in theſei laudẽ canebant. Theſeus. n. ægei filius ex æthra Pitthei filia tot præclara geſſit: ut inter hercules unus numeret. Nã & Taurũ ab euryſteo ĩmiſſum atticã totã uaſtantẽ in Marathone iterfecit. & uarios græciæ latrones ſuſtulit. Marathõ aũt cãpus ẽ & ſilua iuxta Aethenas a Marathõe Heroe ut Pauſanias ſcribit cognomiatus. Vnde Marathõius declinat. Cretæi tauri.

Colla toroſa boum uinctorum cornua uittis.
Nullus erechthidis fertur celebratior illo
Illuxiſſe dies. agitant conuiuia patres:
Et medium uulgus. necnon & carmina uino
Ingenium faciente canunt. te maxime theſeu
Mirata eſt marathon cretæi ſanguine tauri.
Quodq; ſuã ſecurus arat cremyona colonus
Munus opuſq; tuum eſt. tellus epidauria per te
Clauigeram uidit uulcani occumbere prolem.
Vidit & immitem cephiſias ora procruſten.
Cercyonis letum uidit cerealis eleuſis.
Occidit ille ſcinis magnis male uiribus uſus:
Qui poterat curuare trabes: & agebat ab alto
Ad terram late ſparſuras corpora pinus.
Tutus ad alchathoen lelegeia mœnia limes
Compoſito ſcirone patet: ſparſiſq; latronis
Terra negat ſedem. ſedem negat oſſibus unda:
Quę iactata diu fertur duraſſe uetuſtas
In ſcopulos. ſcopulis nomen ſcironis inhęret:
Si titulos annoſq; tuos numerare uelimus:
Facta prement annos. pro te fortiſſime uota
Publica ſuſcipiũt. bacchi tibi ſumimus hauſtus.
Cõſonat aſſenſu populi precibuſq; fauentum
Regia: nec tota triſtis locus ullus in urbe eſt.
Nec tamẽ (uſq; adeo nulla eſt ſyncera uoluptas:
Sollicitumq; aliquid lætis interuenit) ægeus
Gaudia percepit nato ſecura recepto.

Theſei geſta

Cretẽſis. Ex creta. n. ab hercule ad Euryſteũ ductus ẽ. nã minos: ut fert. Neptuno ſacrificaturus uictimã optauit maieſtate illius dignã: cui neptunus taurũ optulit pulcherrimũ. Eũ cũ ſeruare uellet Minos: iratus Neptunus tauro furorẽ imiſit: quo tota fere inſula fuit deuaſtata. Ad eũ domãdũ miſſus eſt Hercules: quẽ uinctũ ad Euryſteũ duxit. Ab eo uero dimiſſus: cũ atticã deuaſtaret: a Theſeo fuit interfectus. Quodq; ſuã crẽmyona. crẽmyõ uicus eſt iuxta corinthũ: q diu a Crẽmyona ſue mr̃e & Calidonii & Erymãthii apro rũ fuit uexatus: q̃ a theſeo ĩterfecta ſecuros illius loci colonos præſtitit. Eſt ẽt Crẽmyõ urbs libyæ unde Crẽmyonius deriuat. Crẽmyon qdem a gracis p duplex m ſcribitur. Sed alterũ ab ouidio uerſus gratia ꝑtermiſſum uidet. Tellus epidauria. epidaurus urbs eſt peloponẽſi æſculapii templo nobilis: q̃ ut Stra. refert. Epitaurus antea uocabat. Clauigerã prolẽ uulcani. piphraſis ẽ piphiti latronis: q iuxta epidaurũ cũ hoſpites pimeret claua quadã. q̃ coryna uocabat: corynetus fuit cognomiatus. Is a Theſeo tãdẽ: ut ſcribit Diodorus fuit ĩterfectus. Vidit & imitẽ. Procruſtes: ut idẽ ſcribit Diodorus: eo in loco terræ atticæ: q Curdalus dicit: latrocinia exercens cogebat hoſpites ſupra lectum aliquẽ aſcẽdere: quo ſi lõgiores fuiſſent: pars ſupeminens ãputabat. Qui uero breuiores fuiſſent: pedibus diſtẽdebant: a q re Procruſtes ẽt fuit cognomiatus. Nã προκρουω unde declinat: ſignificat impello. Is quoq; a theſeo fuit interfectus. Immitẽ. crudelẽ. Cephiſias ora. regio quæ a cephiſo Bœotiæ fluuio alluitur. Cercyõis letũ. cercyon itẽ latro arcadicus: qui apud Eleuſinam uiatores ad certamẽ ꝓuocabat: uictoſq; ĩterficiebat: a Theſeo fuit ĩterẽptus. Eleuſis aũt urbs eſt atticæ: ubi cereris ẽ templũ: a qua cerealis fuit cognominata. Occidit ille ſcinis. Scinis latro fuit Iſthmũ obſidens: ut in qnto refert Diodorus: q duas pinus flectebat: ac utriq; hoĩs brachia alligabat. deinde ſurſum emittens corpus ui diſcerptũ maximo cruciatu afficiebat. Iſtũ quoq; Theſeus ĩteremit. Tutus ad alcathoen. alcathoe eadẽ eſſe uidet cũ Megaris: urbs media ĩter pelopõneſum. Atticam & bœotiã. q̃ ab Alcathoo Pelopis filio: q Megareo regi ut pauſanias ſcribit: in regno ſucceſſit fuit denominata. Cũ. n. leo quẽ Citheroniũ appellarũt: Enippum Megarei regis filiũ interfeciſſet: Megareus ipſe & filiæ nuptias & regni ſucceſſionẽ ei ꝓpoſuit: qui leonẽ citheroniũ ſtrauiſſet. Alcathous uero Pelipis filius feram aggreſſus cum uictor euaſiſſet: regnum ſuſcepit ac ĩter alia quæ geſſit: templum ædificauit: quod Agreſtis & apollinis & dianæ uoluit appellari. Lelegia mœnia. a lelege ædificata. Nã ut idẽ Pauſanias narrat: Megarẽſes aiũt duodecim poſt Cara phoronei filiũ ſæculis Lelega ex ægypto ꝓfectũ regnum optinuiſſe eoq; regnante ſe Leleges uocatos fuiſſe: quod quidem & Strabo ſignificat: cum ingt Cares cũ prius leleges & inſulares eẽnt: fauẽtibus Cretẽſibus q miletũ cõdidere: in cõtinẽte habitare cœpiſſe. Cõpoſito ſcirone. Sepulto. ſublato. Scirõ aũt latro fuit: qui ea Megaridis loca habitauit: q̃ ab eo ſcironia ſaxa uocãtur. Is pegrinos illac trãſeuntes cogebat ſeipſos de pcipiti loco iactare: uel deductos ſupra ſcopulũ abruptũ ipſe calce in mare ꝓiiciebat. Scopulis nomẽ ſcironis ĩhæret. ut refert Stra. Scironides petræ atticis finibus imminẽt: iuxta mare trãſitũ nõ relinquẽtes. Supra eas aũt uia eſt in atticã. atq; megara ab Iſthmo ducens. Cauũ

Sciro/nis oſſa in ſco/pulos

quoq; uentũ ab illis ſaxis flantẽ ꝓcellaſq; cientẽ ſcirona Atheniẽſes uocant. Fingit aũt poeta oſſa ſcironis ĩ mare ꝓiecti fuiſſe in ſcopulos cõuerſa. Facta ꝑmẽt ãnos. hoc eſt geſta tua numero ãnos ſupabũt. Pro te fortiſſime uota. Theſeia ſignificat: q̃ feſta in Theſei honorẽ Atheniẽſes inſtituerũt. Vſq; adeo nulla ẽ. parentheſis eſt: ſñiam loco maxĩe accõmodatã cõtinens. Bella parat minos. minoẽ iouis filiũ ex europa regẽ fuiſſe cretæ notius ẽ: q̃ ut ſit exponendũ. Huic androgeus filius fuit athletico certamine clarus: q cũ athenis ex paleſtra uictoriã reportaſſet: maximã in ſe inuidiã cõcitauit. Quapp inſidiis ægei athenienſiũ regis occiſus cũ domũ nõ rediret: Minos pr̃ aduerſus atheniẽſes bellũ mouit ipſis & peſtilentiã & famẽ imꝑcatus: ut androgei cædẽ ulciſceret. auctores Plutar. & Diod. prius aũt q̃ oppugnare cœpiſſet athenas: uaria ſibi auxilia cõparauit: q̃ſdã q; inſulas expugnauit: q̃s enumerat poeta: ac ſi q̃ in his metamor. fuit facta deſcribit. Firmiſſimus. ferociſſimus. Ira pr̃ia. pr̃i cõueniente ob filii cædẽ. Iuſtis armis. bello iuſto: qppe qđ fuit ſuſceptũ ꝓ filii cæde ulciſcenda. Quaq; patẽt aditus. quocũq; nauibus poterat ꝑuenir. Hĩc anaphen ſibi iũgit. anaphe iſula ẽ ĩ cretico pelago ũa ex ſporadibus iuxta theras: q̃ a Mẽbliaro: q una cũ Cadmo ad q̃rẽdam europã nauigauit: Mẽbliaros fuit appellata. deĩde argõautis a tẽpeſtate uexatis caligineq; optis cũ apparuiſſet: anaphe ἀπὸ του ἀναφαίνειν fuit cognominata. Et hinc ſtymphalea regna. ſtymphalus qdem urbs eſt arcadiæ. Sed de hac mihi poeta ſentire nõ uidet: cũ inſulas enumeret ſibi a minoe cõciliatas. forſitan aũt deprauatus ẽ hic uerſus: q hinc aduerbio craſo aſtypalæia expoſcere ur̃. Eſt. n. Aſtypalæa iſula: una ex cycladibus: ab aſtypalæa ancæi mr̃e denoiata. nã antea a caribus hĩtata pirrha: primũ. dein de palæa. tum θεῶν τράπεζα. hoc eſt deorũ mẽſa fuit appellata. Et ãt etiã alia eiuſdẽ nois cũ urbe ĩter Rhodũ & Cretã. Eſt & nomẽ duarũ urbiũ quarũ altera eſt in Co inſula. altera ĩ ſamo. Vñ aſtypalæeus & aſtypalæata declinat. Hinc humilẽ myconẽ. Mycõe q̃ & myconus a Stra. uocat: ũa eſt ex cycladibus. In ea uero inſula dñr iacere nouiſſimi gigantũ ab hercule lapidibus obruti. Fere aũt myconii ſunt calui. Cretoſaq; rura tymoli. ſic qdem corrupte. Cymoli uero p̃ recte legit. eſt. n. cymolus q̃ & Echinuſa inſula in cretico mari: una ex ſporadibus: a q̃ terra cymolia nũcupat: ut Strabo ſcribit: ad quod alludens poeta cretoſa Cymoli rura appellat. In illa nãq; effodit Creta: quæ cymolia dr̃: purgãdis ueſtibus apta. Florentẽq; tyron cyprũ. hic quoq; uerſus mihi uidet eſſe deprauatus. Cũ. n. poeta enumeret inſulas cretæ uicinas quas ſibi minos adiũxit: impite admodũ ſporadibus atq; cycladibus tyron: q̃ phœniciæ adiacet: ac cyprũ quæ Syriæ admiſceret. Forſitan aũt nõ tyron ac cyprũ: ſed Siphnũ & ſcyron eſt legendum. Siphnos. n. iſula eſt cymolo ꝓpinqua uiſu ſpectabilis: a ſiphno Sunio dicta. Nã ante illũ Merope uocabat & acis: ut Pli. ſcribit. Scyros aũt una eſt & ipſa ex cycladibus patria Lycomedis Achillis & Deidamiæ nuptiis clara. Planãq; ſeriphõ. Seriphos una eſt ex cycladibus adeo lapidoſa: ut q ſeriphiis cõuiciant: id inſpecta obueniſſe gorgone cauſentur. nã ut refert ſtrabo: in illa facta eſſe uulgãtur quæ a poetis ficta fuerũt. Dycten piſcatorẽ arcã adduxiſſe retibus: in q̃ Perſeus cũ matre Danae cõtinebat: cũ utrũq; pr̃ Acriſius in mare ꝓieciſſet. In illa uero inſula Perſeus educatus fuiſſe ꝓditur: q cũ caput gorgonis allatũ Seriphiis oſtẽdiſſet: uniuerſos mutaſſe in lapides: idq; in mr̃is ultionẽ factitaſſe: qa illis adiutoribus Seriphi rex Polydectes nuptiis inuitã adegiſſet. Marmoreãq; paron. paros etiã una eſt ex cycladibus primo platea: deinde minois appellata: quæ lapidẽ ꝓducit: quẽ pariũ uocant ad marmoreas ſculpturas aptiſſimũ. Ex ea natus eſt Archilochus poeta: q corrupte apud Strabonẽ antilochus eſt ſcriptus. Ad qđ alludens Horatius ingt. Parios ego primus iãbos oſtẽdi latio. Quãq; impia ꝓdidit arnen Sithonis. quænã fuerit illa ſithonis puella: q̃ accepto auro hoſtibus Arnen inſulã ꝓdiderit: atq; ĩ monedulã auẽ auri maxĩe furacẽ conuerſa fuerit: nõ memini me legiſſe. Scithonis. thracia mulier. eſt. n. ſithonia thraciæ pars Macedoniæ finitima. unde ſithoniæ niues: apud Verg. dñr. Velata monedula. tecta. coopta. monedula uero auis eſt e gracculorũ genere ſic dicta: quaſi monetula: q; monetæ amor capiatur. At nõ olearos. didymeq;. iſulæ ſunt ægei ex cycladibus: q̃ Minoi aduerſus atheniẽſes auxiliũ nõ tulerũt. Oliaros aũt p ĩ nõ p e in penultia ſcribit: inſula eſt una ex cycladibus Sidoniorũ colonia: ut Heraclides põticus ſcribit. Didymeq; didyme iſula eſt ex cycladibus una: a figura ſic appellata gemella nãq; ur̃. didymi. n. gemelli dñr. eodẽ noie inſula eſt in freto ſiculo una ex æoliis. Et tenos. inſula ẽ una ex cycladibus Tenos ut ſtrabo refert: urbẽ nõ ſane magnã hñs uerũ Neptuni fanũ ampliſſimũ ĩ luco extra muros ſpectatu dignũ. ĩ eo capaciſſima diſcũbentiũ cõ

Bella parat minos: qui quãq̃ milite. quãq̃
Claſſe ualet: patria tamẽ eſt firmiſſimus ira:
Androgeiq; necem iuſtis ulciſcitur armis.
Ante tamen bello uires acquirit amicas:
Quaq; patent aditus: uolucri freta claſſe perrat.
Hinc anaphen ſibi iungit: & aſtypaleia regna.
Promiſſis anaphen. regna aſtypaleia bello.
Hinc humilem myconen: cretoſaq; rura cymoli:
Florentemq; tyron. cypron. planamq; ſeriphon:
Marmoreãq; paron: quãq; impia ꝓdidit arnen:
Sithonis accepto q; auara popoſcerat auro:
Mutata eſt in auem: quę nunc quoq; diligit aurũ
Nigra pedes. nigris uelata monedula pennis.
At non oliaros didymeq; & tenos & andros
Et gyaros: nitidæq; ferax peparethos oliuæ
Gnoſiacas iuuere rates. latere inde ſiniſtro

aluaꝝ ædificata ſũt triclinia: q^d ſignũ eſt frequẽtem finitimoꝝ multitudinẽ eo cõuenire ſolitã: q una Neptuno ſacrificia celebrarẽt. Et andros. una ẽ ex cyclabus andros ab andro Anii filio cognominata. gyaros aũt una eſt ex ſporadibus.

Nitideq; ferax peparethos oliuæ. peparethos inſula eſt una ex cycladibus oleo abundãs. Oenopiam minos petit. ſic qdem in omnibus quæ mihi uidere contigit exemplaribus legitur. Sed niſi apud Strabonem eſt mendum: œnonam legendũ eſt. nam quæ inſula poſtea ægina fuit appellata: ab ægina æaci matre: quã iupiter: ut ſcribit Dio. ex Phliunte raptam in illam trãſtulit inſulam: antea œnona ut Stephanus etiam ſcribit: Vnde œnoneus œnoniuſq; declinatur. Deniq; apud græcoꝝ quemq̃ non memini me œnopiã legiſſe. uocabatur. Fuit autem inſula nobiliſſima ut quæ & maris olim tenuerit imperium: & æacidaꝝ origo fuerit. Sane ægina locus eſt etiam Epidauriæ terræ. Sed ipſe æacus æginam. æacum Iouis fuiſſe filium cõſtat: cui tres filii fuerũt Telamon, Peleus. Phocus. Admonitus patrii luctus. paternæ mœſticiæ: quã de filio conceperat. Populoꝝ centum. nam Creta centum olim urbes habuiſſe fertur. Tumulo. filii ſepulchro. Huic aſopiades. æacus Aſopi nepos. ægina. n. æaci mater filia fuit Aſopi fluuii. Stabunt magno. conſtabunt. Lyctia cretenſis. a lycto Cretæ urbe a Lycto deucalionis filio cognominata.

Veteris formæ. priſtinæ pulchritudinis. Nam cephalus: ut etiã pauſanias ſcribit: formoſiſſimus fuit. Popularis oliuæ. in attica natæ populoue gratæ. Maior hẽt. cauſa cur a dextra læuaq; clyton & Buten haberet. Maiores. n. natu in medio minoꝝ incedere ſolent. hic aũt pallas unus e filiis pandionis athenaꝝ regis fuit. quatuor enim filii: ut ſcribit Stra. pandioni fuerunt. Aegeus. Lycus. Pallas. Niſus. Peragit mãdata. exponit mãdata: q̃ ab athenienſibus accepat. Fœduſq; refert. cõmemorat fœdus a ſuis maioribus cũ æginetis percuſſum. Imperium. regnum. Totius achæidos. achaiæ & græciæ. Peti. appeti a Minoe. hoc autem ait: quo facilius æaco pſeadeat: ut athenienſibus contra Minoẽ ferat auxilium.

In capulo regni. in ſceptro. Athenæ. athenienſes: continens enim pro contento frequenter ponitur a poetis. Aeaci autem oratio maximã præ ſe fert in athenienſes & beniuolẽtiam & benignitatẽ. Et ois eat. ueniat. uobiſcũ ſubaudiatˀ. Robora. uires. Supat mihi miles & hoſti. hoc eſt. mihi milites ſuperſunt: & adiuuandos amicos & ad repellẽdos hoſtes. Gratia diis. ſit ſubaudiatˀ. Diis. n. gratias agit æacus. Felix & inexcuſabile tp̃s. mihi eſt ſubintelligatˀ. hoc aũt uerbũ eſt ſæpenumero elegãter ꝑtermittitˀ. Obuia ꝓceſſit. obuiam uenit. Inde. ex iis. Hæc autem narrantur: ut concinnius ad formicarum metamorphoſin in homines exponendam deſcendat.

Oenopiam minos petit æacideia regna.
Oenopiam ueteres appellauere. ſed ipſe
Aeacus ęginam genitricis nomine dixit.
Turba ruit: tantaq; uirum cognoſcere fama
Expetit. occurrunt illi Telamonq; minorq;
Quã telamon peleus: & proles tertia phocus.
Ipſe quoq; egreditur tardus grauitate ſenili
Aeacus: & quæ ſit ueniendi cauſa requirit.
Admonitus patrii luctus ſuſpirat: & illi
Dicta refert rector populorum talia centum.
Arma iuues oro pro nato ſumpta: piæq;
pars ſis militiæ. tumulo ſolatia poſco:
Huic aſopiades petis irrita dixit: & urbi
Non facienda meæ. neq; enim coniunctior ulla
Cæcropidis hac eſt tellus. ea fœdera nobis.
Triſtis abit: ſtabuntq; tibi tua fœdera magno:
Dixit. & utilius bellum putat eſſe minari:
Quã gerere: atq; ſuas ibi pręconſumere uires.
Claſſis ab Oenopiis etiam nunc lyctia muris
Spectari poterat: cum pleno concita uelo
Attica puppis adeſt: & portus intrat amicos:
Quæ cephalum patriæq; ſimul mãdata ferebat.
Aeacidæ iuuenes longo poſt tempore uiſum
Agnouere tamen cephalum: dextraſq; dederunt.
Inq; patris duxere domum. ſpectabilis heros
Et ueteris retinens etiam nunc pignora formæ
Ingreditur ramum tenens popularis oliuæ:
Et dextra leuaq; duos ętate minores.
Maior habet clyton & buten pallante creatos.
Poſtq̃ congreſſi primi ſua uerba tulerunt
Cæcropidę: cephalus peragit: mandata: rogatq;
Auxilium fœduſq; refert: & iura parentum.
Imperiumq; peti totius achęidos addit.
Sic ubi mandatam iuuit facundia cauſam:
Aeacus in capulo regni nitente ſiniſtra
Ne petite auxilium: ſed ſumite dixit athenę.
Nec dubie uires: quas hęc habet inſula: ueſtras
Ducite: & omnis eat rerum ſtatus iſte mearum.
Robora non deſunt. ſuperat mihi miles & hoſti.
Gratia diis. felix & inexcuſabile tempus.
Immo ita ſit cephalus: creſcat tua ciuibus opto
Vrbs ait: adueniens equidem modo gaudia cepi:
Cum tam pulchra mihi. tam par ętate iuuentus
Obuia proceſſit. multos tamen inde requiro:
Quos quõdam uidi ueſtra prius urbe receptus.

Aeacus ingemuit: triſtiq; ita uoce locutus:
Flebile principium melior fortuna ſecuta eſt.
Hanc utinam uobiſ poſſem memorare. ſine ullo
Ordĩe nũc repetã: neu lõga ambage morer uos:
Oſſa ciniſq; iacent: memori quos mente requiriſ:
Et quota pars illi rerum periere mearum?
Dira lues populis ira iunonis iniquæ
Incidit exoſæ dictas a pellice terras.
Dum uiſum eſt mortale malum: tantæq; latebat
Cauſa nocens cladis: pugnatũ eſt arte medendi.
Exitium ſuperabat opes: uictęq; iacebant.
Principio cælum ſpiſſa caligine terras
Præſſit: & ignauos incluſit nubibus æſtus.
Dumq; quater plenis expleuit cornibus orbem
Luna. quater plenum tenuata retexuit orbem
Letiferis calidi ſpirarunt ęſtibus auſtri.
Conſtat & in fontes uitium ueniſſe lacuſq;:
Miliaque incultos ſerpentum multa per agros
Erraſſe: atq; ſuis fluuios temeraſſe uenenis.
Strage canum primo uolucrumq; auiũq; boũq;
Inque feris ſubiti deprenſa potentia morbi eſt.
Concidere infelix ualidos miratur arator
Inter opus tauros: medioq; recumbere ſulco.
Lanigeris gregibus balatus dantibus ægros
Sponte ſua lanæq; cadunt: & corpore tabent.
Acer equus quondam magnæq; in puluere famæ
Degenerat. palmæ ueterumq; oblitus honorum
Ad præſepe gemit morbo moriturus inerti.
Non aper iraſci meminit. nec fidere curſu
Cerua. nec armentis incurrere fortibus urſi.
Omnia languor habet. ſiluis agriſque uiiſque.
Corpora fœda iacent. uitiantur odoribus aurę.
Mira loquar. non illa canes auidæque uolucres.
Non cani tetigere lupi. dilapſa liqueſcunt:
Afflatuque nocent. & agunt contagia late.
Peruenit ad miſeros damno grauiore colonos
Peſtis: & in magnę dominatur mœnibus urbis
Viſcera torrentur primo: flammiſq; fatiſcunt.
Indicium rubor eſt & ductus anhelitus igni.
Aſpera lingua tumet: tepidiſq; arentia uentis
Ora patent. auræque graues captantur hiatu.
Non ſtratum. non ulla pati uelamina poſſunt.
Dura ſed in terra ponunt precordia. ne fit
Corpus hũo gelidũ. ſed humus de corpe feruet.
Nec moderator adeſt: inq; ipſos ſęua medentes

Memorare. prolixius narrare. Sine ullo ordine. ſine ullo prohæmio. Longa ambage. ſuperflua oratione. Deſcribit autem poeta formicaꝝ mutationem in Myrmidonas. Cum enim iunonis ira æginæ incolæ peſtilentia fuiſſent abſumpti: æacus iouem patrem rogauit: ut aut ſibi populum ſuum reſtitueret: aut ſe quoque uita priuaret. Iupiter uero Aeaci precibus motus quot quot formicæ in antiqua quercu erant: in homines cõmutauit: quibus æacus agros diuiſit. Oſſa ciniſq; iacent mortui ſunt. Et quota pars. ac ſi diceret minima. Lues. peſtis. A pellice. æginã quã iuno odio perſequebatur: quippe cum q̃ iupiter coiuiſſet. Eleganter autem ſciteq; ea omnia deſcribit poeta: quæ tempore peſtis accidere ſolent. Opes. auxilia. Preſſit. oppreſſit. occupauit. Et ignauos æſtus. ab effectu: q; ignauos homines reddant & pigros. Dumq; quater plenis. per quatuor inquit menſes auſtri uenti morboſi ſpirarunt. Luna enim ſingulis qbuſq; menſibus creſcit ac decreſcit. Lætiferis æſtibus. peſtiferis feruoribns. Vitium. aeris. corruptionem. Temeraſſe. corrupiſſe. Strage canũ primo. hæc ex primo iliados ſumpta eſſe uidentur. nam Homerus peſtem in exercitum græcorum apollinis ira ĩmiſſam deſcribens aſſerit primo canes muloſq; interiiſſe. Tabẽt putreſcũt: ac macilente fiunt. Palmæ. uictoriæ. Veterũ honorum. antiquæ gloriæ. Non aper iraſci meminit. protozeugma eſt. meminit enim uerbum ad duos qui ſequuntur nominatiuos eſt referendum. Incurrere. impetum facere. Omnia lãguor habet. omnia inquit animalia languida & ĩfirma ſunt effecta. Corpora fœda. cadauera fœtentia. Odoribus. cadauerum fœtoribus. quãq̃ odores fere in bonã accipiantur partem: ac pro iis quæ nares delectant ponantur. Et agunt cõtagia late. corruptionem inquit longe mittunt.

Formicæ ĩ homines

Peſtilẽtiæ deſcriptio

Liqueſcunt. reſoluuntur. Flãmiſq; fatiſcunt. hoc eſt. ardore quodam inteſtino reſoluunˀ. eleganter autem omnia deſcribit poeta: quæ peſte laborantibus ſolẽt euenire. Indicium rubor ẽ. rubor faciei inquit indicat uiſcera eſſe ĩflãmata.

Tumet. inflatur. Arentia ora. arida & ſicca.

Ventis tepidis. auſtris. Patent. aperta ſunt & tenentur. Auræ graues. pernicioſæ. Non ſtratum. lectum. Dura præcordia. corpora inflata & aſpera: ut a parte totum ĩtelligamus. Sunt. n. præcordia: ut Plinius in undecimo naturalis hiſtoriæ ſcribit: membranæ tenuiſſimæ quibus exta homini ab inferiore uiſcerum parte ſeparantur: Sic dicta quia cordi prætenduntur quæ græci phrenas appellant: quod illis ſuptilitas mentis accepta feratˀ. Moderator. rector. medicus.

Erumpit clades: obſuntq; auctoribus artes:
Quo propior quiſq; eſt: ſeruitq; fidelius ęgro:
In partem leti citius uenit: atq; ſalutis
Spes abiit. finemque uident in funere morbi.
Indulgent animis: & nulla quid utile cura eſt.
Vtile enim nihil eſt. paſſim poſitoque pudore
Fontibus & fluuiis puteiſque capacibus hærent
Nec ſitis eſt extincta prius: ꝗ uita bibendo.
Inde graues morbo nequeunt cõſurgere. & ipſis
Immoriuntur aquis. aliquis tamẽ haurit & illas.
Tantaque ſunt miſeris inuiſi tedia lecti:
Proſiliunt. aut ſi prohibent conſiſtere uires:
Corpora deuoluunt in humũ: fugiuntq; penates
Quiſq; ſuos. ſua cuiq; domus funeſta uidetur.
Et quia cauſa latet: locus eſt in crimine notus.
Semianimes errare uiis: dum ſtare ualebant:
Aſpiceres. flentes alios. terraque iacentes:
Laſſaq; uerſantes ſupremo lumina motu.
Membraque pendentis tendunt ad ſidera cæli
Hic. illic ubi mors deprenderat exhalantes.
Quid mihi tunc animi fuit? aut quid debuit eſſe?
Vt uitam odiſſem: & cuperem pars eſſe meo℞.
Quo ſe cũque acies oculorũ flexerat: illic
Vulgus erat ſtratum: ueluti cum putrida motis
Poma cadunt ramis: agitatęq; ilice glandes.
Templa uides contra gradibus ſublimia longiſ:
Iupiter illa tenet. quis non altaribus illis
Irrita thura dedit? quotiens pro coniuge coniũx.
Pro nato genitor dum uerba precantia dixit:
Non exoratis animam finiuit in aris?
Inq; manu thuris pars inconſumpta reperta eſt?
Admoti quotiens templis: dum uota ſacerdos
Concipit & fundit purum inter cornua uinum:
Haud expectato ceciderunt uulnere tauri?
Ipſe ego ſacra ioui pro me patriaque tribuſq;
Cum facerem natis: mugitus uictima diros
Edidit: & ſubito collapſa ſine ictibus ullis
Exiguo tinxit ſubiectos ſanguine cultros.
Fibra quoque ægra notas ueri monituſq; deorũ
Perdiderat. triſtes penetrant ad uiſcera morbi.
Ante ſacros uidi proiecta cadauera poſtes.
Ante ipſas: quo mors foret inuidioſior: aras.
Pars animum laqueo claudunt: mortiſq; timorẽ
Morte fugant: ultroq; uocant uenientia fata.
Corpora miſſa neci nullis de more feruntur

Erumpit. inuadit. Obſuntq; auctoribus artes. medicæ ĩquit artes ſuis profeſſoribus nocẽt. Peſte enim medici quoq; corripiebantur. Leti. mortis. Finemq; uidet in funere morbi. ordo ẽ & ſenſus. fineq; morbi in funere & morte uidẽt. Indulgẽt animis. hoceſt faciunt quicquid ipſis libet. Quid utile. hoc uerbum ſit ſubintelligatur: ut ſit ſenſus. & nulla cura ẽ quit ſit utile. Haurit. bibit. Et illas. etiam illas cadaueribus infectas: in quibus multi moriebanẽ. Tantaq; ſũt miſeris. adeo autem ĩquit inuiſos habẽt lectos: ut ex illis proſiliant. Aut ſi prohibent. hoc eſt. ſi cui ſunt tam exiguæ uires: ut ſtare non poſſit atq; e lecto deſilire: deuoluit ſe quoquo modo põt in humum. In crimine. ĩ culpa. Semianimes. ſemimortuos. Pendentis. impendentis. imminentis. Hic. illic. Paſſim & ubiq;. Exhalantes. expirantes. Quid animi. qualis animus. Vt uitam odiſſem. qualem animum habere debuerit æacus ipſe exponit. Talem ĩquit animum debui habere: ut uitam odiſſem: ac mortuus eſſe cuperem. Flexerat. conuerterat. Cõtra. e regione. Sublimia. alta. Irritatura. uana nihilo cõferẽtia. Nõ exoratis diis ſubaudiaẽ. Admoti tẽplis. adducti in tẽpla. Dũ uota ſacerdos Cõcipit. dũ ſacerdos pcaẽ deos. Pu℞ uinũ. me℞ ſine aqua. mero nãq; in ſacrificiis quemadmodum & nos priſci utebantur. Haud expectato uulnere. nõ expectato ictu. Fibra quoq; ægra. uitiata. Fibras autem uictimarum haruſpices inſpiciebant: quo prædicere futura poſſent. Notas ueri. ſigna quibus uerum cognoſcitur. Monitus. admonitiones deorum. Triſtes morbi. ab effectu ꝙ triſticiam pariant morbi triſtes uocantur. Ad uiſcera. ad inteſtina corrumpenda

Ante ſacros poſtes. ante ſacras templorum ianuas. Pars animam laqueo claudunt. pars inquit ſe ſuſpendunt & ſtrangulant. Venictia fata. uenientem mortem. Feruntur. efferũtur. nã extra urbem cadauera ſepeliebanturr Nullis funeribus. nullis exequiarum honoribus.

Funeribus. neq; enim capiebant funera portæ:
Aut inhumata premunt terras: aut dantur ĩ altoſ
Indotata rogos. & iam reuerentia nulla eſt.
Deq; rogis pugnãt: alieniſq; ignibus ardent.
Qui lachryment deſunt: indefletęq; uagantur
Natorum ꝑ matrumq; animæ iuuenũq; ſenũq;.
Nec locus in tumulos: nec ſufficit arbor in ignes.
Attonitus tanto miſerarum turbine rerum:
Iupiter o dixi: ſi te non falſa loquuntur
Iſſe ſub aſopidos quondam amplexus æginę:
Nec te magne pater noſtri pudet eſſe parentem:
Aut mihi redde meos: aut me quoq; cõde ſepul (chro.
Ille notã fulgore dedit tonitruq; ſecũdo.
Accipio: ſint que iſta precor felicia mentis
Signa tuę dixi: quæ das mihi pignoris omen.
Forte fuit iuxta patulis rariſſima ramis
Sacra ioui quercus de ſemine dodonæo.
Hic nos frugilegas aſpeximus agmine longo
Grande onus exiguo formicas ore gerentes:
Rugoſoq; ſuum ſeruantes cortice callem.
Dum nume℞ miror: totidem pater optime dixi
Tu mihi da ciues. & inania mœnia ſupple.
Intremuit: ramiſq; ſonum ſine flamine motis
Alta dedit quercus. pauido mihi mẽbra timore
Horruerant. ſtabantq; comæ. tamen oſcula terrę
Roboribuſq; dedi. nec me ſperare fatebar.
Sperabam tamen: atq; animo mea uota fouebã.
Nox ſubit: & curis exercita corpora ſomnus
Occupat. ante oculos eadẽ mihi quercus adeſſe:
Et rami totidem: totidemq; animalia ramis
Ferre ſuis uiſa eſt: pariterq; tremiſere motu:
Graniferumq; agmen ſubiectis ſpargere in aruiſ.
Creſcere quod ſubito maius maiuſq; uidetur.
Ac ſe tollere humo: rectoq; aſſiſtere trunco:
Et maciem numerumq; pedum nigrũq; colorem
Ponere: & humanam membris ĩducere formam:
Somnus abit. damno uigilãs mea uiſa: querorq;
In ſuperis opis eſſe nihil. at in ædibus ingens
Murmur erat: uoceſq; hominũ exaudire uidebar
Iam mihi deſuetas. dũ ſuſpicor has quoq; ſomni
Eſſe: uenit telamon properus: foribuſq; recluſis
Speque fideq; pater dixit maiora uidebis.
Egrederẽ. egredior: qualeſq; in imagine ſomni
Viſus eram uidiſſe uiros: ex ordine tales
Aſpicio noſcoque. adeunt: regemq; ſalutant.

Neq; enim capiebant funera portæ. incredibilem funerum multitudinem fuiſſe æacus oſtendit: cum per urbis portas efferri non poſſent.

Aud inhumata premunt terras. aut inſepulta iacent in terra. Aut dantur in altos indotata rogos. aut inquit ſine ullo ſepulturæ honore ĩ ignes mittuntur. In tumulos. ad ſepulchra faciẽda. In ignes. in rogos extruendos: per q̃ ſignificatur cadauerum maximam fuiſſe multitudinem. Tanto turbine. tanto perturbatione & inuolutione rerum. Falſa. falſo. nomẽ enim ꝑ aduerbio eſt poſitum. Loquuntur. homines.

Iſſe ſub amplexus quondam aſopidos æginæ. concubuiſſe cum ægina aſopi filia. hic autem uerſus aliquid uitii contraxiſſe uidetur: quod quidẽ ſi opus poeta emendaſſet: facile ſuſtuliſſet. Forſitan autem ſic eſſet legendũ. Iſſe ſub Aſopidos quondam amplexus Aeginæ. q̃uis Aſopus ſecũdam producat. Sic aũt erit ſpondaicus uerſus.

Aſopidos æginæ. aſopi filiæ. Eſt enim Aſopuſ Achaiæ fluuius in ſinum corinthium labens.

Notam. ſignum. Fulgore. fulguris ſplẽdore.

Quæ das mihi pignoris omen. quæ mihi pro pignoris ſigno oſtendis. De ſemine dodonæo. laus a loco. Dodona enim urbs eſt moloſſidis ĩ epiro: iuxta quã fuit ſilua. Ioui dicata: in qua columbæ reſponſa dabãt. Dicta eſt autem Dodona uel a dodona una ex oceani nymphis Vel a dodono iouis & Europe filio uel a Dodone fluuio ut ſtephanus ait. Vnde Dodonius dodoneuſq; deriuatur. Hinc eſt prouerbium. Aes dodoneum: in eos qui nimium multa loquũtur. Frugilegas. fruges ac grana colligentes. Rugoſo cortice. aſpera pelle. Sine flamine. ſine uento.

Stabant. erectæ erant. Exercita. defatigata. ẽ autem ſententia generalis. Graniferum agmẽ. multitudinem formicarum grana ferentium.

Spargere in aruis ſubiectis. ſi eſſet ſoluta oratio in arua ſubiecta diceretur. Recto trunco. corpore erecto & pectore. Mea uiſa. mea inſomnia. peq; fideq; maiora hoc eſt maiora q̃ ut ſperanda credendaq; ſint. Adeunt. accedũt ad me.

Myrmidonaſq; uoco.ἀπὸ τῶν μυρμήκων hocea formicis quidem myrmidonas appellatos fuiſſe ait poeta:ut q fabulæ aſtipuletur.Strabo autem ſcribit æginẽſes myrmidonas dictos: non ut in fabulis canitur: ꝙ magna inualeſcente peſtilẽtia formicæ æaco precãte in homines uerſæ fuerint.ſed quia formicarum more terram fodientes ad petras eam apportarent:ut agri colẽdi materiam haberent:ac foſſas incolerẽt:ne latericiam facere atq; ædificare cogerentur. Pares annis.eadem nãq; nocte omnes nati eẽ uidebantur. Eurus enim attulerat.parẽthesis eſt expoſitionem continens a poeta inſerta. Menſæ.cœnæ.conuiuio. Iubar.ſplendorem. Aureus ſol.pulcher.ac ſplendidus. Cui grandior ætas.cauſa cur filii pallantis ad cephalum conuenerint.ille enim maior natu erat. Ad regẽ æacũ.

Vnde myrmidones

Fraterq;.peleus. Cum quis.quibuſcũ. Aeoliden.cephalum æoli filium. Sũ nemorum ſtudioſus.hoc eſt uenationibus delector: & ferarũ cæde. Sylua.arbore.continens enim pro contento poſitum eſt. Si cornus.nodus ineſſet: cornus enim nodoſa eſt arbor. Vnde ſit.ex qua arbore ſit. Telum iaculabile. periphraſis eſt iaculi Actæis.athenienſibus. Specie.pulchritudine. Vſum.utilitatem. Fortunaq; miſſum non regit.hoc eſt.nulli ſubiicitur fortunæ. Fruſtra enĩ nũq̃ mittitur. Iuuenis nereius.phocus Nerei nepos.Nam æacus cum ex pſamathe Nerei filia ſuſtulit. Quis auctor.quis fuerit dator tam magni muneris. Ille refert.cephalus. Et cætera nota pudore.ordo eſt & ſenſus & ſilet ac reticet cephalus ob pudorem cætera quæ nota erãt: qua mercede illud iaculum ab uxore acceperit.

Laculũ mirãdũ

Neq; enim refert cephalus ſe ob pulchritudinẽ ſuam ab uxore accepiſſe. Tulerit.acceperit.

Tactuſq; dolore.commotus. Nate dea.phocus quem alloquitur cephalus filius fuit æaci ex pſamathe nympha. Quis poſſet credere.parẽtheſis eſt:qua ſignificatur nõ eſſe credibile cephalum ob illud iaculum flere:quod tantæ ſit utilitatis. Procris erat.procris Erecthei atheniẽſium regis filia fuit:quæ cum cephalo nupſiſſet:auroræ odio:quæ cephalum in ſuos amplexus cõuertere nequiuit ſub forma alieni uiri muneribus a cephalo ipſo temptata fidem marito datam fractura uidebatur.Cum autem ſe cephalus indicaſſet:aufugiẽs ſyluas petiit ac dianæ comes effecta tandem a cephalo placatur:domũq; reuerſa marito & canem nomine lælapa & iaculum admirãdæ pulchritudinis:uirtutiſq; donauit.Cum autẽ cuiuſdam indicio comperiſſet cephalum cum q̃dam nympha nomine aura cõgredi ſolitum: clã eum in ſyluas ſecuta ab inſcio marito eo telo q̃d ab ipſa dono acceperat:fuit interfecta. Magnæ orithyæ.præclaræ:ut q̃ ſua pulchritudĩe a borea uẽto rapta fuiſſe fingat. Conferre.comparare.

procris

Vota ioui ſoluo:populiſq; recentibus urbem
Partior:& uacuos priſcis cultoribus agros.
Myrmidonaſq; uoco.nec origine nomia fraudo.
Corpora uidiſti.mores quos ante gerebant:
Nũc quoq; habẽt.parcũ genus ẽ patiẽſq; laborꝫ
Quæſitiq; tenax:& quod quæſita reſeruet.
Hi te ad bella pares annis animiſq; ſequentur:
Cum primum qui te feliciter attulit:eurus
(Eurus enim attulerat)fuerit mutatus ĩ auſtroſ.
Talibus atq; aliis longum ſermonibus illi
Impleuere diem.lucis pars optima menſę
Eſt data.nox ſomnis.iubar aureus extulerat ſol.
Flabat adhuc eurus:redituraque uela tenebat.
Ad cephalum pallante ſati.cui grandior ętas.
Ad regem cephalus ſimul & pallante creati
Cõueniunt.ſed adhuc regem ſopor altus hẽbat.
Excipit æacides illos in limine phocus.
Nã telamon fraterq; uiros ad bella parabant.
Phocus in interius ſpatium pulchroſq; receſſus
Cæcropidas duxit:cum quis ſimul ipſe reſedit.
Aſpicit ęoliden ignota ex arbore factum
Ferre manu iaculum:cuius fuit aurea cuſpis.
Pauca prius mediis ſermonibus ille locutus
Sum nemorum ſtudioſus ait:cędiſq; ferinæ.
Qua tamen a ſylua teneas haſtile reciſum
Iamdudum dubito.certe ſi fraxinus eſſet:
Fulua colore foret.ſi cornus:nodus ineſſet:
Vnde ſit ignoro.ſed non formoſius iſto
Viderunt oculi telum iaculabile noſtri:
Excipit actæis e fratribus alter:& uſum
Maiorem ſpecie mirabere dixit in iſto.
Conſequitur quodcumq; petit:fortunaq; miſſũ
Non regit:& reuolat nullo referente cruentum.
Tum uero iuuenis nereius omnia quærit.
Cur ſit:& unde datũ:quis tãti muneris auctor.
Quæ petit:ille refert.& cętera nota pudore
Qua tulerit mercede ſilet:tactuſq; dolore
Coniugis amiſſe lachrymis ita fatur abortis.
Hoc me nate dea(quis poſſet credere)telum
Flere facit:facietq; diu:ſi uiuere nobis
Fata diu dederint.hoc me cum coniuge cara
Perdidit.hoc utinam caruiſſem munere ſemper.
Procris erat:ſi forte magis peruenit ad aures
Orithyia tuas:magnæ ſoror orithyiæ.
Si faciem moreſque uelis conferre duarum.

Dignior ipſa rapi.pater hãc mihi iũxit erechtheus.
Hãc mihi iũxit amor felix dicebar:erãq;:
Nõ ita diis uiſum eſt.at nũc quoq; forſitã eſſem.
Alter agebatur poſt ſacra iugalia menſis:
Cum me cornigeris tendentem rętia ceruis
Vertice de ſummo ſemper florentis hymeti
Lutea mane uidet pulſis aurora tenebris:
Inuitumq; rapit.liceat mihi uera referre
Pace deæ:ꝙ ſit roſeo ſpectabilis ore.
Quod teneat lucis.teneat confinia noctis.
Nectareis ꝙ alatur aquis.ego procrin amabam.
Pectore procris erat.procris mihi ſemper in ore.
Sacra tori coituſq; nouos thalamoſq; ręcentes
Primaq; deſerti referebam fœdera lecti.
Mota dea eſt:& ſiſte tuas ingrate querelas.
Procrin habe dixit.ꝙ ſi mea prouida mens eſt:
Non habuiſſe uoles.meq; illi irata remiſit.
Dum redeo:mecumq; deæ memorata retracto.
Eſſe metus cœpit:ne iura iugalia coniunx
Non bene ſeruaſſet.facies ætaſq; iubebant
Credere adulterium.prohibebãt credere mores.
Sed tamen abfuerã.ſed & hæc erat:unde redibã:
Criminis exẽplũ.ſed cuncta timemus amantes.
Quęrere quod doleam ſtatuo:doniſq; pudicam
Sollicitare fidem.fauet huic aurora timori:
Immutatq; meam(uideor ſenſiſſe)figuram.
Palladiaſq; meo non cognoſcendus athenas.
Ingredior q; domum.culpa domus ipſa carebat:
Caſtaq; ſigna dabat.dominoq; erat anxia rapto.
Vix aditus per mille dolos ad erechthida factuſ.
Vt uidi.obſtupui:meditataq; pene reliqui
Temptamenta fide.male me:quin uera faterer:
Continui.male quin ut oportuit:oſcula ferrem.
Triſtis erat.ſed nulla tamen formoſior illa
Eſſe poteſt triſti:deſiderioq; calebat
Coniugis arrepti.tu collige qualis in illa
Phoce decor fuerit:quam ſic dolor ipſe decebat.
Quid referam:quotiens tẽptamia noſtra pudici
Reppulerint mores?quotiens ego dixerit uni
Seruor ubicumq; eſt.uni mea gaudia ſeruo.
Cui non iſta fide ſatis experientia ſano
Magna foret?non ſum contẽtus.& ĩ mea pugno
Vulnera.dum cẽſus dare me promitto.loquẽdo
Muneraq; augendo.tandem dubitare coegi.
Exclamo mala.pectora detego.tectus adulter.

Dignior ipſa rapi.anteponit Cephalus Procri orithyiæ: q̃uis ob pulchritudiem Orithyia:a borea uento rapta fuiſſe feratur. Ipſa.procris. ſentit .n. Cephalus ꝓcrin fuiſſe orithyia elegãtiorẽ atq; formoſiorẽ Pater hãc mihi iũxit erechtheus. hãc mihi igr erechtheus pater uxorẽ dedit. Erectheus ãt:ut diximus:athenarꝫ rex fuit.unde athenienſes interdũ erechthidæ uocantur. Hãc mihi iunxit amor.repetitio ẽ maxie affectui amãtis conueniens. Non ita diis uiſũ eſt.non ita diiſ placuit:ut eſſẽ felix. Poſt ſacra iugalia.poſt nuptias celebratas. Semper florentis hymeti.hymetus mons ẽ atticæ regionis:thymo ſemper florens.ubi & mel optimum conficitur: & marmor effoditur. Roſeo.pulchro. Spectabilis. digna quæ ſpectetur. Mota dea eſt. cõmota & ĩdignata. Siſte.contine. Quod teneat lucis.nam aurora media eſt inter diem & noctem. Procrin habe.ironice cum quadam indignatione legendum: ut illud Vergilii.I ſequere Italiam uentis.

Ingrate.mihi in amore non reſpondens:ut qui me a qua amaris non redamas. Quod ſi mea prouida mens eſt.ſed ſi inquit præuideo futura: cupies nunq̃ habuiſſe procri. Mecum retracto. mecum cogito. Memorata deæ.uerba & dicta auroræ. Eſſe metus cœpit. zelotypus auroræ ira Cephalus eſt effectus. Facies ætaſq; iubebant.formoſa inquit facies & iuuenilis ætas procris me inducebant:ut crederem ipſam adulterium cõmiſiſſe. Mores autem caſti me illud ſuſpicari non permittebant. Criminis exemplũ. adulterii. Aurora nanq; unde redibat:exemplo erat:q̃ facile mulieres in adulteriũ cadant. Sollicitare.temptare.infeſtare. In co.intro. Fide. fidei antiquorum more:ut Verg.Libra die ſomniq; pares ubi fecerit horas. Male continui.uix me continui:ut non faterer me Cephalum eſſe.

Cephalus ĩ aliam figuram

Quin.ut non.interdum cur non ſignificat.

Vt oportuit.ut honeſtũ & conueniens fuit. Calebat.ardebat.anxia erat. Deſiderio.abſentia.

Coniugis arrepti.mariti quem putabat aurora fuiſſe raptũ. Tu collige.conclude. ratiocinare. id quod græci συλλογίζειν dicunt. Vni ſoli cephalo. Cui ſano.ſapienti. In mea uulnera. in meos dolores. Cẽſus.amplas diuitias. Mala.o mala mulier. Tectus.Simulatus.

Perfida.proprie.nam perfidi qui fidem uiolant dicuntur. Inſidioſa limina.in quibus ſibi ſtructæ īſidiæ fue
rant. Offenſaq; mei.ꝗ me offendiſſet.offenſa enim actiue.offenſio paſſiue accipi ſolet. Peroſa.odio habēs.
Operata.occupata.dedita. Violentior ignis. amor uehemētior. Redditur mihi ad me redit. Sua cyn⸗
thia.ſua diana. Muneris alterius.canis Procri uxore donati.Si autem coniunctio eſt ſubaudienda : ut intel⸗
ligatur:ſi requiris.Exponit autem mutationē & feræ Themidis indignatione in thebanū agrū immiſſæ & ca⸗
nis nomine Lælapis in ſaxa.Nam thebani cum uidiſſent Naiadas:ac nymphas: futura prædicere Themidis
deæ obſcura dantis reſpōſa templum deiecerūt.

Verus eram coniunx. me perfida teſte teneris.
Illa nihil. tacito tantummodo uicta pudore
Inſidioſa malo cum coniuge limina fugit.
Offenſaque mei genus omne peroſa uirorum
Montibus errabat ſtudiis operata dianæ.
Tum mihi deſerto uiolentior ignis ad oſſa
Peruenit. orabam ueniam: & peccaſſe fatebar.
Et potuiſſe datis ſimili ſuccumbere culpæ
Me quoq; muneribus: ſi munera tanta darentur.
Hæc mihi confeſſo lęſum prius ulta pudorem
Redditur: & dulces concorditer exigit annos.
Dat mihi præterea. tanq̄ ſi parua dediſſet
Dona: canem munus: quem cum ſua traderet illi
Cynthia: currendo ſuperabit dixerat omnes.
Dat ſimul & iaculum: manibus ꝗ cernis habere.
Muneris alterius quæ ſit fortuna requiris:
Accipe mirandum. nouitate mouebere facti.
Carmina naiades non intellecta priorum
Soluunt ingeniis: & præcipitata iacebat
Immemor ambagum uates obſcura ſuarum
Scilicet alma themis. nec talia liquit inulta.
Protinus aoniis immiſſa eſt bellua thebis.
Ceſſit & exitio multis. pecorumque ſuoque
Ruricolę pauere feram. uicina iuuentus
Venimus: & latos indagine cinximus agros.
Illa leui uelox ſuperabat rætia ſaltu:
Summaq; tranſibat poſitarum lina plagarum.
Copula detrahitur canibus : quos illa frequentes
Effudit: & cœtum non ſegnior alite ludit.
Poſcor & ipſe meum conſenſu lælapa magno.
(Muneris hoc nomē) iādudum uincula pugnat
Exuere ipſe ſibi: colloq; morantia tendit.
Vix bene miſſus erat : nec iā poteramus ubi eſſet
Scire. pedum calidus ueſtigia puluis habebat.
Ipſe oculis ereptus erat. non ocior illo
Haſta. nec exute contorto uerbere glandes:
Nec gortyniaco calamus leuis exit ab arcu.
Collis apex medii ſubiectis imminet aruis.

Illa uero indignata feram immiſit: quæ & peco⸗
ra & agreſtes uexaret.ad eam opprimendam cū
alia græciæ iuuentute conuenit etiam Cephalus
cum Lælapa cane : qui cum in feram ineuitabile
iaculum foret coniecturus: utrunq; aſpexit in ſa
xa commutatum. Accipe mirandum:audi rem
admiratione dignam. Naiades.nymphæ. Car
mina. uaticinia.prædictiones. Soluunt.expo⸗
nunt. Præcipitata.deiecta.contempta. Amba
gum.dictorum ambigorum. Alma themis ſan
cta.nā themis:ut Pompeius ait:dea fuit:quæ ho⸗
minibus præcipiebat id petere quod honeſtū &
fas eſſet. Vnde & pro eo quod nos fas dicimus.
θεμιτ frequenter ponitur a græcis. Inulta īpu
nita. Aoniis thebis.bœotiis. Aonia enim pars
eſt Bœotiæ. ſcite uero Epitheto diſtixit. Nā the
bæ multarum urbium nomen eſt:ut diximus.
Ceſſit & exitio multis. pernicioſa multis fuit.
Pecorumq; ſuoq;. agricolæ inquit illam ferā &
ſua & pecorum morte pauerunt.multos enim ex
illis deuorauit fera .Indagine.multitudine homi

Fera & canis in ſaxa

num inquirentum Sic Verg. Saltuſq; indagine
cīgunt.Indagare aūt:unde īdaginē declinamus:
eſt diligenter inquirere. Summa lina.ſummos
funes.metonymia eſt.ex lino enim funes confici
untur. Poſitarum plagarum. tentorum retium.
Copula.uinculum quo canes colligātur. Et cœ
tum,canum multitudinem. Non ſegnior alite.
uelox ut auis. Ludit.deludit.decipit. Lælapa.a
uelocitate & impetu nomen hoc inditum fuit ca
ni.λαιλαψ enim turbo dicitur qui unius ē ma⸗
xime īpetuoſus. Pugnat exuere.conatur detra⸗
here. Morantia.remorantia.retinentia. Ten⸗
dit.contendit.conatur. Vix bene miſſus erat.
quanta fuerit uelocitate canis ille:aperte declarat
Cephalus:quem uix dimiſſum non poterant ui
dere. Miſſus.dimiſſus. Veſtigia pedum.ſigna
pedum. Habebat.tenebat. Exutæ glandes.ex
pulſæ glandes plumbeæ. Contorto uerbere.cō
torta funda. Calamus.ſagitta ex calamo confe⸗
cta. Gortyniaco ab arcu.Cretenſi.Nam gor⸗
tyn quæ & gortys dicitur:urbs eſt Cretæ: a Gor
ty Heroe dicta.Hæc & Lariſſa & Crēnia fuit ap⸗
pellata. Apex. uertex. Tollor ī hunc,in illum
uerticem aſcendo. Modo.interdum. Depren
di.comprehendi. Modo ſe ſubducere. interdū
Deprendi.comprehendi. Modo ſe ſubduce⸗
re.interdum ſe ſubtrahere. Callida.aſtuta. Li
mite recto.itinere. In ſpatiū.rectū ſubaudiat.
Quo.in quo curſu. In gyrū.ī orbem. Hoſti.
cani lælapi. Imminet.iſtat. Vanos morſus.ianes:q̄a ferā cōprahēdere nō poterat. Ad iaculi uertebar opē.

Tollor in hunc: capioq; noui ſpectacula curſus.
Quo modo deprēdi. modo ſe ſubducere ab ipſo
Vulnere uiſa fera eſt. nec limite callida recto
In ſpatiumq; fugit. ſed decipit ora ſequentis:
Et redit in gyrum: ne ſit ſuus impetus hoſti.
Imminet hic. ſequiturq; parem. ſimiliſq; tenenti
Non tenet. & uanos exercet in aere morſus.
Ad iaculi uertebar opem: quod dextera librat
Dum mea. dum digitos amentis addere tempto:
Lumina deflexi: reuocataq; rurſus eodem
Rettulerā. & medio (mirū) duo marmora cāpo
Aſpicio. fugere hoc. illud latrare putares.
Scilicet inuictos ambos certamine curſus
Eſſe deus uoluit: ſi quis deus affuit illis.
Hactenus. & tacuit. iaculo ꝗ crimen in ipſo eſt:
Phocus ait. iaculi ſic crimina reddidit ille.
Gaudia principium noſtri ſunt phoce doloris:
Illa prius referam. iuuat o meminiſſe beati
Temporis æacide: quo primos rite per annos
Coniuge eram felix. felix erat illa marito.
Mutua cura duos: & amor ſocialis habebat.
Nec iouis illa meo thalamos pręferret amori:
Nec me quę caperet: non ſi uenus ipſa ueniret:
Vlla erat. æquales urebant pectora flammę.
Sole fere radiis feriente cacumina primis
Venatum in ſiluas iuueniliter ire ſolebam.
Nec mecum famuli: nec equi: nec naribus acres
Ire canes: nec lina ſequi nodoſa ſolebant.
Tutus eram iaculo. ſed cum ſatiata ferinæ
Dextera cędis erat: repetebam frigus & umbras:
Et quæ de gelidis exibat uallibus auram.
Aura petebatur medio mihi lænis in æſtu.
Auram expectabam. requies erat illa labori.
Aura (recordor enim) uenias cantare ſolebam.
Meque iuues: intreſq; ſinus gratiſſima noſtros.
Vtque facis releuare uelis : quibus urimur: ęſtus.
Forſitan addideram (ſic me mea fata trahebant)
Blanditias plures: & tu mihi magna uoluptas:
Dicere ſum ſolitus. tu me reficiſq; fouesq;.
Tu facis ut ſiluas. ut amem loca ſola: meoq;
Spiritus iſte tuus ſemper capiatur ab ore.
Vocibus ambiguis deceptam præbuit aurem
Neſcio quis: nomenq; auræ tam ſæpe uocatum
Eſſe putat nymphæ. nymphā mihi credit amari.
Criminis extemplo ficti temerarius index

uolebam inquit mittere iaculum. Quod dexte
ra librat.geſtum exprimit iaculum emittere uo⸗
lentis Amentis indere.imponere.amenta autē
ſunt lora:quibus iacula facilius longiuſq; emittū
tur. Lumina deflexi.oculos remoui a cāe & fe⸗
ra. Eodem.ad eundem locum. Mirum.res mi
randa:eſt autē interiectio affectui ſeruiens. Af
fuit.auxilio fuit. Hactenus.locutus eſt Cepha⸗
lus ſubaudiatur. Iuuat o meminiſſe beati tpis
æacidę.Sententia eſt catholica & generalis. Ri
te felix.perfecte felix. Amor ſocialis.ab effectu
quod ſocios reddat. Thalamos iouis.nuptias
iouis. Venus ipſa.quæ ē pulchritudinis dea &
uenuſtatis. Aequales flammæ.par amor. So⸗
le fere radiis. matutino inquit tempore in ſiluas
ad uenandum ire ſolebam. Eſt enim matutini tē
poris periphraſis. Cacumina.montium ſum⸗
mitates. Iuueniliter.iuuenum more. Naribus
acres.odori. Lina nodoſa.retia. Aura lenis.
ſuauis iucūda.Eſt autem pulchra anadiploſis cū
repetitione:qua ſignificat cephalus . Auram illā
ſibi gratiſſimam fuiſſe. Releuare æſtus.leues fa
cere ſolis feruores. Et tu mihi magna uoluptas.
hæ ſunt blanditiæ:quibus utebatur cephalus ad
auroram. Loca ſola.deſerta. Vocibus ambi⸗
guis.uerbis dubiis:quæ tum ad auram:tum ad a
micam poterāt referri. Extemplo.ſubito. Cri
minis ficti.falſi. Temerarius.inconſideratus.
Index.delator.nam indices proprie criminum
dicuntur delatores.

Lingua refert.narrat.exponit. Suſurra.murmura & uoces:quibus auram uocabat. Credula res amor eſt. cauſa eſt cur Procris ſubito collapſa ceciderit. Amantes nanq; facile oīa credunt. Creduli aūt dñr q facile credūt. Fati iniq.īfelicis. Cōcita.cōmota. Sine corpe. Aura nāq; corpe caret. Metuit falli.timet ne decipiat ab indice. Indicioq; fidē negat.fidē inqt delatori & īdici nō adhibet. Siluaſq; peto.ī ſiluas uado. Victor.uoti compos.multas nanq; confecerat feras. Medere.ſuccurre.. Fronde caduca. quæ ab arbore ceciderat. Telum uolatile.iaculum uelox. Semianimem.ſemimortuam. Me miſerum.interpoſitio affectui & dolori ſeruiens. Flens enī hæc narrabat cephalus. Sua dona.iaculū: quod mihi dono dederat. Inhibere.cohibere. Iam moribunda.iam moriens. Coegit hæc ſe pauca loqui.hoc eſt uim ſibi fecit:ut hæc pauca loqueretur. Significat autem Cephalus illam ſic uiribus fuiſſe defectam:ut ſine maxima difficultate loqui non poſſet. Meoſq;.inferos deos intelligit procris:qui morientum dii eſſe perhibentur. Incūbere noſtris thalamis. Noſtros thalamos occupare. Auram autem nympham eſſe putabat procris. Senſi.cognoui. Labitur.moritur.exhalat.expirat. Secura.pellicis cura liberata. Iā.n. ex Cephalo cognouerat auram non eſſe nympham:ut ipſa putabat.Sed lenem uentorum flatum. Vultu meliore.lætiore. Flentibus.phoco & filiis pallantis. Duplici.cum prole.cū duobus filiis Telamone.& Peleo:qui militum delectum habuerant. Nouoq; milite.cum nouis militibus.Eſt enim ſinegdoche: non ſolum poetis: ſed hiſtoricis quoq; familiaris.

Procris mors

Procrin adit:linguaque refert audita ſuſurra.
Credula res amor eſt.ſubito collapſa dolore:
Vt mihi narratur:cecidit:longoq; refecta
Tempore ſe miſeram.ſe fati dixit iniqui.
Deq; fide queſta eſt:& crimine concita uano:
Quod nihil ē:metuit.metuit ſine corpore nomē:
Et dolet infelix ueluti de pellice uera.
Sæpe tamen dubitat:metuitque miſerrima falli.
Indicioq; fidem negat.& niſi uiderit ipſa:
Damnatura ſui non eſt delicta mariti.
Poſtera detulerant auroræ lumina noctem.
Egredior:ſiluaſq; peto:uictorq; per herbas
Aura ueni dixi:noſtroq; medere labori.
Et ſubito gemitus inter mea uerba uidebar
Neſcio quos audiſſe.ueni tamen optima dicens:
Fronde leuem rurſus ſtrepitum faciente caduca
Sum ratus eſſe feram:telumq; uolatile miſi.
Procris erat.medioq; tenens in pectore uulnus
Hei mihi conclamat.uox eſt ubi cognita fidæ
Coniugis:ad uocem præceps amenſq; cucurri.
Semianimē & ſparſas fœdantē ſanguine ueſtes:
Et ſua(me miſerum)de uulnere dona trahentem
Inuenio:corpuſq; meo mihi carius ulnis
Mollibus attollo:ſciſſaq; a pectore ueſte
Vulnera ſæua ligo:conorque inhibere cruorem:
Neu me morte ſua ſceleratum deſerat:oro.
Viribus illa carens & iam moribunda coegit
Hæc ſe pauca loqui.per noſtri fœdera lecti:
Perque deos ſupplex oro ſuperoſq; meoſq;:
Per ſi quid merui de te bene:perque manentem
Nūc quoq; cū pereo:cām mihi mortis amorem:
Ne thalamis auram patiare incumbere noſtris.
Dixit:& errorem tum deniq; nominis eſſe
Et ſenſi & docui.ſed quid docuiſſe iuuabat?
Labitur:& paruæ fugiunt cum ſanguine uires.
Dūq; aliquid ſpectare poteſt:me ſpectat:& ī me
Infelicem animam:noſtroque exhalat in ore.
Sed uultu meliore mori ſecura uidetur.
Flētibus hæc lachrymās heros mēorabat:& ecce
Aeacus ingreditur duplici cum prole:nouoq;
Milite:quem cephalus cū fortibus accipit armis.

Raphaelis Regii in Octauum metamorphoſeos Ouidii librum enarrationes.

Am nitidum retegente diem. Reditum Cephali cum auxiliis ab æaco acceptis poeta deſcribēs cōcinne octauum cum ſeptimo libro connectit. Regente autem fere legitur:ſed corrupte:ut mihi quidem uidetur. Nam retegēte ut legatur & ſenſus expoſcit & metri ratio & celeritas: qua cephalum cum militibus ab æaco traditis Athenas rediiſſe poeta oſtendit. Solent enim poetæ rerum naturæ:quas deſcribunt:ita compoſitionem accōmodare : ut ſi quid celeriter factum uelint : pedibus utantur plures ſyllabas breues habentibus.& cōtra. Retegente igitur legatur.ut intelligamus aperiente.oſtendente. Nam retegere eſt oſtendere atq; aperire:ut diximus. Noctiſq; fugante.alterum ab altero pendet. Cum enim retegitur dies: nox fugatur.& contra. Lucifer autem ſtella ē ueneris quinq; errantium infima terræq; proxima: ut ſcribit Cicero ī libro de natura deorum: quæ φωσ φοροσ græce uocat̄. Cadit eurus.flar̄ deſinit. Placidi auſtri.lenes nō uehementes.auſter aūt uentus ē nubiloſus. Curſum.celerē nauigationē Ante expectatum. anteq̄ expectarentur.

P. Ouidii Naſonis metamor. Liber octauus.

Am nitidum retegente diē noctiſq; fugante
Tempora lucifero cadit eurus:& humida ſurgunt
Nubila: dant placidi curſū redeuntibus auſtri
Aeacidis cephaloq;:quibus feliciter acti
Ante expectatum portus tenuēre petitos.
Interea minos lelegeia littora uaſtat:
Prætemptatq; ſui uires mauortis in urbe
Alcathoe:quā niſus habet:cui ſplendidus oſtro
Inter honoratos medio de uertice canos
Crinis inhęrebat magni fiducia regni.
Sexta reſurgebant orientis cornua lunæ:
Et pendebat adhuc belli fortuna:diuque
Inter utrumq; uolat dubiis uictoria pennis.
Regia turris erat uocalibus addita muris:
In quibus auratam proles latonia fertur
Depoſuiſſe lyram.ſaxo ſonus eius inhęſit.
Sæpe illuc ſolita eſt aſcendere filia niſi:
Et petere exiguo reſonantia ſaxa lapillo:
Tunc cum pax eſſet.bello quoq; ſæpe ſolebat
Spectare ex illa rigidi certamina martis.
Iamq; mora belli procerū quoq; nomina norat:
Armaq; equoſq; habituſq; cydoneaſq; pharetras.

Portus petitos.athenienſes portus : quo peruenire cupiebant. Interea Minos.cū Megara Minos oppugnaret:Scylla Niſi regis filia minois ipſius amore capta:ei patriam ꝑdere decreuit. Patri igitur dormienti purpureum capillum in quo patriæ ſalus continebatur: recidit: quem cum ad Minoem pertuliſſet:conuiciis repulſa atq; contēpta in auē Cirin fuit cōuerſa : cum iam pr̄ Niſus in halyætum auem fuiſſet cōmutatus. Lelegeia littora . megarēſia a Lelege Neptuni filio ut diximus condita:a quo Megarenſes leleges fuerunt appellati:qui primum inſulares fuerunt : deinde in cotinentem migrarunt : Careſq; appellati fuerunt ut Herodotus narrat. Sui mauortis.ſui belli. Alcathoe.urbs eſt quæ eadem eſſe cum Megaris uidetur.ab Alcathoo Pelopis filio qui Megareo ī regno ſucceſſit cognominata. Altera quoque ex megarēſium arcibus Alcathoe uocatur: ut pote ab Alcathoo ædificata : cuius cum iaceret fundamenta : diis qui ueſtibulares dicuntur. Primus omnium ſacrificaſſe fertur. Quā niſus habet.poſſidet. Niſus enī ex quatuor pandionis athenaꝝ Regis filiis unus fuit:cui ut Strabo narrat:in regni diuiſione a pandione facta Megara optigerunt. Niſus etiam megarenſiū eſt mons:a Niſo rege ibi ſepulto cognominatus. Oſtro.purpura. Magni fiducia.regni.q̄ diu.n.crinem illum haberet:priuari nō poterat regno. Sexta reſurgebāt.ſexto mēſe poſt cœptam obſidionē megara ꝑdita fuiſſe ait. Pendebat.ſuſpēſa erat. Inter utrūq;.Minoē & Niſum. Dubiis pēnis.dubio euentu.incertus nāq; ſemp eſt belli euentus.alatam aūt uictoriā fingit poeta. Regia turris erat. turrim deſcribit:cuius muri tunc uocales fuerunt effecti:cum ibi Apollo operam ad muꝝ ædificandum Alcathoo præſtiturus auratā depoſuit lyrā. Nā lyræ ſonus in parietes tranſiuit. Siquis nāq; calculo feriat:haud aliter inſonat:ut Pauſanias ſcribit:q̄ Cithara pulſata. Vocalibus.reſonātibus.uocem reddētibus Proles latonia. apollo. Petere.percutere. Mora belli.diuturnitate belli. Proceꝝ.ducum. Cydoneas.cretenſes. Cydonia enim urbs eſt Cretæ:quæ prius apollonia fuit uocata:a cydone appollinis & acalidis filiæ minois cognominata. Ducis europæi. minois iouis & europæ filii. Nam ex europa iupiter tres liberos ſuſcepit : ut ſcribit Dio. minoem.rhadamanthum.ſarpedonem. Plus etiam q̄ noſſe ſat eſt.nam eum etiam amabat. Abdiderat.occultauerat.texerat. Criſtata caſſide.galea criſtis ornata.eſt enim nomen participio ſimile. Torſerat iaculatus fuerat.nam torquere eſt cum impetu iacere.unde etiam tormenta dicta ſunt inſtrumēta bellica: qbus lapides iaciuntur. Adductis lacertis.retroductis.morem aūt exprimit iaculantium qui brachia reducere ſolent

Scylla Niſus ī aues

Muri uocales

Nouerat ante alios faciem ducis europæi:
Plus etiam q̃ noſſe ſat eſt. hac iudice minos
Seu caput abdiderat criſtata caſſide pennis:
In galea formoſus erat. ſeu ſumpſerat ære
Fulgentē clypeum: clypeum ſumpſiſſe decebat.
Torſerat adductis haſtilia lenta lacertis:
Laudabat uirgo iunctam cum uiribus artem.
Impoſitis calamis patulos ſinuauerat arcus:
Sic phœbum ſumptis iurabat ſtare ſagittis.
Cum uero faciem dempto nudauerat ære:
Purpureuſq; albi ſtratis inſignia pictis
Terga pręmebat equi: ſpumantiaq; ora regebat:
Vix ſua. uix ſanæ uirgo niſeia compos
Mentis erat. felix iaculum: quod tangeret ille:
Quæq; manu premeret felicia fræna uocabat.
Impetus eſt illi: liceat modo: ferre per agmen
Virgineos hoſtile gradus. eſt impetus illi
Turribus e ſummis in gnoſſia mittere corpus
Caſtra: uel æratas hoſti recludere portas:
Vel ſi quid minos aliud uelit. utque ſedebat
Candida dictæi ſpectans tentoria regis:
Læter ait: doleamne geri lachrymabile bellum?
In dubio eſt. doleo q; minos hoſtis amanti eſt.
Sed niſi bella forent: nunq̃ mihi cognitus eſſet.
Me tamen accepta poterat deponere bellum
Obſide. me comitem. me pacis pignus haberet:
Si quæ te peperit talis pulcherrime regum:
Qualis es ipſe fuit: merito deus arſit in illa.
O ego ter felix: ſi pennis lapſa per auras
Gnoſſiaci poſſem caſtris inſiſtere regis:
Faſſaq; me flammaſque meas: qua dote rogarem
Vellet emi. tantum patrias ne poſceret arces.
Nam pereant potius ſperata cubilia: q̃ ſim
Proditione potens. q̃uis ſępe utile uinci
Victoris placidi fecit clæmentia multis.
Iuſta gerit certe pro nato bella perempto.
Et cauſaq; ualet: cauſamq; tuentibus armis.
Vt puto uincemur: qui ſi manet exitus urbem:
Cur ſuus hęc illi reſeret mea mœnia mauors?
Et non noſter amor? melius ſine cæde: moraq;
Impenſaq; ſui poterit ſuperare cruoris:
Nam metuo certe: ne quis tua pectora minos
Vulneret imprudens. quis enim tā durus: ut in te
Dirigere immitem non inſcius audeat aſtam?
Cœpta placent: & ſtat ſententia tradere mecum

Sinuauerat. curuauerat. cōtraxerat. Dempto ære: depoſita galea. Purpureus. purpuratus.

Stratis pictis. ephippii uariorum. Terga premebat equi. equitabat. eleganter autem uirginis amorē captæ mores uerbaq; eſtingit poeta. Vix ſua. hoc eſt uix in ſua erat poteſtate. Liceat modo. poſſit. Gnoſſia caſtra. cretenſia. Gnoſſus. n. urbs eſt Cretæ. Recludere. aperire. Aeratas portas. ære & ferro munitas & tectas. Dictæi regis. Cretenſis. Nam dicte mons eſt Cretæ. Vnde dictæus declinatur. Læter ait doleam ne. cogitatiōes Scyllæ Minois amore captæ tam aperte a poeta deſcribuntur: ut nullam fere exigant enarrationem. In dubio eſt. mihi ſubaudiatur. Dubitat enim Scylla: utrū potius letari bello aduerſus patrē ſumpto: an dolere debeat. Sed niſi bella forent. colligit ſibi potius lætandū eē bello: q̃ dolendū Scylla. niſi enim bellum fuiſſet: nunq̃ Minoem cognouiſſet. Me obſide accepta. Obſides dicuntur qui in fœderibus imperio alterius ea conditione traduntur: ut ſi dator obſidis a fide recedat: recipientis ſit ius in corpus & uitam illius qui obſes traditus eſt. Si quæ te peperit. Europa. Merito deus arſit in illa. hoc eſt merito iupiter illam amauit. Ter felix. perfecte beata. Ternarius enim numerus eſt ꝑfectus. Qua dote. quo precio. Faſſaq; me. Ordo eſt & ſenſus. Et ſi minos uellet a me emi & haberi & optineri ea dote qua ego confeſſa me filiam eſſe Niſi regis & amores meos rogarem ipſum mihi dari. Se autem omnia Minoi tradituram ſcylla ait: præterq̃ patris regnum. Tantum patrias ne poſceret arces. Tantum inquit rogarem ne patris regnum dotem poſtularet. De proditiōe autem iam īcipit cogitare Scylla. Sperata cubilia. ſperati concubitus: qui in lectis & cubilibus fiunt.

Quāuis ſæpe utile uinci. labaſcit Scylla: ac de prodēdo hoſtibus patre ratiocinat̄. Pro nato. ꝑ filio Androgeo. Et cauſaq; ualet. iuſtiorem cauſam fouet. Reſeret. aperiat. Immitem haſtā. hypallage eſt. nam immitis ītelligitur. Cœpta placent. conſilia ſubaudiantur. Stat ſententia. placet: firmaq; ac cōſtans eſt ſententia. Dotalē patriam. in dotem patriam Minoi ꝓdere. ut me accipiat: ſecumq; auehat. Aditus. portarum ingreſſus. Cuſtodia. cuſtodum turba. Clauſtra portarum. claues portarum urbis. Mea uota. meam cupiditatem. Moratur. remoratur.

Dotalem patriam: finemq; imponere bello.
Verum uelle parum eſt. aditus cuſtodia ſeruat.
Clauſtraq; portaꝝ genitor tenet. hunc ego ſolū
Infelix timeo. ſolus mea uota moratur.
Dii facerent ſine patre forem. ſibi quiſq; profecto
Eſt deus. ignauis precibus fortuna repugnat.
Altera iam dudum ſuccenſa cupidine tanto
Perdere gauderet: quodcūq; obſtaret amori.
Eccur ulla foret me fortior? ire per ignes
Et gladios auſim. nec in hoc tamen ignibus ullis
Aut gladiis opus eſt. opus ē mihi crine paterno.
Ille mihi eſt auro pretioſior. illa beatam
Purpura me: uotique mei factura potentem:
Talia dicenti curarum maxima nutrix
Nox interuenit: tenebriſq; audacia creuit.
Prima quies aderat: qua curis feſſa diurnis
Pectora ſōnus hēt. thalamos taciturna paternos
Intrat: &(heu facinus)fatali nata parentem
Crine ſuum ſpoliat: prædaq; potita nefanda
Fert ſecum ſpolium ſceleris: progreſſaq; porta
Per medios hoſtes(meriti fiducia tanta eſt)
Peruenit ad regem: quem ſic affata pauētem eſt.
Suaſit amor facinus. proles ego regia niſi
Scylla tibi trado patriamq; meoſq; penates.
Præmia nulla peto: niſi te. cape pignus amoris
Purpureum crinem. nec me nūc tradere crinem:
Sed patrium tibi crede caput. ſcelerataq; dextra
Munera porrexit. minos porrecta refugit.
Turbatuſque noui reſpondit imagine facti.
Dii te ſummoueant o noſtri infamia ſæcli
Orbe ſuo: telluſq; tibi pontuſque negetur:
Certe ego non patiar iouis incunabula creten:
Qui meus eſt orbis: tātum contingere mōſtrum.
Dixit. & ut leges captis iuſtiſſimus auctor
Hoſtibus impoſuit: claſſis retinacula ſolui
Iuſſit. & ęratas impleri remige puppes.
Scylla freto poſtq̃ deductas nare carinas:
Nec præſtare ducem ſceleris ſibi præmia uidit:
Cōſumptis precibus uiolentam tranſit in iram:

Sibi quiſq; profecto eſt deus. adeo impia eſt Scylla & amore cæca: ut deos eſſe neget. Vnumquemq; autem ſibi deum eſſe: ac id circo nullo deorum opus eſſe auxilio: cum unuſquiſq; id a ſeipſo petere poſſit. Ignauis precibus: ignauorum: qui ſunt puſillanimes. Succenſa. inflammata. Tanto cupidine. tam magno amore.

Perdere. e medio tollere. Eccur illa foret. eſſe debeat. Seipſam autem repræhendit Scylla quod aliqua ſe audacior inueniatur. Nec in hoc tamen ignibus ullis. a facili argumentatur Scylla. Heu facinus. exclamatio: cum quodam poetæ dolore in Scyllæ impietatem: quæ ſuſtinuerit patrem illo crine fraudare: ī quo regni fatū continebatur. Fatali crine. in quo urbis fata cōtinebantur. Spolium ſceleris. crinē purpureū: quo ſcelerate nimiu patrem ſpoliarat. Progreſſa. egreſſa. Meriti. beneficii quo Minoem proſequebatur. Eſt autem parentheſis acclamationem admirationis plenā cōtinens. Pauentem. nouitate rei ſtupeſcentem. Suaſit amor facinus. in amorem Scylla crimen refert. Scylla. niſi filia ſubaudiatur. Receptum eſt enim ut genitiui nominibus propriis hominum iuncti ad patres maritoſue referantur. Vt apud Vergiium. Hectoris Andromachæ. & hoc loco Scylla niſi. Illic enim uxor. hic filia intelligitur. Patrium caput. paternam uitam. ab illo nāq; crine fata niſi pendebant. Minos porrecta refugit. Minos tāta fuiſſe iuſticia apud ſuperos fertur: ut apud inferos iudex fuerit conſtitutus. Pulchre igitur decorum ſeruat poeta: quo ubiq; Minoem iuſtum eſſe oſtēdit. Dii te ſubmoueant: pœnam & ſupplicium: quo olim paricidæ afficiebantur Scyllæ Minos imprecatur. In Corio nanq; inſuebātur cum Simia gallo & ſerpente: ac in mare fluuium ue proiiciebantur: ne aut cælum aſpicere: aut in terra aqua ue quieſcere poſſent: ut ad legē pompeiam ſcribunt Iuriſconſulti. Summoueant. repellāt. Incunabula iouis. ubi nutritus educatuſq; fuit Iupiter. Incunabula nanq; dicuntur lectuli: in quibus infantes quieſcunt. Creten. Crete inſula eſt maxima altero latere ad auſtrum: altero ad ſeptentrionem uerſa inter ortum occaſumq; porrigitur: cētum olim urbibus clara. Vnde Hecatōpolis a græcis fuit appellata. Vergilius. Creta iouis magni medio iacet inſula ponto: Mons ideus ubi & gentis cunabula noſtræ. Centum urbes habitant magnas uberrima regna. Dicta eſt autem Creta: uel a Crete iouis & Ideæ nymphæ filio: uel a Crete una heſperidum. Nō ſolum aūt Creta ſed aliis quoq; nominibus fuit appellata. Nam & Aeria & Idea & Chthonia & curetis & macara. hoc eſt felix perhibetur cognominata. Qui meus eſt orbis. tam ampla eſt Crete inſulæ: ut merito orbis poſſit appellari. Tātum mōſtrum: quæ contra naturam fiunt: monſtra uocātur. Patrem autem prodi a filia maxime contra naturam eſſe uidetur. Claſſis retinacula. quæ oræ dicuntur. Paſſis capillis. ſparſis. diſſolutis.

Et ſcelus.quia prodidit patrem. Et meritum. quia uictorem effecit minoē. Congeſta.collata. Nam quo deſerta reuertar? elegans figura q̄ & rogat & ſibi ipſa reſpōdet Scylla. Colligit aūt nihil ſibi loci eſſe relictū:quo reuerti poſſit. Patris ad ora Quæ tibi donaui. reuertar ne inquit Scylla in conſpectum patris:cuius uitam & fortunam tibi dono dedi? Finitimi exemplum metuunt. Vicini inquit timent:ne mei exemplo filiæ ſuæ parentes ꝓdant. Obſtruximus.clauſimus.

Exige pœnas.ſume pœnas. Officium.beneficium. Te uero coniuge digna eſt. paſiphae minois uxor tauri amore capta opera dædali ī lignea uacca incluſa cum eo coire ſuſtinuit: ex quo concubitu Minotaurus eſt natus: qui partim Minoē.partim taurū repræſentabat. Toruum.taurum.terribilem aſpectu. Ligno.lignea uaccæ forma. Diſcordem fœtum.differentem partum.Nam uir & taurus uidebatur minotaurus. Ecquid ad aures.an ne inq̄t mea uerba audis. Dubitat enim Scylla an uerba ſua ad aures Minois perueniāt. Ecquid autem particula eſt īterrogatiua affectui & indignationi ſeruiens. Iā iam paſiphaen.anadiploſis & conduplicatio indignanti maxime cōueniens. Properare iuuat. me inquit delectat feſtinare: in uolucrem nanq; conuertebatur. Diuulſa.diſcuſſa.ꝑcuſſa. Mea terra recedit.recedere uidetur nauibus abeuntibus.hoc autem ex opinione uulgari eſt dictum.

Inſilit undis.In undas ſalit & aquas. Comes īuidioſa. in minoem maximam concitans inuidiam. Halyætus.ſpecies ē aquilæ:clariſſima oculorū acie:ut Pli. ſcribit: librās ex alto ſeſe:uiſoq; in mari piſce præceps in eum ruens: & diſcuſſis pectore aquis rapiens. Ciris.ἀπὸ τοῦ κείρειν.hoc eſt a tondendo fuit appellata.Quæ autē de Niſo & Scylla & urbis captiuitate a poeta memorantur:Megarenſes: ut Pauſanias ſcribit uera fuiſſe negant. Nolunt enim iis aſſentiri qui urbem ſuam Niſo regnante captam fuiſſe aiunt. Sed Megareum niſi generum in regnum ſucceſſiſſe & deinceps Alcathoum Megarei filium aſſerunt. Videtur quidem Alcathous eo tempore ex elide ueniſſe inquit quo Niſus mortuus ē:Megarenſium rebus afflictis cuius rei argumentum eſt: quod ſtatim murum ædificauit: quod uetus iam dirutus eſſet a cretenſibus.

Vnde ciris

Intendenſq; manus paſſis furibunda capillis:
Quo fugis exclamat meritoꝝ auctore relicta
O patriæ prælate meæ? prælate parenti?
Quo fugis immitis? cuius uictoria noſtrum.
Et ſcelus & meritū eſt? nec te data munera? nec te
Noſter amor mouit? nec q̄ ſpes omnis in unum
Te mea congeſta eſt? nam quo deſerta reuertar?
In patriam? ſuperata iacet. ſed finge manere:
Proditione mea clauſa eſt mihi. patris ad ora
Quæ tibi donaui? ciues odere merentem.
Finitimi exemplum metuunt. obſtruximus orbē
Terrarum nobis: ut crete ſola pateret.
Hanc quoq; ſi ꝓhibes: & nos ingrate relinquis:
Non genitrix europa tibi eſt: ſed īhoſpita ſyrtis:
Armenięue tigres: auſtroq; agitata charybdis.
Nec ioue tu natus. nec mater imagine tauri
Luſa tua eſt. generis falſa ē ea fabula. uerum
Et ferus & captus nullius amore iuuencæ:
Qui te progenuit: taurus fuit. exige pœnas
Niſe pater. gaudere malis modo prodita noſtris
Mœnia. nam fateor merui: & ſum digna perire.
Sed tamen ex illis aliquis: quos impia lęſi:
Me perimat. cur q; uiciſti. crimine noſtro:
Inſequeris crimen? ſcelus hoc patriæq; patrique.
Officium tibi ſit. te uero coniuge digna eſt:
Quæ toruum ligno decepit adultera taurum,
Diſcordemq; utero fœtum tulit. ecquid ad aures
Perueniunt. mea dicta tuas? an inania uenti
Verba ferunt idemq; tuas ingrate carinas?
Iamiam paſiphaen non eſt mirabile taurum
Præpoſuiſſe tibi. plus tu feritatis habebas.
Me miſeram. properare iuuat. diuulſaq; remis.
Vnda ſonat: mecūq; ſimul mea terra recedit.
Nil agiſo fruſtra meritorum oblite meorum.
Inſequar iuitum: puppimque amplexa recuruā:
Per fręta longa trahar. uix dixerat. inſilit undis:
Conſequiturque rates faciente cupidine uires:
Cnoſiacęque hæret comes inuidioſa carinæ:
Quam pater ut uidit (nā iam pendebat in auras:
Et modo factus auis fuluis halyætus in alis)
Ibat ut hærentem roſtro laceraret adunco.
Illa metu puppim dimiſit: & aura cadentem
Suſtinuiſſe leuis: ne tangeret ęquora: uiſa eſt.
Pluma fuit. plumis in auem mutata uocatur
Ciris: & a tonſo eſt hoc nomen adepta capillo.

Vota ioui minos. deſcripturus poeta quēadmodū Ariadnæ corona in ſidus fuit cōuerſa: breuiter cōmemorat ea quæ de Minotauri cæde ferunē. Minos.n.uictor hoc tributo athenienſes preſſit: ut nono quoq; āno quatuordecim nobilium liberi. hoc eſt ſeptē pueri: ac totidē uirgines ſorte ducti mitterēt in Cretā minotauro obiiciēdi. Theſeus igiē ægei reges filius: cū ſors ad eū ꝑueniſſet: ī Cretā miſſus ariadnæ minois Regis filiæ amore illius captæ auxilio ſeruatus ē. Nā quo mō & Minotauꝝ īterficeret mōſtrauit: & filo ad ianuā fixo e labyrintho a dædalo extructo egrederetē oſtendit. Quare occiſo minotauro Ariadnē una cū Phædra ſorore abducens in Diam inſulam primum enauigauit: ubi ab ingrato Ariadna relicta: cum ſe deſertam quereretur: opemq; deorum inuocaret: Libero patri ita placuit: ut & eam ſibi deſponſarit. & ut æterna illius amoris ueſtigia eſſent: eius coronam in cælū miſerit: cuius gemmæ in ſtellas conuerſæ ſidus coronæ ſimillimum effecerunt. Taurorum cētū. hecatōben ſignificat: quod erat centum boum ſacrificium. Curetida terram. cretenſem. nā Curetes antiquiſſimi: Cretæ populi fuerunt. Vnde Curetis creta fuit cognominata. Opprobrium dedecus. minotaurus. nā paſiphae cretes & ſolis filia: ac Minois uxor ueneris impulſu in tauri amorem īcidit: cui cum Dædali opera ſe ſuppoſuiſſet: Minotaurum peperit: qui partim Minoi. partim tauro ſimilis erat. q̄ ex re facile paſiphaes matris adulterium fuit deprehenſum. Vt autē ſcribit Diodorus: ferunt Minoem ſingulis q̄buſq; annis ſolitum fuiſſe taurum omnium ſpecioſiſſimum neptuno ſacrificare. Cum autem ei foret taurus forma præſtantiſſimus: alium multo inferiorem ſacrificauit. quare iratus. Minoi neptunus paſiphae uxori illius tauri amorem iniecit. Labyrinthus

·i·hecatombe

Vota ioui minos taurorum ſanguine centum
Soluit: ut egreſſus ratibus curetida terram
Contigit: & ſpoliis decorata eſt regia fixis.
Creuerat opprobriū generis: fœdumq; patebat
Matris adulterium monſtri nouitate biformis.
Deſtinat hunc minos thalami remouere pudorē.
Multipliciq; domo cęcis includere tectis.
Dædalus ingenio fabræ celeberrimus artis
Ponit opus: turbatq; notas: & limina flexu
Ducit in errorem uariarum ambage uiarum.
Nec ſecus ac liquidis phrygius mæādros ī undis
Ludit: & ambiguo lapſu refluitq; fluitq;:
Occurrenſq; ſibi uenturas aſpicit undas:
Et nunc ad fontes. nunc ad mare uerſus apertum
Incertas exercet aquas: ita dædalus implet
Innumeras errore uias: uixq; ipſe reuerti
Ad limen potuit. tanta eſt fallacia tecti.
Quo poſtq̄ geminam tauri iuueniſq; figuram
Clauſit: & actęo bis paſtum ſanguine monſtrum
Tertia ſors annis domuit repetita nouenis.
Vtq; ope uirginea nullis iterata priorum
Ianua difficilis filo eſt inuenta relicto:
Protinus ęgides rapta minoide diam
Vela dedit: comitemq; ſuam crudelis in illo
Littore deſtituit. deſertæ & multa querenti
Amplexuſq; & opem liber tulit: utq; perenni

Cæcis.occultis. Dædalus ingenio. Dedaluſ ut narrat Diodorus: genere Athenienſis: ex iis unus qui erechthidæ uocantur: adeo præclarus fuit Archithectus: ut & opera quædam miranda effecerit: & ſtatuas quæ aſpicere ambulareq; & ſpirare uidebantur effinxerit: adeo nanq; cōpoſitio membrorum apta erat: & ſuis partibus perfecta: ut omnes in admirationem alliceret.

Ponit.extruit: ædificat. Notas.ſigna quibus loca facile diſcernuntur. Mæandros fluuius ē phrygiæ: cui: quia ſæpenumero in ſe redire uideur: ſimilē ait labyrinthum fuiſſe. Ad mare uerſus apertum. interdum inquit ad fontem uerſus redire. interdum ad mare ſpatioſum uerſus fluere uidetur mæandrus. Verſus autem q̄uis participium pleriſq; uideatur: hoc loco præpoſitio eſt: quæ elegantē cum ad & in præpoſitionibus connectitur: ut ad forum uerſus mihi ire in animo eſt. Actæo ſanguine athenienſi. Tertia ſors. ſorte enim ducebantur: qui mittendi erant. Tunc autem Theſeus fuit eductus. Annis nouenis. poſt nouem annos. Vtq; ope uirginea. poſteaq̄ īquit auxilio uirginis Ariadnes e labyrintho Theſeus eſt egreſſus nauē conſcendit. Nullis iterata priorum. ad quā nemo prioꝝ unq̄ redire potuit. Rapta minoide. ariadna minois filia abducta. Diā. inſula eſt dia una ex cycladibus: haud longe diſtās a Creta ariadnæ & bacchi amoribus clariſſima. quā & naxon: & ſtrongylen: & dionyſiada a uineaꝝ fertilitate: & ſiciliā minorē: & Callipolim appellatā fuiſſe Pli. ſcribit. Multæ quoq; urbes diæ fuerunt uocitatæ. Eſt enim dia urbs theſſaliæ: ab æaco ædificata. eſt thraciæ altera iuxta athon montē. tertia ē euboeæ. quarta ē īſula cū urbe pelopōneſo adiacens. quinta eſt luſitaniæ. ſexta Italiæ iuxta alpes. ſeptima Scythiæ. octaua cariæ. nona bithyniæ iuxta pontū. Ariadnæ corona in ſidus

Diā. uerſus ſiue ad præpoſitiōes ſiue potius utræq; ſubintelliganē. Deſtituit. dereliquit. Sūptam de fronte coronā. illa corona dicię a Vulcano facta ex auro & indicis gēmis: ꝑ quas theſeus exiſtimaē de tenebris labyrīthi ad lucem ueniſſe: quod aurum & gemmæ in obſcuro fulgorem luminis efficiebant. Hanc autem coronam ut ait hyginus: quo tempore bacchus ad minoa uenit: Ariadnæ muneri dedit: qua delectata ſtupri conditionē non recuſauit. Sed aliæ quoq; ſunt priſcorum de hac corona opiniones.

In nitidos ignes. ĩ ſtellas ſplendentes. Specie coronæ. figura. nã illud ſidus quod eſt iter ἐν γόνασι & ophiuchon ob ſimilitudinẽ corona uocat̃. Qui medius nixi genu. coronæ ſidus mediũ eſſe ait: & eius q ἐν γόνασι a græcis uocat̃. hoc eſt in genibus: & eius q uocat̃ ophiuchos. id eſt anguẽ tenẽs. Nixiq; genu. de hoc uariæ ſunt antiquoꝝ opiniones. nã Eratoſthenes illum herculem eſſe ait paratum ad decertãdũ: ſiniſtra manu pellẽ leonis: dextra clauã tenentem. Conat̃ nãq; interficere draconẽ heſperidũ cuſtodem: q nunq̃ oculos operuiſſe ſomno coactus exiſtimat̃: quo magis cuſtos eẽ demonſtrat̃. Hoꝝ igitur pugnã iupiter admiratus inter aſtra cõſtituit. habet enĩ draco caput erectũ. hercules autem dextro genu nixus ſiniſtro pede prolato capitis eius dexteram partem opprimere conat̃. dextera manu ſublata ut feriẽs. ſiniſtra uero proiecta cum pelle leonis: ut is q̃ maxime dimicãs appareat. Qui plura de hoc uidere cupit Hyginum legat: uarias opiniones referentẽ.

Anguemq; tenentis. ophiuchi eſt interpraetatio qui anguitenens a noſtris uocatur tenens manibus anguem medium corpus eius implicantẽ. hunc alii phorbanta Triopæ filium. alii æſculapium alii glaucum Minois filium qui æſculapii opera dicitur reuixiſſe: eſſe aiunt. Anguem uero hac de cauſa tenere dicitur: quod cum glaucum ſanare cogeretur: concluſus quodam loco ſecreto: baculum tenens manu cum quid ageret cogitaret: dicitur anguis ad bacillum eius arrepſiſſe: quem Aeſculapius mente commotus interfecit bacillo fugiẽtẽ ſæpius feriẽs. Poſtea fert̃ alter anguis eodem ueniſſe ore ferens herbam: & in caput eius impoſuiſſe: quo facto illico fugiſſe: quare æſculapium uſum eadem herba glaucũ ad uitam reuocaſſe. Itaq; anguis & in æſculapii tutela & in aſtris dicitur collocatus: qua conſuetudine ducti reliqui medici anguibus utuntur. Dædalus interea Tali pueri athenienſis tranſmutationem in perdicem auem poeta narraturus: q̃ de uolatu Dædali atq; Icari feruntur præmittit: Nã Dædalus athenienſis Eupalmi filius cum Talũ ſororis filium optimæ indolis iuuenem per inuidiam: quid & ſerram & circinum inueniſſet: interemiſſo diceretur: iudicii euentum timens ĩ cretam aufugit. eius uero opera & phaſiphae in lignea uacca incluſa cum tauro coiuit: & ariadna Theſeum ſeruauit. quæ cum minos reſciuiſſet illum in labyrinthum una cum Icaro filio coniecit Dedalus ingenio pollenes pennas ad ſe uarii generis afferri curauit: ex quibus & ſibi & filio alas confecit: itaq; aptauit: ut auium more e Creta euolarint. Ac Dædalus quidem: quo uoluit incolumis peruenit. Icarus uero patris mandatorum neglector: cum altius q̃ pater euolare gauderet: reſolutis calore pennis iu mare cecidit: quod ab eo Icarium ex ſententia Ouidii fuit cognominatum. Cum uero dædalus filium ſepeliret: forte perdix noua tunc auis ipſum aſpiciens merentẽ ualde eſt gauiſa. Cum enim eſſet iuuenis ĩgenioſiſſimus: iamq; ſerram circinumq; inueniſſet: a dædalo inuidia moto ex Palladis arce deiectus auxilio ipſius palladis ĩ auem fuit commutatus.

Dædali uolatus

Sidere clara foret: ſumptam de fronte coronam
Immiſit cęlo. tenues uolat illa per auras:
Dumq; uolant gẽmę: nitidos uertuntur ĩ ignes:
Conſiſtuntq; loco ſpecie remanente coronę:
Qui medius nixiq; genu eſt anguemq; tenentis.
Dedalus interea creten longumq; peroſus
Exilium tactuſq; loci natalis amore:
Clauſus erat pelago. terras licet inquit & undas
Obſtruat: at cælum certe patet. ibimus illac.
Omnia poſſideat: non poſſidet aera minos.
Dixit: & ignotas animum dimittit in artes:
Naturamq; nouat. nam ponit in ordine pennas
A minima cœptas longam breuiore frequente:
Vt cliuo creuiſſe putes. ſic ruſtica quondam
Fiſtula diſparibus paulatim ſurgit auenis.
Tunc lino medias: & cæris alligat imas.
Atque ita compoſitas paruo curuamine flectit:
Vt ueras imitetur aues. puer icarus una
Stabat: & ignarus ſua ſe tractare pericla
Ore renidenti modo quas uaga mouerat aura:
Captabat plumas. flauam modo pollice cæram
Mollibat: luſuque ſuo mirabile patris
Impediebat opus. poſtq̃ manus ultima cœpto
Impoſita eſt: geminas opifex librauit in alas
Ipſe ſuum corpus: motaq; pependit in aura.
Inſtruit & natum: medioq; ut limite curras
Icare ait moneo. ne ſi demiſſior ibis:
Vnda grauet pennas. ſi celſior: ignis ad urat.
Inter utrunq; uola. nec te ſpectare booten:
Aut helicen iubeo: ſtrictumq; orionis enſem:
Me duce carpe uiam. pariter pręcepta uolãdi
Tradit. & ignotas humeris accõmodat alas.
Inter opus monituſq; genæ maduere ſeniles.
Et patriæ tremuere manus. dedit oſcula nato
Non iterum repetenda ſuo. pẽniſque leuatus
Ante uolat: comitique timet: uelut ales ab alto.
Quæ teneram prolem produxit in aere nido.

Loci natalis. patriæ in qua natus erat. Vt cliuo creuiſſe putes. ut poſſis eas putare in cliuo aliquo creuiſſe. Librauit. ſuſpendit. Neu te ſpectare booten. Icarum admonet Dedalus: ut ſe ſequatur. Neq; enim opus

eſſe ut uolatum ſuum dirigat ad ſideꝝ rationem: quæ nautæ maxime obſeruant. Bootes autem ſydus eſt q & arctophilax dicit̃: qui agitare plauſtrũ uidet̃. Vnde & a bobus nomẽ accepit. Septentriões aũt ſignificat: quos nautæ potiſſimum reſpiciunt. Helice uero maior eſt urſa: ſic dicta ab helice urbe Arcadiæ in qua Caliſto nata eſſe fertur. Dicta eſt aũt helice u: Stephãus ait: uel ab Helica Lycaonis filio uel ab helice Iouis uxore. Selinũtis aũt filia. Strictũq; orionis enſem. Orion ἀπὸ τοῦ οὔρου. hoc eſt ab urina fuit cognominatus: quod ex Iouis & Mercurii urina fingatur natus: ut in quinto faſtoꝝ copioſe narrat Ouidius. Is uenator tantis uiribus fuit: ut nulli feræ ſe ceſſuꝝ iactaret. Quare terra permota ſcorpionẽ maximũ emiſit: q illum interficere conaretur. Iupiter aũt utriuſq; aĩum admiratus & ſcorpium ſpõte & præcibus Dianæ orionem in ſidera ſuſtuliſſe narratur. Referuntur tñ & aliæ de orione opiniões ab Hygino. Sidus uero orionis ita figuratur: ut enſem nudum in manu tenere uideatur. Damnoſas artes. pnitioſas: quod exitu probatum eſt. Tremula arundine. Hamo ab arundine tremula dependente. Stiuæq;. ſtiua manubriũ eſt aratri quo regit̃. Verg. ſtiuaq; innixus aratro. Iunonia ſamos. Iunoni dicata. nã ibi Iuno & nata & educata & ioui uxor tradita dicitur. Eſt aũt inſula in ægeo Cariæ adiacens: q̃ prius tum Parthenia. tũ Dryuſa. tũ anemuſa: tũ melãphylos fuit appellata. Eſt etiã alia Samos: quæ & ſamothracia dicit̃ quod Thraciæ adiaceat: unde Verg. Threiciamq; ſamõ: q̃ nũc ſamothracia fert̃. Delos quoq; & paros inſulæ ſunt Aegei: ut iam ſæpius diximus. Dextera lebyntos erat. Lebyntos inſula eſt una ex cycladibus. Calydne quoq; inſula ẽ cycladum una mellis ferax. Mollit. Mollex reddit & liquefacit.

Odoratas cæras. odorem emittentes. Cærulea aqua. nigro mari. nam ĩ mare Icarus cecidit.

Quæ nomẽ traxit ab illo. Nã mare Icariũ ab Icaro fuit appellatum: ut ſentit Ouidius. ut uero alii ab icaro inſula fuit cognominatũ. At pater ĩfelix nec iam pater. Pater qa genuerat. nõ pater qa filius iam erat mortuus. Deuouit. Deteſtatus eſt. Et tellus a noĩe dicta ſepulti. Icaros. n. ĩſula ab icaro Dædali filio illic ſepulto dicta fuiſſe uidet̃. Hunc miſeri tumulo. Tali pueri metamorphoſin in auẽ deſcribere incipit poeta. nam Talus ut & Diod. & Pauſanias ſcribũt. Dædali ſororis filius: cũ & rotã figuli & ſerrã ferreã & circinũ inueniſſet: a Dædalo inuidia moto fuit ĩterfectus. Quare Dædalus ab Areopagitis dãnatus in cretã ad Minoem aufugit. Ponẽtẽ tumulo. Tumulantẽ & ſepelientẽ. Et plauſit pẽnis. & alas cõcuſſit. Vnica. ſola. Vnicus. n. ſecũdo caret. Vnus hẽt ſecũdum. Longũ crimẽ. magnũ. nã Dædalus eũ de palladis arce deieciſſe crimĩatus ẽ. Fatoꝝ ignara. inſcia eoꝝ q̃ fato filio ſuo euenir̃ debebãt. Germana. ſoror Dædali. Bis ſenis natalibus actis. Exactis duodecim annis. Natus. n. erat ãnos duodecim Talus cũ Dædalo fuit cõmendatus. Animi ad pcepta capacis. Præceptoꝝ capacis inſoluta diceremus oratione. Ille etiam medio ſpinas. Talum ſerræ fuiſſe ait inuentorem ad exemplum illius ſpinæ quæ ẽ in medio piſcium. Et ex uno duo ferrea brachia

Hortaturq; ſequi. damnoſaſq; erudit artes.
Et mouet ipſe ſuas: & nati reſpicit alas.
Hos aliquis tremula dũ captat arundine piſces
Aut paſtor baculo: ſtiuęq; innixus arator
Vidit & obſtupuit: quiq; ęthera carpere poſſent:
Credidit eſſe deos: & iam iunonia leua
Parte ſamos fuerat: deloſq; paroſq; relictæ.
Dextra lebyntos erat: fœcũdaq; melle calydne.
Cum puer audaci cœpit gaudere uolatu:
Deſeruitq; ducem: cęliq; cupidine tactus:
Altius egit iter. rapidi uicinia ſolis
Mollit odoratas pennarum uincula cæras.
Tepuerant cæræ. nudos quatit ille lacertos.
Remigioq; carens non ullas percipit auras.
Oraq; cærulea patrium clamantia nomen
Excipiuntur aqua: quę nomen traxit ab illo.
At pater infelix nec iam pater. Icare dixit
Icare dixit ubi es? qua te regione requiram?
Icare dicebat. pennas aſpexit in undis.
Deuouitq; ſuas artes: corpuſq; ſepulchro
Condidit: & tellus a nomine dicta ſepulti.
Hunc miſeri tumulo ponentem corpora nati
Garrula ramoſa proſpexit ab ilice perdix.
Et plauſit pennis. teſtataq; gaudia cantu eſt:
Vnica tunc uolucris: nec uiſa prioribus annis:
Factaq; nuper auis longum tibi dædale crimen.
Namq; huic tradiderat fatorum ignara docẽdam
Progeniem germana ſuam natalibus actis
Bis puerum ſenis animi ad præcepta capacis.
Ille etiam medio ſpinas in piſce notatas
Traxit in exemplum: ferroq; incidit acuto
Perpetuos dentes: & ſerræ repperit uſum
Primus. & ex uno duo ferrea brachia nodo
Iunxit: ut æquali ſpatio diſtantibus illis
Altera pars ſtaret. pars altera duceret orbem.
Dædalus inuidit: ſacraq; ex arce mineruę
Pręcipitem miſit: lapſum mentitus: at illum
Quæ fauet ingeniis: excepit pallas: auemq;
Reddidit: & medio uelauit in aere pennis.

Icarica ſus

Talus puer in pdicem

Serræ circini que inuentor.

modo. Illum circini quoq; inuentorem fuiſſe ait poeta. At illum. Pallas quæ & minerua dicitur oīum artium ī uentrix fuiſſe ꝑhibetur. Excepit. ſuſcepit. ꝓpriæ aūt excipi cadentia dr̄. Velauit. Coopuit. Sed uigor inge nii quōdā uelocis. Sed uis inqt & acrimonia īgenii Tali pueri ī alas & pedes auis trāſiuit. Perdices. n. acerrimi ſunt & uolatus & curſus. Nomē qđ & ante remāſit. Nā Talus ꝑdix quoq; fuit cognominatus. Præter humū. Iuxta terrā. Iamq; fatigatū tellus ætnæa. narraturus poeta ſororꝝ Meleagri cōuerſionē in aues Meleagridas a fratre uocatas: uenationē apri Calydonii prius deſcribit. Oeneus. n. Parthaonis filius rex Calydoniæ cū de cimas frugū diis oībus præterq̄ Dianæ ꝑſoluiſ-ſet: irā deæ ī ſe cōcitauit. Maximus nāq; apꝫ ab ea īmiſſus Calydoniæ agros ita uaſtabat: ut oīa de ſerta uiderētur. Quaꝛ meleager œnei patris iuſ ſu cōuocatā græciæ iuuentutē ī apri uenationem eduxit: quē cū Atalāta Schœnei filia ſpecioſiſſi ma prima uulneraſſet ſagitta: uiſa eſt Meleagro digna: cui ætate formaq; placebat: q̄ capite pelle que interēpti apri donaret. Cæterꝫ Plexippus, Toxeus: & Agenor Theſtii filii fratreſq; altheæ matris Meleagri ægre ferrētes fœminā uiris præ poni cū ſpolia Atalantæ ꝑ uim auferre uellent: a Meleagro fuerūt īterfecti. Qđ qdem cū althea reſciuiſſet: fratrū cædē ultura ſtipitē: quē parcæ ī Meleagri natiuitate in ignē mittentes cecinerāt cū eo Meleagrū ipſm & uicturū & perituꝝ: ī ignē cōiecit. Quo abſumpto Meleager quoq; cum maximo totius Calydoniæ merore interiit. Cū uero eius ſorores flere nunq̄ deſinerēt deorꝫ mi ſericordia in aues a frīs noīe meleagridas cogno minatas cōuerſæ fuere. Iāq; fatigatū. Dædalus Minois irā fugiens ad Cocalū ſiciliæ regē ꝑuenit a quo & tutatus & hoſpitio ſuſceptus ē: ac tandē Minos ipſe interfectus. Theſea laude. Theſei uirtute. Pro eo. n. qđ ꝓcedit id qđ ſeqtur poſitū eſt. Virtutē nāq; laus cōſequi ſolet. Theſei nāq; uirtute minotaurus fuit interfectus. Hæc uero ad cōnectēdas fabulas narranē. Pēdere tributū. ꝑ ſoluere tributum ob cædē Androgei Athénienſi bus a Minoe impoſitū. Bellatricē mineruā. hæc etiā bellona uocaē. Vocāt. Inuocāt. Voto ſan guine. Victimaꝝ q̄s uouerāt ſanguine: ſi theſeus uictor ex creta reuerteretē. Diues Achaia. Po-tens græcia. Implorauere. Cū lachrymis petie re. Huius opē Calydon. Calydō urbs eſt Aeto liæ a Calydone Endymionis uel ætoli filio ap-pelata. Vnde Calydonius declinaē. Sus erat. Aper & qdem ferociſſimus. Plenis ſucceſſibus āni. ob plenā & ꝑfectam illius āni fertilitatē. Pri mitias frugū. Prias fruges. Pria nanq; frumenta matura cereri dicabanē: ut uina baccho. oleū mi neruæ. Palladios latices. Oleū dicit a Pallade in uentū. Cœptus ab Agricolis. Cererē. Bacchū & Mineruā agricolas uocat poeta qđ ea inuene rint qbus agriculturæ opa daē. Ambitioſus ho nor. Ab effectu qđ ābitioſos reddat. Honor aūt deorꝫ ſacrificia ſūt. Si e thure. ſiñ ſacrificio. La toidos. dianæ filiæ Latōæ. Herbida epirus. her boſa. Epirus uero cōtinētē ſignificat. Sed freqn ter qdem ꝑ ea ponitē regiōe: q̄ & Chaonia appel laē. Dentibus indis. elephātinis. Ardēt. arde re uidenē. Grauidi fœtus: Racemi uua graues.

Cocalus

Oeneus

Aper Calydonius.

Sed uigor ingenii quondam uelocis in alas
Inque pedes abiit. nomē quod & ante remanſit.
Nō tamen hæc alte uolucris ſua corpora tollit.
Nec facit in ramis altoque cacumine nidos.
Præter humum uolitat: ponitq; in ſepibus oua:
Antiquiq; memor metuit ſublimia caſus.
Iamq; fatigatum tellus ętnęa tenebat
Dædalon: & ſumptis pro ſupplice cocalus armis
Mitis habebatur. iam lamentabile athenæ
Pendere deſierant theſea laude tributum.
Templa coronātur. bellatricemq; mineruam
Cum ioue diiſq; uocāt aliis: quos ſanguine uoto
Muneribuſq; datis & aceruis thuris honorant.
Sparſerat argolicas nomen uaga fama per urbes
Theſeos: & populi: quos diues achaia cepit:
Huius opem magnis implorauere periclis.
Huius opem calydon: q̄uis meleagron haberet:
Sollicita ſupplex petiit prece. cauſa petendi
Sus erat infeſtæ famulus uindexq; dianę.
Oenea nanq; ferunt plenis ſucceſſibus anni
Primitias frugum cereri. ſua uina lyęo.
Palladios flauę latices libaſſe mineruę.
Cœptus ab agricolis ſuperos peruenit ad omnes
Ambitioſus honor. ſolas ſine thure relictas
Præteritas ceſſaſſe ferunt latoidos aras.
Tangit & ira deos. at nō impune feremus:
Quęq; inhonoratę nō & dicemur inultę.
Inquit: & oeneios ultorem ſpreta per agros
Miſit aprum: quāto maiores herbida tauros
Nō habet epirus: ſed habēt ſicula arua minores.
Sāguine & igne micāt oculi. riget horrida ceruix:
Et ſetæ denſis ſimiles haſtilibus horrent:
Stantq; uelut uallum. uelut alta haſtilia ſetæ.
Feruida cum rauco latos ſtridore per armos
Spuma fluit: dentes æquantur dentibus indis:
Fulmen ab ore uenit. frondes afflatibus ardent.
Is modo creſcētes ſegetes proculcat in herba:
Nūc matura metit fleturi uota coloni.
Et cererem in ſpicis intercipit. area fruſtra.
Et fruſtra expectant promiſſas horrea meſſes.

Caluere. cōmoti fuere. Tyndaridæ gemini. Caſtor & Pollux gemelli Tyndari filii: ac Ledæ putati: cum eſ-ſent Iouis: quorꝫ alter pugil fuit præclarus: Caſtor autem domitor equorꝫ ab Homero aliiſq; poetis fuiſſe me moratur. Cæſtibus. armis quibus pugiles utūtur. Et duo Theſtiadæ. Theſtii filii Toxeus & Plexippus. Et ꝓles ephyrea lynceus. Ephyrea qdem legitur: ut ab ephyre urbe: quæ nūc corinthus dicitur declinetur. ſed mi hi recte aphareia ab eo: qui hoc opus e latina in græcam linguam uertit. legi uidetur: ut intelligamus Lyncæū acutiſſimi uiſus hoīem Apharei filiū fuiſſe. Et cretus Amyntore Phœnix. Phœnix Amyntoris filius: q impe lente matre poſteaquā cum pellice illius rem ha buiſſet: imprecationes patris effugiens ad peleū peruenit: a quo ut narrat Homerus: hoſpitio be nigniſſime ſuſceptus Achillis educandi inſtitué-diq; curam ſuſcepit: ut illi & dicendorum & agē dorum præceptor eſſet. alter etiam fuit Phœnix Agenoris pater: a quo Phœnicia fuit denomina ta. Auem quoque eſſe Phœnicem nemo eſt qui ignoret. Actoridæq; parens. Menœtii eſt peri phraſis. nam Menœtius Patrocli: qui actorides ab actore auo dicitur: fuit pater: ut aperte in. xi. Iliados ſcribit Home. Et hyantæo Iolao. Bœo tio. Hyantes enī populi ſunt bœotiæ: ut diximuſ. Naryciuſq; lelex. Naryx urbs eſt locridis quæ & Narycium & Naryce dicitur. Vnde narycius poſſeſſiuum declinatur. ab hoc uero lelege popu li leleges fuere cognominati. Antiqs amyclis. Amiclæ urbs eſt Laconiæ ab amycla Lacedæ-monis filio ædificata atq; cognominata. fuerunt etiam amyclæ in italia lacedæmoniorum colo-nia inter Caietam & Terracinam. quæ tacendo perierūt. unde Vergilius eas tacitas appellauit. Tacitis regnauit amyclis. Amycleum etiam eſt in Creta urbs & portus. Penelopes ſocer. La-ertes Vlyſſis pater. Cum parrhaſio ancæo. Ar cadico. eſt enim parrhaſia arcadiæ urbs: ut iā di ximus. Et adhuc a cōiuge tutus Oeclides. Am phiaraus Oeclii filius: qui cum uaticinandi peri tiſſimus cognouiſſet a Thebano bello ſe non re diturum: ita latebras petiit: ut omnia tamen Eri-pyle uxori: quam fidiſſimam putabat: indicaret. Illa uero ab Argia adraſti filia monili accepto: quod Vulcanus Hermionæ priuignæ dono de-derat: maritum adraſto prodidit: qui thebanum agrum igreſſus una cum curru a Tellure fuit ab ſorptus. Tegeæa. arcadica. Nam Tegea urbs eſt arcadiæ: quod nomen triſyllabum quidem ē. ſed quod inde declinatur poſſeſſiuum: ita quatu-or ſyllabarum efficitur ut penultima ſit longa. Eſt etiam Tegea in Creta a Talthybio ædifica-ta. unde Tegeatæ dicuntur. Venit atalantis cæ nei. Sic quidem legitur. ſed Atalante & ſchœnei mihi recte a græcis legi uidetur. Nam atalanta Schœnei filia fuit formoſiſſima: ex qua Melea-ger Parthenopeum ſuſcepit. altera fuit atalanta iaſii filii abantis argiuorum Regis filia. De qua ꝓpertius. Mimalion nullos fugiēdo Tulle labo res ſæuitiam dure contudit Iaſidos. Raſilis fibula. raſum cingulum. a parte enim totum intelligitur. Telorꝫ cuſtos. Pharetræ periphraſis. Calydonius heros. Meleager. Renuente deo. Nolente ut ea potiretur. Flā maſq; latentes Hauſit. Occultum amorem concepit. Si quem dignabitur iſta uirum. Hoc eſt. ſi quem iſta ſe uxore dignum exiſtimabit. Hac autem exclamatione meleager ſignificat ſe atalantæ pulchritudinem maximo pere admirari.

Atalanta

Sternuntur grauidi longo cum palmite fœtus:
Baccaq; cum ramis ſemper frondentis oliuæ:
Sęuit & in pecudes. non has paſtorue caniſue:
Non armenta truces poſſunt defendere tauri:
Diffugiunt populi. nec ſeſe in mœnibus urbis
Eſſe putant tutos: donec meleagros & una
Lecta manus iuuenum caluere cupidine laudis.
Tyndaridæ gemini præſtantes cæſtibus alter.
Alter æquo: primæq; ratis molitor iaſon:
Et cum pirithoo felix concordia theſeus:
Et duo theſtiadę: & proles aphareia lynceus:
Plexippuſq; ferox: iaculoq; inſignis acaſtus:
Et uelox idas: & iam non fœmina cæneus:
Hippothaſq;: driaſq;: & cretus amyntore phœnix
Actoridæq; parés: & miſſus ab elide pelas
Nec telamon aberat: magniq; creator achillis:
Cumq; pheretiade & hyantæo iolao
Impiger eurytion: curſuq; inuictus echion:
Nericiuſq; lelex/ panopeus: hyleuſq;: feroxq;
Hippaſus: & primis etiam nunc neſtor in annis.
Et quos hippocoon antiquis miſit amyclis:
Penelopeſq; ſocer cum parraſio ancæo:
Ampycideſq; ſagax: & adhuc a coniuge tutus
Oeclides: nemoriſq; decus tegeęa lycei
Venit atalante ſchœnei pulcherrima uirgo:
Raſilis huic ſummam mordebat fibula ueſtem.
Crinis erat ſimplex nodum collectus in unum.
Ex humero pendens reſonabat eburnea læuo
Telorum cuſtos. arcum quoq; læua tenebat.
Talis erat cultu. facies quā dicere uere
Virgineam in puero puerilem in uirgine poſſes:
Hanc pariter uidit. pariter calydonius heros
Optauit renuente deo: flammaſq; latentes
Hauſit. & o felix ſi quem dignabitur inquit

Vrget.inſtat. Silua frequens trabibus.Denſa arboribus.eſt autem topographia ſiluæ & deſcriptio: quam partim planam.partim montoſam eſſe ait. Ima lacunæ.Infimas uallis partes.Lacuna enim eſt aquæ collectio quæ & lama uocatur. Lenta ſalix. Flexibilis. Vluæ leues. Vlua herba eſt in paludibus naſcens. Et lōgæ parua ſub arundine cannæ. Arundinem appellare uidetur poeta cannarum corticem: qui & tenuis ē & facile areſcit. Vnde arundinis nomē deductū eſſe uidetur. Excitus.Excitatus. Vt excuſſis eliſus nubibus ignis.Periphraſis eſt fulminis quod ex nubium concurſu eliditur. Sternitur incurſu nemus. Arbores inquit apri illius incurſu in terram deiiciuntur.Hinc uero colligitur quā uaſtus aper ille ualiduſq; eſſet:cuius impetu nemus proſternebatur. Propulſa.impulſa. Dat fragorē. ſtrepitum facit.Fragor nāq; dr̄ ſtrepitus rerū fractarum.Protentaq; forti tela tenent. Geſtum exprimit uenatorum apros excipientium.Protendere nāq; uenabula apris ructibus ſolent. Protēta tela.uenabula. Diſſipat. Diſiicit. Oliquo ictu.Apri obliquos ictus inferūt. Cuſpis.Iaculum. A parte totum. Intergo.petito.Intergo apri. Pagaſæius Iaſon.Theſſalus. A pagaſis urbe theſſaliæ ut diximus. Ferrumq; Diana uolāti.Q uæ copula hoc loco.Q uia ſignificat.Idcirco nanq; ſine uulnere fuit aper quod Diana ferrum Iaculo abſtulerat. Sine acumine. Sine cuſpide. Emicat ex oculis. Ira ignisue aut flamma ſubintelligatur. Moles.Maximum ſaxum quātum e machinis bellicis emittitur. Concita.impulſa.Neruo adducto. Fune baliſtæ adducto.

Certo impete.impetu.Metri.n.gr̄a īpete interdū utunt̄ poetæ. Dextra tuētes cornua.Dextrū cornu defendentes. Aciem nanq; in aprum direxerant: quæ in dextrum & ſiniſtrum cornu fuerat diſtributa. Hippocoonte ſatus.Hippocoontis filius. Et terga parantem uertere.fugere uolētem. Succiſo poplite.Reciſo crure. Eſt enim poples pars genu poſterior quod poſt plicetur dictum. Forſitan & pylius. Neſtor a Pylo urbe Meſſeniæ cui imperauit. Citra troiana tempora. Ante troianum bellum. Tempora nāq; infelicia calamitoſaq; fere accipiuntur. Sumpto conamine Capto impetu. Ab haſta poſita.fixa.

Deſpexitq; tutus loco.deorſum aſpexit inquit aprum altitudine arboris tutus & ſecurus.Neq; enim apri arborem aſcendere poſſunt. Recentibus armis.Dentibus. Hauſit.aperuit percuſſit.

Atalanta Arcadica ~~[illegible]~~ Iaculatrix
Atalanta Boetia Schoenei ꝑ[illegible]x curſu

Iſta uirum.nec plura ſinit tempuſq; pudorq;
Dicere. maius opus magni certaminis urget.
Silua frequens trabibus:quā nulla ceciderat ętas
Incipit a plano:deuexaq; proſpicit arua.
Quo poſtquam uenere uiri:pars retia tendunt.
Vincula ꝑs adimūt canibus. ꝑs preſſa ſequuntur
Signa pedum:cupiūtq; ſuum reperire periclum:
Cōcaua uallis erat:quo ſe demittere riui
Aſſuerant pluuialis aquę:tenet ima lacunæ
Lenta ſalix:uluęq; leues:iuncique paluſtres:
Viminaq;:& longę parua ſub arundine cannæ.
Hinc aper excitus medios uiolentus in hoſtes
Fertur:ut excuſſis eliſus nubibus ignis.
Sternitur incurſu nemus: & propulſa fragorem
Sylua dat.exclamant iuuenes:protentaq; forti
Tela tenent dextra lato uibrantia ferro.
Ille ruit:ſpargitq; canes:ut quiſque furenti
Obſtat:& oliquo latrantes diſſipat ictu.
Cuſpis echionio primum cōtorta lacerto
Vana fuit:truncoq; dedit leue uulnus acerno.
Proxima ſi nimiis mittentis uiribus uſa
Non foret:in tergo uiſa eſt hæſura petito.
Longius it.auctor teli pagaſeius iaſon.
Phœbe ait ampicides:ſi te coluique coloque:
Da mihi quod petitur:certo contingere telo.
Q ua potuit precibus deus ānuit.ictus ab illo ē:
Sed ſine uulnere aper:ferrumq; diana uolanti
Abſtulerat iaculo:lignum ſine acumine uenit:
Ira feri mota eſt:nec fulmine lenius arſit.
Emicat ex oculis.ſpirat quoq; pectore flammas.
Vtque uolat moles adducto cōcita neruo:
Cum petit aut muros aut plenas milite turres:
In iuuenes certo ſic impete uulnificus ſus
Fertur: & eupalamon pelagonaq; dextra tuentes
Cornua proſternit.ſocii rapuere iacentes.
At non letiferos effugit enæſimus ictus
Hippocoōte ſatus.trepidātem & terga parātem
Vertere ſucciſo liquerunt poplite nerui.
Forſitan & pilius citra troiana periſſet
Tempora ſed ſumpto poſita conamine ab haſta
Arboris inſiluit:quę ſtabat proxima:ramis:
Deſpexitque loco tutus:quem fugerat hoſtem.
Dentibus ille ferox in querno ſtipite tritis
Imminet exitio.fidenſq; recentibus armis
Orithię magni roſtro femur hauſit adunco.

At gemini nondum cęleſtia ſidera fratres
Ambo conſpicui:niue candidioribus ambo
Vectabantur equis.ambo uibrata per auras
Haſtarum tremulo quatiebant ſpicula motu.
Vulnera feciſſent:niſi ſetiger inter opacas
Nec iaculis iſſet nec equo loca peruia ſiluas:
Perſequitur telamon:ſtudioq; incautus eundi
Pronus ab arborea cecidit radice retentus.
Dum leuat hunc peleus:celerem tegeęa ſagittam
Impoſuit neruo:ſinuatoq; expulit arcu.
Fixa ſub aure feri ſummuum diſtrinxit arundo
Corpus:& exiguo rubefecit ſanguine ſetas.
Nec tamen illa ſui ſucceſſu lætior ictus
Quam meleager erat.primus uidiſſe putatur:
Et primus ſociis uiſum oſtendiſſe cruorem:
Et meritum dixiſſe feres uirtutis honorem.
Erubuere uiri:ſeq; exhortantur:& addunt
Cum clamore animos:iaciuntq; ſine ordine tela.
Turba nocet iactis:& quos petit impedit ictus.
Ecce furens contra ſua fata bipennifer arcas:
Diſcite fœmineis quid tela uirilia prę ſtent
O iuuenes:operiq; meo concedite dixit.
Ipſa ſuis licet hunc latonia protegat armis:
Inuita tamē hunc perimet mea dextra diana.
Talia magniloquo tumidus memorauerat orę:
Ancipitēq; manu tollens utraq; ſecurim
Inſtiterat digitis primos ſuſpenſus in artus.
Occupat audentem:quaq; eſt uia proxima leto:
Summa ferus geminos dixerit ad inguina dētes.
Cōcidit ancęus:glomerataq; ſanguine multo
Viſcera lapſa fluūt:madefactaq; terra cruore eſt.
Ibat in aduerſum proles ixionis hoſtem
Pirithous ualida quatiēs uenabula dextra:
Cui procul ęgides.o me mihi carior inquit
Pars animæ cōſiſte meæ.licet eminus eſſe
Fortibus.ancęo nocuit temeraria uirtus.
Dixit:& ærata torſit graue cuſpide cornu:
Cui bene librato:uotiq; potente futuro
Obſtitit æſculea frondoſus ab arbore ramus.
Miſit & æſonides iaculum: quod caſus ab illo
Vertit:& in mentum figit latrantis:& inter
Ilia coniectum tellure per ilia fixum eſt.
At manus oenidæ uariat:miſſiſq; duabus
Haſta prior terra.medio ſtetit altera tergo.
Nec mora:dum ſæuit.dū corpora uerſat ī orbē:

Nondum cæleſtia ſidera.Gemini qui unum ex zodiaci ſignis conſtituunt: caſtor ac pollux eſſe dicuntur. Vulnera feciſſent.Vulneraſſent. Setiger.Aper ſetas gerens. Opacas.Vmbroſas arboribus denſas. Studio eūdi. Cupiditate currendi. Leuat.Alleuat.Tollit. Tegeæa.Atalāta. Sinuato arcu.Contracto. Arundo.Arundinea ſagitta. Diſtrinxit.uulnerauit. Feres.habebis. Erubuere uiri.Puduit inquit uiros fortes aprum a uirgine primum fuiſſe ꝑcuſſum. Bipenifer arcas.Ancæus arcadicus bipennem ferens. Concedite.locum date. Operi meo.uirtuti meæ. Temerarii autem iactabūdiq; eſt oratio. Protegat.defendat. Perimet.Interficiet.

Tumidus.Elatus.Superbus. Ancipitē ſecurim.ex utraq; parte incidentem. Vtrinq; acutā.

Inſtiterat digitis.Steterat in digitis.Geſtus aūt exprimitur tollentis ſecurim ut aliquem ꝑcutiat.

In primos artus.In primas digitorum partes.

Occupat.Ante aggreditur. Q uaq; eſt uia ꝓxima leto. Inguina.n.percuſſa homini mortem afferunt. Multo ſanguine.Cum ꝓpoſitio ſubaudiatur:ut cum multo ſanguine intelligatur. Aegides.Theſeus Aegei filius.Timebat autem Pirithoo ſibi amorē cōiunctiſſimo theſeus ab apro.

Eminus eſſe.Lōgæ abeſſe. Temeraria uirtus. Inconſiderata fortitudo. Graue cornu.grauem haſtam ex cornu confectam. Torſit.Iecit. Aerata.Aere & ferro munita. Votiq; potente futuro.hoc eſt aprum percuſſuro. Aeſculea arbore. Aeſculus arbor eſt glandifera Ioui dicata. Aeſonides.Iaſon Aeſonis filius. Vertit.Auertit. Conuertit. Et in mentum latrantis.Canis partem oris inferiorem mentum improprie poeta uocat:cum nulli animalium preterq̄ homini mētum & male ſint:ut in undecimo naturalis hiſtoriæ Plinius tradit. Inter ilia.Ilia in aliis animalibus dicuntur:quæ in hominibus & ouibus lactes appellantur:ut idem Plinius ſcribit. Tellure.in terra. Bene librato.Fortiter iacto. Oenidæ. Meleagri œnei filii. Dum ſæuit.Furit. Dum corpora.Dum ſe rotat.

Stridenteq; nouo ſpumã cum ſanguine fundit.
Vulneris auctor adeſt: hoſtemq; irritat ad iram.
Splendidaq; aduerſos uenabula cõdit in armos:
Gaudia teſtantur ſocii clamore ſecundo:
Victricemq; petunt dextræ cõiungere dextram.
Immaneq; feram multa tellure iacentem
Mirantes ſpectant: neq; adhuc contingere tutum
Eſſe putant. ſed tela tamen ſua quiſq; cruentat.
Ipſe pede impoſito caput exitiabile preſſit
Atq; ita. ſume mei ſpolium nonacria iuris
Dixit: & in partem ueniat mea gloria tecum.
Protinus exuuias rigidis horrentia ſetis
Terga dat: & magnis inſignia dentibus ora.
Illi lætitiæ eſt cum munere muneris auctor.
Inuidere alii: totoq; erat agmine murmur:
Equibus ingenti tendentes brachia uoce
Pone age: nec titulos intercipe fœmina noſtros
Theſtiadę clamant: nec te fiducia formæ
Decipiat: ne ſit longe tibi captus amore
Auctor. & huic adimũt munus. ius muneris illi:
Non tulit: & tumida frendens mauortius ira:
Diſcite raptores alieni dixit honoris:
Facta minis quãtum diſtent. hauſitq; nefando
Pectora plexippi nil tale timentia ferro.
Toxea quid faciat dubium: pariterq; uolentem
Vlciſci fratrem: fraternaq; fata timentem
Haud patitur dubitare diu: calidumq; prioris
Cæde recalfecit conſorti ſanguine telum.
Dona deum templis nato uictore ferebat:
Cum uidet extinctos fratres althæa referri:
Quæ plangore dato mœſtis clamoribus urbem
Implet: & auratas mutauit ueſtibus atris.
At ſimul eſt auctor necis editus: excidit omnis
Luctus: & a lachrymis in pœnæ uerſus amorẽ ẽ.
Stipes erat: quem cum partus enixa iaceret
Theſtias: in flammam triplices poſuere ſorores.
Staminaq; impreſſo fatalia pollice nentes
Tempora dixerunt eadem lignoque tibique
O modo nate damus. quo poſtq̃ carmine dicto
Exceſſere deę: flagrantem mater ab igne
Eripuit ramum: ſparſitq; liquentibus undis:
Ille diu fuerat penetralibus abditus imis.
Seruatuſq; tuos iuuenis ſeruauerat annos:
Protulit hunc genitrix: tædaſq; & fragmina poni
Imperat: & poſitis inimicos admouet ignes.

Auctor uulneris. Meleager. Iritat. Prouocat. Petunt. Appetunt. Cupiunt. Cruẽtat. cruore inficit. Exitiabile. peſtiferũ quod multis exitii cã fuit. Nonacria. Atalãta. a nonacri urbe arcadiæ dicta. Spolium mei iuris. Quod iure ipſo mihi debetur. Nam meleager aprum iterfecerat. Spolia uero ꝓprie dicũtur q̃ hoſtibus detrahuntur. Exuuias. Exuuiæ quæ ab exuẽdo dicunť nõ ſolũ hoium tegmina aut ueſtes ſunt: ſed pelles quoque & ſerpentũ & alioꝝ aialium. Virg. ii. georg. de ſerpẽte loquens. Cũ poſitis nouus exuuiis nitiduſq; iuuẽta. Terga dat. tergora & pellẽ apri.

Atalanta arca lica

Et magnis inſignia dentibus ora. Caput quoq; apri Atalantæ traditum fuiſſe a Meleagro poeta ait. Pone. Depone. Noſtros titulos. noſtrum honorẽ. noſtrã gloriã. Fœmina. Cũ quodã cõtemptu Atalãti fœminã uocãt. Theſtiadæ. Plexippus & Toxeus Theſtii filii. Ne ſit lõge tibi muneris auctor. id eſt. ne interficiaris: ſicq; lõge ab amatore tuo ſepareris. Et huic adimunt munus. Atalantæ inqt munus eripiũt. Ius aũt muneris dãdi Meleagro. Nõ tulit. Nõ paſſus eſt Atalantã munere fraudari. Mauortius. bellicoſus. marti ſimilis. Frendens. fremẽs. Nefando ferro. nefario. impio. Nã Plexippus meleagri auũculus erat. Hauſit. pcuſſit. Timẽtia. timẽtis. Eſt .n. hyppallage. Toxea qd faciat. Ordo ẽ. haud patitur dubitare diu meleager Toxeũ dubiũ: qd faciat: uolenteq; & frẽm ulciſci & timentẽ fraterna fata. Cõſorti ſanguine. fraterno. Editus. dictus. nũciatus. In pœnæ amorẽ. in ſupplicii cupiditatẽ & uindictæ. Stipes erat. Stipitẽ deſcribit poeta in quo meleagri uita cõtinebatur. Partus enixa Theſtias. Althea Theſtii filia pueꝝ enixa & puerpera. Triplices ſorores. tres parcæ. Clotho. lacheſis & atropos: quas Martianus capella deoꝝ ſcribas eẽ ait: & ſentẽtias iouis ſtudio ueritatis excipere. Has latini nonã. Decimam & mortã uocarũt a partus tempore. Nã a nono & decimo mẽſe pueri ſecũdũ naturã naſcunť: eoq; nonæ & decimæ aſcribunť. Qui uero añ poſt ue hoc tempus naſcunť: quaſi mõſtra mortæ attribuunť. Nam ſeptimo mẽſe raro pueri uitales naſcunť. Octauo nũq̃. nono ſæpe. decimo ſæpius. hæ uitæ humanæ præeſſe credunť eãq; nendo cõtinere: unde ẽt lanificæ & puellæ & ſorores a poetis dñr. Martialis. Lanificas nulli tris exorare puellas Cõtigit. Obſeruãt quæ ſtatuere diẽ. Parcæ aũt dictæ uel a parcendo κατ αντιφρασιν qđ nulli parcãt. uel a partu unius literæ mutatiõe ut Varro ſcribit: qđ ut ait Heſiodus: hæ naſcẽtibus hoibus bonũ maluq; parere & præſtare cenſeãtur. Has Cicero Herebi & noctis filias fuiſſe ſcribit. Tres aũt parcæ tria ſũt fata numero ut Apuleius ait: cũ ratiõe tpis facientia. Nam Atropos præteriti tpis ẽ fatũ: quod ne deus qdem faceret infectũ. Vnde & atropos dicta ẽ quod uerti mutariq; nõ poſſit. Lacheſis futuro: qđ ipſa net &

Altheæ fratrum cædes

Stipes in quo meleagri uita

filum producit απο του λαγχανειν hoc eſt a ſortiendo cognominata. Clotho præſentis: quod torquendo fuſum colligit filum a lacheſi deductum απο του κλωθειν quod eſt torquere. Pugnat materq; ſororq;. Hoc eſt affectus matris ſororiſq; in animo althææ inter ſe contendunt. Et diuerſa trahunt. Et in diuerſum trahunt. Vnum pectus. unum animum. Sæpe metu ſceleris. Eleganter deſcribit poeta mulieris animum affectu miſericordiæ ſimul & indignationis uexatum. Ferus animi ardor. Magna animi indignatio. Vim geminam. Duplicem uiolentiam & uenti & æſtus maris. Errat. Vagatur animo & mẽte. Cõſanguineas umbras.

Tum conata quater flammis imponere ramum:
Cœpta quater tenuit. pugnat materq; ſororque:
Et diuerſa trahunt unum duo nomina pectus.
Sæpe metu ſceleris pallebant ora futuri.
Sæpe ſuum feruens oculis dabat ira ruborem.
Et modo neſcio quid ſimilis crudele minanti
Vultus erat. modo quẽ miſereri credere poſſes.
Cumq; ferus lachrymas animi ſiccauerat ardor:
Inueniebantur lachrymæ tamen: utq; carina:
Quã uentus uentoq; rapit contrarius æſtus
Vim geminam ſentit: paretq; incerta duobus.
Theſtias haud aliter dubiis affectibus errat:
Inque uices ponit: poſitamq; reſuſcitat iram.
Incipit eſſe tamen melior germana parente.
Et cõſanguineas ut ſanguine leniat umbras:
Impietate pia eſt. nam poſtq̃ peſtifer ignis
Cõualuit: rogus iſte cremet mea uiſcera dixit.
Vtque manu dira lignum fatale tenebat:
Ante ſepulchrales infelix aſtitit aras:
Pœnarumq; deę triplices furialibus inquit
Eumenides ſacris uultus aduertite ueſtros:
Vlciſcor: facioq; nefas. mors morte pianda eſt.
In ſcelus addendum ſcelus eſt. in funera funus.
Per coaceruatos pereat domus impia luctus.
An felix œneus nato uictore fruetur?
Theſtius orbus erit? melius lugebitis ambo.
Vos modo fraterni manes animæq; recentes
Officium ſentite meum: magnoq; paratas
Accipite inferias uteri mala pignora noſtri.
Hei mihi quo rapior? fratres ignoſcite matri.
Deficiunt ad cœpta manus. meruiſſe fatemur
Illum cur pereat. mortis mihi diſplicet auctor.
Ergo impune feret: uiuuſq; & uictor & ipſo
Succeſſu tumidus regnum calydonis habẽbit?
Vos cinis exiguus gelidæq; iacebitis umbræ?
Haud equidem patiar. pereat ſceleratus: & ille
Spemq; patris regnum trahat patriæq; ruinam.
Mens ubi materna eſt? ubi ſunt pia uota parẽtũ?
Et quos ſuſtinui bis menſum quinq; labores?
O utinam primis arſiſſes ignibus infans:

fratrum animas. Leniat. Mitiget. Sanguine. filii morte. Impietate pia eſt. Videtur ſtulte eſſe dictum. Quo nanq; modo quis pius eſſe poſſit impietate? Sed pia uidetur fuiſſe Althæa fratrũ cædem ulciſcendo. Impia filium necando. Lignum fatale. In quo Meleagri fata continebanť.

Ante ſepulchrales aras. Quæ i ſepulchris erigebantur. Pœnarumq; deæ triplices. Furias infernales: quæ tres dicuntur eſſe Tiſiphone. Alecto & Megæra. althæa uero teſtatur ſe per nefandum ſcelus fratrum cædem ulciſci. Eumenides. furiæ dicuntur κατ αντιφρασιν quod nulli beniuolæ ſint aut mites. Aduertite. Conuertite.

Furialibus ſacris. A furore & indignatione ꝓuenientibus. Mors morte piãda eſt. Cædes fratrum morte filii purganda eſt. An fœlix œneus. Cum magna indignatione hæc ab Althæa dicuntur. Magno paratas inferias. Sacrificia magno precio & filii ſanguine cõparata. Inferiæ aũt dicuntur ſacrificia: quæ mortuis fiunt. Vteri mala pignora noſtri. εξηγησις & expoſitio inferiaꝝ magno comparatarum. Hei mihi quo rapior. Retrahiť officio matris a cæde filii althæa.

Quo rapior. In quod ſcelus trahor. Mortis mihi diſplicet auctor. Nollem inquit althæa ego eſſe mortis filii auctor. Ergo impune feret. Indignationi iterum indulget Althæa. Ergo enim affectui & indignatiõi ſeruit. Sic Auguſtus de Vergilii teſtamento. Ergo ne ſupremis potuit uox improba uerbis Tam dirum mãdare nefas? Spemque patris. œnei qui totam ſpem ſuam in meleagro filio collocarat. Mens ubi materna eſt? Ad pietatem qua filium proſequitur reuocat cogitationem ſuam Althæa: in qua tamen indignatiõe uicta diutius non perſtat. Bis quinq; menſum. Decem menſes in utero matres filios geſtare dicuntur: q̃uis uulgus nouem tantummodo putet. Nam autem menſes ut fere in exemplaribus eſt deprauatum ſed menſum pro menſium ut monet Priſcianus eſt legendum: ut decem menſium labores intelligamus. O utinam primis arſiſſes ignibus infans. Vtinam inquiť tunc cõbuſtus fuiſſes cum eras infans una cum ſtipite quem a parcis in ignem coniectũ ego ardere paſſa nõ ſum.

Idq; ego paſſa forem. uixiſti munere noſtro.
Nunc merito moriere tuo. cape præmia facti.
Biſq; datam primũ partu. mox ſtipite rapto
Redde animã. uel me fraternis adde ſepulchris.
Et cupio: & nequeo. quid agã? mõ uulnera fratrũ
Ante oculos mihi ſunt: & tantæ cædis imago:
Nunc aĩum pietas maternaq; noĩa frangunt.
Me miſerã. male uincetis: ſed uincite fratres:
Dũmodo quæ dedero uobis ſolatia: uoſq;
Ipſe ſequar. dixit. dextraq; auerſa trementi
Funereum torrem medios coniecit in ignes.
Aut dedit: aut uiſus gemitus eſt ille dediſſe
Stipes: & inuitis correptus ab ignibus arſit.
Inſcius atq; abſens flamma meleagrus ab illa
Vritur: & cæcis torreri uiſcera ſentit
Ignibus: at magnos ſuperat uirtute dolores.
Quod tamen ignauo cadat & ſine ſanguine leto
Mæret. & ancæi felicia uulnera dicit.
Grandæuumq; patrem: fratreſq; piaſq; ſorores
Cum gemitu: ſociamq; tori uocat ore ſupremo:
Forſitan & matrem. creſcunt igniſq; dolorq;:
Langueſcũtq; iterum. ſimul eſt extinctus uterq;:
Inque leues abiit paulatim ſpiritus auras:
Paulatim cana prunam uelante fauilla.
Alta iacet calydon. lugẽt iuueneſq; ſeneſque:
Et uulgus ꝓceresq; gemunt: ſciſſæq; capillos
Plãgunt ora ſimul matres calydonides heu heu.
Puluere caniciem genitor uultuſq; ſeniles
Fœdat humi fuſus: ſpacioſumq; increpat æuum.
Nam de matre manus diri ſibi conſcia facti
Exegit pœnas acto per uiſcera ferro.
Non mihi ſi centum deus ora ſonantia linguis
Ingeniumq; capax: totumq; helicona dediſſet:
Triſtia perſequerer miſerarum uota ſororum.
Immemores decoris liuentia pectora tundunt.
Dũq; manet corpus: corpus refouentq; fouẽtq;:
Oſcula dant ipſi. poſito dant oſcula lecto.
Poſt cinerẽ: cineres hauſtos ad pectora preſſant:
Affuſæq; iacent tumulo: ſignataque ſaxo
Nomina cõplexę lachrymas in nomina fundunt.
Quas poſtq̃ oeniæ tandem latonia clade
Ex ſatiata domus: præter Gorgenq; nurumq;
Nobilis alcmenæ: natis in corpora pennis
Alleuat: & longas per brachia porrigit alas.

Tuo merito. tuo delicto. Facti. peccati: ac ſceleris tui. Stipite rapto. ex igne erepto torre & titione. Et cupio. fratres ulciſci ſubintelligatur.

Et nequeo. Non poſſum pietate qua filium proſequor impedita. Me miſeram. ibi eſt diſtinguendum. Eſt enim exclamatio: qua Althæa ſe oſtendi: inuitam in filii perniciem armari. Male. In malum & calamitatem meam: Dummodo quæ dedero. De cõſciſcenda ſibi quoq; morte iam cogitat Althæa. Funereum. funeſtum. Funeriſq; ac mortis Meleagri cauſam. Et inuitis ignibus. Rei inanimatæ dat ſenſum poeta perinde atq; ſi ignes ipſi meleagri miſererẽt. Cæcis ignibus. occultis. quorũ cauſa latebat. Ignauo leto. Vili morte. Mæret. Dolet. Sociam tori. uxorem. Langueſcuntq;. decreſcunt atq; diminuuntur. Simul eſt extinctus uterq;. & ignis ſtipitis & Meleager. In leues auras. Eorum ſequtur hoc loco opinionem poet i qui ſentiunt animam auram eſſe & aerem. Alta iacet calydon. Si alta quo modo iacet? An mærore ex morte meleagri concepto cecidiſſe ac iacere uidebatur: quæ pauloante uirtute ipſius meleagri alta potẽſque erat. Sciſſæ capillos. Scindentes ac lacerantes capillos id quod i magnis luctibus mulieres facere ſolẽt. Eſt autem ſinegdoche maxime poetis uſitata. Plangunt ora. Percutiunt ac genas lacerãt. Heu heu. mimiſis & imitatio eſt gemitus emittentium mulierum. Puluere caniciem. Pater inquit oeneus puluere caput faciemq; deturpat. Hoc enim ĩ magnis mæroribus fiebat apud priſcos. Acto p uiſcera ferro. ſic quidem Ouidius. Diodorus uero ſcribit Althæam laqueo uitam finiſſe. Totum helicona. omnium muſarũ fauorem. Liuentia pectora tundunt. Percutiũt. pectora ac liuentia reddunt: & ſubnigra. Dumque manet corpus. Cadauer Meleagri. Ipſi lecto. Pheretro in quo Meleagri cadauer compoſitum fuit. Poſt cinerem. Poſteaq̃ meleagri cadauer in cinerem fuit reſolutũ. Hauſtos. acceptos manibus. Preſſant. Aſtringunt. Eleganter autẽ ea omnia effingit poeta: quæ in funeribus fratrũ a ſororibus fieri conſueuere. Affuſæq;. Incumbentes. inſtratæ. proſtratæ. Nomina ſaxo ſignata. Epithaphium in ſaxo ſculptum in quo nomẽ meleagri erat. Poſt. Poſteaq̃. Latonia. Diana latonæ filia. Nurumq; nobilis alcmenæ. Deianiram Herculis uxorem. Alleuat. in aerem tollit. Corneaq; ora facit. hoc eſt ora in roſtra conuertit. Verſaſq;. In aues cõmutatas: quæ meleagrides a meleagro fratre fuerunt cognominatæ.

Meleagri mors.

Meleagri ſorores in aues

Interea Theſeus. Mira phantaſia quinq; naiadum tranſmutationem in inſulas cum ſuperiore fabula poeta connectit. Interfecto nanq; Calydonio Apro Theſeus cum athenas rediret: forte Achelous fluuius Aetoliam ab acarnania diſterminans ſic intumuerat: ut tutus tranſitus nõ uideretur. Inuitatus igitur theſeus a fluminis deo

Corneaq; ora facit: uerſaſq; per aera mittit.
Interea Theſeus ſociati parte laboris
Functus: erechtheas tritonidos ibat ad arces.
Clauſit iter: fecitq; moras Achelous eunti
Hymbre tumens. ſuccede meis ait inclyte tectis
Cecropide: nec te cõmitte rapacibus undis.
Ferre trabes ſolidas obliquaq; uoluere magno
Murmure ſaxa ſolent. uidi contermina ripæ
Cũ gregibus ſtabula alta trahi. nec fortibus illic
Profuit armentis. nec equis uelocibus eſſe.
Multa quoq; hic torrens niuibus de mõte ſolutis
Corpora turbineo iuuenilia uortice merſit.
Tutior eſt requies: ſolito dum flumina currant
Limite. dũ tenues captet ſuus alueus undas.
Annuit Aegides. utorq; Acheloe domoq;
Conſilioq; tuo reſpondit. & uſus utroq; eſt.
Pumice multicauo nec leuibus atria toffis
Structa ſubit. molli tellus erat humida muſco.
Summa lacunabant alterno murice conchę.
Iamque duas lucis partes hyperione menſo
Diſcubuere toris theſeus comiteſq; laborũ:
Hac ixionides. illa trœzenius heros
Parte lelex raris iam ſparſus tempora canis:
Quoſq; alios parili fuerat dignatus honore
Amnis acarnanum lętiſſimus hoſpite tanto.
Protinus appoſitas nudę ueſtigia nymphæ
Inſtruxere epulis menſas: dapibuſq; remotis
In gemma poſuere merum. tum maximus heros
Aequora proſpiciens oculis ſubiecta: quis inquit
Ille locus: digitoq; oſtendit: & inſula nomen
Quod gerit illa doce: quãq̃ non una uidetur.
Amnis ad hæc: non eſt inquit: qđ cernimus unũ.
Quinq; iacent terrę. ſpatium diſcrimina fallit.
Quoq; minus ſpretæ factũ mirere dianæ:
Naiades hæ fuerant: quę cũ bis quinq; iuuencos
Mactaſſent: ruriſq; deos ad ſacra uocaſſent.
Immemores noſtri feſtas duxere choreas.
Intumui: quantuſq; feror cum plurimus unquã:
Tantus erã: pariterq; animis ĩ manis & undis
A ſiluis ſiluas & ab aruis arua reuulſi.
Cũq; loco nymphas memores tũ deniq; noſtri
In freta prouolui. fluctus noſterq; mariſq;
Continuam diduxit humum: pariterque reuellit
In totidem mediis: quot cernis: echinadas undiſ.

Acheloo domum illius intrauit: tãtiſper illic futurus: dum tuto tranſire poſſet. Cum uero poſt cœnam Theſeus in mare proſpiciens uidiſſet ĩſulas quaſdam: Acheloum rogauit: quot ille inſulæ eſſent: ac quo nomĩe appellarent: cui Achelous reſpondit Naiades quinq; fuiſſe illorum locorum accolas: quæ cum aliis diis ſe ſpreto ſacrificaſſent: eas cum locis ſuis in mare ab ſe ĩdignato fuiſſe prouolutas: ac in inſulas quinq; nomine echinadas & ſuis & fluctibus marinis fuiſſe diſcretas. Sociati laboris. cõmunicati ſibi cũ multis aliis. Erechtheas tritonidos arces. Periphraſis eſt athenarum: quæ & in palladis tutela ſunt: & ab erechtheo rege erechtheæ dicuntur. Fecitq; moras Achelous eunti. Achelous oceani & tethyos filius fuiſſe ab Heſiodo ſcribitur. Is cũ peteret Deianirã Oenei calydõiæ rẽgis filiã: Herculẽ in ſe conuertit: a quo ſuperatus: ĩ fluuio iuxta calydoniam labens ſe occultauit: nomẽq; flumini impoſuit: quod quidẽ a pĩdo theſſaliæ mõte oritur: Aetoliamq; ab acarnania diſtĩguit. Sane apud antiquos: aqua ut macrobius ſeruiuſq; ſcribunt: generaliter Achelous dicebatur. Vnde Vergilius in geor. primo. Poculaque inuentis acheloia miſcuit uuis. Turbĩeo uortice. In modum turbinis ſe uoluente. Voxtex enim proprie dicitur contorta ĩ ſe aqua. Turbo autem & uis eſt uenti: & inſtrumentum quo pueri ludunt fune illud in terram incutientes. Tutior eſt requies. ſecurior eſt mora. Nec leuibus toffis. aſperis impolitis. Toffus enim lapis eſt cauernoſus. Deſcribit autem poeta ſpeluncam fluminis deo conuenientem. Molli muſco. Muſcuſ herba eſt tenuiſſima iuxta fontes ac ĩ locis humidis naſcens. Sũma lacunabant. Superiores ĩquit ſpeluncæ partes in lacunaria diſtinguebant cõchæ alternis muricibus diſtinctæ. Nam lacunare eſt lacus ac lacunaria facere. Murex autem genus ẽ cochleæ unde fit purpura. Hyperione. Sole. Hyperion nanq; cæli fuit filius: qui ex ſorore ſolem fertur genuiſſe. Verum pro ſole fere ponitur. Hac ixionides. Pirithous ixionis filius ꝑpetuus Theſei comes. Nudæ ueſtigia nymphæ. Pedes nudos habentes nymphæ. eſt enim ſinegdoche. In gẽma. In gẽmatis poculis. Spatiũ diſcrimina fallit. Breuitas inquit ſpatii diſcrimina atq; ſeparationes inſularum confundit. Spretæ. cõtemptæ. Cum plurimus unq̃. maximus.

Achelous

Naiades in Echinadas inſulas

Diduxit. diuiſit. Mediis quod cernis echinadas undis. Echinades quæ & echinæ dicuntur inſulæ ſunt ad hoſtium acheloi Aetoliæ fluuii: q limum aſſiduæ inuehendo illas effeciſſe uidetur. Dictæ ſunt autem echinades uel ab echinis quibus abundant: uel ut ſcribat Appollodoruſ; ab echino quodam uate.

Vt tamen ipſe uides. Perimele hippodamantis filia ab Acheloo uim paſſa e ſaxo a patre in mare fuit precipitata. achelous uero de amicæ ſalute admodũ ſollicitus Neptunũ rogauit: ne eã ſubmergi pateret̃: ſed ei aut locum præberet aut ipſam locum efficeret. præcibus igit̃ acheloi motus neptunus eã in inſulã haud longe ab Echinadibus diſtantem cõmutauit. Virgineũ nomen ademi. uirginitatem eripui. Protulit. proiecit. In ꝓfundũ. In mare altũ. Sacri amnes. Omnes fluuii numẽ habere dicunt̃. Vnde & ſacri nuncupant̃. Feritate paterna. Crudelitate patris. Mouit caput equoreus rex. Neptunus annuit meis ꝓcibus. Salientia. Palpitãtia: id quod timore percuſſis accidere ſolet. Præcordia. Pectora hoc loco quod cordi prætendãtur. Proprie uero precordia dicuntur partes cordi ꝓiacentes. Grauis inſula. Magna. Inſula. uero dicitur quod ſit in ſalo hoc eſt in mari collocata. Amnis ab his tacuit. Hæc ad connectendas quæ ſubiiciuntur metamorphoſis dicuntur. narraturus. n. eſt poeta quẽadmodum iupiter atq; mercurius in hoĩum figuras cõuerſi phrygiã peragrarũt: ut hoĩum benignitatẽ experirent̃. Cũ uero nemo ex oppidanis ipſos ſuſciperet hoſpitio caſam Philemonis ruſtici atq; pauperis ſubiere: a quo benigne accepti cum ſe deos eſſe indicaſſent: & anſerem quem unicum habebat occidere uetuerunt: & ut ſecum collem aſcẽderet cum Baucide uxore admonuerũt. Profecti igitur domo cum eſſent: ecce oppidum illud in lacum uident cõuerſum. oẽſq; domus ſubmerſas præter unicam ſuam caſam: quæ & ipſa in magnificentiſſimum templum cum fuiſſet mutata: hortantibus diis: ut quicquid uellent: peterent: philemon reſpondit ſe uelle eſſe illius templi ſacerdotes ea cõditione: ut nec ipſe uxoris. nec uxor uiri mortem unq̃ uideret. Id uero facile impetrarunt. Nã una & eadem hora cum ad extremam perueniſſent: ſenectutem: in arbores alter quercum: altera tiliam tranſmutati fuerunt. Hæc autem adeo perſpicue a poeta deſcribuntur: ut nihil expoſitionis indigere uideantur. Ab his. Poſt hæc.

Spretor deorum. Cõtemptor. Si dãt adimũtq; figuras. Si poſſũt & dare & eripere formas rebus. Animo maturus & æuo. Lelegem & prudentem & ſenem & bonum uirum fuiſſe poeta ſignificat. Immenſa eſt. Sententia pio grauiq; uiro maxime conueniens. Tiliæ contermina. Vicina. Tilia autem arbor eſt fructum non ferens.

Nã me pelopeia pittheus miſit in arua. Pitheuſ lelegis pater fuit & Aethræ Theſei matris. Pelopeia autem arua non peloponeſum: ut quidam putant: ſed phrygiam dicit. Nam pelops Tantali phrygiæ regis filius fuit: qui inde in peloponeſum uenit. Suo parenti. Pelopi. Nam pittheus & Troezen Pelopis filii fuere: ut ſtrabo narrat. Fulicis paluſtribus. Fulicæ aues ſunt notiſſimæ in paludibus uiuentes. Specie mortalis. Humanam in figuram uerſus. Atlãtiadæs caducifer. Mercurius Caduceum gerens.

Perimele in inſulam

Vt tamen ipſe uides: procul en ꝓcul una receſſit
Inſula grata mihi. perimelen nauita dicit.
Huic ego uirgineum dilectæ nomen ademi:
Quod pater hippodamas ægre tulit: i q̃ ꝓfũdũ
Propulit e ſcopulo perituræ corpora natæ.
Excepi: nantemq; ferens. o proxima terræ
Regna uagæ dixi ſortite tridentifer undæ:
In quo deſinimus. quo ſacri currimus amnes:
Huc ades: atq; audi placidus neptune precantẽ.
Huic ego: quã porto nocui ſi mitis & æquus.
Si pater hippodamas: aut ſi minus impius eſſet:
Debuit illius miſereri: & ignoſcere nobis:
Cui quondam tellus clauſa eſt feritate paterna:
Affer opem: merſæq; precor feritate paterna
Da neptune locum: uel ſit locus ipſa licebit.
Hũc quoq; cõplectar. mouit caput æquoreus (rex.
Concuſſitq; ſuis omnes aſſenſibus undas.
Extimuit nymphe. nabat tamen. ipſe natantis
Pectora tangebã trepido ſalientia motu.
Dumq; ea contrecto: totum dureſcere ſenſi
Corpus: & inducta condi præcordia terra.
Dũ loquor: amplexa ẽ artus noua terra natãtes:
Et grauis increuit mutatis inſula membris.
Amnis ab his tacuit. factum mirabile cunctos
Mouerat. irridet credentes: utq; deorum
Spretor erat mentiſq; feros ixione natus:
Ficta refers: nimiumq; putas acheloe potentes
Eſſe deos dixit: ſi dant adimuntq; figuras.
Obſtipuere oẽs: nec talia dicta probarunt.
Ante omneſq; lelex animo maturus & æuo

Oppidum in ſtagnũ.

Sic ait. immenſa eſt: finemque potentia cæli
Non habet. & quicquid ſuperi uoluere: pactũ ẽ.
Quoq; minus dubites: tiliæ contermina quercus
Collibus eſt phrygiis medio circũdata muro.
Ipſe locum uidi. nam me pelopeia pittheus
Miſit in arua ſuo quondam regnata parenti:
Haud ꝓcul hinc ſtagnũ ẽ. tellus habitabilis olĩ:
Nũc celebres mergis fulicíſq; paluſtribus undæ.

Iupiter Mercurius in hoies

Iupiter huc ſpecie mortalis cũq; parente
Venit atlantiades poſitis caducifer alis.

Mille domos adiere locum requiemq; petenteſ.
Mille domos clauſere ſeræ. tamen una recepit
Parua quidem ſtipulis & cãna tecta paluſtri.
Sed pia baucis anus parilíq; ætate philemon.
Illa ſunt annis iuncti iuuenilibus. illa
Conſenuere caſa: paupertatemque ferendo
Effecere leuem: nec iniqua mente ferendam.
Nec refert dominos illic famulos ne requiras.
Tota domus duo ſunt. iidem parentq; iubentq;.
Ergo ubi cælicolæ paruos tetigere penates:
Sũmiſſoque humiles ĩtrarũt uertice poſtes:
Mẽbra ſenex poſito iuſſit releuare ſedili:
Quod ſup iniecit textũ rude ſedula baucis
Inde foco tepidum cinerem dimouit: & ignes
Suſcitat heſternos: foliíſq; & cortice ſicco
Nutrit: & ad flammas anima perducit anili.
Multifidaſq; faces ramaliaq; arida tecto
Detulit: & minuit: paruoq; admouit aheno.
Quodque ſuus cõiunx riguo collegerat: horto:
Truncat holus foliis. furca leuat ille bicorni
Sordida terga ſuis nigro pendentia tigno:
Seruatoq; diu reſecat de tergore partem
Exiguam: ſectãque domat feruentibus undis.
Interea medias fallunt ſermonibus horas:
Sentiriq; moram prohibent. erat alueus illic
Fagineus dura clauo ſuſpenſus ab anſa.
Is tepidis impletur aquis: artuſq; fouendos
Accipit. in medio torus eſt de mollibus uluis
Impoſitus tecto ſponda pedibuſq; ſalignis.
Veſtibus hunc uelant: quas nõ niſi tempore feſto
Sternere conſuerant: ſed & hæc uilíſque uetuſque
Veſtis erat lecto non indignanda ſaligno.
Accubuere dei. menſam ſuccincta tremenſque.
Ponit anus. menſæ ſed erat pes tertius impar.
Teſta parem fecit: quæ poſtq̃ ſubdita cliuum
Suſtulit: æquatam mentha exterſere uirenti:
Ponitur hic bicolor ſynceræ bacca mineruæ:
Conditaq; in liquida corna autumnalia fæce:
Intybaque & radix: & lactis maſſa coacti:
Ouaq; non acri leuiter uerſata fauilla.
Omnia fictilibus. poſt hæc cælatus eodem
Siſtitur argento crater: fabricataq; fago
Pocula: quæ caua ſunt flauentibus illita ceris:
Parua mora eſt: epulaſq; foci miſere calentes.

Seræ. Ianuæ. A parte nãq; totum ĩtelligimus. Sera enim pars eſt Ianuæ in quam clauis imittitur. Parili ætate. Pari & æqli. Tota domus. Tota familia. Iidem parentq; iubentq;. Idem inquit domini ſũt & ſerui. Releuare membra. Leuia facere quæ propter laſſitudinem grauia uidebantur. Sedere enim illos iuſſit Philæmon.

Baucis & philemon arbores

Poſito ſedili. Appoſita ſede. Quod ſuper. Anaſtrophe eſt. Præpoſitio nanq; poſtpoſita eſt. Anima. Spiritu & flatu. Et minuit. Fregit & minuta paruaq; reddidit. Elegãter autẽ poeta ruſtici pauperis apparatum & mores deſcribit. Truncat olus foliis Minutatim olera cum foliis incidit. Sordida. Fumoſa. De tergore. diu ſeruato. Tergum illud ſuis uetus fuiſſe innuit poeta & rãcidum. De tergore. de tergo. frequenter autem utrunq; pro altero ponitur. Domat. Mollit & coquit. Significat autem duriſſimam fuiſſe illam carnem. Domari enim dicuntur quæ repugnant. Alueus fagineus. Dolium ex fago confectum. Artus fouendos. Pedes lauandos. Nã hoſpitibus etiamnum quo die accipiuntur: pedes lauari ſolent. In medio lecto. Sic quidem legitur: ſed tecto forſitan pro lecto Ouidius ſcriptum reliquit: ut intelligamus ĩ media caſa torum & lectum fuiſſe. non ex plumis: ſed ex uiuis paluſtribus herbis confectum. Salignis. ex ſalice factis. Velant. Cooperiunt.

Sternere. Lecto iniicere & imponere. Non indignanda. Non indigna reputanda. Lecto ſaligno. ex ſalice uili: ac uulgari arbore confecto.

Succicta anus. Habitum ruſticæ mulieris effingit. Cliuum. inequalitatem menſæ cliuum appellat. Mentha uirenti. Menta ſuauiſſimi odoris eſt herba. Exterſere. emũdauere. Bicolor bacca. Periphraſis eſt oliuæ: quæ bicolor dicitur quod & uiridis ẽ & nigra Sincera Mineruæ. Integræ. Virginis Mineruæ. Autumnalia. Autũno matureſcentia. Intybaq; & radix. Intybum quod & Cicorium uocatur herba ẽ agreſtis. Radix uero ſpecies eſt herbæ: quæ & radicula dicit̃ His autem herbis etiãnum ĩ acetariis ueſcimur.

Et lactis maſſa coacti. Periphraſis ẽ caſei. Nõ acri fauilla. In igne leui. non uehemẽti. Nã oua niſi leuiter in cinere calido uerſentur facile rumpuntur. Omnia fictilibus. Apponuntur: & in præpoſitio ſubaudiatur. fictilia autem ſunt uaſa terrea a fingendo dicta. Eodem argẽto. Quo & fictilia. facete autem innuit craterem quoq; fictilem fuiſſe. Siſtitur. Collocatur in menſa. Apparatum autem menſæ ruſticæ elegãter effingit poeta. Fago. Fagus arbor eſt glandifera ex cuius ligno uaſa conficiuntur. Quæ caua ſunt. Quæ in concauitate inquit ſunt flaua cæra intecta. Illita. intecta. Epulas calenteſ. Cibos calidos. Quæ enĩ hactenus deſcripta ſunt: frigida comedũtur.

Nec lōgæ uina fenectæ. Vinū nouū appoſitū fuiſſe ait.non uetus:quod diuites bibere ſolent:
Paulum ſeducta.ſepoſita &remota. Caryca. ficus eſt ſpecies caryca a Caryca lacōiæloco ubi optimæ naſcuntur denominata:quæ quia optimæ ſunt ſiccæ:hinc uſus optinuit ut carycæ pro ficubus ſiccis accipiantur. Rugoſis palmis.cū fructibus palmæ rugoſis & ſiccis quos nunc uulgo dactylos uocant. Prunaque.Poma ſūt nobiliſſima : quorum uaria ſint genera ut Plinius ſcribit.Super omnia uultus. Ante omnia inquit boni & Hylares uultus affuerunt. Hauſtum cratera.euacuatum urceum. Concipiunt præces.Præcari incipiunt. Diis hoſpitibus.Ioui & mercurio quos hoſpitio ſuſceperant. Ille celer pēna tardos. Pulchro antitheto exornatur hoc carmē. Impia uicinia.Inhoſpitales uicini. Immunibus.Expertibus. Huius mali.huius calamitatis:q̄ uicinos ueſtros ſumus affecturi. Modo.Solum. Comitate.antique dixit pro comitamini. Ite ſimul.uenite nobiſcum. Nituntur longo. hoc eſt longum & arduum cliuum aſcendere conantur. Manere.Stare.ſupereſſe. Fata.Infortunia. Suorum Vicinorum. Piaculmina.Ipſi pii.eſt enim hyppallage. Etiam caſa parua.Et olim caſa parua.Caſæ proprie dicūtur ruſticæ domus. Furcas ſubiere columnæ. Furcæ in columnas fuerunt commutatæ. In magnificum uero templum philemonis caſam conuerſam fuiſſe ſcribit. Adoptaq; marmore tellus.Solum templi marmore ſtratum. Iudicium commune.uotum. cupiditatem. Deſiderium.
Aperit.Indicat.manifeſtat. Delubraq; ueſtra tueri.Veſtra templa cuſtodire. Concordes egimus annos. Concordes unanimeſq; uiximus.
Caſa in templū
Duos.Ambos. Buſta.Funera. Tumulandus.Sepeliendus. Vota fides ſequitur.nā iupiter ut pollicitus fuerat:id quod petierāt cōceſſit.

Nec longe rurſus referuntur uina ſenectæ.
Dantq; locum menſis paulum ſeducta ſecūdis:
Hic nux.hic mixta eſt rugioſis caryca palmis:
Prunaq; & in patulis redolentia mala caniſtris:
Et de purpureis collectæ uitibus uuæ.
Cādidus in medio fauus eſt.ſuper omnia uultus
Acceſſere boni:nec iners pauperq; uoluntas.
Interea quotiens hauſtum cratera repleri
Sponte ſua:per ſeq; uident ſuccreſcere uina:
Attoniti nouitate pauent:manibuſq; ſupinis
Concipiunt bauciſq; preces timiduſq; philemon.
Et ueniam dapibus nulliſq; paratibus orant.
Vnicus anſer erat minimæ cuſtodia uillæ:
Quē diis hoſpitibus domini mactare parabāt.
Ille celer penna tardos ętate fatigat:
Eluditq; diu:tandemq; eſt uſus ad ipſos
Confugiſſe deos.ſuperi uetuere necari:
Diiq; ſumus:meritaſq; luet uicinia pœnas
Impia dixerunt.uobis immunibus huius
Eſſe mali dabitur.modo ueſtra relinquite tecta.
Ac noſtros comitate gradus:& in ardua montis
Ite ſimul.parent:& diis præeuntibus ambo
Membra leuant baculis : tardiq; ſenilibus annis
Nituntur longo ueſtigia ponere cliuo.
Tantū aberant ſūmo:quantū ſemel ire ſagitta
Miſſa poteſt.flexere oculos:& merſa palude
Cætera proſpiciunt:tantum ſua tecta manere.
Dumq; ea mirantur.dum deflent fata ſuorum.
Merſa uident:quæruntq; ſuę pia culmina uillæ.
Sola loco ſtabant.dum deflent fata ſuorum:
Illa uetus dominis & iam caſa parua duobus
Vertitur in templum.furcas ſubiere columnæ:
Stramina flaueſcunt:aurataq; tecta uidentur:
Cęlatæq; fores:adopertaq; marmore tellus:
Concipiunt bauciſq; preces timiduſq; philemō:
Talia cum placido ſaturnius edidit ore.
Dicite iuſte ſenex & fœmina coniuge iuſto
Digna:quid optetis.cū baucide pauca locutus
Iudicium ſuperis aperit commune philemon.
Eſſe ſacerdotes delubraq; ueſtra tueri
Poſcimus.& quoniam concordes egimus ānos:
Auferat hora duos eadem.nec coniugis unquā
Buſta meæ uideam.neu ſim tumulādus ab illa.
Vota fides ſequitur.templi tutela fuere:

Annis æuoq; ſoluti.Senio cōfecti. Ante gradus ſacros.Ante gradus iannæ templi. Narrarent.Cōmemorarent.Caſus loci.Ea quæ loco illi euenerant. Frondere.frondes emittere.Simul autem ambo in arbores fuere conuerſi Philemon in quercū.Baucis uero in Tiliam. Creſcente cacumine.Vertice capitis.Innuit aūt capillos in frondes fuiſſe conuerſos. Dū licuit.Donec potuerunt. Frutex.Fruticis & arboris cortex.
Thyneius incola.Thynia regio ē contermina phrygiæ.Vnde thyneius declinari uidet̄. De gemino corpore.De duobus corporibus Baucidis & philemonis factos. Non uani ſenes.Veri non falſi.Vanus.n.interdū falſum ac mēdicem ſignificat.Interdum ſtultū.

Donec uita data eſt.annis æuoq; ſoluti
Ante gradus ſacros cum ſtarent forte:lociq;
Narrarent caſus:frondere philemona baucis:
Baucida conſpexit ſenior frondere philemon.
Iamq; ſuper geminos creſcente cacumie uultus:
Mutua:dum licuit:reddebant dicta:ualeq;
O coniunx dixere ſimul.ſimul abdita texit
Ora frutex.oſtendit adhuc thyneius illic
Incola de gemino uicinos corpore truncos.
Hæc mihi non uani.nec erat cur fallere uellent:
Narrauere ſenes.equidem pendentia uidi
Serta ſuper ramos:ponenſq; recentia dixi:
Cur deum dii ſint:& qui coluere colantur.
Deſierat.cunctoſq; & res & mouerat auctor:
Theſea præcipue:quem facta audire uolentem
Mira deum nixus cubito calydonius amnis
Talibus alloquitur.ſunt o fortiſſime:quorum
Forma ſemel mota ē:& in hoc renouamie māſit.
Sunt quibus in plures ius eſt tranſire figuras.
Vt tibi complexi terram maris incola proteu.
Nam modo te iuuenem.modo te uidere leonē.
Nūc uiolentus aper.nūc quē tetigiſſe timerent:
Anguis eras.modo te faciebant cornua taurum.
Sæpe lapis poteras.arbor ſæpe quoq; uideri.
Interdum faciem liquidarū imitatus aquarum
Flumen eras.interdum undis contrarius ignis.
Nec minus autolyci coniunx eryſichthone nata
Iuris habet.pater huius erat:qui numina diuum
Sperneret:& nullos aris adoleret honores.
Ille etiam cereale nemus uiolaſſe ſecuri
Dicitur:& lucos ferro temeraſſe uetuſtos.
Stabat in his ingens annoſo robore quercus

Iuuenalis.Sic placitū uāo q nos diſtinxit Othoni. Neq; erat cur fallere uellēt. Hæc cōiunctio enim ſubintelligatur.Eſt nanq; parentheſis cām continēs cur ſenes illi non fuerint mentiti. Equidem pendentia uidi. Argumentis probat lelex ea quæ narrauit eſſe uera. Serta coronæ. a ſerēdis floribus dicta. Coronæ aūt & in locis & ī arboribus ſacris appendebantur. Ponens.Appēdens. Cura deum dii ſint.hoc eſt. qui curā ſuſcepere deorum:dii efficiantur : & qui deos coluere:ipſi quoq; pro diis colantur. Deſierat.Loqui lelex ſubaudiatur. Et res.Miranda. Et auctor.Lelex uir grauis & fide dignus.Calydonius amnis.Achelous. Semel mota ē.Mutata.
In hoc renouamine.in hac renouatione. Ius eſt.Facultas & poteſtas. Vt tibi complexi terrā maris incola proteu.Proteus oceani & tethyos fuit filius:ut ī theogonia Heſiodus ſcribit.Hic habuit patriā Pallenen:qua relicta in carpatho inſula regnauit.Fuit aūt uates clariſſimus:iliaciſ tēporibus:q ſe ī uarias mutabat figuras : de quo Vergilius quarto georgicorum ſic ſcribit.Eſt in carpatio Nuptuni gurgite uates Cæruleus proteus:magnum qui piſcibus æquor:Et iuncto bipedum curru metitur equoꝝ.Hic nūc Emathiæ portus patriāq; reuiſit Pallenen.hūc &nymphæ uenerantur & ipſe Grandeuus nereus:nouit nāq; oīa uates:Quæ ſint:quæ fuerint:q̄ mox uentura trahantur.& paulopoſt.Tum uariæ eludēt ſpecies atq; ora ferarum. Fiet enī ſubito ſus horridus.atraq; tigris.Squamoſuſq; draco:& fulua ceruice leæna.Aut acrē flāmæ ſonitum dabit: atq; ita uinclis Excidet.aut ī aquas tenuis dilapſus abibit.& quæ ſequuntur.Proteus autē idcirco in uarias figuras ſe cōmutaſſe fingit̄:quod ut Diodorus ſcribit:rex fuit Aegypti:quē Aegyptii cetea uocāt.artium & ī primis aſtrologiæ peritus. Aegyptiis aūt regibus mos erat.ut leōis aut tauri aut draconis priorem partē in capite ferrent iſignia pricipatus.Quādoq; uero arborē. quādo ignē quandoq; redolentia unguenta. Hæc autē & ad decorē ornatumq; ſpectabāt: & ſtuporem

Proteu ī uarias figuras

Meſtræ ī uarias formas

& ſuperſtitionē quādam aſpicictibus iniiciebant. Maris cōplexi terrā.Nā terra infima eſt omniū elementoꝝ quā ita oceanus cōplectitur:ut aer oceanū.aerem æther.ætherem cælum. Nec minus autolyci coniūx.Meſtre Eryſichthonis filia.Autolycus uero: ut in odyſ.ſcri.Home.pater fuit Anticliæ matris ulyſſis decipiendi: ac peierandi ſcientia a Mercurio donatus. Erychthone nata. Eriſichthon theſſalus fuit deorum contemptor: qui cū cereri nemus cōſecratum ac in eo quercū ī qua nympha habitabat:ſuccidiſſet:hamadryades illoꝝ mōtium incolæ ad cererē cōuenerunt præcantes ut tātam impietatem ulciſceretur.Ea uero & ſua & hamadryadū cauſa mota numinū contemptorē eryſichthonem nouo pœnæ genere aſſidua fame cruciare decreuit.Vnam igitur e nymphis ad Famē in ultimā ſcythiā miſit:quæ nomine ſuo ipſam oraret:ut eryſichthonē ita ſtimularet:ut nullis cibis ſatiari poſſet.Cum uero hoc perfeciſſet fames:eryſichthon poſtea q̄ totū patrimonium uen

tri impendit: unicam quoq; filiam nomine Meſtren: ut alii taopeida forma ita preſtantem: ut a Neptuno fuerit rapta: uendere coactus eſt. Ea uero ne ſerua fieret: cum Neptunum cui ſciebat ſe gratam eſſe: rogaſſet: ut ſui miſereretur: ilico i piſcatorem uetulum eam ipſe commutauit: conceſſitq; ut in quaſcunq; uellet formas ſe cōuertere poſſet. Sed cū ſæpius emptores precio fraudaſſet: iamq; doli omnes conſumpti eſſent: eryſichthon mēbra propria cum lacerare cœpiſſet: dignum impietate ſua exitum eſt ſortitus. Et nullos aris adoleret honores. Nullas diis uictimas immolaret. Nemus cerealæ. cereri conſecratum. Temeraſſe. uiolaſſe. Argumēta. ſigna.

Vna nemus. Magnitudinem quercus innuit: quæ tanta erat: ut ſola nemus efficere poſſet.

Memores tabellæ. memoriam eorum cōtinentes: qui ope illius nymphæ: cōpotes uoti facti fuiſſent. Trunci modum. Stipitis magnitudinē.

Circumiere. Circumdedere. Nec non & cætera tantum. Tanto inquit maior reliqua ſylua erat ea quercus: quanto arbores herbis ſunt altiores. Dryopeius. eryſichthon. Dryopes populi ſūt Theſſaliæ a Dryope rege dicti: unde & Theſſalia Dryopis fuit appellata. Illa. ab illa

Sacrum robur. ſacrā quercū. Dedit. Edidit. emiſit Decidua. quæ decidebatur. Ducere. Capere. Contrahere. Diſcuſſo cortice. fracto aperto. Abrupta ceruice. abſciſſo collo. Profundi. effundi. profluere. Deterrere. Terrore diſſuadere. Sæuā bipēnē crudelē: ut pote: q̄ cedebat quercū gementem. Theſſalus. Eryſichthon. Editus e medio de robore. Altera harū præpoſitionum redundat: tantumq; uerſui non etiam ſenſui neceſſaria uidetur. Forſitan uero & loco illius e p̄poſitionis eſt legendum ac pro etiā accipiēdum. Inſtare. Imminere ac p̄pinquas eſſe. Perſequitur. peragit. Adducta. attracta.

Proſtrauit. i terrā deiecit. Attonitæ dryades: Perterritæ arborum nymphæ. Veſtibus atris. Pullis ac nigris luctui conuenientibus. Annuit. Nutu conſenſit atq; promiſit. Molitur. Præparat. Miſerabilis. Miſericordia dignus. Lacerare. laniare cruciare. Quatinus. quoniam.

Coire conuenire. contraria nāq; ſimul eſſe nō poſſunt. Eſt autem parentheſis cauſam cōtinēs cur famē ceres adere nō poſſit. Oreada. nympham montanam.. oreades nāq; montium ſūt nymphæ ἀπὸ τοῦ ὄρους. hoc eſt a monte cognominatæ. Eſt locus extremis. Topographia & loci maxime fami conuenientis deſcriptio: ut qui perpetuis frigoribus ſit ſteriliſſimus. Scythiæ glacialis. frigidiſſimæ ubi ſunt perpetuæ ni

famis patria

Vna nemus. uittę mediam memoreſq; tabellæ.
Sertaq; cingebant uoti argumenta potentis:
Sæpe ſub hac dryades feſtas duxere choreas:
Sæpe etiam manibus nexis ex ordine trunci
Circūiere modum: menſuraq; roboris ulnas
Quinq; ter implebat: nec non & cætera tantum
Silua ſub hac omnis: quantū fuit herba ſub illa.
Non tamen idcirco ferrum dryopeius illa
Abſtinuit: famuloſq; iubet ſuccidere ſacrum
Robur: & ut iuſſos cuntari uidit: ab uno
Edidit hæc rapta ſceleratus uerba ſecuri.
Non dilecta deæ ſolum: ſed & ipſa licebit
Sit dea: iam tanget frondente cacumine terram.
Dixit: & obliquos dum telum librat in ictus:
Contremuit: gemitūq; dedit decidua quercus.
Et pariter frondes: pariter palleſcere glandes
Cœpere: ac longi pallorem ducere rami.
Cuius ut in trunco fecit manus impia uulnus.
Haud aliter fluxit diſcuſſo cortice ſanguis:
Quā ſolet: ante aras ingens ubi uictima taurus
Concidit: abrupta cruor e ceruice profundi.
Obſtupuere omnes: aliquiſq; ex oībus audet
Deterrere nefas: ſæuamq; inhibere bipēnem.
Aſpicit hunc mentiſq; piæ cape præmia dixit
Theſſalus: inq; uirū conuertit ab arbore ferrum.
Detruncatq; caput: repetitaq; robora cædit.
Editus & medio ſonus eſt de robore talis.
Nympha ſub hoc ego ſū cereri gratiſſima ligno.
Quæ tibi factorum pœnas inſtare tuorum
Vaticinor moriens noſtri ſolatia leti.
Perſequitur ſcelus ille ſuum: labefactaq; tandem
Ictibus innumeris adductaq; funibus arbor
Corruit. & multam proſtrauit pondere ſyluam.
Attonitæ dryades damno nemorumq; ſuoq;
Omnes germanæ cererem cum ueſtibus atris
Mœrentes adeunt: pœnāq; eryſichthonis orant.
Annuit his: capitiſq; ſui pulcherrima motu
Concuſſit grauidis oneratos meſſibus agros:
Moliturq; genus pœnæ miſerabile: ſi non
Ille ſuis eſſet nulli miſerabilis actis:
Peſtifera lacerare fame: quæ quatinus ipſi
Non adeunda deæ (neq;. n. cereremq; famemq;
Fata coire ſinunt) montani numinis unam
Talibus agreſtem compellat oreada dictis.
Eſt locus extremis ſcythiæ glacialis in horis

Triſte ſolū. ſterilis: ſine fruge. ſine arbore tellus.
Frigus iners illic habitant pallorq; tremorq;:
Et ieiuna fames. ea ſe in præcordia condat
Sacrilegi ſcelerata iube. nec copia rerum
Vincat eam: ſuperetq; meas certamine uires.
Neue uiæ ſpatium te terreat: accipe currus.
Accipe quos frænis alte moderere dracones.
Et dedit. illa dato ſubuecta per aera curru
Deuenit in ſcythiam: rigidiq; cacumina montis
(Caucaſon appellant) ſerpentum colla leuauit:
Quęſitāq; famē lapidoſo uidit in agro
Vnguibus & raris uellentem dentibus herbas.
Hirtus erat crinis: caua lumina. pallor in ore.
Labra incana ſitu: ſcabriq; rubigine dentes.
Dura cutis: per quā ſpectari uiſcera poſſent.
Oſſa ſub incuruis extabant arida lumbis.
Ventris erat pro uentre locus. pendere putares
Pectus: & a ſpinæ tantūmodo crate teneri.
Auxerat articulos macies: genuumq; tumebat
Orbis: & īmodico prodibant tubere tali.
Hanc procul ut uidit (neq; enī eſt accedere iuxta
Auſa) refert mādata deæ: paulumque morata:
Quāq̄ aberat longe. quāq̄ modo uenerat illuc:
Viſa tamen ſenſiſſe famē. retroque dracones
Egit in æmoniam uerſis ſublimis habenis.
Dicta fames cereris. quāuis cōtraria ſemper
Illius eſt operi: peragit: perque aera uento
Ad iuſſam delata domum eſt: & protinus intrat
Sacrilegi thalamos: altoq; ſopore ſolutum
(Noctis enim tēpus) geminis āplectitur ulnis.
Seque uiro inſpirat: fauceſq; & pectus & ora
Afflat: & in uacuis peragit ieiunia uenis.
Functaque mādato fœcundum deſerit orbem.
Inq; domos inopes aſſuetaq; uertitur antra.
Lenis adhuc ſomnus placidis eryſichthona pēnis
Mulcebat. petit ille dapes ſub imagine ſomni:
Oraque uana mouet: dentemque in dēte fatigat:
Exercetque cibo deluſum guttur inani:
Proque epulis tenues nequicq̄ deuorat auras.
Vt uero eſt expulſa quies: furit ardor edendi:
Perque auidas fauces immenſaq; uiſcera regnat.
Nec mora: quod pōtus. qđ terra. qđ educat aer:
Poſcit: & appoſitis queritur ieiunia menſis.
Inq; epulis epulas quærit. quodq; urbibus eſſe:
Quodq; ſatis poterat populo: nō ſufficit uni.

ues. ſcythia autē a ſcythe iouis filio: qui primus arcum & ſagittas inueniſſe ſcribitur: fuit denominata. Frigus iners. pigrum: ab effectu quod pigros faciat: & inertes. Pallorq; tremorq;. hi ſunt perpetui frigoris comites. Sacrilegi. Eryſichthonis. Sacrilegus nanq; dicitur q ſacra uiolat atq; furatur. Viæ ſpatium. Viæ longitudo. Moderere dracones. regas atq; gubernes. Currus autē cereris a dracōibus trahi fingitur. Caucaſon appellant. Caucaſus mons ē ſcythiæ omnium altiſſimus. Quæſitāq; famem. Ita famē deſcribit poeta: ac ſi corpus haberet: fœminaq; eſſet fame ica. Hirtus erat crinis. Horridi erāt capilli. Labra incana. Valde pallida. Scabri. aſperi. Extabant. eminebant. Ventris erat p̄ uentre locus. Nihil uentris habebat. Crate ſpinæ. Oſſa ſpinæ cratem appellat ob ſimilitudinē

Famis deſcriptio

Articulos. nodos. Immodico tubere. Magno tumore. Neq; enim eſt accedere iuxta auſa. Nympha ne fameſcere inciperet: nō eſt auſa ad famē accedere. Eſt autem parērheſis cauſam exprimens cur propius ad famē nympha non acceſſerit. Refert mandata deæ. Cereris mandata exponit. In æmoniam. theſſaliam: quæ ſæpius nomīa mutauit. Nam & pelaſgicum argos. & Hellas & Dryopis. & græcia & hellenis a regibus fuit cognominata. Sublimis. alta. per aerē nāq; uolabat. Quāuis contraria ſemper. Neq; enim ubi ſunt fruges: quæ ſunt opera cereris: ibi fames pōt eē. Fruges præterea a cerere inuētas fames aſſidue conſumit. Ad iuſſam domū: Eryſichthonis. Fecundum orbem: frugiferū. Vertitur. Reuertitur. Mulcebat. fouebat. Sub imagine ſomni. Per inſomniū. ſibi. n. fameſcere uidebatur in ſomno. Oraq; uana mouet. Sibi. n. fruſtra mandere uidebatur. Inani cibo. Vanis &, falſis epulis. Immenſa uiſcera. Inexplebilia.

Ardor edendi. Dira fames. Nec mora. ſubito. Quæritur ieiunia. Cōqueritur ſe ieiunum eſſe.

Pluſq; cupit.quanto plura comedebat:tanto plura appetebat eryſichthō. Vtq; fretum.Duplici ſimilitudine poeta eleganter oſtendit: q̄ inſatiabilis eſſet eryſichthonis auiditas edendi.

Nec ſatiatur.Nec expletur. Cremat.Comburit. Ipſa turba.Ipſa rerum copia. Petit.Appetit.Quo enim plura igni ligna imponuntur:eo plura abſumuntur. Semperq; locus fit inanis edendo.Venter edendo non impletur:ſed euacuari potius uidetur. Attenuarat. Tenues ac paruas effecerat.. Inattenuata.Non diminuta.

Flāma gulæ.Ardor edendi auiditas. Demiſſo in uiſcera cenſu.Conſumpto patrimonio.

Non illo digna parente.Cum.n.ipſe maxime impius eſſet: ea fuit tanta pietate:ut nunq̄ parentem deſerere ſuſtinuerit: quiimmo quibuſcunq; potuit modis aluerit. Dominum generoſa recuſat.cauſa cur dominum recuſaret:generoſitas erat. Raptæ uirginitatis.ereptæ. Iam enim neptunus eā uitiarat. Hæc neptunus habebat.Exponit poeta id quod puellla tacuerat:Eā a neptuno fuiſſe raptam. Qui prece non ſpreta.exauditis precibus. Modo.pauloante. Hero.Domino cui a patre eryſichthōe fuerat uēdita. Pēdentia æra.Hamos ex ære cōfectos.eſt enī metonymia. Cælas.occultas. Sic mare compoſitum. optandi ē aduerbium ſic hoc loco. Nam ſtantem in littore uidi.Parentheſis eſt. continēs aſſeuerationem. Neq; enim ueſtigia lōgius extant.Significat eam longius non proceſſiſſe. cū pedum ueſtigia non appareant. Bene cedere. In bonū ſibi cedere. Senſit cognouit.Animaduertit. Reſecuta rogātem.his uerbis ſe interroganti reſpondit. Oneratus.ſollicitus. Inhæſi. intentus fui. Sic has deus æquoris artes.Ambigue dictum.& ſartem piſcandi nanq;: & fraudes quibus utebatur:intelligere poſſumus. Et uerſo dominus pede preſſit harenam.Retroceſſit. per harenā. Sua forma.Virginis propria. Suam. Filiā ſubaudiamus. Tranſformia.Quæ poſſint tranſformari in uarias figuras. Non iuſta.Iniuſta utpote per fraudes & dolos quæſita.

Vis tamen illa mali.Illa morbi uiolentia. Noua pabula.nouiſſimos & ultimos cibos.

Pluſq; cupit:quo plura ſuam demittit in aluum.
Vtq; fretum recipit de tota flumina terra:
Nec ſatiatur aquis:peregrinoſq; ebibit.amnes:
Vtq; rapax ignis non unq̄ alimenta recuſat:
Innumeraſq; faces cremat:& quo copia maior
Eſt data:plura petit:turbaq; uoracior ipſa eſt.
Sic epulas omnes eryſichthonis ora prophani
Accipiunt:poſcuntq; ſimul.cibus omnis in illo
Cauſa cibi eſt: ſemperq; locus fit inanis edendo.
Iamq; fame patrias altiq; uoragine uentris
Attenuarat opes:ſed in attenuata manebat
Tum quoq; dira fames:implacatęq; uigebat
Flamma gulæ.tandem demiſſo in uiſcera cenſu:
Filia reſtabat non illo digna parente.
Hāc quoq; uēdit iops.dominū generoſa recuſat
Et uicina ſuas tendens ſuper æquora palmas:
Eripe me domino:qui raptę prēmia nobis
Virginitatis habes ait.hæc neptunus habebat:
Qui prece non ſpreta:quāuis modo uiſa ſequēti
Eſſet hero:formāq; nouat:uultumq; uirilem
Induit:& uultus piſces capientibus aptos.
Hanc dominus ſpectans.o q pendentia paruo
Aera cibo cęlas moderator arundinis inquit:
Sic mare compoſitum.ſic ſit tibi piſcis in unda
Credulus:& nullos niſi fixus ſentiat hamos:
Quæ modo cum uili turbatis ueſte capillis
Littore in hoc ſteterat(nā ſtantē in littore uidi)
Dic ubi ſit.neq; enim ueſtigia longius extant.
Illa dei munus bene cedere ſenſit:& a ſe
Sequæri gaudens his & reſecuta rogantem.
Quiſquis es ignoſcas.in nullam lumina partem
Gurgite ab hoc flexi: ſtudioq; oneratus inhęſi.
Quoq; minus dubites:ſic has deus ęquoris arteſ
Adiuuet:ut nemo iam dudum littore in iſto:
Me tamen excepto:nec fœmina conſtitit ulla.
Credidit:& uerſo dominus pede preſſit harenā:
Eluſuſq; abiit.illi ſua reddita forma eſt.
Aſt ubi habere ſuam tranſformia corpora ſenſit:
Sępe pater dominis dryopeida tradit.at illa
Nunc equa:nūc ales.mō bos.mō ceruus abibat:
Præbebatq; auido non iuſta alimenta parenti.
Vis tamen illa mali poſtquā cōſumpſerat omnē
Materiam:dederatq; graui noua pabula morbo:
Ipſe ſuos artus lacero diuellere morſu
Cœpit:& infelix minuendo corpus alebat.

Externis.alienis trāſformationibus. O iuuenes.Theſeum & lelega alloquitur Achelous. Numero.finita poteſtas.in tres enim ſolum uarias figuras ſe conuertere poterat Achelous.in hominem.in anguem.in taurū. Telo.cornu quo ab Hercule:ut in ſequenti uolumine narrabit:fuit priuatus. Gemitus.ſuſpiria quibus ſignificat ſe ualde effracto cornu dolere.

Raphaelis Regii in nonum metamorphoſeos Ouidii librum enarrationes.

Quid moror externis?etiam mihi ſæpe nouādi
Corporis o iuuenes numero finita poteſtas.
Nā modo q nūc ſum uideor.mō flector ī anguē.
Armenti modo dux uires in cornua ſumo:
Cornua dum ſumpſi.nunc pars caret altera telo
Frontis:ut ipſe uides.gemitus ſunt uerba ſecuti.

P.Ouidii naſonis metamor.Liber nonus.

Væ gemitus truncæq; deo neptunius heros
Cauſa rogat frōtis: cum ſic calydonius amnis
Cœpit inornatos redimitus arundine crines.
Triſte petis munus.quis enim ſua prælia uictis
Cōmemorare uelit?referam tamen ordine.nec tā
Turpe fuit uinci:q̄ contendiſſe decorum:
Magnaq; dat nobis tantus ſolatia uictor.
Nomine ſi qua ſuo tādem peruenit ad aures
Deianira tuas:quondam pulcherrima uirgo.
Multorumq; fuit ſpes inuidioſa procorum:
Cum quibus ut ſoceri domus eſt intrata petiti:

Væ gemitus. Herculis luctam cum Acheloo ī huius uoluminis initio ita deſcribit poeta: ut & librum libro & fabulam fabulæ eleganter cōnectat: uariaſq; Acheloi tranſfigurationes inter luctandum exponat.Cum.n.Deianiram oenei calydoniæ regis filiam cū multis aliis hercules Achelouſq; petiiſſent:uirgis pater decreuit:ut is illa potiretur:qui in luctæ certamine ſuperior eſſet.Cum igitur alii ceſſiſſent:hercules atq; Achelous ineunt luctam:in qua cum alter uirtute ſuperior eſſet:achelous ad notas artes decurrit:ac cum ſe & in anguem & in taurū fruſtra mutaſſet uictus:alteroq; cornu mutilatus pudore ſe in ſuum fluuium coniecit.Nymphæ uero cornu illud ſuſcipientes omni fructuum genere repleuerunt:cornuq; copiæ appellauerūt.hoc uero inde factū eſſe Strabo eſt auctor:q cum Achelous limo quē ducit: limites ſemper cōfunderet:bella inter ætolos & acarnanes uicinos ciebat.Cūq; arbitri nulli eſſent:armis nō iudicio decertabant. Victoriam uero reportabant:q plus uiribus ualebāt.Quare cum Hercules fluuium damnoſe labentem aggeribus & foſſis intra alueum cohibuiſſet tanq̄ debellaſſet Acheloum uictoriæ præmium reportauit Oenei filiæ deianire nuptias.Eam quidem ſophocles tragicus hoc modo loquentem inducit. Procus ſane mihi amnis fuerat Achelous qui tribus me formis a patre petiit: manifeſtus.n.inceſſit taurus:alias tortus uarias per notas draco.aliquando mole ualida bouis præ ſe ferens frontē. Addunt nōnulli Amaltheæ cornu capræ id eſſe quod hercules ab Acheloi frōte effractū oeneo dono dedit.Ex quo qdem pleriq; talem educunt hiſtoriam. Acheloum.n.ſicut flumina reliqua tauro cōparāt obſonos ipſos & alueorū circūflexiones:quas cornua uocāt.Draconi quoq; pp obliquatam ipſius magnitudinem.Herculē quoq; oībus alioq mortalibus beneficū oeneo affinitate cōiunctū aggeribus & foſſis fluuiū ppe rā & dānoſe labentē coercuiſſe aiūt:eāq; regionē fertiliſſimā reddidiſſe.hocq; amaltheæ cornu eſſe. Hoc uero idem & Dio.in.v.bibliotheces ſcribit.hercules inquit in calydoniorū grām fluuium acheloū in aliū curſum diuertēs plurimos agros ex aquæ irrigatiōe fertiles pſtitit:cuius rei & poetæ qdam meminere ſcribētes cū acheloo herculē ſub tauri ſpecie certaſſe:q cum ī cōgreſſu tauri alterū cornu fregiſſet: Aetolis illud quod amaltheæ cornu uocāt dono dedit fructuum oīum uuarū.malorū aliorūq; eiuſmodi pomorū copia repletum.Fingunt uero poetæ acheloi cornu foſſam a fluuio ductam.pomis uero: ac malis punicis & racemis monſtrari regionis fertilitatem: q̄ fluuii humor pſtet.amaltheæ uero cornu durum eſſe aiunt: qua ex re operis illius difficultas ſignificatur. Neptunius heros.Theſeus neptuni nepos. Truncæ frontis.mutilatæ.altero.n.cornu carebat.

Herculis cum Acheloo certamen

Redimitus crines.cinctos habens crines. Arundine corona ex arūdinibus confecta: qbus fere fluuiorū ripæ abūdant. Tātus uictor.qtus hercules fuit. Noīe ſi qua ſuo tandē.Narrare incipit achelous certamen ſibi p Deianiræ nuptiis ſuſceptū. Si qua.Deianira.qua uacat.neq; expoſcitur a ſenſu:tantūq; carmē explet:quale illud apud Verg.Siq̄ fata ſinant. Tandē aliquādo.Tandē.n.ut Pōpeius ſcribit interdū aliquādo ſignificat.interdum p ſupuacuo ponitur.interdū affectui & indignationi ſeruit. Vt Cicero.quouſq; tādem abutere patientia noſtra Catilina. Multorum procorum.proci dicuntur qui aliquam uxorem poſcunt:a precando declinati.Nam procare eſt poſcere. Vnde & procaces meretrices:ab aſſidue poſcendo uocantur. Domus eſt intrata.participium paſſiuum contra grammatices rationem formatum. Soceri petiti.appetiti ſoceri Oenei.

Parthaone nate. Oeneus rex Aetoliæ Parthaonis fuit filius. Suæ nouercæ. iunonis cuius iuſſu to: labores adierat. Cõtra ego. ecõtrario. Turpe deum mortali cedere dixi. eſſe ſubaudiatur.

Mortali homini. nondum. n. hercules in deoꝝ numeꝝ fuerat trãſlatus. Dominum me cernis aquaꝝ. achelous nanq; fluuius eſt inter acarnaniam Aetoliamq; labens. Popularis. ex tuo populo unus. aliquando popularis gratum populo ſignificat. Tantum ne noceat. ſolũmodo inquit mihi id nõ noceat rogo: q iuno deoꝝ regina me nullo odio proſequitur: neq; mihi ullam irrogat pœnam. Ea uero inquit herculi potius ob eſſe q̃ ꝓdeſſe debere. Nam quo te iactas. Dilemato colligit Achelous iouem: aut falſo herculis patrẽ dici: aut eſſe ignominioſum: ut qui ex adulterio illũ genuerit. Alcmena matre. alcmena electryonis & Lyſidices filia fuit uxorq; Amphitryonis: ex qua Iupiter in amphitryonem conuerſus herculem ſuſcepit. Elige fictum. Eſſe iouem malis. patrem ſubaudiamus. Eſt autem dilematõ ĩ quo utrum cõceditur repræhenditur. Si. n. fictum ac falſum patrem ſibi eſſe iouẽ eliget Hercules: nullo ipſi erit honori. Sin ueꝝ. apte fatebitur ſe eſſe natum ex adulterio, hoc igitur argumento hercules uictus: in pugnam indignatus deſcẽdit. Per dedecus. per ignominiam ex matris adulterio ꝑuenictem. Toruo lumine. trucibus oculis: quales iratis indignatiſq; conueniunt. Viridem ueſtem. tales. n. fluuiorum diis attribuuntur. Elegãter autem eorum habitum effingit: qui ſe præparant luctæ. Varas manus. inflexas & curuas. nã uari dicuntur qui crura habent obtorta. Vnde & uarices appellanť uenæ in ſuris inflexæ: uel obortæ: ut Marcellus tradit. In ſtatione. in loco ad reſiſtendum apto. Modo. nuper. Magna ſuperba. Ille cauis hauſto. luctaturi ſua inuicem corpora puluere aſpergebant: quo ſe ualidius compræhendere poſſent. Hauſto puluere. ſuſcepta harena: quæ haphæ uocať. Captat. capere conatur. Mea grauitas. meum pondus. Certi nõ cedere. qui decreueramus alteri non cedere. eleganter autem ea omnia deſcribit: quæ a luctatoribus fieri ſolent. Non aliter uidi. hac ſimilitudine oſtendit Achelous quanto impetu cum hercule fuerit congreſſus. Quem maneat. quẽ expectet. Sine ꝓfectu. effectu. Adducta brachia. circunducta. circundata. Certum eſt mihi. decreui inquit uera confiteri. Si qua fides. eſt uerbis meis ſubaudiatur.

Accipe me generum dixi parthaone nate.
Dixit & alcides. alii ceſſere duobus.
Ille iouem ſocerum dare ſe: famamq; laboꝝ:
Et ſuperata ſuę referebat iuſſa nouercæ.
Contra ego turpe deum mortali cedere dixi.
Nondũ erat ille deus. dominũ me cernis aquarũ
Curſibus obliquis inter tua regna fluentem.
Nec gener externis hoſpes tibi miſſus ab oris:
Sed popularis ero: & rerum pars una tuaꝝ.
Tantũ ne noceat: quod me nec regia Iuno
Odit: & omnis abeſt iuſſoꝝ pœna laboꝝ.
Nam quo te iactas alcmena matre creatum:
Iupiter aut falſus pater eſt: aut crimine uerus.
Matris adulterio patrem petis. elige fictum
Eſſe iouem malis. an te per dedecus ortum.
Talia dicentem iam dudum lumine toruo
Spectat: & accenſæ nõ fortiter imperat iræ.
Verba tot reddit. melior mihi dextera lingua eſt.
Dũ modo pugnando ſuperẽ: tu uince loquẽdo:
Cõgrediturq; ferox. puduit mõ magna locutum
Cedere: reieci uiridem de corpore ueſtem.
Brachiaq; oppoſui: tenuiq; a pectore uaras
In ſtatione manus: & pugnę membra paraui.
Ille cauis hauſto ſpargit me puluere palmis:
Inque uicem fuluæ tactu flaueſcit harenæ.
Et modo ceruicem. modo crura micantia captat:
Aut captare putes: omniq; a parte laceſſit.
Me mea defendit grauitas. fruſtraq; petebar.
Haud ſecus ac moles: q̃ magno murmure fluctus
Oppugnant. manet illa: ſuoq; eſt pondere tuta.
Digredimur paulũ: rurſuſq; ad bella coimus.
Inque gradu ſtetimus certi nõ cedere: eratque
Cũ pede pes iunctus. totoq; ego pectore pronus
Et digitos digitis: & frontem fronte premebam.
Non aliter uidi fortes concurrere tauros:
Cum præcium pugnæ toto nitidiſſima ſaltu
Expetitur coniunx. ſpectant armenta: pauentq;
Neſcia: quem maneat tanti uictoria regni.
Ter ſine profectu uoluit nitentia contra
Reiicere alcides a ſe mea pectora: quarto
Excutit amplexus: adductaque brachia ſoluit:
Impulſumq; manu (certum eſt mihi uera fateri)
Protinus auertit: tergoq; onero ſus inhæſit.
Si qua fides (neq; enim ficta mihi gloria uoce
Quæritur) impoſito preſſus mihi monte uidebar:

Vix tamen inſerui ſudore fluentia multo
Brachia. uix ſolui duros a corpore nexus.
Inſtat anhelanti: prohibetq; reſumere uires.
Et ceruice mea potitur. tum deniq; tellus
Preſſa genu noſtro eſt: & harenas ore momordi.
Inferior uirtute meas diuertor ad artes:
Elaborq; uiro longum formatus in anguem:
Qui poſtq̃ flexos ſinuaui corpus in orbes:
Cumq; fero moui linguam ſtridore biſulcam:
Riſit: & illudens noſtras tirynthius artes:
Cunarum labor eſt angues ſuperare mearum.
Dixit. & ut uincas alios acheloe dracones:
Pars quota lernææ ſerpens eris unus echidnæ?
Vulneribus fœcunda ſuis erat illa: nec ullum
De centum numero caput eſt impune reciſum:
Quin gemino ceruix herede ualentior eſſet.
Hanc ego ramoſam natis e cede colubris:
Creſcentemq; malo domui: domitãq; reduxi.
Quid fore te credis? falſum qui uerſus in anguẽ
Arma aliena moues? quem forma precaria celat?
Dixerat: & ſummo digitorum uincula collo
Inicit. angebar ceu guttura forcipe preſſus:
Pollicibuſq; meaſq; pugnabam euellere fauces.
Sicquoq; deuicto reſtabat tertia tauri
Forma trucis. tauro mutatus membra rebello.
Induit ille toris a leua parte lacertos.
Admiſſumq; trahens ſequitur: depreſſaq; dura
Cornua figit humo: meq; alta ſternit harena.
Nec ſatis hoc fuerat: rigidũ fera dextera cornu
Dum tenet: infregit: truncaq; a fronte reuellit.
Naiades hoc pomis & odoro flore repletum
Sacrarunt: diueſq; meo bona copia cornu eſt.
Dixerat: & nymphe ritu ſuccincta dianæ
Vna miniſtrarum fuſis utrinque capillis
Inceſſit: totumque tulit prædiuite cornu
Autumnum: & menſas felicia poma ſecũdas.
Lux ſubit: & primo feriente cacumina ſole
Diſcedunt iuuenes. neq; enim dum flumina pacẽ
Et placidos habeant lapſus: totæq; reſidant:
Operiuntur aquæ. uultus achelous agreſtes

Anhelãti. difficulter reſpirãti. Et ceruice mea potitur. collũ meum capit. Diuerto. cõuertor. Achelous in anguem.

Meas artes. mihi ingenitas ꝓprias. Elaborq; uiro. effugio e manibus herculis uiri fortiſſimi.

Sinuaui. contraxi. Orbes. ſpiras. Stridore. ſibillo. Cunaꝝ meaꝝ. meæ infantiæ. nã cum ĩ cunis eſſet hercules duos angues a Iunone ĩmiſſos manibus ꝓhenſos ſtrangulauit. unde illum græci: ut ſcribit Diod. q opa iunonis gloriam foret: adeptus: heraclea dixere. hoc eſt iunonis gloriã cũ antea alcæus uocaretur. nã ηρα Iuno. κλεοσ gloria dicitur. Vt uincas. ut te uincere cõcedã.

Pars quota. ac ſi diceret minĩa. Lernææ echidnæ. hydræ lernæam paludẽ infeſtantis. nam hercules ſcribitur interfeciſſe hydram cẽtum capita habentem ea uiuacitate: ut uno reciſo duo q̃primum ſubnaſcerenť. eam tandẽ hercules domuit igni. Echidna aũt latine uipa dr̃. Ramoſam: multa capita ueluti ramos habentẽ. Gemino hærede. duobus ſucceſſoribus. nam uno capite reciſo: duo renaſcebanť. Vnde etiã excetra a latinis dicta ẽ: ut tradit Seruius: q uno capite exciſo duo ſuccreſcebãt. Creſcentẽq; malo domui. malo. n. ſuo creſcere uidebať hydra: cũ uno capite reciſo duo ſubnaſcerenť. arte aũt eã domuit hercules: ut ſcribit Diod. Iolao. n. mãdauit: ut reciſam ceruicem face accenſa ne efflueret ſanguis: inureret. Hdra.

Forma ꝓcaria. aliena quã ꝓce uideris eſſe cõſecutus. Precariũ. n. diciť: ut tradũt Iuriſcõſulti: q ꝓcibus alicui utendũ concediť tantiſp dũ is q cõceſſit repetat. Pugnabã. cõtendebã. Rebello. bellũ reſumo. Induit. iniicit. Truncaq; a fronte reuellit. hoc eſt reuellendo cornu truncã effecit frontẽ. Diueſq; meo bona copia cornu. acheloi cornu a naiadibus repletũ uariis fructibus copiæ fertilitatis deæ fuit dicatũ. quod idcirco fingiť: ut pauloante diximus: q hercules in Calydoniorũ grãm fluuiũ acheloũ in aliũ curſum diuertẽs plurios agros ex aquæ irrigatiõe fertiles ꝓſtitit. ætolis aũt dono dediſſe illud q amaltheæ cornu uocant: fingiť fructuum oĩum copia repletũ. In. v. autem faſtoꝝ Oui. aliam de amaltheæ cornu fabulam refert. nam amaltheam: quæ Ioui lac ꝓbebat: alteꝝ e cornibus in arbore fregiſſe ait. quod qdẽ nympha ſuſtulit: cinxitq; recentibus herbis. Et plenũ põis ad iouis ora tulit. Ille ubi res cæli tenuit: ſolioq; paterno Sedit: & ĩuicto nil ioue maius erat: Sidera nutricem nutricis fertile cornu fecit: q̃d dominæ nunc quoq; nomen habet. Dio. uero de copiæ cornu aliam quoq; narrat hiſtoriam. Hammonẽ ſiquidem ſcribit iuxta ceraunios montes ambulantem cõſpectam uirginem noĩe amaltheam forma pulcherrimã adamaſſe: filiũq; ex ea ſuſcepiſſe ſpecie ac robore corporis inſignẽ. Amaltheam uero ꝓpinquæ regiõi ꝓfeciſſe cornu bouis ꝑſimili: ex quo occiduũ cornu fit nominata. Quæ qdem cũ uineis aliiſq; frugiferis arboribus cõſita foret: ab amaltheaq; poſſidereť: amaltheæ cornu fuit denominata. unde optima quæq; fertiliſſimaq; terra copiæ cornu appellari cõſueuit. hoc ẽ. κέρασ αμαλθειάσ. Prædiuite. pleniſſimo. Totũ autũnum. oẽs autũni fructus. Secũdas mẽſas. primæ mẽſæ carniũ erãt. ſecũdæ pomoꝝ. Cacumina. mõtiũ uertices & ſũmitates. ſignificat aũt illos primo mane receſſiſſe. Reſidant. decreſcãt. Vultus

Achelous i taurum
Copiæ cornu

Et lacerum cornu mediis caput abdidit undis.
Hunc tamen ablati domuit iactura decoris:
Cætera ſoſpes habet. capitis quoꝗ frōde ſaligna
Aut ſuperimpoſita celatur arundine damnum.
At te neſſe ferox eiuſdem uirginis ardor
Perdiderat uolucri traiectum terga ſagitta.
Nanꝗ noua repetens patrios cū coniuge muros
Venerat e ueni rapidas ioue natus ad undas.
Vberior ſolito nimbis hyemalibus auctus:
Vorticibuſꝗ frequens erat: atꝗ impuius amnis.
Intrepidum pro ſe. curam de coniuge agentem
Neſſus adit: membriſꝗ ualens ſcituſꝗ uadorū:
Officioque meo ripa ſiſtetur in illa.
Hæc ait alcide. tu uiribus utere nando.
Tradidit aonius pauidam calydonida neſſo:
Pallentemꝗ metu fluuiūꝗ ipſumꝗ timentem.
Mox ut erat pharetraꝗ grauis ſpolioꝗ leonis
(Nā clauam & curuos trans ripā miſerat arcus)
Quandoqdem cœpi: ſuperentur flumina dixit.
Nec dubitat: nec qua ſit clæmentiſſimus amnis
Quærit: & obſequio deferri ſpernit aquarum.
Iamꝗ tenens ripam miſſos cum tolleret arcus:
Coniugis agnouit uocem. neſſoꝗ paranti
Fallere depoſitum. quo te fiducia clamat
Vana pedum uiolente rapit? tibi neſſe biformis
Dicimus. exaudi. nec res intercipe noſtras.
Si te nulla mei reuerentia mouit. at orbes
Concubitus uetitos poterāt inhibere paterni.
Haud tamen effugies: q̄uis ope fidis equina.
Vulnere non pedibus te conſequar. ultima dicta
Re probat: & miſſa fugientia terga ſagitta
Traiicit. extabat ferrum de pectore aduncum:
Q đ ſimul euulſum ē: ſanguis ꝑ utrūꝗ foramē
Emicuit mixtus lernęi tabe ueneni.
Excipit hunc neſſus. neꝗ enim moriemur inulti:
Secum ait & calido uelamina tincta cruore
Dat munus raptę uelut iritamen amoris.
Longa fuit medii mora temporis: actaꝗ magni
Herculis implerant terras: odiumꝗ nouercæ.
Victor ab oechalia Cœnæo ſacra parabat

Neſſi Cædes

Eunomii vocat interpres Sopho[c]lis in argumento tragediæ que inſcribitur mulieres trachiniæ ubi complura ſunt ad ad[...] fabulam pertinentia

agreſtes. deturpatos ob cornu a fronte reuulſū. Decoris. pulchritudinis. Fronde ſaligna. ſalicis ramo. Capitis dānum. cornu ablatū. At te neſſe ferox. expoſiturus poeta lychæ miſtri herculis mutationē in ſaxū: Neſſi centauri cædē deianiræꝗ zelotypian deſcribit. nā hercules deianira potitus cū uino calefactus eurynomū puerꝫ Architelii filium miniſtrātem: paruoꝗ errore lapſum inter cœnandū pugno ictum occidiſſet: inuitus ex calydonia dolorē perculſus: una cū uxorē diſceſſit in patriā feſtinās. forte aūt euenit ut euenum fluuiū: q maxīe exereuerat. tuto trāſire poſſe nō uiderent: niſi neſſus cētaurus: q ꝑcio uiatores trāſmittebat: ſe deianiram traſuecturꝫ pollicitus foret. Eā igitur hercules cū neſſo cōmiſiſſet: intrepide fluuium tranauit. At neſſus puellæ pulchritudine captus cū eā aſportaret: ab hercule ſagitta hydræ ſanguinæ tincta trāſfixus cum moreretur: deianiræ pſuaſit tunicæ ſuæ uim amatoriā ineſſe: quæ herculē ab amore aliaꝝ mulieꝝ auocaret: ſi eam indueret. Cum aūt Deianira accepiſſet herculē amorē Ioles euryti filiæ eſſe captū: tunicā a Neſſo dono datā lychæ famulo tradidit domino pferendam eam uero cū ſacrificaturus induiſſet hercules: maximis cruciatibus affectus ī furoreꝗ cōuerſus lycham ex Gæneo mōte: ubi Ioui ſacrificabat: in Euboicum mare coniecit: q deoꝝ miſeratione in ſcopulum corpori humāo ſimilem fuit cōmutatus. Ipſe uero hercules arcu ſagittiſꝗ philoctetæ traditis: in pyra ſe compoſuit: homineꝗ depoſito in deoꝝ ſedes fuit trāſlatus. Eueni. euenus fluuis eſt ætoliæ in corynthia cum ſinum labens ab eueno: qui ſe in illum præcipitauit cognominatus. nam ātea lycormas appellabatur. Scituſꝗ uadoꝝ. peritus locoꝝ trāſitus præſtantium. Siſtetur. collocabitur. Aonius. thebanus. hercules. Aonia. n. cum bœotia eadem eſt. Pauidam calydonida. timidam deianiram calydoniam. Ipſum. neſſum. centaurus enim erat. Miſerat. iecerat. Fallere depoſitū. fraudare herculem depoſito: & deianira illi commiſſa. depoſitum. n. dicitur quicquid alicui traditur cuſtodiendum. Orbes paterni. rotæ Ixiōis patris tui: qbus aſſidue apud inferos uertitur pp interpellatam de ſtupro iunonem. Ope eqna. uelocitate equi. Centauri. n. equinos habent pedes. Extabat ferrum de pectore aduncū. extra ſtabat. ſignificat aūt tergum cum pectore fuiſſe trāſfixum. Q đ ſimul euulſum eſt, ꝙ poſtq̄ fuit extractum. Per utrūꝗ foramen. & tergi & pectoris. Tabe. ſanguine. Et calido uelimina tincta cruore. Sic qđem Oui. Diodorus uero inqt Neſſum morituꝝ cū iam Deianiram cognouiſſet: pollicitum ei fuiſſe ſe amoris medicamentum tradituꝝ: quo nullam præter ſe mulierem aliam hercules appeteret. Iuſſit igitur ſemie quod ex ſe defluxerat cum oleo & ſanguina e ſagitta fluente immixto herculis tunicam tingere. quo dato conſilio cum expiraſſet: illa inſcio hercule quod mandatum erat perigit. Iritamen. prouocationem: ac ſtimulationem. Longa mora. longum interuallum. Victor ab oechalia. hercules ut ſcribit Dio. in oechaliam contra euryti liberos ob Iolen uxorem ſibi denegatam exercitum duxit: urbeꝗ capta Euryti filios Toxcum. Molionem. & Pitium occidit: ac Iolen captiuā

ſecum duxit. Ex euboea uero in montem nomine cænæum profectus: ut Ioui ſacrificaret: Lycham ſeruum ad uxorem Deianiram in trachinā miſit: ut ſibi ueſtem qua in ſacris uti cōſueuerat afferret. ea cum a lycha de Ioles amore comperiſſet: cupiens ſe maxime oīum aliaꝝ ab hercule amari: tunicā ex centauri cōſilio tinxit: quā a lycha rei inſcio allatam hercules indutus ueneni ui paulatim inualeſcēte torqueri maximis doloribus cœpit. Quare lycham q ueſtem attulerat: in mare iecit: ac dimiſſo exercitu in trachinam uenit: morboꝗ ī dies magis inualeſcente delphos lycimnium ac Iolaum miſit apollinem morbi remedia ſciſcitaturos. Interim deianira calamitate herculis ſtupefacta cū tanti mali cām a ſe ꝑfectum ſciret: laqueo uitā finiuit. Apollo aūt iuſſit herculem cū apparatu bellico in oethā deduci: ibiꝗ maximā ſtrui pyram. de reliquis Ioui curam fore. Hercules igitur deſpata ſalute: in pyram cum aſcendiſſet: rogaretꝗ aſtantes: ut ignē ſubiicerent ſolus philoctetes in gratiam ſagittaꝝ ſibi ab ipſo relictaꝝ pyram ſuccēdit: quæ ſubito fulminibus circūcadentibus exuſta eſt. oechalia uero euryti patria ī euboea fuit: quæ ab hercule fertur deleta. nam ſunt etiam aliæ oechaliæ: una in ætolia alia ī meſſenia: alia in arcadia: alia ī trachina. Cænæo ioui. iupiter cænæus a cænæo ꝓmontorio eubœæ eſt dictus: ubi ab oechaliæ expugnatiōe hercules reuerſus ioui aram extruxit. principale autē ꝓ deriuatiuo poſuit poeta. Et e minima. ſic Vergil. Parua metu primo. mox ſeſe attolit in auras: Ingrediturꝗ ſolo: & caput inter nubila condit. Amphitryoniaden. herculem q amphitryonis filius putabatur: cum iouis eſſet.

Iolesardore. Iole Euryti filia: quam hyllo filio hercules tradidit uxorem. Credit amans. quia amās. eſt. n. cauſa cur crederet. Veneris nouæ. noui amoris. nouæ amicæ. Indulſit lachrymis. multum fleuit. Diffudit. amplificauit. Mox deinde. alteꝝ hoꝝ ſupfluum eſſe uidetur. Cōquerar an ſileam. dubia eſt quid facere debeat Deianira. Morerne? maneāne in ædibus herculis.

Forte facinus. magnum factum. de ulciſcenda nāꝗ pellice cogitat. In curſus uarios. ī diuerſas cogitationes. ſunt autem poetæ uerba. Prætulit mittere. figurata eſt locutio. in ſoluta nāꝗ oratione diceretur. prætulit ut mitteret. Imbutam ueſtem. tunicā infectam: quæ etiam ſubucula appellatur. Defecto amori. deficiēti; ac potius q iam defecerat. Quid tradat neſcia. ignorabat enim deianira tunicam illam quā Lychæ tradidit: ueneno fuiſſe infectam. Suos luctus. ſuoꝝ luctuū cauſam. Inſcius heros. ignarus Hercules ueſtē illam hydræ ueneno fuiſſe infectam. Lernææ uirus echidnæ: ideſt tunicā ueneno hydræ infectā.

Dū potuit. donec ualuit. Oethen. oethe mōs ē theſſaliæ morte rogo & ſepulchro herculis clarus. Quondam. aliquando ſtridet. feruet. Lamina candens. ignita. Ardente ueneno. comburente. Nec modus eſt. nec finis dolori imponitur. Sorbent. opprimunt. abſumunt. Cæruleus ſudor. niger. Ambuſtiꝗ ſonant nerui. combuſtiꝗ ſtrident nerui. Cæca tabe. occulta corruptione. Saturnia paſcere. hac oratione hercules ſe maximo odio iunoni eſſe oſtēdit: eamꝗ in maximā inuidiam adducit. Eſt autem anadiplo

Vota ioui: cum fama loquax peruenit ad aures
Deianira tuas: quæ ueris addere falſa
Gaudet: & e minima ſua per mendacia creſcit:
Amphitryoniaden Ioles ardore teneri.
Credit amans: ueneriſꝗ nouæ perterrita fama
Indulſit primo lachrymis: flendoque dolorē
Diffudit miſeranda ſuum. mox deinde quid autē
Flemus ait? pellex lachrymis lætabitur iſtis:
Quę quoniā aduēiet: ꝓpādū aliqdꝗ nouādū ē:
Dū licet: & thalamos nondū tenet altera noſtros.
Cōquerar an ſileam? repetā calydona? morerne?
Excedam tectis? an ſic nihil amplius obſtem?
Quid ſi me meleagre tuā memorē eſſe ſororē?
Forte paro facinus: quantūꝗ iniuria poſſit.
Fœmineuſꝗ dolor uulgata pellice teſtor.
In curſus animus uarios abit. omnibus illis
Prætulit imbutam neſſæo ſanguine ueſtem
Mittere: qui uires defecto reddat amori.
Ignaroꝗ lichæ quid tradat neſcia: luctus
Ipſa ſuos tradit: blandiſꝗ miſerrima uerbis
Dona det illa uiro mendat. capit inſcius heros:
Induiturꝗ humeris lernææ uirus echidnę.
Thura dabat primis & uerba precātia flammis:
Vinaꝗ marmoreas patera fundebat in aras:
Incaluit uis illa mali: reſolutaꝗ flammis
Herculeos abiit late diffuſa per artus.
Dum potuit: ſolita gemitum uirtute repreſſit.
Victa malis poſtq̄ eſt patientia: reppulit aras:
Impleuitque ſuis nemoroſam uocibus oethen.
Nec mora. letiferam conatur ſcindere ueſtem.
Qua trahitur: trahit illa cutem. fœdumꝗ relatu:
Aut hęret membris fruſtra temptata reuelli:
Aut laceros artus & grandia detegit oſſa.
Ipſe cruor: gelido ceu quondam lamina candens
Tincta lacu ſtridet: coquiturꝗ ardente ueneno.
Nec modus eſt. ſorbent auidæ præcordia flāmę:
Cæruleuſꝗ fluit toto de corpore ſudor:
Ambuſtiꝗ ſonant nerui: cęcaque medullis
Tabe liquefactis. tollens ad ſidera palmas:
Cladibus exclamat ſaturnia paſcere noſtris.

ſis eiuſdem uerbi maxime indignato conueniens. Ab alto.a cælo. Laboribus.ad labores. Decet hæc dare
dona nouercã.nã nouercæ ſolent priuignoꝝ mortẽ optare. Ergo ego fœdantẽ.indignatiõi ſeruit hæc dictio
ergo.indignat̃.n.hercules:ꝙ cũ ſæuiſſima domuerit mõſtra:ipſe tamẽ dira ꝑſte domet̃.Cõmemorat aũt de
cẽ & octo ꝓclara certamĩa:quæ Euryſthei iuſſu cõfecit. Buſirim domui.buſiris neptuni fuit filius ex Libya ſu
ſceptus:q cũ ĩ ægypto tyrãnidẽ exerceret: hoſpiteſqꝫ ad ꝓuocandã nili inundationẽ ; inter quos thraſiũ a quo
id fuerat edoctus:imo aret:ab hercule aris impoſitus fuit iugulatus. Sæuo antæus libyæ fuit gigas:q oẽs:pro
uocabat ad luctã uictoſqꝫ interficiebat. At hercu
les cũ eo cõgreſſus aĩaduertit eũ quotiens ſterne
ret̃: ualentiorẽ ſurgere.terra.n.cuius erat filius:
uires ſubminiſtrabat. Eũ igit̃ hercules altius ſu/
blatũ emittere ſpũm coegit. Parentis.terræ ma
tris. Paſtoris hiberi.geryonen dicit:qui tria ha
buiſſe corpora dr̃ : ĩ ultimaqꝫ hiſpania regnaſſe:
ac armentis ab hercule fuiſſe priuatus. Vos ne
manus.taurus quẽ paſiphae amauit: e creta ĩ pe
loponeſum ad Euryſtheũ ab hercule fuit addu/
ctus. Veſtꝝ opus elis hẽt. nã hercules ab expu
gnatõe troiæ reuerſus in peloponeſum:ut ſcribit
in.v.Dio.Eurytũ q augeæ regis dux erat : iuxta
cleonas:ubi nũc eſt herculis templũ necauit.de⸗
inde bello aduerſus olĩ moto occiſoqꝫ augea re⸗ Hercu/lis labores
ge:atqꝫ urbe ui capta phileo augeæ filio regnum
tradidit.fuerat.n.hic antea a p̃re pulſus:qm̃ ar/
biter iter eũ & herculẽ factus ꝓmium herculi dã
dum cenſuiſſet. Stymphalides undæ. Stympha
lus palus ẽ arcadiæ:ex q̃ eraſinus fluit. circa eam
aues fuerũt mirandæ magnitudĩs ſĩles harpyiis:
q̃ cũ uicinos agros uaſtarent: ab hercule parti ſa
gittis cõfixæ:parti maxĩo tabulæ æreæ ſonitu fue
runt expulſæ. Partheniũqꝫ nemus. parthenius
mons eſt arcadiæ: a parthenis.hoc eſt.uirgibus
illic uenãtibus cognominatus : ubi ceruã eximiæ
uelocitatis aureis cornibus hercules cepit. Rela
tus baltheus.hercules ab euryſtheo iuſſus: ut au

Paſcere:& hanc peſtem ſpecta crudelis ab alto:
Corque ferum ſatia.uel ſi miſerandus & hoſti:
(Hoſtis enim tibi ſum) diris cruciatibus ægram
Inuiſamqꝫ animam natamqꝫ laboribus aufer.
Mors mihi munus erit. decet hæc dare dona no/
uercã.
Ergo ego fœdantẽ ꝑegrino tẽpla cruore
Buſirim domui? ſæuo alimenta parentis
Antæo eripui? nec me paſtoris hiberi
Forma triplex.nõ forma triplex tua cerbere mo/
uit.
Vos ne manus ualidi preſſiſtis cornua tauri?
Veſtrũ opus elis hẽt.ueſtrũ ſtymphalides undę:
Partheniumqꝫ nemus.ueſtra uirtute relatus
Thermodoontiaco cælatus baltheus auro.
Pomaqꝫ ab inſomni non cuſtodita dracone.
Nec mihi centauri potuere reſiſtere:nec mi
Arcadiæ uaſtator aper.nec profuit hydræ
Creſcere per damnũ : geminaſqꝫ reſumere uires.
Quid? cũ thracis equos humão ſanguie pingues
Plenaque corporibus laceris pręſepia uidi?
Viſaqꝫ deieci:dominumqꝫ ipſoſqꝫ peremi?
His eliſa iacet moles nemeæa lacertis.

reum cingulũ hippolytæ amazonũ reginæ ad ſe afferret amazonas ipſas iuxta themodoõtẽ fluuium habitan
tes:una cũ theſeo debellauit:indeqꝫ reginæ aureũ cingulũ reportauit. Thermodoontiaco auro.thermodoõ
flu.eſt colchoꝝ:iuxta quẽ olim amazones habitarũt. Pomaqꝫ ab inſõni.poma heſperidũ ait: q̃ cũ eſſent au
rea:a ꝑuigili dracone:cuſtodiebant̃:ea quoqꝫ euryſthei iuſſu dracone interfecto herculse rapuiſſe fert̃:ad eu/
ryſtheũqꝫ retuliſſe.M.Varro aurea mala heſpidum capras & oues iterꝑtatur:quod & Dio.in.v.ait. Oues.n.
græci mela uocãt.Ea uero a ꝑuigili dracone cuſtodita fingunt̃ quod ut Pli.ſcribit.heſꝑdium horti cincti fuerũt
flexuoſo maris meatu:q uiſentibus ꝓcul draconis ꝓberet effigiem. Nec mihi centauri.hercules cẽtauros theſ
ſaliæ populos:q ex ꝑte anteriori uiri ex poſteriori equi uidebant̃ a pholo ſuſceptus hoſpitio debellauit.Cũ.n.
pholus centaurus uini doliũ olĩ a baccho donatũ ea cõditiõe:ut tũc uinũ ꝓferret:cũ hercules adeſſet:in hono
rem herculis ipſius releuiſſet:forte odore illius uetuſtiſſimi uini ꝓpinq centauri ebrii effecti in ædes pholi im/
petum fecerũt:quo pterrefacto ſolus hercules:nõ illis modo reſtitit:ueꝝ multos quoqꝫ ipſoꝝ interfecit : ut ap
te in.v.bibliothecẽs uolumine ſcribit Diod. Nec mi arcadiæ uaſtator aper.ſyneresis eſt duaꝝ uocaliũ ĩ unã.
Mi.n.ꝓ mihi poſitum eſt. Maximus aũt aper arcadiam uaſtans ab hercule uiuus ad euryſtheum fuit allatus:
quo uiſo rex timore perculſus in æreo ſe uaſe ſcribitur abſcondiſſe. Nec ꝓfuit hydræ creſcere ꝑ dãnum.nam
reciſo uno capite duo renaſcebant̃. Quid cum thracis equos.Diomedes rex thraciæ : q hoſpites equis ſuis
lacerãdos obiiciebat:ab hercule & uita & equis ipſis fuit ſpoliatus. Eos uero ad ſe adductos euryſtheus Iuno
ni ſacrauit:quoꝝ ꝓgenies uſqꝫ ad Alexandrum macedonẽ duraſſe fertur. Thracis.diomedis thraciæ regis.
Moles nemeæa.Leo nemeæ ſiluæ:q cum maximus eſſet:ac neqꝫ ferro:neqꝫ ære: neqꝫ lapide uulnerari poſ/
ſet:ut ſcribit Dio.manibus neceſſario erat occidendus . Is in nemea ſilua maxime uerſabatur iuxta montem.
quem a caſu Tritonem dixerunt:in cuius radicibus erat ſpelunca:ad quã bellua diuertebat.Hercules igitur cũ
ad locum acceſſiſſet:refugientem in ſpeluncam inſecutus feram:altero aditus ore opturato : manibus leonem
cõꝓhenſum ſuffocauit.detractamqꝫ pellem corpori ſuo munimentum ad futura pericula circũdedit. Eliſa.
ſuffocata. Moles nemeæa.magnitudinem leonis Nemæi ĩnuit:cuius interempti pelle pro ueſte hercules ute
batur.Nemea autem ſilua eſt inter argos & cleonas clara:non ſolum ob leonem ab hercule ſupatum: ſed etiã

ob certamen annuum in honorem archemori inſtitutum. His cacus.carmine Vergiliano notiſſimus eſt & ca
cus & eius cedes. Tiberino gurgite.iuxta flu.tyberim. Hac cælum ceruice tuli. Hercules cum ad atlantem
Mauritaniæ regem:qui humeris ſuis cælum fingitur ſuſtinere:perueniſſet:ab eo ſuſceptus ẽ hoſpitio:rogatuſ⸗
que:ut dum ipſe alteꝝ humeꝝ cælo ſubiiceret:tantiſꝑ ipſe oneri ſuccederet:libenter eſt obſecutus. quod qui/
dem idcirco: fictum eſt:ꝙ hercules ab atlãte mauritaniæ rege:& hoſpitio ſuſceptus fuit. & aſtrologiã doctus:
Nã atlas cũ ſphæram excogitaſſet.cælũ ſuis humeris geſtare putatus eſt:ut latius ſcribit Diod. At ualet eury
ſtheus.hic fuit ſtheneli mycenaꝝ regis filius:qui
ĩpellente iunone herculem uaria ꝑicula adire iu⸗
bebat.hæc autem cum maxima iactant̃ indigna
tione.ac ſi diceret hercules . Ego qui uirtute mea
uniuerſum terraꝝ orbem monſtris purgaui:tan
tis conficior cruciatibus. Euryſtheus uero oĩum
iniquiſſimus : nullaqꝫ uirtute præditus bene hẽt.
Nam ut ſcribit Diod.euryſtheus habẽs argis re
gnum: nota herculis fama eum ad ꝑficienda cer
tamĩa arceſſit. Renuentẽ iuſſit iupiter euryſtheo
obtempare . Is uero delphos adiens cõſulto ſup
his apollinis oraculo reſpõſum accepit a diis mã
datum eſſe:ut euryſthei iuſſu duodecim certami
na perficeret:qbus confectis immortalitate poti
retur. Et ſunt.indignationi hoc loco ſeruit illa &
copula. Auctor facti.auctor uulneꝝ: qui uena
bulis tauꝝ cõfixit. Feralia dona. peſtifera. Ge
nibuſqꝫ manus adhibere parantem.hoc eſt ſup⸗
plicare parantem.nam genua miſericordiæ ideir
co dicata dicuntur:quod ea ſupplicantes tangere Lichas ĩ ſcopulum.
conſueuerunt. Tormento fortius.ualidius quã
machina bellica.eſt autem tormentum inſtrumẽ
tum bellicum:a torquendis ſaxis.hoc eſt cum im
petu mittendis appellatum. In euboicas undaſ.
in mare euboicum.nam cæneum promontoriũ:
ubi hercules ſacrificaturus peſte correptus ẽ: im
minet euboico mari. Induruit.durus eſt factuſ.
nam in ſcopulũ fuit conuerſus. Vtqꝫ ferunt im
bres . ut ſcribit in meteoris Ariſtoteles. niues ac
grandines frigidioribus uentis ex aqua generan
tur. Cõcreſcere.ſimul creſcere:& ĩ unum cogi.
Spiſſa grandine.in denſam grandinem. Gur/
gite.mari.per tapinoſin. At tu iouis inclyta pro
les. herculis metamorphoſin in deum exponit
poeta. Sagittas iterum uiſuras. primum qdem
ſagittæ herculis troiana regna uidere : cum ipſe
una cum Telamone & argonautis Troiam ex/
pugnauit . Deinde cum ob helenæ raptum duce
Agamẽnone fuit deleta.nam cum oraculum ac⸗
cepiſſent græci ſine ſagittis herculis Troiam ca⸗
pi non poſſe:miſſus eſt ulyſſes : qui Philoctetem
una cum ſagittis illis ad exercitum græcorum ad Hercules in deum.
duceret.ſed uulnere ſagittæ quæ in pedem ceci⸗
dit impeditus Philoctetes in lẽno diu ſubſtitit.tã
dem uero græcis rogãtibus ad exercitum ilium
obſidẽtem ſagittas herculis apportauit. Ferre.
habere. Pœante ſatum.philocteten Pœantis fi
lium. Agger.lignorum ſtrues: quãuis agger ꝓ
prie terræ accumulatio dicatur. Summam con
geriẽ ſiluæ.hoc eſt ſũmitatẽ pyræ. Nemeæo uel
lere.pelle nemæi leonis. Iãqꝫ ualens.uehemẽs
ualida & magna. Securos artus. membra quæ

His Cacus horrendũ tiberino gurgite monſtrũ.
Hac cælum ceruice tuli.defeſſa iubendo eſt.
Sęua iouis coniunx.ego ſum indefeſſus agendo.
Sed noua peſtis adeſt:cui nec uirtute reſiſti:
Nec telis armiſqꝫ poteſt.pulmonibus errat
Ignis edax imis: perqꝫ omnis paſcitur artus.
At ualet euryſtheus.& ſunt qui credere poſſint
Eſſe deos? dixit:perque altam ſaucius Oethen
Haud aliter graditur:q̃ ſi uenabula taurus
Corpore fixa gerat.factiqꝫ refugeret auctor.
Sæpe illum gemitus edentem. ſępe trementem.
Sæpe retemptantem totas infringere ueſtes:
Sternentemqꝫ trabes iraſcentemqꝫ uideres:
Montibus aut patrio tendentem brachia cælo.
Ecce lycham trepidum & latitantem rupe cauata
Aſpicit:utqꝫ dolor rabiem collegerat omnem:
Tu ne lycha dixit feralia dona dediſti?
Tu ne meę necis auctor eris? tremit ille pauetqꝫ
Pallidus:& timide uerba excuſantia dicit.
Dicentem genibuſqꝫ manus adhibere parantem
Corripit alcides:& terque quaterque rotatum
Mittit in euboicas tormento fortius undas.
Ille per aereas pendens induruit auras.
Vtqꝫ ferunt imbres gelidis concreſcere uentis:
Inde niues fieri.niuibus quoqꝫ mole rotatis
Aſtringi:& ſpiſſa glomerari grandine corpus:
Sic illum ualidis iactum per inane lacertis:
Exanguemqꝫ metu : nec quicq̃ humoris habentẽ
In rigidos uerſum ſilices prior edidit ætas.
Nũc quoqꝫ in euboico ſcopulus breuis emĩet alte
Gurgite:& humanæ ſeruat ueſtigia formæ:
Quem quaſi ſenſurum nautę calcare uerentur.
Appellantqꝫ lychan.at tu iouis inclyta proles
Arboribus cęſis:quas ardua geſſerat Oethe
Inqꝫ pyram ſtructis: arcum pharetrãqꝫ capacem
Regnaqꝫ uiſuras iterum troiana ſagittas
Ferre iubes pœante ſatum:quo flamma miniſtro
Subdita : dũqꝫ auidis cõprẽditur ignibus agger:
Congeriem ſiluæ nemeęo uellere ſummam

ſecura:ac ſine ulla erant cura. Pro uindice.pro ſalute uindicis:ac liberatoris terræ totius. Grator.gratulor.
Quod memoris populi.hoc eſt grati.ille enim eſt gratus qui beneficioꝝ eſt memor. Et mea ꝑgenies.qđ ſubintelligatur. Lætatur.n.iupiter ꝙ dii ſint ſolliciti de herculis filii ſui ſalute. Immanibus actis.maximis ipſius geſtis. Obligor ipſe tamen.ego tamẽ me uobis debere fateor. Materna parte.ex parte corporis:quod a matre ſumpſit. Defunctum terra.liberatum a terra. Cæleſtibus oris.incelum. Nam ut refert Diod. poſt exuſtum herculis rogum accedente Iolao:ut oſſa colligeret:cum nullum prorſus repertum foret crediderunt herculẽ ſecundũ oraculũ in deos trāſlatum:illiq; ut heroi ſacra q̄dam fecerunt. Athenienſes autẽ græcoꝝ primi herculẽ ut deum ſacrificiis coluerunt: ſuæq; pietatis erga illum præbentes reliqs exemplũ:uniuerſam primum græciam: deinde cæteras gentes ad eius cultum cõuertere. Lætabile.lætum.gratum.ac iucundum. Siquis tamẽ. hercule ſiquis. Iunonem taxat iupiter quæ ſemper herculem odio fuerat ꝑſecuta. Sed meruiſſe dari ſciet.hoc eſt itelliget meruiſſe herculẽ: ut ipſi præmia darentur cæleſtia:atq; in numerum deoꝝ reciperẽ. Populabile.corruptibile. Mulciber.uulcanus.ignis. Iouis ueſtigia. ſimilitudinem iouis.nam ut iupiter:deus eſt effectus hercules. Parte ſui meliore. animi immortalitate.
Auguſta grauitate. ſacra ac diuina. nam auguſtum dicitur augurio conſecratum. Quadriiugo curru.triumphali. Innuit.n.herculem cũ maxima gloria triumphantum more in cælum fuiſſe ſublatum. Senſit atlas pondus.herculis in cælum recepti.eſt autem emphaſis: qua innuit herculis magnitudo. Sthenelius euryſtheus. Stheneli filius. Ad id uero alludit poeta ꝙ in quinto ſcribit Diod. Cũ.n.euryſtheus cognouiſſet hyllum herculis filium:ac quoſdā e fratribus uiros euaſiſſe:ueritus ne ſi oẽs ad eam ꝑueniſſent ætatẽ: mycenaꝝ imperio ſe priuarent: Cæyci trachinæ regi: ad quem poſt patris mortem confugerant: bellum indixit: niſi herculis & Lycimni filios & Iolaum:ac omnes arcades:q cũ hercule militaſſent:expelleret. Ipſi uero euryſthei uiribus impares:ſponte trachinam relinquẽtes: ab athenienſibus adiuti:ducibus Iolao. Theſeo hylloq; conſtitutis:euryſthei exercitum profligarunt: ipſeq; euryſtheus curru fugiẽs ab hyllo fuit iterfectus.
In prole. nam odio ꝑſequebatur hyllum & reliquos herculis filios. Hæc autem a poeta referũtur: ut facilius connectat cum ſuperioribus galāthidis miniſtræ Alcmenæ mutationem in muſtelam. Nam alcmena cum parere non poſſet: Lucinam deam:quæ parientibus præeſſe dicitur:inuocauit. Ac ea quidem uenit iunonis iuſſu partum impeditura. Cũ igiẽ in uetulæ figurā conuerſa ante ianuam Alcmenæ ita ſederet: ut manuũ digitis cācellatim iunctis genua teneret: forte galāthis miniſtra ſuſpicata eam illo geſtu dominæ: quo minus pareret:eſſe impedimẽto:falſo ei nũciauit Alcmenā partu ſolutā. Quod cũ dea accepiſſet:ſurrexit:ſtatiq; Alcmena herculẽ pepit. Cæteꝝ dea indignata ſe a galanthide illuſam: q̄ primum illam in muſtelam ea conditione conuertit:ut pareret ore:quo fuerat ementita.

Sternis:& impoſita clauæ ceruice recumbis:
Haud alio uultu:q̄ ſi conuiua iaceres
Inter plena meri redimitus pocula ſertis.
Iamq; ualens & in omne latus diffuſa ſonabat:
Securoſq; artus contemptoremq; petebat
Flamma ſuum. timuere dei pro uindice terræ.
Quos ita (ſenſit enim) lęto ſaturnius ore
Iupiter alloquitur. noſtra eſt timor iſte uoluptas
O ſuperi: totoq; libens mihi pectore grator:
Quod memoris populi dicor rectorq; paterq;
Et mea progenies ueſtro quoq; tuta fauore eſt.
Nam q̄q̄ ipſius datis hoc immanibus actis:
Obligor ipſe tamen. ſed enim ne pectora uano
Fida metu paueant: oethæas ſpernite flāmas.
Omnia qui uicit: uincet quos cernitis ignes.
Nec niſi materna uulcanum parte potentem
Sentiet. æternum eſt a me quod traxit: & expers
Atq; immune necis: nullaq; domabile flamma.
Idq; ego defunctum terra cęleſtibus oris
Accipiam: cunctiſq; meum lętabile factum
Diis fore confido. ſiquis tamen hercule: ſiquis
Forte deo doliturus erit: data præmia nollet:
Sed meruiſſe dari ſciet: inuituſq; probabit.
Aſſenſere dei. coniunx quoq; regia uiſa eſt
Cætera non duro: duro tamen ultima uultu
Dicta tuliſſe iouis: ſeque indoluiſſe notatam.
Interea quodcũq; fuit populabile flammæ
Mulciber abſtulerat. nec cognoſcenda remanſit
Herculis effigies: nec quicq̄ ab imagine ductum
Matris habet: tantumq; iouis ueſtigia ſeruat.
Vtque nouus ſerpens poſita cum pelle ſenecta
Luxuriare ſolet: ſquammaq; nitere recenti:
Sic ubi mortales tirynthius exuit artus
Parte ſui meliore uiget: maiorque uideri
Cœpit. & auguſta fieri grauitate uerendus.
Quem pater oſpotens inter caua nubila raptum
Quadriiugo curru radiantibus intulit aſtris:
Senſit atlas pondus. neq; adhuc ſtheneleius iras
Soluerat euryſtheus: odiũque in prole paternũ

Atrox.crudelis:qui nil meritos herculis filios perſequebatur. Argolis alcmene.argolica:quæ poſt mortẽ herculis thebas profecta:illicq; mortua diuinos meruit honores. Queſtus aniles.querimonias uetulæ conuenientes. Teſtatos labores.celebrata atq; confeſſa certamina. Hyllus.herculis ex Deianira fuit filius.
Matura.partui propinqua. Corripiantq; moras.abbreuient atq; auferant. Ilithyiam.lithya dea eſt quæ parientibus præeſſe dicitur:quam noſtri Lucinam appellant:quod in lucem naſcentes producat. Quā mihi difficilẽ.aduerſam. Iunonis gratia.potentia iunonis:q̄ tantum gratia apud ilithyiam ualuit:ut quæ mihi adeſſe debebat:obfuerit. Iouem nāq; appropinquāte partus tempore diis præſentibus dixiſſe ferũt puerum qui ea die naſceretur:ſe regẽ eſſe facturum. Quibus uerbis cõmota iuno lucinam filiā iuſſit comprimere Alcmene partũ: ac euryſtheum ante tempus in lucem educere. Iupiter uero licet conſilio fruſtratus:quod predixerat tamen ratum:& herculis famam claram eſſe uolens dixiſſe Iunoni fertur:ſe quidem permittere euryſtheum:ut prædixerat:regem eſſe: herculemq; ei ſubiici uelle. duodecimq; certamina ab illo perfici:quæ Euryſtheus mandaſſet: quibus cõſummatis fieret ĩmortalis. Feri. duri ac laborum patiẽtis. Et decimum ſignum.hoc eſt.cum iam decimus ageretur mẽſis.duodecim enim ſunt zodiaci ſigna:quibus duodecim menſes diſtinguũtur.
Sidere.ſole κατ᾽ ἐξοχήν. Grauitas.põdus.
Tendebat.diſtendebat. Horror.tremor. Nexos partus.impeditos: qui ſolui non poterant.
Sed præcorrupta.ante a iunõe corrupta. Meum caput.meā uitam. Iunoni inique.inimicæ.
Dextroq; eſt poplite leuum preſſa genu.ſynecdoche poetica.tali autem geſtu impediri partuſ etiam Plinius in naturali hiſtoria ſcribit his quidem uerbis. Aſſidere grauidis uel cum remediũ alicui adhibeatur digitis pectinatim iter ſeſe amplexis ueneficium eſt: idq; compertum tradunt Alcmena herculem pariente. peius ſi circa unũ amboue genua. Item poplites alternis genibus imponi. ideoq; hæc in conſiliis ducum poteſtatum ue fieri uetuere maiores uelut omnem actũ impedientia. uetuere uero etiam ſacris uotiſue ſimili modo intereſſe. Pectine. pectinatim ac cācellatim iunctis digitis. Suſtinuit.remorata eſt. retardauit. Tenuerunt.retinuerunt. Carmia. ĩcantationes. Nitor.enitor ut pariam.proprie autem niti parientes dicuntur. Vana conuicia. nihil profutura. Verba queror. figurate dictũ eſt,uerbis.n.queri conqueriq; eſt in uſu. Cadmeides.thebāæ. Diuam.ilithyiam. Gratare. gratulare. Leuata eſt. ſoluta eſt partu & liberata: Potiturq; puerpera uoto.adepta ẽ id quod cupiebat. Peperit nanq; ut optabat. Puerpera. autem dicitur quæ nuper peperit.

Exercebat atrox. at longis anxia curis
Argolis alcmene queſtus ubi ponat aniles.
Cui referat nati teſtatos orbe labores:
Cuiue ſuos caſus: Iolen habet. herculis illam
Imperio thalamoq; animoq; receperat hyllus:
Impleratq; uterum generoſo ſemine: cum ſic
Incipit alcmene. faueant tibi numina ſaltem:
Corripiantq; moras tunc: cum matura uocabis
Præpoſitam timidis parientibus ilithyian:
Quam mihi difficilem iunonis gratia fecit.
Nanq; labor feri cum iam natalis adeſſet
Herculis: & decimum premeretur ſidere ſignũ:
Tendebat grauitas uteꝝ mihi: quodq; ferebam
Tantum erat: ut poſſes auctorem dicere tanti
Ponderis eſſe iouem. nec iam tolerare labores
Vlterius poterā. quin nũc quoq; frigidus artus:
Dũ loquor: horror hẽt: parſq; ẽ mẽiniſſe doloriſ.
Septem ego per noctes. totidem cruciata diebus
Feſſa malis: tendenſq; ad cælum brachia: magno
Lucinam ad nexos partus clamore uocabam.
Illa quidem uenit. ſed præcorrupta: meumq;
Quæ donare caput iunoni uellet iniquę.
Vtq; meos audit gemitus: ſubſedit in illa
Ante fores ara: dextroq; eſt poplite leuum
Preſſa genu: digitiſq; inter ſe pectine iunctis
Suſtinuit partus: tacita quoq; carmina uoce
Dixit: & inceptos tenuerunt carmina partus.
Nitor: & ingrato facio conuicia demens
Vana ioui: cupioq; mori: moturaq; duros
Verba queror ſilices. matres cadmeides adſunt:
Votaq; ſuſcipiunt: exhortanturq; dolentem.
Vna miniſtrarum media de plebe galanthis
Flaua comas aderat faciendis ſtrenua iuſſis:
Officiis dilecta ſuis. ea ſenſit iniqua
Neſcio quid iunone geri: dumq; exit & intrat
Sæpe fores: diuam reſidentem uidit in ara.
Brachiaq; in genibus digitis connixa tenentem.
Et quæcũq; es ait: dominæ gratare. leuata eſt
Argolis alcmene: potiturq; puerpera uoto.

Galanthis in muſtelā

Ilithyia in uetulam

Paucefacta.ſtupefacta. Diua potēs uteri.periphraſis eſt ilithyiæ. Vinclis remiſſis.digitis q pectinatim iuncti mihi ut uicula erāt īpedimēto reſolutis.. Arcuit.uetuit e terra ſurgere galāthida:cū uellet. Strenuitas.agilitas. Vt & ante.quēadmodū ēt añ:cū puella eſſet. Frequētat.celebrat.nā muſtelæ fere ī domibus uerſant.

Admonitu.recordatione. Quā ſic nurus.Iole hylli herculis filii uxor. Rapta.erepta.ablata. Facies:figura. Quid:dices facieſue ſubaudiaē. Mira fata.mirād. īfortunia. Quāq̄ lachrymæq;. cū hæc narraret Iole more mulierum:lachrymas emittebat.elegan ter autem poeta ſeruat decoꝝ mulieris infortunio ſororis magno dolore affectæ. Me pater ex alia genuit.hac parentheſi expōit Iole:cur dryope unica mr̄i filia fuerit. Notiſſima forma oechalidū.dryope euryti filia:q̄ pulchritudīe apollinem in ſuos amplexus pellexit: cum ex andræmone uiro iam filiam pepiſſet:ad lacū quēdā:ut coronas nymphis dicaret:peruenit: ubi cum ex loto arbore florentes ramos: quos puero daret decerpſiſſet:ecce guttas ſanguinis ex arbore ſtillantes aſpexit:qua re territa cum refugeē uellet: in arborem ſenſit ſe transfigurari. Oechalidū. oechaliæ uirginum.eſt autem patronymica forma ꝑ patria uſus poeta. Dei tenētis delon.periphraſis eſt apollinis:q & delphos & delō ī ptāte ſua hēt. Summū.ſūmitatē marginis. Myrteta.myrtus eſt arbor ueneri dicata.unde myrtetū locus myrtis cōſitus dicitur. Huc.pro illuc.aduerbiū enim preſentis loci ꝑ aduerbio abſentis ē poſitū. Tyrios.purpureos. In ſpem baccaꝝ. nā baccæ ex floribus naſcūtur. Sunt autē baccæ arborum fructus minutiores: qui ſparſim oriuntur ut lauri oliuæ:a quoꝝ ſimilitudīe uniōes quoq; baccæ dicūtur, Vnde baccatū dicimus bacciſ & margarytis ornatū. Vergil. Colloq; monile baccatum. Aquatica lotos.iuxta aquas naſcēs. Fuit autem Lotos nymha:quam cum inſequeretur priapus:ut eam comprimeret:miſeratione deorum in arborem ſui nominis conuerſa eſt: q̄ ut ſcribit Herodotus: baccas fert dactilis ſuauiores:ex quibus uiuunt : uinūq; etiam cōficiūt populi libyæ:qui inde Lotophagi uocantur.

Dryope in arborem

Lotos in arborē

Tardi agreſtes.ſeri ut qui id ante amiſſam ſororem non admonuerunt. alias tardi tardo īgenio ꝑditi dicunē. Nunc deniq;.nunc tandem poſt factam ſororis iacturam. Obſcœna priapi.īguīa priapi.priapus āt bacchi & ueneris filius fuit:q ob eximiā:fœcūditatē hortoꝝ deus fuit exiſtimatus.Frequenter autem pro pudēdis uirorū ponitur priapus.Nam ut in quinto ſcribit Diodorus:cum priſci inguina uirorum occultius nominare uellent:priapum dicebant. Iret. ire uellet.neq; enim ire poterat. Oratis.placatis nymphis. Pugnat.nititur.cōatur. Niſi ſumma.niſi partes ſuperiores.Pedes.n.iā in radices fuerant conuerſi. Lentus cortex.flexibilis.

Exiliit: iunctaſq; manus paucefacta remiſit
Diua potens uteri. uinclis leuor ipſa remiſſis.
Numine decepto riſiſſe galanthida fama eſt.
Ridentem prenſamq; ipſis dea ſæua capillis.
Traxit:& e terra corpus releuare uolentem
Arcuit: inq; pedes mutauit brachia primos.
Strenuitas antiqua manet.nec terga colorem
A miſere ſuum.forma eſt diuerſa priori.
Quæ quia mendaci parientem iuuerat ore:
Ore parit:noſtraſq; domos ut & ante frequētat.
Dixit: & admonitu ueteris commota miniſtræ
Ingemuit:quam ſic nurus eſt affata loquentem.
Te tamen o genitrix aliena a ſanguine ueſtro
Rapta mouet facies.quid ſi tibi mira ſororis
Fata meæ referam:q̄q̄ lachrymæq; dolorq;
Impediunt:prohibentq; loqui.fuit unica matri.
(Me pater ex alia genuit)notiſſima forma
Oechalidum dryope:quam uirginitate carētē.
Vimq; dei paſſam delphos delonq; tenentis
Excipit andręmon:& habetur coniuge felix.
Eſt lacus accliuis deuexo margine formam
Littoris efficiens.ſummum myrteta coronant.
Venerat huc dryope fatorum neſcia:quoq;
Indignere magis:nymphis latura coronas.
Inq; ſinu pueꝝ:qui nōdum impleuerat annum:
Dulce ferebat onus:tepidiq; ope lactis alebat.
Haud procul a ſtagno tyrios imitata colores
In ſpem baccarum florebat aquatica lotos:
Carpſerat hinc dryope:quos oblectamina nato
Porrigeret flores:& idem factura uidebar.
(Nanq; aderam)uidi guttas e flore cruentas
Decidere:& tremulo ramos horrore moueri.
Scilicet ut referunt tardi nunc deniq; agreſtes:
Lotos in hanc nymphe fugiens obſcœna priapi
Contulerat uerſos ſeruato nomine uultus.
Neſcierat ſoror hoc:quæ cum perterrita retro
Iret:& oratis uellet diſcedere nymphis:
Hæſerunt radice pedes.conuellere pugnat.
Nequicq̄ niſi ſūma mouet.ſuccreſcit ab imo:
Totaq; paulatim lentus premit inguina cortex.

Vt uidit:conata manu laniare capillos:
Frōde manū ipleuit.frōdes caput oē tegebāt.
At puer amphiſus(nāq; hoc auus eurytus illi
Addiderat nomen):materna rigeſcere ſenſit
Vbera.nec ſequitur ducentem lacteus humor.
Spectatrix aderam fati crudelis:opemq;
Nō poterā tibi ferre ſoror:quātūq; ualebam
Creſcētem truncū:ramoſq; amplexa morabar.
Et fateor uolui ſub eodem cortice condi.
Ecce uir andræmō genitorq; miſerrimus adſunt:
Et quærunt dryopen.dryopen quęrentibus illis
Oſtendi loton.tepido dant oſcula ligno.
Affuſiq; ſuæ radicibus arboris hęrent.
Nil niſi iam faciē:quod nō foret arbor: habebat
Cara ſoror.lachrymę miſero de corpore factis
Irrorant foliis:& dum licet:oraq; præſtant
Vocis iter:tales effundit in aera queſtus.
Si qua fides miſeris:hoc me per numina iuro
Non meruiſſe nefas.patior ſine crimie pœnam.
Viximus innocuæ.ſi mentior:arida perdam:
Quas habeo frondes:& cæſa ſecuribus urar.
Hunc tamen infantem maternis demite ramis:
Et date nutrici:noſtraq; ſub arbore ſępe
Lac facitote bibat:noſtraq; ſub arbore ludat:
Cumq; loqui poterit:matrem facitote ſalutet.
Et triſtis dicat.latet hoc in ſtipite mater.
Stagna tamē tīeat.nec carpat ab arbore flores.
Et frutices omnes corpus putet eſſe dearum.
Care uale coniunx:& tu germana paterq;:
Qui ſi qua eſt pietas:ab acutæ uulnere falcis:
A pecoris morſu frondes defendite noſtras.
Et quoniam mihi fas ad uos incumbere nō eſt:
Erigite huc artus:& ad oſcula noſtra uenite
Dum tangi poſſum:paruūq; attollite natum.
Plura loqui nequeo.nā iam per candida mollis
Colla liber ſerpit:ſūmoq; cacumine condor.
Ex oculis remouete manus.ſine munere ueſtro
Contegit inductus morientia lumina cortex.
Deſierat ſimul ore loqui.ſimul eſſe:diuque
Corpore mutato rami caluere recentes.
Dumq; refert Iole factum mirabile:dumq;
Eurytidos lachrymas admoto pollice ſiccat
Alcmene:flet & ipſa tamen:compeſcuit omnē
Res noua triſticiam.nam limine conſtitit alto
Pene puer:dubiaq; tegens lanugine malas

Iolaus ſenex in iuuenē

Addiderat nomen.parentheſis eſt. indiderat autem rectius legeretur.hoc ē impoſuerat. Nā Indi nomina proprie dicuntur. Rigeſcere.rigida ac dura fieri Ducentem.trahentem.ſugētem ubera. Lacteus humor.periphraſis lactis

Fati.mortis.hæc autem lachrymans Iole cōmemorabat. Morabar.retinebam. Genitorque.Eurytus. Tepido ligno.adhuc tepido:ut ī quod pauloante dryope fuerat tranſmutata.

Affuſiq;.proſtrati. Suæ arboris.in quam & filia & uxor ſua fuerat cōuerſa. Cara ſoror.apoſtrophe qua Iole ſignificat ſe caſu ſororis uehementer dolere. Irrorant.roris modo ſtillant in folia. Dum licet.donec poteſt. Queſtus.querelas. Hoc nefas.hoc ſupplicium.pro eo quod ſequitur id quod antecedit:poſitum eſt.nefas nāq; & ſcelus præcedit:ſequitur ſupplicium. Sine crimine.ſine culpa. Innocuæ.innocentes.

Demite.deripite.detrahite Hoc in ſtipite.in hoc trunco. Et frutices omnes.arbuſculas omnes.eſt enim frutex medius inter arbores & herbas.nam neq; ad arboris magnitudinem peruenit:neq; ꝑ hyemem:ut herba areſcit. Deatū. nympharum. Incumbere.iclinare. Mollis liber.cortex.unde & libri ſūt dicti:quod ī libris. hoc eſt arborum corticibus antiqui ſcribebant.

Sine munere ueſtro.officio.Nam morientum oculi a proximis conſanguineis cludebantur.

Simul eſſe.mulier ſubaudiatur. nam arbor eē nō deſierat. Eurytidos.Ioles Euryti filiæ. Nā limine conſtitit alto.Iolaus : ut ſcribit Solinus: Iphicli herculis fratris fuit filius:qui cum ad decrepitam perueniſſet ætatem herculis precibus ab Hebe iuuenili ætati fuit reſtitutus. Dubia lanugine.quæ uix uidebatur ob tenuitatem.Eſt.n. lanugo barba q̄ prima ab adoleſcentibus emitti conſueuit.

Iunonia hebe. Iunonis filia quæ herculi in cælū tranſlato nupſit. nā ferūt iouē iunōi pſuaſiſſe: ut herculē ſe fingeret genuiſſe: matriſq; erga eū deiceps beniuolentiā oſtēderet. Cū igit̄ Iuno lectū aſcēdiſſet: ſuptū iuxta corpus herculē p ueſtes inferius in terrā demiſit uerū partū imitata: ſicut etiā nūc in filiorꝝ adoptiōe obſeruāt barbari. Iunonis igit̄ opa poſt hūc partū hebe herculi nupſit. Viri. mariti herculis. nā hercules in numerꝝ deorꝝ relatus: uel iunone cōſentiēte heben duxit uxorē. Talia bona. ut queq̄ iuuenili ætati reſtituat. Themis. dea ē iuſticiæ themis & diuinādi & religiōis: quæ nihil ſceleris īpunitū eē pmittit. Nā iā diſcordia thebæ bella mouent.

Ora reformatus primos Iolaus in annos.
Hoc illi dederat iunonia muneris Hebe
Victa uiri precibus: quæ cum iurare pararet:
Bona tributuram poſt hunc ſe talia nulli:
Non eſt paſſa themis. nam iam diſcordia thebæ
Bella mouent dixit: capaneuſq; niſi ab ioue uinci
Haud poterit: fientq; pares in uulnera fratres.
Subductaq; ſuos manes tellure uidebit
Viuus adhuc uates: ultuſq; parente parentem
Natus erit facto pius & ſceleratus eodem:
Attonituſq; malis exul mentiſq; domuſq;
Vultibus eumēidū matriſq; agitabitur umbris:
Donec eum coniunx fatale popoſcerit aurum:
Cognatumq; latus phegeius hauſerit enſis:
Tum demum magno petet hoc acheloia ſupplex
Ab ioue callirhoe: natis infantibus annos
Addat: ne ue necem ſinat eſſe ultoris inultam
Iupiter his motus priuignæ dona nuruſq;
Præcipiet. facietq; uiros impubibus annis.

Callirhoes pueri i iuuenes

amphiaraus oiclei filius uates clariſſimus cum ſe a bello thebano non reuerſurū præuidiſſet: a polynicæ nullis pcibus adduci poterat. ut illi intereſſet: quare polynices aureum illud monile a uenere hermione dono datum: eripylæ Amphiarai uxori: quo belli ſocietatem uiro perſuaderet largitus ē. Cum uero eo tempore Amphiaraus adraſtuſq; de regno diſſentirent: ad Eripyles amphiarai uxoris adraſtiq; ſororis iudicium omnium diſſenſionum detulerunt. Illa uero p amphiarao quidē ſententiā tulit: ſed ut belli thebis inferēdi ſocius adiutorq; eſſet. Cæterꝝ amphiaraus exiſtimās ſe ab uxore proditū Alcmæoni filio mādauit: ut poſt ſuum obitum Eripylen necaret. Cum uero amphiaraus: quo die primū thebas puenit: una cū curru & equis terræ hiatu fuiſſet abſorptus: alcmæon pr̄is mādati memor matrē interfecit: quo qdem facinore i inſaniam uerſus ac furiis agitatuſ ad phegeū Alpheſibœæ patrē cupiens purgari cōfugit. Alpheſibœæ uero cum monile maternum dono dediſſet eā uxorē duxit. ad acheloū deide profectus eius filiam Callirhoen adamauit: a qua cū monile illud eſſe flagitaret: ad Alpheſibœam rediit ipſum monile repetiturus. Cæterum a themeno & axiōe alpheſibœæ fratribus fuit interfectus: quos poſtea alpheſibœa ipſa; ut maritum ulciſceretur interemit: id quod apte ſcribit Propertius: cū inqt. Alpheſibœa ſuos ulta ē p cōiuge fratres. Sāguinis & cari uincula rupit amor. Callirhoe āt alcmæonis uxor Iouē rogauit ut filios adhuc īpuberes iuuenes efficeret: quo de pr̄e ultionē ſuſcipe poſſent: q cū iupiter cōceſſiſſet: repēte e pueris uiri effecti fuerūt. Diſcordia bella. epitheton belli eſt ppriū. bellū āt thebanū ab Eteocle & Polynice fratribus ſuſceptū: uel carmie Papinii notiſſimū ē. nā ut ſcribit Diod. Eteocles ac polynices œdipi filii: cū ad uirilē peruniſſent ætatē: cognouiſſentq; laium priorē Iocaſtæ matris maritū ab œdipo filio ab Apollinis oraculo reuertētē interfectum: ac Iocaſtā matrē ab œdipo filio uxorē ductā: ſeq; ex tā funeſtis ortos nuptiis: ut eius eſſent filii: cuius fratres quoq; merito uocarēt: œdipū quidē ipſum domo egredi ppter dedecus nō pmiſerūt. Regnū uero īter ſe eo fœdere diuiſerūt: ut alternis annis imperarent, Primuſq; imperii annus Eteocli natu maiori cederet. Cæterū ex acto āno cū regnū repoſcēti fratri nō traderet: Polynicis ad Adraſtū Regē cōfugit: cuius filiā noīe Argiā cū uxorē accepiſſet: tādē a ſocero: undiq; cōtractis auxiliis īſtructus ad oppugnādas Thebas cū ſex aliis ducibus Adraſto. Tydeo. Amphiarao, Capaneo, Hippomedōte. & Parthenopæo pfectus ē. Capaneuſq; niſi ab ioue uinci. Capaneus unus fuit ex ſeptē ducibus: q Thebas obſederūt: q cū deorꝝ cōtēptor eēt: ſcaliſq; Thebas oppugnare primus omniū cœpiſſet: tāta mole lapidū a Thebanis obrutus ē: ut ſcribit Vegetius: ut fulminibus a ioue fingat̄ extinctus. Fietq; pares in uulnere fratres. Eteocles & Polynices œdipi filii: ppter quos bellū illud thebanū fuerat ſuſceptū: mutuis uulneribus cōciderūt. Subducta tellure. ſubtracta terra. nā hiatu terræ abſorptus ē amphiaraus. Vltus erit. ulciſcet̄. nā Amphiaraus ſe ab uxore pditū cognoſcēs alcmæoni filio mādauit: ut poſt obitū ſuum Eripylen pimeret: q qdē cū executus eēt; facti cōſciētia ī īſaniā cōuerſus ē. Natus. filius amphiarai alcmæō q patrē ulciſcēdo pius. occidēdo uero matrē īpius fuiſſe iudicat̄. Exul mētis. demēs atq; furioſus. Domuſq; Nā domo fugiēs in Acarnaniā puenit: ut paricidiū expiaret. Donec eū cōiunx. callirhoe Acheloi filia. Fatale aurꝝ. monile pnicioſum: quod q hēbat infortuniis uexabat̄. id autē Alcmæon ablatū mr̄i iā Alpheſibœæ tradiderat. Phegeius enſis. Phegei filiorū: a quibus Alcmæon fuit interēptus. Hauſerit. aperuerit. uulnerauerit. Tū demū. tādē poſt īterfectū maritū. Acheloia ſupplex. callirhoe acheloi filia alcmæonis uxor. Vltoris. alcmæōis: q patrē fuerat ultus. Dona priuignæ nuruſq;. hebes q̄ & priuigna & nurus ioui erat. Nā iunonis filia fuit ſine patre & herculis iouis filii uxor. Præcipiet. ante capiet. Impubibus annis. puerilibus.

Hæc ubi faticano. byblidos in fontē ſui noīs metamorphoſin deſcripturus poeta: nōnulla pmittit: qbus eam cōmodius cū ſupiore cōnectat. Faticano. fata canenti. Eadem dona. ut iuuenes fierent. Pallantias. aurora pallātis gigantis filia. Sui coniugis. Tithoni q ſenio tandē in cicadā fuit cōuerſus. Iaſona flaua ceres. ſic qdē fere hactenus corrupte lectū eſt: quod pq̄mirandū ē cū Iaſona & quadriſyllabū ſit & primā corripiat ſyllabā quod ſane haud iperiti qdā aīaduertētes Aeſona putarūt eē legēdū: quo quidē modo nulla uis rōni carminis affert̄. ſed cū nemo priſcorꝝ ſcribat Aeſonem a cerere fuiſſe amatū: cēſuerim Iaſiona q accuſatiuus in quinq; ſyllabas excurrit: ita eſſe legendū: ut illud epitheton flaua penitus eradatur. Huic autem lectioni non uetuſtiſſima ſolū exemplaria: ſed hiſtoriæ quoq; aſtipulant̄. Tradūt. n. Iaſium: q & Iaſion dr̄: iouis ex electra filiū adeo a cerere fuiſſe amatū: ut in eius gratiā ad nuptias hermiones ipſius Iaſii ſororis maximam frumenti ac panis copiā attulerit: ac ex eo plutum pepererit: q cultū uitæ inſtituere: pecuniaſq; coaceruare: ac in uſus cuſtodire oīum primus docuit: cū antea parua cōgregādæ ſeruādæq; pecuniæ iuiſſet cura. Hæc in vi. bibliotheces libro: ne quis me finxiſſe putet: a Dio. ſcribunt̄. Poſcit erichthonio. Erichthonius: ut diximus: ex uulcani ſemīe in terrā a pallade ipſum ſpnēte pedibus deiecto natus ē. Et anchiſæ ānos. anchiſen a uenere amatū æneamque ex ea ſuſceptū carmine Verg. notius ē q̄ ut hoc loco ſit exponendū. Cui ſtudeat. faueat.

Hęc ubi faticano uenturi prę ſcia dixit
Ore themis: uano ſuperi ſermone fremebant.
Et cur non aliis eadem dare dona liceret:
Murmur erat. queritur ueteres pallātias annos
Coniugis eſſe ſui. queritur caneſcere mitem
Iaſiona ceres. repetitum mulciber ęuum
Poſcit erichthonio. uenerem quoq; cura futuri
Tangit: & anchiſę renouare paciſcitur annos.
Cui ſtudeat deus omnis habet: creſcitq; fauore
Turbida ſeditio: donec ſua iupiter ora
Soluit: & o noſtri ſiqua eſt reuerentia dixit:
Quo ruitis? tātum ne aliquis ſibi poſſe uidetur:
Fata quoq; ut ſuperet? fatis iolaus in annos
Quos egit: rediit. fatis iuueneſcere debent
Callirhoe geniti: non ambitione nec armis.
Vos etiam: quoq; hoc animo meliore feratis:
Me quoq; fata regunt: quæ ſi mutare ualerem:
Nec noſtrum ſeri curuarent æacon anni:
Perpetuumq; ęui florem rhadamanthus haberet
Cum minoe meo: qui propter amara ſenectę
Pōdera deſpicitur: nec quo prius ordine regnat.
Dicta iouis mouere deos. nec ſuſtinet ullus:
Cum uideat feſſos rhadamanthon & ęacon ānis
Et minoa: quæri: qui dum fuit integer æui
Terruerat magnas ipſo quoq; nomine gentes.
Tunc erat inualidus: deionidenq; iuuentæ
Robore miletum phœboque parente ſuperbum
Pertimuit: credenſq; ſuis inſurgere regnis:
Haud tamen eſt patriis arcere penatibus auſus.
Sponte fugis milete tua: celeriq; carina
Aegeas metiris aquas: & in aſide terra
Mœnia conſtituis poſitoris habentia nomen.
Hic tibi: dum ſequitur patriæ curuamina ripæ:
Filia męandri totiens redeuntis eodem

Quo ruitis. quod ſine ulla rōne affectatis. oīa autem fatis gubernari iupiter concludit. Vos etiā. ordo eſt. fata regūt etiā uos & me quoq;: ut hoc animo meliore feratis. Nec noſtrū curuarent æacon. hoc ē incuruū ſenectute redderent. Tres aūt filios ſuos iuſticia īſignes æacon. rhadamāthum & minoē diis cōmemorat iupiter: q oēs iā conſenuerāt: neq; p fata iuueneſcere poterāt. Nec ſuſtinet ullus qri. nec ullus audet cōqri. Terruerat magnas gētes. Nā minois īperiū late patebat. Tūc erat inualidus. cū ea iupiter dixit. Deionidenq; iuuentæ robore miletum. Miletus ſolis fuit filius: ac paſiphaes minois uxoris frater: qui cum minoem iam ſenio confectū regno priuare pararet. a ioue deterritus in aſiam ſponte aufugit: ubi & urbem condidit quā de noīe ſuo Miletum appellauit: & Cyanen nympham mæandri fluuii filiam cōpreſſit: ex qua caunum & byblida liberos ſuſcepit. ſed byblis cū adoleuiſſet ita fratris amore ardere cœpit: ut epiſtola quoq; cum ī amplexus ſuos pellicere auſa ſit. Cæterum Caunus nefandam ſororis libidinē deteſtatus ex patria aufugit. Byblis uero cū inſecura: cum iam & Cariam & lyciam & lelegas pagraſſet: labore ac lachrymis cōfecta: nympharum miſeratione: in fontem ſui nominis fuit cōmutata. Deionidē. deionei filium: ut uulgus putabat: Nam apollinis fuiſſe filiū poeta teſtat̄.

Deos fatis obnoxios eſſe

Miletus mileti cōditor

Arcere patriis penatibus. ex Creta ac imperio ſuo expellere. Aegeas metiris aquas. ægeū mare tranſis. In aſide terra. in aſia terra. patronymicū. n. pro poſitiuo poſitū ē. Mœnia cōſtituis. Oui. quidē ſenſit miletum urbē a mileto ſolis filio & conditā & appellatā. Strabo autē ex Ephori ſnīa: ſcribit duas eſſe miletos: ueterē & nouam: ac ueterem quidem a Cretenſibus Sarpedone duce ædificatam. Miletumq; cognominatam: a mileto: quæ eſt in Creta: cum prius Leleges cum locum tenerent. nouam uero poſtea a Neleo cōditā fuiſſe. iuxta mare: quatuorq; eā portus hr̄e. Filia mæādri. mæāder flu. ē phrygiæ: adeo flexuoſus: ut ī ſeipſū redire uideat̄.

Cognita cyanee. duæ nymphæ hoc nomine a poetis donantur. altera ſicula Proſerpinæ ſocia. altera Mæandri filia. Eſt enixa. peperit. Byblida cum cauno. Byblis etiam byble a quibuſdam uocatur. Vnde byblus phœniciæ urbs omnium antiquiſſima quem a Saturno ædificata ꝑhibetur. Appollinei fratris. formoſi atq; appollini ſimilis: ſiue ab appolline originem ducentis.

Byblis ĩ fontẽ

Nec qua debebat. quatenus. Mẽdaci umbra. fallaci ſpecie. Paulatim declinat amor. ĩclinat in nefandam libidinem. Sed nõdum eſt manifeſta ſibi. Nondum inquit ſe amore captam eſſe ĩtelligit. Iam dominũ appellat. ut enim amicæ uocantur dominæ: ſic amatores domini appellãtur. Iam nomina ſanguinis odit. fratrem & ſororem. Demittere. imittere. concipere. Spes obſcœnas. coeundi cum fratre. Placida reſoluta quiete. dormiens. Placida enim quies ſomnus eſt. Viſa eſt quoq; iũgere fratri corpus. hoc ẽ. byblis dormiens ſibi eſt uiſa coire cum fratre: id quod amantibus fere uſu uenire ſolet. Silet illa diu. ſtupebat enim noua illa uoluptate quã ſenſerat. Repetit. in mentem reuocat. Speciem ſuæ quietis. imaginem ſui ſomni. Me miſeram. elegãter uirginis amore captæ cogitationes: uarioſq; affectus effingit poeta. Tacitæ noctis. in qua omnia tacent animalia. Quãuis iniquis. q̃tum uis inimicis: magna eſt autem pulchritudo: q̃ ab inimicis quoq; approbetur. Imitata. ſimulata. imaginata. Proh uenus. hac exclamatione byblis ſe maximã in illo inſomnio ſenſiſſe uoluptatem aperte oſtendit. Tenera. delicata.

Vt q̃. Præceps. breuis ac uelociter fugiens.

Mutato nomĩe. ſororis ſubaudiat̃. Hei mihi. cruciat̃. byblis: q͞d caunus ſibi tantũ frater nõ ẽt maritus ſit futurus. Mea uiſa. mea inſomnia.

Cognita cyanee preſtanti corpore nympha
Byblida cum cauno prolem eſt enixa gemellam.
Byblis in exemplo eſt: ut ament conceſſa puellæ.
Byblis appollinei correpta cupidine fratris:
Non ſoror ut fratrem: nec qua debebat amauit.
Illa quidem primo nullos intelligit ignes.
Nec peccare putat: ꝙ ſępius oſcula iungat.
Quod ſua fraterno circumdet brachia collo.
Mendaciq; diu pietatis fallitur umbra.
Paulatim declinat amor. uiſuraq; fratrem
Culta uenit: nimiumq; cupit formoſa uideri.
Et ſi qua eſt illic formoſior: inuidet illi.
Sed nondum manifeſta ſibi eſt: nullũq; ſub illo
Igne facit uotum. uerum tamen æſtuat intus.
Iã dominũ appellat. iam nomĩa ſanguinis odit.
Byblida iam mauult: q̃ ſe uocet ille ſororem.
Spes tamen obſcœnas animo demittere non eſt
Auſa ſuo uigilans. placida reſoluta quiete
Sępe uidet quod amat: uiſa ẽ quoq; iũgere fratri
Corpus: & erubuit: q̃uis ſopita iacebat.
Somnus abit. ſilet illa diu: repetitq; quietis
Ipſa ſuę ſpeciem: dubiaq; ita mente profatur.
Me miſerã: tacitæ quid uult ſibi noctis imago?
Quã nolim rara ſit. cur hæc ego ſomnia uidi?
Ille quidem eſt oculis q̃uis formoſus iniquis:
Et placet: & poſſim: ſi non ſit frater: amare
Et me dignus erat. uerum nocet eſſe ſororem.
Dummodo tale nihil uigilans cõmittere temptẽ:
Sępe licet ſimili redeat ſub imagine ſomnus.
Teſtis abeſt ſomno. nec abeſt imitata uoluptas.
Proh uenus & tenera uolucer cum matre cupido
Gaudia quanta tuli? q̃ me manifeſta libido
Contigit? ut iacui totis reſoluta medullis?
Vt meminiſſe iuuat? q̃uis breuis illa uoluptas:
Noxq; fuit pręceps: & cœptis inuida noſtris.
O ego ſi liceat mutato nomine iungi:
Quã bene caune tuo poteram nurus eſſe parẽti?
Quã bene caune meo poteras gener eſſe parenti?
Omnia dii facerent: eſſent communia nobis
Præter auos. tu me uellem generoſior eſſes.
Neſcio quam facies igitur pulcherrime matrẽ?
Hei mihi: q̃ male ſum: quos tu: ſortita parenteſ.
Nil niſi frater eris. quod obeſt: id habebius unũ.
Quid mihi ſignificant ergo mea uiſa? quod autẽ
Sõnia põdus habẽt? an habẽt & ſomnia põdus?

Dii melius. habent faciuntq; q̃ homines: qui ſorores proprias uxores ducunt. Sic ſaturnus opim. opis filia fuit cæli: quæ ſaturno fratri nupta multos filios procreauit. Iunctam ſibi ſanguine. conſanguineam & ſororẽ.

Oceanus tethyn. tethys cæli & ueſtæ filia oceano fratri nupſit: eiq; maximam nympharum multitudinẽ peperit. Sunt ſuperis ſua iura. alia inquit iura dii. alia homines habẽt. Ad cæleſtia. ad cæleſtiũ exemplũ. Ritus humanos. hominum mores. Diuerſaq; fœdera. ad exemplũ diuerſorum fœderum & legũ. alia nãq; ſũt fœdera hominum. alia deorũ. Vetitus ardor. prohibitus ac nefandus amor. Arbitrium. uoluntatẽ. ꝓſentiã.

Dii melius. dii nempe ſuas habuere ſorores.
Sic ſaturnus opim iunctam ſibi ſanguine duxit.
Oceanus tethyn. iunonem rector olympi.
Snnt ſuperis ſua iura. quid ad cæleſtia ritus
Exigere humanos diuerſaq; fœdera tempto?
Aut noſtro uetitus de corde fugabitur ardor:
Aut hoc ſi nequeo: peream precor ipſa: toroq;
Mortua componar: poſitæq; det oſcula frater.
Et tamen arbitrium quærit res iſta duorum.
Finge placere mihi. ſcelus eſſe uidebitur illi.
At non æolide thalamos timuere ſororum.
Vnde ſed hos noui? cur hęc exempla paraui?
Quo feror? obſcœnæ ꝓcul hic diſcedite flãmæ.
Nec niſi qua fas eſt: germanæ frater ametur.
Si tamen ipſe mei captus prior eſſet amore:
Forſitan illius poſſem indulgere furori.
Ergo ego quę fueram non reiectura petentem:
Ipſa petam? poteris ne loqui? poteris ne fateri?
Coget amor: potero. uel ſi pudor ora tenebit:
Littera celatos arcana fatebitur ignes.
Hoc placet. hæc dubiam uicit ſententia mentẽ.
In latus erigitur: cubitoq; innixa ſiniſtro
Viderit. inſanos inquit fateamur amores.
Hei mihi quo labor? quẽ mẽs mea cõcipit ignẽ?
Et meditata manu componit uerba trementi.
Dextra tenet ferrum. uacuam tenet altera cærã.
Incipit: & dubitat. ſcribit: dãnatq; tabellas.
Et notat: & delet. mutat: culpatq; probatq;.
Inq; uicem ſumptas ponit: poſitaſq; reſumit.
Quid uelit ignorat. quicquid factura uidetur:
Diſplicet. in uultu eſt audacia mixta pudori.
Scripta ſoror fuerat. uiſum eſt delere ſororem.
Verbaq; correptis incidere talia cæris.
Quã niſi tu dederis non eſt habitura ſalutem:
Hãc tibi mittit amãs. pudet ha pudet edere nomẽ.
Et ſi quid cupiam: quęris: ſine noĩe uellẽ:
Poſſet agi mea cauſa meo. nec cognita byblis
Ante forem: quã ſpes uotoꝝ certa fuiſſet.
Eſſe quidem læſi poterat tibi pectoris index:
Et color & macies & uultus & humida ſepæ

At non æolide. Macareus æoli filius cum Canace ſorore concubuit: ex eaq; filium ſuſcepit: q cum a nutrice domo efferetur. ſeipſum uagitu ꝓdidit: Quare indignatus æolus gladium filiæ miſit quo pro meritis uteretur. Macareus uero aufugit. Ad eleuandum autem ſcelus byblis plurali numero utitur: cũ Macareus ſolus ex æolidis cum ſorore coiuerit. Vnde ſed hos noui. anaſtrophe eſt. ſed enim coniunctio primum in oratione locum optinet. ſeipſam autem repræhẽdit Byblis: ꝙ nefandi amoris exempla ſibi uenerit in mentem. Obſcœnæ flãmæ. turpes amores.

Qua fas eſt. quatenus licet atq; honeſtum eſt.

Indulgere. obſequi. Ergo ego. affectum oſtendit hoc loco ergo. Non reiectura. non repulſura. diſtrahitur autem byblis in uarias cogitationes: hic ab amore: illic a pudore. Coget amor. potero, ſi coniunctio ſubaudienda eſt. Si coget amor. Sic Iuuenalis. Cræculus eſuriens in cælũ iuſſeris ibit. Viderit. caunus uiderit q͞d ſit acturus. cæterũ nos ei noſtros amores aperiamus. Hei mihi quo labor. ſic & amore & pudor̃ uexatur Byblis: ut quid agat eligere neſciat. Ignem ardorẽ furorem. Meditata excogitata. Dextra tenet ferrum. ſtilum ferreum: quo in tabulis etiamnum ſcribitur. geſtum autem ſcribentis in tabellis exprimit. Vacuam cæram in qua nihil erat ſcriptum. Et dubitat. puellæ amore exæſtuontis exprimit leuitatem atq; infirmitatem. Sũptas. tabellas. Placuit delere ſororem. nam ſoror nomen eſt ſanguinis eo ꝙ fratrem ſuæ turpitudinis ſe admonere putauit. Incidere. inſcribere. Correptis. celeriter raptis. Quã niſi tu dederis. in hac ſcribenda epiſtola ita perſonã puellæ fratrẽ & amantis & uerentis ſuſcipit poeta: ut optime ſeruet decorum. Eſt aũt adeo facilis: ut & a uirgine ſcripta eſſe: & nulla expoſitione ĩdigere uideatur. Amãs. puella amore capta. Et ſiquit cupiam quæris. uellem inquit poſſe petere ſine nomin meo id quod opto: ſi forte quæris quid cupiam. Votorum. cupiditatis. Læſi pectoris. animi amore capti. Et color pallidus. Et uultus. mæſtus.

Byblidos epiſtola.

Sororia.ſorori conuenientia.hoc enim ſororium ſignificat: nec unq̃ ſubſtantiuum inuenit̃ ſororius pro ſororis marito:ut uulgus imperitorū putat. Ipſa tamen q̃uis.ſe inuitam quidem:ſed coactam amori ſuccubuiſſe ait. Pugnaui effugere.ut effugerem in ſoluta dicimus oratiõe. Violenta arma.uim afferentia. cum quadam excuſatione autem uiolenta dicuntur:quibus uiri quoq; ac dii ipſi nedū puella ſuccūberet. Dura.patiēs dolorum. Timidis uotis.hypallege ē. ego nanq; timida intelligitur. Vinclo propiore.nodo arctiore.ſtrictiorẽ. Iura ſenes norint.ab ætate ſuadet fratri byblis:ut nihil de legibus curet.

Legum examina.æqualitatem legum ac ſeueritatem. Venus temeraria.icõſiderata. Nec nos aut durus pater.a cõmoditate argumentatur byblis. Aut reuerẽtia famæ. periphraſis eſt pudoris. Dulcia furta.ſuauia ſtupra.iucūdos coitus.

Secreta.ſecreto.nomen pro aduerbio eſt poſitum. Coram.palam in omnium cõſpectu:aut coram patre.coram enim ad certos.palā ad omnes refertur. Quantum eſt quod deſit?ac ſi diceret parum admodum deeſt ad explendū amorem noſtrum.Nam ex quinq; lineis amoris uiſu.alloquio.tactu.oſculo.cõcubitu. ſolus coitus reſtabat. Cauſa.mortis ſubintelligatur. Perarantem.perſcribẽtem. Nequicq̃.fruſtra. nihil enim profuerunt preces illæ:quin potius obfuerunt. In ſūmo margine.in ultima marginis partæ. Adhæſit.affixus fuit & ſcriptus. Signat. ſigillat. Omine.angurio. Iuuenis mæandrius. Caunus mæādri nepos. Ab ore.a facie. Trepidantis.timentis. Dū licet.dum potes. Tua fata.tua cædes. Noſtrū pudorem.hoc eſt.ſi tua cædes nobis dedecori non eſſet. Palles audita bybli repulſa.apoſtrophe ē poetæ ad Byblida.

Lumina:nec cauſa ſuſpiria mota patenti.
Et crebri amplexus:& quę ſi forte notaſti:
Oſcula ſentiri non eſſe ſororia poſſent.
Ipſa tamen:q̃uis animi graue uulnus habebam.
Quanuis intus erat furor igneus:omnia feci.
(Sunt mihi dii teſtes)ut tandem ſanior eſſem.
Pugnauiq; diu uiolenta cupidinis arma
Effugere infelix:& plus q̃ ferre puellam
Poſſe putes:ego dura tuli.ſuperata fateri
Cogor: opemq; tuam timidis expoſcere uotis.
Tu ſeruare potes.tu perdere ſolus amantem.
Elige utrum facias.non hoc inimica precatur.
Sed quę cum tibi ſit iunctiſſima:iunctior eſſe
Expetit:&uinclo tecum propiore ligari.
Iura ſenes norint:& quid liceatq; nefaſq;
Faſq; ſit inquirant:legumq; examina ſeruent.
Conueniens uenus eſt annis temeraria noſtris.
Quid liceat neſcimus adhuc:& cuncta licere
Credimus : & ſequimur magnoꝝ exēpla deorū.
Nec nos aut durus pater:aut reuerentia famæ:
Aut timor impediet.tantum abſit cauſa timēdi.
Dulcia fraterno ſub nomine furta tegemus.
Eſt mihi libertas tecum ſecreta loquendi.
Et damus amplexus:& iungimus oſcula coram.
Quantum ē quod deſit?miſerere fatētis amorē
Et non faſſuræ:niſi cogeret ultimus ardor.
Ne ue merere meo ſubſcribi cauſa ſepulchro.
Talia nequicq̃ perarantem plena reliquit
Cęra manū:ſūmoq; in margine uerſus adhęſit.
Protinus impreſſa ſignat ſua crimina gēma:
Quā tinxit lachrymis.linguæ defecerat humor.
Deq; ſuis unum famulis pudibunda uocauit:
Et paulum blandita.fer has fidiſſime noſtro
Dixit:& adiecit longo poſt tempore:fratri.
Cum daret:elapſę manibus cecidere tabellę.
Omine turbata eſt.miſit tamen.apta miniſter
Tempora nactus adit:traditq; latentia uerba.
Attonitus ſubita iuuenis mæandrius ira:
Proiicit acceptas lecta ſibi parte tabellas.
Vixq; manus retinens trepidātis ab ore miniſtri:
Dum licet:o uetite ſcelerate libidinis auctor
Effuge ait:qui ſi noſtrū tua fata pudorē
Non traherent tecū:pœnas mihi morte dediſſes.
Ille fugit pauidus:dominęq; ferocia cauni
Dicta refert.pall es audita bybli repulſa.

Et pauet obſeſſum glaciali frigore corpus.
Mens tamen ut rediit.pariter rediere furores.
Linguaq; uix tales icto dedit aere uoces.
Et merito.quid enim temeraria uulneris huius
Indicium feci?quid?quæ celanda fuerunt:
Tam cito commiſi properatis uerba tabellis?
Ante erat ambiguis animi ſententia dictis
Prætemptanda mihi.ne nõ ſequerentur euntem:
Parte aliqua ueli qualis foret aura notare
Debueram:tutoq; mari decurrere:quę nunc
Non exploratis impleui lintea uentis.
Nunc feror in ſcopulos igitur:ſubmerſaq; toto
Obruor oceano.nec habent mea uela recurſus.
Quid?q; & ominibus certis prohibebar amori
Indulgere meo tunc cum mihi ferre iubenti
Excidit:& fecit ſpes noſtras cera caducas?
Nonne uel illa dies fuerat uel tota uoluptas?
Sed potius mutanda dies?deus ipſe monebat.
Signaq; certa dabat.ſi non male ſana fuiſſem.
Et tamen ipſa loqui:nec me cōmittere cerę
Debueram:preſenſq; meos aperire furores.
Vidiſſet lachrymas.uultus uidiſſet amantis:
Plura loqui poteram:q̃ quæ cepere tabellæ.
Inuito potui circundare brachia collo.
Et ſi reiicerer:potui moritura uideri:
Amplectiq; pedes:affuſaq; poſcere uitam.
Omnia feciſſem:quorum ſi ſingula duram
Flectere non poterant:potuiſſent omnia mentē.
Forſitan & miſſi ſit quædam culpa miniſtri.
Non adiit apte.nec legit idonea credo:
Tēpora.nec petiit horamq; animumq; uacātem.
Hæc nocuere mihi.neq; enī de tigride natus.
Nec rigidos ſilices ſolidumue in pectore ferrum
Aut adamanta gerit.nec lac bibit ille leænę.
Vincetur.repetendus erit.nec tędia cœpti
Vlla mei capiam:dum ſpiritus iſte manebit.
Nam primum:ſi facta mihi reuocare liceret:
Non cœpiſſe fuit.cœpta expugnare ſecundū eſt.
Quippe nec ille poteſt: ut iā mea uota relinquā:
Non tamen auſoꝝ ſemper memor eſſe meorum.
Et quia deſierim:leuiter uoluiſſe uidebor.
Aut etiam temptaſſe illum inſidiiſq; petiſſe.
Vel certe non hoc:qui plurimus urget & urit
Pectora noſtra deo:ſed uicta libidine credar.
Deniq; iam nequeo nil commiſiſſe nefandum.

Glaciali frigore. timore . Quod.n.ſequitur p eo quod præcedit frequenter per metonymiam ponitur & contra. Icto aere.percuſſo.Nam ex percuſſione aeris uox fieri cenſetur. Et merito. ſpernor ſubaudiēdum . ſignificat autem byblida diu attonitam fratris repulſa tacuiſſe ac tandem in querelas pœnitentiæ plenas erupiſſe. Indicium feci.Indicaui. Vulneris huius.amoris:qui corda hominum uulneribus conficere uidetur.

Properatis tabellis.feſtinanter ſcriptis ac miſſis. Ambiguis dictis.Dubiis uerbis:quæ in diuerſas trahi ſñias poſſint. Ne nõ ſequeretur.ut ſequeretur:ex duabus.n.negationibus conſtituitur affirmatio. Parte aliqua ueli . Metaphora a nauigantibus ſumpta:qui anteq̃ pandant uela ſolent notare:quales uenti ſint flaturi. Qualis foret aura.qualis foret cauni uolūtas. Toto mari. pro toto legendū eſſe tuto facile ex ſenſu ipſo apparet:quanuis fere in exemplaribus toto corrupte legatur. Non exploratis uentis .Non intellecta cauni uoluntate. Eſt.n.metaphora a nauigantibus ſumpta. In ſcopulos.In maximas anxietates. Nec habēt.neſcit enim uox emiſſa reuerti:ut inquit horatius. Cera. Tabella cerata.

Non ne uel illa dies.Se arguit byblis:quod caſu tabellæ admonita in alium diem nõ diſtulerit litteras cauno mittendas. Et tamen ipſa loqui. hinc quoq; colligit byblis ſe temere ad caunum fratrem litteras dediſſe : ſatiuſq; fuiſſe ſi ipſa corā ſuos amores confeſſa fuiſſet. Cepere. Continere potuerunt. Affuſaq;.profuſa.proiecta ad pedes cauni : id quod fit cum aliqd ardui uolumus impetrare. Sit.eſſe peſſit. Non adiit apte.decēter.opportune. Nec legit.elegit. Credo.ut puto. Animumq; uacantem. Aliis curis uacuum. Si facta mihi reuocare liceret.hoc ē ſi poſſem efficere:ut facta eſſent infecta. Cœpta expugnare.Incœpta perficere . Quippe nec ille poteſt. multis rationibus colligit byblis melius eſſe ut in incœpto perſiſtat q̃ ab eo deſiſtat. Relinquam. deponam. Leuiter.leui amore impulſa. Qui plurimus.maximus.grauiſſimus. Hoc deo.Cupidine. Deniq; iam nequeo. Omnino inqt iam nefanda cõmiſi. neq; inocēs poſſum exiſtimari.

Temerata. Violata. Vt nihil adiiciã ꝗuis nihil, iis quæ iam cõmiſi adiungam. In uota. ad uota explẽda. Incertæ mẽtis. inſtabilis animi. Cõmittit ſæpe repelli. cõmittit ut ſæpe repellat̃. Mox ubi finis habeſt. deinde inqt cũ nullus finis ĩponit̃ byblidos flagitio: caunus pr̃iam reliqt. Inq; pegrina. nã in caria urbẽ ædificauit: q̃ de noĩe ſuo caunũ appellauit & æſtate & autũno peſtiferã. Diſcedit aũt ab hiſtoria poeta: quo magis ueriſimilem fabulã reddat. nã cauni cõditores a Strabõe ex creta ueniſſe ſcribunt̃. Miletida. byblida mileti filiã. Plãxit. pcuſſit. Sine qua. q̃ erepta. Profugi. porro fugati. Vtq; tuo motæ. Eo furor̃ byblida agitatã fuiſſe ait poeta: quo bacchæ dum tertio quoq; ãno orgia celebrant. Proles ſemeleia. apoſtrophe ad bacchũ.

Motæ. cõcitate. Tuo thyrſo. tuis ſacris p ſinecdochẽ. eſt nãq; thyrſus. haſta pãpinis tecta: q̃ in ſacris bacchi iactabat̃. Iſmariæ. thraciæ. Triẽnia. trieterica græce dicunt̃. eo qđ tertio quoq; ãno celebrarent̃. Bubaſides nurus. cariæ. nam bubaſus unde bubaſides declinant̃: cariæ regio eſt. Caras. cariæ populos. Et armiferos lelegas. Leleges populi ſunt cariæ bellicoſiſſimi. Iã cragõ. cragus mõs eſt lyciæ: q pmontoria octo hñre ſcribitur ac eiuſdẽ noĩs urbẽ. Et lymiren. limire oppidũ eſt lyciæ iuxta cragon. Xanthiq;. xanthus & fluuii lyciæ & urbis maximæ nomẽ ẽ.

Quoq; chimæra iugum. chimæra mons eſt lyciæ: qui ut ætna in ſicilia fumũ ac flamaꝝ globos emitiit. id qđ poetis cãm pbuit ut fingerẽt chimæram eẽ mõſtꝝ ptem anteriorẽ leonis hñs flãmaſ euomẽtẽ. mediũ ac uentrẽ capræ: poſteriorẽ draconis. unde & Homerus inquit. προσ θε λεων οπισθε δρακων. μεσσω δε χιμαιρα. Sane chimæra capra interpretat̃. Quid. n. dare maius hẽbant. i. poterãt ac ſi diceret nihil. Protinus ut ſecto. quo mõ ĩ fontẽ fuerit r̃ſoluta byblis triplici ſimilitudĩe poeta exponit. Piceæ de cortice. picea arbor eſt ex cuius trunco ſi incidat̃: reſina fluit. Vt ue tenax bitumẽ. bitumẽ genus eſt picis ex terra naſcẽs. Spirãtis lene. leniter nom̃ p aduerbio. Remolleſcit. iterꝝ mollis ac liqda fit. liqſcit. Conſtitit. cõgelata fuit. Phœbeia byblis. phœbi neptis. Fama noui centũ. lyctus qdã de plebe thelethuſã duxit uxorẽ: cui grauidæ mãdauit: ut ſi marẽ qdẽ pareret educaret: ſin fœminã expõeret. ſollicitæ igitur ac mœſtæ pp uiri mãdata telethuſæ Iſis dea in ſõnis appuit: eãq; hortata ẽ: ut qcqd peret: educare nihil dubitar̃t. ſe. n. auxilio cũ opus eẽt: futurã q̃re telethuſa cum pũellam pepiſſet: marẽ eẽ mentita ẽ marito: q ei nomẽ aui ĩpoſuit iphiq; appellauit atq; ut maſculũ educauit: ſed cum ad tertium & decimum ætatis annum pueniſſet: ei pater iãthẽ teleſtæ cuiuſdam uicini filiam deſponſauit. cum uero dies nuptiarum adeſſet! telethuſa una cum iphide templum iſidis adiit illiuſq; implorato quod pollicita erat auxilio iphis in marem cõuerſus ianthe q̃ fruſtra ab ſe amari crediderat: potitus eſt. Cretæas urbes. cretẽſes. Vnde miletus byblidos pater coloniam deduxerat in Aſiam. eſt autem creta inſula centum urbiũ fama nobilis a creta nympha Heſperidis filia cognominata: ut Doſiades ſcripſit: ut anaximander a rege curetum. Hæc aeria primum. deinde curetis tum macaros a tem

Iphis i marem

Et ſcripſi: & petii. temerata eſt noſtra uoluntas.
Vt nihil adiiciam: non poſſum innoxia dici.
Quod ſupeſt: multũ eſt ĩ uota. ĩ crimina puum.
Dixit: & incertę tanta eſt diſcordia mentis:
Cum pigeat temptaſſe: libet temptare: moduq;
Exit: & infelix cõmittit ſæpe repelli.
Mox ubi finis abeſt: patriam fugit ille nefaſque:
Inq; peregrina ponit noua mœnia terra.
Tum uero mœſtam tota miletida mente
Defeciſſe ferunt. tum uero a pectore ueſtem
Diripuit: planxitq; ſuos furibunda lacertos.
Iamq; palam eſt demens: inconceſſamq; fatetur
Spem ueneris: ſine qua patriã. inuiſoſq; penates
Deſerit: & profugi ſequitur ueſtigia fratris.
Vtq; tuo motæ proles ſemeleia thyrſo
Iſmariæ celebrant repetita triennia bacchæ:
Byblida non aliter latos ululaſſe per agros
Bubaſides uidere nurus: quibus illa relictis
Caras & armiferos lelegas lyciamq; pererrat.
Iam cragon & lymiren xãthiq; reliquerat undas:
Quodq; chimæra iugum medius in partibus ignẽ
Pectus & ora leæ. caudam ſerpentis habebat.
Deficiunt ſiluæ: cum tu laſſata ſequendo
Concidis: & dura poſitis tellure capillis
Bybli iaces: frondeſq; tuo premis ore caducas.
Sępe illam nymphę teneris lelegeides ulnis
Tollere conantur. ſępe ut medeatur amori
Præcipiunt: ſurdæq; adhibent ſolatia menti.
Muta iacet: uirideſq; ſuis tenet unguibus hærbas
Byblis: & humectat lachrymaꝝ gramina riuo.
Naiades his uenam quæ nunq̃ areſcere poſſet:
Suppoſuiſſe ferũt. qd eni dare maius habebãt?
Protinus ut ſecto piceæ de cortice guttæ:
Vt ue tenax grauida manat tellure bitumen:
Vtq; ſub aduentum ſpirantis lene fauonii
Sole remolleſcit: quæ frigore conſtitit unda:
Sic lachrymis conſumpta ſuis phœbeia byblis
Vertitur in fontem: qui nunc quoq; uallibus illis
Nomen habet dominæ: nigraq; ſub ilice manat.
Fama noui centum cretæas forſitan urbes

perie cæli fuit appellata. hæc Pli. Phæſtia tellus. phæſtus urbs fuit cretæ a minoe ædificata & a gortyniis deleta. Cnoſſiaco regno. cnoſos una fuit ex pſtantibus cretæ urbibus. Quæ uoueã. optẽ. cupiã. Vt releuere. ut parias. Onerosior altera ſors eſt. Fœminia. nõ ſolũ. n. educare: ſed etiã dotẽ pare oportet. Quod abominor. Qđ omẽ dii auertãt. Vſq;. ſemp. cõtinue. In arcto. in anguſto. ut bene ſperet. deos. n. nõ defuturos.

Inachis. io inachi filia: q̃ in uaccam cõuerſa cũ priſtinæ figuræ foret reſtituta ab ægyptiis p dea fuit culta iſiſq; appellata. huius aũt ornatũ & comites deſcribit poeta. Lunaria cornua. cũ cornibus nãq; pingebat̃ Iſis: ut q̃ eadem cũ luna eẽ dicatur. nã primi hoĩes ægypto geniti hunc mũdi ornatũ admirãteſq; uniuerſoꝝ naturã duos eſſe deos & qdem æternos ſũt arbitrati ſolẽ & lunã. & illũ qdem oſiridẽ. hãc uero iſidẽ appellarũt: ut Diodorus ſcribit. luna aũt primis diebus cũ creſcit cornua habere ur̃. Bos quoq; ei ab ægyptiis ſacrificat̃. Et regale decus. diadema. Cum q̃ latrator anubis. mercurius ab ægyptiis colitur ſub canis figura ſignificantibus eum fuiſſe cuſtodẽ oſiridis & iſidis anubiſq; appellatur. Sãctaq; bubaſtis comes iſidis ur̃ fuiſſe bubaſtis: Eadẽq; cũ diana eſſe ab Herodoto phibetur. Sed p ipſa quoq; iſide accipi ſolet a bubaſto urbe cognominata. hoc uero exiis q̃ in colũna eius ſacris litteris ſcripta fuiſſe tradũtur pcipi põt. Ego iſis ſum ægypti regina a mercurio erudita. q̃ ego legibus ſtatui: nullus ſoluet. ego ſum oſiridis. ego ſum pr̃ia frugũ inuentrix. ego ſum ori regis mater. ego ſum in aſtro canis refulgẽs. mihi bubaſta urbs cõdita eſt. gaude. gaude ægypte me nutriſti. Hæc Diod. Variiſq; coloribus apis. apis bos uarias habens maculas in ægypto colebat̃ in ppetuam memoriã oſiridis frugũ frumentiq; reptoris: q̃q̃ boues ruffi imolari pmitterent̃: qđ color̃ typhoni: q oſiridẽ necauit: ſimiles uiderent̃. Quiq; pmit uocẽ. harpocratẽ ſignificat: q cũ digito ad os appoſito pingebat̃. Siſtraque erant. Tympana. Nunq̃q; ſatis q̃ſitus oſiris. Deus eſt ægyptioꝝ iſidis maritus: quem ſingulis quibuſq; ãnis ægyptii & amiſſum maximo cum mœrore querunt: & inuentum maxima cũ lætitia proſequuntur: ut Diodorus aliiq; auctores ſcribunt. Plenaq; ſomniferis. in pompa ſacroꝝ iſidis geſtabatur etiam ſerpens: quæ dormire uidebat̃. Excuſſam. excitatam. Dea ſum auxiliaris. ad id alludit: qđ ut ſcribit Diodorus: Aegyptii aſſerunt iſidẽ plurium inuentricẽ fuiſſe ad morbos medicamentorum: & medicinæ arti admodum contuliſſe: quam immortalitate quoque potitam gaudere hominum cultu: inq; eoꝝ ualitudine præcipue uerſari: quinetiam ĩ ſomnis palam eis opitulari: quos cenſuerit dignos. ſigna autem horum eſſe non græcas fabellas ſed opera certa. totum enim ferme orbem hãc deam colere propter manifeſtas morborum curationes. ſiquidem in ſomnis illam non recte ualẽtibus auxilia præbere: & qui eius monitis optemperent: præter opinionem curari etiam quorum medici ſalutem deſperarint. Creſſa. cretẽſis telethuſa.

Seq; ipſum pondus ĩ auras expulit. hoc ẽ. poſt q̃ peperit. ponduſq; uteri in lucem extulit.

Iſidis comites

Impleſſet monſtri: ſi non miracula nuper
Iphide mutato crete propiora tuliſſet.
Proxima cnoſſiaco nam quondã phæſtia regno
Progenuit tellus ignotum nomine lyctum
Ingenua de plebe uirum. nec cenſus in illo
Nobilitate ſua maior. ſed uita fideſq;
Inculpata fuit: grauidæ qui coniugis aures
Vocibus his monuit: cũ iam ppe partus adeſſet.
Quę uoueã duo ſũt: minimo ut releuere dolore:
Vtq; marem parias. oneroſior altera ſors eſt:
Et uires fortuna negat. quod abominor: ergo
Edita forte tuo fuerit ſi fœmina partu:
Inuitus mando. pietas ignoſce. necetur.
Dixerat & lachrymis uultum lauere profuſis:
Tam qui mandabat: q̃ cui mandata dabantur.
Sed tamen uſq; ſuum uanis telethuſa maritum
Sollicitat precibus: ne ſpem ſibi ponat in arcto.
Certa ſua eſt lycto ſententia. iamq; ferendo
Vexerat illa grauem maturo pondere uentrem:
Cum medio noctis ſpatio ſub imagine ſomni
Inachis ante torum pompa comitata ſacrorum
Aut ſtetit: aut uiſa eſt. inerant lunaria fronti
Cornua cum ſpicis nitido flauentibus auro:
Et regale decus: cum qua latrator anubis:
Sanctaq; bubaſtis: uariiſq; coloribus apis.
Quiq; premit uocem: digitoq; ſilentia ſuadet.
Siſtraq; erant. nunq̃q; ſatis quęſitus oſiris.
Plenaq; ſomniferis ſerpens peregrina uenenis.
Tum uelut excuſſam ſõno & manifeſta uidentẽ
Sic affata dea eſt. pars o telethuſa mearum
Pone graues curas: mandataq; falle mariti.
Nec dubita: cum te partu lucina leuarit:
Tollere quicquid erit. dea ſum auxiliaris: opẽq;
Exorata fero. nec te coluiſſe quereris
Ingratum numen. monuit. thalamoq; receſſit:
Læta toro ſurgit: duraſq; ad ſidera ſupplex
Creſſa manus tollens: rata ſint ſua uiſa precatur.
Vt dolor increuit: ſeq; ipſum pondus in auras
Expulit: & nata eſt ignoto fœmina patri.

Fidemq; res habuit. res credita fuit. Quod cõmune foret. Puero & puellæ. nam iphis tam fœmina q̃ mas appellari poteſt. Indecepta mẽdacia. Non percepta. nõ cognita non intellecta. Inpercepta autem. indepreſaue rectius forſitan legeretur. hoc eſt. non depreńſa. nõ animaduerſa. Dictæo teleſte. cretenſi. a dicte nanq; monte Cretæ dictæus declinatˀ. Tetigit. Cõmouit. Rude pectus. Rudem animum & amandi imperitum. Sed erat fiducia diſpar. Nã iphis diffidebat ſe uiri officio fungi poſſe. Ianthe uero pulchre fidebat ſe munera mulieris optime obiturã. Pactæ tedæ. pactarum nuptiarum. Quemq; uirꝝ eſſe. Ianthe inquit eum putat eſſe uirꝝ & marem: quem credit ſuum maritũ eẽ futurũ. Et auget hoc ipſum flammas. Quod uirgine amata ſe frui poſſe deſperabat. Ardetq; ĩ uirgine Virgo. Virgo inquit uirginis amore inflãmatur. Hic uero apte colligitur hoc nomen uirgo apud priſcos fœminini dũtaxat generis fuiſſe. Quis me manet exitus. Quem ĩquit exitum meus amor ſortietur: cũ Ianthe amata frui non poſſim. Naturale malum. Naturalem amorem: ut non uirginis ſed uiri amore caperet. Vellem nulla forem. hoc eſt. uellem non eſſe. Ne non ferat. Vt ferat. Crete uero cum ſit caſus nominandi citra diphthõgum ſcribatur. Taurum dilexit filia ſolis. Paſiphae: cuius fabula ſæpius iam mihi eſt enarrata. Sollertia. Ingenii perſpicacitas & acumen. Confluat. Conueniat. Quin animũ firmas. cur non ſeipſam autem alloquitur Iphis. Excutis. Abiicis repellis. Niſi te quoq; decipis ipſam. Non ſolum alios: qui ipſam maſculũ eſſe credebant. Et pete quod fas eſt. Et appete inquit quod aſſeq poſſis. Hanc tibi res adimit. Neceſſitas & ſexus qualitas tibi hanc eripit: quã uxorem ducere cupis.

Iuſſit ali mater puerum mentita: fidemque
Res habuit. neq; erat facti niſi conſcia nutrix.
Vota pater ſoluit: nomenq; imponit auitum.
Iphis auus fuerat. gauiſa eſt nomine mater:
Quod cõmune foret: nec quenq̃ falleret illo:
Impercepta pia mendacia fraude latebant.
Cultus erat pueri. facies quam ſiue puellæ
Siue dares puero: fieret formoſus uterq;.
Tertius interea decimo ſucceſſerat annus:
Cum pater iphi tibi flauam deſpondet ianthen
Inter phæſtiadas quæ laudatiſſima formæ
Dote fuit uirgo dictæo nata teleſte.
Par ætas. par forma fuit. primaſq; magiſtris
Accepere artes elementa ętatis ab iiſdem.
Hinc amor amboꝝ tetigit rude pectus: & æquũ
Vulnus utriq; dedit. ſed erat fiducia diſpar.
Coniugium pactæq; expectant tempora tædæ:
Quẽq; uirum putat eſſe: ſuum fore credit iãthe.
Iphis amat: quo poſſe frui deſperat: & auget
Hoc ipſum flammas: ardetq; in uirgine uirgo.
Vixq; tenet lachrymas. qs me manet exitus inqt?
Cognita quã nulli. quam prodigioſa: nouæq;
Cura tenet ueneris? ſi dii mihi parcere uellent:
Perdere debuerant. ſi non & perdere uellent:
Natutale malum ſaltem & de more dediſſent.
Nec uaccam uaccæ. nec equas amor urit equaꝝ.
Vrit oues aries. ſequitur ſua fœmina ceruum.
Sic & aues coeunt: interq; animalia cuncta
Fœmina fœmineo correpta cupidine nulla eſt.
Vellem nulla forem. ne non tamen omnia crete
Monſtra ferat: taurum dilexit filia ſolis.
Fœmina nempe marem. meus eſt furioſior illo:
Si uerum profitemur: amor. tamẽ illa ſecuta eſt
Spem ueneris. tamen illa dolis & imagine uaccæ
Paſſa bouem eſt. & erat qui deciperetur adulter.
Huc licet ex toto ſollertia confluat orbe:
Ipſe licet reuolet ceratis dedalus alis:
Quid faciet? num me puerum de uirgine doctis
Artibus efficiet? num te mutabit ianthe?
Quin animum firmas? teq; ipſa recolligis iphi?
Conſiliiq; inopes & ſtultos excutis ignes?
Quid ſis nata uides: niſi te quoq; decipis ipſam.
Et pete quod fas eſt: & ama quod fœmina debes.
Spes eſt quæ capiat. ſpes ẽ quæ paſcat amorem.
Hanc tibi res adimit. non te cuſtodia caro

Arcet ab amplexu. nec cauti cura mariti.
Non patris aſperitas. nec ſe negat ipſa roganti.
Nec tamen eſt potienda tibi. nec ut omnia fiant:
Eſſe potes felix: ut diiq; homineſq; laborent:
Nunc quoq; uotoꝝ pars nulla eſt una meorum.
Diiq; mihi faciles quicquid ualuere dederunt.
Qđq; ego: uult gẽitor: ſocer & uult ipſe futurus.
At non uult natura potentior omnibus iſtis:
Quæ mihi ſola nocet. uenit ecce optabile tempus
Luxq; iugalis adeſt: & iam mea fiet ianthe:
Nec mihi continget. mediis ſitiemus in undis.
Pronuba quid iuno? qd ad hæc hymenęe uenitis
Sacra? qbus q ducat abeſt? ubi nubimus ambę?
Preſſit ab his uocem. nec lenius altera uirgo
Aeſtuat: utq; celer uenias hymenæe precatur.
Qđ petit hæc: telethuſa timẽs mõ tẽpora differt.
Nunc ficto languore moram trahit. omina ſæpe
Viſaq; cauſatur. ſed iam conſumpſerat omnem
Materiam ficti: dilataq; tempora tædæ
Inſtiterant: unuſq; dies reſtabat. at illa
Crinalem capiti uitam natæque ſibique
Detrahit: & paſſis aram complexa capillis:
Iſi paratonium marcoticaq; arua pharonq;
Quæ colis: & ſeptem digeſtum ĩ cornua nilum:
Fer precor inquit opem: noſtroq; medere timori.
Te dea. te quondam: tuaq; hæc inſignia uidi:
Cunctaq; cognoui: ſonitum comiteſq; : faceſque
Siſtroꝝ: memoriq; animo tuo iuſſa notaui.
Quod uidet hæc lucem. q non ego punior ipſa:
Cõſilium monitumq; tuum eſt. miſerere duaꝝ.
Auxilioque iuua. lachrymę ſunt uerba ſecutæ.
Viſa dea eſt mouiſſe ſuas: & mouerat aras.
Et templi tremuere fores. imitataq; lunam
Cornua fulſerunt: crepuitque ſonabile ſiſtrum.
Non ſecura quidem: fauſto tamen omine lęta
Mater abit templo. ſequitur comes iphis euntẽ:
Quam ſolita eſt maiore gradu. nec cãdor in ore
Permanet: & uires augentur: & acrior ipſe eſt
Vultus. & incomptis breuior menſura capillis:
Pluſq; uigoris adeſt habuit q̃ fœmina. nam quæ
Fœmina nuper eras: puer es. date munera tẽplis
Nec timida gaudete fide. dant munera templis
Addunt & titulũ. titulus breue carmen habebat.
Vota puer ſoluit: quę fœmina uouerat iphis.
Poſtera lux radiis totum patefecerat orbem:

Nec tamen eſt potienda tibi. nec tamen illa potes potiri. Nulla ẽ. nõ eſt. Luxq; iugalis adeſt. Nuptiaꝝ dies. Vbi nubimus ambæ. Nuberẽ fœminaꝝ eſt proprium. Nec mihi cõtinget. quia illa potiri non potero. Ad hæc ſacra. nuptiaꝝ. nam in nuptiis & Iuno pronuba & Hymenæus inuocabãtur. Preſſit ab his uocẽ. Poſt hæc ingt ſiluit. Nec lenius. nec minus Aeſtuat. Amore ardet. Altera uirgo. Ianthe: quæ Iphin cui fuerat deſpõſata marẽ eſſe credebat. Vtq; celer uenias Apoſtrophe ad Hymenæum nuptiaꝝ deum. Omina uiſaq;. auguria & ſomnia. Cauſatur. Excuſat ac cauſam eſſe ait. Ficti. fingendi.

Iſi paratonium. oppida Aegypti ubi potiſſimũ colitur iſis: cõmemorat telethuſa. nam paretonium Aegypti oppidum eſt & portus ingens quadraginta fere ſtadiorum: ut Strabo ſcribit. Mareoticaq; arua. mareotis lacus eſt Aegypti iuxta alexandriam qui antea arapotes nominabatur.

Pharonq;. Pharos inſula eſt alexandriæ adiacens in qua eſt turris altitudĩe inſignis quam eodem nomine: quo inſula: multis tabulatis excelſam & albo lapide mirifice ſtructã ſoſtratus gnidius Aegypti regum amicus ob nauigãtium ſalutem exædificauit: ut hoc epigramma in ea ſcriptum declarat. Soſtratus gnidius Dexiphanis filius diis ſeruatoribus pro nauigantibus. nam cũ ora importuoſa & humilis eſſet & cautes & breuia mare haberet: ſignum aliquod neceſſarium fuit altum & clarum: quo nauigantes ad portus ingreſſum dirigerentur. Inde factum ẽ ut huiuſmodi ſigna ad portus collocata phari dicantur. In ſeptem cornua. hoſtia. nam nilus ſeptem hoſtiis egreditur in mare. Tuaq; hæc inſignia uidi. In ara nanq; iſidis ea omnia ſimulacra erant quæ p ſomnum uiderat telethuſa. Sonitum comiteſq; faceſq;. ordo eſt. Sonitum Siſtrorum. Siſtrum nanq; inſtrumentum eſt: quod cõcuſſum ſonitum emittit. Vnde & nomẽ απο του σειειν hoc ẽ a concutiendo accepit. Quod uidet hæc lucem. Quod hæc iuuit. Digito autem puellam oſtendit. Non ſecura. non ſine cura & ſollicitudine. Fauſto omine. felici augurio.

Ad ignes.ad ſacrificia quæ in nuptiis Iunoni Hymenæoq; ac Veneri celebrabantur.

Raphaelis Regii in decimum metamorphoſeos Ouidii librum enarrationes.

Nde per immenſum. Totum hũc librum undecimiq; partem Orphei geſtis carminibuſq; ita dicauit poeta: ut ab inſtituto non diſcedat: uariaſq; tranſfigurationes exponat. nam Orpheus Apollinis: uel ut alii ſcribunt, ocagri fluuii & calliopes muſæ filius ſcientia ac cantus ſuauitate mortales omnes dicitur ſuperaſſe: citharamq; ad ſimilitudinem teſtudinis a mercurio cõfectã donoq; apollini datam a patre accepiſſe: cuius modulatione nõ homines ſolum: ſed feras ſiluaſq; ac ſaxa mota fuiſſe. Is.n. ut ſcribit Diodorus doctrinæ deditus cum theologiæ operam impendiſſet in ægyptum trãſiit plurimarumq; ibi rerũ pcepta ſcientia: græcorũ doctiſſimus tum in deorũ cerimoniis. tum in theologia. tum in poematis cãtuq; eſt habitus. nauigauit inſuper cum argonautis obq; uxoris amorem ad inferos cũ deſcendiſſet: a proſerpina ſuauitate cãtus allecta impetrauit: ut defunctam uxorem ab inferis excitaret. nam eurydice quam infauſto omine ſibi copularat dum p prata ſimul cum aliis nymphis uagaretur: a ſerpente percuſſa interiit: tantoq; dolore moriẽs affecit maritum: ut non ſatis eſſe duxerit lugere: ſed ad inferos quoq; ad eam repetendam deſcẽdere nihil dubitarit. eo igitur cum pueniſſet: tantum carminis ſuauitate effecit: ut uxorem a Plutone ea acciperet conditiõe: ne illam prius: q̃ ad ſuperos reuerſus eſſet reſpiceret: ſed orpheus ueritus ne uxor ſequeretur: cum iam fere ad ſupos pueniſſet: eam reſpexit: quæ illico ad inferos retracta orpheum ĩ maximis cruciatibus reliquit: q cum deſperaret ſe iterũ ea potiri poſſe: omnes aſpernatus mulieres dicitur primuſq; apud thraces puerorũ amoribus indulſiſſe. Id uero ægre ferentes thraciæ mulieres ſacra bacchi celebranteſ illum cithara canentem feraſq; mulcẽtem diſcerpſerũt: cuius caput una cum cithara in Hebrum piectum: cum leſbũ uſq; pueniſſet: idq; ſerpenſ laniare uellet: in ſaxum ab Apolline dicitur fuiſſe trãſformatis. Ad oras ciconum. cicones populi ſunt thraciæ iuxta hebrum fluuium habitantes. Et orphea uoce. adiectiuũ eſt orphea. Vnde etiam penultimam producit q̃ a græcis p. ei. ſcribitur. Nequicq̃ fruſtra. neq; enim felices illæ nuptiæ fuerũt. Sed nec ſolẽnia uerba: qualia hæc eẽnt. fauſtæ feliceſq; hæ ſint nuptiæ. Vſq;. Semp. Rhodopeius uates orpheus poeta thracius cuius hymni in pleroſq; deorũ etiãnũ extãt. rhodope aũt mons ẽ thraciæ altiſſimus. Tænaria porta. Tænarus laconiæ pmontoriũ ẽ: ĩ quo ſpecus eſſe dicitur: per quem ad inferos deſcenditur. Perq; leues populos. corporibus carẽtes. Perſephonẽ. pſerpinam. Vmbrarũ dominũ. Plutonem. O poſiti. Hac oratione Orpheus pſuadere conatur Plutoni atq; proſerpinæ: ut ſibi Euridicem uxorem reſtituant ac per aliquot adhuc annos uiuere apud ſuperos permittant. Mundi poſiti ſub terra. Periphraſis. eſt inferorum. Opaca tartara. Obſcura. tenebroſa. Eſt enim tartarus inferorum locus profundiſſimus. Meduſæi monſtri. Cerberi canis inferorũ tricipitis: qui ut medea p capillis: ita pro pilis colubros ac ſerpẽtes habet. Merito autem ſe excuſat orpheus: ne ut hercules credatur ad extrahendum cerberum illuc deſcendiſſe. Auguror. conıecto & ſignis colligo. auguror autem & Auguro in eadem ſignificatione dicimus.

Orphei nuptiæ

Orpheus ad inferos

Cum uenus & iuno ſociuſq; hymenęus ad ignes
Conueniunt: potiturq; ſua puer iphis ianthe.

P. Ouidii naſonis metamorphoſeos liber. X.

Nde per immẽſum cro/
ceo uelatus amictu
Aethera digreditur: cico
nũq; hymẽæus ad o/
Tendit: & orpheia (ras
neqcq̃ uoce uocatur.
Affuit ille quidem: ſed
nec ſolennia uerba:
Nec lætos uultus: nec felix attulit omen.
Fax quoq; quã tenuit lachrymoſo ſtridula fumo
Vſq; fuit: nulloſq; inuenit motibus ignes.
Exitus auſpicio grauior. nam nupta per herbas
Dum noua naiadum turba comitata uagatur:
Occidit in talum ſerpentis dente recepto.
Quam ſatis ad ſuperas poſtq̃ rhodopeius auras
Defleuit uates: ne non temptaret & umbras:
Ad ſtyga tenaria eſt auſus deſcendere porta:
Perq; leues populos: ſimulacraq; fũcta ſepulcro
Perſephonen adiit: inamœnaq; regna tenentem
Vmbrarũ dominũ: pulſiſq; ad carmina neruis:
Sic ait. o poſiti ſub terra numina mundi:
In quem decidimus quicquid mortale creamur:
Si licet: & falſi poſitis ambagibus oris
Vera loqui ſinitis: non huc ut opaca uiderem
Tartara deſcendi: nec uti uilloſa colubris
Terna meduſæi uincirem guttura monſtri.
Cauſa uię eſt coniunx: in quam calcata uenenum
Vipera diffudit: creſcenteſq; abſtulit annos.
Poſſe pati uolui: nec me temptaſſe negabo.
Vicit amor. ſupera deus hic bene notus in ora eſt.
An ſit & hic dubito. ſed & hic tamẽ auguror eſſe.

Veteris rapinæ. Nam pluto pſerpinæ amore captus eam rapuit. Per chaos hoc ingens. Per has immenſas tenebras. Retexite. reſoluite: ut ad uitã poſſit redire. Omnia debenẽ uobis. oĩa ingt ad uos uenire neceſſe ẽ. Lõgiſſima regna. Vtpote quæ nũq̃ ſint finẽ habitura. Peregerit. cõpleuerit. Iuris ueſtri. Poteſtatis & ditionis ueſtræ. Pro munere poſcimus uſum. Vt eurydice uti fruiq; poſſim. Q̃d ſi fata negãt ueniã. ſed ſi ingt fata mihi hoc beneficiũ p uxore petitum negauerint: decreui nolle ad ſupos redire. Veniam. beneficiũ. Interdũ uenia p pace ponit. Verg. cuncti nã lecti nauibus ibant orãtes ueniam. Cæterũ q peccarũt ueniã petere pprie dñr: cũ ut ſibi parcatur orant. Aut certe mortem loco uxoris ſubibo: ut uerbũ ſit ueniã non appellatio. Talia dicentẽ. Quanta fuerit uis orphei orõnis facile hinc colligiẽ: q̃d inferos oẽs lachrymas emittere coegit. Neruoſq;. citharæ cordaſ pulſantẽ. Nec tantalus undam captauit refugã. Tantalus paphlagoniæ rex fuit regiõis fertilitate ditiſſimus: qui menſa deorũ dignatus iouis arcana pdidit mortalibus. Quare ad ĩferos detruſus & inter aquas ori allabentes ſitit nec pẽdentibus pomis famẽ expellere põt. cũ.n. ea captare uult a uento: ut ſcribit Home. diſſipanẽ. Captauit. capere curauit. Stupuitq; ixionis orbis. Ixion phlegiæ: uel ut quidam ſcribunt: Antionis & melanthus filius cum iunonem de ſtupro interpellaſſet. Siue ut Homerus ait latonam: ad inferos dãnatus rota aſſidue circũagitur. Stupuit: ĩmobilis permanſit. ut orphei carmina audiret. Orbis. rota. Nec carpſere iecur uolucres. titii ſubaudiatur. nam titius iouis filius & helaræ: qui terræ alũnus diciẽ: qm̃ a mr̃e ſub ſpecu metu iunonis fuit educatus: cũ latonam uiolare temptaſſet: in nouem iugera diſtẽtus iecore ſuo uultures aſſidue paſcere narratur. Vrniſq; uacarũt belides. beli neptes. hæ uero Danai filiæ fuere quinquaginta: quæ totidẽ patrueles eoſdẽq; maritos Aegypti filios iuſſu Danai patris ſuum quæq; pter unam hypermeſtram: quæ linceo pepcit: prima nocte interemerẽ. unde ad iferos detruſæ cribris aquã haurire fingunẽ. hac aũt fabula lucretius amore captos ſignificari putat: q ĩ re leuiſſima diu laborent. Vacarũt. ceſſarũt. ab urnis geſtandis. Inq; tuo ſediſti ſiſyphe ſaxo. ſiſyphus Aeoli filius cum iſthmũ infeſtaret: ad inferos truſus ſaxum ĩ mõtis cacumẽ ſubuoluere cogiẽ q̃d ſemp ĩ uallem deuoluiẽ: quo ambitioſi ſignificanẽ: q q̃uis ferant repulſam: ab ambiẽdis tñ magrãtibus nõ deſiſtunt. Eumenidũ. furiarũ. Nec regia cõiunx. pſerpina. Nec q regit ima. Periphraſis ẽ Plutonis. Vmbras inter. anaſtrophe eſt. Carpitur accliuis. p tramitẽ arduum orpheus ab inferis ad ſuperos aſcendit. Nec pcul. nec longe. Margine. extremitate. Sũmæ telluris. ſupnæ terræ. Hic ne deficeret metuẽs. tunc ingt timẽs orpheus ne Eurydice ſe defereret: ad eam oculos conuertit. Quam tria qui timidus. quis nã hic fuerit: nuſquam me legiſſe memini. Quiſqs autem fuit: cum Cerberum ab hercule ad ſuperos attractum uidiſſet: tanto affectus eſt tremore: ut in ſaxum fuerit conuerſus. Medio. collo ſubaudiatur. Nam e tribus Cerberi ceruicibus media catenis fuerat ligata.

Famaq; ſi ueteris non eſt mentita rapinæ:
Vos quoq; iũxit amor. p ego hæc loca plẽa timo
Per chaos hoc ingens uaſtiq; ſilentia regni: (ris.
Eurydices oro properata retexite fata.
Omnia debentur uobis: paulumq; morati
Serius aut citius ſedem properamus ad unam.
Tendimus huc oẽs. hęc eſt domus ultima: uoſq;
Humani generis longiſſima regna teneris.
Hæc quoq; cum iuſtos matura peregerit annos:
Iuris erit ueſtri. pro munere poſcimus uſum.
Quod ſi fata negant ueniam p coniuge: certum
Nolle redire mihi. leto gaudete duorum.
Talia dicentem: neruoſq; ad uerba mouentem
Exangues flebant animæ. nec tantalus undam
Captauit refugam: ſtupuitq; ixionis orbis
Nec carpſere iecur uolucres: urniſq; uacarunt
Belides: inq; tuo ſediſti ſiſyphe ſaxo.
Tũc primum lachrymis uictarũ carmine famaẽ
Eumenidum maduiſſe genas. nec regia coniunx
Suſtinet oranti: nec qui regit ima: negare.
Eurydicenq; uocant. umbras erat illa recentes
Inter: & inceſſit paſſu de uulnere tardo:
Hanc ſimul & legẽ rhodopeius accipit orpheus:
Ne flectat retro ſua lumina: donec auernas
Exierit ualles: aut irrita dona futura.
Carpitur accliuis per muta ſilentia trames
Arduus, obſcurus. caligine denſus opaca.
Nec procul abfuerant telluris margine ſummæ.
Hic ne deficeret metuens auiduſq; uidendi
Flexit amans oculos: & protinus illa relapſa eſt:
Brachiaq; intendens prendiq; & prẽdere captans
Nil niſi cedentes infelix arripit auras.
Iamq; iterum moriens non eſt de cõiunge quicq̃
Queſta ſuo. quid enĩ niſi ſe quereretur amatam?
Supremumque uale: quod iam uix auribus ille
Acciperet dixit: reuolutaque rurſus eodem eſt.
Non aliter ſtupuit gemina nece cõiugis orpheus:
Quam tria qui timidus medio portante catenas
Colla canis uidit: quem non pauor ante reliquit:

Quiq; in ſe traxit crimen. Olenus qdam letheam duxit uxorem eximia pulchritudine adeo ſuperbam: ut ſe deabus pferret. Cæteræ deæ iratæ cũ de lethea ſupplicium ſumere uellent: olenus in ſe culpã uxoris trãſferre auſus una cũ illa in lapidẽ fuit cõuerſus. Humida ide. fontibus abundãs: Nã ida phrygia multis fontibus irrigatur. In ripa. ſtygis paludis. Cereris ſi. mu. ſine ullo cibo. Pulſumq; aqlonibus Hæmũ. Mõs eſt thraciæ hæmus boreæ obnoxius. Annũ pi. equo. in. hoc eſt piſcibus terminatũ. nã piſces zodiaci ultimũ optinẽt locũ annũq; terminãt. Significat igr̃ tres annos tranſiuiſſe poſt Eurydices mortẽ qbus orpheus nullã tetigerat mulierẽ. Auctor transferre. Cõſtructio eſt græca.

Quam natura prior: ſaxo per corpus oborto.
Quiq; in ſe traxit crimen: uoluitq; uideri
Olenus eſſe nocens. tuq; o confiſa figura
Infelix letheą tua: iunctiſſima quondam
Corpora. nũc lapides quos humida ſuſtinet ide.
Orantem: fruſtraq; iterum tranſire uolentem
Portitor arguerat. ſeptem tamen ille diebus
Squalidus in ripa cereris ſine munere ſedit.
Cura dolorq; animi lachrymeq; alimenta fuere.
Eſſe deos herebi crudeles queſtus in altam
Se recipit rhodopen: pulſumq; aqlõibus hemũ.
Tertius ęquoreis incluſum piſcibus annum
Finierat titan: omnemque refugerat orpheus
Fœmineam uenerem: ſeu q; male ceſſerat illi:
Siue fidem dederat. multas tamẽ ardor habebat
Iungere ſe uati. multæ doluere repulſæ.
Ille etiam thracum populis fuit auctor amorem
In teneros transferre mares: citraq; iuuentam
Aetatis breue uer & primos carpere flores.
Collis erat: collemq; ſuper planiſſima campi
Area: quam uiridem faciebant graminis herbę:
Vmbra loco deerat: qua poſtq̃ parte reſedit
Diis genitus uates: & fila ſonantia mouit:
Vmbra loco uenit: non chaonis abfuit arbor.
Nõ nemus heliadũ. nõ frondibus æſculus altis:
Nec tilię molles: nec fagus: & innuba laurus:
Et coryli fragiles: & fraxinus utilis haſtis:
Enodiſq; abies: curuataq; glandibus ilex:
Et platanus genialis: acerq; coloribus impar:
Amnicolæq; ſimul ſalices: & aquatica lotos.
Perpetuoq; uirens buxus: tenueſq; myricę
Et bicolor myrtus: & baccis cærula ficus.
Vos quoq; flexibiles hederæ ueniſtis: & una
Pampineę uites: & amictæ uitibus ulmi:
Orniq; & piceæ: pomoq; onerata rubenti
Arbutus: & lentæ uictoris præmia palmæ:
Et ſuccincta comas hirſutaq; uertice pinus

Transferrẽdi. n. latine diceret. Collis erat. locũ deſcribit ubi canens orpheus a Bacchis fuit diſcerptus. Diis genitus uates. orpheus apollinis & calliopes muſæ filius. Loco. in locũ. Verg. It clamor cælo. Chaonis arbor. quercũ dicit. Nã quercus arbor eſt glandifera q̃ in chaonia epiri regiõe a chaone dicta copieſe pueniit. unde in. i. georgicon Verg. Si ueſtro munere tellus Chaoniam pingui glandẽ mutuauit ariſta. Chaon aũt frater fuiſſe heleni ſcribitur: quem cum helenus ipſe per imprudentiam occidiſſet: regionem cui imperabat: chaoniam ab illius nomine uocauit: cum antea moloſſia appellaretur. Vnde Vergi. Morte neoptolemi regnorũ reddita ceſſit: Pars heleno: qui chaonios cognomĩe campos: Chaoniamq; omnem troiano a chaone dixit. Plinius autem chaoniam a chaõibus populiſ denominatam eſſe ſcribit. Non nemus heliadum. Populi ĩ quas ſorores Phaethontis cõuerſas fuiſſe in ſecundo uolumine poeta narrauit. Heliadum. ſolis filiarum. Helios enim ſol dicitur. Aeſculus arbor eſt glandifera ioui dicata. Et innuba laurus: Virgo. daphne enim quam in laurum conuerſam legimus: nunq̃ nubere uoluit. Enodis abies. ſine nodis. Et platanus genialis. genio ac uoluptati dicata. foliiſ enim æſtate ſolem auertit. hyeme uero admittit. ut Plinius ſcribit. Acerq; acer arbor eſt uariis diſtincta coloribus. Vnde acernæ mẽſæ poſt citreas in precio apud priſcos fuiſſe ſcribũtur. Amnicolæ ſaliceſ. Iuxta fluuioſ naſcẽtes. Salix autem arbor eſt notior: q̃ ut hoc loco ſit deſcribenda. Et aquatica lotos. Arbor eſt lotos locis humidis gaudens. Vnde & aquatica uocatur a poeta. Ea fert ſuauiſſimum fructũ ĩ Africa præſertim. Vnde lotophagi populi fuerunt denominati. Eſt etiam lotos herba: quam ĩter primas deorũ uoluptati naſci Homerus ait.

Olenuſ & lethæa in lapides

Tenueſq; myricæ. Humiles. non multum creſcentes. Vnde & Vergilius in bucolicis humiles myricas appellat. Et bicolor myrtus. Arbor eſt myrtus ueneri dicata. Baccis. Immaturas ficos baccas uocat poeta. Pampineæ uites. Pampinis & foliis oneratæ. Orniq; & piceæ. Arbores ſunt mõtanæ ornus & picea. Sane hornus cum aſpiratione huius anni intelligitur. Arbutus. arboris eſt ſpecies arbutus haud ualde creſcens.

Pomo rubenti. pomis rubicũdis. Et lentæ palmæ. Flexibiles. Victoris præmia. idcirco palmæ uictoris præmia dicuntur: quod uictores palma coronantur. palmæ enim nunquam oneri cedunt: ut qui uincunt: hoſtibus cedere non uidentur. Et ſuccincta comas. Succinctas & altas habens comas & frondes. Nam pinus in uertice ſolum frondes emittit.

Grata deum matri? ſiquidem cybelius atys
Exuit hac hominem: truncoq; induruit illo.
Affuit huic turbæ metas imitata cupreſſus:
Nunc arbor. puer ante deo dilectus ab illo:
Qui citharam neruis: & nerui temperat arcum.
Namq; ſacer nymphis carthęa tenentibus arua
Ingens ceruus erat: lateq; patentibus altas
Ipſe ſuo capiti præbebat cornibus umbras.
Cornua fulgebant auro: demiſſaq; in harmos
Pendebant tereti gemmata monilia collo.
Bulla ſuper frontem paruis argentea loris
Vincta mouebatur: pariliq; ætate nitebant
Auribus e geminis circum caua tempora baccæ.
Iſq; metu uacuus: naturaliq; pauore
Depoſito celebrare domos: mulcendaq; colla
Quamlibet ignotis manibus præbere ſolebat.
Sed tamen ante alios cææ pulcherrimæ gentis
Gratus erat cypariſſe tibi. tu pabula ceruum
Ad noua. tu liquidi ducebas fontis ad undas.
Tu modo texebas uarios per cornua flores.
Nunc eques in tergo reſidens huc lætus & illuc
Mollia purpureis frenabas ora capiſtris.
Aeſtus erat: mediuſq; dies: ſoliſque uapore
Concaua littorei feruebant brachia cancri.
Feſſus in herboſa poſuit ſua corpora terra
Ceruus: & arborea frigus ducebat ab umbra.
Hunc puer imprudens iaculo cypariſſus acuto
Fixit: & ut ſęuo morientem uulnere uidit:
Velle mori ſtatuit. quæ non ſolatia phœbus
Dixit? & ut leuiter pro materiaq; doleret
Admonuit. gemit ille tamẽ: munuſq; ſuprem
Hoc petit a ſuperis: ut tempore lugeat omni.
Iamq; per immenſos egeſto ſanguie fletus:
In uiridem uerti cœperunt membra colorem.
Et modo qui niuea pendebant fronte capilli:
Horrida cæſaries fieri: ſumptoque rigore
Sidereum gracili ſpectare cacumine cælum.
Ingemuit: triſtiſque deus lugebere nobis:
Lugebiſq; alios: aderiſq; dolentibus inquit.
Tale nemus uates attraxerat: inque ferarum
Cõcilio medius turba uolucrumque ſedebat.
Vt ſatis impulſas temptauit pollice chordas:
Et ſenſit uarios: q̃uis diuerſa ſonarent:
Concordare modoſ: hoc uocem carmine mouit.
Ab ioue muſa parẽs (cedũt iouis omnia regno)

Grata deum matri. Cybelæ. Si quidem cybeleius atys. Atym eximia pulchritudine puerum deorum mater: ut ĩ faſtis ſcribit poeta: ſibi caſto deuinxit amore. iuſſitq; ut caſtus uiueret ſuaq; tẽpla tueretur. At ille mandatorum immemor cũ ſagarithide nympha coiuit. quare ĩ furias actus ſe ipſe primum excaſtrauit: deinde cum ſe interficere. uellet: ĩ pinum arborem fuit cõmutatus. Atys ĩ pinum

Affuit huic turbæ. Cypariſſus puer fuit formoſiſſimus: apollini gratus qui cum ceruum quẽ in deliciis habebat imprudens occidiſſet: tanto eſt affectus dolore: ut cum mori omnino uellet: in arborem cupreſſum ab apollinę fuerit cõmutatus. Metas imitata. Metarum ſimilis quæ ut cupreſſi: in acutum tendunt. Ab illo deo. ab apolline. nam apollo cum cithara & arcu pingebatr̃. Cypariſſus in cupſſũ

Carchæa arua. Sic quidẽ ſcribitur: ſed carthæa cum th aſpirato legendum uidetur. Nã carthæa una eſt ex quatuor urbibus Cææ inſulæ. in qua natus eſt cypariſſus: Principale autem pro deriuatiuo poſitum eſt. Gemmata monilia. Torques gẽmis ornati. Baccæ. margaritæ unioneſ.

Cææ gentis. Cæa inſula eſt. ægæi: Vnde cæus deriuatur. Quãlibet ignotis. Quantumlibet incognitis. Soliſq; uapore. ſignificat ſolem in cancro fuiſſe: quo tempore maximi excitantur æſtus. Frigus ducebat. Trahebat. capiebat.

Pro materiaq;. pqualitate rei perditæ doleret. Egeſto ſanguie. exhauſto. emiſſo. Sumptoq; rigore. Accepta duricie. Sidereum cælum. Sideribus ornatum. Lugebiſq; alios. Hoc ex romana conſuetudine dictum eſt. Nã ut ſeruius ſcribit: cupreſſi rami ante fores domus in qua eſſet cadauer: ponebantur: nequis per imprudentiam ingrediens pollueretur: unde illam inferis fuiſſe conſecratam dicunt: hoc eſt lachrymis & luctibus: uel quod cæſa nunq̃ reuireſcit. Dolẽtibus. Morte propinquorũ. Impulſas. percuſſas. Chordæ autem quæ fides latinæ dicuntur: muſicorum tantummodo ſunt inſtrumentorũ.

Diuerſa. Diuerſe. Nomẽ enim pro aduerbio poſitum eſt. Varios modos. Varios ſonos: ex quibus conſtat harmonia. Ab ioue muſa parens. Calliopen muſam ſibi matrem inuocat orpheus. Cedunt Iouis omnia regno: Omnia inquit Iouis potentiæ ſubiiciuntur. Eſt autem parẽtheſis cãm cõtinens cur ab Ioue ſit inchoãdũ.

Plectro grauiore. Stilo grauiore. quali bella deſcribi ſolent. Eſt autem plectrũ inſtrumẽtum muſicũ qui latie pecten appellatur: quo chordæ pcutiũtur. απο του πληττειν. hoc ẽ a percutiendo declinatũ. Gigantes. gigantoma chian. hoc eſt gigantũ pugnam. Phlægræis cãpis. ubi fulminibus gigantes fuere cõfecti. Phlagræi uero campi & in Thracia & in cãpania & in Theſſalia fuiſſe ſcribuntur. Leuiore lyra. Humiliori ſtilo amoribus conuenienti. Inconceſſis ignibus. Nefandis amoribus. Ea autem orpheus canit in mulieꝝ odium atque contemptũ. Phrygii ganymedis. Troiani. Nam ganymedes trois Dardanoꝝ regis fuit filius: qui admiranda pulchritudine Iouem ĩ ſui amorem pellexit: a quo in aquilam mutato raptus: ac ſibi mẽſæ miniſter adhibitus perhibetur. Quod quidẽ idcirco fingitur quod Iupiter aut p legionem ganymedẽ rapuit cuius inſigne erat Aquila. aut nauis in qua fuit impoſitus tutelam habuit in aquila figuratam ut lactantius expõit. Niſi quæ portat ſua fulmina terræ. Periphraſis eſt aquilæ. quæ fulmina ioui ſubminiſtrare dicitur. Hoc autem idcirco fingit: quod ſola ex auibus aquila fulmine nõ tangitur. Iliaden. ili nepotem. In uita Iunõe. Cõtra uoluntatem iunonis quæ egre ferebat ganymedẽ propter pulchritudinem tantopere ab Ioue amari. Te quoq amyclide. Hyacinthus puer fuit formoſſimus ab apollie amatus: a quo cum forte diſco in aerem iacto ſic percuſſus eẽt: ut uiuere non poſſet: in florem ſui nominis fuit conuerſus: in quem etiam aiax cõmutatus dicitᷣ fuiſſe. Amyclide. p amiclæ. Patronymicũ po ſuit pro poſſeſſiuo. Nã amiclae urbs ẽ Laconiæ Hyacinthi patria pueri adeo formoſi: ut Apollo illius amore captus e cælo deſcendere in terras ſuſtinuerit quo diutius pulchritudine ipſius frui poſſet. Cum uero ludere diſco cum illo cæpiſſet apollo: diſcuſq in aerem iactus ĩ pueri caput recidiſſet ipſumq interfeciſſet: in florem ſui nominis uoluntate Apollinis fuit commutatus.

Iuperit ĩ aquilã

Gany medis raptus

Hyacin thus in florem.

Meus genitor. Apollo. Nam Apollinis & calliopes muſæ filium ſe eſſe Orpheus ipſe teſtatᷣ.

In medio orbe. Delphi urbs eſt phocidis apollinis oraculo clariſſima: q̃ a geographis in medio terrarum orbe eſſe perhibetur. Eurotã. Fluuius eſt laconiæ eurotas. Immunitam ſparten. Sine muris. Virtute enim non muris lacedæmonii urbẽ ſuam tutabantur. Immemor ipſe ſui. ſuæ diuinitatis. Aſſuetudine. Conſuetudine.

Iamq fere medius titam. Meridiẽ fuiſſe ſignificat. Actæ. Preteritæ noctis. Vtrinq & a præterita & a ueniente nocte. Lati diſci. Nam diſcus & latus eſt & rotundus lapis: quem in aerem iacientes ſe exercebant. Recidit in ſolidam lõgo poſt tempore. Emphaſis eſt. qua itelligimus diſcum longe in aerem fuiſſe iactum. Cito nãq in terram cecidiſſet: niſi in altum iactus fuiſſet.

Et exhibuit. oſtendit. Artẽ. Nã ita emittebatᷣ: ut in gyrum ſe uoluẽs caderet in terrã. Tænarides. tænarius Hyacinthus lacõ. a tænaro laconiæ pmõtorio. Subiecit. Surſum iecit. Aeq. tm̃. Erat imedicabile Vulnus. Cauſa cur nil ar-

Carmina noſtra moue. iouis eſt mihi ſepe ptãs
Dicta. prius cecini plectro grauiore gigantes:
Sparſaq phlægræis uictricia fulmina campis:
Nunc opus eſt leuiore lyra: puerosq canamus
Dilectos ſuperis: inconceſſiſq puellas
Ignibus attonitas meruiſſe libidine pœnam.
Rex ſupeꝝ phrygii quõdam ganymedis amore
Arſit: & inuentum eſt aliquid: quod iupiter eſſe:
Quam quod erat mallet. nulla tamen alite uerti
Dignatur: niſi quæ porcat ſua fulmina terræ.
Nec mora. percuſſo mendacibus aere pennis
Arripit iliaden: qui nunc quoq pocula miſcet:
Inuitaq ioui nectar iunõne miniſtrat:
Te quoq amyclide poſuiſſet in æthere phœbus:
Triſtia ſi ſpatium ponendi fata dediſſent.
Qua licet æternus tamen es: quotienſq repellit
Ver hyemem: piſciq aries ſuccedit aquoſo:
Tu totiens oreris: uiridiq in ceſpite flores.
Te meus ante omnes genitor dilexit: & orbe
In medio poſiti caruerunt præſide delphi:
Dum deus eurotan: immunitamq frequentat
Sparten. nec citharæ: nec ſunt in honore ſagittæ:
Immemor ipſe ſui non retia ferre recuſat.
Non tenuiſſe canes. non per iuga montis iniqui
Ire comes: longaque alit aſſuetudine flammas.
Iamq fere medius titan uenientis: & actæ
Noctis erat: ſpatioq pari diſtabat utrinque
Corpora ueſte leuant: & ſucco pinguis oliuæ
Splendeſcunt: latique ineunt certamina diſci.
Quem prius aerias libratum phœbus in auras
Miſit: & oppoſitas diſiecit pondere nubes.
Recidit in ſolidam longo poſt tempore terram
Põdus: & exhibuit iunctam cum uiribus artem.
Protinus imprudens actuſque cupidine luſus
Tollere tænarides orbem properabat. at illum
Dura repercuſſo ſubiecit in aere tellus
In uultus iacinthe tuos. expalluit æque
Quã puer: ipſe deus: collapſoſq excipit artus:
Et modo te refouet. modo triſtia uulnera ſiccat.

Nũc animam admotis fugientẽ ſuſtinet herbis.
Nil proſunt artes. erat immedicabile uulnus.
Vt ſi quis uiolas riguoq papauera in horto:
Liliaq infringat fuluis hęrentia uirgis:
Marcida demittant ſubito caput illa grauatum:
Nec ſe ſuſtineant: ſpectentq cacumine terram:
Sic uultus moriens iacet: & defecta uigore
Ipſa ſibi eſt oneri ceruix: humeroq recumbit.
Laberis œbalide prima fraudate iuuenta:
Phœbus ait: uideoq tuum mea crimina uulnus.
Tu dolor es facinuſq meum. mea dextera leto
Inſcribenda tuo eſt. ego ſum tibi funeris auctor
Quæ mea culpa tamen? niſi ſi luſiſſe uocari
Culpa põt? niſi culpa poteſt & amaſſe uocari?
Atq utinam pro te uitam tecumq liceret
Reddere: quod quoniam fatali lege tenemur:
Semper eris mecum: memoriq hærebis in ore.
Te lyra pulſa manu. te carmina noſtra ſonabũt:
Floſq nouus ſcripto gemitus imitaberᷣ noſtros.
Tempus & illud erit: quo ſe fortiſſimus heros
Addat in hunc florem: folioq legatur eodem.
Talia dum uero memorantur apollinis ore:
Ecce cruor qui fuſus humi ſignauerat herbas:
Deſinit eſſe cruor: tyrioq nitentior oſtro
Flos oritur: formamq capit quam lilia ſi non
Purpureus color his. argenteus eſſet in illis.
Nõ ſatis hoc phœbo ẽ (is. n. fuit auctor honoris)
Ipſe ſuos gemitus foliis inſcribit. & αι αι
Flos habet inſcriptum: funeſtaq littera ducta ẽ.
Nec genuiſſe pudet ſparten hyacinthon honorq
Durat in hoc æui: celebrandaq more priorum
Annua prælata redeunt hyacinthia pompa.
At ſi forte roges fœcundam amathunta metallis
An genuiſſe uelit propœtidas: annuat ęque
Atq illos: gemino quõdam quibus aſpera cornu
Frons erat: unde etiam nomen traxere ceraſtę.
Ante fores horum ſtabat iouis hoſpitis ara
Lugubris ſceleris: quam ſi quis ſanguine tĩctam
Aduena uidiſſet: mactatos crederet illic
Lactentes uitulos amathuſiacaſq bidentes.
Hoſpes erat cæſus. ſacris offenſa nefandis
Ipſa ſuas urbes ophiuſiaque arua parabat
Deſerere alma uenuſ. ſed qd loca grata? qd urbeſ

tes prodeſſent. Vt ſi quis uiolas. q̃ facile defecerit hyacintus pulchris ſimilitudinibus poeta oſtẽdit. Defecta. derelicta. Oebalide. hic quoq patronymicum pro poſſeſſiuo poſitum eſt. nam oebalia urbs eſt laconiæ ab œbalo cõditore appellata. Quod quoniam fatali lege tenemur. Niſi ſubaudiatur. efficere non poſſum. imperfectus erit hic ſenſus. Dii autem cum natura ſint ĩmortales: nulla ratione uitam deponere poſſũt.

Scripto. litteris nam in hyacintho flore. αι. ſyllaba gemitum ſignificans bis in ſcripta uidetur.

Tametſi quidam aliter ſentientes putãteſq hya ſyllabas in hyacintho flore eſſe inſcriptas: manifeſte decipiantur. Fortiſſimus heros. aiax telamonius ut in tertiodecimo poeta narrat: in hyacithum fuit conuerſus. Folioq legatur eodem. nam in hyacinthi foliis: ut dixi: prima ſyllaba huius nominis. αιασ: inſcripta uidetur. Ethia. ſic quidem fere legitur. Sicq legendum eſſe quidã percipiunt: ſed apte falluntur: cum hia litteræ nullum gemitum præ ſe ferant. αι αι: uero q̃ uox eſt apte gemitus ſignificatiua legendum eſſe facile contenderim: q̃uis omnia quæ quidem mihi uidere contigit exemplaria refragentur. Funeſtaq littera. luctuoſæ litteræ quibus in funeribuſ utuntur. Ducta eſt. ſcripta eſt. Nam litteræ dũ ſcribuntur: duci proprie dicuntur. Hinc autem apte etiam colligitur. αι αι. legendum eſſe. Hæ enim eſt uox: qua etiamnum in funeribus & fletibus uti ſolemus. Hyacinthia. feſta in honorẽ hyacinthi pueri inſtituta. At ſi forte roges. Per compationem oſtendit Orpheus pueros formoſos & diis placuiſſe: & maximo ornamento ſuis fuiſſe ciuitatibus. puellas uero contra & diis perq̃ diſplicuiſſe & maximo ſuas urbes dedecore affeciſſe. nam propœtides quædam uenerem deam eſſe negare auſæ non minore ſunt odio ciuibus ſuis: q̃ ceraſtæ quidam: qui in ara hoſpites immolabant: quos ut uenus in iuuencos cõuertit: ita propætidas: & ſua corpora: primas pſtituere coegit: & in ſaxa cõmutauit. Fœcundã amathunta. amathus urbs eſt cypri ære abũdãſ. unde & cyprus ipſa amathuſia olim fuit uocata. eſt etiam urbs laconiæ. Annuat. nutu affirmet tam illas uelle genuiſſe q̃ eos ceraſtas: qui hoſpites immolando maximo ſibi dedecori fuerunt. Vnde etiam nomen traxere ceraſtæ. κερασ: Vnde ceraſtæ declinantur cornu dicitur. nam ĩ frõte duo cornua habebant: unde & cyprus ipſa ceraſtis a quibuſdam fuit appellata. Iouis hoſpitis. ξενιοσ a græcis appellatur: quod hoſpitiis pſit. unde Vergilius. Iupiter hoſpitibus nã te dare iura loquũtur. Lugubris ſceleris. luctuoſi ſceleris quo hoſpites decepti necabãtur. Amathuſiacas bidentes. Cyprias oues. Nam cyprus ut dixi: Amathuſia etiam fuit appellata. Ophiuſia arua. Cypria. alludit aũt poeta ad priſcũ illius inſulæ nomẽ. Ceraſtis nanq ẽt cognominata fuit a gñe quodã ſerpẽtis. uel quod mľta cornua hoc ẽ montiũ uertices habeat. ophiuſia uero ſerpẽtina poſſumus interpꝛtari.

Hyacin thia

Propœ tides in ſaxa

Ceraſtæ in tauros

Gens impia. Ceraſtarum. Fugæq;. exilii. Toruos. truces terribiles aſpectu. Sunt tamen obſcœnæ. Q uanuis inquit Ceraſtas in iuuencos conuerterit Venus: Propœtides tamen auſæ ſunt eam negare deā eē. Obſcœnæ. Turpes. Vulgaſſe. proſtituiſſe. Ceſſit. Receſſit. Pro quo. propter quā rem. Numinis ira. Veneris indignatione. Sanguiſq; induruit oris. Ita durus eſt factus ut nihil erubeſcerent. Paruo diſcrimie. Parua differentia. Lapideæ nāq; ſtatuæ uidebantur propœtidibus ſimiles. Verſæ. Fuerant ſubaudiatur.

Q uas quia pygmalion cuum. Pygmalion quidam flagitiis propetidum offenſus uitam cælibē exigere decreuit. ſed ex ebore uirginis ſimulacrum adeo fabre effinxit. ut pinde atq; ſi uiua eſſet: illius amore caperetur. Q uare uenerem orauit: ut ſibi talem concederet uxorē. Venus autem pluſq̄ petebatur: effecit. Nam ſtatuæ illi: quam in lecto pygmalion collocauerat: animam iſpirauit: nubilemq; ætatem donauit. ex īſperato igitur pygmaliō uoti compos factus ex ea Paphum ſuſtulit: a quo & inſula & urbs paphos fuit appellata. Sine coniuge cælebſ. Alterum ex altero pēdet.

Q ui enim uxore caret cælebs uiuit: & qui cælibem ducit uitam: uxorē non habet. cælebs autē dicitur. quaſi cæleſtem uitam agens. Thalami cōſorte. Vxore. Q ua fœmina naſci Nulla poteſt. Pulcherrimam fuiſſe illam ſtatuam intelligimus ut quæ ne a natura quidem poſſet ſuperari. Et ſi non obſtet reuerentia. Acute elegāter q; hoc dictum eſt. Nam uirgines bene educatæ præ pudore in uirorum conſpectu uix audēt ſe mouere. Ea igitur ſtatua non quod eburne eēt: ſed pudore quodam uirginibus inſito immobiliſ uidebatur. Ars adeo latet: ut uiua uideretur: nō ex ebore confecta. Arte ſua miratur. ſtatuā ſubaudiamus. Simulati corporis. In ſimilitudiem uirginis effecti. Nec adhuc ebur eſſe fatetur. q̄uis tangat ſtatuam eburneamq; eſſe ſentiat ſibi tamen eburneā eſſe perſuadere nō poteſt adeo uiua uidebatur. Inſidere. inherere. infigi ac ſubſidere ſic ut membra digitis cederent. Et metuit preſſos ueniat ne liuor in artus. Et timet īquit ne membra manu preſſa liuorem & nigra quædam ſigna concipiant. Liuor autē eſt illud: ſignū ſubnigrum quod in corpore percuſſo uideri ſolet: cui quoniam inuidorum color ſimilis ē: liuor pro inuidia ſæpe numero ponitur. Heliadum lachrymas. ſuccina: quæ e populis in quas ſorores phaethōtis cōuerſas fuiſſe narrauit poeta defluere dicuntur. Baccæ. uniones. Cōcha ſidonide. purpura tyria. Tota cypro. per totam cyprum. ueneri nanq; dicata eſt cyprus inſula ciliciæ ſyriæq; obiecta: quōdam nouem regnorum ſedes: uariis quidem nominibus appellata. nā & atamantida & ceraſtin. & aſpeliā. & amathuſam & macaran & Crypton & coliniam Plynius ſcribit fuiſſe appellatam. Cyprus autē dicta ē a cypro cinyre filia: uel a cypero flore uel ut aſtynomus ſcribit: quia priuſ cryptos appellata fuit eo quod ſæpenumero a mari fuit occultata: dein r littera abiecta cyptos uocata.

Eburnea ſtatua in uirginē

Peccauere meæ? quod dixit crimen in illis?
Exilio pœnam potius gens impia pendat
Vel nece: uel ſi quid medium eſt mortiſq; fugęq;.
Idq; quid eſſe poteſt: niſi uerſæ pœna figuræ?
Dum dubitat: quo mutet eoſ: ad cornua uultum
Flexit: & admonita eſt hęc illis poſſe relinqui:
Grandiaq; in toruos trāſformat mēbra iuuēcos.
Sunt tamen obſcœnæ uenerem ꝓpœtides auſæ
Eſſe negare deam: pro qua ſua numinis ira
Corpora cum forma primæ uulgaſſe feruntur.
Vtq; pudor ceſſit: ſanguiſq; induruit oris:
In rigidum paruo ſilicem diſcrimine uerſæ.
Q uas quia pygmalion euū per crimina agētes
Viderat: offenſus uitiis: quæ plurima menti
Fœminee natura dedit: ſine coniuge cælebs
Viuebat: thalamiq; diu conſorte carebat.
Interea niueum mira feliciter arte
Sculpſit ebur: formāq; dedit: qua fœmina naſci
Nulla poteſt: operiſq; ſui concepit amorem.
Virginis eſt uere facies: quam uiuere credas:
Et ſi non obſtet reuerentia: uelle moueri.
Ars adeo latet. arte ſua miratur: & haurit
Pectore pygmalion ſimulati corporis ignes.
Sepe manus operi temptantes admouet: an ſit
Corpus. an illud ebur. nec adhuc ebur eē fatetur.
Oſcula dat: reddiq; putat: loquiturq;: tenetq;.
Et credit tactis digitos inſidere membris.
Et metuit: preſſos ueniat ne liuor in artus.
Et modo blāditias adhibet. modo grata puellis
Munera fert illi conchas: tereteſq; lapillos:
Et paruas uolucres: & flores mille colorum
Lilia: perpictaſq; pilas: & ab arbore lapſas
Heliadū lachrymas: ornat quoq; ueſtibus artuſ.
Dat digitis gēmas. dat longo monilia collo.
Aure leues baccæ. redimicula pectore pendent.
Cuncta decēt. nec nuda minus formoſa uidetur.
Collocat hanc ſtratis concha ſidonide tinctis.
Appellatq; tori ſociam acclinataq; colla
Mollibus in plumis tanq̄ ſenſura reponit.
Feſta dies ueneris tota celeberrima cypro

Venerat: & blandis indute cornibus aurum
Conciderant ictæ niuea ceruice iuuencę:
Thuraq; fumabant: cum munere fūctus ad aras
Conſtitit: & timide. ſi dii dare cuncta poteſtis:
Sic coniunx opto: non auſus: eburnea uirgo:
Dicere pygamilion: ſimilis mea dixit eburnæ.
Senſit ut ipſa ſuis aderat uenus aurea feſtis:
Vota quid illa uelint: & amici nuīs omen
Flāma ter accenſa eſt: apicemq; per aera duxit.
Vt rediit: ſimulacra ſuæ petit ille puellæ:
Incumbenſq; toto dedit oſcula. uiſa tepere eſt.
Admouet os iterū. māibus quoq; pectora tēptat
Temptatum molleſcit ebur: poſitoq; rigore
Subſedit digitis: ceditq;: ut hymetia ſole
Cera remolleſcit: tractataq; pollice multas
Flectitur in facies: ipſoq; fit utilis uſu.
Dum ſtupet: & dubie gaudet: falliq; ueretur:
Rurſus amās: rurſuſq; māu ſua uota retractat.
Corpus erat. ſaliunt temptatę pollice uenæ.
Tum uero paphius pleniſſima concipit heros
Verba: quibus ueneri grates agit: oraq; tandem
Ore ſuo non falſa premit. data oſcula uirgo
Senſit: & erubuit: timidumque ad lumina lumē
Attollens pariter cum cęlo uidit amantem.
Coniugio quod fecit adeſt dea: iamque coactis
Cornibus in plenum nouies lunaribus orbem
Illa paphum genuit: de quo tenet inſula nomen.
Editus & ille eſt: qui ſi ſine prole fuiſſet:
Inter felices cinyras potuiſſet haberi.
Dira canam. procul hinc natæ. ꝓcul eſte parētes.
Aut mea ſi ueſtras mulcebunt carmina mentes:
Deſit in hac mihi parte fides. nec credite factum.
Vel ſi credetis: facti quoque credite pœnam.
Si tamen admiſſum ſinit hoc natura uideri:
Gentibus iſmariis & noſtro gratulor orbi.
Gratulor huic terræ: quod abeſt regionibuſ illis:
Quæ tantum genuere nefas. ſit diues amomo
Cinnamaq; coſtumque ſuam ſudataque ligno
Thura ferat: floreſque alios pachaica tellus:
Dum ferat & myrrhā. tanti noua non fuit arbor.
Ipſe negat nocuiſſe tibi ſua tęla cupido
Myrrha: faceſque ſuas a crimine uindicat iſto.
Stipite te ſtygio tumidiſq; afflauit echidnis,
E tribus una ſoror. ſcelus eſt odiſſe parentem.
Hic amor eſt odio maius ſcelus. undique lecti

Blandis cornibus. nō infeſtis: ſed mitibus. cornua autem uictimarum inaurari ſolebant. Munere. Sacrificio. Ad aras. Apud altaria. Venus aurea. pulchra. Et amici numinis omē Flāma ter accenſa eſt. ordo eſt. & flāma ter accenſa eſt omen amici & propicii numinis. Apicem. ſcintillam. Subſedit. cedit. Vt hymetia cera. hymetus atticæ mons eſt optimi mellis fertiliſſimus. Corpus erat. proprie dixit. nā corpus uiuum proprie uocatur. caro autem mortua: ut q̄ a cadendo ſit dicta. Saliunt. Mouētur. Paphius heros. Cyprius pygmalion. Verba pleniſſima. copioſiſſima. ornatiſſima. Ora non falſa. Veram faciem. De quo tenet inſula nomen. Nam cyprus dicta eſt etiā paphos a Papho pygmaliōis filio. Editus & ille eſt. Cinyras Pygmalionis filius Myrrham genuit: quæ nefando patris amore capta: nutricis opera cū eo inſcio cōcubuit: adonemq; cōcepit: quod cum reſciuiſſet pater: ſtricto enſe filiam perſequi cœpit. illa uero fugiens in arabiam uſq; peruenit: ubi longo errore feſſa deorum miſeratione in arborem ſui nominis fuit mutata. Inter felices. nam cypriorū rex fuit in primis potēs. Aut mea ſi ueſtras. Aut inquit ſi mea carmina uos delectabunt. nolite credere ea fuiſſe facta: quæ hoc loco ſcribentur de Myrrha cinyræ filia. Si tamen admiſſū. bene dubitat poeta an tantum ſceleris fuerit cōmiſſum. Nam contra naturam eſſe uidetur: ut liberi parenthes flagitioſe: ac uſq; ad coitū amēt.

Gentibus Iſmariis. Traciis. Noſtro orbi. Thraciæ. Nam orpheus thrax fuit. Abeſt. Remota eſt. Sit diues amomo. Amomum herba eſt ſuauiſſimi odoris non in arabia modo: ſed i ponto armeniaq; naſcens: ut Plynius ſcribit.

Cinnama. Cinnamum herba eſt medica: qua arabia felix maxime cōmendatur. Coſtumq; ſuam. coſtus frutex eſt grati odoris in arabia naſcens. Sudata thura. per ſudorem quodam modo emiſſa. Thurifera autē regio eſt Sabæa. Pāchaica tellus. panchæa regio apud ſabæos: in q̄ thuriferæ arbores naſcuntur. Vnde Vergilius. Totaq; thuriferis pāchaia pinguis ariſtis. Tāti noua non fuit arbor: ut pater cū filia coire debuerit. Vindicat. liberat. E tribus una ſoror. una ex tribus furiis Tiſiphōe Alectoue aut megæra. Vndiq; lecti proceres. Electi pricipes.

Papho

Myrrha ī arborem

Ad thalami certamen. Ad nuptias tuas certati petēdas aduenit. Dū non ſit ex omnibus unuſ. Hoc eſt uno patre excepto quem uis ex omnibus elige. Si tamen hoc ſcelus eſt. Myrrha amore uicta dubitat an ſit nefas cū patre coire. Init pecudes. Cum pecudibus coit. Nam inire cum accuſatiuo iunctum animal ſignificante coire ſignificat. Felices quibus iſta licent. Ex nimio ardore iſta prouenit exclamatio: q̄ Myrrha & brutorum uitam commendat & ciuilem deteſtatur ut difficilem & duram. Inuida iura. Quæ humano generi inuidere uidentur: ne is quæ a natura permittuntur: frui poſſit. Negant. Prohibent. Gentes tamen eſſe feruntur. Hi ſunt troglodytę uariæq; Aethiopum natiões: q & Vxores habent cōmunes & brutorum more uiuunt.

Spes interdictæ Legibus prohibitæ. Remittit. permittit. Cinyræ concumbere poſſem. cū cynira. græca enim loquendi eſt figura. Nunc quia iam meus eſt. pater. Non eſt meus. nō poteſt eſſe meus maritus. Eſt mihi proximitas. cōſanguinitas ipſa mihi obeſt. Malus. ardor. turpis amor. Amātem. me ſubaudiamus. Si nil cōceditur ultra. coitum innuit. hoc eſt ſi mihi cū eo concumbere non licet: quæ eſt ultima amoriſ linea. Vltra autem. ſeipſam increpat myrrha: quod coire cū patre affectet: quo quidem modo & iura conſanguinitatis & nomina confunderētur. Nam filia id quod eſt nefandiſſimum: & matris pellex eſſet & adultera patris. Eſſet præterea filiorum & ſoror & mater: quod penitus conſanguinitatis nomina cōfundit. Sacro angue. execrandis anguibus & uiperis. Crinitas ſorores. Eumenidas. furias. Se autem ipſam myrrha repræhendit: quāuis ab alio increpari uideatur.

Velle puta. Te ſubintelligamus. non patrem: ut quidam. Res ipſa. rei turpitudo. Memormoris. Iuris & honeſti. Similis furor eſſet in illo. Vt quid iura uelint obliuiſceretur. Nominibus dictis. Expoſitis procorū nominibus. Tepido rore. Tepidis lachrymis.

Te cupiunt proceres: totoq; oriente iuuentus
Ad thalami certamen adeſt. ex omnibus unum
Elige myrrha uirū: dū non ſit ex omnibus unus.
Illa quidem ſentit: fœdoq; repugnat amori.
Et ſecum. quo mente feror? quid molior inquit?
Dii precor & pietas ſacrataq; iura parentum
Hoc prohibete nefas: ſceleriq; reſiſtite noſtro:
Si tamē hoc ſcelus ē. ſed enim damnare negatur
Hanc uenerē pietas: coeuntq; animalia nullo
Cętera delicto. nec habetur turpe iuuencæ
Ferre patrem tergo. fit equo ſua filia coniunx.
Quaſq; creauit: init pecudes caper: ipſaq; cuius
Semine concepta eſt: ex illo concipit ales.
Felices quibus iſta licent. humana malignas
Cura dedit leges: & quod natura remittit:
Inuida iura negant. gentes tamen eſſe feruntur:
In quibus & nato genitrix: & nata parenti
Iungitur: & pietas geminato creſcit amore.
Me miſeram: q̄ non naſci mihi contigit illic:
Fortunaq; loci lædor. quid in iſta reuoluor?
Spes interdictæ diſcedite. dignus amari
Ille: ſed ut pater eſt. ergo ſi filia magni
Non eſſem cinyræ: cinyræ concumbere poſſem?
Nūc qui iā meus eſt: non eſt meus. ipſaq; dāno
Eſt mihi proximitas. aliena potentior eſſem.
Ire libet procul hinc: patriæq; relinquere fines:
Dū ſcelus effugiam. retinet malus ardor amātē:
Vt præſens ſpectem cinyram: tangāq; loquarq;
Oſculaq; admoueam: ſi nil conceditur ultra.
Vltra autem ſperare aliquid potes impia uirgo?
Et quod confundas & iura & nomina ſentis?
Tu ne eris & matris pellex: & adultera patris?
Tu ne ſoror nati? genitrixq; uocabere fratris?
Nec metues ſacro crinitas angue ſorores?
Quas facibus ſæuis oculos atq; ora petentes
Noxia corda uident? at tu dum corpore non es
Paſſa nefas: animo ne concipe: ne ue potentis
Concubitu uetito naturę pollue fœdus.
Velle puta. res ipſa uetat. pius ille: memorq;
Moris. & o uellem ſimilis furor eſſet in illo.
Dixerat. at cinyras: quem copia digna procorū
Quid faciat dubitare facit: ſcitatur ab ipſa
Nominibus dictis: cuius uelit eſſe mariti.
Illa ſilet primo: patriſq; in uultibus hærens
Aeſtuat: & tepido ſuffundit lumina rore.

Virginei cinyras hæc credens eſſe timoris:
Flere uetat: ſiccat que genas: atq; oſcula iungit.
Myrrha datis nimium gaudet: conſultaq; qualē
Optet habere uirum: ſimilem tibi dixit. at ille
Non intellectam uocem collaudat: & eſto
Tam pia ſemper ait. pietatis nomine dicto:
Demiſit uultus ſceleris ſibi conſcia uirgo.
Noctis erat medium: curaſq; & corpora ſomnuſ
Soluetat. at uirgo cinyreia peruigil igne
Carpitur indomito: furioſaq; uota retractat.
Et modo deſperat. modo uult tēptare: pudetq;.
Et cupit: & quid agat: non inuenit. utq; ſecuri
Saucia trabs ingens: ubi plaga nouiſſima reſtat:
Quo cadat ī dubio eſt: omniq; a parte timetur:
Sic animus uario labefactus uulnere nutat
Huc leuis atq; illuc: momentaq; ſumit utroq;.
Nec modus & reqes: niſi mors reperitur amoriſ.
Mors placet. erigitur: laqueoq; innectere fauces
Deſtinat. & zona ſummo de poſte reuincta
Care uale cinyra. cauſamq; intellige mortis:
Dixit: & aptabat pallenti uincula collo.
Murmura uerborum fidas nutricis ad aures
Perueniſſe ferunt limen ſeruantis alumnæ.
Surgit anus: reſeratq; fores: mortiſq; paratæ
Inſtrumenta uidens ſpatio conclamat eodem.
Seq; ferit: ſcinditq; ſinus: ereptaq; collo
Vincula dilaniat. tum denique flere uacauit.
Tū dare cōplexus: laqueique requirere cauſam.
Muta ſilet uirgo: terramq; immota tuetur.
Et deprenſa dolet tardæ conamina mortis.
Inſtat anus canoſq; ſuos & inania nudans
Vbera: per cunas alimentaq; prima precatur:
Vt ſibi cōmittat. quicquid dolet: illa rogantem
Auerſata gemit. certa eſt exquirere nutrix.
Nec ſolam ſpondere fidem. dic inquit: opemq;
Me ſine ferre tibi. non eſt mea pigra ſenectus.
Seu furor eſt: habeo quod carmīe ſanet & herbis.
Siue aliquis nocuit. magico luſtrabere ritu.
Ira deum ſiue eſt: ſacris placabimus iram.
Quid rear ulterius? certe fortuna domuſq;
Soſpes ab incurſu eſt. uiuūt genitrixq; paterque.
Myrrha patre audito ſuſpira duxit ab imo
Pectore. nec nutrix etiam nunc concipit ullum
Mente nefas: aliquemq; tamen præſentit amorē.
Propoſitiq; tenax: quodcūque eſt orat: ut ipſi

Hæc credēs. Signa ſubaudiamus. Datis. oſculis. Conſulta. interrogata. Non intellectā uocem. Figuram qua Myrrha ſe patris amore captam innuerat patri reſpondens ſe illi maritum ſimilem habere uelle. Demiſit uultus. Demiſit oculos in terram. Carpitur. cruciatur. Igne ī domito. Amore quem domare ac uicere nō poterat. Furioſa uota retractat. Furioſam cupiditatem cum patre coeundi reſumit & animo reuoluit. Eleganter autem ut omnia poeta exprimit puellæ amore ardentis cogitationes atq; affectus. Saucia. Percuſſa ſecuribus. Trabs ingēſ. Maxima arbor. Hc autem ſimilitudīe oſtēdit poeta quanta in ambiguitate foret aius Myrrhæ. Vbi plaga nouiſſima. Quando ultimus ictus reſtat. Quo cadat: In quam partem cadat: anteriorem an poſteriorem: dextram an ſiniſtram. Vario uulnere. Vario affectu. Vtroq;. in utranq; partem. Nec modus. finis ac terminus. Deſtinat. deliberat. Zona. Cingulo. De ſummo poſte. de ſummitate hoſtii. Reuincta religata. Care uale cinyra. amatorie myrrha cinyram nomine proprio appellat. Patris enim nomen odio habebat: ut quod ſibi eſſe impedimento putabat: ne optato concubitu potiretur.

Pallenti collo. hypallage ē. Ipſa enim myrrha palleſcens intelligitur. Seruantis. cuſtodientis.

Reſerat. Aperit. Scinditq; ſinus. ueſtium ſubaudiatur. id autem in magnis doloribus fieri cōſueuit. Tū deniq; flere uacauit. hoc eſt poſteaq̄ uincula dilaniauit: tum tādem flendi tempus habuit nutrix. Muta ſilet uirgo. Tanq̄ muta.

Tuetur. Aſpicit id quod indignantes dolenteſq; facere ſolent. Et deprēſa dolet tardæ conāina mortis: hoc ē myrrha dolet conatus mortis a nutrice deprehēſos fuiſſe & intellectos. Proprie autem minus honeſta deprehendi dicūtur.

Vt ſibi committat. Vt ſibi reuelet. Auerſata. Aſpernata cum quadam uultus auerſiōe. Nec ſolam ſpōdere fidem. Nec ſolam fidem promittere: ſed etiam opem & auxilium. Me ſine. me permitte. Seu furor eſt. inſanus amor. Siue aliquis nocuit. carminibus & incantationibus. Luſtrabere. purgaberis. Propoſitiq; tenax. In propoſito perſeuerans anus. Vt ipſi. Sibi in ſoluta diceretur oratione.

Furibunda.furenti ſimilis.uirginis autem amantis decorum pulchre ſeruat poeta. Solent enim quo uehe/
mentius quod appetunt uirgines amore captæ:eo magis diſſimulare. Inſtanti.nutrici ſubaudiatur. Et idiciũ
laquei.hoc eſt minatur ſe indicaturam patri:quod ſe ſuſpendere uoluerit myrrha. Et officium ſpondet. Au
xilium promittit. Obortis.ſubito natis. Et o dixit felicem coniuge matrem. Figurata oratione utitur myr/
rha:quo honeſtius amorem ſuum in patrem nutrici cõfiteatur.Et autem emphaſis : cum ex aliquo dicto la/
tens aliquid eruitur:ut apud Vergilium.Non licuit thalami expertem ſine crimie uitam Degere more feræ.
q̃q̃.n.ut ſcribit Quintilianus de matrimonio q̃
ritur Dido:tamen huc erupit eius affectus ut ſi/
ne thalamis uitam hominum non putet:ſed fera
rum.Hac uero figura ea ſignificare ſolemuſ:quæ
ſi aperte dicerentur minus decerent: turpiaq; ui
derentur. Hactenus. Locuta eſt ſubintelligatˋ.
Et gemuit.gemitum & ſuſpirium emiſit. Sen
ſit.n.hoc eſt cognouit nefandum myrrhæ amo/
rem.eſt autem parentheſis cauſam ſignificans.
Stetit hirta.erecta eſt. Addidit.Dixit. Excu
teret.expelleret.ex animo eiiceret. Diros amo
res.Tetros ac turpes. Scit ſe nõ falſa moneri.
Hoc eſt cognoſcit ea quæ a nutrice dicuntur eſſe
uera. Potiere tuo.hic eſt diſtinguendum. nam
nutrix non eſt auſa dicere parente impedita pu
dore. Numine.iureiurãdo. Feſta pie cereris.
theſmophoria a græcis ſacra cereris appellantˋ:
quæ quidẽ tanta caſtitate per decem dies:ut ſcri
bit Diodorus:celebrabantur : quantam inuenti
frumenti donum poſtulabat.Sacra autem cere/
ris cum Proſerpinæ ſacrificiis confudiſſe uidetˋ
poeta.cereri nanq; ſacrificabant priſci:decem/
q; dies feſtos agebant:cum ſemen in terrã iacta
batur:quibus quidem diebuſ conuiciis iinuicem
uti conſueuere.uti deæ dolor ex filiæ raptu con/
ceptus riſu ac uerborum ſcurrilitate mitigaretˋ.
Proſerpinæ uero meſſis tempore ſacra faciebãt:
quo quidem tempore coronas ſpiceas ex frugũ
primitiis deæ dicabant. Velatæ corpora.uela/
ta corpora habentes & tecta. Niuea ueſte. can
dida quali in ſacris cereris utebantur matronæ
ad ſignificandam animi puritatem. In uetitis.
inter uetita ac legibus prohibita. Male ſedula.
Ad malum ſtrenua. Quæſitis annis. A cini/
ra. Par ait eſt Myrrhæ. Aequalis & tot annos:
quot Myrrha eſt nata. Vicimus. Optinuimus
id quod tantope optas. Præſaga pectora. Ma/
lorum ſubaudiatur. Tanta eſt diſcordia mentis.
Vt ſimul & gauderet & mæreret Myrra.eſt aũt
acclamatio in myrrhæ leuitatem.

Indicet:& gremio lachrymantem tollit anili.
Atq; ita cõplectens infirmis membra lacertis:
Sẽſimus ĩquit amas:& ĩ hoc mea(pone timorẽ)
Sedulitas erit apta tibi.nec ſentiet unquam
Hoc pater.exiliit gremio furibunda torumq;
Ore premens deſcede precor:miſeroq; pudori
Parce ait:inſtanti deſcede:aut deſine dixit.
Quærere quid doleã.ſcelus ẽ:qd̃ ſcire laboras.
Horret anus:tremulaſq; manus anniſq; metuq;
Tẽdit:& ante pedes ſupplex procumbit alũnæ:
Et modo blanditur.modo ſi non conſcia fiat:
Terret:& indicium laquei cœptæq; minatur
Mortis:& officium commiſſo ſpondet amori.
Extulit illa caput:lachrymiſq; impleuit obortis
Pectora nutricis:conataq; ſepe fateri:
Sępe tenet uocem:pudibundaq; ueſtibus ora
Texit.& o dixit felicem coniuge matrem.
Hactenus:& gemuit:gelidos nutricis in artus
Oſſaq;(ſenſit enĩ)penetrat:tremor albaq; toto
Vertice canicies rigidis ſtetit hirta capillis.
Multaque ut excuteret diros:ſi poſſet:amores:
Addidit.at uirgo ſcit ſe non falſa moneri.
Certa mori tamen eſt:ſi non potiatur amore.
Viue ait hęc. potiere tuo. non auſa parente
Dicere conticuit:promiſſaque numine firmat.
Feſta piæ cereris celebrabant annua matres:
Illa quibus niuea uelatæ corpora ueſte
Primitias frugum dant ſpicea ferta ſuarum.
Perque nouem noctes uenerem tactuſque uiriles
In uetitis numerant.turba cinyreis in illa
Regis adeſt coniunx arcanaque ſacra frequẽtat.
Ergo legitima uacuus dum coniuge lectus:
Nacta grauẽ uino cinyrã male ſedula nutrix
Nomine mentito ueros exponit amores:
Et faciem laudat:quęſitis uirginis annis:
Par ait eſt myrrhæ:quã poſtq̃ adducere iuſſa eſt:
Vtque domum rediit:gaude mea dixit alumna:
Vicimus.infelix non toto pectore ſenſit
Letitiam uirgo.pręſagaque pectora mærent:
Sed tamen & gaudet.tanta eſt diſcordia mentis

Tempus erat quo cuncta ſilent : interque triones
Flexerat obliquo plauſtrum temone bootes.
Ad facinus uenit illa ſuum.fugit aurea cęlo
Luna.tegunt nigræ latitantia ſidera nubes.
Nox caret igne ſuo.primus tegis icare uultus:
Erigoneq; pio ſacrata parentis amore.
Ter pedis offenſi ſigno eſt reuocata.ter omen
Funereus bubo letali carmine fecit.
It tamẽ:& tenebræ minuũt noxq; atra pudorem.
Nutricíſque manum leua tenet.altera motu
Cęcum iter explorat.thalami iam limina tangit:
Iamq; fores aperit.iam ducitur intus.at illi
Poplite ſucciduo genua intremuere:fugitq;
Et color & ſanguis:animuſq; reliquit euntem.
Quoq; ſuo ꝓpior ſceleri ẽ:magis horret : & auſi
Pœnitet:& uellet non cognita poſſe reuerti.
Contantem longęua manu deducit:& alto
Admotam lecto cum traderet:accipe dixit:
Iſta tua eſt cinyra:deuotaq; pectora iunxit.
Accipit obſcœno genitor ſua uiſcera lecto:
Virgineoſq; metus leuat:hortaturq; timentem.
Forſitan ætatis quoque nomine filia dixit.
Dixit & illa pater:ſceleri ne nomina deſint.
Plena patris thalamis excedit : & impia diro
Semina fert utero:conceptaq; crimina portat.
Poſtera nox facinus geminat.nec finis in illa eſt.
Cũ tandem cinyras auidus cognoſcere amantem
Poſt tot concubitus:illato lumine uidit
Et ſcelus & natam:uerbiſque dolore retentis
Pendenti nitidum uagina deripit enſem.
Myrrha fugit : tenebriſq; & cæcæ munere noctis
Intercepta neci eſt:latoſque uagata per agros
Palmiferos arabas panchęaque rura reliquit.
Perque nouem errauit redeuntis cornua lunę:
Cum tandem terra requieuit feſſa ſabæa.
Vixque uteri portabat onus.tum neſcia uoti
Atque inter mortiſque metus & tedia uitæ
Eſt tales complexa preces.ſi qua patetis
Numina confeſſis:merui:nec triſte recuſo
Supplicium.ſed ne uiolem uiuoſq; ſuperſtes:
Mortuaq; extinctos:ambobus pellite regnis.
Mutatæq; mihi uitamque necemque negate.
Numen confeſſis aliquod patet.ultima certe
Vota ſuos habuere deos.nam crura loquentis
Terra ſuperuenit:ruptoſque obliqua ꝑ ungues

Tempus erat.intempeſtam noctem deſcribit
ac mediam:quæ quod cuncta ſileant: conticiniũ
uocatur. Inter triones. Stellæ ſunt ad polum ar
cticum triones qui a numero ſeptentriones uo/
cantur. Bootes. ſidus eſt qui & arctophilax ap
pellatur. Aurea luna.Pulchra & nitida. Side/
ra latitantia.Ne tantum ſcelus aſpicerent. Igne
ſuo.Propriis ſiderum luminibus. Primus tegis
icare uultus.ne tantum ſcelus aſpiceres.Icari au
tem erigoneſq; filiæ hiſtoria fuit nobis expoſita.
nam erigone in icarum patrem adeo pia fuit : ut
cum eum a ruſticis ĩteremptum comperiſſet mo
ri omnino decreuerit.ſed miſeratione deoꝝ am
bo inter ſidera fuere collocati. Ter pedis offen
ſi.ter.n.cum ad cubiculum patris duceretur pe/
des offendit : id quod eam a tanto ſcelere reuoca
re uidebatur. Funereus bubo.funeſtus.eſt autẽ
auis peſſimi ominis. Cæcum iter. Obſcurum.
Morem aũt exprimit in tenebris ambulantium.
Iam ducitur intus.aduerbium loci ꝓ aduerbio
ad locum eſt poſitum. Intro enim duci quis dici
tur. Poplite ſucciduo.qui cadenti ſimilis erat.
Eleganter autem exprimit geſtum timidæ uirgis
aliquid ſceleris aggreſſuræ. Magis horret.uali/
dius timet. Lõgæua.nutrix uetula. Deuota pe
ctora.deteſtata.execrata. Sua uiſcera.ſuam fili
am quam ex ſuis uiſceribus genuerat. Aetatis
nomine.ratione ætatis.Nam cinyras ſenex erat.
Ne nomina. pia & oĩ ueneratione digna ſubau
diantur. Plena patris.Semine ſubaudiatur.hoc
eſt grauida ex patre facta. Auidus cognoſcere.
Cupidus cognoſcendi. Deripit.Extrahit. In/
tercepta.erepta. Palmiferos arabas.apud quos
multæ palmæ naſcuntur. Panchæa rura.arabi/
ca.eſt enim panchaia regio arabiæ felicis. Per
nouem cornua.per nouẽ menſes. Terra ſabæa.
ſabæi populi ſunt arabiæ felicis:apud quos thus
myrrhaq; abunde naſcuntur. Neſcia uoti.quid
cuperet ignara. Eſt tales complexa preces.ap/
prehendit tales preces. Patetis confeſſis.hoc ẽ.
ſi exauditis confitentes ſua crimina. Ambobus
regnis.& uiuorum & mortuorum. Mutatæ mi
hi.transformatæ.Optat.n.ut ĩ aliam trãſmuteť
figuram ſic ut nequiuat neq; moriatur. Vlti/
ma uota.ultimæ preces. Suos deos.propicios.
o

Porrigitur.Protenditur.ꝓlongatur. Firmamina.firmamenta atq; fundamenta. Oſſaq; robur agunt.hoc eſt oſſa lignum efficiuntur:in lignumq; craſſius conuertuntur. In paruos digiti.Eunt ſubaudiatur.eſt.n.prozeugma. Duratur cortice pellis.hoc eſt.pellis in durum corticem cõmutatur. Grauem uteꝝ.grauidum. Nondum.n.pepererat. Obruerat.texerat.operuerat. Non tulit illa moram.hoc eſt.Non potuit expectare:ut cortex collum caputq; operiret:ſed creſcenti cortici caput ſũmittens occurrit faciemq; occultauit. Cum corpe.Cum carne. Venienti ligno.ſuccreſcenti. Subſedit.ſummiſit ſe. Flet tamen.hoc ad naturam arboris myrrhæ refert.ſponte nanq; ſudat:ut ſcribit Pli. etiam anteq̃ incidatur.guttæ aũt illæ quæ ex arbore cadunt:ſtactæ uocantur: quæ in omni myrrhæ genere optinẽt principatum.multa uero ſũt myrrhæ genera:de qbus copioſe plinius ſcribit.

Eſt honor & lachrymis.ꝓcium. At male conceptus. Adonis ex iceſto patris ac filiæ coitu natus in tãtam creuit pulchritudinem: ut eius amore uenus caperetur:quo cũ ut diutius eſſe poſſet: una cum illo uenationibus indulgebat:ꝓcipueq; fugacium animalium.Feras autem natura armatas uitabat: Adonimq; ut ſibi ab illis caueret admonebat.Ille uero gloriæ ſuauitate motus aprũ excipere auſus ab eo fuit interemptus . quod cũ uenus reſciuiſſet: in purpureum florem illum cõ mutauit. At male.ſcelerate. Exereret.egereret. Tendit.extendit.ac diſtentam reddit. Humet.Madeſcit. Verba puerpera.hoc eſt puerperio ꝓfutura. Arbor agit rimas.ſcinditur atq; aperitur. Onus uiuum.pueꝝ uiuum. Lachrymis parentis.periphraſis eſt myrrhæ quæ ab arbore ſtillat:guttatimq; cadit:ut lachrymare uideatur. Liuor quoq;.Inuidia.eximia aũt maxime ẽ facies:quæ ab inuidis quoq; laudatur. Amorum. Cupidinum qui nudi cũ pharetris pinguntur. Matris ignes.amores : furoreſq; Myrrhæ matris. Nãq; pharetratuſ.Cupido pharetra ornatus. Inſcius.Inuitus. Extanti arundine. extra pẽdenti ſagittã. Diſtrinxit.raſit.uulnerauit. Altius ſpecie. Altius q̃ uidebatur. Cythereia littora.Cythera inſula ẽ cum oppido antea porphyruſa appellata a pulchritudine marmorum quæ ibi effodiebantur:ut ſcribit Ariſtoteles:una ex cycladibus ueneri dicata:quod ĩ mari nata ad eã primum concha perueniſſe fertur.Dicta ſunt aũt Cythera a Cythero phœnicis filio. Paphõ Cyprum.Sed Cypri quoq; eſt urbs paphos ueneris templo nobilis. Piſcoſamq; gnidon.gnidos urbs eſt dorica:ubi ueneris & templum & ſimulachrum uiſebatur a Praxitele ſculptum tanta arte:ut quidam illius amore captus ſuſtinuerit intra ſacellum ꝑ noctem includi ac deæ ſimulacrum ita amplecti: ut ſpermate quoq; inquinaret.

Adonis in floré.

Porrigitur radix longi firmamina trunci:
Oſſaq; robur agunt: mediaq; manente medulla
Sanguis it in ſuccos. in magnos brachia ramos.
In paruos digiti. duratur cortice pellis.
Iamq; grauem creſcens uteꝝ præcinxerat arbor:
Pectoraque obruerat: collumq; operire parabat.
Non tulit illa moram: uenientiq; obuia ligno
Subſedit: merſitq; ſuos in cortice uultus.
Quæ q̃q̃ amiſit ueteres cum corpore ſenſus:
Flet tamen: & tepidæ manant ex arbore guttæ.
Eſt honor & lachrymis: ſtillataq; cortice myrrha
Nomen herile tenet: nulloq; tacebitur æuo.
At male conceptus ſub robore creuerat infans:
Quærebatq; uiam: qua ſe genitrice relicta
Exereret. media grauidus tumet arbore uenter.
Tẽdit onus matrẽ. neq; habẽt ſua uerba dolores.
Nec lucina poteſt parientis uoce uocari.
Nitenti tamen eſt ſimilis: curuataq; crebros
Dat gemitus arbor: lachrymiſq; cadẽtibus hũet.
Conſtitit ad ramos mitis lucina dolentes:
Admouitque manus: & uerba puerpera dixit.
Arbor agit rimas: & ſciſſo cortice uiuum
Reddit onus. uagitq; puer: quẽ mollibus herbis
Naiades impoſitum lachrymis unxere parentis.
Laudaret faciem liuor quoq;. qualia nanq;
Corpora nudorum tabula pinguntur amorum:
Talis erat: ſed ne faciat diſcrimina cultus:
Aut huic adde leues: aut illis deme pharetras.
Labitur occulte: fallitque uolatilis ætas:
Et nihil eſt annis uelocius. ille ſorore
Natus auoq; ſuo: qui conditus arbore nuper.
Nuper erat genitus. mõ formoſiſſimus infans:
Iam iuuenis. iam uir. iam ſe formoſior ipſo eſt.
Iam placet & ueneri: matriſque ulciſcitur ignes.
Nãque pharetratus dum dat puer oſcula matri:
Inſcius extanti diſtrinxit arundine pectus.
Læſa manu natum dea repulit. altius actum
Vulnus erat ſpecie: primoque fefellerat ipſam.
Capta uiri forma non iam cythereia curat
Littora. non alto repetit paphõ æquore cinctam.

Piſcoſamq; gnidõ grauidãq; amathũta metallis:
Abſtinet & cælo. cælo prefertur adonis.
Hũc tenet. huic comes ẽ. aſſuetaq; ſemꝑ ĩ umbra
Indulgere ſibi: formamque augere colendo.
Per iuga. per ſiluas. dumos & ſaxa uagatur
Vſq; genu ueſtem ritu ſuccincta dianæ.
Hortaturque canes: tuteque animalia prædę:
Aut pronos lepores: aut celſum in cornua ceruũ:
Aut agitat damas. at fortibus abſtinet apris.
Raptoreſq; lupos armatoſq; unguibus urſos
Vitat: & armenti ſaturatos cæde leones.
Te quoq; ut hos timeas: ſi quid ꝓdeſſe monẽdo
Poſſet: adoni monet. fortiſq; fugacibus eſto
Inquit. in audaces non eſt audacia tuta.
Parce meo iuuenis temerarius eſſe periclo:
Ne ue feras: quibus arma dedit natura: laceſſe.
Stet tibi ne magno tua gloria. non mouet ętas:
Nec facies: nec quæ uenerem mouere: leones:
Setigeroſque ſues: oculoſq; animoſq; ferarum.
Fulmen habent acres in aduncis dentibus apri.
Impetus eſt fuluis: & uaſta leonibus ira.
Inuiſumq; mihi genus eſt. quæ cauſa roganti:
Dicam ait: & ueteris monſtrum mirabile culpæ.
Sed labor inſolitus iam me laſſauit: & ecce
Opportuna ſua blanditur populus umbra:
Datque torum ceſpes. libet hac requiſcere tecum.
Et requieuit humo: preſſitq; & gramen & ipſum.
Inque ſinu iuuenis poſita ceruice recliuis
Sic ait: ac mediis interſerit oſcula uerbis:
Forſitan audieras aliquam certamine curſus
Veloces ſuperaſſe uiros. non fabula rumor
Ille fuit. ſuperabat enim. nec dicere poſſis
Laude pedum formæ ne bono pręſtantior eſſet.
Scitanti deus huic de coniuge. coniuge dixit
Nil opus eſt atalanta tibi. fuge coniugis uſum:
Nec tamen effugies: teque ipſa uiua carebis.
Territa ſorte dei per opacas innuba ſiluas
Viuit: & inſtantem turbam uiolenta procorum
Conditione fugat. nec ſum potienda: niſi inquit
Victa prius curſu. pedibus contendite mecum.
Pręmia ueloci coniunx thalamiq; dabuntur.
Mors precium tardis. ea lex certaminis eſto.
Illa quidem immitis. ſed tanta potentia formæ.
Venit ad hanc legem temeraria turba procorum.
Sederat hippomenes curſus ſpectator iniqui:

Grauidamq; amathuncha : amathus urbs fuit Cypri ærifodinis abundans: propter quod poeta illam metallis grauidam uocat. Cælo præfertur Adonis.Lepida emphaſis: ex qua colligitur q̃ formoſus fuerit Adonis. Succincta ueſtem. Succinctam & ſubtractam uſq; ad genua ueſtem habens. Aut pronos lepores . In caput inclinatos.crura nanq; anteriora habent breuiora. Fugacibus.aduerſus fugaces feras. Parce eſſe.Noli eſſe. Nec quæ uenerem mouere.hoc ẽ.ætas. forma.pulchritudo:quibus ego mota ſum:nihil feras mouent. Animos ferarum.Iram & rabiẽ ferarum. Fulmen habent.Sic.n.omnia proterunt apri dentibus : ut fulmen illis ineſſe uideatur. Opportuna.cõmoda. Et ipſum Adonin. Illum.n.ſedere coegit. Poſita ceruice.Repoſito capite. Recliuis.Reclinata. Interſerit.iterponit. Forſitã audieras . Atalanta Schœnei regis filia:cum oraculum de marito conſuluiſſet:reſpõſum accepit ipſi non opus eſſe marito.Cum uero & perniciſſima & formoſiſſima eſſet : a multis uxor petebatur.Ipſa uero ne eoſ prorſus aſpernari uideretur:edixit: ſe nulli alii nupturam quã a quo curſu foret ſuperata.Quod ſiquẽ ipſa ſuperaret:illum iri interfectum. Cum autem iam multos peremiſſet:Hippomenes Macarei filius ac Neptuni nepos uirginis amore captus in certamen cum ea deſcendit: ac Veneris ope quam inuocauerat : puellam ſuperauit.Sed cũ uoti cõpos Veneri nihil gratiarũ egiſſet Hippomenes: dea irata ſic illum in libidinem cõcitauit : ut in ſacello matri deum dicato cum atalanta concumbere coactus ſit. Quo flagitio mater deum indignata & Hippomenem in leonem & atalantam ĩ leænã conuertit atq; currui ſuo ſubiecit. Aliquã Quandam in ſoluta diceremus oratione. Nõ fabula rumor ille fuit.Ille rumor non fuit falſus.

Scitanti.roganti:ut ſciret. Deus.apollo. Sorte.oraclo.reſpõſo. Teq; ipſa uiua carebis.hoc eſt.Tua forma adhuc uiua priuaberis. Nã ĩ leænam fuit trãſfigurata. Innuba.Innupta.Virgo.

Procoꝝ.Iuuenũ ipſam uxorẽ petentiũ. Cõditione fugat. Duram illis proponendo cõditionem a petendis ſuis nuptiis deterret. Potiẽda. Habenda. Pedibus contendite mecum. Curſu mecum certate. Illa quidem immitis.Crudeliſ.

Sed tanta potentia formæ.acclamatio:qua ꝓcorum temeritas excuſatur.

Atalanta in leænam
Hippomenes in leoné

Et petitur cuiquam. Affectui & indignatiōi ſer-
uit illa particula &. Indignatur enim Hippome-
nes quod quiſq̄ ſe tanto periculo exponat gratia
illius habendæ uxoris. Poſito uelamine. Depo
ſita ueſte. Culpaui. accuſaui. dānaui. Cōcipit
ignem. In amorem incidit. Et nequis iuuenum.
Amore nanq; atalantæ Captus Hippomenes ti-
mebat nequis ante ſe uictor euaderet. Inuidiā-
que timet. Ne inuidia ſibi ſit impedimento: quo
minus atalāta potiaẽ: Hippomenes metuit. Paſ
ſu alite. ueloci curſu. Exigit. Cogitat. Scythica
ſagitta: uelociſſima. Scythæ nanq; plurimum ſa
gittādo ualēt. Aonio iuueni. Hippomeni Bœo
tio. Decoris. Pulchritudīs. Refert. retrofert.
Exponit autem poeta: quo modo curſus ipſe ata
lantæ pulchritudinem augeret. Talaria. alata
erant calciamēta. Genualia. genuum tegmina:
& ornamēta. Haud aliter. non aliter inquit can
didum atalantæ corpus ruborem contraxerat: q̄
cū auleū purpureū in dealbatis atriis extentū ſo
let umbra rubicūda parietes inficere. Dat. Tri
buit parieti. Inficit. efficit & immitit. Hoſpes.
hippomenes. Decurſa nouiſſima meta eſt. ad
ultimam metam decurſum eſt. Eſt autem partici
pium contra grammatices rationem formatū de
curſa. Penduntq;. perſoluunt. dant. Ex fœde-
re. ex lege. Facilem titulum. gloriā facile par-
tam. Mecum confer. mecum te compone. Po
tentem. uoti compotem. A tanto. a tam gene-
roſo. Nanq; mihi genitor. Maiores ſuos recen
ſet hippomenes: ut ſua generoſitate atalantæ ani
mum ad ſe amandum pelliciat. a Neptuno nāq;
originem ducit. Nec uirtus citra genus eſt. hoc
eſt. a uirtute maiorꝫ nō degenero. Seu uincar.
Dilemato colligit Hippomenes atalantam ſecū
certare debere. Schœneia. atalāta Schœnei re
gis filia. Molli uultu. miti ac manſueto. Quis
deus formoſis iniquus. hoc eſt. Quis deus pul-
chris & formoſis inimicus hunc perdere cupit: iu
betq; per caræ uitæ periculum meas querere nu
ptias? Diſcrimine. periculo. Non ſum me iu-
dice tanti. Vt tam formoſus iuuenis debeat peri
re. Nec forma tangor. nec pulchritudine moue
or. Sed qđ puer adhuc ē. Subaudiaẽ tāgor. Et
mens interrita leti. quæ nullo mortis timore ter- *(choeneia Ata-)*
retur. Ab æquorea origine. a neptuno æquoriſ *(nta)*
deo. Dum licet hoſpes abi. Dū potes: recede o
ꝑegrine. ē aūt apoſtrophe ad hippomenen: quē
etſi amice admonere uidetur atalanta: ne ſecum
currendo certet: ſecum tamen ipſa hæc loquitur.

Et petitur cuiq̄ per tanta pericula coniunx?
Dixerat: ac nimios iuuenum dānarat amores.
Vt faciem & poſito corpus uelamine uidit:
Quale meum uel quale tuum: ſi fœmina fias:
Obſtupuit: tollenſq; manus ignoſcite dixit:
Quos modo culpaui. nōdū mihi præmia nota:
Quę peteretis erant. laudando concipit ignem.
Et nequis iuuenum currat uelocius optat:
Inuidiamq; timet. ſed cur certaminis huius
Intemptata mihi fortuna relinquitur inquit?
Audentes deus ipſe iuuat. dum talia ſecum
Exigit hippomenes: paſſu uolat alite uirgo.
Quæ q̄q̄ ſcythica non ſegnius ire ſagitta
Aonio uiſa eſt iuueni: tamen ille decoris
Mirator magis eſt: & curſus facit ipſe decorem.
Aura refert ablata citis talaria plantis.
Tergaque iactantur crines per eburnea: quęque
Poplitibus ſuberant picto genualia limbo:
Inq; puellari corpus candore ruborem
Traxerat: haud aliter: quā cum ſuper atria uelū
Candida purpureū ſimilē dat: & inficit umbrā.
Dū notat hæc hoſpes: decurſa nouiſſima meta ē:
Et tegitur feſta uictrix atalanta corona.
Dant gemitū uicti: penduntq; ex fœdere pœnas.
Non tamen euentu iuuenum deterritus horum
Conſtitit in medio: uultuque in uirgine fixo:
Quid facilem titulum ſuperando quęris inertes?
Mecum confer ait. ſeu me fortuna potentem
Fecerit: a tanto non indignabere uinci.
Nanq; mihi genitor macareus. acheſtius illi.
Eſt neptunus auus. ꝓnepos ego regis aquarum.
Nec uirtus citra genus eſt. ſeu uincar: habebis
Hippomene uicto magnum & memorabile no-
Talia dicentem molli ſchœneia uultu (men.
Aſpicit: & dubitat ſuperari an uincere malit.
Atq; ita. quis deus hunc formoſis dixit iniquus
Perdere uult? caræq; iubet diſcrimine uitæ
Coniugium petere hoc? non ſum me iudice tāti.
Nec forma tangor. poterā tamen hac quoq; tāgi.
Sed qđ adhuc puer ē. nō me mouet ipſe: ſed ętas.
Quid? q; ineſt uirtus: & mens interrita leti?
Quid? q; ab æquorea nūeratur origine quartus?
Quid? q; amat: tantiq; putat cōnubia noſtra:
Vt pereat: ſi me ſors illi dura negarit?
Dū licet hoſpes abi: thalamoſq; relinque cruētos.

Coniugium crudele meum eſt. tibi nubere nulla
Nollet: & optari potes a ſapiente puella.
Cur tamen eſt mihi cura tui tot iā ante ꝑemptis?
Viderit. interea quoniam tot cæde procorum
Admonitus non eſt: agiturq; in tædia uitæ.
Occidet hic igitur: uoluit quia uiuere mecum?
Indignāq; necem precium patietur amoris?
Non erit inuidiæ uictoria noſtra ferenda.
Sed non culpa mea eſt. utinam deſiſtere uelles.
At quoniam es demens: utinam uelocior eſſes:
Ah q̄ uirgineus puerili uultus in ore eſt.
Ah miſer hippomene. nollem tibi uiſa fuiſſem:
Viuere dignus eras. q; ſi felicior eſſem:
Nec mihi coniugium fata importuna negarent:
Vnus eras cum quo ſociare cubilia uellem.
Dixerat utq; rudis primoq; cupidine tacta
Quod facit ignorans amat: & nō ſentit amorem.
Iam ſolitos poſcunt curſus populuſq; paterq;:
Cum me ſollicita proles neptunia uoce
Inuocat hippomenes. cythereia comprecor auſis
Adſit ait noſtris: & quos dedit adiuuet ignes.
Detulit aura preces ad me non inuida blandas:
Motaq; ſū: fateor. nec opis mora longa dabatur:
Eſt ager: indigenæ damaſcenum nomine dicunt:
Telluris cypriæ pars optima: quam mihi priſci
Sacrauere ſenes: templiſq; accedere dotem
Hanc iuſſere meis. medio nitet arbor in aruo
Fulua comā. fuluo ramis crepitantibus auro.
Hinc tria forte mea ueniens decerpta ferebam
Aurea poma manu: nulliq; uidenda niſi ipſi.
Hippomenen adii. docuiq; quis uſus in illis.
Signa tubæ dederant: cum carcere pronus uterq;
Emicat: & ſummam celeri pede libat harenam:
Poſſe putes illos ſicco freta radere paſſu:
Et ſegetiſ canæ ſtantes percurrere ariſtas.
Adiiciunt animos iuueni clamorq; fauorq;
Verbaq; dicentum. nunc nunc incūbere tempus.
Hippomene propera. nunc uiribus utere totis.
Pelle moram. uinces. dubium macareius heros
Gaudeat an uirgo magis his ſchœneia dictis.
O quotiens cum iam poſſet tranſire: morata eſt.
Spectatoſq; diu uultus inuita reliquit.
Aridus a laſſo ueniebat anhelitus ore:
Metaq; erat longe: tum deniq; de tribus unū
Fœtibus arboreis proles neptunia miſit.

Tibi nubere nulla nollet: hoc eſt. omnis uirgo
tibi nubere cupiet. Viderit. hippomenes ſubau
diatur. Hæc. n. ſecum cogitans loquitur atalanta
Hippomenis pulchritudine tacta. Agiturq; in
tædia uitæ. qa illū uiuere tedet. Occidet hic igi
tur. nunc atalanta colligit hippomenē indignum
eſſe qui pereat. Non erit inuidiæ. hoc eſt. inui-
dia uictoriam noſtram ꝑferre non poterit. Ah
q̄ uirgineus. uirgini conueniens. Miſeretur autē
hippomenis atalanta & ætate & pulchritudine il
lius mota. Fata importuna. Difficilia quæ exo
rari non poſſunt. Cum quo ſociare cubilia uel-
lem. cui nubere uellem. Illi nanq; ſociari cubilia
dicuntur qui una dormiunt. Rudis. imperita a
moris. Primo cupidine. Amore. Tacta. per-
cuſſa. Proles neptūia. hippomenes neptuni ꝓ-
nepos. Quos dedit. quos mihi iniecit. Ignes.
amores. Aura non inuida. uentus benignus &
hippomeni fauens. Nec opis mora lōga daba
tur. nec longa auxilii mora mihi concedebatur:
cū ipſum ilico oporteret inire curſum. Eſt ager.
topographia: Hoc eſt loci deſcriptio. Deſcribit
.n. agrū noīe Damaſcenum: unde uenus tria au
rea poma quæ Hippomeni tradidit: ſe ſumpſiſſe
ait. Indigenæ. inde geniti homines. Damaſce-
num nomine dicunt: quem ſubaudiamus: ut in-
telligamus quem ꝓprio nomine damaſcenū uo
cant. nam eſt etiam ager Damaſcenus a Dama-
ſco urbe Syriæ declinatus. Accedere. adiungi. Ager
Iuſſere. Voluere. Decreuere. Nitet. ſplendet. Dama-
Fulua comā. fuluas & aureas frondes habēs. ſcenus.
Aurea nāq; mala ferebat. Hinc. illinc. ex agro
Damaſceno. Decerpta. accepta. Proprie autē
decerpi & poma & frondes & roſæ dr̄. Quis
uſus. quæ utilitas. Dederant. fecerant. Carce-
re abuſiue ꝑ carceribus. Carcer nanq; eſt locus
ubi ſeruantur rei a coercēdo dictus. Carceres aūt
ſunt funes illi qui pretenduntur equis curſuris: ut
una omnes emittantur. Pronus uterq; emicat.
Exilit. habitū autē exprimit poeta ualociter cur
rentium. Libat. leuiter tāgit. Poſſe putes illoſ.
Hiperbole poetica: qua ſūma hippomenis atalā
tæq; uelocitas declaratur. Sic Vergilius de camil
la. Illa uel intactæ ſegetis ꝑ ſūma uolaret Grami
na: nec teneras curſu læſiſſet ariſtas. Vel mare ꝑ
medium fluctu ſuſpenſa tumenti. Ferret iter cele
res nec tingeret æquore plantas. Stātes ariſtaſ.
Erectas. Ariſtæ autem ab arendo ſunt dictæ qđ
primæ in ſpica areſcant. Incumbere tempus. In
cumbēdi. eſt enim græca figura. Macareius he
ros. Hippomenes Macarei filius. O quotiens.
Hinc quoq; colligit uenus Atalantam hippome
nis amore fuiſſe captam. Aridus anhelitus. Sic
cus ac difficilis: id quod ſignificat hippomenē laſ
ſum fuiſſe. Metaq; erat longe. Ad quam currē
tes peruenire debebant. Fœtibus arboreis. Pe
riphraſis eſt pomorum.

Aurũq́.aureum pomũ. Plauſu.eoꝝ qui hippomeni fauebant. Ceſſata tempora. quibus ipſa a curſu inſtituto ceſſauerat. eſt autẽ participiũ cõtra grãmatices rationem audacter a poeta declinatũ. Corrigit.reſarcit.reparat. Curſu.uelocitate curſus. Remorata.retenta.tardata.

Ades.auxilio ſis. Dea muneris auctor. Venus q̃ mihi hoc dediſti munus. Iecit iuuẽiliter. fortiter ut iuuenem decebat:per quod innuit eũ longe pomum iecisse.Impediiq́. curſum ſubaudiamus. Duxit ſua præmia uictor.Hippomenes inquit uictor duxit Atalantam uxorẽ. Cui thuris honorem ferret? Cui ſacrificaret thure.

Immemor.ingratus. Contẽptuq́ dolens.me eſſe contemptam ægre ferens. Spernenda.contemnenda. In ambos.contra ambos hippomenẽ & atalantã. Clarus echion.unus fuit ex Cadmi ſociis echion. Concita.cõmota.ſtimulata.

A numine noſtro.a noſtra potentia. Receſſus.locus ſeceſſui aptus. Natiuo.naturali. Hũc init.ingreditur.intrat. Temerat.uiolat. Probro.ſcelere.flagitio. Sacra.ſimulacra deorum.

Retorſerunt oculos.auerterunt oculos ne tantum ſcelus uiderent. Turrita mater.turribus ornata.nam cybele eadem cum tellure putatur eſſe. Sontes:nocentes hippomenẽ atq; atalantã.

Mergeret ſtygia unda.hoc ẽ ad inferos demitteret. Modo leuia.Pauloãte mollia ac ſine ullis pilis. In pectora totum pondus abit.leones.n. pectus reliquo corpore craſſius habent. Verrũtur.trahuntur. Iram uultus habet.facies leonũ præ ſe fert iram:Trucem nãq; habent aſpectũ.

Cybeleia frena. nam matris deum currũ a leonibus trahi fingunt poetæ.Quod non terga fugæ.Quod non fugit. Sed pugnæ pectora prebet. Sed repugnat ac reſiſtit. Dãnoſa duobus. & mihi & tibi. Iunctis cygnis.currus nanq; ueneris ab oloribus trahi fingitur. Sed ſtat monitis cõtraria uirtus. Sed fortitudo inqt Adonidis ueneris admonitiõibus eſt aduerſa. Suẽ.aprũ.

Obſtupuit uirgo:nitidiq; cupidine pomi
Declinat curſus:aurumq; uolubile tollit.
Prẹterit hippomenes.reſonãt ſpectacula plauſu.
Illa moram celeri ceſſataque tempora curſu
Corrigit atq; iterum iuuenem poſt terga reliquit.
Et rurſus pomi iactu remorata ſecundi
Conſequitur:tranſitq; uirum.pars ultima curſus
Reſtabat.nunc inquit ades dea muneris auctor:
Inque latus campi:quo tardius illa rediret
Iecit ab obliquo nitidum iuueniliter aurum.
An peteret uirgo uiſa eſt dubitare:coegi
Tollere & adieci ſublato pondera malo.
Impediiq; oneris pariter grauitate moraq;.
Ne ue meus ſermo curſu ſit tardior ipſo:
Præterrita eſt uirgo.duxit ſua prẹmia uictor.
Digna ne cui grates ageret? cui thuris honorem
Ferret adoni fui? nec grates immemor egit:
Nec mihi thura dedit. ſubitam cõuertor in iram.
Contemptuq; dolens: ne ſim ſpernenda futuris:
Exemplo caueo:meq; ipſam exhortor in ambos.
Templa deum matri:quæ quondã clarus echion
Fecerat ex uoto:nemoroſis abdita ſiluis
Tranſibant:& iter longum requieſcere ſuaſit.
Illic concubitus intempeſtiua cupido
Occupat hippomenẽ:& a numine cõcita noſtro.
Luminis exigui fuerat prope templa receſſus
Speluncẹ ſimilis natiuo pumice tectus.
Relligione ſacer priſca:quo multa ſacerdos
Lignea contulerat ueterum ſimulacra deorum.
Hunc init:& uetito temerat ſacraria probro.
Sacra retorſerunt oculos:turritaq; mater
An ſtygia ſontes dubitauit mergeret unda.
Pœna leuis uiſa eſt.ergo modo leuia fuluæ
Colla iubæ uelant. digiti curuantur in ungues.
Ex humeris armi fiunt.in pectora totum
Pondus abit. ſummæ cauda uerruntur harenẹ.
Iram uultus habet. ꝑ uerbis murmura reddunt.
Pro thalamis celebrant ſiluas. aliiſq; timendi
Dente premunt domito cybeleia fræna leones:
Hos tu care mihi cũq; his genus omne ferarum:
Quod nõ terga fugẹ: ſed pugnẹ pectora prẹbet:
Effuge:ne uirtus tua ſit damnoſa duobus.
Illa quidem monuit: iunctiſq; per aera cygnis
Carpit iter. ſed ſtat monitis contraria uirtus.
Forte ſuem latebris ueſtigia certa ſecuti

Currũ ueneris cygni uehũt

Exciuere.Excitarunt. Iuuenis cynireius.Adonis cinyræ filius. Pando roſtro.recuruo. Et tuta petentem. Loca ſubintelligamus. Trux aper.terribilis. Abdidit.abſcondidit. Moribundum.morientem. Rupit.dilaniauit.lacerauit. Et indignis percuſſit.Indigne. Nomen nanq; pro aduerbio poſitum eſt. Et non tamen. ordo eſt.& tamen omnia non erunt ueſtri iuris.Illa autem &; copula affectui ſeruit. Luctus monumenta.Signa.memoria.eſt autem apoſtrophe ad adonim. Annua ſimulamina.ſimulacra.nam ſingulis quibuſq; annis ſacra in adonis honorem celebrabantur:in quibus adonis plãgebatur:ac luctus ueneris referebatur. An tibi quondam.Mynthe nympha fuit: quam plutonis pellicem fabulæ tradunt extitiſſe. Eam cũ proſerpina dolo circũueniſſet:in hortenſem mẽtam fuiſſe tranſfiguratam:quam pleriq; hedyoſmon uocant.Eſt & mons prope pylum cognomine mynthes iuxta quẽ plutonis quoq; eſt templum. Nobis erit inuidiæ.in nos inuidiam concitabit. Perlucida bulla.tranſlucida: quæ ex aq̃ naſci ſolet ſtatimq; euaneſcere.bulla autem ſpiritu ex aqua excitatur rotunda figura: quæ quoniam cito diſſoluitur:ueriſſimum illud ſumptum eſt puerbium.Quo humanæ uitæ breuitas fragilitaſq; deſignat̃.Homo bulla. Inde fit bullare: quod eſt bullas facere. Vnde Pli.bullantem urinam uocat bullas emittentem.bulla etiam eſt ornamentum pectoris ingenuoꝝ quidem aureũ. Libertinoꝝ uero ſcorteum:ut copioſe Macrobius ſcribit. Plena hora.ꝑfecta. Concolor.Eiuſdẽ cũ ſanguĩe coloris.eſt.n.purpureus. In Anemonen aũt adonin fuiſſe conuerſum innuere uidetur:cuius flos:ut inquit Plinius:nunq̃ ſe aperit niſi uento ſpirante:unde & nomen accepit. Punica.quæ & mala granata dicuntur. Qui ꝑſtãt omnia uenti.ſecundum phyſicam rationem hoc dictum eſt.Nam uenti rerum omnium generationis cauſa eſſe perhibentur.

Mynthe in herbã

Exciuere canes:ſiluiſq; exire parantem
Fixerat oliquo iuuenis cinyreius ictu.
Protinus excuſſit pando uenabula roſtro
Sanguine tincta ſuo: trepidũq; & tuta petentem
Trux aper inſequitur: totoſq; ſub inguine dentes
Abdidit:& fulua moribundum ſtrauit harena.
Vecta leui curru medias cytherea per auras
Cypron olorinis nondum peruenerat alis.
Agnouit longe gemitum morientis:& albas
Flexit aues illuc.utq; æthere uidit ab alto
Exanimem inq; ſuo iactantem ſanguine corpus:
Deſiliit:pariterq; ſinum pariterq; capillos
Rupit:& indignis percuſſit pectora palmis.
Queſtaq; cum fatis: & non tamen omnia ueſtri
Iuris erunt:dixit.luctus monumenta manebunt
Semper adoni mei.repetitaq; mortis imago
Annua plangoris peraget ſimulamina noſtri.
At cruor in florem mutabitur. an tibi quondam
Fœmineos artus in olentes uertere mentas
Perſephone licuit? nobis cinyreius heros
Inuidiæ mutatus erit? ſic fata cruorem
Nectare odorato ſparſit:qui tactus ab illo
Iutumuit:ſic ut fuluo perlucida cælo
Surgere bulla ſolet.nec plena longior hora
Facta mora ẽ:cũ flos de ſanguine cõcolor ortus:
Qualem quẹ lento celant ſub cortice granum
Punica ferre ſolent. breuis eſt tamen uſus in illo
Nãq; male hẹrentem & nimia leuitate caducum.
Excutiunt iidem:qui preſtãt omnia uenti.

Vbi hoc uil me literat ĩuenisti

P. Ouidii naſonis metamorphoſeos liber.XI.

Armine dum tali ſiluas animoſq; ferarum
Threicius uates: & ſaxa ſequentia ducit:
Ecce nurus ciconum tectæ lymphata ferinis

Raphaelis Regii in undecimum Metamorphoſeos Ouidii librum enarrationes.

Armine dum tali. Orpheus thracias mulieres aſpernatus:ut diximus:in ſe eaꝝ odium contraxit. Quare cũ bacchi ſacra celebrarent:ipſum in ferarum cœtu canentem aſpexerunt: ac impetu facto dilacerarunt:caputq; ac lyram ĩ Hebrum fluuium cõiecerunt. Quæ ad inſulam leſbon uſq; delata cum eſſent: ſerpẽs Orphei caput dilaniaturus ab apolline in ſaxum fuit cõuerſus.Primũ itaq; Orphei cædem poeta deſcribit.deinde ſerpentis in ſaxum tranſmutationẽ. Threicius uates. Orpheus Thracius. Ducit.Delectat. Ducere nanq; interdum ſignificat delectare: ut Nonius ſcribit.Cicero de finibus bonorum & malorum.fabellarumq; auditione ducunt̃. Animoſque ferarum.Senſus.neq; enim feræ animos habere dicuntur: niſi poeta ad ueritatem potius alludat: ut ĩtelligamus ferorum hominum animos ab Orpheo fuiſſe excultos: id qđ Oratius apte his uerſibus ſcribit. Siluestres homines ſacer interpreſq; deorum:Cædibus & uictu fœdo deterruit Orpheus.Dictus ob hoc lenire tigres rapidoſq; leones. Ecce nurus ciconum.Repentinus baccharum impetus illa particula ecce ſignificatur. cicones autem populi ſunt thraciæ ad Hebrum habitantes. Tumuli de uertice:de montis ſummitate. Lymphata pectora.furentia. Ferinis uelleribus.Ferarum pellibus.

Orphei cædes.

ꝑflant. legerẽ ego.

Pectora uellcribus tumuli de uertice cernunt
Orphea percuſſis ſociantem carmina neruis.
E quibus una leues iactato crine per auras
En ait. en hic eſt noſtri contemptor. & haſtam
Vatis apollinei uocalia miſit in ora.
Quæ foliis præſuta notam ſine uulnere fecit.
Alterius telum lapis eſt: qui miſſus in ipſo
Aere concentu uictus uociſq; lyræq; eſt.
Ac ueluti ſupplex pro tam furialibus auſis
Ante pedes iacuit. ſed enim temeraria creſcunt
Bella: moduſq; abiit: inſanaq; regnat erinnys:
Cunctaq; tela forent cantu mollita. ſed ingens
Clamor: & inflato berecynthia tibia cornu:
Tympanaq; & plauſus: & bacchei ululatus
Obſtrepuere ſono citharæ. tum deniq; ſaxa
Non exauditi rubuerunt ſanguine uatis.
Ac primum attonitas etiam nunc uoce canentis
Innumeras uolucres angueſq; agmenq; ferarum
Mænades orphei titulum rapuere theatri.
Inde cruentatis uertuntur in orphea dextris:
Et coeunt: ut aues: ſi quando luce uagantem
Noctis auem cernunt. ſtructoq; utrinq; theatro
Vt matutina ceruus periturus harena
Præda canũ eſt: uatẽq; petunt: & fronde uirentes
Coniiciunt thyrſos non hæc in munera factos.
Hæ glebas. illæ direptos arbore ramos.
Pars torquent ſilices. neu deſint tela furori:
Forte boues preſſo ſubigebant uomere terram:
Nec procul hinc multo fructum ſudore parantes
Dura lacertoſi fodiebant arua coloni:
Agmine qui uiſo fugiunt: operiſq; relinquunt
Arma ſui. uacuoſq; iacent diſperſa per agros
Sarculaq; & raſtri graueſq; longiq; ligones:
Quæ poſtq̃ rapuere feræ: cornuq; minaces
Diuulſere boues: ad uatis fata recurrunt:
Tendentemq; manus: atq; illo tempore primum
Irrita dicentem: nec quicq̃ uoce mouentem
Sacrilegæ perimũt: perq; os (proh iupiter) illud
Auditum ſaxis: intellectumq; ferarum
Senſibus in uentos anima exhalata receſſit.
Te mæſtæ uolucres orpheu. te turba ferarum,
Te rigidi ſilices. tua carmina ſæpe ſecutæ
Fleuerunt ſiluæ. poſitis te frondibus arbos
Tonſa comas luxit. lachrymis quoq; flumĩa di(cũt
Increuiſſe ſuis: obſcuraq; carbaſa pullo

En ait en hic eſt. Conduplicatio indignatiõi cõueniens: tametſi hoc aduerbium en fere indignationi ſeruiat. Apollinei uatis. Orphei Apollinis filii. Vocalia ora. optimam uocem emittentia. Præſuta. præfixa tecta. Nam haſtæ baccharũ quæ thyrſi dicunt: pampinis hederaq; cooperiebãtur. Notam. ſignum. Ac ueluti ſupplex. tanq̃ ueniam petiturus. Ante pedes. Orphei.

Concentu. harmonia. Eſt autem pulchra poetæ phantaſia: qua ſignificatur: quanta uis ſit muſici cantus. Bella baccharum furores bella uocat poeta. Inſana erinnis. Ab effectu q̃d furia homines inſanos furioſoſq; reddit. Mollita. Mitigata ſic ut orpheo nunq̃ nocere potuiſſent. Berecynthia tibia. qua ĩ ſacris cybeles primum uſi fuere. berecynthus autem phrygiæ mons eſt & ciuitas matri deum dicata. Obſtrepuere ſono cithare. Contra Citharæ ſonum ſtrepuerũt. Attonitas. Stupefactas ſuauitate cantus orphei. Mænades. bacchæ ἀπὸ τοῦ μαίνεσθαι hoc ẽ a furendo dictæ. Titulum. gloriam. Orphei theatri. Spectaculi ab orpheo congregati. Eſt autem adiectiuum orphei. Alii triumphi legũt: intelliguntq; agmen illud ferarum a bacchis raptũ in titulum & gloriam triumphi de orpheo acti.

Et coeunt. Congregantur. conueniũt. Noctis auem. noctuam. Structo utrinq; theatro. Spectaculo. eſt autẽ amphiteatri piphraſis. Matutina harena. hoc ẽ. Matutino tempore in harena. Quod enim eſt tẽporis: attribuit loco. Vna aũt omnes bacchas in orpheum impetum feciſſe his ſimilitudinibus oſtendit poeta. Petunt. Aggrediuntur. inuadũt. Hæc in munera. ad hos uſus.

Torquent. iaciunt. Subigebant. arabant. Lacertoſi. Magna & ualida brachia habẽtes. Fructum. frumentum. Agmine. baccharum furentium. Arma inſtrumenta. Diuulſere. dilacerauere. Feræ. crudeles. Ad uatis fata. ad orphei mortem. Irrita. Vana uerba: quæ bacchas nihil cõmouebant. Proh iupiter. exclamatio poetæ doloris ac cõmiſeratiõis plena. Exhalata. emiſſa. In uentos eorum ſequitur opinionem qui animam uentum eſſe putant. Te mæſtæ. apoſtrophe ad orpheũ q̃rimoniæ ac cõmiſerationis plena. Obſcura. carbaſa. pullas ac nigras ueſtes.

Flumen populare. fluuium patrium. Hebrus enĩ thraciæ fluuius eſt. Methymnææ leſbi. methymna urbs ẽ leſbi optimo uino inſignis dicta a methymne macaris filia ac lepydni uxore. unde methymnæus deriuatur. leſbos autem inſula eſt clariſſima: quã nunc mitylenen a nomine urbis uocant. Ferus anguis. crudelis: q̃ illius uatis caput uiolare ſuſtineret: cuius cãtu ſerpentes quoq; ſæpius delectati eſſent. Inhiat diuellere. Appetit ore aperto dilacerare. Hymniferos uultus. q hymnos ĩ deorum fere ſingulos cõpoſuerãt. Vmbra ſubit terras. umbra Orphei inferos petit. eorum aũt opinionem ſecutus uidetur poeta: qui hominem ex tribus conſtare aiunt: corpore. anima. & umbra: quorũ corpus terræ: anima cælo. umbra inferis reddit. Hic. illic. Apud inferos. Spaciãtur. Deãbulant. Nõ impune tamẽ. Thraciæ mulieres quæ orphei cædi interfuerunt: omnes a Baccho cædem orphei ægre ferente in uarias arbores fuere conuerſæ.

Naiades & dryades: paſſoſq; habuere capillos:
Membra iacẽt diuerſa locis. caput hæbre lyrãq;
Excipis: & mirum: medio dum labitur amne:
Flebile neſcio quid queritur lyra. flebile lingua
Murmurat exanimis. reſpondent flebile ripæ.
Iamq; mare iuectæ flumen populare relinquũt.
Et methymnææ potiuntur littore leſbi.
Hic ferus expoſito peregrinis anguis harenis
Obſtitit: & ſparſos ſtillanti rore capillos
Lambit: & hymniferos inhiat diuellere uultus.
Tandẽ phœbus adeſt: morſuſq; inferre parãtem
Arcet: & in lapidem rictus ſerpentis apertos
Congelat: & patulos: ut erant: indurat hiatus.
Vmbra ſubit terras: & quę loca uiderat ante
Cuncta recognoſcit: quærenſq; per arua piorum
Inuenit eurydicen: cupidiſq; amplectitur ulnis.
Hic modo cõiunctis ſpatiantur paſſibus ambo.
Nunc præcedẽtem ſequitur. nunc præuius anteit:
Euridicenq; ſuam iam tuto reſpicit orpheus.
Non impune tamen ſcelus hoc ſinit eſſe lyæus:
Amiſſoq; dolens ſacrorum uate ſuorum
Protinus in ſiluis matres ædonidas omnes:
Quæ uidere nefas: torta radice ligauit.
Quippe pedũ digitos in quantũ eſt quęq; ſecuta
Traxit. & in ſolidam detruſit acumine terram.
Vtq; ſuũ laqueis: quos callidus abdidit auceps:
Crus ubi commiſit uolucris: ſenſitq; teneri:
Plangitur: ac trepidans aſtringit uincula motu:
Sic quęcunq; ſolo defixa cohæſerat harum
Externata fugam fruſtra temptabat. at illam
Lenta tenet radix: exultantemq; coercet.
Dũq; ubi ſunt digiti. dũ pes. dũ petit: & ungueſ:
Aſpicit in teretes lignum ſuccedere ſuras.
Et conata femur mærenti plangere dextra:
Robora percuſſit. pectus quoq; robora fiunt:
Robora ſunt humeri. longos quoq; brachia uera
Eſſe putes ramos: & non fallere putando.
Nec ſatis hoc baccho ẽ: ipſos quoq; dſerit agroſ:
Cũq; choro meliore ſui uineta tymoli.
Pactoloнq; petit. quanuis non aureus illo

Vate ſuorum ſacrorum: nam Orpheus in bacchum pulcherrimos ſcripſerat hymnos. Alludere autem ad id poeta uidetur quod ſcribit Diodorus Cerimonias a Dionyſo repertas cum ad orgia quedã orpheus addidiſſet: Orpheia a poſteris fuiſſe appellata. Matres ædonidas. mulieres thracias: Aedones nanq; populi ſunt thraciæ. Plãgitur. percutitur a ſeipſa. Ac trepidãs quanto nanq; magis trepidant tanto magis uinculo aſtringuntur aues. Externata. Conſternata. perterrefacta. Lenta. flexibilis. Coercet. cõtinet. Exultantem. exultare uolentem. Dũq; ubi ſunt digiti. ordo eſt. Dum petit & quærit: ubi ſunt digiti. Succedere. ſuccreſcere. Mærenti dextra. Hypallage eſt: ipſa nanq; mærens ĩtelligitur. Et non fallare putando. Non decipiare ſi putes. Re. n. uera rãi erant. Nec ſatis hoc baccho eſt. midas rex phrygiæ cum ſilenum a ruſticis captum ſibiq; traditũ baccho reddidiſſet: iuſſus eſt a deo ut quicquid uellet peteret. Ille petiit ut quicquid corpore ſuo tangeret: aurum fieret. Id illi conceſſit Bacchus: q̃uis inutile ipſi futurũ uidebat. Cum uero panis quoq; ac uinum in aurum uerterentur: fameq; perire cœpiſſet: tandẽ cognouit ſtolidus ſe damnoſa petiiſſe: bacchum itaq; rogauit: ut & peccato ueniam daret & munus datum irritum faceret. bacchus autẽ illi mãdauit: ut ad fontem pactoli pergeret: ſeq; totum in eo lauaret. quod cum feciſſet: uis illa aurum efficiendi quicquid tangeret in fluuium trãſiuit. unde etiam harenas aureas efficere memoratur.

Ipſos agros. thraciæ. Cũq; choro meliore. Quam fuerant thraciæ ille mulieres: q̃ Orpheum trucidarunt. Sui tymoli. a ſe amati. Eſt enĩ tymolus qui & tmulus dicitur. mons lydiæ optimi uini fertilis: ut ĩ ſuperioribus quoq; diximus. Neq; eſt ſpondaicus uerſus cum tymolus etiam triſyllabũ ſit nomen non ſolũ biſyllabũ. Pactoloнq;. Pactolus fluuius eſt lydiæ aureis harenis notiſſimus.

Anguis in ſaxũ

Thraciæ mulieres ĩ arboreſ

Pacto lus

Tempore:nec caris erat inuidioſus harenis
Hũc aſſueta cohors ſatyri bacchæq; frequẽtant.
At ſilenus abeſt.titubantem anniſq; meroq;
Ruricolæ cepere phryges:uinctumq; coronis
Ad regem duxere midam:cui thracius orpheus
Orgia tradiderat cum cæcropio eumolpo:
Qui ſimul agnouit ſocium comitẽq; ſacrorum:
Hoſpitis aduentu feſtum genialiter egit
Per bis quinq; dies:& iunctas ordine noctes.
Et iam ſtellarum ſublime coegerat agmen
Lucifer undecimus:lydos cum lætus in agros
Rex uenit:& iuueni ſilenum reddit alumno.
Huic deus optanti gratum:ſed inutile fecit
Muneris arbitrium gaudens altore recepto.
Ille male uſurus donis ait.effice quicquid
Corpore contigero fuluum uertatur in aurum.
Annuit optatis:nocituraq; munera ſoluit
Liber:& indoluit quod non meliora petiſſet:
Lætus abit:gaudetq; malo berecynthius heros.
Pollicitiq; fidem tangendo ſingula temptat.
Vixq; ſibi credens:non alta fronde uirentem
Ilice detraxit uirgam:uirga aurea facta eſt.
Tollit humo ſaxum:ſaxum quoq; palluit auro.
Contigit & glebam:contactu gleba potenti
Maſſa fit.arentes cereris decerpſit ariſtas:
Aurea meſſis erat.dẽptum tenet arbore pomũ.
Heſperides donaſſe putes.ſi poſtibus altis
Admouit digitos:poſtes radiare uidentur.
Ille etiam liquidis palmas ubi lauerat undis:
Vnda fluens palmis danaen eludere poſſit.
Vix ſpes ipſe ſuas animo capit aurea fingens
Omnia.gaudenti menſas poſuere miniſtri
Extructas dapibus:nec toſtæ frugis egentes.
Tum uero ſiue ille ſua cerealia dextra
Munera contigerat:cerealia dona rigebant:
Siue dapes auido conuellere dente parabat:
Lamina fulua dapes admoto dente premebat.
Miſcuerat puris auctorem muneris undis:
Fuſile per rictus aurum fluitare uideres.
Attonitus nouitate mali diueſq; miſerq;
Effugere optat opes:& quæ modo uouerat odit.
Copia nulla famem releuat.ſitis arida guttur
Vrit:& inuiſo meritus torquetur ab auro:
Ad cælumq; manus & ſplendida brachia tollens
Da ueniam lenæe pater.peccauimus inquit.

Caris harenis.Prætioſis. Frequentant.Celebrant. Titubantem.Vacillantem. Vinctum.Ligatum. Ad regem Midam. Midas Gordiæ Bubulci filius phrygiæ rex fuit ditiſſimus:eoq; fictus eſt omnia quæcunq; tangeret in aurum trãſmutare. de quo Herodotus ĩ prĩo multa ſcribit.

Orgia.Bacchi ſacrificia. Cũ cæcropio eumolpo.Eumolpus uates fuit Atheniẽſis Bacchi ſacerdoſ. Gẽialiter.uoluptuoſe ac læte. Lucifer ũdecimus.Lucifer ſtella eſt quæ adueniente die ultima deſinit lucere:eoq; a poetis alias ſtellas cogere congregareq; dicitur. Coegerat.Congregauerat.Significat autem undecimum diem aduenisſe. Sublime agmen ſtellarum. Sublimiũ & altarum ſtellarum multitudĩem.eſt enim hypallage. Lydos in Agros.In lydiam.Contra grãmatices autem ratiõem deriuatiuum nomẽ pauciores ꝗ̃ primitiuum ſyllabas habet. Iuueni alũno.Baccho. Altore.ſileno nutritore. Male uſurus.In ſuum malum & perniciem.paulum enim abſuit quĩ fame periret Midas. Annuit.Nutu conſenſit. Soluit.perſoluit.præſtitit. Berecyntius heros.Midas phrygius:a berecyntho phrygiæ oppido. Polliciti fidem.Promiſſi ueritatẽ.

Tacta a Mida in aurũ

Temptat.experitur. Non alta.ſed humili.Illud enim aduerbium non hoc loco ad uerbũ detraxit referri nõ poteſt:Sed uirgam ex non alta fronde decerptam fuiſſe oſtendit. Cereris.frumenti per metonymiã. Heſperides donaſſe putes.Scite.nam Heſperides hortos habuiſſe dicũtur aurea poma ferentes. Radiare.Fulgere.

Danaen eludere poſſit. Eleganter. Iupiter enĩ in guttas conuerſus aureas in ſinum danaes deſcendit.Sicq; illa eſt potitus. Vix ſpes ipſe ſuaſ animo capit. Nam maxima quæq; ſibi pollicebatur Midas. Poſuere.Appoſuere. Toſtæ frugis.periphraſis ẽ panis. Cerealia dona.panes.

Rigebant.duri fiebant.quippe qui ĩ aurum cõuertebantur. Conuellere.Mandare. Premebat.tegebat. Auctorem numeris. Bacchum ꝑ metonymian pro uino. Fuſile.liquidum ac fuſum & liquefactum. Diueſq;.quia auro abundabat. Miſerq;.quia auro frui non poterat.

Modo uouerat.uoto pauloante concupiuerat.

Torquetur.Cruciat͂. Meritus. Quia ꝑpter auariciam illud a baccho petierat. Lenæe pater.bacche.

Sed miſerere precor:ſpecioſoq; eripe damno.
Mite deum numen bacchus peccaſſe fatentem
Reſtituit:factiq; fide data munera ſoluit.
Neue male optato maneat circumlitus auro:
Vade ait ad magnis uicinum ſardibus amnem:
Perq; iugum ripæ labentibus obuius undis
Carpe uiam:donec uenias ad fluminis ortus.
Spumigeroq; tuum fonti:qua plurimus exit:
Subde caput.corpuſq; ſimul.ſimul elue crimen.
Rex iuſſæ ſuccedit aquæ.uis aurea tinxit
Flumen:& humano de corpore ceſſit in amnem.
Nunc quoq; iam ueteris percepto ſemine uenæ
Arua rigent auro madidis pallẽtia glebis.
Ille peroſus opes ſiluas & rura colebat:
Panaq; montanis habitantem ſemper in antris:
Pingue ſed ingenium manſit:nocituraq; ut ante
Rurſus erant domino ſtultę præcordia mentis.
Nam freta proſpiciens late riget arduus alto
Tmolus in aſcenſu:cliuoq; extenſus utroq;
Sardibus hinc.illinc paruis finitur hypæpis:
Pan ibi dum teneris iactat ſua carmia nymphis:
Et leue cerata modulatur arundine carmen:
Auſus apollineos præ ſe contemnere cantus:
Iudice ſub tmolo certamen uenit ad impar.
Monte ſuo ſenior iudex conſedit:& aures
Liberat arboribus.quercu coma cęrula tantum
Cingitur:& pendent:circũ caua tẽpora glandes.
Iſque deum pecoris ſpectans:in iudice dixit
Nulla mora eſt.calamis agreſtibus inſonat ille.
Barbaricoq; midan(aderat nam forte canenti)
Carmine deliniit.poſt hunc ſacer ora reſoluit.
Tmolus ad os phœbi.uultum ſua ſilua ſecuta ẽ.
Ille caput flauum lauro parnaſide uinctus:
Verrit humum tyrio ſaturata murice palla.
Diſtinctamq; lyram gemmis & dentibus indis
Suſtinet a leua.tenuit manus altera plectrum.
Artificis ſtatus ipſe fuit.tum ſtamina docto
Pollice ſollicitat.quorum dulcedine captus
Pana iubet tmolus citharæ ſummittere cannas.
Iudicium ſanctiq; placet ſententia montis
Omnibus.arguitur tamen:atq; iniuſta uocatur
Vnius ſermone midæ.nec delius aures
Humanam ſtolidas patitur retinere figuram.
Sed trahit in ſpatium:uilliſq; albentibus implet.
Inſtabileſq; illas facit:& dat poſſe moueri.

Specioſo dãno.quod pulchrũ & bonũ uidet͂:cum alioqui damnũ ſit & malũ. Mite deũ.Mitiſſimũ.Poſitiuũ ꝓſuperlatiuo eſt poſitũ. Facti fide.ob fidẽ quam præ ſe tulerat Silenum reſtituendo. Data munera ſoluit. Reſoluit & irrita fecit. Circumlitus.infectus. Male optato.Stulte ac pernitioſe petito. Magnis ſardibus.Sardis urbs eſt lydie crœſi regia. Ceſſit.tranſiuit.

Ille peroſus opes. Midas facultate auri efficiũdi quicquid tangeret liberatus opeſq; peroſus in ſyluis habitabat panaq; paſtorũ deum colebat. Qui cum phyſtula inuenta ſibi multum nymphis placere uideretur:auſus eſt apollinem ĩ certamen prouocare Tmolo montis deo iudice cõſtituto.Cum uero ſententia pro apolline lata omnibus placeret ſolus midas naturali ſtultitia ductus eam ut iniuſtam ĩprobauit.Quare apollo ĩdignatus aures illius in Aſininas conuertit:ꝗbuſ ipſius ſtoliditas indicaretur. Longiores nãq; aures ex phyſicorum ſentẽtia uecordiam præ ſe ferũt.cæterum midas aures aſininas thiaris purpureis occultauit:tonſoriq; mandauit ne uerbũ cuiꝗ̃ de illis faceret. Tonſor uero cum reticere non poſſet:in locum deſertum ſeceſſit:ibiq; foueæ factæ immurmurauit.Midam aures aſininas habere. deinde foueam terra repleuit. Arũdines autem eo in loco natæ uentoq; agitatæ eadem uerba hoc eſt:Midas rex aſininas aures habet:referebãt. Peroſus opes.odio habẽs opus quibus pene fame fuerat confectus. Pĩgue.tardum. Vt ante.quando optauit ut quicquid cõtingeret:aurum fieret. Nam freta proſpicienſ.Tmoli montis:deſcriptio. Paruis hypæpis.Hypæpa urbs eſt lydiæ ut diximuſ. Cærata.Cæra iuncta. Iudice ſub tmolo.Tmolus & mons & deus montis ipſius dicitur. Nam montes ut flumina deos ſuos habere dicũtur. Et aures liberat arboribus.Ab auribus arbores remouet.

Harẽa pactoli in aug̃

Midæ aures ĩ Aſininas

Deliniit.Blanditus ẽ. Sacer.Apollo. Reſoluit ora.Aperuit ora.& canere cœpit. Tmolus ad os phœbi.Se cõuertit ſubaudiẽdum. Ille caput flauũ uinctus.Flauum caput habens coronatum. Parnaſide.Parnaſia:qua parnaſus abũdat.Forma nãq; patronymica pro poſſeſſiua ẽ uſus poeta. Apollinis autẽ citharœdi habitũ deſcribit. Saturata.infecta bis tincta. Tyrio murice.Tyria purpura. Palla ãt ueſtis eſt muliebris ſyrma habens:qua & citharœdi utebãtur.

Tmolus

Verrit humum. Innuit Pallam Apollinis ſyrma habuiſſe quod per terrã trahebatur. Sic Horatius de tibicine loquens.Traxitq; uagus ꝑ pulpita ueſtem. Diſtinctamq;.ornatam. Dentibus indis.ebore. Stamina.chordas. Sollicitat tangit.ꝑcutit. Cãnas.Tibiã ex cãnis confectã Arguitur.Reprehenditur. Nec delius.Apollo. Aures ſtolidas.Oĩ carentes iudicio. Sed trahit in ſpatium.Protrahit producit ac lõgas efficit. Inſtabiles.mobiles.Et dat poſſe moueri.Concedit facultatem ſeipſas mouendi.

Lente gradiẽtis. Tarde eũtis. Purpureis Tiaris. Tiara qui & Tiaras dicitur tegmẽ eſt capitis regũ oriẽtis. Velare. Celare. occultare. Efferre ſub auras. Vulgare. Secedit. In locũ ſecretũ uadit. Voce parua. murmure. Hauſtæ. Effoſſæ. Regeſta. reiecta. Scrobibus opertis. Repleta fouea. Prodidit agricolam. Indicauit eum: qui illã effoderat terrã. Obruta uerba. Quæ talia fuerunt. Midas rex aſini aures hẽt. Dñiq; coarguit aures. hoc eſt. Midæ regis aures cõuincit eẽ aſininas. Vltus abit Tmolo. Apollo atq; neptunus cũ Laomedontẽ mœnia troiæ ædificantẽ uidiſſent: in humanã figurã conuerſi pacto auro ſe cito opus illud abſoluturos receperunt. Mœnibus uero perfectis cũ promiſſum aurum repoſcerent: a Laomedonte illo fraudati: qui iureiurando ſe nihil promiſiſſe affirmauit: tantam perfidiã inultam eſſe non pmiſerũt. Neptunus enim & diluuium immiſit: quo totus ager troianus eſt deuaſtatus: & heſionen filiam monſtro marino exponere Laodomẽtem coegit. Quam quidem cum hercules illac cum Argonautis tranſiẽs liberaſſet: ac promiſſis eqs a perfido rege fraudaretur: & Troiam expugnauit. & heſionen captam Thelamoni ſocio donauit. Nepheleidos helles. Nepheles filiæ. helle nanq; Athamantis & nepheles filia fuit ac ſoror phryxi: a qua in mari ſubmerſa helleſpontuſ fuit cognominatus. Latoius. Apollo Latonæ filiuſ. Dextera ſi. Sigeum & rhetæum promontoria ſunt troiæ notiſſia. Ara panopæo to. Sic quidẽ in exemplaribus legitur. ſed corrupte legi facile homeri carmine coarguitur. Nam ĩ. viii. Ilia. li. ſic ſcrib. de hac eadẽ ara ενθα πανομφαιω ζη νι ρεεσκον αχαιοι hoc ẽ. ubi Panomphæo Ioui ſacra faciebant achiui. Quare hic quoq; panomphæo legendum eſſe uel refragantibus exẽplaribus audacter contenderim. Panomphæus autem iupiter dictus eſt: ut exponit Euſta. uel q; omnium uoces audiat: uel quod omniũ uoce colatur. nã πὰν oẽ. ομφη uox dicitur. Suſcepta magna. Incœpta grandia. Stabat opus. erectũ erat. Inficiatur: negat. Nam inficiari & inficias ire negare eſt. Monſtro æquo. ceto. Vidicat. liberat. Dictos. pactoſ. promiſſos ex ſolis equorum ſemine progenitos. Bis periura mœnia. Nam primum Apollini atq; Neptuno ædificatis muris. Deĩde herculi pro liberata heſiona pacta præmia denegarat. Nec pars militiæ Telamon. Telamõ Aeaci filius ex heſiona Laomedontis filia Teucrum ſuſcepit. Nam coniuge peleus. Clarus erat diua. Peleus æaci filius ac Telamonis frater: nepoſq; Iouis ſolus ex hominibus deam uxorem ducere meruit. Cũ enim proteus Thetidi prædixiſſet: ipſam eſſe pariturã filiũ patre maiorem: Iupiter q̃uis eius amore captus: illo quidem abſtinuit coniugio. Nepoti autẽ Peleo mãdauit: ut illam duceret uxorẽ. Quare Peleus Thetida in ſpelunca quieſcẽtem fruſtra eſt amplexus. Nã dea cũ & in uolucrẽ & arborem cõuerſa a peleo nõ dimitteret: ĩ Tigridẽ ſe trãſfigurauit: cuius ſæuitia territus Peleus eã dimiſit Admõitus ãta Proteo: ut eã dormientẽ & uiclis ligaret: & q̃uis in mille uarias figuras conuer-

Cannæ uocales

Apollo Neptunus ĩ homines.

heſiõæ liberatio.

Cætera ſunt hominis. partem damnatur in unã.
Induiturq; aures lente gradientis aſelli.
Ille quidem celare cupit: turpiq; pudore
Tempora purpureis temptat uelare tiaris.
Sed ſolitus longos ferro reſecare capillos
Viderat hoc famulis: qui nec cũ prodere uiſum
Dedecus auderet: cupiens efferre ſub auras:
Nec poſſet reticere tamen: ſecedit: humumq;
Effodit: & domini quales aſpexerit aures:
Voce refert parua: terræq; immurmurat hauſtæ:
Indiciumq; ſuæ uocis tellure regeſta
Obruit: & ſcrobibus tacitus diſcedit opertis.
Creber arundinibus tremulis ibi ſurgere lucus
Cœpit: & ut primum pleno maturuit anno
Prodidit agricolam. leni nam motus ab auſtro
Obruta uerba refert: dominiq; coarguit aures.
Vltus abit tmolo: liquidumq; per aera uectus
Anguſtum citra pontum nepheleidos helles
Laomedonteis latoius aſtitit aruis.
Dextera ſigæi. rhœtæi leua profundi
Ara panomphæo uetus eſt ſacrata tonanti.
Inde nouæ primum moliri mœnia troiæ
Laomedonta uidet: ſuſceptaq; magna labore
Creſcere difficili: nec opes expoſcere paruas.
Cumq; tridentigero tumidi genitore profundi
Mortalem induitur formam. phrygiæq; tyrãno
Aedificant muros pacto pro mœnibus auro.
Stabat opus. precium rex inficiatur: & addit
Perfidiæ cumulum falſis periuria uerbis.
Non impune feres rector maris inquit: & omnes
Inclinauit aquas ad auaræ littora troiæ.
Inque freti formam terras conuertit: opeſq;
Abſtulit agricolis: & fluctibus obruit agros
Pœna neq; hæc ſatis eſt. regis quoq; filia monſtro
Poſcitur æquoreo: quã dura ad ſaxa reuinctam
Vindicat alcides: promiſſaq; munera dictoſ
Poſcit equos: tantiq; operis mercede negata
Bis periura capit ſuperatę mœnia troiæ.
Nec pars militię telamon ſine honore receſſit.
Heſioneq; data potitur ſ nam coniuge peleus.

Clarus erat diua. nec aui magis ille ſuperbit
Nomine q̃ ſoceri. ſiquidem iouis eſſe nepotem
Contigit haud uni. coniunx dea contigit uni.
Nam ſenex thetidi proteus prædixerat udæ.
Concipe. mater eris iuuenis: qui fortibus armis
Acta patris uincet: maiorq; uocabitur illo.
Ergo ne quicq̃ mundus ioue maius haberet:
Quãuis haud tepidos ſub pectore ſenſerat igneſ
Iupiter: æquoreæ thetidis connubia uitat.
Inq; ſua æacidem ſuccedere uota nepotem
Iuſſit: & amplexus in uirginis ire marinæ.
Eſt ſinus ęmonię curuos falcatus in arcus.
Brachia procurrunt. ubi ſi foret altior unda:
Portuſ erat. ſummis ĩductum eſt ęquor harenis:
Littus habet ſolidum: quod nec ueſtigia ſeruet:
Nec remoretur iter: nec opertum pendeat alga.
Myrthea ſilua ſubeſt bicoloribus obſita baccis.
Eſt ſpecus in medio: natura factus an arte
Ambiguum. magis arte tamen: quo ſæpe uenire
Frenato delphine ſedens theti nuda ſolebas.
Illic te peleus: ut ſomno uicta iacebas:
Occupat: & quoniã præcibus tẽptata repugnas:
Vim parat innectens ambobus colla lacertis:
Quod niſi ueniſſes uariatis ſępe figuris
Ad ſolitas artes: auſo foret ille potitus.
Sed mõ tu uolucris. uolucrẽ tamen ille tenebat.
Nũc grauis arbor eras. hærebat ĩ arbore peleuſ:
Tertia forma fuit maculoſę tigridis. illa
Territus ęacides a corpore brachia ſoluit.
Iſq; deos pelagi uiño ſuper ęquora fuſo
Et pecoris fibris: & fumo thuris adorat:
Donec carpathius medio de gurgite uates
Aeacide dixit: thalamis potiere petitis.
Tu modo: cũ gelido ſopita quieſcit in antro:
Ignaram laqueis uincloq; innecte tenaci.
Nec te decipiat centum mentita figuras.
Sed preme qcquid erit: dũq̃d fuit ãte reformet.
Dixerat hæc ꝓteus: & cõdidit æquore uultum:
Admiſitq; ſuos in uerba nouiſſima fluctus.
Pronus erat titan: inclinatoq; tenebat
Heſperium temone fretũ: cum pulchra relicto
Nereis ingreditur conſueta cubilia fluctu.
Vix bene uirgineos peleus inuaſerat artus:
Illa nouat formas: donec ſua membra teneri
Senſit: & in partes diuerſas brachia tendit.

teretur: detinere: donec in priſtinam rediiſſet formam illa tandem eſt potitus: ex qua Achillem ſuſcepit. Pulchra autem phantaſia uarias Thetidis tranſfigurationes poeta deſcribit. Nec aui. iouis. Quam ſoceri. Nerei. Nam Thetis Nerei filia fuit. Siquidem Iouis eſſe nepotem. Nã multis inquit nepotibus eſſe Iouis contigit. Siquidem uero ĩterdum una eſt dictio ut hoc loco. iterdum duæ: id quod facile ex ipſo dignoſcitur ſenſu. Coniunx dea contigit uni. Vxor inquit dea ſoli peleo obuenit. Vdæ. humidæ. Nympha. n. fuit marina. Quãuis haud tepidos. Quanuis magno Thetidis amore Iupiter teneret. Haud tepidos ignes. Vehemẽtes amores. Cõnubia. Nuptias. Aeaciden. peleum Aeaci filium iouis ex Aegina nepotem. Eſt ſinus Aemoniæ. Topographia eſt. Deſcribit enĩ ſpecũ. in quo Thetis feſſa requieſcere ſolebat. Aemoniæ. Theſſaliæ. Falcatus. In ſimilitudinem falcis figuratus. eſt autem nomen ſimile participio a falce declinatum. Brachia procurrunt. promontoria quæ brachia uidentur: in mare protenduntur. Seruet. Cuſtodiat. Remoret. Retardet. Pendeat. ſuſpẽſum ſit. Myrthea ſilua ſubeſt. hoc eſt. Sylua myrthis conſita illi adiacet ſinui. Subeſſe aũt illam ait quod ex phyſicorum ſententia mare q̃ terra altius eſt. Obſita. conſita. præpoſitio nãq; pro præpoſitione poſita eſt. Occupat. Inuadit. Ad ſolitas artes. Ad conſuetas tibi tranſformationes. Auſo. Re temptata. & concubitu appetito. Carpathius uates. Proteus qui in Carpathio hĩtat mari a carpatho iſula dicto. Thalãis petitis. Nuptiis optatis. Innecte. Cõnecte. colliga. Cẽtũ mẽti[illegible] figuras. mutata ĩ centũ falſas figuras. Eſt autem numerus finitus pro infinito poſitus. Sed preme. comprime ac retine. Dum quod fuit ãte reformet. Hoc eſt. dũ ĩ priſtinam redeat formam. Suos fluctus. Marinas undas. Inclinato temõe. inclinato curru. Partẽ enim pro toto poſuit. Currus autem ſolis cum tendit ad occaſum deſcẽdere uidetur. Heſperiũ fretum. Atalantum mare. in quod ſol condi uidetur. Cõſueta cubilia. Solitam ſpelũcam. Relicto fluctu. Derelicto mari. Dõec ſua membra teneri ſenſit. Donec ſe ligatam eſſe animaduertit. Sine numine. Sine auxilio numinis alicuius & dei. Exhibita eſtq; thetis ideſt in figuram Thetidis eſt reuerſa. Ingenti. Achille. Semine ex quo magnus Achilles eſt natus.

Thetis ĩ uarias formas

Concipe mater e
iuuenis q fortil
~~[illegible]~~ armis a
patris uincet m
iorq: uocabitur

Cæyx ī auem

Iugulati phoci. Phocus. Aeaci filius expſamathe nympha a peleo fuit interfectus. Qua re peleus a patre in exilium eiectus ad Cæycem Trachinæ regem infelici Dædalionis fratris caſu lugentē cōfugit. Nam Dædaliō luciferi filius chionem filiam habuit quæ cum iā ex mercurio Autolycum. ex Apolline philemonē genuiſſet: Diana ſe formoſiorem eſſe iactauit: Qua re dea irata ſagittis eam confecit: cuius morte Dædalion tantum concepit dolorem: ut ex parnaſi uertice ſe in mare præcipitarit. ſed Apollo non īmemor uoluptatis: quam de illius filia conceperat: cum in accipitrem antequam in mare caderet: cōmutauit. Omnia contigerant. Ad felicitatem faciētia intelligamus. Trachinia tellus. Trachī quæ & Trachis dicitur urbs ē Theſſaliæ ſub oeta mōte ab hercule ædificata ἀπὸ τῆς τραχύτητος hoc eſt ab aſperitate dicta: Vnde Thrachinius deriuatur. Lucifero genitore ſatus cæyx. Cæyx Phoſphori hoc eſt luciferi fuit filius halcyoneſq; maritus. Diſſimilis ſui. Nam præ ſe quādam hylaritatem antea ferre conſueuerat. quæ tūc ī mœſtitiam fuerat conuerſa. Fratrem ademptū. Dædalionem in accipitrē cōmutatum. Velamenta. Ramum oliuæ dicit: qui ab externis q pacem afferebant geſtabatur. Vnde Vergilius ī octauo æneidos. Tum pater Aeneas puppi ſic fatur ab alta. Paciferæq; manu ramum prætendit oliuæ. Sua crimina. Phoci fratris cædem. Mentiturque fugæ cauſam. Falſam fugæ cauſam refert. Mediæ plebi. Infimæ. Patet. Parata ſunt. Hac autem oratione Cæyx ſe in omnes benigniſſimū eē oſtēdit. Inhoſpita. Inhoſpitalia. Huic aio. Noſtro animo per ſe benigno ac liberali. Omne feres. habebis. accipies. Meliora. Feliciora.

Dædalion ī accipitrē

Peleuſq; comiteſq; rogant. Sic quidem corrupte legitur. Neq; enim ratio carminis patitur utque copula breuis producatur. Qua re illaque eraſa hāc copulā & in uerſus principio putaui reponēdam. Quæ rapto uiuit. Rapina. Qui uocat auroram. Luciferi periphraſis. Nā lucifer & primus ſtellarum īcipit & ultimus lucere deſinit. Tenendæ. Cōſeruandæ. Thiſbeas colūbas. Thiſbe urbs eſt Bœotiæ a Thiſbe Aſopi filia cognominata colūbis abundans. Vnde Thiſbeus declinatur. portus autem & naualæ Thiſbeorum ut ſcribit Stephanus ex ſententia Epaphroditi: columbis plenum erat. Agitat. Vexat perſequitur. Accipitres nanq; maxime columbas infeſtant. Nata erat huic Chione. Ab eximio candore forſitan ſic fuit appellata. Nā chione nix interpretatur. Maiaq; creatus. Mercurius. Hic uertice cyllēæo. Hic mercurius a Cyllene Arcadiæ monte: ubi Mercurius ipſe natus eſſe fingitur. Pariter traxere calorem. Vna ambo cœperunt amare. Mouente ſoporem. inducente ſomnum.

Chiōe

Tunc demū ingemuit. neq; ait ſine numine uicis:
Exhibita eſtq; thetis. cōfeſſam āplectitur heros:
Et potitur uotis: ingentiq; implet achille.
Felix & nato. felix & coniuge peleus.
Et cui ſi demas iugulati crimina phoci:
Omnia contigerant. fraterno ſanguine ſontem
Expulſumq; domo patria trachinia tellus
Accipit. hic regnum ſine ui. ſine cæde regebat
Lucifero genitore ſatus: patriumq; nitorem
Ore ferens cæyx: illo qui tempore mœſtus
Diſſimiliſq; ſui fratrem lugebat ademptum.
Quo poſtq̄ æacides feſſus curaq; uiaq;
Venit: & intrauit paucis comitantibus urbem:
Quoſq; greges pecorū: q̄ ſecū armēta trahebat.
Haud procul a muris ſub opaca ualle reliquit:
Copia cum facta eſt adeundi tecta tyranni:
Velamenta manu prætendens ſupplice: quis ſit:
Quoq; ſatus memorat. tantū ſua crimina celat:
Mentiturq; fugæ cauſam. petit urbe uel agro
Se iuuet. hunc contra placido trachinius ore
Talibus alloquitur. medię quoq; cōmoda plebi
Noſtra patent peleu. nec īhoſpita regna tenemus
Adiicis huic animo monumenta potentia. clarū
Nomē: auūq; iouem. nec tēpora perde precādo.
Quod petis omne feres: tuaq; hæc ꝑ ꝑte uocato:
Qualiacūq; uides. utinam meliora uideres.
Et flebat. moueat tantos quæ cauſa dolores:
Et peleus comiteſq; rogant: quibus ille profatur.
Forſitan hanc uolucrem: rapto quæ uiuit: & oēs
Terret aues: ſemper pennas habuiſſe putetis.
Vir fuit: & tanta eſt animi conſtantia: quantum
Acer erat: belloq; ferox ad uimq; paratus:
Nomine dædalion: illo genitore creatus:
Qui uocat auroram: cæloq; nouiſſimus exit.
Culta mihi pax eſt. pacis mihi cura tenendæ
Coniugiiq; fuit. fratri fera bella placebant.
Illius uirtus gentes regeſq; ſubegit:
Quæ nunc thiſbeas agitat mutata columbas.
Nata erat huic chione: quæ dotatiſſima forma
Mille procis placuit bis ſeptem nubilis annis.
Forte reuertentes phœbus maiaq; creatus:
Ille ſuis delphis. hic uertice cyllenęo
Videre hanc pariter. pariter traxere calorem.
Spem ueneris differt in tempora noctis apollo:
Non fert ille moras: uirgaq; mouente ſoporem

Virginis os tangit. tactu iacet illa potenti.
Vimq; dei patitur. nox cęlum ſparſerat aſtris.
Phœbus anū ſimulat: præreptaq; gaudia ſumit.
Vt ſua maturus compleuit tempora uenter:
Alipedis de ſtirpe dei uerſuta propago
Naſcitur autolycus furtum īgenioſuſ ad omne:
Qui facere aſſuerat patriæ non degener artis
Candida de nigris: & de candentibus atra.
Naſcitur e phœbo (nanq; eſt enixa gemellos)
Carmine uocali clarus citharaq; philemon.
Quid peperiſſe duos: & diis placuiſſe duobus:
Et forti genitore & progenitore tonante
Eſſe ſatam ꝓdeſt? an obeſt quoq; gloria multis?
Obfuit huic certe: quæ ſe præferre dianæ
Suſtinuit: faciemque deæ culpauit. at illi
Ira ferox mota eſt: factiſq; placebimus inquit.
Nec mora. curuauit cornu: neruoq; ſagittam
Impulit: & meritam traiecit arundine linguam.
Lingua iacet: nec uox tēptataq; uerba ſequūtur:
Conantemque loqui cū ſanguine uita reliquit.
Quā miſer (o pietas) ego tunc: patrioq; dolorē.
Corde tuli: fratrique pio ſolatia dixi.
Quæ pater haud aliter q̄ cautes murmura ponti
Accipit: & natam delamentatur ademptam.
Vt uero ardentem uidit: quater impetus illi
In medios fuit ire rogos. quater inde repulſus
Concita mēbra fugæ mandat: ſimiliſque iuuēco
Spicula crabronum preſſa ceruice gerenti.
Qua uia nulla ruit. iam tum mihi currere uiſus
Plus homine eſt: alaſq; pedes ſumpſiſſe putares.
Effugit ergo omnes: uelox que cupidine leti
Vertice parnaſſi potitur. miſeratus apollo:
Cum ſe dædalion ſaxo miſiſſet ab alto:
Fecit auem: & ſubitis pendentem ſuſtulit alis:
Oraque adunca dedit. curuos dedit unguibus ha
Virtutē antiquā. maiores corpore uires. (mos
Et nunc accipiter nulli ſatis ęquus in omnes
Sæuit aues: aliiſq; dolens fit cauſa dolendi.
Quæ dum lucifero genitus miracula narrat
De conſorte ſuo: curſu feſtinus anhelo
Aduolat armenti cuſtos phocæus anetor.
Et peleu peleu magnę tibi nuncius adſum
Cladis ait. quodcunq; ferat: iubet edere peleus.
Pendet & ipſe metu trepidi trachinius oris.
Ille refert. feſſos ad littora curua iuuencos

Iacet. In ſomnum reſoluitur. Prærepta gaudia. Ante a mercurio rapta. Alipedis dei. Mercurii talaria alata geſtantis. Quod idcirco fingitur: quia mercuriuselociſſimus eſt omnium planetarum. Verſuta. Aſtuta. Callida: q̄ nigrum in candida uertere ſciat. Cādida de nigris. Hoc de aſtutis uerſutiſq; dici ſolet. Carmine uocali. Cantu ſonoro ac ſuaui. Progēitore. tonante. Auo ioue qui luciferi pater eſt. Curuauit cornu. Flexit arcum ex cornu confectum. ē enim Metonymia: Arundine. Sagitta ex arūdine & calamo facta. Verba temptata. Quæ Chione emittere conata eſt. Sequuntur. Linguam ſubaudiamus. Quam miſer ego tunc. Fui ſubaudiatur. Cum quadā exclamatione aūt hæc efferuntur. At ſi diceret. O quantum miſer ego tunc fui. O pietas. exclamatio affectui ſeruiens. Delamentatur. Valde lamentatur. ut Deamare ualde amare dicimus. Spicula crabronum. Crabro uolatile eſt ut ueſpa maxīe iuuencos infeſtans. Alaſq; pedes. Iam enim ī accipitrem uerti cœptus erat. Cupidine leti. Cupiditate mortis. Vertice Parnaſſi potitur. In uerticem ac ſummitatem Parnaſi aſſcendit. Ab alto ſaxo. Mōte. Subitis alis. Subito natis. Ora adunca. Roſtrum aduncum. Maiores corpore uires. Maiores q̄ ut illi tam paruo corpori cōueniant. Nulli ſatis æquus. Rapto enim uiuit accipiter. Sexdecim autē accipitrum genera eſſe ſcribit Plynius: quæ ſiquis noſſe cupit: inde petat. Illud ſciendum apud priſcos accipitres mā ſueſcere non conſueſſe: id quod facile cū ex aliis quæ de accipitribus ſcribuntur: tum ex his Plynii uerbis colligi poteſt. In Thraciæ parte ſuper Amphipolim homines atq; accipitres ſocietate quadam aucupantur. Hi ex ſyluis & arundinetis excitant aues. Illi ſuperuolantes deprimūt Rurſus captas aucupes diuidunt cum his. Traditum eſt miſſas in ſublime ibi excipere eos: & cum tempus ſit capturæ clangore ac uolatus genere inuitare ad occaſionē. Deniq; Plynius de manſuetis accipitribus ne unum quidem uerbū facit nequaquam taciturus ſi tempore ſuo ī uſu fuiſſent. De cōſorte ſuo. Fratre ſuo Dedaliōe. Lupi āt q Pelei armenta lacerarat: metamorphoſin ī ſaxum ſubtexit poeta. Curſu feſtinus anhelo. Hypallage eſt. Feſtino ſiquidem curſu illū anhelantē ueniſſe intelligimus. Phocæus Anetor. a Phocide regiōe Phocæus Phocaicuſq; declinantur. Et peleu. Peleu. Conduplicatio ſubitū malū nuncianti maxīe cōueniens. Trepidi oris. Trepide nunciantis. Pendet. ſollicitus ē.

Autolycus

Philemon

Apud priſcos accipitres manſueſcere nō cōſueuiſ[se] nota pro plin[io]

Plynij loc[us]

Lupus in ſaxū

Tantum reſpiceret. Periphraſis meridiei. Cā poslatarum aquarum. æquor. Gradibus. paſſibus. Templa mari ſubſunt: Adſunt: Iuxta mare ſunt. Edidit. dixit. Huic. Luco. Subintelligatur. Reſtagnātis. æſtuantis. Eleganter autē deſcribit locum luporum latebris accommodatum. Inde. ex ea palude. Oblitus. infectus. Eſt autem ſynegdoche. Rictus enim oblitos & infectos habens intelligitur. Fulmineus. Inſtar fulminis omnia proſternens. Funeſto morſu. mortali. Saucia. uulnerata. Letodata. interfecta. Defenſamus. Defendere conamur. Demugitæq; paludes. Mugitu boum repletæ. ē aūt participium contra grāmatices rationem formatum. Remittit. permittit. Arma capeſſamus: Anadiploſis pulchra exhortatiōi accōmodata.

Agreſtis. paſtor. Admiſſi. Cōmiſſi & fraternæ necis. Nereida colligit orbam. hoc eſt. Ratiociatur pſamathen nympham Phoci matrem filio inferias mittere. Rex oetæus: Ceyx rex trachinæ. quæ contermina eſt oethe monti. A quibuſdam tamen æthereius legitur hoc eſt Sidereus & ſplendidus. Excita. Euocata ex itima ædium parte ac Gynæceo. Significat autem Halcyonen de uiri ſalute quem uehementiſſime amabat: maxime ſollicitam eſſe. In una. Nam Halcyones uitam a Ceycis uita pependiſſe exitus fecit manifeſtum: Eo nanq; in mari ſubmerſo ipſa quoq; uitam dolore finiuit. Aeacides illi. Inqt uerbum: quod facile ſubauditur: fuit prætermiſſum. Plena eſt. perfecta atq; cumulata. Numē pelagi. Pſamathe nympha marina. Ardua turris. Alta. Turris autem a terrendis hoſtibus dicta uidetur. Feſſis loca grata carinis. Illam enī nautæ aſpicientes in portum naues dirigebant: ſeq; terræ propinquos eſſe cognoſcebāt. Inde. A b illa turri. In littora. Verſus littora. Aperti ponti. Maris late patentis.

Appuleram: medio cum ſol altiſſimus orbe
Tantum reſpiceret: quantum ſupereſſe uideret:
Parſq; boum fuluis genua inclinarat harenis:
Latarumq; iacens campos ſpectabat aquarum.
Pars gradibus tardis illuc errabat & illuc.
Nātq; alii: celſoq; extant ſuper æquora collo.
Tēpla mari ſubſūt: nec marmore clara nec auro:
Sed trabibus denſis lucoq; umbroſa uetuſto.
Nereides nereuſq; tenent. hos nauita ponti
Edidit eſſe deos: dum retia littore ſiccat.
Iuncta palus huic eſt denſis obſeſſa ſalictis:
Quā reſtagnantis fecit maris unda paludem.
Inde fragore graui ſtrepitus loca proxima terret.
Bellua uaſta lupus ſiluiſq; paluſtribus exit:
Oblitus & ſpumis & craſſo ſanguine rictus.
Fulmineus. rubra ſuffuſus lumina flamma.
Qui q̄q̄ ſęuit pariter rabieq; fameq;:
Acrior eſt rabie. neq; enim ieiunia curat
Cæde boum diramq; famem finire: ſed omne
Vulnerat armentum: ſternitq; hoſtiliter omnes.
Pars quoq; de nobis funeſto ſaucia morſu:
Dum defenſamus: leto eſt data. ſanguine littus
Vndaq; prima rubet: demugitæq; paludes.
Sed mora dānoſa eſt. nec res dubitare remittit.
Dum ſupereſt aliquid: cuncti coeamus ad arma:
Arma capeſſamus: coniunctaq; tela feramus.
Dixerat agreſtis. nec pelea damna mouebant.
Sed memor admiſſi nereida colligit orbam
Damna ſuo inferias extincto mittere phoco.
Induere arma uiros: uiolentaque ſumere tela
Rex iubet oetæus: cum quis ſimul ipſe parabat
Ire. ſed alcyone coniunx excita tum ultu
Proſilit: & nondum totos ornata capillos
Disiicit hos ipſos: colloque infuſa mariti
Mittat ut auxilium ſine ſe uerbiſque precatur
Et lachrymis: animaſque duas ut ſeruet in una.
Aeacides illi. pulchros regina pioſque
Pone metus. plena eſt promiſſi gratia ueſtri.
Nō placet arma mihi cōtra noua mōſtra moueri.
Numē adorandū pelagi eſt. erat ardua turris:
Arce locus ſumma: feſſis loca grata carinis.
Aſcendunt illuc: ſtratoſq; in littore tauros
Cum gemitu aſpiciunt: uaſtatoremque cruento
Ore ferum longos infectum ſanguine uillos.
Inde manus tendens in aperti littora ponti:

Pſamathen. pſamathe nympha fuit Nerei filia & phoci mater. Aeacide rogantis. pelei precantis. illi nāq; fuerat irata: eoq; præcibus illius nihil mouebatur. Sed enī irreuocatuſ ab acri cæde lupus perſtat. ſed. n. lupuſ ferox inquit ipercerritus pſtat in acri cæde dulcedine ſanguinis allectus. Marmore mutauit. in marmor. theſis autē ſubaudiat. Magnetas adit. Magnetes populi ſunt theſſaliæ equoꝝ domitores clariſſimi: de qbus Lucanus. i. vi. Et magnetes equis: minyæ gēs cognita remis. Magneſia uero eſt regio theſſaliæ. Eſt etiā magneſia urbs iuxta Mæandrum: & regio a magnete dicta. Ab æmonio Acaſto. acaſtus Rex fuit Theſſaliæ, Peliæ filius: ut ex Senecæ Medea colligitur. Interea fratriſque ſui. Ceyx luciferi filius fratris' caſu admodum ſollicitus ad clariūm oraculū conſulēdū ire cum uellet: diu ab Alcyone uxore fuit remoratus. Cum uero illi promiſiſſet ſe intra duos mēſes reuerſurum abire permiſſus eſt. ſed in ægeo tempeſtate deprehenſus naufragium fecit. nauique amiſſa una cum ſociis ſubmerſus: quem uxori promiſerat reditū: præſtare non potuit. Vxor autem cum quotidie pro mariti ſalute diis omnibus iunoniq; in primis uota ſolueret: opera illius per ſomnū admonita eſt: maritum ī mari periſſe. Quare expergefacta ad littus unde ſoluerat maritus acceſſit: ac dum infortunia ſua quereretur: cadauer in mari longius aſpexit: q cū mariti eſſe cognouiſſet: ad illudq; per undas exilire uellet: in auem alcyonen conuerſa ad os mariti aduolauit: qui miſeratione deorum pia uxoris oſcula ſentiens in eiuſdem generis auē ipſe quoque fuit tranſfiguratus. Ab his autē auibuſ. xiiii. dies alcyonii ſunt dicti: quibus mare quietum ē. Nam tempore brumæ nidificant: ac dum & excludant pullos & educent mare omni tempeſtate caret. Anxia pectora turbatus. ſynegdoche poetica. hoc eſt. ſollicitum animum & turbatum habens. Prodigiis. fratris ſui. cuius filia dianæ ſagitta ſubito fuerat interfecta. Fratremq; ſecutis. qui in accipitrem fuerat commutatus. Hominum oblectamina. mortalium oblectamēta. non infortuniorum remedia. Ad clarium deū. ad oracula clarii apollinis: q̄ olī ī lycia fuerūt. nā claros urbs ē lyciæ: apollinis oraculo clariſſima.

Ceyx alcyōe in aues

Nam templa delphica. tacitæ obiectiōi occurrit. Prophanus phorbas. phorbas phlegyarū rex fuiſſe perhibetur: ac contra delphos bellum ſuſcepiſſe. phlegyæ autem populi fuerunt theſſaliæ aduerſus deos impii: qui tandem a neptuno diluuio immiſſo fuerunt deleti. Prophanus. ſacrilegus: qui nulla ſacrorum cura tangebatur.

Te facit certam. in ſoluta oratiōe certiorem diceremus. eſt autem apoſtrophe ad alcyonen.

Cui protinus intima frigus oſſa receperunt. id ē q̄ ſtati tremeř cœpit. Receperūt. cōceperūt. traxerunt. Obit. occupat. Rigauit. madefecit. eleganter autem effingit mores uxoris maritum efflictum deamantis. Pias querelas. a pio amore prouenientes lamentationes. Vertit. cōuertit. commutauit Securus. ſine ulla mei cura.

Triſtis imago pōti. aſpera facies maris. In tumulis. ſepulchris. Sine corpore. erāt nāq; Cenotaphia. hoc eſt. inania ſepulchra. Hippotades. æolus hippotæ troiani nepos: filius nāq; fuit Iouis & Segeſtæ hippotæ filiæ. Placet. mitiget. Incōmutata. ſic quidem legebatur ſed nihil ſenſui conuenire uidetur. Incōmendata uero maxime quadrare: ut intelligamus neq; ter-

Cæruleam peleus pſamathen: ut finiat iram
Orat: opemq; ferat. nec uocibus illa rogantis
Flectitur æacidæ. thetis hanc pro cōiuge ſupplex
Accepit ueniam. ſed enim irreuocatus ab acri
Cæde lupus perſtat dulcedine ſanguinis aſper:
Donec inhærentem laceræ ceruice iuuencæ
Marmore mutauit. corpus pariterq; colorem:
Omnia ſeruauit. lapidis color indicat illum
Iam non eſſe lupum. iam non debere timeri.
Nec tamen hac profugum conſiſtere pelea terra
Fata ſinunt. magnetas adit uagus. exul: & illic
Sumit ab æmonio purgamina cædis acaſto.
Interea fratriſq; ſui fratremq; ſecutis
Anxia prodigiis turbatus pectora ceyx
Cōſulat ut ſacras hominū oblectamina ſortes:
Ad clarium parat ire deum. nā tēpla prophanus
Inuia cum phlegyis faciebat delphica phorbas:
Conſilii tamen ante ſui fidiſſima certam
Te facit alcyone: cui protinus intima frigus
Oſſa receperunt: buxoq; ſimillimus ora
Pallor obit: lachrymiſq; genę maduere profuſis
Ter conata loqui: ter fletibus ora rigauit:
Singultuq; pias interrumpente querelas:
Quæ mea culpa tuam dixit cariſſime mentem
Vertit? ubi eſt quæ cura mei prior eſſe ſolebat?
Iam potes alcyone ſecurus abeſſe relicta.
Iam uia lōga placet. iam ſum tibi carior abſens.
At puto per terras iter eſt? tantumq; dolebo:
Non etiam metuam? curęque timore carebunt?
Aequora me terrent: & ponti triſtis imago.
Et laceras nuper tabulas in littore uidi
Et ſæpe in tumulis ſine corpore nomina legi.
Ne ue tuum fallax animum fiducia tangat:
Quod ſocer hippotades tibi ſit: q carcere fortes
Contineat uentos: & cum uelit æquora placet.
Cum ſemel emiſſi tenuerunt æquora uenti:

ram:neq; mare uentis eſſe cõmendata: ſed uiolenter perturbari atq; uaſtari. Excutiuntq; feris.ex concurſu nubium:ut ſcribunt phyſici.fulmina generantur. Rutilos ignes.fulmina. Aeolidis. Alcyones æoli filiæ. Ignis.amor. Propoſitos pelagi curſus. propoſitam ac deliberatam nauigationem. Non tamen idcirco cauſam ꝓbat.hoc eſt.nõ tamen idcirco uxori perſuadet: ut ſe diſcedere permittat: neq; diſceſſum ſuum ægre ferat. Per patrios ignes.per luciferi ſplendorem. Quam luna bis impleat orbem. quã duo tranſeant menſes. Recurſus.uelocis reditus. Aequore tingi.i.æquor deduci. Pinum. nauem ex pino confectam. Veluti præſaga.tã q̃ præſentiens malum futurum. Collapſa corpore tota ẽ.ſemimortua in terrã cecidit. Quærente moras ceyce.lachrymis enim uxoris motus diſcedebat inuitus. Ordinibus geminis.nã biremis erat. Ad fortia pectora.geſtum exprimit remigãtium. Aequali ictu.æquali percuſſione.id enim exigit ars remigandi. Vbi terra receſſit.longius.hoc ex uulgari ſenſu dictum eſt.

Neq; enim terra cum ſit imobilis recedere poteſt:q̃uis abeunte naue refugere uideatur. Dũ licet.dum poteſt. Fluitantia uela. ſe motantia.

Vacuum lectum.marito carentẽ. Quæ parſ abſit.Nam optima pars lecti aberat maritus.

Portubus exierãt.e portu egreſſi erant. Aura. Ventus. Rudentes.funes ſunt nautici rudenteſ a ſtrepitu:quẽ uẽto agitati emittũt dicti.Rudere nãq; quod aſinorum eſt proprium uidentur.

Obuertit.Conuertit. Lateri.In latus. Cornua.Antemnarum. In ſumma locat arbore. In ſummitate arboris collocat & ponit. Id autẽ fieri ſolet:cum ſecundus flare cœperit uentus. Carbaſa.Vela. Deducit.Detrahit. Malo.Arbore nauis.

Nil illis uetitum eſt:incõmendataque tellus
Oís:&omne fretũ eſt.cæli quoq; nubila uexant:
Excutiuntq; feris rutilos concurſibus ignes.
Quo magis hos noui (nã noui & ſæpe paterna
Parua domo uidi)magis hos reor eſſe timẽdos.
Quod tua ſi flecti precibus ſententia nullis
Care poteſt coniunx:nimiumq; es certus eundi:
Mequoq; tolle ſimul.certe iactabimur una.
Nec niſi quæ patiar metuam:pariterq; feremus
Quicquid erit. pariter ſup æquora lata feremur.
Talibus ęolidis dictis lachrymiſq; mouetur
Sidereus coniunx.neq; enĩ minor ignis in ipſo ẽ.
Sed neq; propoſitos pelagi dimittere curſus:
Nec uult alcyonen in partem adhibere pericli:
Multaq; reſpondit timidum ſolantia pectus.
Non tamen iccirco cauſam probat. addidit illis
Hoc quoq; lenimen:quo ſolo flexit amantem.
Longa quidẽ eſt nobis omnis mora.ſed tibi iuro
Per patrios ignes:ſi me modo fata remittant:
Ante reuerſurum:q̃ luna bis impleat orbem.
His ubi promiſſis ſpes eſt admota recurſus:
Protinus eductam naualibus æquore tingi:
Aptariq; ſuis pinum iubet armamentis.
Qua rurſus uiſa ueluti pręſaga futuri
Horruit alcyone:lachrymaſq; emiſit obortas.
Amplexuſq; dedit:triſtiq; miſerrima tandem
Ore uale dixit:collapſaq; corpore toto eſt.
At iuuenes quærente moras ceyce reducunt
Ordinibus geminis ad fortia pectora remos:
Aequaliq; ictu ſcindunt freta.ſuſtulit illa
Humentes oculos:ſtantemq; in puppe recurua:
Concuſſaq; manu dantem ſibi ſigna maritum
Prima uidet:redditq; notas:ubi terra receſſit
Longius:atq; oculi nequeunt cognoſcere uultus
Dum licet:inſequitur fugientem lumine pinum.
Hęc quoq; ut haud poterat ſpatio ſũmota uide-
Vela tamẽ ſpectat ſummo fluitantia malo.(ri.
Vt nec uela uidet:uacuum petit anxia lectum:
Seque toro ponit.renouat lectuſq; locuſq;
Alcyones lachrymas:& quę pars admõet abſit.
Portubus exierant.& mouerat aura rudentes.
Obuertit lateri pendentes nauita remos.
Cornuaq; in ſumma locat arbore:totaq; malo
Carbaſa deducit:uenienteſq; accipit auras:
Aut minus aut certe mediũ non ampliu sæquor

Puppe ſecabatur:longeq; erat utraq; tellus:
Cum mare ſub noctem tumidis albeſcere cœpit
Fluctibus:& præceps ſpirare ualentius eurus.
Ardua iam dudum demittite cornua rector
Clamat:& antemnis totum ſubnectite uelum.
Hic iubet.impediunt aduerſæ iuſſa procellæ.
Nec ſinit audiri uocem fragor æquoris ullam.
Sponte tamen properant.alii ſubducere remos:
Pars munire latus.pars uentis uela negare.
Egerit hic fluctus:æquorq; refundit in æquor.
Hic rapit antemnas.quæ dum ſine lege gerũtur:
Aſpera creſcit hyems:omniq; a parte feroces
Bella gerunt uenti:fretaq; indignantia miſcent.
Ipſe pauet:nec ſe quis ſit ſtatus:ipſe fatetur
Scire ratis rector.nec quid iubeatue uelitue:
Tanta mali moles tantoq; potentior arte eſt.
Quippe ſonant clamore uiri.ſtridore rudentes.
Vndarum incurſu grauis unda.tõitribus æther.
Fluctibus erigitur:cælumq; æquare uidetur
Pontus:& inductas aſpergine tangere nubes.
Et modo cum fuluas ex imo uertit harenas:
Concolor eſt illis.ſtygia modo nigrior unda:
Sternitur interdum:ſpumiſq; ſonantibus albet.
Ipſa quoq; his agitur uicibus trachinia puppis.
Et nunc ſublimis ueluti de uertice montis
Deſpicere in ualles imumq; acheronta uidetur.
Nunc ubi demiſſam curuum circũſtetit æquor:
Suſpicere inferno ſummum de gurgite cælum.
Sępe dat ingentem fluctu latus icta fragorem.
Nec leuius pulſata ſonat:q̃ ferreus olim
Cum laceras aries baliſtaue concutit arces.
Vtq; ſolent ſumptis incurſu uiribu ire
Pectore in arma feri:protentaq; tela leones:
Sic ubi ſe uentis commiſerat unda coortis:
Ibat in arma ratis:multoq; erat altior illis.
Iamq; labant cunei:ſpoliataq; tegmine cerę
Rima patet:præbetq; uiam letalibus undis.
Ecce cadunt largi reſolutis nubibus imbres.
Inq; fretum credas totum deſcendere cælum:
Inq; plagas cæli tumefactum ſcandere pontum.
Vela madent nimbis.& cum cęleſtibus undis
Aequoreę miſcentur aquę.caret ignibus ęther.
Cæcaque nox premitur tenebris hyemiſq; ſuiſq;.
Diſcutiunt tamen has:præbentq; micantia lumẽ
Fulmina.fulmineis ardeſcunt ignibus undę.

Vtraq; tellus.& a qua diſceſſerat:& quam petebat ceyx. Sub noctem.prope noctem. ſignum eſt autem maximæ tempeſtatis futuræ cum undæ albeſcere uidentur. Præceps eurus.uiolentus. Valẽtius.uehementius. Ardua cornua.alta. Procellæ.uentorum impetus. eſt enim procella:ut Seruius tradit:Vis uenti cum pluuia dicta quod omnia percellat & cõcutiat. Fragor. ſtrepitus. Pars munire latus. ne aqua ingrediatur. Pars uentis uela negare. uela complicare.

Egerit.eiicit. Aequor.aquam maris. Refũdit.reiicit. Rapit.celeriter detrahit Sine lege. ſine ordine. Ab omni parte.ab oriente & occidente.a ſeptentrione a meridie. Freta indignãtia.tumeſcentia. Miſcent.perturbant. Nec ſe quis ſit ſtatus ipſe fatetur Scire ratis rector. ordo eſt.& ſenſus.& ipſe rector & gubernator nauis fatetur ſe neſcire quis & qualis rerum ſit ſtatus:aut quid iubere uelleue debeat. Tanta mali moles.magnitudo.Eſt autem acclamatio.qua tempeſtatis ſæuitia declaratur. Quippe ſonãt nanq; ſtrepunt.ea uero omnia deſcribit elegantiſſime:quæ in magnis tempeſtatibus euenire ſolẽt. Incurſu.impulſu. Erigitur.extollitur. Aſpergine.aſperſione. Concollor eſt illis. eundẽ cum ipſis harenis habet colorem. Sternitur interdũ.ſtratũ uidetur & æquale. Agitur.agitaẽ.

His uicibus.mutationibus. Deſpicere.dehorſum aſpicere.interdum contemnere ſignificat.

Imum acheronta.infernum. Eſt enim acherõ unus ex inferni fluuiis. Suſpicere.ſurſum aſpicere.aliquando mirari ſignificat. Icta latus.i.latere percuſſa.ſynegdoche eſt poetica. Pulſata. percuſſa. Ferreus aries.inſtrumentum eſt bellicum aries:quo priſci ad diruendos muros utebantur. Balliſtaue.balliſta quoq; inſtrumentũ eſt bellicum:quo ſaxa longe emittuntur. Incurſu.impetu. Protenta.porrecta. In arma ratiſ. in nauis inſtrumenta & armamenta. Multoq; erat illis.armamentis ipſius nauis. undæ nanq; multo q̃ nauis erãt altiores. Ceræ.picis qua naues integũt. Letalibus undis.mortiferis aquis.

Scandere.aſcendere. Caret ignibus æther.ſideribus æther carere uidebatur: quia nulla apparebant.. Cæcaq; nox.obſcura. Diſcutiunt. depellunt. Ardeſcunt.ſplendeſcunt.

Dat quoq; iam ſaltus intra caua texta carinę
Fluctus. & ut miles numero præſtantior omni
Cum ſępe aſſiliit defenſę mœnibns urbis:
Spe potitur tandem: laudiſq; accenſus amore
Inter mille uiros murum tamen occupat unus:
Sic ubi pulſarunt celſi latera ardua fluctus:
Vaſtius inſurgens decimę ruit impetus undæ.
Nec prius abſiſtit feſſam oppugnare carinam:
Quam uelut in captę deſcendat mœnia nauis:
Pars igitur temptabat adhuc inuadere pinum.
Pars maris ītus erat. trepidāt haud ſegnius oēs:
Quam ſolet urbs aliis murū fodientibus extra:
Atq; aliis murum trepidare tenentibus intus.
Deficit ars: animiq; cadunt: totidemq; uidentur
Quod ueniūt fluctus: ruere atq; irrūpe mortes.
Non tenet hic lachrymas. ſtupet hic. uocat ille
Funera quos maneāt. hic uotis numē ado- (btōs
Brachiaq; ad cęlū: q nō uidet: irrita tollens (rat:
Poſcit opem. ſubeunt illi fraterq; parenſq;:
Huic cum pignoribus domus: & quod cuiq; re-
Alcyone ceyca mouet. ceycis in ore (lictū ē.
Nulla niſi alcyone eſt: & cum deſideret unam:
Gaudet abeſſe tamē. patrię quoq; uellet ad oras
Reſpicere: inq; domū ſupremos uertere uultus.
Verum ubi ſcit neſcit. tanta uertigine pontus
Feruet: & inducta piceis e nubibus umbra
Omne latet cęlum. duplicataq; noctis imago ē.
Frangitur incurſu nimboſi turbinis arbor.
Frangitur & regimen: ſpoliiſq; animoſa ſupſtes
Vnda uelut uctirix: ſinuataq; deſpicit undas.
Nec leuius q̄ ſi quis athon pindūq; reuulſos
Sede ſua totos in apertum euerteret ęquor:
Pręcipitata cadit: pariterq; & pondere & ictu
Mergit in ima ratem: cū qua pars magna uiroꝝ
Gurgite preſſa graui: neque in aera reddita fato
Functa ſuo eſt. alii partes & membra carinę
Trūca tenēt. tenet ipſe manu: q̄ ſceptra ſolebat:
Fragmina nauigii ceyx. ſocerumque patremque
Inuocat heu fruſtra: ſed plurima nantis in ore
Alcyone coniunx. illam meminitque refertque:
Illius ante oculos ut agant ſua corpora fluctus
Optat: & exanimis manibus tumuletur amicis
Dū natat: abſentē quotiēs ſinit hiſcere fluctus:
Nominat alcyonen: ipſiſq; immurmurat undis.
Ecce ſuper medios fluctus niger arcus aquarum

Intra caua texta. intra concauitatem carinæ. Omni numero. omni multitudie. Mœnibuſ. in muros. Spe potitur tandem. hoc eſt. tādem uoti fit compos: in murumq; aſcēdit. Decimæ undæ. maximæ atq; uaſtiſſimæ. nam decima q̄q; unda maxima eſſe uidetur. ut Ouidius in primo de triſtibus libro teſtatur: cum inquit. Qui uenit hinc fluctus: fluctus ſupereminet omnes. Poſterior nono eſt undecimoq; prior. Hinc factum ē ut decimū decumanumq; pro maximo ampliſſimoq; accipiatur: ut decumana porta in caſtris maxima: ut quæ ab hoſtibus foret auerſa: & decumana ſcuta ampliſſima: & decumanus in agro limes qui longiſſimus & maximus foret.
Vaſtius. ualidius. Abſiſtit. deſiſtit. Velut in mœnia. ſimilitudo eſt a captis urbibus ſumpta: ſignificat autem fluctus partem intra nauem irrupiſſe. Pinum. nauem. Trepidant. timent.
Haud ſegnius. non minus. pulchra autem ſimilitudine exprimit timorem nautarum a tempeſtate deprehenſorum. Tenentibus. defendētibus. Deficit ars. tēpeſtati ars ſuccūbit. Irrūpere cū īpetu itraſ. Nō tenet hic lachrymas. alius iqta lachrymat. alius ſtupet: attonituſq; uidet. Funera quos maneant. qui exequiarū honore non priuentur. Hic uotis numē adorat. alius inquit diis uota facit. Subeunt illi. in mentem ueniunt. Cum pignoribus. cum liberis.
In domum. uerſus dumum. Tanta uertigie. euerſione. perturbatione. Eſt autem acclamatio qua maxima tempeſtas declaratur. Piceis e nubibus. nigris. aqua plenis. Incurſu. impetu.
Turbinis. uenti uiolentioris. Regimen gubernaculum. Superſtes. ſuperans. ſuſperextāſ.
Sinuata. in ſinum coacta. conuoluta. Quam ſi quis athon pindum ue. montes eſſe Macedoniæ Athō & pīdum theſſaliæ ſuperius diximus.
Præcipitata. impulſa uentis. Et ictu. impulſu.
In ima. ī profundum. Fūcta ſuo fato. mortua eſt. ex ſententia autem Stoicorum hoc ait: qui omnia fato fieri putant. Et mēbra. fruſta abrupta. Socerum. æolum. Patremq;. luciferum.
Exanimis. mortuus. Tumuletur. ſepeliatur.
Hiſcere. os aperire. Ecce ſuper medios. repētini mali fere ſignificatiua eſt hæc particula ecce.
Niger arcus. nubes nigra. & aquarum plēa arcui ſimilis.

Frangitur: & rupta merſum caput obruit unda.
Lucifer obſcurus: nec quem cognoſcere poſſes:
Illa nocte fuit. quoniamq; excedere cælo
Non licuit: denſis texit ſua nubibus ora.
Aeolis interea tantorum ignara malorum
Dinumerat noctes: & iam quas induat ille:
Feſtinat ueſtes, iam quas ubi uenerit ille:
Ipſa gerat: redituſq; ſibi promittit inanes.
Omnibus illa quidem ſuperis pia thura ferebat.
Ante tamen cunctos iunonis templa colebat:
Proq; uiro: qui nullus erat: ueniebat ad aras.
Vtq; foret ſoſpes coniunx ſuus: utq; rediret
Optabat: nullamq; ſibi præferret. at illi
Hoc de tot uotis poterat contingere ſolum.
At dea non ultra pro functo morte rogari
Suſtinet: utq; manus funeſtas arceat aris.
Iri meæ dixit fidiſſima nuncia uocis:
Viſe ſoporiferam ſomni ueclociter aulam.
Extinctiq; iube ceycis imagine mittat
Somnia ad alcyonen ueros narrantia caſus.
Dixerat. induitur uelamina mille colorum
Iris: & arquato cælum curuamine ſignans
Tecta petit iuſſi ſub nube latentia regis.
Eſt prope cimerios longo ſpelunca receſſu
Mons cauus: ignaui domus & penetralia ſōni.
Quo nunq̄ radiis oriens mediuſue cadenſue
Phœbus adire poteſt. nebulæ caligine mixtæ
Exhalantur humo. dubiæ crepuſcula lucis.
Non uigil ales ibi criſtati cantibus oris
Euocat auroram. nec uoce ſilentia rumpunt
Sollici ti ue canes: canibus ue ſagacior anſer.
Non fera. non pecudes. non moti flamine rami:
Humanæ ue ſonum reddunt conuitia linguæ.
Tuta quies habitat. ſaxo tamen exit ab imo
Riuus aquæ lethes: per quem cū murmure labēſ
Inuitat ſomnos crepitantibus unda lapillis.
Ante fores antri fœcunda papauera florent:
Innumeræq; herbæ: quarum de lacte ſoporem
Nox legit: & ſpargit per opacas humida terras.
Ianua ne uerſo ſtridorem cardine reddat:
Nulla domo tota. cuſtos in limine nullus:
In medio torus eſt hebeno ſublimis in antro
Plumeus. unicolor. pullo uelamine tectus:
Quo cubat ipſe deus membris langore ſolutis.
Hunc circa paſſim uarias imitantia formas

Merſum obruit. hoc eſt. obruit & ſubmerſit.
Non licuit. non potuit. Neque enim ſidera per noctem cælum relinquere poſſunt: ac ne interdiu quidem: q̄uis uideantur. Texit. cooperuit. ne uideret filium pereuntem. Aeolis. alcyone æoli filia. Feſtinat ueſtes. feſtinantur ſuit & facit. Pia thura ferebat. pie ſacrificabat. Qui nullus erat. qui non erat. neq; enim mortui eſſe dicuntur. Hoc ſolum. ut nullam aliam ipſi præferret. Manus funeſtas. funere & morte mariti pollutas. Meæ uocis. meorum uerboꝝ & mādatorum. Viſe. ad uidendum uade: Deſcribit autem & ſomnum deum: & ſomni aulam. Soporiferam aulam. ſoporem. & ſomnum afferentem atq; inducentem. Somni. dei ſoporis.
Arquato. in arcus ſimilitudiem figurato. Eſt ꝑpe cimerios. Cimerii ut Stra. atq; Sextus ſcribunt: populi fuerunt iuxta Baias habitantes ſubterranea domicilia: ubi ſacra plutōia fiebant. dabanturq; ab his reſponſa atq; inde faciebant q̄ſtum. Cōueniebant enim adueuæ aliquid audituri: qui ducebantur in cauernas illas: quas nec oriens nec occidēs ſol aſpiciebat: ut ſcribit ī odyſſea Homerus. hi a quodam rege deleti fuerunt: cum oraculi fides parū ſucceſſiſſet. Alii ſcribūt cimerios populos eſſe in Aſia, Amazonibus ꝓximos: qui ex ultimo uenerint occidente. iuxta cimmerios ſomni aulam eſſe fingit poeta: quam ut omnia: una cum ſomno & in ſomniis elegantiſſime deſcribit. Ignaui. inertis. pigri. ab effectu ꝙ ignauos & pigros homīes reddat. Quo nunq̄. pulchra poetæ phantaſia. ſolis enim radii ſomnum auertunt. Tenebræ autem alliciunt. Somni domus
Exhalantur. emittuntur. Dubiæ lucis. crepuſculi eſt interprætatio. nam crepuſculum eſt dubia lux. Ales criſtati oris. periphraſis eſt Galli. nihil autem in aula ſomni eſſe poeta ait: quo turbari ſomnus poſſit. omnia uero adeſſe quæ ſomnum ipſum allicere ualeant. Vnda labēs. murmure ſiquidem aq̄ ſomni efficiūtur ſuaues. Canibuſq; ſagacior anſer. id maxime tum fuit cōptum quo tempore capitolium a Gallis obſideba tur. canibus enim quieſcentibus anſerum clangore excitati cuſtodes gallos iam capitolium ingreſſos ex arce deturbarunt. Lethes. nomen illi aquæ cōueniens. Lethe nanq; obliuio interp̄tatur. Dormientes autem omnium obliti uidentur. Fœcunda papauera. multorum ſeminum fertilia: q̄ ſomnum maxime īducunt: unde & ſoporiferum papauer uocatur. Stridorē reddat. ſtrepitū faciat. Hebeno. ex hebeni nigro ligno confectus. hebenus autem arbor eſt indica: cuius lignum natura eſt nigrum. Scite uero poeta ſomni lectum nigrum eſſe fingit. pullus nanq; color ſomnos hominibus allicit.

Vix oculos tollens. eleganter geſtus deſcribit poeta eorum: qui graui ſomno præmuntur. eſt autem proſopopœia. Rei enim corpore carenti corpus attribuit. Cognouit enim illam ueniſſe ſubaudiamus. Eſt autem parētheſis. Cubitoq; leuatus. inixus. neq; enim alter caput poterat ſuſtinere ſomnus. Scitatur. rogat. At illa. reſpōdit uel ſimile uerbum eſt ſubaudiendum. Somne quies rerū. elegans ſomni deſcriptio. Quē cura fugit. ſcite. Qui enī curis præmuntur: dormire non poſſunt. Mulces. foues. Labori. ad laborē. Herculeā trachīa. ab hercule ædificatā excultāq;. ut paulo āte diximus. Regis. ceycis.

Simulacra naufraga. ſimulacra naufragii a ceyce facti. Figāt. effingāt. exprimāt. Vi ſoporis. ſomni uiolentiā. At pater e populo. ſomni deo multos eſſe filios poeta fingit: e quibus tres nominat: quibus facultas eſt ſe ī uarias figuras trāſmutandi. E populo. e turba & multitudine.

Mille. finitum numerum pro infinito poſuit.

Simulatoremque figuræ morphea. Morpheus αϖο τησ μορφῆσ. hoc eſt. a forma dicitur formæ ſimulator. Hunc icelon ſuperi. icelos ſimilis tranſfertur: quo quidem nomine is eleganter appellatur: qui ſe omnibus animalibus ſimilem exhibere poteſt.

Morpheus

Icelon autem per L ſcribendū eſt: quāuis iccō uulgus grāmaticorum hactenus legerit. Mortale phobetora uulgus. phobetor terrefactor interpraetari poteſt. Sic autem eſt legendum: q̄uis corrupte phebetora in exemplaribus legatur. Eſt etiā diuerſæ tertius artis panthaſos. Latini quidem ſic legūt: ſed minus recte: cum id nomen a græcis non agnoſcatur.

Phobetor Phantaſos.

phantaſos autem qui imaginator trāſferri poteſt. forſitan ab Ouidio fuit ſcriptus. φαντάζομαι nāq;. unde phantaſos deriuatur. imaginari ſignificat. Elegāter autem hoc nomine donatur: q hāc hominibus immittit imaginationē: ut ſibi p ſomnū uideantur uidere undam. ſaxum. trabē aliudue inanimatorum. Vacant. carent. Thaumātidos edita. Iridis iuſſa Thaumantis filiæ. Somnus. ſomni deus. Molli langore. ſuaui ſopore.

Morpheus ī ceycē

Stracto. lecto. In urbem æmoniam. trachīa. In faciem cæycis abit. in figuram cæycis ſe conuertit. Luridus. niger. Vda. humida.

Somnia uana iacent totidē quod meſſis ariſtas.
Silua gerit frondes. eiectat littus harenas.
Quo ſimul intrauit: manibuſq; obſtātia uirgo
Somnia dimouit: ueſtis fulgore reluxit
Sacra domus: tardaq; deus grauitate iacentes
Vix oculos tollens iterumq; iterumq; relabens:
Summaq; percutiens nutanti pectora mento
Excuſſit tandem ſibi ſe: cubitoq; leuatus
Quid ueniat (cognouit enim) ſcitatur. at illa.
Somne quies rerum. placidiſſimæ ſomne deorum.
Pax animi. quem cura fugit. qui corpora duris
Feſſa miniſteriis mulces: reparaſq; labori:
Somnia quæ ueras ęquant imitamine formas:
Herculeam trachina iube ſub imagine regis
Alcyonen adeāt. ſimulacraq; naufraga fingant.
Imperat hoc iuno. poſtq̄ mandata peregit:
Iris abit. neq; enim ulterius tolerare ſoporis
Vim poterat: labiq; ut ſomnum ſenſit in artus:
Effugit: & remeat per quos modo uenerat arcuſ.
At pater e populo natorum mille ſuorum
Excitat artificem ſimulatoremq; figuræ
Morphea. non illo iuſſos ſollertius alter
Exprimit inceſſus: uultumq; ſonumq; loquēdi.
Adiicit & ueſtes & conſuetiſſima quęq;
Verba. ſed hic ſolus homines imitatur. at alter
Fit fera. fit uolucris. fit longo corpore ſerpens.
Hunc icelon ſuperi. mortale phobetora uulgus
Nominat. eſt etiam diuerſę tertius artis
Phātaſos. ille in humum ſaxūq; undāq; trabēq;:
Quęq; uacant anima: fallaciter omnia tranſit.
Regibus hi ducibuſq; ſuos oſtendere uultus
Nocte ſolent. populos alii plebemq; pererrant.
Pręterit hos ſenior. cunctiſq; fratribus unum
Morphea: qui: pagat thaumātidos edita: ſōnus
Eligit: & rurſus molli langore ſolutus
Depoſuitque caput ſtratoque recondidit alto.
Ille uolat nullos ſtrepitus facientibus alis
Per tenebras: intraque morę breue tēpus in urbē
Peruenit ęmoniam: poſitiſque e corpore penniſ
In faciem ceycis abit: ſumptaque figura
Luridus: exanimi ſimilis. ſine ueſtibus ullis
Coniugis ante torum miſeræ ſtetit. uda uidetur
Barba uiri: madidiſq; grauis fluere ūda capillis.
Tum lecto incumbens fletu ſuper ora profuſo
Hæc ait. agnoſcis ceyca miſerrima coniunx?

An mea mutata eſt facies nece? reſpice. noſces:
Inueniesq; tuo pro cōiuge coniugis umbram.
Nil opis alcyone nobis tua uota tulerunt:
Occidimus. falſo tibi me promittere noli.
Nubilus ægæo deprendit in æquore nauem
Auſter: & ingenti iactatam flamine ſoluit.
Oraq; noſtra tuum fruſtra clamantia nomen
Implerunt fluctus. non hæc tibi nunciat auctor
Ambiguus. non iſta uagis rumoribus audis.
Ipſe ego fata tibi præſens mea naufragus edo.
Surge age da lachrymas: lugubriaq; indue: nec
Inde ploratum ſub inania tartara mitte. (me
Adiicit his uocem morpheus: quam cōiugis illa
Crederet eſſe ſui: fletus quoq; fundere ueros
Viſus erat: geſtumq; manus ceycis habebat.
Ingemit alcyone. lachrymas mouet: atq; lacertoſ
Per ſomnum corpuſq; petēs amplectitur auras.
Exclamatq; mane. quo te rapis? ibimus una.
Voce ſua ſpecieq; uiri turbata ſoporem
Excutit: & primo ſi ſit circumſpicit illic:
Qui modo uiſus erat (nam moti uoce miniſtri
Intulerant lumen) poſtq̄ non inuenit uſquam:
Percutit ora manu: laniatq; a pectore ueſtes.
Pectoraq; ipſa ferit: nec crines ſoluere curans
Scindit: & altrici quæ luctus cauſa roganti:
Nulla eſt alcyone. nulla eſt ait. occidit una
Cum ceyce ſuo. ſolantia tollite uerba.
Naufragus interiit. uidi agnouiq; manuſq;
Et diſcedentem cupiens retinere: tenenti
Vmbra fuit. ſed & umbra tamē manifeſta: uiriq;
Vera mei. non ille quidem: ſi quæris: habebat
Aſſuetos uultus: nec quo prius ore nitebat.
Pallentem nudumq; & adhuc humente capillo
Infelix uidi. ſtetit hoc miſerabilis ipſo
Ecce loco: & quærit ueſtigia ſi qua ſuperſint.
Hoc cerat. hoc animo quod diuināte timebam.
Et ne me fugiens uentos ſequerere rogabam:
At certe uellem: quoniam periturus abibas:
Me quoq; duxiſſes. fuit ah fuit utile tecum
Ire mihi. neq; enim de uitæ tempore quicq̄
Non ſimul egiſſem. nec mors diſcreta fuiſſet.
Nūc abſens perii. iactor quoq; fluctibus abſens
Et ſine me te pontus habet. crudelior ipſo
Sit mihi mens pelago: ſi uitam ducere nitar
Longius: & tanto pugnem ſupereſſe dolori.

Tua uota. tue p̄ces. Falſo. uane. Soluit. diſſoluit. reſoluit. Ambiguus: dubius. Vagis. incertis. Mea fata. meam mortem. mea infortunia. Lugubria. ueſtes luctui conuenietes. Inania tartara. uacua. neq; eni animæ ut q̄ ſunt īcorporeæ occupāt locū. Tartaruſ aūt locus ē apud īferos ꝓfundiſſimus. Lachrymas mouet. lachrymas emittit. Māe. expecta. Quo te rapis. quo fugis. Excutit. expellit. Si ſit illic. an ſit illic: ubi uiſus fuerat maritus. Nam moti uoce miniſtri. hac parentheſi exponit poeta: quo modo alcyone circumſpexit: an illic eſſet maritus: quem per ſomnum uidere ſibi fuerat uiſa.

Altrici. nutrici. Nulla eſt alcyone. nulla eſt. cōduplicatio mulieri grauiſſimo dolorē affectæ maxime conueniens. ait autem ſe non eſſe: uerum una cum marito periſſe. Solantia tollite uerba. auferte īquit uerba conſolatoria: & nolite me cōſolari. Aſſuetos uultus. ſolitos. hoc ē. hylares & lætos. Nitebat. ſplendebat. Humente. madido. Et ne me fugeres. apoſtrophe Alcyoneſ ad maritum querelarum plēa. Fuit ah fuit. anadiploſis dolenti accommodata. Neq; enim de uitæ tempore quicq̄ non ſimul egiſſem. hoc eſt omne tempus uitæ meæ tecum traduxiſſem tecūque fuiſſem. Diſcreta. ſeparata diuiſa. Nunc abſens perii. ſe cum ceyce uiro periiſſe ait Alcyone: q̄uis abſens fuerit: ꝙ ſuam quoq; animam in Ceycis corpore fuiſſe uult uideri. Abſens. corpore. non animo. Ducere. producere. Supereſſe. ſuperuiuere.

Nunc ſaltem. poſtq̃ tu periſti. Littera. epita=
phiũ. Prohibet. loqui ſubaudiamus. Attõito.
doloribus ſtupefacto. Mane erat. prima pars
diei aderat. Euntem. recedentem maritum.
Tuetur. aſpicit. Appulit. ĩpulit. ad littus ſub=
intelligatur. Corpus. cadauer. Et ſi qua eſt cõ
iunx. heu & miſera ſubaudiãtur. Quo magis.
q̃to magis. Tuet̃. aſpicit. Hoc minus. tãto mi
nus ẽ cõpos mẽtis. Admotũ. appulſũ. Et una.
& ſimul cum exclamatione. Ad cæyca. ad cæy
cis cadauer. Moles. murus maximus: quo por
tus ab undarũ incurſu tutus reddebatur. Quæ
prædelaſſat. laſſos ac debiles reddit anteq̃ ĩ por
tum perueniant. Inſilit huc illuc. in illam molẽ
manu factam. Potuiſſe. inſilire. Volabat. iam
enim in auem fuerat conuerſa. Stringebat. ra=
debat. leuiter attringebat. Dilectos artus. ama=
ta cæycis membra. Tollere. extollere. Alite.
in alites. Obnoxius. ſubiectus. debitus. Per=
q́ dies placidos. alcyones: ut refert Plinius: fœ=
tificãt bruma. qui dies alcyonides uocantur pla
cido mari per eos & nauigabili: Siculo maxime.
Faciunt autem ſeptem ante brumam diebus ni
dos: & totidem ſequentibus pariunt. Quibus q
dem quatuordecim diebus maxime tranquillat
mare. Vnde & Alcedonia pro tranquillitate a
Plauto in caſſina accipiuntur: cum inquit: Tran
quillum eſt. alcedonia ſunt circa forum. nam ut
ſcribit ſextus: Alcedones ueteribus latinis di=
ctæ ſunt: quæ a græcis alcyones uocantur. & al=
cedonia dies. qui alcyonides appellantur. Sane
Ariſtoteles in octauo de animalibus alcyonum
duo eſſe genera ait. alterum uocale: quod arun=
dinibus inſideat. alterum mutum paulo maiori
corpore. Plinius uero ſcribit alcyonẽ paulo paſ
ſere eſſe ampliorem: colore cyaneo & ſubnigro.
Dictæ ſunt alcyones απο Του κυ̃κυ εν τη α=
λι. Hoc eſt. a concipiendo in mari. Incubat al
cyone. incubare proprie dicũtur aues: dum oua
fouent. Alcyone autem & Alcyon dicitur. Pẽ=
dentibus nidis. alcyonum nidi admirationẽ ha=
bent: ut refert Plynius. pilæ figura paululũ emi=
nentiores ore perq̃ anguſto. grandium ſpongia
rum ſimilitudine: intercidi non queunt. frangũ
tur ictu ualido: ut ſpuma arida maris. nec undæ
confingantur inuenitur. putant ex ſpinis aculea
tis. Tum uia tuta maris. nam ut diximus: p qua
tuordecim illos dies. quibus fœtificant alcyoneſ
mare tranquillatur. id quod benignitate æoli fie
ri ait poeta: ut cõmodũ nepotibus faciat. nam al
cyone. ut uidimus: æoli filia fuit. Præſtat. accõ
modat: ac tutũ reddit æquor alcyonum pullis.

Sed neq; pugnabo. nec te miſerande relinquam.
Et tibi nunc ſaltem ueniã comes: inq; ſepulchro
Si non urna: tamen iunget nos littera: ſi non
Oſſibus oſſa meis. at nomen nomine tangam.
Plura dolor prohibet: uerboq; interuenit omni
Plangor: & attonito gemitus a corde trahũtur.
Mane erat. egreditur tectis ad littus: & illum.
Mœſta locum repetit. de quo ſpectarat euntem.
Dumq; moratur ibi: dũq; hinc retinacula ſoluit.
Hoc mihi diſcedens dedit oſcula littore dixit.
Dumq; notata oculis reminiſcitur acta: fretũq;
Proſpicit: in liquida ſpatio diſtante tuetur
Neſcio quid quaſi corpus aqua. prĩoq; qđ illud
Eſſet erat dubũ: poſtq̃ paulum appulit unda
Et q̃uis aberat: corpus tamen eſſe liquebat.
Quis foret ignorãs: q̃a naufragus: omĩe mota ẽ:
Et tanq̃ ignoto lachrymas daret. heu miſer ĩquit
Quiſquis es: & ſi qua ẽ cõiũx tibi. fluctibus actũ
Fit propius corpus: quod quo magis illa tuetur:
Hoc minus & minus eſt mẽtis. iã iãq; propĩque
Admotũ terræ: iam quod cognoſcere poſſet:
Cernit. erat coniunx. ille eſt exclamat: & una
Ora. comas. ueſtem lacerat: tẽdenſq; trementes
Ad cæyca manus. ſic o cariſſime coniunx:
Sic ad me miſerande redis? ait. adiacet undis
Facta manu moles: quæ primas æquoris undas
Frangit: & incurſus quæ prædelaſſat aquarum.
Inſilit huc: mirumq; fuit potuiſſe. uolabat.
Percutienſq; leuem modo natis aera pennis
Stringebat ſummas ales miſerabilis undas.
Dũq; uolat: mœſto ſimilem plenumq; querele
Ora dedere ſonum tenui crepitantia roſtro.
Vt uero tetigit mutum & ſine ſanguine corpus:
Dilectos artus amplexa recentibus alis:
Frigida nequicq̃ duro dedit oſcula roſtro.
Senſerit hoc cæyx: an uultum motibus undæ
Tollere ſit uiſus: populus dubitabat. at ille
Senſerat: & tandem ſuperis miſerantibus ambo
Alite mutantur. fatis obnoxius iiſdem
Tũc quoq; mãſit amor: nec coniugale ſolutũ eſt
Fœdus in alitibus. coeunt: fiuntq; parentes:
Perq; dies placidos hyberno tempore ſeptem
Incubat alcyone pendentibus æquore nidis.
Tum uia tuta maris. uentos cuſtodit: & arcet
Aeolus egreſſu: præſtatq; nepotibus æquor.

Hos aliquis ſenior circum freta lata uolantes
Spectat: & ad finem ſeruatos laudat amores.
Proximus aut idem: ſi fors tulit: hic quoq; dixit:
Quẽ mare carpentẽ ſubſtrictaq; crura gerentem
Aſpicis: oſtendens ſpatioſum in guttura mergũ:
Regia progenies: & ſi deſcendere ad ipſum
Ordine perpetuo quæris: ſunt huius origo
Ilus & aſſaracus: raptuſq; ioui ganymedes:
Laomedonq; ſenex: priamuſq; nouiſſima troiæ
Tempora ſortitus. frater fuit hectoris iſte:
Qui niſi ſenſiſſet prima noua fata iuuenta:
Forſitan inferius nõ hectore nomen haberet:
Quãuis eſt illum proles enixa dymantis:
Aeſacon umbroſa furtim peperiſſe ſub ida
Fertur alyxothoe gracili conata bicorni.
Oderat hic urbes: nitidaq; remotus ab aula
Secretos montes & inambitioſa colebat
Rura: nec iliacos cœtus niſi rarus adibat.
Non agreſte tamen: nec inexpugnabile amori
Pectus habens. ſiluas captatam ſæpe per omnes
Aſpicit eperien patria cebrinida ripa
Iniectos humeris ſiccantem ſole capillos.
Viſa fugit nymphe: ueluti perterrita fuluum
Cerua lupum: longeq; lacu deprenſa relicto
Accipitrem fluuialis anas: quam troius heros
Inſequitur: celeremq; metu celer urget amore.
Ecce latens herba coluber fugientis adunco
Dente pedem ſtrinxit: uiruſq; in corpore liquit.
Cum uita ſuppreſſa fuga eſt. amplectitur amẽs
Exanimẽ: clamatque piget. piget eſſe ſecutum.
Sed non hoc timui. nec erat mihi uincere tanti:
Perdidimus miſerã nos te duo. uulnus ab ãgue.
A me cauſa data eſt. ego ſum ſceleratior illo.
Qui tibi morte mea mortis ſolatia mittam.
Dixit: & e ſcopulo: quem rauca ſubederat unda:
Decidit in pontum. thetys miſerata cadentem
Molliter excepit: nantemq; per æquora pennis
Texit: & optatæ non eſt data copia mortis.
Indignatur amans inuitum uiuere cogi:
Obſtarique animæ miſera de ſede uolenti
Exire: utq; nouas humeris aſſumpſerat alas
Subuolat: atque iterũ corpus ſup æquora mittit.
Pluma leuat caſus. furit æſacus: inque pfundum
Pronus abit: letique uiam ſine fine retemptat.

Hos aliq̃s ſenior. Aeſacus priami filius ex Aly
xothoe nympha cũ amore eperies nymphæ ca
ptus eam fugientem perſequeretur in cauſa fuit:
ut illa periret. nam inter fugiendũ a ſerpente icta
interiit: tantoq; dolore æſacon affecit: ut moritu
rus e ſcopulo ſe in mare p̃cipitarit. Quẽ tethys
miſerata in mergum tranſmutauit. Ille uero indi
gnatus q́ mori nõ potuerit: ſe mergere nunq̃ de
ſiſtit. Vnde & mergus a ſæpius ſe mergendo a la
tinis eſt dictus. Proximus aut idem ſi fors tulit.
hoc eſt. aliquis proximus: aut forte idem ſenior.
Subſtricta crura. ſubtilia. longaq;. Sunt huiuſ
origo Ilus & Aſſaracus. Ilus & aſſaracus & Ga=
nymedes filii fuerunt Trois Troianorum regiſ.
Laomedõ uero Ili fuit filius: ac priami pater: ut
cum ex aliis permultis: tum ex Homero aperte
colligitur. Proles dymantis. hecuba: quam dy=
mantis filiam fuiſſe ſcribit homerus. Eurypides
uero Ciſſei thracũ regis. Alyxothoe. nympha
fuit: ex qua priamus æſacon ſuſcepit. Conata.
nixa & hærens. Gracili bicorni. bicorne inſtru
mentum eſt ruſticum. Captatam. quã ſæpe ca=
pere temptauerat. Eperiem cebrinida. Cebri=
nis fluuii ignobilis filiam. unde etiam: ut herodia
nus ſcribit: Cebrinia urbs & regio Troadis fuit
cognominata. Longe lacu relicto. ſcite. nam in
lacu capi non poſſunt: cũ aduolante accipitre ſe
mergant: ut iis qui illo aucupio delectantur ẽ no
tum. Lacu. gurgite. Fluuialis anas. fluuios inco
lens. Vrget. impellit. Coluber. ſerpẽs. Strin
xit. percuſſit. Virus. uenenum. Suppreſſa. re=
preſſa. Nec erat mihi uincere tãti. ut tu perires
intelligamus. Nos duo. ego & ſerpens. Sube
derat. ſubroſerat. Decidit in pontum. ſic qdem
etiam legi poteſt. Sed deiicit forſitan elegantius
legeretur: ut intelligamus. Aeſacum ipſum ſe in
mare præcipitaſſe. Copia mortis. facultas mo
riendi. Miſera de ſede. de miſero corpe. Sub=
uolat. ſurſum uolat. Super æquora. in mare.
Furit. indignatur. Pronus. in caput. eleganter
autem mergi naturam poeta deſcribit.

Aeſa=
cus in
mergũ.

Fecit amor maciem.amor quem morte finire cupiebat:illum fecit macilentum. Longa internodia crurum. Internodium id dicitur ſpatii:quod eſt inter duos nodos.Nodoſa autem crura mergus habere uidetur. Nomenq; manet.a mergendo nanq; mergus a latinis fuit denominatus.

Raphaelis Regii in duodecimum metamorphoſeos Ouidii librum enarrationes.

Eſcius aſſumptis.Quæ tempore belli troiani factæ ſunt metamorphoſeis:hoc libro fere deſcribit poeta. ac primum draconis qui pullos cum matre apud aulidem ſpectātibus græcis deuorauit: perſpicue exponit. Nam cum mille græcorum helenam repetentium naues ad Aulidem cōueniſſent:ac Ioui ſacrificare græci uellent:ecce ſerpens platanū aræ imminentem aſcendit ac primū pullos octo qui adhuc in nido erant: deinde circūuolantem matrem deuorauit.quod quidem cum alii admirarentur : Calchas ex eo collegit bellum nouem annos duraturum:ac decimo demum anno troiam captam iri.Cæterum ſerpens ille ad perpetuam rei memoriam in ſaxum a diis fuit cōmutatus. Neſcius aſſumptis.more ſuo poeta concinne & librum libro cōnectit:& quædam prænarrat: quo cōmodius quā dixi draconis metamorphoſin in ſaxum exponat. Tumulo quoq; nomen habenti.Cenotaphio in quo nomē ſine corpore erat inſcriptum. Inferias dederat.ſacrificia fecerat.nam inferiæ dicuntur a ſacrificia:quæ inferis & mortuis fiunt.hæc autem a poeta narrantur ut hunc librum cum ſuperiore aptius cōnectat. Paridis præſentia.periphraſis eſt.Paris enim defuit exequiis æſaci fratris.Nam in græciam ad rapiēdam helenam nauigarat. Poſtmō. poſtea. Longum bellum.decem nanq; annos durauit. Cum coniuge.helena. Cōmune gentis pelaſgæ.concilium totius græciæ. Inuia.innauigabilia. Aulide piſcoſa.aulis urbs eſt bœotiæ chalcidi finitima:ab Aulide Euonymi filii Cephiſi filia cognominata. Piſcoſa.piſcibus abundante. Tenuiſſet.retinuiſſet.remorata fuiſſet.

Serpēs in ſaxū

Incanduit.calefacta fuit. Ceruleum dracone. nigrum. Quæ ſtabat proxima.quæ imminebat ſacrificiis cœptis. Theſtorides.calchas theſtoris filius. Circū ſua dāna.circū ſua pignora: quæ cum maximo ſuo damno deuorari a dracone uidebat. Atq; nouem uolucres.ordo eſt & ſenſus. Atq; calchas digerit & diſtribuit nouem uolucres & aues in nouem belli annos. Permanet aoniis. Agamemnon ad bellum troianum ꝓficiſcens:cum apud aulidem reliquos græciæ principes expectaret:imprudens dianæ ceruam occidit.qua re dea irata in tātam tempeſtatem mare excitauit : ut græcorum claſſis inde diſcedere non poſſet. cum autem etiam peſte laborarent: conſultus calchas reſpondit:dianæ iram agamēnonio ſanguine eſſe placandam. Tandem igitur agamennonis quoq; conſenſu adducta iphigenia ad aras ut immolaretur:a diana dicitur fuiſſe ſacerdoti ſubrepta:ac illius loco cerua ſuppoſita. Bellaq; non tranſſert.e græcia ad troiam. Quia mœnia fecerat urbis.Nam una cum Apolline muros urbis troiæ ædificauit Neptunus.

Iphigenia in ceruam

Fecit amor maciem.longa internodia crurum.
Longa manet ceruix. caput eſt a corpore longe.
Aequor amat:nomēq; manet:qa mergitur illo.

P.Ouidii Naſonis metamorpho.liber.xii.

Eſcius aſſumptis priamus pater ęſacō alis
Viuere:lugebat: tumulo quoq; nomē habēti
Inferias dederat cū fribus hector inanes.
Defuit officio paridis pręſentia triſti:
Poſtmodo qui rapta longum cum coniuge bellū
Attulit in patriam:coniuratęq; ſequuntur
Mille rates:gentiſq; ſimul commune pelaſgę.
Nec dilata foret uindicta:niſi æquora ſęui
Inuia feciſſent uenti:bœotaq; tellus
Aulide piſcoſa puppes tenuiſſet ituras.
Hic patrio de more ioui cum ſacra paraſſent:
Vt uetus accenſis incanduit ignibus ara:
Serpere cæruleum danai uidere draconem
In platanum:cœptis quæ ſtabat proxima ſacris.
Nidus erat uolucrū bis quattuor arbore ſūma:
Quas ſimul & matrem circū ſua dāna uolantem
Corripuit ſerpens:auidaq; recondidit aluo.
Obſtupuere omnes.at ueri prouidus augur
Theſtorides uincemus ait.gaudete pelaſgi.
Troia cadet.ſed erit noſtri mora longa laboris.
Atq; nouem uolucres in belli digerit annos:
Ille ut erat uirides amplexus in arbore ramos:
Fit lapis:& ſeruat ſerpentis imagine ſaxum.
Permanet aoniis nereus uiolentus in undis:
Bellaq; non tranſfert.& ſunt qui parcere troię
Neptunum credant:quia mœnia fecerat urbis.

At non theſtorides.neq; enim neſcitue tacetue
Sanguine uirgineo placandam uirginis iram
Eſſe deæ.poſtq̄ pietatem publica cauſa
Rexq; patrem uicit:caſtumq; datura cruorem
Flentibus ante aram ſtetit iphigenia miniſtris:
Victa dea eſt:nubemq; oculis obiecit:& inter
Officium turbamq; ſacri uocemq; precantem
Suppoſita fertur mutaſſe mycenida cerua.
Ergo ubi qua decuit:lenita eſt cæde diana:
Et pariter phœbes.pariter maris ira receſſit:
Accipiunt uentos a tergo mille carinæ:
Multaq; perpeſſę phrygia potiuntur harena.
Orbe locus medio eſt inter terraſq; fretumq;:
Cæleſteſq; plagas triplicis confinia mundi:
Vnde quod eſt uſq̄:quis regionibus abſit:
Inſpicitur:penetratq; cauas uox omnis ad aures.
Fama tenet:ſūmaq; domum ſibi legit in arce.
Innumeroſq; aditus ac mille foramina tectis
Addidit:& nullis incluſit limina portis.
Nocte dieq; patet.tota eſt ex ære ſonāti.
Tota fremit:uoceſq; refert:iteratq; quod audit.
Nulla quies intus:nullaq; ſilentia parte:
Nec tamen ē clamor.ſed paruę murmura uocis:
Qualia de pelagi ſi quis procul audiat undis
Eſſe ſolent.qualemue ſonum cum iupiter atras
Increpuit nubes:extrema tonitrua reddunt.
Atria turba tenet.ueniunt leue uulgus:euntq;:
Mixtaq; cum ueris paſſim cōmenta uagantur
Milia rumorum:confuſaq; uerba uolutant.
E quibus hi uacuas implent ſermonibus aures.
Hi narrata ferunt alio:menſuraq; ficti
Creſcit:& auditis aliquid nouus adiicit auctor.
Illic credulitas.illic temerarius error:
Vanaq; lęticia eſt:conſternatiq; timores:
Seditioq; recens:dubioq; auctore ſuſurri.
Ipſa quid in cælo rerum pelagoq; geratur:
Et tellure uidet:totumq; inquirit in orbem.
Fecerat hæc notum:graias cum milite forti
Aduentare rates.neq; inexpectatus in armis
Hoſtis adeſt:ꝓhibentq; aditus:littuſq; tuentur
Troes:& hectorea primus fataliter haſta
Proteſilae cadis:cōmiſſaq; prœlia magno
Stant danais:forteſq; anię.nec cognitus hector.
Nec phryges exiguo quid achæica dextera poſſit
Sanguine ſenſerunt.& iam ſignata rubebant

Neq; enim neſcitue tacetue.hoc ē.& ſcit & ait uirginis ſanguine dianam eſſe placandam. Virginis deæ.dianæ. Publica cauſa.publica utilitas. Rexq; patrem.hoc eſt.officium regis pr̄is pietatem expugnauit. Mycenida. Iphigeniam mycenæam.Mycenæ autem urbs eſt Peloponeſi:a Mycenæo Spartonis filio: ac phoronei fratre dicta. Ergo ubi.ut cygni neptuni filii: cuius corpus nulla ex parte poterat uulnerari : metamorphoſin cum ſuperiore cōnectat poeta : multa prænarrat.ac primum famæ aulam deſcribit: deinde aduetum græcorum ad littus troianum. tum Proteſilai cædem:qui primus egredi ī littus troianū auſus ab hectore fuit interfectus. Phœbes.dianæ. A tergo.a puppi. Phrygia harena.littore troiano. Orbe locus medio. famæ ædium elegans deſcriptio. Triplicis mundi. in tris partes diuiſi.cælum.mare.& terram.ſiue tribus partibus conſtantis.cælo.aqua.& terra. Vſq̄.aliquo in loco. Abſit.diſtet. Regionibus.regionum multarū ſpacio. Fama tenet. habitat:famam autem incorpoream : tanq̄ corpus habentem deſcribit. Legit.elegit. Sūma ī arce.in arcis ſummitate. Innumeros aditus.innumerabiles & īfinitos ingreſſus. Et nullis ī cluſit limina portis.ianuas ædium famæ ſemper ait patere:nec unq̄ cludi cum nullæ inſint. Qualia de pelagi.qualia inq̄t eſſe ſolent murmura ab undis pelagi uenientia. Increpuit. crepare & ſtrepere fecit. Cōmenta.ficta ſic Verg. Tam ficti prauiq; tenax q̄ nuncia ueri. Cōfuſa.obſcura:quæ difficulter percipi poſſunt. Vacuas aures.ocioſas. Illic credulitas.famæ comites enumerat poeta. Cōſternatiq; timores.ab effectu. q; conſternatos atq; perturbatos homines reddant. Seditioq; recens.nouus tumultus. Suſurri.murmura. Ipſa quid in cælo.fama inquit oīa quæcūq; in mundo aguntur uidet. In totum orbem.de iis quæ in toto orbe aguntur. Fecerat hæc notum.uulgauerat. Hoſtis adeſt.hoſtes adueniunt. Fataliter.ex fatorum lege. Protiſilae cadis.protiſilaus Iſiphyli fuit filius : ac Laodomiæ Acaſti filiæ maritus.qui græcorum primus in littus troianum egredi auſus: ab hectore fuit īterfectus. Stant magno.conſtant. quia fortiſſimum uirum amiſerunt. Forteſq; animæ.conſtant.uerbum eſt ſubaudiēdum. Nec cognitus hector.conſtat magno.ſubaudiatur.eſt enim ordo & ſenſus:& hector non cognitus magno cōſtat græcis. Si enim cognitus fuiſſet : facile illum uitaſſet Proteſilaus. Achæica dextera. græcorum uires : quanuis ad achillem & aiacem alludere uideatur:qui multos ex troianis interfecerunt. Signata.infecta ſanguine ſubaudiatur.

Famæ ædium deſcriptio

Proteſilai cædes

Proles neptunia cygnus.tandem ad cygni metamorphoſin id quod a principio libri intendebat poeta per/uenit.Nam Cygnus neptuni filius: quod dono patris nullo ferro poſſet uulnerari:achillis impetum expecta re auſus eſt:a quo ſæpius haſta fruſtra pcuſſus:cum ferri acies corpore illius retunderetur:tandem correptus & ſtrangulatus eſt.quem cum achilles ſpoliare uellet:arma ſine corpore fuiſſe relicta animaduertit.nam pater neptunus illũ in auem cygnũ iam cõmutarat. Stabat.erectus erat. Peliacæ cuſpidis.pellias haſta achillis dicta eſt:a pelio monte:ex quo fuerat reciſa.unde

cygnus in auẽ

peliacus declinatur. Equos pſſos colla canẽtia. hoc eſt pſſa & onerata iugo colla albentia hñtes. ẽ.n.ſynegdoche:maxime huic poete familiariſ.

Hactenus æacides.locutus ẽ ſubaudiatur. Vt hebeti.tanq̃ hebeti & obtuſo:nõ aũt acuto. Caſſis.galea. Caua parma.cõcauum ſcutum. Decor.pulchritudo ornamẽtum. Mars quoq; ob hoc.pp decorem:ut ornatus uideatur:non autẽ ut ptegatur. Indiſtrictus.inuulneratus. Eſt aliquid.modeſte genus ſuũ oſtentat cygnus:ac matri achillis antepõit. Nereide.thetide nympha nerei filia. Sed q nereaq; ex eo ſubaudiatur.eſt autem neptuni piphraſis. Terga nouena.nouẽ tergora & pelles. Decimo orbe.decimo tergore. Moratum eſt.retentum eſt: atq; remoratũ.

Syncerumq; fuit.integrum. Apertum.nuda/tum. Et ſe præbẽtem.ſe haſtæ opponentẽ. Diſtringerẽ.uulnerare. Circo apto.ſpacioſo.in circo aũt uenationes exhibebãtur. Phœniceas ueſtes.purpureas: qbus maxime agreſtes tauri in harena iritabãtur. Eluſa.irrita & uana. Ergo. affectui & indignatiõi ſeruit hæc dictio ergo. Indignatur.n. Achilles q; cygnus acuta haſtæ cuſ/pide uulnerari nõ poſſit. Cum maxima uero indignatione in dextræ ſuæ debilitatem cauſam refert. Lyrneſia mœnia.Lyrneſus urbs troadis: quã græci diripuerunt: Vndeq; Briſeida rapuit Achilles. Solus echionias.corrupte quidem ſic legitur eoꝝ culpa:q ſibi omnia pmittunt in iis inuertendis:quæ ĩ priſcis exemplaribus deſcripta non percipiunt. Cum enim quaſnam Ouidius Acetionias thebas uocaret: minus intelligerent homines & imperiti & temerarii:nõ ſolum ætiotionias in echionias inuerterunt: ſed hoc quoq; nomen Solus ex cõmodo ſuo aſcripſerunt:ignorantes echionias thebas in bœotia eſſe:quæ pro græcis contra troianos ſenſerunt: ut aperte in ſecundo iliados narrat homerus.quas autem ſe iactat expugnaſſe Achilles in Cilicia ſunt: æetio/niæ dictæ ab æetione Andromaches patre: quẽ ab Achille interfectum thebenq; urbem Ciliciæ excelſam fuiſſe depopulatam apud homeꝝ Andromache ipſa cõqueritur. Thebæ autem multarum urbium eſt nomen. Siquidem & in ægypto & in bœotia:& in Cilicia:& in Syria & in Io/nia iuxta miletũ:& ĩ attica: & in thaſſalia Phthiotide & in Italia thebæ fuerunt. Thebæ ſane Ciliciæ pro troianis contra græcoſ arma ſumpſerũt.

Purpereus caycus.fluuius eſt Myſiæ caycus:q̃ regionẽ græci deuaſtarũt: ne troianis ferre auxiliũ poſſet. Cæde populari.occiſiõe populi ſui.

Littora.iam leto proles neptunia cygnus
Mille uiros dederat.iam currus ſtabat achillis:
Totaq; peliacæ ſternebat cuſpidis ictu
Agmina:pq; acies aut cygnũ aut hectora q̃rens:
Congreditur cygno.decimum dilatus in annum
Hector erat.tum colla iugo canentia preſſos
Exhortatus equos currum direxit in hoſtem.
Concutienſq; ſuis uibrantia tela lacertis:
Quiſquis es o iuuenis dixit:ſolamen habeto
Mortis ab æmonio quod ſis iugulatus achille.
Hactenus æacides.uocem grauis haſta ſecuta ẽ.
Sed q̃q̃ certa nullus fuit error in haſta:
Nil tam n emiſſi profecit acumine ferri.
Vtq; hebeti pectus tantũmodo contudit ictu.
Nate dea(nam te fama prænouimus)inquit
Ille:quid a nobis uulnus miraris abeſſe?
(Mirabatur enim)non hęc quã cernis equinis
Fulua iubis caſſis.nec onus caua parma ſiniſtræ
Auxilio mihi ſunt.decor eſt quæſitus ab iſtis.
Mars quoq; ob hoc cape arma ſolet. rẽouebitur
Tegminis officiũ.tamẽ indiſtrictus abibo.(oẽ
Eſt aliquid non eſſe ſatum nereide: ſed qui
Nereaq; & natas & totum temperat æquor.
Dixit:& hęſurum clypei curuamine telum
Miſit in ęaciden:quod & ęs & proxima rumpit
Terga nouena boũ.decimo tamẽ orbe moratũ ẽ.
Excipit hoc heros.rurſuſq; trementia forti
Tela manu torſit.rurſus ſine uulnere corpus
Syncerũq; fuit.nec tertia cuſpis apertum
Et ſe prębentem ualuit diſtringere cygnum.
Haud ſecus exarſit:q̃ circo taurus aperto:
Cum ſua terribili petit iritamina cornu
Phoeniceas ueſtes.eluſaq; uulnera ſentit.
Num tamen exciderit ferrum: conſiderat haſtę:
Hęrebat ligno.manus eſt mea debilis ergo?
Quaſq; ait ante habuit uires effudit in uno?
Nam certe ualuit:uel cum lyrneſia primum
Mœnia deieci:uel cum tenedonq; ſuoq;
Acetionias impleui ſanguine thebas.
Vel cum purpureus populari cęde caycus

Fluxit:opuſq; meæ bis ſenſit telephus haſtę.
Hic quoq; tot cæſis:quorum per littus aceruos
Et feci & uideo:ualuit mea dextra:ualetque.
Dixit: & ante actis ueluti male crederet: haſtam
Miſit in aduerſum lycia de plebe meneten.
Loricamq; ſimul ſubiectaq; pectora rupit.
Quo plangente grauẽ moribũdo pectore terrã:
Extrahit illud idem calido de uulnere telum.
Atq; ait.hęc manus eſt.hęc q̃ mõ uicimus haſta.
Vtar in hoc idem.ſit in hoc precor exitus idem.
Sic fatur.cygnumq; petit.nec fraxinus errat:
Inq; humero ſonuit non euitata ſiniſtro.
Inde uelut muro ſolidaq; a caute repulſa eſt.
Qua tamen ictus erat:ſignatũ ſanguine cygnũ
Viderat:& fruſtra fuerat gauiſus achilles.
Vulnus erat nullum: ſanguis fuit ille menetæ.
Tum uero præceps curru fremebundus ab alto
Deſilit.& nitido ſecurum cominus hoſtem
Enſe petens parmam gladio galeamq; cauari
Cernit:& in duro lædi quoq; corpore ferrum.
Haud tulit ulterius:gladioq; aduerſa reducto
Ter quater ora uiri:capulo caua tempora pulſat:
Cedentemq; ſequens inſtat:turbatq; ruitque.
Attonitoq; negat requiem.pauor occupat illum:
Ante oculoſq; natant tenebrę:retroque ferenti
Auerſos paſſus medio lapis obſtitit aruo:
Quẽ ſuper impulſum reſupino corpore cygnũ
Vi multa uertit:terręque affixit achilles.
Tum clypeo genibuſq; premens prędcordia duris
Vincla trahit galeę:quæ preſſo ſubdita mento
Elidunt fauces:& reſpiramen iterque
Eripiunt animæ.uictum ſpoliare parabat.
Arma relicta uidet. corpus deus æquoris albam
Contulit in uolucrem:cuius modo nomẽ hẽbat.
Hic labor.hęc requiem multorum pugna dieꝝ
Attulit:& poſitis pars utraq; ſubſtitit armis.
Dumq; uigil phrygios ſeruat cuſtodia muros:
Et uigil argolicas ſeruat cuſtodia foſſas:
Feſta dies aderat:qua cygni uictor achilles
Pallada mactatę placabat ſanguine uaccę:
Cuius ut impoſuit proſecta calentibus aris:
Et diis acceptus penetrauit in ęthera nidor:
Sacra tulere ſuam.pars eſt data cętera menſis.
Diſcubuere toris proceres:& corpora toſta
Carne replent:uinoq; leuant curaſq; ſitimq;.

Bis ſenſit Telephus. Telephus herculis fuit fi/lius ex Auge nympha: qui expoſitus a cerua dicitur fuiſſe educatus:robuſtuſq; effectus lyciis i/perauit. Sentiens autem pro troianis ab Achil/le quidem ĩ fœmore fuit uulneratus:ſed a ſuis ptectus mortem effugit. Cum uero nulla remedia uulneri inuenirentur: Apollo conſultus reſpondit aliter non poſſe ſanari: niſi iterum ſe Achilli præberet uulnerandum. Quod cum feciſſet: incolumis euaſit. hoc autem Plinius ad naturalem referens rationem ait. Ferri naturam ſtipticã eẽ. Ideoq; medicos emplaſtris plagarum limaturã ferri adhibere ſolere. Vnde & achilles inquit doctus a Chirone per decuſſionem ferri Telephi uulnus dicitur curaſſe. Ante actis.cædibus ante factis. Plangente.percutiente. Vtar in hoc idem.ego idem utar haſta eadem cõtra hunc cygnum. Fraxinus.fraxinea haſta. Non euitata. a cygno qui nihil illa offendebatur. Solida caute.ſolido lapide. Securum hoſtem.Cygnum nihil timentem:quia uulnerari non poterat. Ferrum lædi.retundi. Ter quater.ſæpius. Cedentem.retro ſubintelligatur. Ruit.eruit. Tene/bræ natant.uolitant.attonitus enim nihil proſpicere poterat. Quem ſuper.anaſtrophe eſt.ſu/per quem enim in ſoluta dicimus oratione. Affixit terræ.Proſtrauit. Trahit.trahens ſtringit.

Elidunt.comprimunt. Cõtulit in uolucrem. conuertit in uolucrem non nouam: ſed in quam cygnus Stheneli regis Lygurum filius caſu phaethontis ſine fine dolens fuerat cõmutatus:ut ĩ ſecundo poeta narrauit. Hic labor.deſcripturus poeta duplicem Cænei mutationem.Nam & ex fœmina in uirum: & ex uiro in auem ẽ transfiguratus. ſacrificia cõuiuiaq; græcorum principum præliumq; Lapytharum cum centauris in piri/thoi nuptiis prænarrat. Foſſas.caſtrorũ. Pro/ſecta.exta. Acceptus.gratus. Nidor.odor p/prie toſtarum carnium. Sacra tulere ſuam.ſa/crificia habuere ſuam portionem. Toris.in lectulis. ſtratis nanq; tribus lectis antiqui diſcumbebant. Toſta carne. nam heroes Elixis non ueſcebantur carnibus.

Non illos citharæ.non illos carmina uocum:
Longaque multifori delectat tibia buxi:
Sed noctem ſermone trahunt:uirtuſq; loquendi
Materia eſt.pugnam referunt hoſtiſq; ſuamq;:
Inq; uices adita atq; exhauſta pericula ſæpe
Cōmemorare iuuat.quid enī loqueretur achilles?
Aut qd apud magnū potius loquerētur achillē?
Proxima præcipue domito uictoria cygno
In ſermone fuit.uiſum mirabile cunctis:
Quod iuuenis corpus nullo penetrabile telo:
Inuictumq; a uulnere erat ferrumq; terebat.
Hoc ipſe æacides.hoc mirabantur achiui:
Cum ſic neſtor ait.ueſtro fuit unicus æuo
Contemptor ferri:nulloque forabilis ictu
Cygnus.at ipſe olim patientem uulnera mille
Corpore non læſo perrhæbum cænea uidi:
Cænea perrhæbum:qui factis inclytus othryn
Incoluit:quoq; id mirum magis eſſet in illo:
Fœmina natus erat.monſtri nouitate mouentur:
Quiſquis adeſt:narretq; rogāt:quos īter achilles
Dic age(nā cunctis eadem eſt audire uoluntas)
O facunde ſenex æui prudentia noſtri:
Quis fuerit cæneus.cur in contraria uerſus.
Qua tibi militia.cuius certamine pugnæ
Cognitus.a quo ſit uictus:ſi uictus ab ullo eſt.
Tum ſenior(quis obſtet mihi tarda uetuſtas:
Multaque me fugiant primis ſpectata ſub annis:
Plura tamen memini.nec quę magis hęreat ulla
Pectore res noſtro eſt inter bellique domuſq;
Acta tot.ac ſi quem potuit ſpatioſa ſenectus
Spectatorem operum multorum reddere:uixi
Annos bis centum.nunc tertia uiuitur ætas.
Clara decore fuit proles elateia cænis
Theſſalidū uirgo pulcherrima:perq; ꝓpinquas
Perque tuas urbes(tibi enim popularis achille)
Multorum fruſtra uotis optata procorum.
Tēptaſſet peleus thalamos quoq; forſitan illos:
Sed iam aut contigerant illi connubia matris:
Aut fuerant promiſſa tuæ.nec cænis in ullos
Denupſit thalamos:ſecretaq; littora carpens
Aequorei uim paſſa dei eſt.ita fama ferebat.
Vtq; noua ueneris neptunus gaudia cepit:
Sint tua uota licet dixit ſecura repulſæ.
Elige quid uoueas.eadem quoq; fama ferebat.
Magnum:cęnis ait:facit hæc iniuria uotum:

Multifori buxi.multa foramina habentis.hæc autem oblectamenta ocioſorum & delicatorum ſunt:non fortium atq; bellicoſorū. Virtus.fortitudo. Exhauſta.expugnata.ac ſuperata. Inuictumq; a uulnere erat.inſupabile atq; expers uulneris erat. Terebat.hebetabat.retundebat.

Forabilis.penetrabilis. Perrhæbum cænea uidi.Cænis elathei lapythæ filia fuit:cui neptunus cum uim intuliſſet:copiam fecit:ut quicquid uellet peteret.Se enim omnino conceſſurum.Puella ut uir inuulnerabilis efficeret̄ petiit.Id illi benigne ꝓſtitit neptunus:Cæneuſq; uocatus in pugna a cētauris in nuptiis Pirithoi excitata:multos hoſtium cū interfeciſſet:neq; ipſe cuiuſq̄ ferro uulnerari poſſet:a centauris tandem cōiectis arboribus fuit oppreſſus:in auēq; a neptuno trāſmutatus. Perrhæbum.perrhæbus urbs ē theſſaliæ.unde perrhæbæus & perrhæbus nomē gētile declinatur:cuius nominis cum prima ſyllaba ſit breuis:duplicato.r.a poeta producta eſt.

Cænis in utrum.

Inclytus.præclarus. Othryn.mons eſt theſſaliæ othrys notiſſimus. Voluntas audire.figura eſt græca.nam audiendi latine dicitur. Cur in contraria uerſus.ex fœmina in marē. Si uictus ab ullo eſt.bene dubitat achilles:an ab ullo ſit uictus Cæneus:cum inuulnerabilis eſſet. Quāuis obſtet mihi.quanuis inquit Neſtor memoriam meā ſenectus impediat:multorūq; ſim oblitus:plura tamen recordor. Pulchre autem ſenis decorum ſeruatur.nam & ætatē excuſat Neſtor & ſe iactat:id quod ſenili ætati peculiare eſſe horatius tradit. Nunc tertia uiuitur ætas.poetica licentia hoc uerbum uiuitur paſſiuum effectum eſſe uidetur.ætatem uero pro ſæculo poſuit poeta.nam ſæculum centum annorum ſpatium cōp̄hendit. Multaq; me fugiāt.multorum ſim oblitus. Proles elateia.Elateii filia. Theſſalidum.theſſalarum.patronymica nanq; forma propoſſeſſiua eſt poſita. Tibi enim popularis achille.ex eodem quo o tu Achille populo fuit. Multorum fruſtra uotis.nulli enim unq̄ nubere uoluit.

Tuæ matris.thetidis. Secretaq; littora carpēs per ſecreta littora ambulans. Aequorei dei.neptuni. Ita fama ferebat.ſic dicebatur ab omnibus Cænim a neptuno fuiſſe compreſſam. Sint tua uota licet.hoc eſt ſecure potes omnia quæcūque uis optare.nullam enim feres repulſam. Secura repulſæ.nullam timētia repulſam. Quid uoueas.quid optes. Magnum facit hæc iniuria uotum.hæc iniuria inquit qua mihi uirginitatem eripuiſti:efficit:ut magna petere poſſim.

Tale pati iam poſſe nihil.da fœmina ne ſim.
Omnia pręſtiteris.grauiore nouiſſima dixit
Verba ſono:poteratq; uiri uox illa uideri:
Sicut erat.nam iam uoto deus æquoris alti
Annuerat:dederatque ſuper:ne ſaucius ullis
Vulneribus fieri:ferroue occumbere poſſet.
Munere lætus abit:ſtudiiſq; uirilibus æuum
Exigit atracides:peneiaq; arua pererrat.
Duxerat hippodamen audaci ixyone natus:
Nubigenaſq; feros poſitis ex ordine menſis
Arboribus tecto diſcumbere iuſſerat antro.
Aemonii proceres aderant.aderamus & ipſi.
Feſtaq; confuſa reſonabat regia turba.
Ecce canunt hymenęon.& ignibus atria fumant.
Cinctaque adeſt uirgo matrumq; nuruūq; caterua
Pręſignis facie.felicem diximus illa
Coniuge pirithoum:quod pene fefellimus omē.
Nam tibi ſęuorum ſeuiſſime centaurorum
Euryte q̄ uino pectus:tam uirgine uiſa
Ardet:& ebrietas geminata libidine regnat.
Protinus euerſæ turbant conuiuia menſæ:
Raptaturq; comis per uim noua nupta pręhēſis.
Eurytus hippodamen.alii quā quiſq; probabat:
Aut poterat:rapiunt:captęque erat urbis imago.
Fœmineo clamore ſonat domus.ocius omnes
Surgimus:& primus:quæ te uecordia theſeus
Euryte pulſat?ait:qui me uiuente laceſſas
Pirithoum:uiolaſq; duos ignarus in uno?
Neue ea magnanimus fruſtra mēorauerit heros:
Sūmouet inſtantes:raptamq; furentibus aufert.
Ille nihil contra(neq; enim defendere uerbis
Talia facta poteſt)ſed uindicis ora proteruis
Inſequitur manibus:generoſaq; pectora pulſat.
Forte fuit iuxta ſignis extantibus aſper
Antiquus crater:quem uaſtum uaſtior ipſe
Suſtulit ęgides:aduerſaque miſit in ora.
Sanguinis ille globos pariter cerebrūq; merūq;
Vulnere & ore uomens madida reſupinus harena
Calcitrat.ardeſcunt germani cæde bimembres:
Certatimq; oēs uno ore arma arma loquuntur.
Vina dabant animos:& prima pocula pugna
Miſſa uolant:fragileſq; cadi curuiq; lebetes:
Res epulis quondā.nunc bello & cædibus aptæ.
Primus ophionides amycus penetralia donis
Haud timuit ſpoliare ſuis:& primus ab ęde

Nihil tale.talem uiolentiam ne pati poſſet concede. Omnia præſtiteris.omnia mihi uidebeeris præſtitiſſe. Grauiore ſono.maiore uoce.iā enim in marem fuerat conuerſa. Marium enim uoces q̄ fœminarum ſolent eſſe grauiores. Annuerat uoto.conceſſerat id quod cupiebat. Dederatq; ſuper.inſuper conceſſerat. Atracides. Atrax urbs eſt theſſaliæ ab atrace Penei & buræ filio ædificata & denominata.unde atracides declinatur & atracius.patronymicum autem pro poſſeſſiuo eſt poſitum. Peneia arua.p quæ Peneus labitur. Duxerat hippodamen.pirithous ixyonis non ex nube:ſed ex coniuge filius hippodamiā uxorē duxit.ad cuius nuptias cētauros lapythaſq; inuitauit.ſed centauri in primiſq; Eurytus uino calens uim nouæ nuptæ afferre cum uellet:maximam excitauit pugnam:in qua cum multi utrinq; cecidiſſent:lapythæ tādem ſuperiores euaſerunt. Audaci ixyone.qui auſus eſt de ſtupro interpellare iunonem:quæ ei nubem ſibi ſimilem obiecit:ex qua cētauri ſunt nati. Nubigenas feros.centauros feroces ex nube genitos.

Pirithoi nuptiæ.

Aemonii proceres.theſſali principes. Confuſa turba.uariorum populorū. Cinctaq; adeſt uirgo.circūdata multitudine matronarū. Quod pene fefellimus omen.quod omen pene falſum effecimus ꝑ eam quæ ſecuta eſt:rixam. Ebrietas geminata.duplicata. Libidine.appetitu coeundi cum hippodamia uirgine. Probabat.laudabat. Sonat.reſonat.ſtrepit. Quæ uecordia theſeus euryte pulſat?ait.bene theſeus partes Pirithoi ſuſcipit:cui amicitia tanta cōiunctus erat:ut inter paria amicorum primi numerētur. Pulſat.uexat. Laceſſas.ad iram prouoces. Violaſque duos ignarus in uno.ex ꝓuerbio græco de ueris amicis hoc ſumptum eſſe uidetur.σωμα⸗ ταμεν δυο.ψυχη δεμια.hoc eſt corpora quidem duo.anima uero una. Sūmouet.repellit. Inſtantes.reſiſtentes. Furētibus.centauris.

Lapitharū prælium.

Sed uindicis.theſei qui nouam nuptam a centaurorum iniuria liberarat. Extantibus.eminētibus. Crater.urceus. Vaſtum.maximū. Aegides.theſeus ægei filius. Calcitrat.calcibus terram percutit. Bimembres:centauri qui & hominis & equi membra habebant. Arma arma loquuntur.clamant.Eſt autem μιμισισ & imitatio clamoris centaurorum. Fragiles cadi.ex creta confecti. Ophionides amycus.ophionis filius. Penetralia.ſacraria.

Eurytus.c.

Crateres ... uolant.Vale...

Pocula uolant fragilesq; cadi curui q; lebetes

Amycus.c.

Denſum funale. funale qdem hoc loco inſtrumentum eſſe uidetur lampadibus ſuſtinendis ac cõmodatum. Sed ut tradit Seruius: funale a funibus dicitur: quos ante uſum papyri cæra circundatos priſci habuere. Vnde & funera dicta ſunt: ꝙ funes incenſi mortuis præferebantur. Lampadibus corruſcis. lucernis coruſcantibus. Sacrifica ſecuri. ſacrificiis dicata. Illiſit. intorſit. cũ impetu miſit. In ore non cognoſcendo. in facie q̃ propter oſſium confuſionem cognoſci non poterat. Diſiectis. diuiſis. diſſipatis. Menſæ acernæ. ex acere confectæ. Strauit. proſtrauit. Pellæus pelates. pella nomẽ eſt multarum urbium. nam & in Macedonia & in Theſſalia & in Achaia & in Syria eſt pella. Vnde pellæus deriuatur. Sed pella macedoniæ Alexandri magni patria bunomos & bunomia prius fuit dicta. Pella aũt cognominata eſt a Pella conditore. Spumantem. expuentem cum ſpuma eiiciẽtem. Immanem. Maximam. Reluctantis. repugnantis. reſiſtentis. Canendo. incantando. Figitur gryneus lumina. figurate per ſinegdochẽ poeticam talia dicuntur. nam ſoluta oratio lumina figuntur. expoſceret: & oculi eruuntur. Primitium torrẽ. principalẽ titionẽ. Dedit. edidit. emiſit. Igne rubens. candẽs. Eduxit. extraxit ex igne. Lacubus. ĩ lacus. Sibilat. ſibilare uidetᷣ. Onus plauſtri. magnitudinem ſaxi oſtendit. Permittat. immittat. iaciat. Ipſa grauitas. ipſum pondus. Saxea moles. ſaxi magnitudo. Gaudia nec retinet rhœtus. hoc ẽ. præ ſe fert lætitiam de Cometæ morte conceptam. Semicremo. ſemicremato. Terqꝫ quater. ſæpius numerus enim finituſ pro infinito eſt poſitus. Verticis. capitis. a parte nãqꝫ per ſinegdochen intelligimus totum. Sederunt. depreſſa fuerunt. Deſcenderunt in cerebrum. A ſidendo nanqꝫ hoc præteritum uenit.

Prima lanugie. prima barba. Tectus malas. tectas & coopertas habens maxilias. ẽ enim ſyneghdoche poetica: ut ſæpius diximus. malas autem pro maxillis poſuit poeta. Nam malæ quæ homini tantum tributæ ſunt: ut tradit Plinius lanugine nõ ueſtiuntur. Sũt enim partes illæ quæ inter oculos & buccas in pomi ſimilitudinem eminent. Vnde etiam malæ fuerũt appellatæ: qᵈ malo & pomo ſimiles eſſe uideantur.

Lampadibus denſum rapuit funale coruſcis.
Elatumqꝫ alte: ueluti qui candida tauri
Rumpere ſacrifica molitur colla ſecuri:
Illiſit fronti lapithę celadontis: & oſſa
Non cognoſcendo confuſa reliquit in ore.
Exiliere oculi: diſiectiſque oſſibus oris
Acta retro naris: medioqꝫ eſt fixa palato.
Hunc pede conuulſo menſę pellæus acernę
Strauit humi pelates deiecto in pectora mento:
Cũqꝫ atro mixtos ſpumantem ſanguine dentes
Vulnere tartareas geminato miſit ad umbras.
Proximus ut ſteterat: ſpectans altaria uultu
Fumida terribili: cur non ait utimur iſtis?
Cumqꝫ ſuis gryneus immanem ſuſtulit aram
Ignibus: & medium lapitharum iecit in agmen.
Oppreſſitqꝫ duos brotean & orion. orio
Mater erat mycale: quam deduxiſſe canendo
Sępe reluctantis conſtabat cornua lunæ.
Non impune feres: teli modo copia detur:
Dixerat exadius: teliqꝫ habet inſtar in alta
Quæ fuerant pinu: uotiui cornua cerui.
Figitur hinc duplici gryneus lumina ramo:
Eruiturqꝫ oculos: quorum pars cornibus hęret.
Pars fluit in barbam: cõcretaqꝫ ſanguine pendet.
Ecce rapit mediis flagrantem rhœthus ab aris
Primitium torrem: dextraqꝫ a parte charaxi
Tempora perfregit fuluo protecta capillo.
Correpti rapida: ueluti ſeges arida: flamma
Arſerunt crines: & uulnere ſanguis inuſtus
Terribilem ſtridore ſonum dedit. ut dare ferrum
Igne rubens plerumqꝫ ſolet: quod forcipe curua
Cum faber eduxit: lacubus demittit. at illud
Stridet: & in tepida ſubmerſum ſibilat unda.
Saucius hirſutis auidum de crinibus ignem
Excutit: inque humeros limen tellure reuulſum
Tollit onus plauſtri: ꝙ ne permittat in hoſtem:
Ipſa facit grauitas. ſocium quoque ſaxea moles
Oppreſſit ſpatio ſtantem propiore cometen.
Gaudia nec retinet rhœthus. ſic cõprecor inquit
Cætera ſit fortis caſtrorum turba tuorum.
Semicremoqꝫ nouat repetitum ſtipite uulnus:
Terque quaterque graui iuncturas uerticis ictu
Rupit: & in liquido ſederunt oſſa cerebro.
Victor ad euagrum coritũqꝫ dryantaqꝫ tranſit.
Equibus ut prima tectus lanugine malas

Procubuit coritus. puero quæ gloria fuſo
Parta tibi eſt euagrus ait? nec dicere rhœtus
Plura ſinit. rutilaſqꝫ ferox in aperta loquentis
Condidit ora uiri. perqꝫ os in pectora flammas.
Te quoqꝫ ſæue drya circum caput igne rotato
Inſequitur. ſed non in te quoqꝫ conſtitit idem
Exitus: aſſiduæ ſucceſſu cædis ouantem:
Qua iũcta eſt humero ceruix: ſude figis obuſta.
Ingemuit: duroqꝫ ſudem uix oſſe reuellit
Rhœtus: & ipſe ſuo madefactus ſanguine fugit.
Fugit & arnæus lycidaſqꝫ: & ſaucius harmo
Dexteriore medon: & cum piſenore caumas:
Quiqꝫ pedum nuper certamine uicerat omnes
Mermeros: accepto tum uulnere tardius ibat.
Et pholus: & meneleus. & abas prædator aproꝝ
Quiqꝫ ſuis fruſtra bellum diſſuaſerat augur
Aſtylos. ille etiam metuenti uulnera neſſo
Ne fuge. ad herculeos inquit ſeruaberis arcus:
At non eurynomus lycidaſqꝫ & aræos & ibreus
Effugere necem: quos omnes dextra dryantis
Perculit aduerſos. aduerſum tu quoqꝫ q̃uis
Terga fugę de deras: uulnus cænæe tuliſti:
Nam graue reſpiciens inter duo lumina ferrum:
Qua naris fronti cõmittitur: accipis imæ.
In tanto fremitu cunctis ſine fine iacebat
Sopitus uenis inexperectus aphidas:
Languentiqꝫ manu carcheſia mixta tenebat:
Fuſus in oſſææ uilloſis pellibus urſę:
Quẽ ꝓcul ut uidit fruſtra nulla arma mouentẽ:
Inſerit amento digitos: miſcendaqꝫ dixit
Cũ ſtyge uina bibes phorbas. nec plura locutus
In iuuenem torſit iaculum: ferrataqꝫ collo
Fraxinus: ut caſu iacuit reſupinus: adacta eſt.
Mors caruit ſenſu: plenoqꝫ e gurgite fluxit
Inqꝫ toros inqꝫ ipſa niger carcheſia ſanguis.
Vidi ego petræum conantem tollere terra
Glãdiferam quercum: quã dũ cõplexibus ambit
Et quatit huc illuc: labefactaqꝫ robora pulſat:
Lancea pirithoi coſtis immiſſa petræi
Pectora cum duro luctantia robore fixit.
Pirithoi cecidiſſe lycum uirtute ferebant.
Pirithoi uirtute chromum. ſed uterqꝫ minorem
Victori titulum q̃ dictys helopſqꝫ dederunt.
Fixus elops iaculo. quod peruia tempora fecit:
Et miſſum a dextra leuam penetrauit ad aurem.

Puero fuſo. Strato. interfecto. Puerum autem illum uocat: ut illius cædis auctorem in ĩuidiã adducat. Condidit. coniecit. Sed non in te quoqꝫ conſtitit idem exitus. Nam Dryas Cẽtauros ipſumqꝫ in primis Rhoetum in fugam cõuertit.

Aſſiduæ cædis. Nam particula ſimilis ue ſubaudiatur. Exponit enim quo modo idem exitus euagri & Dryantis non fuerit Dryas enim Rhœtum ſe perſequentem uulnerauit. & in fugam conuertit. Sude obuſta: Præuſto palo.

Quiqꝫ ſuis fruſtra. Centauris. Ad herculeos arcus. Nam neſſus: ut in ſuperiore libro poeta expoſuit cum Deianiræ Herculis uxori ui afferre uellet ab hercule ipſo ſagitta hydræ ueneno tincta tranſfixus eſt. Perculit. percuſſit. Cõmittitur. Coniungitur. Imæ fronti. Infimæ frõtis parti. Sopitus uenis. ꝓpter ebrietatẽ. Quæ quanta fuerit ex eo oſtenditur quod in tanto ſtrepitu dormiebat neqꝫ expergiſci poterat. Carcheſia. Carcheſium uas eſt uinarium. Vrſæ oſſææ. Vrſæ quæ in oſſa mõte fuerat capta. Ab oſſa nãqꝫ oſſæus deriuatur. Amento. Loro quo iaculatores utuntur: ut longius haſtas emittant.

Cum ſtyge. Cum aqua ſtygis paludis. Fraxinus ferrata. Haſta ex fraxino munita ferro ac cuſpidem ferream habens. Mors caruit ſenſu. Sopitus enĩ ac ebrius erat. Plenoqꝫ e gurgite Vẽtre: quem propter magnitudinem gurgitem uocat. Inqꝫ toros. In lectum & urſæ pellem. Tollere. Euellere. Labefacta robora. labefactam quercum. Robora autem legendum eſt: nõ corpora: ut fere in exemplaribus eſt deprauatum.

Coſtis. per coſtas. Luctantia. renitentia. Pirithoi uirtute. Fortitudine. Repetitione autem i Pirithoi laudem uſus eſt poeta. Minorem titulum. minorem gloriam.

Dictys ab ancipiti delapſus acumine montis:
Dum fugit inſtantem trepidans ixyone natum:
Decidit in præceps:& pondere corporis ornum
Ingentem fregit:ſuaq; induit ilia fractæ.
Vltor adeſt phereus:ſaxumq; e monte reuulſum
Mittere conatur:mittentem ſtipite querno
Occupat ęgides:cubitiq; ingentia fregit
Oſſa:nec ulterius dare corpus inutile leto
Aut uacat aut curat:tergoq; bianoris alti
Inſilit haud ſolito quenq̃ portare niſi ipſum.
Oppoſuitq; genu coſtis.prenſamq; ſiniſtra
Cæſariem retinens uultum minitantiaq; ora
Robore nodoſo prędurataq; tempora fregit.
Robore nedymnum iaculatoremque lycoten
Sternit:& immiſſa protectum pectora barba
Hippaſon:& ſummis extantem ripea ſiluis.
Tereaque æmoniis qui prenſos montibus urſos
Ferre domum uiuos indignãteſque ſolebat.
Haud tulit utentem pugnæ ſucceſſibus ultra
Theſea demoleon:ſolidoq; reuellere dumo
Annoſam pinum magno molimine temptat:
Quod quia nõ potuit:præfractã miſit in hoſtẽ.
Sed procul a telo theſeus ueniente receſſit
Pallados admonitu.credi ſic ipſe uolebat.
Non tamen arbor iners cecidit.nã crantoris alti
Abſcindit iugulo pectuſq; humerũque ſiniſtrũ:
Armiger ille tui fuerat genitoris achille:
Quẽ dolopum rector bello ſuperatus amyntor
Aeacide dederat pacis pignuſq; fidemq;.
Hunc procul ut fœdo diſiectum uulnere peleus
Vidit:at inferias iuuenum gratiſſime crantor
Accipe ait:ualidoq; in demoleonta lacerto
Fraxineam miſit mentis quoq; uiribus haſtam:
Quę laterum cratem perrupit:& oſſibus hærens.
Intremuit.trahit ille manu ſine cuſpide lignum
Id quoq; uix ſequitur.cuſpis pulmone retenta ẽ.
Ipſe dolor uires animo dabat.ęger in hoſtem
Erigitur:pedibuſq; uirum proculcat equinis.
Excipit ille ictus galea clypeoq; ſonantes.
Defenſatq; humeros: prætentaq; ſuſtinet arma.
Perq; harmos uno duo pectora perforat ictu
Ante tamen leto dederat phlegræon & hilen
Eminus.hiphinoum collato marte Daminq;:
Additur his Dorilas:qui tempora tecta gerebat
Pelle lupi:ſæuiq; uicem præſtantia teli

Dictys.Centauri nomen eſt: non appellatio. Quod peruia tempora fecit. Quod per media tempora penetrauit. Ancipiti acumine. Præcipiti & alto montis uertice atq; cacumine. Et pondere corporis ornũ.Quantus eſſet Dictys centaurus pulchra emphaſi demõſtratur. Qui enim.cadens maximam ornum frãgit.nõ poteſt non uaſtiſſimus eſſe. Suaq; induit ilia fractæ.hoc eſt. Suiſq; ilibus cooperuit fractam ornum.dicimus autem induo te ueſtem & tibi. Mittentem.mittere uolentem. Occupat.Ante aggreditur. Inutile.propter brachiũ fractũ. Vacat.otium habet. Niſi ipſum.Seipſum. Robore nodoſo.Claua nodis plena. Immiſſa.Protenſa.longa. Extantem.Eminentem. Tereaq; æmoniis qui prenſos. Quanta fuerit Theſei uirtus:magnitudo fortitudoq; centaurorum quos interficit aperte oſtendit. Vltra. Vlterius. Magno molimine.magno conatu. Receſſit. Refugit. Credi ſic ipſe uolebat. ſe A pallade admonitum fuiſſe Theſeus credi uolebat. Abſcindit. Auellit. Amyntor.rex dolopum fuit ac Phœnicis pater. Pacis pignuſq; fidem.Significat crãtorẽ peleo obſidẽ ab Amyntore fuiſſe datum. Diſiectum.Diſſipatũ. Mẽtis quoq; uiribus.etiam indignatione mentis. Laterum cratẽ.coſtas quæ ita cõpoſitæ ſunt. ut cratem efficere uideantur. Aeger. Indignatus & uulneratus. Erigitur.Concitatur. Proculcat.Cõculcat. Virum.Peleum uirtute præditum. Duo pectora.Et equi & hominis.Centaurus enim fuit. Collato marte.cominus.

Cornua dura boum multo rubefacta cruore.
Huic ego(nam uires animus dabat)aſpice dixi:
Quantum concedant noſtro tua cornua ferro.
Et iaculum torſi:quod cum uitare nequiret:
Oppoſuit dextram paſſuræ uulnera fronti.
Affixa eſt cum frõte manus.fit clamor. at illum
Hærentem peleus & acerbo uulnere uictum:
(Stabat enĩ propior)mediã ferit enſe ſub aluũ.
Proſiliit:terraq; ferox ſua uiſcera traxit.
Tractaq; calcauit:calcataq; rupit:& illis
Crura quoq; impediit:& inani concidit aluo.
Nec te pugnantem tua cyllare forma redemit:
Si modo naturę formam concedimus illi:
Barba erat incipiẽs.barbæ color aureus: aureaq;
Ex humeris medios coma pendebat in harmos:
Gratus in ore uigor.ceruix humeriq; manuſq;:
Pectoraq; artificum laudatis proxima ſignis:
Ex qua parte uir eſt.neq; equi mendoſa ſub illo
Deteriorq; uiro facies.da colla caputq;:
Caſtore dignus erit.ſic tergum ſeſſile.ſic ſunt
Pectoraq; celſa toris.totus pice nigrior atra.
Cãdida cauda tamẽ.color ẽ quoq; cruribus albo.
Multæ illũ petiere ſua de gente.ſed una
Abſtulit hylonome:qua nulla decentior inter
Semiferas altis habitauit fœmina ſiluis.
Hæc & blanditiis & amando & amare fatendo
Cyllaron una tenet. cultus quoq; quantus in illis
Eſſe poteſt membris:ut ſit coma pectine lenis.
Vt modo rore maris.modo ſe uiola ue roſa ue
Implicet.interdum canentia lilia geſtet.
Biſq; die lapſis pagaſææ uertice ſiluę
Fõtibus ora lauet.bis flumine corpora tingat.
Nec niſi quæ deceant:electarumq; ferarum
Aut humero aut lateri prætendat uellera leuo.
Par amor eſt illis.errant in montibus una.
Antra ſimul ſubeunt:& tum lapitheia tecta
Intrarant pariter.pariter fera bella gerebant.
Auctor in incerto eſt.iaculum de parte ſiniſtra
Venit:& inferius qua collo pectora ſubſunt:
Cyllare te fixit.paruo cor uulnere leſum
Corpore cum toto poſt tela educta refrixit.
Portinus hylonome morientes excipit artus:
Impoſitaq; manu uulnus fouet:oraq; ad ora
Admouet: atq; animę fugiẽti obſiſtere temptat.
Vt uidet extinctum: dictiſque clamor ad aures

Quantum concedant. Quanto ſint inferiora noſtro enſe. Torſi.Cum impetu ieci. Hærentem.Dubitantem. Sub mediã aluum. Circa medium uentrem. Terra.per terram. Sua uiſcera.Sua inteſtina. Impediit.Colligauit. Tua cyllaræ forma. Tua pulchritudo. Cyllarus autem & centauri & equi a Caſtore domiti nomen eſt. Vergilius Domitus pollucis habenis Cyllarus. Redemit. Seruauit.Liberauit a cæde. Illi naturæ.Centaurorum: qui cum ſint ex parte equi. ex parte homines non uidentur eſſe poſſe formoſi. Barba erat incipiẽs.Quanta eſſet pulchritudine cyllarus centaurus elegãter poeta deſcribit. Color aureus.fuluus. Laudatis proxia ſignis.Statuis nõ uulgaribuſ ſed approbatis ſimillima. Mẽdoſa facies. Turpis figura. Sic tergũ Seſſile.latũ aptũq; ad ſedẽdũ. Aliter ſeſſiles lactucas dicimus. Sedentes enim ĩtelligimus. Pectora celſa.eminẽtia.alta. Toris. propter toros & eminentes carnes. Candida cauda tamen. Generoſiſſimi equi ſigna deſcribit poeta. Petiere.appetiuere. Sua de gente.De Centaurorum genere. Hylonome.Syluam depaſcens interpraetari poteſt Hylonome. Abſtulit.habuit.Potita eſt. Semiferas.Centauras. Cultus.ornatus. Rore maris. Rore marino herba ſuauis odoris. Canentia Lilia. Alba. Pagaſææ ſiluæ. Vicinæ pagaſis urbi Theſſaliæ:quæ fontibus abundat.unde & nomen.πηγη nãq; fons dicitur. Prætendat.opponat. Vellera.Pelles. Lateri leuo.Siniſtro.Dextrũ .n.erat nudũ. Errant.Vagantur. Auctor in ĩcerto eſt.Auctor ignoratur. Paruo uulnere. Scite.Nam ex ſententia phyſicorum cor ne minimum quidem uulnus pati poteſt. Refrixit. Frigidum factũ & extinctum eſt.

Pheocomes · C ·
Pholonides · L ·
Chthonius · C ·
Teleboas · C ·
Periphas · L ·
Pyretus · C ·
Ampyx · L ·
Oiclus · C ·
aute ampyci
s dicitur mopsus
gisse me no memini
Macareus · L
Eridupus · C
Nessus · C
Cymelus · L
Mopsus · L
Odites · C ·
Styphelus · C ·
Bromus · C ·
Antimachus · C ·
Helymus · C
Pyramos · C ·
Halesus · L ·
Latreus · C ·

Arcuit. Vetuit. prohibuit. Incubuit telo. Incũbens telo ſe tranſfixit. Quod inhaeſerat illi. Quod illi cyllaro fuerat infixum. Morienſque ſuum complexa maritum eſt. hypallage eſt. Cõplectens nanq; maritum mortua fuiſſe intelligitur. Et ille ſtat. Etiam ille ſtare & eſſe uidetur.

Saeua uellera. Magnas pelles. Vinxerat. colligauerat. Phaeocomes. Fuſcam ac nigrã habẽs barbam interpraetatur. φαιον nanq; fuſcum ſignificat. Hominem ſimul protectus. Qui coma & ſe & hominem protexerat & cooperuerat eſt enim ſynegdoche poetis maxime familiaris.

Codice q̄ miſſo. ſtipite. trũco. Phonolenidẽ. Phonoleni filium. Fracta uolubilitas capitis. Rotunditas capitis. Lac concretum. Coagulatum. Manat. Fluit. Hicce legendum eſt. ne iã bus fiat. quem non recipit heroicus uerſus. Hic enim pronomẽ corripi notius eſt: q̄ ut ſit admonendum. Nudare. Spoliare. Scit tuus hoc genitor. Peleus. nã Achillem alloquitur, Neſtor.

Ramum bifurcum. Stipitem duas in partes diuiſum. Signa uides. Cicatricem uulneris accepti indicat Neſtor. Tunc ego debueram. Eleganter ſenis mores exprimuntur. Solent nanq; ſenes ſe laudare. Nullus. Non. Nomen pro aduerbio poſitum eſt. Cornum. haſtam ex corno confectam. Quadrupedantis. Quatuor pedibus currentis. Centaurus nanq; erat. In aduerſo uultu. In oppoſito ore. Vecte pelethronius Macareus. Pelethronium Theſſaliae mons eſt. unde pelethronius declinatur. Eridupum. Grauiter ſtrepens Eridupus iterpretatur. Inguine. Inguen & pudenda ſignificat & morbum maxĩe pudenda infeſtans. Ampycidẽ mopſum. Mopſus filius fuit Apollinis ex Hymãte: ut quidam dicunt: ut alii: ex mãto Tyreſiae filia. Hic fuit uates Venerandus qui ut Põponius Mela ſcribit: ĩ finibus Pamphiliae Phaſelim urbem condidit. Cur autẽ Ampycides dicatur legiſſe me non memini: niſi forte Ampycis fuerit filius: q̄uis Apolinis putaret. Aemathii. Theſſali. Leto dederat. Interfecerat. Variabant. Alii nanq; ex capillis albi. alii erant nigri. Macedoniaq; ſariſſa. Sariſſae haſtae ſunt Macedonum. Vt pila Romanorum. geſſa gallorum. Et te caeni feram? cum magna ĩdignatione haec dicit Latereus Ac ſi diceret. Nequaq̄ patiar te meos ſocios interficere. Caeneum autem per contemptum caenim uocat: ac ſi adhuc foemina eſſet.

Arcuit ire meas: telo quod inhaeſerat illi
Incubuit: morienſq; ſuum complexa maritũ ẽ.
Ante oculos ſtat & ille meos: qui ſaeua leonum
Vinxerat inter ſe cõnexis uellera nodis
Pheocomes hominẽ ſimul protectus equumq;
Codice qui miſſo: quẽ uix iuga bina mouerent
Iuncta: pholoniden a ſummo uertice fregit.
Fracta uolubilitas capitis latiſſima: perque os
Perq; cauas nares. oculos aureſq; cerebrum
Molle fluit: ueluti concretum uimine querno
Lac ſolet: ut ue liquor rari ſub pondere cribri
Manat: & exprimitur per dẽſa foramĩa ſpiſſus.
Aſt ego dum parat hic armis nudare iacentem:
(Scit tuus hoc genitor) gladium ſpoliãtis in ima
Ilia dimiſi. chthonius quoq; teleboaſq;
Enſe iacent noſtro: ramum prior ille bifurcum
Geſſerat. hic iaculum. iaculo mihi uulnera fecit.
Signa uides. apparet adhuc uetus inde cicatrix.
Tunc ego debueram capiẽda ad pergama mitti.
Tunc poteram magni: ſi non ſuperare: morari
Hectoris arma meis. illo ſed tempore nullus
Aut puer hector erat. nunc me mea deficit ętas.
Quid tibi uictorem gemini periphanta pyreti?
Ampyca quid referam? qui quadrupedãtis oicli
Fixit in aduerſo cornum ſine cuſpide uultu?
Vecte pelethronius macareus in pectus adacto
Strauit eridupum. memini & uenabula condi
Inguine neſſaei manibus coniecta cymeli.
Nec tu credideris tantum cecinisse futura
Ampycidẽ mopſum. mopſo iaculãte biformis
Occubuit: fruſtraq; loqui temptauit odites:
Ad mentum lingua: mentoq; ad guttura fixo.
Quiq; neci cęneus dederat: ſtyphelũq; bromũq;
Antimachũq; helymũq; ſecuriferũq; pyrãmõ:
Vulnera non memini numerũ nomẽque notaui.
Prouolat aemathii ſpoliis armatus alaeſſi:
Quẽ dederat leto membris & corpore latreus
Maximus. huic aetas inter iuuenẽque ſenemque.
Vis iuuenilis erat. uariabant tempora cani:
Qui clypeo gladioque macedoniaque ſariſſa
Conſpicuus: faciẽque obuerſus in agmẽ utrũq;
Armaque concuſſit: certumque equitauit ĩ orbẽ
Verbaque tot fudit uacuas animoſus in auras.
Et te caeni feram? nam tu mihi foemina ſemper.
Tu mihi caenis eris. nec te natalis origo

Commouit: mentemq; ſubit: quo pręmia facto:
Quaq; uiri falſam ſpeciem mercede paraſti?
Quid uel nata uide: uel quid ſis paſſa: columq;
I cape cum calathis: & ſtamina pollice torque.
Bella relinque uiris. iactanti talia caeneus
Extentum curſu miſſa latus eruit haſta:
Qua uir equo commiſſus erat. furit ille dolore.
Nudaq; pellei iuuenis ferit ora ſariſſa.
Non ſecus hęc reſilit: q̄ tecti a culmine grando:
Aut ſi quis paruo feriat caua tympana ſaxo.
Cominus aggreditur: laterique recondere duro
Luctatur gladium. gladio loca peruia non ſunt.
Haud tamen effugies: medio iugulaberis enſe:
Quãdo q̄dẽ mucro ẽ hebes ĩq̄t: & ĩ latus enſem
Obliquat: longaq; amplectitur ilia dextra.
Plaga fecit gemitus: ut corpore marmoris icto:
Fractaq; diſiluit percuſſa lamina collo.
Vt ſatis illeſos miranti praebuit artus:
Nunc age ait caeneus: noſtro tua corpora ferro
Temptemus: capuloq; tenus demiſit in harmos
Enſem fatiferum: caecamq; in uiſcera mouit
Verſauitq; manũ. uulnuſq; in uulnere fecit.
Ecce ruunt uaſto trepidi clamore bimembres:
Telaq; in hũc omnes unũ mittuntq; feruntque.
Tela retuſa cadũt. manet imperfoſſus ab omni.
Inq; cruentatus caeneus elateius ictu.
Fecerat attonitos noua res. heu dedecus ingens
Monychus exclamat. populus ſupamur ab uno
Vixq; uiro. q̄q̄ ille uir eſt. nos ſegnibus actis
Quod fuit ille: ſumus. q̄d mẽbra inania pſunt
Quid gemine uires? & quod fortiſſima rerum?
In nobis duplex natura animalia iunxit?
Nec nos matre dea. nec nos ixyone natos
Eſſe reor: qui tantus erat: iunonis ut altae
Spẽ caperet. nos ſemimari ſuperamur ab hoſte.
Saxa trabeſq; ſuper totoſq; inuoluite montes:
Viuacemq; animam miſſis elidite ſiluis.
Silua premat fauces: & erit p uulnere pondus.
Dixit: & inſanis deiectam uiribus auſtri
Forte trabem nactus ualidum cõiecit in hoſtem:
Exemplumq; fuit: paruoq; in tempore nudus
Arboris othrys erat: nec habebat peliõ umbras.
Obrutus ĩmani cumulo ſub pondere caeneus
Aeſtuat arboreo: coniectaq; robora duris
Fert humeris. ſed enim poſtq̄ ſuper ora caputq;

Quo praemia facto, cocubitum cum Neptũo illi exprobrat. Quid uel nata uide. Nam foemina. Vel quid ſis paſſa. Neptuni nanq; uim paſſa es. Columq;. Colus inſtrumẽtum ẽ: quo mulieres filant notius: q̄ ut ſit deſcribendum.

Cum calathis. Calathus uas eſt: quem latini quas illũ uocant: reponendis fuſis accõmodatũ. Iactanti. Inaniter clamanti. Eruit. Aperuit. Cõmiſſus. coniunctus. Pellei iuuenis. Caenei a Pella urbe originem ducentis. Cominus. aggreditur. enſe inuadit caeneum: id quod niſi propius accederet: facere non poterat. Duro lateri. Impetrabili. Luctatur. conatur. Mucro eſt hebes. cuſpis ẽ retuſa. Gemitus. ſtrepitus. Vt corpore marmoris icto. tanq̄ marmore percuſſo. Praebuit. Exhibuit. Fatiferum. Mortiferũ.

Caecam manum. occultam coopertam. Vulnuſq; in uulnere fecit. Nam cum iam uulnus feciſſet: manum uerſando alia uulnera faciebat.

Inq; cruentatus. Dyalyſis unius dictionis ĩ duas: quae & Tmeſis dicitur. Nam incruentatuſq; integrum eſt. Noua res. nouum miraculum.

Monychus exclamat. Monychus ſolidae ungulae interpraetari poteſt. Centaurus autem fuit fortiſſimus: de quo iuuenalis. Quantas iaculetur monychus ornos. Populus ſuperamur. Figurata locutio. Quanq̄ ille uir eſt. ualidus atq; robuſtus. Eſt autem correctio ſuperioris dicti. Segnibus actis. Ignauis factis. Quod fuit ille ſumus. foeminae. Nam caeneus antea foemĩa fuerat. Animalia fortiſſima. hominem & equum.

Matre dea. iunone. Tantus erat. Tam magnanimus. Iunonis ut altae ſpem caperet. Poſt undae ſubaudiaturr Semimari. Semiuiro. Miſſis ſiluis. Iniectis ſiluarum arboribus. Elidite. Opprimite. Exprimite. Inſanis. Maxĩs. Trabem. Arborem. Validum in hoſtem. Potentẽ ut qui ferro uulnerari non poterat. Exemplũq; fuit. Exẽplũ eſt quod aut ſequamur aut uitemus. Fuit ergo exemplum Monychus aliis cẽtauris: ut in Caeneum arbores coniicerent. Hocq; eſt illud quod iuuenalis innuit cum ait. Quantas iaculetur Monychus ornos. Nudus arboris. Arboribus in ſoluta diceretur oratione. Nec habebat pelion umbras. Per μετάληψιν intelligimus Pelion montem arboribus ſpoliatum fuiſſe. Othrys autẽ & peliõ montes ſunt Theſſaliae notiſſimi. Immãi cumulo. Maxima lignorum congerie. Obrutus. oppreſſus. Aeſtuat. Angitur. Anhelat:

Monychus · C

Ceneus arbo-
obrutus ·

Nec habet quas ducat ſpiritus auras. Nec reſpirare põt. Deficit interdũ. Deficere & mori interdũ uidetur. Super aera. Ad aera. Tollere. erigere. Euoluere. Excutere. Ecce. hoc aduerbio ſignificat ſe digito oſtẽdere idam Phrygiæ montẽ. Exitus in dubio eſt. Mors inquit Cænei in dubio ẽ. Nã alii mortuũ eſſe contendũt, alii in aquilã tranſmutatũ. Siluarũ mole. arborũ põdere. Abnuit ampycides. Mopſus negat. Fuluis pennis. in aquilã Cæneũ fuiſſe conuerſum inuit poeta. Luſtrantẽ. Circũdantẽ. Vnica. ſola. Singularis. Credita res eſt. hoc ẽ Mopſi uatis auctoritate creditus ẽ cæneus aquilã fuiſſe cõmutatus. Aegre tulimus. Indignati ſumus. Abſtitius. Deſtitimus. Exercere dolorem. Sæuire in centauros ob dolorem de cænei morte cõceptum. Hæc inter lapithas. Hæc idcirco a poeta narrantur. quo concinnius Periclimeni neſtoris fratris metamorphoſeis inferantur. Periclymenus. n. nelei filius cui neptunus facultatem ſe in uarias figuras transforman di conceſſerat: cum aquilæ figuram ſuſcepiſſet: ab hercule cum quo pugnabat: ſagitta tranfixus interiit. Triptolemus. Ita quidem fere in exẽplaribus legitur: quod grande flagitium eſt: cum Triptolemus nuſq̃ bello troiano interfuiſſe legatur. Tlepolemus igitur loco Triptolemi reponatur. Fuit enim Tlepolemus: ut in ſecundo iliados narrat homerus: herculis & Aſtyocheæ filius: qui cum Licymnium matris germanum interfeciſſet: comparata claſſe magnaq; comitum multitudie Rhodum profugit: ubi imperiũ adeptus: cum nouem nauibus: Vna cum aliis græciæ principibus ad bellum Troianum eſt profectus: ubi tandem a Sarpedone fuit interfectus.

cæneus in aquilam

Præteriti alcidæ. prætermiſſi Herculis. Non pertulit. Non eſt paſſus. Obliuia acta. Obliuionem eſſe factam. Herculeæ laudis. herculis, eſt enim periphraſis. Triſtis. Pylius. Mæſtus. neſtor: quod & ſe a Tlepolemo notari uidebat: & ea cõmemorare cogebatur quæ ſibi luctus cauſa fuerant. Obductos annis. multitudine annorum obrutos atq; oblitos. Reſtringere. renouare. Offenſas iniurias; quibus me affecit. Maiora fide. maiora q̃ credi debeat. Sed neq; Deiphobum. hoſtes non eſſe laudandos colligit Neſtor. Deiphobus ãt priãi fuit filius. Polydamas uero unus e principibus troianis fuit fortiſſimus ſic uocatus q multos domaret. Meſſenia mœnia. Meſſene & urbs eſt & regio adiacens arcadiæ. eſt etiam Siciliæ urbs. unde Meſſenius deriuatur. Elimq; pylũq;. elis urbs eſt arcadiæ iuxta olympiam ab Elio Tãtali filio cognominata. Vnde Eliteus & Eleus declinaẽ. Pylus uero Meſſeniæ Vnde pylius Pyleus ac pylion gentilia nomia deriuantur. Bis ſex Neleidæ fuimus Duodecim Nelei. Neleus autem Neptuni fuit filius & Tyrus nymphæ: qui a fratre pelia domo pulſus Pylon urbem in Meſſenia condidit. Vxorẽ habuit Clorim ex qua duodecim filios ſuſcepit Neſtorem. Periclimenum Agerochum. & reliquos. Me minus uno. Me excepto. Nelei ſanguinis. auctor. Neptuni enim neleus fuit filius. Quæ fulmina curuis. Periphraſis eſt aquilæ.

Periclimenus i uarias formas

Creuit onus: nec habet quas ducat ſpirituſ auraſ:
Deficit interdum. modo ſe ſuper aera fruſtra
Tollere conatur: iactaſq; euoluere ſiluas.
Interdumq; mouet: ueluti quã cernimus: ecce
Ardua ſi terræ quatiatur motibus ide.
Exitus in dubio eſt. alii ſub inania corpus
Tartara detruſum ſiluarum mole ferebant.
Abnuit ampycides: medioq; ex aggere fuluis
Vidit auem pẽnis liquidas exire ſub auras:
Quæ mihi tũc primũ. tũc eſt cõſpecta uolucris.
Hanc ubi luſtrantem leni ſua caſtra uolatu
Mopſus: & ingenti circum clamore ſonantem
Aſpexit: pariterq; animo eſt oculiſq; ſecutus:
O ſalue dixit lapithaæ gloria gentis:
Maxime uir quondã. ſed auis nũc unica cæneu.
Credita res auctore ſuo eſt. dolor addidit iram.
Oppreſſumq; ęgre tulius tot ab hoſtibus unũ.
Nec prius abſtitimus ferro exercere dolorem:
Quã data pars leto. partẽ fuga noxq; remouit.
Hæc inter lapithas & ſemihomines centauros
Prœlia tlepolemus pylio referente dolorem
Præteriti alcidę tacito non pertulit ore.
Atq; ait. herculeæ mirum eſt obliuia laudis
Acta tibi ſenior. certe mihi ſępe referre
Nubigenas domitos a ſe pater ipſe ſolebat.
Triſtis ad hæc pylius. qd me meminiſſe maloꝝ.
Cogis? & obductos annis reſtringere luctus?
Inq; tuum genitorem odium offenſaſq; fateri?
Ille quidem maiora fide quoq; geſſit: & orbẽ
Impleuit meritis: quod mallem poſſe negare.
Sed neq; deiphobũ. nec polydamãta. nec ipſum
Hectora laudamus. quis. n. laudauerit hoſtem?
Ille tuus genitor meſſenia mœnia quondam
Strauit: & immeritas urbes elinq; pylumq;
Diruit: inq; meos ferrum flammaſq; penates
Impulit: utq; alios taceam: quos ille peremit:
Bis ſex neleidę fuimus conſpecta iuuentus.
Bis ſex herculeis ceciderunt me minus uno
Viribus. atq; alios uinci potuiſſe ferendum eſt.
Mira periclymeni mors eſt: cui poſſe figuras

Viri. herculis. Hamatis unguibus. In modũ hami recuruis. Eſt. n. nomẽ participio ſimile hamatus ab hamo declinatũ. Nimiũ. Affectui & dolori ſeruit hoc aduerbiũ nimiũ. Tirynthius. hercules a Tirynthe pelopõneſi urbe. Et q̃ leuis heſerat alæ. Ordo ẽ & ſenſus. Et leuis ſagitta q̃ hæſerat & affixa erat alæ: preſſa & ĩpulſa fuit grauitate corpis illi affixi. Eſt aũt αντιθετον. Leuis. n. opponiẽ graui. Exacta. expulſa. Iugulo ſiniſtro. Per ſiniſtrũ iugulũ. Herculis tui. Parẽtis ſubaudiaẽ. O rhodiæ ductor pulcherrime claſſis. ad illud homeri carmẽ alludit poeta in ſecundo iliados. τληπολεμοσ δ᾽ ἡρακλει δησ ηυστε μεγασ τε εκροδου εννεα νηασ αγεν ροδιων αγεροχων. Hic enim aperte colligitur Tlepolemum Rhodiorum ductorem fuiſſe & pulchrũ & magnũ. Solida gratia. firma amicitia. Neleius. Neſtor nelei filius. Dulci ore. Suaui ſermone. Nam ut ait homerus. Suauior melle ab ore neſtoris oratio prodibat. A ſermone ſenis. Poſt ſermonem Neſtoris. At deus æquoreas. Neptunus ægre ferens Cygnum filium ab Achille iteremptũ appollinẽ hortatur ne ulterius ipſum uiuere patiatur: Cui apollo obſequens in aciem troianoꝝ deſcendit: Paridiſq; ſagittã in achillẽ ita direxit: ut illius uulnere interierit. Hæc aũt idcirco a poeta narrãtur: ut cõmodius & libri ſequentis initium cũ huius fine cõnectat: & aiacis in florem metamorphoſin huic loco ſubiungat. Neq;. n. ullam aliam in huius libri fine deſcribit trãſfigurationem. Memores iras. quas ĩ memoria habebat. Vt illud Vergilii. Memorẽ iunonis ob irã. Pluſq̃ ciuiliter. hoſtiliter. Tracto bello Protracto ꝑducto. Intõſum ſmynthea. comatum Apollinem. Nã ſmyntheus epytheton eſt apollinis propriũ a muribus ſumptũ: q ut Strabo ait: Smynthi a cretẽſibus uocãtur. hac ẽt de cã Smyntheus Apollo fuit cognoĩatus: qd᷑ teucris e Creta ꝓfectis datũ ẽ oraculum: ut ibi ſedes collocarent: ubi terrigenæ ipſos adorirẽtur. Id aũt circa aonaxicũ ferunt cõtigiſſe. Nã maxia agreſtiũ murium multitudo noctu exorta qcqd armorũ uaſorũq; ex corio inuentũ ẽ corroſit. Teucri aũt ibi mãſerunt atq; Idã ab ida q̃ ẽ ĩ Creta appellarũt: templũq; ac ſimulacrũ Apollini Smyntheo erexerũt. heraclides uero ponticus auctor ẽ mures ibi circa templum abundare & ſacros exiſtimari. Simulacrum uero ita effigiatũ eſſe: ut murẽ pedibus premat. Solẽt aũt homines noia a paruis rebus impoſita qbuſdã lenimẽtis mitigare. nã & a culicibus quos œthæi conopas uocant: hercules conopion apud illos colitur: quoniam ab illis eius opera liberati fuerũt apd᷑ erithræos quoq; miliuntẽ habitãtes ſpectonus colitur: qd᷑ ipſe uitibus uermis infeſtiſſimus ſit. nã ex Erithreis oibus apud illos ſolũ talis beſtiola naſciẽ. Rhodii aũt apollinis erathibii templũ habẽt in agro ſuo. Nã rubiginẽ ipſi Erethibiam uocãt. Apd᷑ æoles q ĩ Aſia ſũt. mus qdã Pornopion uocaẽ. bœotii uero hoc noĩe culices uocãt. Sacrificiũ ãt faciũt apollini ꝑnopioni Sed multis in locis ſunt Smynthia hoc eſt Smynthii apollinis templa: præcipue tamen in urbe Chryſa Smynthus Apollo colebatur: ubi erat ſtatua a Scopa Pario cõfecta: cuius pedibus mus ſubie

Achil mors

Sumere quas uellet: rurſuſq; reponere ſumptas
Neptunus dederat nelei ſanguinis auctor.
Hic ubi ne quicq̃ eſt formas uariatus in omnes:
Vertitur in faciem uolucris: quæ fulmina curuis
Ferre ſolet pedibus diuum gratiſſima regi.
Viribus uſus auis pennis roſtroq; redunco
Hamatiſq; uiri laniauerat unguibus ora.
Tendit in hunc nimium certos tirynthius arcus.
Atq; inter nubes ſublimia membra ferentem:
Pendentemq; ferit: lateri qua iungitur ala.
Nec graue uulnus erat. ſed rupti uulnere nerui
Deficiunt: motumq; negant uireſq; uolandi.
Decidit in terram non concipientibus auras
Infirmis pennis: & quæ leuis hæſerat alæ
Corporis affixi preſſa eſt grauitate ſagitta:
Perq; latus ſummũ iugulo eſt exacta ſiniſtro.
Num uideor debere tui præconia rebus
Herculis o rhodiæ ductor pulcherrime claſſis?
Ne tamen ulterius q̃ fortia facta ſilendo
Vlciſcar fratres: ſolida eſt mihi gratia tecum.
Hæc poſtq̃ dulci neleius edidit ore:
A ſermone ſenis repetito munere bacchi
Surrexere toris. nox eſt data cætera ſomno:
At deus æquoreas: qui cuſpide temperat undas:
In uolucrem corpus nati cygneida uerſum
Mente dolet patria: ſæuumq; peroſus achillem
Exercet memores plus q̃ ciuiliter iras.
Iamq; fere tracto duo per quinquennia bello
Talibus intonſum compellat ſmynthea dictis.
O mihi de fratris longe cariſſime natis:
Irrita qui mecum poſuiſti mœnia troiæ.
Ecquid: ubi aſiacas caſuras aſpicis arces:
Ingemis? aut ecquid tot defendentia muros
Milia cęſa doles? ecquid ne perſequar omnes
Hectoris umbra ſubit circũ ſua pergama tracti?
Cum tamen ille ferox belloq; cruentior ipſo
Viuit adhuc operis noſtri populator achilles?
Det mihi ſe: faxo triplici quid cuſpide poſſim
Sentiat. & quoniam concurrere cominus hoſti
Non datur: occulta nec opinum perde ſagitta.

ctus erat. O mihi de fratris.hac oratione Neptũus Apollinẽ hortat̃ut Achillẽ Cygni interfectorẽ ſagitta perimat. De fratris natis. De iouis fratris mei filiis. A beniuolentia aũt exordit̃ neptunus. Subit.in mentẽ cũ q̃dã miſeratione uenit. Populator.deſtructor.Ex arte aũt achillẽ in odiũ apollinis neptunus adducit. Det mihi ſe.Cõmittat ſe mihi & mari. Triplici cuſpide.Periphraſis eſt tridentis. Nec opinũ.non opinantem.
Indulgens.obſequens. Sanguine plebis.Plebeios ac uiles iterficiendo. Poſt hectora.poſt hectoris cædẽ.
Ille igitur tantorũ.Apoſtrophe ad achillẽ indignationẽ continens quod ab effœminato paride fuerit iterfe-ctus. Graiæ maritæ.helenæ:Quã idcirco maritam poeta uocat quia uiris iperabat. Fœmineo marte.imbelli. Thermodoontiaca bipẽni. Amazonica ſecuri.Nam amazones Thermodoontis fluuii accolæ fuerunt. Armarat deus idem.Vulcanus & arma achilli Thetidis rogatu perfecit.& eum mortuũ combuſſit. Neſcio quid.Parum quid cineris de tãto achillis corpore ſupereſt:quo ne urna quidem impleri poteſt.
Hæc menſura.Totus terrarũ orbis mẽſura eẽ uidetur gloriæ achillis. Nec inania tartara ſentit.Nunq̃ enim gloria moritur. Vt cuius fuerit cognoſcere poſſis. Ac ſi diceret fortiſſimi ac bellicoſiſſimi illum clypeum fuiſſe: pro quo tantæ contentiones fuere ſuſceptæ. Deq; armis arma feruntur. Propter arma achillis bella excitãtur.Nam poſt mortem achillis inter aiacẽ & ulyſſem de armis ipſius achillis grauiſſimæ ſunt ortæ contentiones. Soli Telamone creato.Aiaci Telamonis filio. Laerteq;.Vlyſſi. A ſe tantalides.agamemnon a Tantalo genus ducens. Nam Tantalus Iouis.pelops Tantali.Pelopis atreus.atrei agamemnon & Menelaus filii fuiſſe dicuntur. Traiecit.Tranſmiſit.tranſtulit.

Raphaelis Regii in tertiumdecimũ metamorphoſeos Ouidii librum enarrationes.

c Onſedere duces.Achille ſagitta Paridis interempto magna inter aiacẽ & Vlyſſem contentio orta eſt: uter ipſorum illius armis dignior eſſet. Agamemnõ autem ne in alterius odium incideret:illius contentiõis iudicium ad principes græcorum reiecit: ut pro uirtute ac meritis utriuſq; arma alteri adiudicarent.Iuſſo igitur utroq; i cõſeſſu principum cauſam agere:non uirtute aut meritis:ſed eloquentia:qua plurimum ualebat: Vlyſſes effecit: ut ſibi arma adiudicarentur. Illã autem repulſam aiax adeo ægre tulit: ut primũ furioſus ſit effectus.deinde cum reſipuiſſet:gladio incumbens ſeipſum interfecerit:Sed tãdem miſeratione deorũ in hyacinthũ florẽ fuit cõmutatus. Cõſedere duces.ciuilem inſtituit cõcionẽ:in qua principes ſedent. Vulgus aũt cogitur ſtare. Clypei ſeptemplicis.Septẽ boũ coriis tecti. Aiax Telamonis Pelei fratris filius achillis patruelis fuit.Quæ autẽ de aiace ſcribit poeta a Sophocle ſumpſiſſe uidet̃. Sigæia littora.Sigeum & urbs & promontorium eſt troadis; iuxta quod græcorum claſſis ſubducta erat.

Græcorum,cõcio

Annuit:atq; animo pariter patruique ſuoque
Delius indulgens nebula uelatus in agmen
Peruenit iliacum:mediaq; in cæde uirorum
Rara per ignotos ſpargentem cernit achiuos
Tela parim.faſſuſq; deum:quid ſpicula perdis
Sanguine plebis ait? ſi qua eſt tibi cura tuorum
Vertere in æaciden:cæſoſq; ulſciſcere fratres:
Dixit:& oſtendens ſternentem troica ferro
Corpora peliden arcus obuertit in illum:
Certaq; letifera direxit ſpicula dextra.
Quo priamus gaudere ſenex poſt hectora poſſet:
Hoc fuit.ille igitur tantorum uictor achille
Victus es a timido graię raptore maritæ.
At ſi fœmineo fuerat tibi marte cadendum:
Termodoontiaca malles cecidiſſe bipenni.
Iam timor ille phrygum.decus & tutela pelaſgi
Nominis æacides.caput inſuperabile bello
Arſerat.armarat deus idem:idemq; cremarat.
Iam cinis eſt:& de tam magno reſtat achille
Neſcio quid:paruã quod nõ bene cõpleat urnã.
At uiuit:totum quę gloria compleat orbem.
Hæc illi menſura uiro reſpondet:& hæc eſt
Par tibi pelide:nec inania tartara ſentit.
Ipſe etiam:ut cuius fuerit cognoſcere poſſis:
Bella mouet clypeus:deq; armis arma feruntur.
Non ea tydides.non audet oileus aiax.
Non minor atrides.nõ bello maior & æuo
Poſcere.non alii.ſoli telamone creato
Laerteq; fuit tantæ fiducia laudis.
A ſe tantalides onus inuidiamq; remouit:
Argolicoſq; duces mediis conſiſtere caſtris
Iuſſit:& arbitrium litis traiecit in omnes.

P.Ouidii Naſonis Metamorphoſeos
Liber.xiii.

c Onſedere duces:& uulgi
ſtante corona
Surgit ad hos clypei dominus ſeptemplicis aiax.
Vtque erat impatiens iræ:
ſigeia torue

Claſſem q; in littore.Stantem ſubaudiamus. Intendenſq; manus.ad claſſem intelligendum eſt.exprimit autem geſtum uiri cum indignatione locuturi. Agimus:proh iupiter.Aiacis pſonæ decorũ pulchre ſeruatur:q fortis quidem ac bellicoſus fuiſſe:ſed eloquentia parum ualuiſſe tum a græcis tum a latinis fingitur poetis.Quare illi oratio ſimplex attribuitur omniq; artificio carens.Nam & in prohœmio ſtatim cum magna exclamat indignatione.& ſe per totam iactat orationem:quæ nõ eſſe facienda rhetores oẽs pcipiunt. Verſatur autem hæc oratio in duplici coniecturali conſtitutione. Cũ.n.achillis arma græcorũ pſtantiſſimo & uirtute & meritis forent tribuenda: Vter horũ ſit pſtantior quæritur Aiax an Vlyſſes: cum uterq; ſe dignũ illis eſſe iactaret. Vterq; aũt cõiecturis & ſe meruiſſe:& alterũ non meruiſſe oſtendit. Proh iupiter.exclamatio minime principio conueniens. Ante rates. A q̃bus ego ſolus Hectoris faces repuli:cum alii græci imprimiſq; Vlyſſes illius uiri impetũ non ſuſtinentes eas deſeruerint. Cũ.n.Achilles agamẽnoni iratus pp Briſeida ereptam intra tentorium ſe contineret neq; pugnare uellet:hector cum delecta troianorũ iuuentute in hoſtium claſſem impetum fecit:quã etiam incendiſſet:niſi aiacis uirtute fuiſſet repulſus.Omnis igitur aiacis indignatio & a loco i quo cauſa agitur:& ab aduerſario oriri uidetur. Et mecum confertur ulyſſes. Et cõiunctio indignationem hoc loco ſignificat. Hac a claſſe.Manum ad claſſem intendit aiax ſicque illam græcis oſtendit. Fictiſ.compoſitis.
Iſti.cum magno Vlyſſis contemptu hoc dixit.
Quantũq; ego marte feroci.Contra artis præcepta ubiq; & ſe & ſua aiax non deſinit iactare. Omnis.n.ſui iactatio; ut Fabius Quintilianus tradit:eſt odioſa. Præmia magna.arma achillis a uulcano fabricata. Tenuiſſe.obtinuiſſe.in cõtemptum autem Vlyſſem quantũ poteſt aiax adducit. Superbum.glorioſum. Sit licet hoc ingens.Quamuis id de quo contenditur ſit maximum. Feretur.Iactabitur. Si uirtus in me dubitabilis eſſet. Nimium arrogãter hoc eſt dictũ.
Littora colcha.Colchica.nam Telamon cũ Iaſone in colchos nauigauit:ut plenius in ſuperiori diximus libro. Vbi Aeolidẽ Siſyphon. Hoc ad ulyſſis cõtemptum dictũ eſt. Nam fama erat a Siſypho latrone iſthmum obſidente anticliam ulyſſis matrem:cum ad laerten duceretur: fuiſſe compreſſam:atq; ex eo concubitu Vlyſſem ortum. Hæc ſeries.hæc ſtẽmatis diſpoſitio. Frater erat.patruelis frater achilles fuit aiacis.Nam Peleus & Telamon fratres fuerũt. Patrueles autem fratres dicuntur:qui e fratribus naſcuntur. Quid ſanguine Cretus Siſyphio.Aperte nunc aiax originis turpitudinem obiicit Vlyſſi. An quod in arma prior. Vlyſſes ne ad bellum troianum cum aliis græciæ principibus proficiſcens uxorem relinquere cogeretur: ſe inſanire ſimulauit. Palamedes uero prudentia ualde pollens ad hoc ſpeculandum miſſus illi aranti ſalemque ſeminãti filium puulum obiecit:quẽ Vlyſſes aratro ſublato nihil offendit.Inuitus itaq; ad bellũ ductus Palamedẽ ficta pditiõe tandẽ oppſſit. Nullo ſub indice.nullo indicãte. Vltima q cepit.ultimus p hypallagen:ut intelligatur q ultimus cepit arma. Detrectauit.uitauit. Sollertior.prudẽtior. Et ſibi inutilior.nam palamedes in ſe ulyſſem concitauit:cuius arte tandẽ ut pditor a cuncto græcorũ exercitu fuit interfectus.Nam ulyſſes litteras finxit a Priamo ad palamedẽ datas:q̃bus ſignificare uidebatur priamus ſe magnũ auri põdus miſiſſe

Aiacis oratio

Littora proſpexit:claſſemq; in littore uultu:
Intendenſq; manus.agimus proh iupiter inquit
Ante rates cauſam.& mecum confertur ulyſſes?
At non hectoreis dubitauit cedere flammis:
Quas ego ſuſtinui.quas hac a claſſe fugaui.
Tutius eſt igitur fictis contendere uerbis:
Quã pugnare manu.ſed nec mihi dicer̃ pmptũ.
Nec facere eſt iſti:quãtum q; ego marte feroci
Inq; acie ualeo:tantum ualet iſte loquendo.
Nec memoranda tamen uobis mea facta pelaſgi
Eſſe reor.uidiſtis enim.ſua narret ulyſſes:
Quę ſine teſte gerit.quorũ nox conſcia ſola eſt.
Pręmia magna peti fateor.ſed demit honorem
Aemulus aiaci.non eſt tenuiſſe ſuperbum:
Sit licet hoc ingens:quicquid ſperauit ulyſſes.
Ipſe tulit precium iam nunc certaminis huius:
Qui cum uictus erit:mecum certaſſe feretur.
Atq; ego:ſi uirtus in me dubitabilis eſſet:
Nobilitate potens eſſem telamone creatus:
Mœnia qui forti troiana ſub hercule cepit:
Littoraq; intrauit pagaſea colcha carina.
Aeacus huic pater eſt:qui iura ſilentibus illic
Reddit:ubi æoliden ſaxũ graue ſiſyphon urget.
Aeacon agnouit ſummus:prolemq; fatetur
Iupiter eſſe ſuam.ſic a ioue tertius aiax.
Nec tamen hæc ſeries in cauſam proſit achiui:
Si mihi cum magno non eſt cõmunis achille.
Frater erat.fraterna peto.quid ſangine cretus
Siſyphio:furtiſq; & fraude ſimillimus illi
In feris ęacidis alienæ nomina gentis?
An q, in arma prior:nulloq; ſub indice ueni:
Arma neganda mihi? potiorq; uidebitur illis
Vltima qui cepit:detrectauitq; furore
Militiam ficto? donec ſollertior iſto
Et ſibi inutilior timidi cõmenta retexit

aliudq; miſſurꝝ. Cum uero litteræ ad Agamemnonem fuiſſent platæ principeſq; omnes præter Palamedem cōueniſſent: uixq; illud ſcelus in palamedē cadere poſſe cūctis uideretur: Vlyſſes nihil temere de tāto uiro credendum dixit: niſi aurꝝ: quod ille iam p ſeruos corruptos in illius tentorio defodiendum curauerat: deprehenderetur. Qui igitur miſſi ad hoc inquirendum fuerant cum renunciaſſent inuentum: lapidibus Palamedes a toto exercitu de quo optime meritus erat: obrutus eſt. Naupliades. Palamedes nauplii filius. nauplius autē neptuni & Amymōes nymphæ filius in Euboea regnauit. Optima nunc ſumat. ironia indignationis plena: qua aiax ſignificat Vlyſſem nulla ratione armis achillis eſſe dignum. ſe autem eſſe digniſſimum.

Furor ille. īſania illa ulyſſis. Hortator ſcelerꝝ. Hactenus in contemptum. nunc in odium aiax ulyſſem adducit. Non te pœantia proles. Cū oraculum accepiſſent græci troiam ſine herculis ſagittis capi non poſſe: Vlyſſes miſſus ad philoctetem pœantis filium: cui moriēs hercules arcū ſagittaſq; reliquit: inueniendum: troiamq; adducendum: cum forte inter nauigandum ſagitta hydræ ueneno tincta e pharetra cadens philoctetæ pedem uulneraſſet: eum ī lemno nullo adhibito uulneri remedio reliqt. Lēnos inſula eſt una ex cycladibus uulcano dicata: q̄ duo oppida habet pheſtiā & Myrinam in cuius forum ſolſtitio Athos eiaculat̄ umbrā: ut Plinius ſcribit. Qui nunc ut memorant. Oratorie miſerias philoctetæ amplificat aiax: ut maius ī odium ulyſſem adducat. Troianis fatis. Troiano excidio. Sine crimine. proditionis. Conuicti furoris. deprehenſi. detecti. Nimium male memor. illa nanque memoria Palamedes optime de græcorum exercitu meritus: fuit interfectus. Præfoderat. ante defoderat in tentorio Palamedis per ſeruos corruptos: ut diximus. Ergo aut exilio. Relinquens philocteten in lemno tanq̄ exulem. Aut nece. Inducens exercitum ad lapidandum Palamedem. Deſertum ut neſtora. Vt in octauo Iliados narrat homerus: Cum neſtor una cum aliis græcis fulmine Iouis territis fugere non poſſet: quod unus ex ipſius equis foret ab alexandro catapulta uulneratus: facile fuiſſet ab hectore oppreſſus: niſi re cognita Diomedes & clara uoce: ulyſſem inclamaſſet ad opem ... eni ferendam: & nihilominus illo fugiente ſolus ipſe neſtorem ab impetu hectoris protexiſſet ac in ſuum currum recepiſſet. Proditus a ſocio eſt. ab ulyſſe fuit derelictus. Qui aūt ſocios in pugna derelinquunt: ut proditores habentur. Trepido. timido. Alludit aūt ad uerba quæ diomedi attribuit home. Quo fugis inquit Vlyſſes Laertæ filii? Cur terga uertis? Cur cōmittis ut tanq̄ imbellis ac timidus a tergo uulnereris? Mane hic mecum. mane dum a ſene amico trucem hectorem arceamus.

Mortalia. Res mortalium. hæc autem ſententia eo pertinet: ut qui ferre opem noluit: ea indigere cogatur. En eget auxilio: qui nō tulit. hoc de undecimo Iliados libro ſumptum eſt. nam ut ibi ſcribit homerus cum ulyſſes ſocum Hipaſi filium interfeciſſet: troianorum turba in illum ſic impetum fecit: ut & ſe retroferre: & ſuorum auxilium implorare ſit coactus: cum iam Soci haſta fuiſſet uulneratus. Aiax igitur a Menelao admonitus ſcuto illum accurrens a ui hoſtium intrepide protexit.

Naupliades animi: uitataq; traxitq; ad arma?
Optima nunc ſumat: qui ſumere noluit illa.
Nos inhonorati & donis patruelibus orbi:
Obtulimus quia nos ad prima pericula: ſimus.
Atq; utinā aut uerus furor ille: aut creditus eēt:
Nec comes hic phrygias unq̄ ueniſſet ad arces
Hortator ſcelerum. non te pœantia proles
Expoſitum lemnos noſtro cū crimine haberet:
Qui nūc: ut mēorāt: ſilueſtribus abditus antris
Saxa moues gemitu: laertiadæque precaris
Quæ meruit: quę ſi dii ſunt: non uana preceris.
Et nunc ille eadem nobis iuratus in arma:
Heu pars una ducum: quo ſucceſſore ſagittæ
Herculis utuntur: fractus morboq; fameque
Venaturq; aliturq; auibus: uolucreſque petendo
Debita troianis exercet ſpicula fatis.
Ille tamen uiuit: quia non comitatur ulyſſem.
Vellet & infelix palamedes eſſe relictus.
Viueret: aut certe letum ſine crimine haberet.
Quē male conuicti nimium memor iſte furoris
Prodere rem danaum finxit. fictumq; probauit
Crimen: & oſtendit quod iam præfoderat aurū.
Ergo aut exilio uires ſubduxit achiuis:
Aut nece. ſic pugnat. ſic eſt metuendus ulyſſes:
Qui licet eloquio fidum quoq; neſtora uincat:
Haud tamen efficiet: deſertum ut neſtora crimē
Eſſe rear nullum: qui cum imploraret ulyſſem:
Vulnere tardus equi: feſſuſq; ſenilibus annis:
Proditus a ſocio eſt. non hęc mihi crimina fingi
Scit bene tydides: qui nomine ſępe uocatum
Corripuit: trepidoq; fugam exprobrauit amico.
Aſpiciunt oculis ſuperi mortalia iuſtis.
En eget auxilio: qui non tulit: utque reliquit:
Sic linquendus erat. legem ſibi dixerat ipſe.
Cōclamat ſocios. adſum: uideoque trementem:
Pallentēque metu: & trepidantem morte futura.
Oppoſui molem clypei: texique iacentem:

Vulnuſq; tuum. nam latus illius haſta traiecerat ſocus. Hector adeſt. aduenit. Deos. deorꝝ imprimiſq; Iouis auxilium. nam ut ſcri. Homerus: ſe iouis filium eſſe iactabat hector. Nō tu tantum. Emphaſis eſt. Intelligitur. n. qđ nō exprimitur. Nō tantū tu: q es oīum timidiſſimus terreris impetu hectoris. Sed etiā fortes. Eſt aūt apoſtrophe cōtemptus plena: Tantū trahit ille timoris. acclamatio eſt. Ingenti pondere. Maximo ſaxo. nam ut in. xiiii. iliados uolumine legitur: cū hector haſtā in aiacē ieciſſet neq; uulneraſſet: aiax ipſe ſublato maximo ſaxo pectus illius ita pcuſſit: ut cum ingenti armorꝝ ſtrepitu in terrā caderet. Hunc ego poſcentē puocātem. Id aūt ex. vii. iliados libro eſt notū. ibi nāq; ſcribitur Hector heleni uatis exhortatione græcos oēs ad ſingulare certamen puocaſſe. Ac cū hi nouē græcorꝝ fortiſſimi Agamēnon. Diomedes. Duo aiaces. Idomeneus. Meriones. Eurypylus. Euemonis filius. Thoas Andræmonides. Vlyſſes Neſtoris exhortatione inter ſe forēt ſortiti quis ipſorꝝ cū Hectore pugnare deberet: Aiax ſorte ſe hectori obiecit. q cum adueniente nocte e pugna æquali cum honore diſcederent: ſe inuicem muneribus ſunt pſecuti. nam hector Aiaci gladium. Cōtra aiax hectori baltheū dono dedit. Sortemq; meam uouiſtis achiui. Hoc quoq; ab homero ſumptum eē uidetur: q ſcribit Achiuos ſublatis in altum oculis manibuſq; his precibus ad Iouem uſos fuiſſe. Iupiter pater da ut aut Aiacis Telamonii aut aiacis oilei aut agamēnonis ſorti ſit locus atq; ita euenit: ut aiacis id quod maxime optabant: ſors proferretur. Vouiſtis ergo uoto optaſtis. tametſi nouiſtis fere legatur. Et ueſtræ ualuere pces. nā ut optauerāt: Sors aiacis prima prolata eſt: ut cum Hectore pugnaret. Nō ſum ſupatus ab illo. Pari nanq; gloria uterq; ex ea pugna receſſit. Ecce ferunt troes. Hoc quoq; in. xv. iliados deſcribit home.

Iouēq; Auxilium iouis hectori fauētis. Nempe ego. ſolus Aiax aliis græcorum ducibus perterritis claſſem ab ignibus hoſtium protexiſſe ab homero quoq; ſcribitur. Quod ſi uera licet. arroganter nimiū contra artis oratoriæ præcepta hæc quoq; dicuntur. Conferat his Ithacus rheſum. his geſtis meis comparet Vlyſſes: quem cū quodam cōtemptu Ithacum aiax appellat. Rheſus autem rex fuit Thraciæ qui ut ſcribit home. cum in auxilium troianorum cum candidiſſimis equis ueniſſet: a Diomede & Vlyſſe ea ipſa nocte: qua ad troiam peruenerat: fuit interemptuſ.

Imbellemq; Dolona. Dolō ut idem ſcribit homerus Eumedis preconis filius cum ſpeculator ad caſtra græcorꝝ ab hectore miſſus eſſet: a Diomede ſimul & Vlyſſe captus fuit & interferctus.

Priamidemq; Helenum. helenus priami fuit filius qui a Diomede & Vlyſſe captus fata Troianorum arcana græcis reuelauit. Rapta cū palade. cum palladio: quod ulyſſes una cum Diomede rapuit. Quo tamē hæc Ithacho? Arma achillis incōmodo potiuſq̄ cōmodo ulyſſi futura oſtendit aiax. Quo. ad quid. ad quem finē. petuntur autem uerbum eſt ſubaudiendum. Et furtis. dol'. fraudibus inſidiis. Dulichius uer. Vlyſſis caput. nam Dulichium inſula eſt Ithacæ uicina. Nec non onerosa. ordo eſt & ſenſus. Et pelias haſta nō poteſt non eſſe oneroſa & grauis imbellibus lacertis. Nec clypeus uaſti. In clypeo Achillis: ut ſcribit homerus quatuor elementa ſculpta uidebantur.

Seruauiq; animā. nimium eſt hoc laudis: inertē.
Si perſtas certare: locum redeamus ad illum.
Redde hoſtes: uulnuſq; tuū: ſolitumq; timorē:
Poſt clypeumq; late: & mecum cōtende ſub illo.
At poſtq̄ eripui: cui ſtandi uulnera uires
Non dederant: nullo tardatus uulnere fugit.
Hector adeſt: ſecumq; deos in prœlia ducit:
Quaq; ruit: non tu tantum terreris ulyſſe:
Sed fortes etiam. tantum trahit ille timoris.
Hunc ego ſanguineæ ſucceſſu cædis ouantem
Eminus ingenti reſupinum pondere fudi.
Hunc ego poſcentem cum quo cōcurreret: unus
Suſtinui: ſortemq; meam uouiſtis achiui:
Et ueſtrę ualuere preces. ſi quęritis huius
Fortunam pugnę non ſum ſuperatus ab illo.
Ecce ferunt troes ferrumq; igneſq; iouemq;
In danaas claſſes. ubi tunc facundus ulyſſes?
Nempe ego mille meo protexi pectore puppes
Spem ueſtri reditus. date pro tot nauibus arma.
Quod ſi uera licet mihi dicere: quęritur iſtis
Quā mihi maior honos: cōiūctaq; gloria nr̄a eſt.
Atq; aiax armis. non aiaci arma petuntur.
Conferat his ithacus Rheſum imbellēq; dolona:
Priamidēq; helenum rapta cum pallade captum.
Luce nihil geſtum eſt. nihil eſt diomede remoto.
Si ſemel iſta datis meritis tam uilibus arma:
Diuidite: & pars ſit maior Diomedis in illis.
Quo tamen hæc ithaco? q clam. q ſemp inermis
Rem gerit: & furtis incautum decipit hoſtem?
Ipſe nitor galeæ claro radiantis ab auro
Inſidias prodet: manifeſtabitq; latentem.
Sed neq; dulichius ſub achillis caſſide uertex
Pondera tanta feret. nec non oneroſa grauiſq;
Pelias haſta poteſt imbellibus eſſe lacertis:
Nec clypeus uaſti cælatus imagine mundi
Conueniet timidæ natęq; ad furta ſiniſtræ.
Debilitaturum quid te petis improbe munus?

Q uod tibi ſi populi. Hoc quoq; contra artis præcepta ab Aiace dictum ē. Neq;.n. error iudicibus fuit obii ciēdus. Trahenti. ꝓprie dixit. Illa.n. trahimus: quæ geſtare nō poſſumus. Viri fortis. Achillis. Vulgiq; ſe cutū ultima murmur erat. nam populus murmurē ſuo aiacis dicta approbare ē uiſus. Aſtitit. ſurrexit. Atq; oculos paulū tellure moratos. Immitatur Homeꝝ Oui. q Vlyſſem ſtetiſſe oculis in terram defixis: īmotoq; ſceptro: priuſq̄ illā eloquētiæ ꝓcellam effunderet: ſcribit. Si mea cū ueſtris. Artificioſiſſima ulyſſi attribuitur orō: ut pſonæ decoꝝ ſeruetur. Nam ulyſſes cū ab aliis tū ab Homero iter eloquētiſſimos numeraē: Quare & affectus ſtatim in exordio mouet: & ſua ſine ulla arrogantia amplificat: & ab aduerſario obiecta ita refellit: ut illū in maximū adducat cōtemptū: ac deniq; principibus pſuadeat: ſe arma achillis q̄ aiax magis meruiſſe. Principiū aūt a beniuolē tia ſumptū eſt. Se.n. cū aliis græcis ſemp optaſſe ait ſalutem achillis: p quod ſignificat ſe uehemē ter illius morte dolerē: q græcis oibus gratiſſimus fuiſſet. Tuq; tuis armis. Potireris: ac poſſide res. Hac aūt apoſtrophe ad achillem aīos audito rum ad fletum inclinat. Manuq; ſimul. hæc ex p ſona poetæ dicunē. Ex arte aūt finxit ſe flere ulyſ ſes: quo facilius pſuaderet ſe morte achillis gra ui dolore fuiſſe affectū. Quā p quem magnus Danais. hoc eſt. q̄ is cuius opa Achilles ad bel lum Troianum deductus eſt? Is aūt Vlyſſes fuit. Nam ut ipſe paulo poſt narrat: cū Thetis mater
Vlyſſis oratio achillis cognoſceret filium in bello troiano peri tuꝝ: illum uirginis habitu ornatum Lycomedi Scyri inſulæ regi una cum filiabus ipſius educan dum cōmendauit: ut tantiſper apud eum in uirgi neo habitu lateret: dum troia foret deleta. Cū ue ro ſine achille Troia capi nō poſſet nec uſq̄ inue nireē: Vlyſſes id quod erat ſuſpicatus: mercibus qbus fœminæ capiuntur: gladium ſcutūq; ac ga leā īmiſcens ad Lycomedē ſe contulit: ubi merci bus illis expoſitis achilles gladiū ac ſcutū alia ne gligens tractare cœpit: ex quo cognitus achilles ad bellum troianum fuit deductus. Huic modo ne proſit. Aduerſarium ut hebetē ac ingenio tar dum omniq; facundia carentem in cōtemptum adducit. Si qua eſt. Ex arte ſuam eloquentiam extenuat Vlyſſes: ne in ſe inuidiam odiumq; au ditorum transferat. Inuidia careat. nam aiax in inuidiam Vlyſſis eloquētiam adducere conatus eſt: cum dixit. Tutius eſſe fictis uerbis conten dere q̄ manu pugnare. Bona ſua. ꝓpria uel na tura data: uel induſtria comparata. Sed.n. quia rettulit Aiax eſſe iouis ꝓnepos. Figurata & poe tica eſt hæc locutio. In ſoluta nanq; oratione ac cuſatiuo uteremur diceremuſq; aiax. retulit ſe eē Iouis pronepotem. Acriſius illi. Duo fuerunt nobiles acriſii & hic Iouis filius ac ulyſſis auus & alter Abantis argiuorum regis filius ac Danaes pater. Neq; in his quiſq̄ damnatus & exul. Pe leum achillis patrem notat ulyſſes: q Phoco fra tre interfecto ab Aeaco patre in exiliū fuit expul ſus. Eſt quoq; p matrem. Anticlia mater ulyſ ſis filia fuit primi Sinonis Mercurii filii.

Q uod tibi ſi populi donauerit error achiui:
Cur ſpolieris erit: non, cur metuaris ab hoſte.
Et fuga qua ſola cunctos timidiſſime uincis:
Tarda futura tibi eſt geſtamina tanta trahenti.
Adde quod iſte tuus tam raro prœlia paſſus
Integer eſt clypeus. noſtro qui tela ferendo
Mille patet plagis: nouus eſt ſucceſſor habēdus.
Deniq; quid uerbis opus eſt? ſpectemur agendo.
Arma uiri fortis medios mittantur in hoſtes.
Inde iubete peti: & referentem ornate relatis.
Finierat telamone ſatus: uulgiq; ſecutum
Vltima murmur erat: donec laertius heros
Aſtitit: atq; oculos paulum tellure moratos
Suſtulit ad proceres: expectatoq; reſoluit
Ora ſono. neq; abeſt facundis gratia dictis.
Si mea cum ueſtris ualuiſſent uota pelaſgi:
Non foret ambiguus tanti certaminis hęres.
Tuq; tuis armis. nos te poteremur achille.
Q uem quoniā non æqua mihi uobiſq; negarunt
Fata (manuq; ſimul ueluti lachrymantia terſit
Lumina) quis magno melius ſuccedit achilli:
Quā per quē magnus danais ſucceſſit achilles?
Huic mō ne proſit: qđ ut eſt hebes: eſſe uidetur:
Ne ue mihi noceat: quod uobis ſemper achiui
Profuit ingenium: meaq; hęc facundia: ſi qua eſt:
Quę nūc pro domino. ꝓ uobis ſæpe locuta eſt:
Inuidia careat. bona nec ſua quiſq; recuſet.
Nam genus & proauos & quæ non fecimus ipſi:
Vix ea noſtra uoco. ſed enim quia rettulit aiax
Eſſe iouis ꝓnepos: noſtri quoq; ſanguinis auctor
Iupiter eſt: totidēq; gradus diſtamus ab illo.
Nam mihi laertes pater eſt. acriſius illi.
Iupiter huic. neq; in his quiſq̄ damnatus & exul.
Eſt quoq; per matrem cyllenius addita nobis
Altera nobilitas. deus eſt in utroq; parente.
Sed neq; materno q; ſum generoſior ortu:
Nec mihi q; pater eſt fratreni ſanguinis inſons:
Propoſita arma peto. meritis expendite cauſam.
Dummodo q; fratres telamon peleuſq; fuerunt.
Aiacis meritum non ſit. nec ſanguinis ordo:

Phthiam Scyronq; ferantur. Phthiam ad Peleum. Scyron ad Pyrrhum Achillis filium ex Deidamia Lyco medis filia. Ergo operꝝ qm̄. Quoniā inqt quæſtio eſt ſola uter noſtꝝ pluribus ac maioribus meritis græco rum exercitū affecerit: nō omnia quæ geſſi referre poſſum. Præſcia uenturi. Hinc incipit merita ſua cōmemo rare ſine ulla arrogantia ulyſſes. Genitrix Nereia. Thetis Nerei filia materq; Achillis. Diſſimulat cultu na tum. hoc ē habitu ſimulat achillē nō eſſe pueꝝ ſed puellā. In qbus. inter quos. Arma. gladiū. haſtā. parmā. Proiecerat. depoſuerat. Ad fortia. Subaudiamus gerēda.

Sed uirtutis honor ſpoliis quæratur in iſtis.
Aut ſi proximitas primuſq; requiritur hæres:
Eſt genitor peleus. eſt pyrrhus filius illi.
Quis locus aiaci? phthiam hæc ſcyronq; ferātur.
Nec minus eſt iſto teucer patruelis achilli.
Non petit ille tamen. num ſi petat auferat illa?
Ergo operꝝ quoniam nudum certamen habetur:
Plura quidem feci: q̄ quę comprendere dictis
In promptu mihi ſit. reꝝ tamen ordine ducar.
Præſcia uenturi genitrix nereia leti
Diſſimulat cultu natum: & deceperat omnes:
In quibus aiacem: ſumptæ fallacia ueſtis.
Arma ego fœmineis animum motura uirilem
Mercibus inſerui. neq; adhuc proiecerat heros
Virgineos habitus: cum parmā haſtamq; tenenti
Nate dea: dixi: tibi ſe peritura reſeruant
Pergama. quid dubitas ingentem euertere troiā?
Inieciq; manum: fortēq; ad fortia miſi.
Ergo opera illius mea ſunt. ego telephon haſta
Pugnantem domui. uictum orantemq; refeci.
Quod thebę cecidere meū eſt. me credite leſbō:
Me tenedon chryſenq; & cillan apollinis urbes:
Et ſyrum cepiſſe. mea concuſſa putate
Procubuiſſe ſolo lyrneſia mœnia dextra.
Vtq; alios taceam: qui ſæuum perdere poſſet
Hectora nempe dedi. ꝑ me iacet inclytus hectōr.
Illis hæc armis: quibus eſt inuentus achilles:
Arma peto. uiuo dederam. poſt fata repoſco.
Vt dolor unius danaos peruenit ad omnes:
Aulidaq; euboicam complerunt mille carinæ:
Expectata diu nulla aut contraria claſſi
Flamina ſunt: duræq; iubent agamēnona ſortes
Immeritam ſæuę natam mactare dianę.
Denegat hoc genitor: diuiſq; iraſcitur ipſis:
Atq; in rege tamen pater eſt. ego mite parentis
Ingenium uerbis ad publica cōmoda uerti.
Nunc equidem fateor: faſſoq; ignoſcat atrides:
Difficilem tenui ſub iniquo iudice cauſam.
Hunc tamen utilitas populi fraterq; datiq;
Sūma mouet ſceptri: laudē ut cū ſanguine pēſet.

Ergo opa illius mea ſunt. Colligit ulyſſes omnia quæcūq; geſſit achilles: ſibi eſſe aſcribenda: cū il lum latitantē dep̄henderit ad bellūq; troianū ad duxerit. A cauſa.n. effectus ſepari nō pōt. Ego telephon haſta. Telephus herculis filius ex auge nympha rex fuit Lyciæ q cū reſiſteret græcis: ab achille in fœmore fuit pcuſſus: ac deinde iterato uulnere: ut i ſuperioribus diximus: ſanatus. Qđ thebæ cecidere meū ē. De thebis ciliciæ p̄ria an dromaches intelligendū ē. Nā eas diripuit achil les. Me credite leſbon. Leſbos inſula eſt clara Alcæi carminibus & ſapphus. Chryſēq; & cillan. chryſe urbs eſt troadis ꝓpe lēnū Apollini ſacra ta: q̄ expugnauit achilles: cū ꝓ troianis ſentiret. Sunt tamē & aliæ urbes hoc noīe & loca. Eſt.n. urbs in helleſponto inter Ophrynium & abydū Eſt etiam ꝓmōtorium leſbi in Tenedū uergens. eſt & Bithyniæ urbs & Cariæ. Cilla quoq; urbs eſt Troadis apollini ſacra a græcis direpta. Et Syꝝ. Syros abſq;.c. inſula eſt ioniæ cū urbe eiuſ dem nominis. Nā ſcyros p.c. patria eſt Lycome dis. Tam & ſi ſeſtō forſitā nō inepte legeretur. Eſt.n. Seſtus urbs helleſponti notiſſima. Lyrne ſia mœnia. Lyrneſus urbs fuit troadis unde Bri ſeida rapuit achilles. Sæuum hectora. magnū. terribilem. illum.n. ex arte laudat ulyſſes: ut inde maior achillis: q eū ſupauit: gloria cognoſcatur. Viuo dederam arma. Cum ea mercibus inſer ui. Tunc.n. primum arma tractare cœpit Achil les. Hic aūt eſt epilogus primi meriti ulyſſis: quo Achillem in bellum miſit. Poſt fata. poſt mor tem. Vt dolor unius. Secundum exponit meritū Vlyſſes: quo ꝓbat ſe armis achillis digniorē eſſe q̄ aiax. Nam cum mille græcorum naues ad au lida cōueniſſent: inde tēpeſtatibus īpediti ſoluerē nō poterāt. Quare cōſulti uates rńderunt: Dia nā ſanguie filiæ Agamēnonis eē placandā. Nā Agamēnon illius ceruā imprudēs necarat. cum uero p̄r filiam īmolari nollet: ui eloquētiæ ulyſſiſ expugnatus ē: ut publicam utilitatē priuatæ ante pōeret caritati. Miſſus quoq; ad clytæmnæſtrā non minore arte ab ea filiam abduxit. quæ niſi p feciſſet Vlyſſes: claſſis græcorum nunq̄ ab Auli de ꝑfecta fuiſſet. Vt dolor unius. poſtquā dolor unius Menelai: quem ex helena uxore ſibi abla ta capiebat: omnes græcos cōmouit. Aulidaq; Euboicam. aulis Bœotiæ urbs eſt iuxta chalcidē portum habens ampliſſimum cōuentu mille na uium græcorum nobiliſſima. Atq; in rege ta men pater eſt. Paterna caritas. Tenui. obtinui. Difficilē cām. ꝓpter iniquum iudicem. Nam agamemnon magis priuata caritate quā publica utilitate moueri uidebatur. Summa. poteſtas.

Laudem ut cum ſanguine penſet.gloriam.Hæc autem omnia ab Vlyſſe fuerunt Agamenoni cōmemorata: publica utilitas:Menelaus frater:ac ſūma poteſtas illi data. Mittor & iliacas. Vlyſſes:ut Homerus quoq; ſcribit:una cum Menelao ad helenam repetendam orator ad priamum miſſus eſt. Et intrata eſt.Participiū contra grammatices rationem poetica licentia formatum. Plenaq; adhuc erat illa uiris. Significat ſe non noctu ſed interdiu cum adhuc curia uiris eſſe plena ſe intrepide regem Priamum adiſſe. Prædamq;.Prædam appellat quæ una cum Helena aſportauerat Paris. Priamoq; antenora iunctum.Nam Antenor ſemper cenſuit helenam Menelao eſſe reddendam. Sub illo.in illo tēpore. Spatioſi belli.diuturni ac longi & in decimum uſq; annum protracti. Poſt acies primas.poſt prima prælia. Demum.ſolū. Quis tuus uſus erat? Quæ tua græcis utilitas erat? Ecce iouis monitu. Aliud cōmemorat græcos meritum Vlyſſes.Nam ut homerus in ſecundo iliados narrat:Iupiter,per ſomnum Agamēnonem admonuit:ut toto exercitu cum troianis confligeret.Futurum enim ut uictoriam adipiſceretur. Agamēnon uero ut ſuorum animos tentaret: conuocatis ad contionem græcis finxit ſe ī ſomnis a ioue admonitum:ut græciam cū toto exercitu repeteret. Troiam enim nulla ratione capi poſſe.Quare cum omnes deducerent naues:ut redirent in patriam:ulyſſes id diſſuadere principibus cœpit:tantumq; eloquentia ualuit: ut oēs mutare ſententiam coegerit. Auctore.Iouis auctoritate. Nō ſinat hoc aiax. Pulchra irōia qua ſignificat ulyſſes aiacem nulla præditum eloquētia illud prohibere nō potuiſſe. Det.edat.dicat aliquid.Proponat aliquod cōſilium quod turba ſequatur. Nō erat hoc nimium.aiaci inquit magna ſemper iactāti hoc nimium nō erat. Quid quod & ipſe fugit? fugere uoluit. Inhoneſta uela.inhoneſte ac turpiter. nomen enim ꝓ aduerbio poſitum eſt. Vela autem legendum eſt: non bella:ut ſere in exemplaribus eſt deprauatum.

Quid facitis.Hæc ex ea oratione ſumpta ſunt: quā homerus artificioſiſſimam ulyſſi attribuit.

Concitat dimittere.ut dimittatis in ſoluta oratione diceretur. Captam troiam.non quæ re uera capta eſſet. Sed q̄n eo erat:ut facile capi poſſet. Nam apud homerum colligit ulyſſes futurū eſſe:ut Troia decimo anno:quo uolebant receſſere:omnino capiatur. In quæ.ad quæ. Dolor ipſe diſertum.Ex arte eloquētiam ſuam ulyſſes in dolorem refert:quo arrogantiam uitet: & magis ſibi græcos conciliet: quorum dedecore ſe maximo affectum fuiſſe dolore ait. Profuga de claſſe.ad fugiendum parata. Conuocat atrides.agamēnon.Hoc quoq; de Homero eſt ſumptum. Telamoniades.Aiax Telamonis filius.

Inceſſere.prouocare. Dictis.cōuitiis: ut in ſecundo iliados libro patet.

Mittor &ad matrem:quæ nō hortanda:ſed aſtu
Decipienda fuit:quo ſi telamonius iſſet:
Orba ſuis eſſent etiam nunc lintea uentis.
Mittor & iliacas audax orator ad arces:
Viſaq; & intrata eſt altæ mihi curia troiæ:
Plenaq; adhuc erat illa uiris.interritus egi:
Quam mihi mandarat cōmunis græcia cauſam:
Accuſoq; parin:prædamq; helenāque repoſco:
Et moueo priamū:priamoque antenora iunctū.
At paris & fratres &qui rapuere:ſub illo
Vix tenuere manus(ſcis hęc menelae)nefandas.
Primaque lux noſtri tecum fuit illa pericli.
Longa referre mora eſt: quę conſilioque manuq;
Vtiliter feci ſpatioſi tempore belli.
Poſt acies primas urbis ſe mœnibus hoſtes
Continuere diu:nec aperti copia martis
Vlla fuit.decimo demum pugnauimus anno:
Quid facis interea:qui nihil niſi prēlia noſti?
Quis tuus uſus erat?nam ſi mea facta requiris:
Hoſtibus inſidior.foſſas munimine cingo.
Conſolor ſocios:ut longi tædia belli
Mente ferant placida.doceo quo ſimus alendi
Armandiq; modo.mittor quo poſtulat uſus.
Ecce iouis monitu deceptus imagine ſomni
Rex iubet incœpti curam dimittere belli.
Ille poteſt auctore ſuam defendere uocem.
Non ſinat hoc aiax:delendaq; pergama poſcat.
Quodque pōt pugnet. cur nō remoratur ituros?
Cur nō arma capit?det qđ uaga turba ſequatur.
Non erat hoc nimium nunq̄ niſi magna loquēti.
Quid?q; & ipſe fugit?uidi:puduitq; uidere.
Cum tu terga dares:inhoneſtaque uela parares.
Nec mora.quid facitis?quę uos dementia dixi.
Concitat o ſocii captam dimittere troiam?
Quidue domū fertis decimo niſi dedecus anno?
Talibus atq; aliis:in quæ dolor ipſe diſertum
Fecerat:auerſos profuga de claſſe reduxi.
Conuocat atrides ſocios terrore pauentes.
Nec Telamoniades etiam nunc hiſcere quicquā
Audet:& auſus erat reges inceſſere dictis

Therſites quo nemo deformior.nemo lingua ꝓteruior in græcoꝝ exercitu fuiſſe ab Homero ſcribitur:cum Agamēnonē quoq; cōuitiis inceſſiſſet ab Vlyſſe ſceptro grauiter fuit ꝑcuſſus. Refundo.i animos eoꝝ remitto. Reparo.Reſtituo.q̄uis in quibuſdam exemplaribus repoſco legatur. Tempore ab hoc.eleganter colligit Vlyſſes:quæcūq; aiax fortiter fecit:poſteaq̄ eum cū aliis a fuga reuocauit:ſibi eſſe aſcribenda. Eſt aliquid Modeſte loq̄tur Vlyſſes.Innuit aūt pulchrū ac glorioſum eſſe a præſtanti uiro ſocium eligi. Nam Diomedes unum ex oībus græcoꝝ optimatibus Vlyſſem ſociū delegit ad ſpeculandū troianoꝝ caſtra iturus: ut apte ī decimo ſcribit home. Nec me ſors ire iubebat.Significat ſe ſponte ſocium Diomedi iuiſſe ad ſpeculandum quid hoſtes in caſtris agerent:qua nocte & dolonē:q & ipſe ad græcoꝝ caſtra ſpeculator ueniebat interemerunt: & Rheſum Thraciæ regem q auxiliū Troianis tulerat: una cū comitibus interfecerunt: ac equos candidos in ſua caſtra priuſq̄ qcq̄ pabuloꝝ troiæ guſtarēt abduxerunt: ut ex Homerico Vergilianoq; carmine notiſſimum eſt. Auſum eadē quæ nos.Nā & ipſe ſpeculator ad caſtra græcorum fuerat miſſus.

Perfida troia.Perfidi troiāi.Eſt.n.metonymia. Nā cōtinēs ꝓ cōtento poſitum eſt. Specularer. explorarē.ingrerem. Cuius equos preciū.Dolon noctu ad ſpeculandum qd hoſtes agerēt:miſſus equos achillis ſibi ꝓ mercede dari: ſi troiani uincerent depopoſcit.Eſt aūt ordo. Arma mihi eius uiri negate:cuius equos hoſtis dolon ꝓ nocturna ſpeculatione popoſcerat.Illa uero ironia Vlyſſes arma Achillis & Aiaci negāda & ſibi adiudicanda eſſe oſtendit. Benignior.beneficentior.gratior.irōicos aūt hæc quoq; dñr. Quid lycii referam ſarpedonis.ſarpedon filius fuit iouis ex Europa ac Minois frater.Hic cum rex eēt lyciæ troianiſq; faueret: multis ex eius ſociis ab ulyſſe cæſis a Patroclo tandem fuit interfectus. Cœranō iphitiden.iphiti filium.fere aūt eos q hoc loco ab ulyſſe enumerantᷣ:& ſarpedonis ſocios fuiſſe &ab ulyſſe interfectos ī iliados.v.ſcribit home. ενθο Υ̕ ἐκοιρανον ειλεν αλαςορα τε Χρομιον τε: ἀλκαν Δρονοθα λιον τε νοημονα τε πρυτανιν τε. Veſtemq; manu diduxit.Remouit a pectore.Diuiſit.hoc autem ex poetæ perſona eſt dictum. Quid tamen hoc refert.ac ſi diceret nihil. Confutat eni ulyſſes id qđ iactauerat Aiax ſe ſolum faces troianoꝝ a græcorum claſſe repuliſſe. Nam alii quoq; inquit in primiſq; Patroclus armis Achillis indutus reſtitit hoſtibus naues noſtras incendere uolētibus.

Iouemq;. Iupiter nanq; hectori Troianiſq; fauebat. Neq; enim benefacta maligne. Ex arte ulyſſes quæ aduerſario honeſte negare non pōt ita concedit:ut cum aliis tamen ea eſſe cōmunia aſſeueret. Maligne detractare.cum quadā malignitate & uituperatione detrahere. Modo ne cōmunia ſolus.Dummodo inquit Aiax ea quæ cōmunia ipſi uobiſcum ſunt:ſibi ſoli nō arroget. Qua quidem oratione ulyſſes & aiacem in inuidiam adducit & ſibi principum græcorum beniuolentiam conciliat.

Therſites etiam:per me haud impune ꝓteruus.
Erigor:& trepidos ciues exhortor in hoſtes:
Amiſſamq; mea uirtutem uoce refundo.
Tempore ab hoc quodcunq; poteſt feciſſe uideri
Fortiter iſte:meum eſt:qui dantem terga retraxi.
Deniq; de danais quis te laudatue petitue?
At ſua tydides mecum cōmunicat acta.
Me probat:& ſocio ſemper confidit ulyſſe.
Eſt aliquid de tot graiorum milibus unum
A diomede legi.nec me ſors ire iubebat.
Sed tamen & ſpreto noctiſq; hoſtiſq; periclo
Auſum eadem:quę nos:phrygia de gēte dolona
Interimo:non ante tamen:q̄ cuncta coegi
Prodere:& edidici quid perfida troia pararet.
Omnia cognoram:nec quid ſpecularer habebā:
Et iam promiſſa poteram cum laude reuerti.
Haud contentus eo petii tentoria Rheſi:
Inq; ſuis ipſum caſtris comiteſq; peremi:
Atq; ita captiuo uictor uotiſq; potitus
Ingredior curru lętos imitante triumphos.
Cuius æquos preciū ꝓ nocte popoſcerat hoſtis:
Arma negate mihi:fueritq; benignior aiax.
Quid lycii referam ſarpedonis agmina ferro
Deuaſtata meo?cum multo ſanguine fudi
Cœranon iphitiden alaſtoraq; chromiūque
Alcandrūq; Haliumq; Nœmona prytaninq;:
Exitioq; dedi cum pheridamante thoona
Et charopem:fatiſq; immitibus ennomon actū:
Quiq; mīus celebres noſtra ſub mœnibus urbis
Procubuere manu.ſunt & mihi uulnera ciues
Ipſo pulchra loco:nec uanis credite uerbis.
Aſpicite en(ueſtemq; manu diduxit)& hæc ſunt
Pectora ſemper ait ueſtris exercita rebus.
At nihil impendit per tot telamonius annos
Sanguinis ī ſocios:& habet ſine uulnere corpus.
Quid tamen hoc refert?ſi ſe pro claſſe pelaſga
Arma tuliſſe refert contra troaſq; iouemq;?
Confiteorq; tulit.neq; enim benefacta maligne
Detrectare meum eſt.modo ne cōmunia ſolus
Occupet:atq; aliquē uobis quoq; rddat honorē.

Repulit actorides. Patroclus actoris nepos: q armis Achillis indutus ab Hectore tandē fuit interfectus. Cū .n. Achilles agamēnoni iratus in aciem aduerſus hoſtes deſcendere nollet: pcibus amicoꝝ cōceſſit Patroclo: ut ſuis armis indutus troianoꝝ impetū retardaret. Troas cū defenſore. Hectore. troianoꝝ nāq; defenſor fuit Hector. Auſum etiā hectoreis. Aiax ut narrat homerus: cum hectore ſingulari certamine pugnauit: cū id ei ſorte contigiſſet. Qua ex pugna uterq; ſine uulnere diſceſſit ab altero pniciosis donatus muneribus. hector q dem Baltheo: quo ligatus circum Ilii mœnia fuit tractus. Aiax uero gladio: in quē incumbens ſeipm interfecit. Regis. agamēnonis. Ducis. Menelai. Et platus munere ſortis. Colligit Vlyſſes nō uirtute ſed ſorte aiacem cū hectorē cōtendiſſe. Cū .n. nouem: ut diximus: ſe pugnaturos cum hectore pferentur: cōſilio Neſtoris factum eſt ut ſortē quiſq; ſuā in galeam deiiceret: ac cuius prima edicta foret: is in certamē cū hectore deſcenderet. Et platus. antepoſitus aliis nulla re alia q̄ ſorte. Sed tamen euentus. Cū quadam illuſione inſultat aiaci Vlyſſes: qui iactauerat ſe ſolum cum hectore ſingulari certamine cōgredi auſum fuiſſe. Fortiſſime. Ironicos eſt dictū. Qui tibi uideris fortiſſimus: cū nō ſis. Me miſeꝝ. Hæc lachrymās uidetur pronunciaſſe Vlyſſes. Quāto dolore. Cum præpoſitio ſubaudiatur: ut cū quanto dolore intelligatur. Graium murus. græcoꝝ propugnaculū. Eſt autem metaphora: qua maxime achilles cōmendatur. Referrem. reportarē corpus humo ſublatū. Hoc aūt facto ſe maxime dignum achillis armis Vlyſſes oſtēdit. His humeris. Indicās humeros ſuos hæc dicit Vlyſſes. Eſt autem pulchra anadiploſis: qua manifeſte & ab aiace obiecta diluit & ſe aptum eſſe ad ea gerenda arma oſtendit. Laboro. exopto. ſtudeo. enitor. Senſurus. cogniturus. intellecturis. Vr̃os honores. Cælaturam armoꝝ ſūmo cum honorē mihi a uobis adiudicatorū. Scilicet idcirco. Ironia qua aiacem in contemptum Vlyſſes adducit.

Cærula mater: Thetis: quæ cum hector patroclo iterfecto armis achillis foret potitus: rogauit uulcanum: ut filio ſuo ſcutum galeam tibialia ac thoracem decētia fabricaret. Ille uero: cum alia: tum ſcutum ea arte expoliuit: ut in eo cælum cū quatuor elementis ſpectaretur. Eoꝝ autem artificium nō intellectum iri ab aiace Vlyſſes ait: cū & ingenio careat & omni doctrina. Sine pe. ingenio. Cælamina. Cælaturam & ſculpturam.

Oceanum & terras. cælaturam clypei deſcribit Oui. ab homero ſumptam Pleiades Hyadeſq;. Sic Homerus. πληιαδας θ' υαδας τε τοτε σθενος ωριωνος. Immunemq; æquoris arcton. arctos minor eſt urſa: ut ſuperius quoq; diximus: quæ currus quoq; ut home. ſcrib. cognominatur. αρκτον θ' ην και αμαξαν επικλησιν καλεουσιν. Id eſt Vrſamq; quam & currum cognomento uocant. Solum autem ex omnibus hoc ſidus nunq̄ occidit: ac idcirco ab home. quoq; æquoris exps dicit eſſe. οιη δ' αμμορος εστι λοετρων ωκεανοιο. Id eſt: Hæc autem Sola exps lauacrorum oceani. Diuerſaſq; ur. In ſcuto achillis duæ diuerſæ urbes a uulcāo: ut narrat home. cælatæ fuerunt: quarum altera pace frui. altera bello & obſidione pmi uidetur. Nam in altera nuptiæ atq; conuiuia celebrantur: iudiciaq; exercentur. alteram duo exercitus & quidē inter ſe diſſidentes obſidere uidentur. Quid. quod me duri. Sic ab aiace ſibi obiecta refutat Vlyſſes ut illum in odium contemptumq; adducat. Nam obiecta ſibi eſſe cum achille cōmunia oſtendit. Ego ſum ma. il. Ego citius q̄ achilles ab bellum ueni. Cum tanto uiro. Quantus ulyſſes fuit.

Repulit actorides ſub imagine tutus achillis
Troas ab arſuris cum defenſore carinis.
Auſum etiam hectoreis ſolum concurrere telis
Se putat oblitus regiſq; duciſq; meiq;:
Nonus in officio: & prælatus munere ſortis.
Sed tamen euentus ueſtræ fortiſſime pugnę
Quis fuit? hector abit uiolatus uulnere nullo.
Me miſerum: quāto cogor meminiſſe dolore
Temporis illius: quo graium murus achilles
Procubuit: nec me lachrymę luctuſq; timorq;
Tardarunt: quin corpus humo ſublime referrem
His hūeris. his inq̄ humeris ego corpus achillis
Et ſimul arma tuli: quæ nunc quoq; ferre laboro.
Sunt mihi quæ ualeant in talia pondera uires.
Eſt animus certe ueſtros ſenſurus honores.
Scilicet idcirco pro nato cærula mater
Ambitioſa ſuo fuit: ut cæleſtia dona
Artis opus tantæ rudis & ſine pectore miles
Indueret? neq; enim clypei cęlamina nouit.
Oceanum & terras: cumq; alto ſidera cælo
Pleiades hyadeſq; immunemq; æquoris arcton:
Diuerſaſq; urbes: nitidumq; orionis enſem.
Poſtulat: ut capiat quæ non intelligit arma.
Quid? q; me duri fugientem munera belli
Arguit incœpto ſerum acceſſiſſe labori?
Nec ſe magnanimo maledicere ſentit achilli.
Si ſimulaſſe uocas crimen: ſimulauimus ambo.
Si mora pro culpa eſt: ego ſum maturior illo.
Me pia detinuit coniunx. pia mater achillem.
Primaq; ſunt illi data tempora. cętera uobis.
Haud timeo: ſi iam nequeam, defendere crimen
Cum tanto cōmune uiro. deprenſus ulyſſis
Ingenio tamen eſt ille. at non aiacis ulyſſes.

Ne ue in me ſtolidæ. Aiacem in contemptum adducit: q tanta ſit ſtulticia: ut ea dixerit quæ in iudicium pudorē recidere poſſint. nam ſi inqt mihi turpe eſt accuſaſſe palamedem: turpe itidem uobis eſt eū dānaſſe. Hæc .n. duo ſe inuicē cōfirmāt ac ſub eandē rōnem cadūt. Vt Ci. tradit. An falſo palamedē. Hoc enthymemate oſtēdit ulyſſes nō minus principibus græcis turpe fuiſſe palamedē damnare q̄ ſibi accuſare. Eſt aūt αντιθετον quo maxime enthymemata exornant. Sed neq;. Naupliades. Palamedes nauplii filius. Se aūt ulyſſes ita purgat: ut oſtendat palamedē in manifeſta pditione fuiſſe dephenſum: id quod principibus quoq; græcis gratum eſſe ſciebat: ne innocentē dānaſſe inique uiderentur. Precio. Auro: qd̄ in tentorio palamedis fuit dephenſum: cū illuc opa Vlyſſis foret importatum. Nec pœantiaden. Quæ de philocteta ſibi ſunt obiecta refellit Vlyſſes. Ac ſe cōſenſu pricipum in lemno inſula illum reliquiſſe ait. Eſſe reus merui. Debeo accuſari. Cōſenſiſtis enim ut illum in lemno relinquerē curandum. Feros dolores. acerbos cruciatus. Quem quoniā uates. In fatis erat Troiā ſine herculis ſagittis quæ philoctetæ traditæ fuerant: Capi nō poſſe. Idcirco q; oportebat philoctetē cū ſagittis ipſis bello troiano intereſſe. Meleius telamonius ibit. pulchra ironia: qua aiacem deridet Vlyſſes: ut inertem atq; ingenio eloquentiaq; carentem. Eloquioq;. Eloquentia qua prorſus caret. Aliq arte. aliqua fraude: cū tardus ſit: & hebes. Hæc nāque omnia ironice dicuntur. Ante retro Simois fluet. ante reꝝ natura mutabitur: q̄ uobis aiacis ingenium prodeſſe poſſit. Et ſine frōdibus. arboribus. a pte nāq; totū intelligimus. Achaia. Græcia. Meo pectore. mea prudentia. Sollertia. Ingenii acumē. Sis licet infeſtus. apoſtrophe ad philoctetē: q ſignificat ſe ulyſſes eloquentia ſua multum græcoꝝ rebus pdeſſe poſſe. ac ſe philoctetē q̄libet ſibi iratum placaturum ac ſecū ad troianum bellum adductuꝝ pollicetur. Sociis. græcis. Regiq;. agamēnoni. Meumq; deuoueas ſine fine caput. hoc ē. Quāuis aſſidue mihi mala impreceris: atq; ea omnia facias: quæ ſolent a capitalibus inimicis fieri & optari: te tñ eloquentia mea placabo. Te tamen aggrediar. Vrbis & oratione. hoc eſt alloquar. Tāq; tuis potiar ſagittis. Sic in ptāte mea tuas ſagittas habebo: ut habui & helenum uatem egregiū & palladium qd̄ niſi hoſtibus abſtuliſſem: troia nunq̄ capi potuiſſet. Ex arte autē ulyſſes ea repetit merita: quæ exercitui græcoꝝ gratiſſima fuerunt.

Faueat fortūa. Dummō ſubintelligatur. Dardanio uate. Periphraſis eſt Heleni uatis egregii. Nam helenus Priami fuit filius: uaticinandi arte inſignis: ut ex carmine quoq; Vergiliano eſt notum: Qui ab ulyſſe captus omnia troianorum fata reuelare coactus eſt. Retexi. Aperui. Signum penetrale phrygiæ Mineruæ. Palladium: quod ulyſſes una cum Diomede Cæſis ſummæ cuſtodibus arcis rapuit: cū oraculumm eſſet capi troiam non poſſe q̄diu in ea palladium ipſum ſeruaretur. Et ſe mihi comparat aiax. affectui & indignationi ſeruit illa & copula. Nempe capi troiam. artificioſe in commemoratione palladii ablati īmoratur Vlyſſes: cum ſine illo Troia capi non poſſet: nec ſine maximo periculo troianis auferri. Per excubias. per uigilias & cuſtodias hoſtium. Ex arte autem exaggerat hoc factum Vlyſſes: ut oſtendat ſe auctorem fuiſſe Troiæ capiūdæ. Sua æde. Suo tēplo. Leua. Manu ſiniſtra. Tauroꝝ tergora ſeptē. hoc eſt ſcutū ſeptē coriis boū tectū.

Ne ue in me ſtolidę conuitia fundere linguę.
Admiremur eum: uobis quoq; digna pudore
Obiicit. an falſo palameden crimine turpe eſt
Accuſaſſe mihi? uobis damnaſſe decorum?
Sed neq; naupliades facinus defendere tantum:
Tāque patens ualuit: nec uos audiſtis in illo
Crimina. uidiſtis: precioq; obiecta patebant.
Nec pœantiaden q; habet uulcania lemnos:
Eſſe reus merui: crimen defendite ueſtrum.
Conſenſiſtis enim nec me ſuaſiſſe negabo:
Vt ſe ſubtraheret belliq; uiæq; labori:
Temptaretque feros requie lenire dolores.
Paruit: & uiuit. non hæc ſententia tantum eſt
Fida: ſed & felix cum ſit: facit eſſe fidelem:
Quē quoniā uates delenda ad pgama poſcunt:
Ne mandate mihi. melius telamonius ibit:
Eloquioque uirum morbis iraque furentem
Molliet: aut aliqua producet callidus arte.
Ante retro ſimois fluet: & ſine frondibus idę
Stabit: & auxilium promittet achaia troiæ:
Quam ceſſante meo pro ueſtris pectore rebus
Aiacis ſtolidi danais ſollertia proſit.
Sis licet infeſtus ſociis: regique mihique
Dure philoctete. licet execrere: meumq;
Deuoueas ſine fine caput: cupiaſq; dolenti
Me tibi forte dari: noſtrumque haurire cruorem:
Te tamen aggrediar: mecumq; reducere nitar.
Vtq; tui mihi: ſic fiat tibi copia noſtrum.
Tamq; tuis potiar (faueat fortuna) ſagittis:
Quam ſum dardanio: quem cepi: uate potitus.
Quam reſponſa deum: troianaq; fata retexi.
Quam rapui phrygię ſignū penetrale mineruæ
Hoſtibus e mediis. & ſe mihi comparat aiax.
Nempe capi troiam prohibebant fata ſine illo.
Fortis ubi eſt aiax? ubi ſunt ingentia magni

Illa nocte mihi. Se rapiendo palladium Vlyſſes colligit auctorē fuiſſe uictoriæ troianæ. Tydidem meū. Diomedē mihi amicū. In illo. Palladio a nobis rapto. Minorē. inferiorem. Sapiente. eloquēte. Omnis. n. eloquēs ſapiens eſſe exiſtimatur. Pro claſſe. ꝓ claſſis defenſiōe. Indomitæ dextræ. Viribus ratione carentibuſ ac temeritati. Ipſe quoq; hæc peteret. Arma achillis. Moderatior aiax. Oilei filius qui inter fortes ab Homero numeratur. Ex arte aūt ſibi iudices cōciliat ulyſſes: illos tum a modeſtia: tū a uirtute laudādo. Eurypyluſq; ferox. eurypyli duo ad bellū troianū ꝓfecti ſunt. alter Herculis filius ex Co inſula augurio inſignis. alter Euæmonis filius ex Ormenio urbe: q ut ſcribit Homerus: cū q̄draginta nauibus in expeditionem troianā agamenona eſt ſecutus. Is cum uiribus plurimū poſſet: arma tamē achillis nō popoſcit. Claroq; andremone natus. Periphraſis Thoantis. Nā ut in .ii. narrat homerus: Thoas Andremonis filius princeps ætoloꝝ ad bellum troianū cū quadraginta nauibus eſt ꝓfectus. Nec minus idomeneus. nec nō etiam. Idomeneum aūt Lyctiū fuiſſe ac Cretēſibus imperaſſe in expeditioneq; troiana una cū Merione: quo auriga utebat̄: fortiſſime ſe geſſiſſe: & Homeri & Vergilii carminibus notiſſimū eſt. Patria eadem. ambo nāq; Lyctii fuerunt. Peteret maioris frater atridæ. Menelaus agamēnonis frater. Nec ſunt tibi marte ſecūdi. nec te ſunt pugnando inferiores. Cōſiliis meis. Meæ prudentiæ. Ingeniū q̄d eget moderamine noſtro. ſed cōiunctio ſubintelligatur. Vires. n. corporis aiaci cōcedit ulyſſes. Cæteꝝ feroci ingenio quod ſuo regimīe indigeat: illum ꝑditum eſſe ait. Sine mente. ſine ingenio. & prudētia. Eſt aūt pulchra comparatio: qua ſe Vlyſſes aiace multo ꝑſtantiorem eē oſtendit. Mihi cura futuri. Ego inq̄t proſpicio futura: quod nemo niſi prudentia pollens: facere pōt. Tempat. regit & gubernat. Pectora potiora manu. ingenii acumina uiribus corpis meliora. Vigor omnis in illis. omnis inq̄t uirtus in ingenii acumine conſiſtit. At uos o proceres. artificioſe in peroratione Vlyſſes & q̄dam ex præſtātioribus meritis ſuis cōmemorat: & iudices rogat ut ſe habeāt commendatum ſibiq; achillis arma uelint adiudicar̄.

Vigili ueſtro. Ei q pro uobis libēter uigilare cōſueuit. Tot annoꝝ. Decem. n. annos pro græcis ſollicitus fuerat Vlyſſes. Hunc titulum. hūc honorem. Iam labor in fine eſt. Scite. Nam finito labori præmium debetur. Obſtantia fata remoui. ex arte id quod maximum eſt iterum cōmemorat Vlyſſes: ut oſtendat ſe auctorem fuiſſe ut Troia capi poſſit. Poſſe capi faciendo. ut capi poſſent: in ſoluta diceretur oratiōe. Perq; deos oro. ꝑ palladē: cuius ſimulacrum troianis abſtulerat. Siqd adhuc ſupeſt. Reſtat. Siqd adhuc audax. In quo cōficiundo audacia opus ſit. Ex ꝑcipitiq; pe̅tendū. Ex ꝑiculoſo loco ſumendū. Fatis Troiæ. fatis ꝓhibentibus ne troia capiat̄. Huic date. digito & ma-

Verba uiri? cur hic metuit? cur audet ulyſſes
Ire per excubias? & ſe cōmittere nocti?
Perq; feros enſes nō tantum mœnia troum:
Verum etiam ſummas arces intrare: ſuaq;
Eripere ęde deam: raptamq; auferre per hoſtes?
Quæ niſi feciſſem: fruſtra telamone creatus
Geſtaſſet leua taurorum tergora ſeptem.
Illa nocte mihi troiæ uictoria parta eſt.
Pergama tunc uici: cum uinci poſſe coegi.
Deſine tydiden: uultuq; & murmure nobis
Oſtentare meum. pars eſt ſua laudis in illo:
Nec tu cum ſocia clypeum pro claſſe tenebas:
Solus eras. tibi turba comes. mihi cōtigit unus:
Qui niſi pugnacem ſciret ſapiente minorem
Eſſe: nec indomitæ deberi pręmia dextrę:
Ipſe quoq; hęc peteret. peteret moderatior aiax:
Eurypiluſq; ferox: claroq; andremone natus.
Nec minus idomeneus: patriaq; creatus eadem
Meriones. peteret maioris frater atridæ.
Quippe manu fortes: nec ſunt tibi marte ſecūdi.
Conſiliis ceſſere meis. tibi dextera bello
Vtilis. ingeniū eſt q̄d eget moderamine noſtro.
Tu uires ſine mente geris. mihi cura futuri.
Tu pugnare potes. pugnandi tempora mecum
Eligit atrides. tu tantum corpore prodes.
Nos animo: quantoq; ratem qui temperat anteit
Remigis officium. quanto dux milite maior:
Tantum ego te ſupero. necnon in corpore noſtro
Pectora ſunt potiora manu. uigor omnis in illis.
At uos o proceres uigili date pręmia ueſtro:
Proq; tot annorum curis: quos anxius egi:
Hunc titulum meritis penſandū reddite noſtris.
Iam labor in fine eſt. obſtantia fata remoui:
Altaq; poſſe capi faciendo pergama cepi.
Per ſpes nunc ſocias: caſuraq; mœnia troum:
Perq; deos oro: quos hoſti nuper ademi:
Et ſiquid ſupereſt: quod ſit ſapienter agendum.
Siquid adhuc audax ex pręcipitiq; petendum eſt.
Si troię fatis aliquid reſtare putatis:
Eſte mei memores: aut ſi mihi non datis arma:
Huic date. & oſtendit ſignum fatale mineruæ.
Mota manus ꝓcerum eſt. & qd facundia poſſet:

nu palladium: quod troianis abſtulerat ulyſſes indicauit. Mota manus ꝓcerum eſt. Commota & pſuaſa fuit principū græcoꝝ multitudo ulyſſis orōne. Et qd facundia poſſet. Tūc patuit. Tunc inq̄t manifeſtū fuit quātum eloquētia ualeat in animis hoīum flectendis. Tulit. habuit. græci nāq; Achillis fortiſſimi uiri arma ulyſſi potius ob facundiam q̄ fortitudinē adiudicarunt. Inuictūq; uiꝝ uicit dolor. Stulte dictū eē uidetur. Quo nāq; modo eū dolor uincat q uinci nō pōt? Sed aut ante: aut alioq eſt ſubaudiendū: ut intelligamus: alioq ante ue inuictum aiacē a dolore & indignatiōe fuiſſe ſupatum. Et meus hic certe eſt. Illa & copula maxima ſignificat indignatione Aiacē fuiſſe uexatum. Tū demum. Tunc ſolū. Qua patuit. Quatenus patuit & ceſſit ferro. Educere. extraher̄. De œbalio uulnere. De ſanguine hyacinthi œbalii: qui ut in decimo narrauit poeta: in florem purpureum ab Apolline amatore fuit cōuerſus. Littera cōmunis. In foliis inq̄t illius floris in quē aiax fuit cōuerſus: littera cōmunis eſt & hyacinthi pueri querela & nomini aiacis. Nā in illo flore ut in decimo quoq; diximus: inſcriptæ uident̄ hæ duæ litteræ græcæ. αι. quæ in diphthongū coagmētatæ & quærimoniæ ſunt indices: & in hoc nomīe αιασ primæ. hinc aūt illud quoq; apte colligitur eos magnope decipi q putant hya in decimo eſſe legendū eaſq; litteras in flore inſcriptas. Hæc nois. Aiacis. Illa querelæ. Hyacinthi q gemēs ac clamans αι αι extinctus eſt. Victor ad hypſipyles. Hecubæ in canem metamorphoſin apte cū ſupioribus cōnectit poeta. Nam ulyſſes poſt adeptā armoꝝ achillis uictoriā in lēnum ad philocteten cū herculis ſagittis adducēdū miſſus fuit. Quo aducto ac troia tandē incenſa cū græci claſſem ī Thraciā appuliſſent: Polyxenā Priami atq; Hecubæ filiam māibus achillis eam poſcentibus imolarūt: cuius corpus lotura cū ad littus Hecuba acceſſiſſet: forte Polydori filii a Polymeſtore Thraciæ rege interempti cadauer ibi cōſpicata Vlciſci tantum ſcelus decreuit. Nā Priamus Polymeſtori tanq̄ amico belli euentū ignorans cū multis pecuniis Polydoꝝ natu minimū filioꝝ cōmendarat: ut ſiqd urbi accideret: ſuoꝝ aliquis ſupeſſet. Hecuba igitur accerſitū ad ſe polymeſtora ſub ſpe theſauri indicādi, Vna cū aliis mulieribus captiuis excæcauit. Quare cū thraces ipſam lapidibus inſectarentur: in illos latrar̄ cœpit: uoluntate deoꝝ in canē cōuerſa. Victor. Vlyſſes ī certamine armoꝝ achillis uictor. Vela dat. nauigat. Ad hypſipyles patriam. piphraſis eſt lēni inſulæ. nam Hypſipyle filia Thoantis Lēnioꝝ regis in lēno regnauit. Et ueteꝝ terras infames. Lēniæ mulieres cū uenerem in adulterio dep̄henſam. cum marte cōtēnerent: in ſe deæ iram cōcitarunt. nam uenus hircino odore illis immiſſo effecit: ut a maritis ſpernerentur. Quare de illis cum ad bella aduerſus thraces gerenda ꝓfecti eēnt interficiendis: cū primū rediiſſent: uxores conſilium inierunt. Q̄d q̄dem cū reliquæ effeciſſent: ſola hypſipyle thoanti patri pepcit. Tirynthia tela. Sagittaꝝ herculis eſt expoſitio. Domino. Philoctetæ cui moriens hercules donauerat ſagittas. Manus ultima. Finis.

Externas auras. Externum aerē. nam hecuba in thracia in canem fuit traſſormata. Lōgus. Helleſpōtus. mare eſt helleſpontus anguſtū ac longū Aſiam ab Europa diſterminās. Dictus eſt aūt helleſpōtus ab helle phrixi ſorore: quæ in illo ſubmerſa eſt. Qua clauditur in auguſtū. Vbi cogitur in anguſtum & ſtrictum. Anguſtatur aūt maxime helleſpontus illic ubi olim fuerunt Seſtos & Abydos. Ad helleſpōtum aūt uſq; Troas ubi fuit ilium: ꝓtenditur. Cōſederat. Ceſſauerat. extinctus erat. Iouis ara. Ad quā priamus ipſe fuerat īterfectus.

Aiax in hyacinthum.

Hecuba ī canem.

Tunc patuit: fortiſq; uiri tulit arma diſertus.
Hectora qui ſolus: qui ferrumq; ignemq; iouēq;
Suſtinuit totiens: unam non ſuſtinet iram.
Inuictumq; uirum uicit dolor. arripit enſem:
Et meus hic certe ē. an & hūc ſibi poſcit ulyſſes?
Hoc ait utendum eſt in me mihi: quique cruore
Sępe phrygū maduit: domini nunc cęde madebit:
Ne quiſq̄ aiacem poſſit ſuparе: niſi aiax.
Dixit: & in pectus tum demum uulnera paſſum
Qua patuit ferro: letalem condidit enſem.
Nec ualuere manus infixum educere ferrum:
Expulit ipſe cruor. rubefacta ſanguine tellus
Purpureum uiridi genuit de ceſpite florem:
Qui prius oebalio fuerat de uulnere natus.
Littera cōmunis mediis pueroq; uiroq;
Inſcripta eſt foliis. hæc nominis. illa querelę.
Victor ad hypſipyles patriam clariq; thoantis:
Et ueterum terras infames cęde uirorum
Vela dat: ut referat tirynthia tela ſagittas:
Quę poſtq̄ ad graios domino comitāte reuexit:
Impoſita eſt ſero tandem manus ultima bello.
Troia ſimul priamuſq; cadunt. priameia cōiunx
Perdidit infelix hominis poſt omnia formam:
Externaſq; nouo latratu terruit auras.
Lōgus in anguſtum qua clauditur helleſpontus.
Ilion ardebat: neq; adhuc conſederat ignis:
Exiguumq; ſenis priami iouis ara cruorem
Combiberat: tractiſq; comis antiſtita phœbi
Non profecturas tendebat ad ęthera palmas.
Dardanidas matres patriorum ſigna deorum:
Dum licet amplexas: ſuccenſaq; templa tenētes
Inuidioſa trahunt uictores præmia graii.

Vt carmine quoq; Vergiliano eſt notum. Exiguum cruorem. In ſenibus paꝝ eē ſanguinis phyſici aiūt. Antiſtica. Caſſandra Phœbi ſacerdos. Signa. ſtatuas. Simulacra. Tenentes. colentes. Inuidioſa ꝑmia. Prædā inuidiæ plenam. Mittitur aſtyanax illis. Aſtyanax Hectoris ex Andromache fuit filius ſic dictus: ꝙ urbi uideretur imperaturus. Nā αςυ urbs. αναξ rex interꝑtatur. Is ab Vlyſſe poſt troiæ direptionem ex altiſſima turri fuit præcipitatus. Tenentē. defendentē. Carbaſa mota ſonant. Vela a uentis cōmota ſtrepūt. Ventis. uentoꝝ cōmoditate. Troia uale. ordo eſt. Troades & mulieres troianæ clamāt. Troia uale. Rapimur & ui abducimur. Prenſantē tumulos. Amplectentē filiorum ſepulchra hecubā. Dulichiæ traxere manus. Vlyſſes. Nā hecuba illi ſorte optigerat. Hauſit. accepit. Hectoris in tumulo. Anadiploſis ad miſerationem accōmodata. Canū de uertice crinē. Reciſum ſubaudiamus. Inferias inopes. Sacrificia inopū & pauperioꝝ. Eſt ubi troia fuit. Thraciā e regiōe troadis eſſe ait. Cōtraria ex aduerſo atq; e regiōe poſita. Biſtoniis uiris. Thracibus. Nam Biſtonia urbs eſt thraciæ a Biſtone martis & Calliroes filio cognominata. unde & biſtones & biſtonii thraces dicūtur. thracia aūt helleſponto a phrygia ſeparatur. Polymeſtoris illic. Polymeſtor rex fuit thraciæ auaricia & Polydori cæde famoſiſſimus. Hæc aūt de eurypidis hecuba ab Ouidio ſumpta eſſe uidentur. Cōſilium ſapiens. acclamatio eſt: quia Priami prudentia cōmēdatur. Iritamē. prouocationem. Iugulo. In iugulū. Exanimē. mortuum. Cadauer aūt Polydori ī mare iecit Polymeſtor.

Polydori cædes

Sui alumni. Polydori quem a patre alendū nutriendūq; ſuſceperat. Quo petiit agamennona. Quo tpe ob briſeidem raptā in agamēnonem ſtrinxit enſem Achilles: ut in primo iliados narrat Homerus. Religarat. Religari iuſſerat.

Referebat. Repræſentabat. præ ſe ferebat. Petiit. aggreſſus eſt. Inuaſit. Immemoreſque mei. Achillis umbra græcos ingratitudinis accuſat.

Obruta. Sepulta. Ne facite. ne ſitis ī me ingrati. Vtq; meum non ſit ſine honore ſepulchrū. hoc eſt. Vt meum honoretur ſepulchrum. Mactata polyxena. Imolata. Polyxena uero q̄ multorum hoſpita interꝑtatur: filia fuit priami ex hecuba; quā achilles & uiuus amauit & mortuus ſibi imolari efflagitauit. Parentibus. obedientibus. Immiti umbræ. Crudeli: quæ ſibi uirginē imolari uolebat. Ad tumulū. ad ſepulchꝝ achillis: quod in ſigeo ꝓmontorio erat. Diro buſto: Sepulchro. crudelium & diroꝝ manium q ſibi uirginem imolari iubebant.

Polyxenæ imolatio.

Quæ memor ipſa fui. Suæ generoſitatis. Poſtq̄ crudelibus aris admota eſt. Poſtq̄ crudeliter ad aras fuit adducta. eſt. n. hypallage. Fera ſacra. Crudelia utpote quibus ipſa interficiebatur. Neoptolemum; Pyrrhum Achillis ex Deadamia filium: q neoptolemus fuit appellatus quod iuuenis admodū ad bellum troianum eſt profectus. νεοσ nanq; iuuenis nouuſque πτολεμοσ qui frequentius πολεμοσ dicitur bellum interpretatur. Pyrrhus autem a ruffis capillis fuit cognominatus. πυρρον nanq; græci ruffum appellant. Ferrū. Enſem: quo ipſa erat iugulanda. Vtere iandu-

Mittitur aſtyanax illis de turribus: unde
Pugnantem pro ſe: pro auitaque regna tuentem
Sępe uidere patrem mōſtratum a matre ſolebat.
Iamq; uiam ſuadet boreas: flatuq; ſecundo
Carbaſa mota ſonant. iubet uti nauita uentis.
Troia uale. rapimur clamant. dant oſcula terræ
Troades: & patriæ fumantia tecta relinquunt.
Vltima conſcendit claſſem (miſerabile uiſu)
In mediis hecube natorum inuenta ſepulchris:
Prenſantem tumulos atq; oſſibus oſcula dantem
Dulichiæ traxere manus. tamen unius hauſit:
Inq; ſinu crineres ſecum tulit hectoris hauſtos:
Hectoris in tumulo canum de uertice crinem:
Inferias inopes crinem lachrymaſq; reliquit.
Eſt ubi troia fuit: phrygiæ contraria tellus
Biſtoniis habitata uiris. polymeſtoris illic
Regia diues erat: cui te cōmiſit alendum
Clā polydore pater: phrygiiſq; remouit ab armis.
Cōſilium ſapiens: ſceleris niſi pręmia magnas
Adiecíſſet opes: animi iritamen auari.
Vt cecidit fortuna phrygū: capit impius enſem
Rex thracum: iuguloq; ſui demiſit alumni.
Et tanq̄ tolli cum corpore crimina poſſent:
Exanimē ſcopulo ſubiectas miſit in undas.
Littore threicio claſſem religarat atrides:
Dum mare pacatum. dum uentus amicior eſſet.
Hic ſubito quātus: cum uiueret: eſſe ſolebat:
Exit humo late rupta: ſimiliſque minanti
Temporis illius uultum referebat achilles:
Quo ferus iniuſto petiit agamennona ferro.
Immemoreſq; mei diſceditis inquit achiui:
Obrutaq; eſt mecum uirtutis gratia noſtræ:
Ne facite: utq; meū nō ſit ſine honore ſepulchrū:
Placeat achilleos mactata polyxena manes.
Dixit. & immitti ſociis parentibus umbræ
Rapta ſinu matris: quā iam prope ſola fouebat;
Fortis & infelix & pluſq̄ fœmina uirgo
Ducitur ad tumulum: diroq; fit hoſtia buſto.
Quę memor ipſa fui: poſtq̄ crudelibus aris
Admota eſt: ſenſitque ſibi fera ſacra parari:

dum. Quam forti animo Polyxena eſſet: hinc facile colligitur: quod pyrrhum hortatur: ut ſe cito uelit imolare. Iādudum: Cito. Generoſo ſanguine. Meo ſanguine: quæ ſum generoſa. generoſi uero dicuntur qui a nobilibus maioribus genus ducunt. Nulla mora eſt. In me ſubaudiatur. Conde. Cōiice. Immitte. Iugulūq; ſimul. Hæc a poeta dici notius eſt: q̄ ut ſit admonendum. Scilicet haud ulli. Nulli certe inquit ſeruire uellem cum ſim polyxena priami regis filia. Scilicet. Certe aſſeuerantis eſt aduerbium. Haud ulli. nulli. Polyxena. Emphaſis eſt. ac ſi diceret Priami regis filia Hectoriſq; ſoror. Per talem factum. per meam cædem. Figurata aūt oratiōe utitur polyxena: qua tametſi nihil de morte curare uideatur: innuit tamen cæde ſua nullum numen iri placatum: eoq; ſe non eſſe immolandam. Fallere. latere. Se autem polyxena ī matrem piam oſtendit: cum de illa ſola ſe dicat eſſe ſollicitam. Hæc uero ex hecuba Eurypidis ſumpta eſſe uidentur. Mater obeſt. Dolor quo mater afficitur morte mea animū meū cruciat. Vos modo ne ſtygios. rogat Polyxena ne qſquā uirorum ſe tangat: ut inuiolata ad inferos deſcendat. Ne non libera. ut libera moriar. Acceptior. gratior. Quiſquis is eſt. Siue deus. ſiue heros. Ignorat. n. polyxena: quem cæde ſua ſint placaturi. Siquos tamen ultima noſtri. Pathetica & affectus plēa oratio polyxenæ attribuitur: qua nō amici modo: uerum hoſtes quoq; lachrymare cogūtur. Ius ſepulchri. facultatem ſepeliendi. Tunc cum poterat: redimebat & auro. Quando inq̄t mater mea poterat. nō lachrymis ſolum. ſed etiam auro filiorum cadauera ab hoſtibus redimebat. Quas illa tenebat. Mira puellæ cōſtantia exprimitur: quæ tam intrepide mortem exciperet. Præbita exhibita. Defecto poplite. Deficientibus genibus. Ad fata nouiſſima. uſq; ad mortem. Tūc quoq; cura fuit. hoc idem & Eurypides ſcribit: quā curam iulio quoque cæſari fuiſſe narrat Trāquillus: ut togam ad pedes demitteret: quo a coniuratoribus uulneratus honeſtius caderet. Partes tegendas. pudendas. Troades excipiunt. Suſcipiunt iacens Polyxenæ cadauer. Recenſent. recognoſcūt. enumerant. Quid cruoris. quantum ſanguinis. nā priamidæ oēs fuerāt interfecti. Teq; gemūt uirgo. apoſtrophe ad polyxenā atq; hecubam: quæ pauloante Aſiæ regina uocabatur. Deplorat aūt illius calamitatem poeta: quā omnes captiuā ꝑp ſenectutem aſpernabantur. Nunc etiam prædę mala ſors. Sed uel autem taliſue coniunctio ſubaudiatur. ita ſenſu exigente. nam hecuba pauloante qdem erat regia cōiunx. regia parens. aſiæ florentis imago. nūc autem eſt etiam prædæ mala ſors: quā omnes aſpernabātur. Niſi quod tamen hectora partu Ediderat. Ratio qua motus Vlyſſes eam accepit captiuam. Animæ tam fortis inane. Tam conſtanti anima uacuum. Oſculaq; ore tegit. Parua polyxenæ ora. Eſt. n. ab ore diminutiuum hoc loco oſculum. Plangit. percutit. Conſueta. plangi & percuti filiorum cædibus. Caniciem ſuam. Caput ſuum canum. Solebāt autem priſci i maximis doloribus caput pul

Vtq; neoptolemum ſtantem ferrūq; tenentem:
Vtq; ſuo uidit figentem lumina uultu:
Vtere iam dudum generoſo ſanguine dixit.
Nulla mora eſt. aut tu iugulo uel pectore telum
Conde meo. iugulumq; ſimul pectuſq; retexit.
Scilicet haud ulli ſeruire polyxena uellem.
Haud per tale factum numen placabitis ullum:
Mors tātum uellem matrem mea fallere poſſet.
Mater obeſt: minuitq; necis mihi gaudia: quāuis
Non mea mors illi: uerum ſua uita gemenda eſt.
Vos modo: ne ſtygios adeam non libera manes:
Eſte procul: ſi iuſta peto: tactuq; uiriles
Virgineo remouete manus. acceptior illi
Quiſquis is eſt: quē cæde mea placare paratis:
Liber erit ſanguis. ſi quos tamen ultima noſtri
Verba mouent oris: priami uos filia regis,
Nunc captiua rogat: genitrici corpus inemptum
Reddite: ne ue auro redimat ius triſte ſepulchri:
Sed lachrymis. tūc cū poterat: redimebat & auro.
Dixerat. & populus lachrymas: q̄s illa tenebat:
Non tenet. ipſe etiam flens inuituſq; ſacerdos
Præbita coniecto rupit pręcordia ferro.
Illa ſuper terram defecto poplite labens
Pretulit intrepidos ad fata nouiſſima uultus.
Tunc quoq; cura fuit: partes uelare tegendas:
Cum caderet: caſtiq; decus ſeruare pudoris.
Troades excipiunt: deploratoſq; recenſent
Priamidas: & quid dederit domus una cruoris.
Teq; gemunt uirgo: teq; o modo regia coniunx.
Regia dicta parens. aſiæ florentis imago.
Nunc etiam prædę mala ſors. quā uictor ulyſſes
Eſſe ſuam nollet: niſi q; tamen hectora partu
Ediderat. dominum matri uix repperit hector.
Quę corpus complexa animæ tam fortis inane:
Quas totiēs pſię dederat natiſq; uiroq;: (fūdit
Huic quoq; dat lachrymas. lachrymas ī uulnera
Oſculaq; ore tegit: conſuetaq; pectora plangit.

uere deturpare. Cōcreto. Coagulato. Vertens. Voluens. Nata tuæ. Pathetica oratio maxime querelis doloribuſq; accōmodata. Nata iaces. Repetitio lugenti hecubæ: quæ ex tam feliciſſimo ſtatu in tantam cecide

rat miſeriam: maxime conueniens. Tuum pectus. Vulnere tranſfixum ſubaudiatur. Mea uulnera. Meos dolores. Orbator noſtri. Qui nos liberis orbauit atq; ſpoliauit. Paridis phœbiq; ſagittis. Dirigẽte nãq; paridis ſagittas apolline: ut & Homerus & Vergilius ſcribunt: achilles fuit interfectus. Mi. mihi. In genus hoc. In genus noſtrum. Vellicatur autem hoc loco Ouidius a ſcauro apud Senecam: quod neſciat relinquere quod bene ceſſit. Cum enim inquit Polyxena eſſet adducta tumulo Achillis imolanda: Hecuba dixit: Cinis ipſe ſepulti in genus hoc ſæuit. Poterat eſſe cõtentus. adiecit tumulo quoq; ſenſimus hoſtem. Neq; hoc contentus adiecit. Aeacide fœcunda fui. Aiebat ſcaurus non minus magnam uirtutem eſſe ſcire deſinere q̃ ſcire dicere. Sed hoc oratori magiſq̃ poetæ præceptum eſt. Tumulo quoq; ſenſimus hoſtem. In tumulo & ſepulchro exiſtentem. Aeacidæ fœcunda fui. Ad achillis uoluptatem multos peperi filios. Euentu graui. Exitu pernicioſo. Sed finita tamẽ. Stulte hoc dictum eſſe uidetur. Si eni finita ſunt pergama: quo modo reſtant? An deleta quidem ſunt. ſed Hecubæ reſtare uidentur: quia hoſtes perinde in eam ſæuiunt ac ſi pgama ipſa ſtarent. Soli. mihi. Nam perinde in me ſæuiunt hoſtes atq; ſi finis non eſſet impoſitus bello. In curſu. in perſeuerantia. Neq; enim finitur. Modo maxima rerum. ex qua felicitate in quas miſerias reciderit flebiliter hecuba cõmemorat. Tot generis natiſq; potens. hecuba priamo ſeptem filias & duodecim filios pepiſſe ſcribitur. Ex aliis nãq; mulieribus reliquos ad quinquaginta uſq; Priamus ſuſcepit. Nunc trahor. Diſſolutũ ẽ maxime q̃rimoniis cõueniẽs. Leuabas. Diminuebas. Leues r̃ddebas. Hoſtilia buſta. Hoſtiũ ſepulchra & manes. Piaſti. Placaſſi. Eſt aũt apoſtrophe ad polyxenam cõmiſeratio nis plena. Quo ferrea reſto. ad quem uitæ exitum dura ego ac in me ipſam crudelis reſeruor?

Quid ue moror? Expecto. Differtis in longũ tp̃s pducitis. Viuacem anum. Me uetulam diu uiuentem. Nec te mea nata. Rationibus colligit Hecuba Priamum inter felices numerandũ.

At puto funeribus dotabere. exequiarum honoribus ornaberis. Eſt autem Ironia qua ſignificat Hecuba Polyxenã & funeris & ſepulturæ honore carituram. Hauſtus. acceptio atq; iniectio Terra nãq; mortuis iniiciebatur. Supereſt cur uiuere tempus. De tot filiis inq̃t meis hecuba ſolus reſtat Polydorus polymeſtori regi cõmẽdatus Sed decipitur Hecuba. Iam enim a polymeſtore fuerat interfectus. Datus. miſſus. Iſmario regi. Polymæſtori Thraciæ regi. nã Iſmarus Thraciæ mons eſt. De hoc autem polydoro ſic & Vergilius in tertio æneidos ſcribit. Hũc polydorũ auri quõdã cũ pondere magno infelix priamus furtim mandarat alendũ Threiicio regi: cũ

Caniciemq; ſuam concreto in ſanguine uertens:
Plura quidem: ſed & hęc laniato pectore dixit:
Nata tuæ (qd eni ſupeſt?) dolor ultime matris.
Nata iaces: uideoq; tuum mea uulnera pectus.
Et ne perdiderim quenq̃ ſine cæde meorum
Tu quoq; uulnus habes. at te quia fœmina rebar
A ferro tutam. cecidiſti & fœmina ferro.
Totq; tuos idem fratres. te perdidit idem
Exitium troiæ noſtriq; orbator achilles.
At poſtq̃ cecidit paridis phœbiq; ſagittis:
Nunc certe (dixi) non eſt metuendus achilles.
Nũc quoq; mi metuendus erat cinis ipſe ſepulti
In genus hoc ſæuit. tumulo quoq; ſenſimus ho-
Aeacidæ fœcunda fui. iacet ilion ingens: (ſtẽ.
Euentuq; graui finita eſt publica clades.
Sed finita tamen ſoli mihi pergama reſtant:
In curſuq; meus dolor eſt. modo maxima rerum
Tot generis natiſq; potens nuribuſq; uiroq;
Nũc trahor exul. inops. tumulis auulſa meorũ.
Penelope munus: quæ me data penſa trahentem
Matribus oſtendens ithacis hęc hectoris illa eſt
Clara parens. hæc eſt dicet priameia coniunx.
Poſtq; tot amiſſos tu nunc: quę ſola leuabas
Maternos luctus: hoſtilia buſta piaſti.
Inferias hoſti peperi. quo ferrea reſto?
Quid ue moror? quo me ſeruas ãnoſa ſenectus?
Quo dii crudeles. niſi quo noua funera cernam:
Viuacem differtis anum? quis poſſe putaret
Felicem priamum poſt diruta pergama dici?
Felix morte ſua eſt. nec te mea nata peremptam
Aſpicit. & uitam pariter regnumq; reliquit.
At puto funeribus dotabere regia uirgo?
Condeturq; tuum monumentis corpus auitis?
Non hæc eſt fortuna, domus. tibi munera matris
Contingent fletus: peregrinæq; hauſtus harenę.
Omnia perdidimus. ſupereſt cur uiuere tempus
In breue ſuſtineam: proles gratiſſima matri:
Nunc ſolus quondam: minimus de ſtirpe uirili:
Has datus iſmario regi polydorus in oras.
Quid moror interea crudelia uulnera lymphis
Abluere? & ſparſos immiti ſanguine uultus?
Dixit: & ad littus paſſu procedit anili
Albentes lacerata comas. date troades urnam
Dixerat infelix: liquidas hauriret ut undas.
Aſpicit eiectum polydori in littore corpus:

Factaq; threiciis ingentia uulnera telis.
Troades exclamant. obmutuit illa dolore.
Et pariter uocem lachrymaſq; introrſus obortas
Deuorat ipſe dolor: duroq; ſimillima ſaxo
Torpet: & aduerſa figit modo lumina terra.
Interdum toruos extollit ad æthera uultus.
Nunc poſiti ſpectat uultum. nunc uulnera nati.
Vulnera præcipue: ſeq; armat: & inſtruit ira:
Qua ſimul exarſit: tanq̃ regina maneret:
Vlciſci ſtatuit: pœnæq; in imagine tota eſt.
Vtq; furit catulo lactente orbata leæna
Signaq; nacta pedũ ſeq̃tur quẽ nõ uidet hoſtem:
Sic hecube poſtq̃ cum luctu miſcuit iram:
Non oblita animorum. annorum oblita ſuorum
Vadit ad artificem dirę polymęſtora cędis:
Colloquiumq; petit. nam ſe monſtrare relictum
Velle latens illi: quod nato redderet: aurum.
Credidit odryſius: prædæq; aſſuetus amore
In ſecreta uenit. tum blando callidus ore:
Tolle moras hecube dixit. da munera nato.
Omne fore illius quod das. quod & ante dediſti:
Per ſuperos iuro. ſpectat truculenta loquentem
Falſaq; iurantem: tumidaq; exæſtuat ira:
Atq; ita correpto captiuarum agmina matrum
Inuocat: & digitos in perfida lumina condit.
Expilatq; genis oculos (facit ira ualentem.)
Immergitq; manus: fœdataq; ſanguine ſonti
Nõ lumẽ (neq; enim ſupeſt) loca luminis haurit.
Clade ſui thracum gens iritata tyranni
Troada telorum lapidumq; inceſſere iactu
Cœpit. at hęc miſſum rauco cum murmure ſaxũ
Morſibus inſequitur: rictuq; ad uerba parato
Latrauit conata loqui. locus extat: & ex re
Nomẽ habet: ueterumq; diu memor illa malorum
Tũ quoq; ſithonios ululauit mœſta per agros.
Illius troaſq; ſuos hoſteſq; pelaſgos.
Illius fortuna deos quoq; mouerat omnes:
Sic omnes: ut & ipſa iouis coniunxq; ſororq;
Euentus hecubam meruiſſe negauerit illos.
Non uacat auroræ: q̃q̃ iiſdem faueat armis:
Cladibus & caſu troiæq; hecubæq; moueri.
Cura deam propior luctuſq; domeſticus angit
Memnonis amiſſi: phrygiis quem lutea campis
Vidit achillea pereuntem cuſpide mater.
Vidit. & ille color: quo matutina rubeſcunt

iam diffideret armis Dardaniæ: cingique urbem obſidione uideret. Ille ut opes fractæ teucrum: & fortuna receſſit: Res Agamẽnonias uictriciaq; arma ſecutus Fas omne abrumpit. Polydorum obtruncat & auro Vi potitur. quid nõ mortalia pectora cogis Auri ſacra fames? Et ſparſos ſanguine. Infectos ſanguine. Cadauera autem antiq albuebant. Introrſus obortas. intus natas. Deuorat. conſumit. Modo. interdũ.

Aduerſa terra. In troade ubi fuit troia: e regiõe thraciæ ſita. Toruos uultus. Triſticia efferatos Poſiti. Iacentis. Maneret. Eſſet. In imaginæ. In imaginatione & cogitatione Pœnæ: qua Polymeſtorẽ afficere poſſet. Vtq; furit. Sæuit. hac autem ſimilitudine oſtendit poeta: quantam irã indignationẽq; cõceperit Hecuba aduerſus Polymeſtorẽ filii: quem educandum ſuſcepat: interfectorem. Hoſtẽ. catuli raptorẽ. Animorum. Magnitudĩs ac præſtãtiæ ai ſui. Nã ſe mõſtrare. ait uel ſimile uerbũ: quod eleganter pͬtermittitur: eſt ſubaudiẽdum. Latens. occultũ. Odryſius. Polymeſtor Thracius. nam odryſæ: ut in ſupioribus ſcripſimus: populi ſunt thraciæ & odryſa urbs eorum. Spectat truculenta. Indignata. toruum præ ſe ferens aſpectum. nam truculentus dicitur aſpectu ferox atq; terribilis: quales tauri ſunt. Falſa iurantem. Peierantem. Tumida ira. ab effectu quæ tumidos & inflatos homines reddit. Correpto. compræhenſo Polymeſtore. In perfida lumina. In perfidi Polymeſtoris oculos. Eſt enim hypallage. Expilat. extrahit. eruit. Facit ira ualentem. parentheſis tacitæ obiectioni occurrẽs. Sanguine ſonti. ſanguine nocentis ac ſcelerati polymeſtoris. Lumen. oculos. Supereſt. ſaluum ẽ. Haurit. percutit. aperit. Troada: Hecubam troianam. Inceſſere. Iritare. pͬuocare. inuadere. Rauco cũ murmure. Cum uoce canina. Iam. n. ĩ canem fuerat cõuerſa. Et ex re nomen hẽt: nã κυνοσ σημα appellatur. ideſt canis ſepulchrum. eſt autem in Cherſoneſo thracia iuxta Abydũ: ut Strabo refert. Per ſithonios agros. thracios. nam ſithõia pars eſt thraciæ. Illius troaſque ſuos. Hæc ad cõnectendam memnonis cinerum in aues cum ſuperiore metamorphoſin a poeta inſerũtur. Vt & ipſa iouis. iuno quæ troianorum adeo atrox erat inimica. Non uacat auroræ. Memnon thitoni atq; auroræ filius cum in bello troiano ab achille fuiſſet ĩterfectus: mater iouẽ rogauit ut aliquo eum afficeret honore. Iupiter autem fauillas rogi ipſius congregatas eiuſq; ſocios in aues commutauit: quæ memnonides a memnone uocatæ ſingulis quibuſq; annis ad ſepulchrum illius acriter inter ſe pugnantes duci ſuo parentare uidentur. Quãquam iiſdem fauerat armis. propter Tithonum maritum: qui Laomedontis fuerat filius: ac priami frater. Lutea mater. Aurora ipſa Memnonis mater rutila ac rubicunda.

Polymeſtoris excæcatio

Hecuba in canem

Memnonis cineres in aues

Non ſuſtinuit. Non potuit. Parens. cauſa cur non ſuſtinuerit ſpectare. qa parens. Omnibus inferior. In ſoluta oratione omnium infima diceretur. Aureus æther. Splendidum cælum.

Nam mihi ſunt parentheſis cauſam continens cur aurora omnium dearum ſit infima. Dies ſacrificos. In quibus mihi ſit ſacrificandum. Ignibus. ſacrificiis. Aſpicias. Conſideres. Quantum tibi fœmina præſtem. Quantum tibi proſim: quanuis fœmina ſim. Noctis confinia ſeruo. hoc eſt. Cuſtodio ne nox ſuos fines tranſeat. Niſi. n. aurora uigilans eſſet: nox ſemper uideretur duratura. Orba. priuata. Fruſtra. quia & ipſe fuit interfectus & troia euerſa. Pro patruo ſuo. Priamo. A forti Achille. Interfectus pcuſſus ſimileue participiũ ſubaudiatur. Maternaq; uulnera leni. Maternos dolores mitiga. Volumina. reuolutiones. Infecere. Obſcurauere. denigrauere. Exhalant. Emittunt. Infra. nebulas ſubaudiendum. Glomerataq;. Congregata. Faciemq; capit. Figuram ac formã accipit.

Atq; animum ex igni. Scite. Anima nanq; ut flamma ſemper eſt ĩ motu. Vnde philoſophoꝝ quidam dixerunt animam eſſe ignem. Leuitas ſua præbuit alas. Ideſt ꝓpria fauillæ leuitas alas effecit. Quibus eſt eadem natalis origo. Nam & ipſæ ex fauillis ſunt ortæ. Luſtrant. Circũuolant. Plangor. clangor. Seducunt caſtra. ſeparant caſtra & diuidunt ſe in duas partes. Diuerſa de parte. Ex partibus aduerſis. Cognata. ſimul nata. Præpetibus ſubitis. Subito natis alitibus. Auctor. Memnon earum origo. Memnonides. n. a Memnone fuerunt cognominatæ ut paulo ante diximus: & ipſe poeta aperte teſtatur.

More parentali. More eorum qui inferis parẽtant. Parentalia uero proprie dicuntur ſacrificia quæ manibus fiunt. Rebellant. bellum iterum inter ſe ſuſcipiunt. Dymantida. Hecubam Dymantis filiam: quãꝗ alii in primiſq; Euripides ac Vergilius ciſſei regis Thraciæ filiam fuiſſe ſcribant. Rorat. rorem fundit. Non tamen euerſam. Anii apollinis Delii ſacerdotis filiarũ metamorphoſin in columbas deſcripturus poeta: Aeneæ pietatem prius ad Delumq; nauigationem cõmemorat: quo aptius fabulæ cõnectãtur. Sacra & ſacra altera patrẽ. Aeneas ex incendio troiano & ſacra deæ ueſtæ & patrem anchiſen abſtuliſſe: Aſcaniumq; abduxiſſe; carmine quoq; Vergiliano ẽ notum. Et ſacra altera. Neq; enim minus pium eſt parentibus ꝗ ſacris auxilium ferre.

Cythereius heros. Aeneas Veneris: quæ & cytherea dicit: filius. Prædam illã. Sacra & pr̃em.

Tempora: palluerat: latuitque in nubibus æther.
At non impoſitos ſupremis ignibus artus
Suſtinuit ſpectare parens. ſed crine ſoluto
Sicut erat: magni genibus procumbere non eſt
Dedignata iouis: lachrymiſq; has addere uoces.
Omnibus inferior: quas ſuſtinet aureus æther:
(Nã mihi ſunt totũ rariſſima templa ꝑ orbem)
Diua tamen ueni. non ut delubra dieſq;
Des mihi ſacrificos calituraſq; ignibus aras.
Si tamen aſpicias: quantũ tibi fœmina præſtem:
Tum cum luce noua noctis confinia ſeruo:
Præmia danda putes. ſed non ea cura: neq; hic eſt
Nunc ſtatus auroræ: meritos ut poſcat honores.
Memnonis orba mei uenio: qui fortia fruſtra
Pro patruo tulit arma ſuo: primiſq; ſub annis
Occidit a forti (ſic dii uoluiſtis) achille.
Da precor huic aliquem ſolatia mortis honorem
Summe deum rector: maternaq; uulnera leni.
Iupiter annuerat: cum mẽnonis arduus alto
Corruit igne rogus: nigriq; uolumina fumi
Infecere diem: ueluti cum flumina natas
Exhalant nebulas: nec ſol admittitur infra.
Atra fauilla uolat: glomerataq; corpus in unum
Denſatur: faciemq; capit: ſumitq; colorem:
Atq; animum ex igni leuitas ſua præbuit alas.
Et primo ſimilis uolucri. mox uera uolucris
Inſonuit pennis. pariter ſonuere ſorores
Innumeræ: quibus eſt eadem natalis origo.
Terq; rogum luſtrant: & conſonus exit in auras
Ter plangor. quarto ſeducunt caſtra uolatu.
Tunc duo diuerſa populi de parte feroces
Bella gerunt: roſtriſq; & aduncis unguibus iras
Exercent: alaſq; aduerſaq; pectora laſſant:
Inferiæq; cadunt cineri cognata ſepulto
Corpora: ſeq; uiro forti meminere creatas.
Præpetibus ſubitis nomen facit auctor: ab illo
Momnonides dictæ. cum ſol duodena peregit
Signa: parentali moriture more rebellant.
Ergo aliis latraſſe dymantida flebile uiſum eſt.
Luctibus eſt aurora ſuis intenta: piaſq;
Nunc quoq; dat lachrymas: & toto rorat ĩ orbe.
Non tamen euerſam troiæ cum mœnibus eſſe
Spem quoq; fata ſinũt. ſacra & ſacra altera patrẽ
Fert humeris uenerabile onus cythereius heros.
De tantis opibus prædam prius eligit illam:
Aſcaniumq; ſuum: profugaq; per æquora claſſe

Aeneæ in italiã nauigatio.

Fertur ab antãdro: ſcelerataq; littora thracum:
Et polydoreo manantem ſanguine terram
Liquit: & utilibus uentis æſtuq; ſecundo
Intrat apollineam ſociis comitantibus urbem.
Hunc anius: quo rege homĩes. antiſtite phœbus
Rite colebatur: temploq; domoq; recepit:
Vrbemq; oſtendit: delubraq; nota: duaſq;
Latona quondam ſtirpes pariente retentas.
Thure dato flãmis uinoq; in thura profuſo
Cęſarumq; boum fibris de more crematis:
Regia tecta petunt: poſitiſq; tapetibus altis
Munera cum liquido capiunt cerealia baccho.
Tunc pius anchiſes. o phœbi lecte ſacerdos
Fallor: an & natum: cum primũ hęc mœnia uidi.
Biſq; duas natas (quãtũ reminiſcor) habebas?
Huic anius niueis circũdata tempora uittis
Concutiens & triſtis ait. non falleris heros
Maxime. uidiſti natorum quinq; parentem:
Quem nunc (tãta hoĩes rerũ incõſtantia uerſat)
Pene uides orbum. quod enim mihi filius abſenſ
Auxilium? quẽ dicta ſuo de nomine tellus
Andros habet ꝓ patre locũq; & regna tenentẽ?
Delius augurium dedit huic. dedit altera liber
Fœmineæ ſtirpi uoto maiora fideq;
Munera. nam tactu natarum cuncta mearum
In ſegetem laticemq; meri baccamq; mineruæ
Traſformabantur: diueſq; erat uſus in illis.
Hoc ubi cognouit troiæ populator atrides:
Ne non ex aliqua ueſtram ſenſiſſe procellam
Nos quoque parte putes: armorũ uiribus uſus
Abſtrahit inuitas gremio genitoris: alantque
Imperat argolicam cęleſti munere gentem.
Effugiunt quo quæque poteſt. eubœa duabus:
Et totidem natis andros fraterna petita eſt.
Miles adeſt: & ni dedantur: bella minatur.
Victa metu pietas conſortia corpora pœnę
Reddidit: & timido poſſes ignoſcere fratri.
Non hic Aeneas. non qui defenderet andron
Hector erat: ꝑ quos decimum duraſtis in annũ.
Iamque parabantur captiuis uincla lacertis.
Ille tollentes etiam nunc libera cælo
Brachia: bacche pater fer opem dixere: tulitque
Muneris auctor opem: ſi miro perdere more
Ferre uocatur opem: nec qua ratione figuram
Perdiderint potui ſcire: aut nunc dicere poſſum
Summa mali nota eſt. pennas ſumpſere tuæque

Fertur ab antãdro. Antãdrus urbs eſt ſub ida: ab Antandro duce cognominata. Ariſtoteles ãt ſcribit illam prius Edonida fuiſſe uocatã: quo tẽpore a Cimmeriis ĩhabitabatur. Liquit. Quãuis ibi tã urbem ænum ædificaſſet: ut Vergilius narrat. Apollineam urbem. Delum Apollinis oraculo inſignem. Hunc Anius. Hunc Deli regem fuiſſe Apolliniſq; ſacerdotem etiam Vergilius ſcribit. Rex anius. rex idem hominũ phœbiq; ſacerdos. Quo rege homines. Vtebantur eſt ſubaudiendum. Delubraq; nota. clara propter oraculum. Duas ſtirpes. Apollinẽ & Dianam. Retentas. Alludit ad fabulam. Nam iuno ita latonam dicitur perſecuta ut nuſꝗ quieſcere poſſet. Cum uero Delum conſcendiſſet: apollinem peperit atq; Dianam. Thure dato flammis. hoc eſt ſacrificiis perfectis. Fibris crematis. Extis combuſtis. Morem autem piorum hominum exprimit poeta: qui ante omnia deos ſolent uenerari: ut Vergilius quoq; ꝑcipit. In primis uenerare deos. Poſitis tapetibus. Stratis tapetibus. Illos autem cœnaſſe ait. Tunc pius anchiſes. Inquit uerbum ſimileue eſſe ſubaudiẽdum facile conſtat. Cũ primum. Quando primum. Mũera cerealia. Cibos. Biſq; duas natas. anius ꝗtuor hũit filias. qbus bacchus conceſſit: ut quicqd tangerent in frumentũ uel uinũ uel oleum commutaretur. Eas cum agamemnon uiducere uellet in expeditiõem troianam: ut exercitium alerent: Bacchi auxilio in columbas fuiſſe conuerſas fabulantur. Vidiſti parẽtem. Me ſubaudiamus. Pene orbum. Fere carentem filiis. Tanta inconſtantia. inſtabilitas fortunæ. Eſt autem acclamatio ſenis grauitati maxime cõueniens. Quod enim mihi filius abſens auxilium: Nulli inquit ſibi eſſe auxilio filiũ abſentẽ: ꝗuis ſit uiuus. Andros habet. Andros inſula ẽ una ex Cycladibus: ab andro anii filio: ut ſcribit Ouidius: ut alii: Eurymachi denominata. Augurium. auguriorum ac uaticinãdi peritiã. Voto maiora fideq;. hoc eſt maiora ꝗ quis expetere aut credere debeat. Laticemq; meri. Vinũ.

Baccamq; mineruæ. oliuam. pallas enim oliuam extulit in lucem. Diues uſus. Opulẽta utilitas. Troiæ populator atrides. Agamemnon troiæ depdator. Ne non putes. Vt putes. Eubœa duabus. Eubœa inſula eſt bœotiæ adiacens admodum longa. Vnde & macris fuit quõdam appellata & Macra. ideſt longa: ut tradit Plynius: ſed & chalchodotis: & chalcis: ære ibi primum reperto: & Abantias: & Aſopis. Pietas. Andri fratris in ſorores. Conſortia corpora ſorores. Per quos. Quorum uirtute. Captiuis lacertis captiuarum brachiis. Miro more. Mirando modo. Perdere. Deſtruere. Delere. Ferre uocatur opem. Ac ſi diceret Anius Perdere miro modo non eſſe opem ferre.

Anii filiæ ĩ colũbas

Tacta ab Anii filiabus ĩ frumẽtum oleum. Vinum

Tuæ cõiugis. Veneris. Nã ueneri colũbæ ſunt dicatæ. Abiere. Cõuerſæ fuere. Talibus atq; aliis. Hæc id/circo a poeta narrant: ut aptius ſequentẽ metamorphoſin cũ ſupiore cõnectat. Nã Thebani cũ peſtilẽtia laborarẽt: oraculũ acceperũt eã eſſe ceſſaturã: ſi ſe duæ uirgines ꝑ populo deuouerẽt. Duæ ãt Echionis filiæ cũ ſe imolãdas tradidiſſent: iãq; cremarent duo iuuenes: q Stephani hoc ẽ coronæ ſunt uocati de rogi fauilla uiſi ſunt exire: exequaſq; matrũ celebrare. Antiquã matrẽ. Italiã. unde Dardanus in phrygiã fuerat ꝓfectus. Sic & Verg. Dardanidæ duri q̃ uos a ſtirpe parẽtũ. Pria tulit tellus: eadẽ uos ubere læto. Accipiet reduces: anti quã exquirite matrẽ. Hic domuſ Aeneæ cũctis dominabit ãnis: & nati natoꝝ & q naſcent ab illis.

Coniugis in uolucres niueas abiere columbas.
Talibus atq; aliis poſtq̃ conuiuia dictis
Implerunt: menſa ſomnum petiere remota.
Cũq; die ſurgunt: adeuntq; oracula phœbi.
Qui petere antiquã matrem cognataq; iuſſit
Littora. proſequitur rex: & dat munus ituris.
Anchiſę ſceptrũ. chlamydem pharetrãq; nepoti.
Craterem ęneę: quem quondam miſerat illi
Hoſpes ab aoniis Therſes iſmenius oris.
Miſerat huncilli Therſes. fabricauerat alcon
Mileus: & longo cælauerat argumento.
Vrbs erat: & ſeptem poſſes oſtendere portas.
Hæ pro noie erant: & quæ foret illa: docebant.
Ante urbem exequię tumuliq; igneſq; rogiq;:
Effuſęq; comas & apertæ pectora matres
Significant luctũ. nymphę quoq; flere uidentur:
Siccatoſq; queri fontes. ſine frundibus arbor
Nuda riget. lambunt arentia ſaxa capellæ.
Ecce facit mediis natas ab echione thebis.
Hãc non fœmineũ iugulo dare pectus aperto.
Illam, demiſſo per fortia pectora telo
Pro populo cecidiſſe ſuo: pulchriſq; per urbem
Funeribus ferri: celebriq; in parte cremari.
Tum de uirginea geminos exire fauilla:
Ne genus intereat: iuuenes: quos fama coronas
Nominat: & cineri materno ducere pompam.
Hactenus antiquo ſignis fulgentibus ære
Summus inaurato crater erat aſper acantho.
Nec leuiora datis troiani dona remittunt.
Dantque ſacerdoti cuſtodem thuris acerram:
Dãt pateram claramque auro gẽmiſque coronã.
Inde recordati teucros a ſanguine teucri
Ducere principium cretam tenuere: locique
Ferre diu nequiere iouem: centumque relictis
Vrbibus auſonios optant contingere portus.
Sęuit hyems iactatque uiros: ſtrophadũq; rece(ptos)
Portibus infidis exterruit ales aello.
Et iam dulichios portus ithacamque ſamumque

Nepoti. Aſcanio. Iſmenius. Thebãus. ab Iſmeno bœotiæ fluuio. Alcon Mileus. nõ milei filius: ſed a patria ſic cognominatus. Mylæ nãq; nomẽ ẽ duaꝝ urbiũ quaꝝ altera ẽ ĩ Sicilia altera ĩ Theſſalia. Duo aũt fuerũt Alcões clari. Hic argẽtarius faber: & alter Cretẽſis arte ſagitãdi ĩ ſignis. Lõgo argumẽto. ꝓlixa materia. Vrbs erat. in illo cratere cælata. Thebæ aũt Bœotiæ fuerãt ſculptæ. Hæ ꝑ noie erãt. nã ſeptẽ portæ ſignificant eas eẽ Thebas Bœotias. Thebæ enĩ bœotiæ ſeptẽ portas habuiſſe dicunt. Effuſæq; comas: Diffuſas & ſparſas comas & pectora apta habẽtes. ẽ. n. Synegdoche poetica. Lãbunt arẽtia ſaxa. Herbæ nanq; oẽs aruerant. Natas ab Echione. Filias Echionis. Thebani. Nõ fœmineũ. timidũ. ſed uirile & audax. Coronas. latine dixit. nã apud græcoſ Stephani uocantur.

Duo iuuenes e rogi fauilla

Sũmus. In ſũmitate. Hactẽus antiquo. Signa inq; hactenus enumerata ĩ antiquo aere ſculpta erãt. Sed crateris ſũmitas inaurato Achanto cingebat. Signis. ſimulacris. Erat aſper. Cælatus: Nã uaſa cælata aſpera ſunt. Inaurato. acãtho. Acanthus frutex eſt ſpinoſuſ ſemp florens. Vergilius ĩ Georgicis. & baccas ſemp florentis Acãthi. Leuiora. minora. Remittũt. Retribuunt. Inde recordati teucros Apollinis oraculũ nõ ꝑcipiẽtes troiani in cretã nauigarũt: Primã enĩ originẽ ſe putabãt ducere a Teucro ſcamandri Cretẽſis filio: qui in Phrygiã ꝓfectus arcẽ Troianã ædificauit: Sed ante cũ Dardãus ea loca iã cœpat hitare. Iouẽ. aerẽ. nã ut ſcribit Verg. peſtilẽtia laborare cœpunt. Cẽtũq; relictis urbibus. creta ĩſula hecatõpolis ab Homero uocat: qd cẽtũ urbibus fuerit ornata. Auſonios. Italos. Auſonia nãq; Italia ab auſonibus pplis fuit cognomiata. Strophadũq; receptos. ſtrophades ĩſulæ ſunt ĩ mari Ionio duæ iuxta zacynthũ ἀπὸ τῆς στροφῆς. hoc ẽ a cõuerſione zetæ & Calais dictæ. nã illuc uſq; harpyias pſecuti retro rediere. Aello nomẽ ẽ unius harpyiaꝝ. q tres eẽ fingunt neptũi & t̃ræ filiæ. aello. ocypite & celẽo. Et iã dulichios portꝰ. dulichiũ. ithaca. ſamus ĩſulæ ſũt ĩ iõio mari: qbus: ĩpauit ulyſſes.

Samus qdẽ ĩſula ẽ ĩ mari ionio tetra poli: hoc ẽ q̃tuor urbiũ: e qbus una ſameuocat. uñ Verg. iã medio appet curſu nemoroſa zacynthoſ dulichiumq; ſameq; & neritos ardua ſaxis. Tametſi ut ſtra. narrat: urbs quoq; ĩterdũ ſamos uocet. ẽ ẽt ſamos ĩſula carie adiacẽs clariſſima: q prius & parthẽia & dryuſa & anthemuſa & melãphylos fuit appellata. ſciẽdũ ẽ ãt ſamos a priſcis græcis editiora & altiora loca arcibus ſtruẽdis apta cõſueſſe uocari: ut idẽ ſtra. inq̃.

Neritiaſq; domos. Neritus & mons eſt in Ithaca ĩſula ẽ urbs: ut Strabo refert: q & Leucas appellat. Vñ Neritius poſſeſſiuũ. Certatã lite deoꝝ ambraciã. Ampracia urbs ẽ Epiri ab ambrace. Teſproti filio dicta: uel ut alii dicũt: ab ambracia ægei filia. quã anguſtus apud actiũ ꝓmontoriũ Victo antonio amplificauit una cũ tẽplo apollinis actiaci: eãq; Nicopolim appellauit: hoc ẽ uictoriæ urbẽ. ab ambracia uero ſinus dr̃ ambracius ãguſtis admodũ faucibus ſpatioſum æquor accipiẽs. Certatã. ꝑticipiũ cõtra grãmatices rõnẽ formatũ de q̃ dii certarunt. Qui uero fuerit dii illi ac iudex q ĩ ſaxũ fuit mutatus nõ memini me legiſſe. Ab apollĩe. ob apollinis actiaci templum. Illuc. n. ad quinquẽnales ludos multi populi cõfluebant. Actiaco. q apud actiũ colebat. actium ſane & urbis & templi & ꝓmontorii nomẽ ẽ. Vnde actiacũ decliat.

Neritiaſq; domos regnum fallacis ulyſſei
Prętereunt uecti certatam lite deorum
Ambraciã: uerſiq; uident ſub imagine ſaxum
Iudicis: actiaco quę nunc ab apolline nota eſt:
Vocalemq; ſua terram dodonida quercu.
Chaonioſq; ſinus: ubi nati rege moloſſo
Impia ſubiectis fugiere incendia pennis.
Proxima phęacum felicibus obſita pomis
Rura petunt. epiros ab his: regnataq; uati
Buthrotos phrygio: ſimulataq; troia tenetur.
Inde futurorum certi: quę cuncta fideli
Priamides helenus monitu prędixerat: intrant
Sicaniam. tribus hęc excurrit in ęquora linguis.
E quibus ĩbriferos uerſa ẽ pachynus ad auſtros.
Mollibus expoſitũ zephyris lilybæõ. ad arctos
Aequoris expertes ſpectat boreãq; pelorus.
Hãc ſubeunt teucri. remis ęſtuq; ſecundo
Sub noctem potitur zanclæa claſſis harena.
Scylla latus dextrũ. leuum irrequieta charybdis
Infeſtant. uorat hæc raptas reuomitq; carinas.
Illa feris atram canibus ſuccingitur aluum
Virginis ora gerens: & ſi non omnia uates
Ficta reliquerunt: aliquo quoq; tempore uirgo.
Hanc multi petiere proci: quibus illa repulſis
Ad pelagi nymphas pelagi gratiſſima nymphis
Ibat: & eluſos iuuenum narrabat amores:
Quam dum pectẽdos præbet galatea capillos:
Talibus alloquitur referens ſuſpiria dictis.

Terram Dodonida. Dodone urbs eſt epiri. Vnde iupiter dodoneus. Dicta eſt ãt a Dodone nympha: uel a dodono iouis & Europæ filio. — Iudex ſaxum

Sua quercu. Nã ĩ nemore q̃rno Dodõæ uicio colũbas dediſſe reſpõſa ex ſnĩa Dodonęoꝝ antiſtitũ herodotuſ ſcribit: qui aſſeruere geminas ex ægypto colũbas euolauiſſe. utrãq; nigrã. unam quidẽ in aphricã: alterã uero ad ipſos. q fago iſidens humana uoce locuta ſit: eo loci iouis oraculũ cõdi debere. & ſe iterꝑtatos eſſe: quod ipſis annũciaret diuinitus fieri: & ob id ſe ita feciſſe. dodoneũ ãt oraculũ omniũ greciæ oraculoꝝ fuit uetuſtiſſimũ. Chaonioſq; ſinus. chaões populi ſunt Epiri. Vnde & chaõia: ut ſcri. Ply. fuit dicta. Quãuis Vergi. aſſerat a chaone troiano fuiſſe cognominatam. Vbi nati rege Moloſſo. hæc fabula mihi eſt ignota. Significat aũt poeta moloſſi filios in aues fuiſſe cõuerſos. Proxima Phæacũ. Aeneæ nauigationẽ deſcribit poeta. quo in Siciliam tandẽ ꝑueniat. ubi acis iuuenis ĩ fluuiũ ſui nomĩs fuit conuerſus. Phæacum. Phæaces ppli corcyræ iſulæ dicti a Phæace filio neptũi & cercyræ aſopi filiæ: aq ẽt iſula cercyra fuit cognomiata. Nã antea Drepane & Scheria uocabat. — Filii moloſſi ĩ aues

Epiros ab his. Poſt hæc. nã in Italiã nauigantibus a corcyra occurrit epiruſ regio: ĩ q ẽ Buthrotus olĩ romanorũ colonia. Nã epiros & ꝓpriũ ẽ regiõis & gñale nomẽ: ſignificatq; cotinẽtem Terra. n. in tres epiros & continẽtes dicit diuiſa aſiã. Europã. africam. Buthrotos autẽ eſt urbs haud lõge a Corcyra diſtans: a prĩo habitatore ſic dicta. Phrygio uati. Helẽo priami filio. Sicaniã: Siciliã. q tria hẽt promontoria. pachynũ. Lilybæũ & peloꝝ. Tribus liguis tribus ꝓmõtoriis quoꝝ pachynus græciã. Lilybeũ aphricã. pelorus italiã ſpectat. E qbus pachynus uerſa ẽ. Figurata ẽ locutõ. uerſa. n. ad liguã refert nõ ad pachynũ. Ad auſtroſ. ad meridiẽ. Vñ flat auſter. Mollibuſ zephyriſ. Mollĩ ac ſuauĩ flãtibus. Lilybæũ ãt & urbs ẽ ſiciliæ & ꝓmõtoriũ ĩ occidẽtẽ uerſus uñ flat zephyrus ſpectãs. — Scylla ĩ mõſtrũ — Acis in fluuiũ

Ad arctos. ad ſeptẽtrionẽ. Pelorus ãt dictus ẽ a peloro claſſis Hãnibalis gubernator ibi ſepulto. Zãclæa harena. zãcle urbs ẽ ſiciliæ a zãclo gigãte: uel a zãcle fonte dicta: ut ſcribit Hecatæus. alii aũt qd ibi ſaturnus occultauit falcẽ: q patris teſticulos ãputauit. nã ſiculi falcem zãclõ uocãt. Vt ſtephanus de claris urbibus tradit. ſtrabo ãt ſcribit eãdẽ eẽ cũ Meſſena a Meſſeniis cõditoribus ſic uocata. zãclẽ uero ãtea uocatã: quod ĩ curuo littore ſita foret. zãclia nãq; uocari curua. Scylla latus dextrũ. Duæ fuert ſcyllæ a poetis decãtatæ: quaꝝ altera niſi filia ĩ auẽ fuit cõmutata. altera Phorci filia ĩ mõſtrũ: qd ĩ freto ſiculo nauigãtibus ĩſidiat: cuius fabulã ĩ pricipio libri ſequẽtis plene poeta expõit. Carybdis uero uetula fuit uoraciſſima q cũ herculi bouẽ furata eẽt: ab illo ĩ fretũ ꝓiecta ĩ mõſtrũ marinũ fuit cõuerſa: quod adhuc priſtinã retinet rapiẽdi naturã. nã illac tranſeuntes naues ad ſe ſe rapit: deuoratq; ac reuomit. Vñ Seneca ĩ Thyeſte. Qd rapax hauſit reuomit charybdis. Quam dum pectendos. Galatea nerei & Doridis fuit filia: quæ amore acidis capta Polyphemũ Cyclopem ſe amantem fugiebat. Sed cum Cyclops eam in gremio acidis reſidentem depræhendiſſet: ira correptus ingens ſaxũ in illos conieciti: quo Acis obtritus. Nã Galatea aufugerat. in fluuiũ ſui nois fuit cõuerſus.

Et lachrimæ uocem. Impediere loquẽtis. Elegãter poeta mollis nymphæ mores effingit. Marmoreo pollice. candidis digitis. Virgo. Scylla.

Deam. Galateam. Nereis. Galatea Nerei filia. His reſecuta. his uerbis reſpondit. Cratheide natam. Scyllam phorci & Cratheidiſ nymphæ filiam. Crathis autem fluuius ẽ Calabryæ: cuius filia mater Scyllæ fuiſſe uidet̃. Nympha Simetide. Simeti fluuii filia. Et octonis: Sexdecim annos natum acim fuiſſe ſignificat. Dubia lanugine. Adeo tenui ut uix uideretur i dubioq; eſſet: utrum pubeſcere cœpiſſet acis. Nullo cũ fine. Sine fine id eſt uehementer. Nec ſi queſieris. Vtrum maiori odio Cyclopem. an amore Acidem proſequeretur ignorat. Nec edam. Nec edere & dicere poſſim. Præſtantior. Maior uehemẽtior. Par utrũq; fuit. Aequale utrũque fuit & odium quo Cyclopem. & amor quo acidem proſequebatur Scylla. Impune. Sine pœna. Omnes enim a i ſe uenientes interficiebat Polyphemus. Raſtris. Pulchra emphaſis. qua capillorum polyphemi & magnitudo: & dẽſitas innuitur: ut qui non pectinibus ſed raſtris pecterentur. Et componere uultus. Gratos effi cere uultus & iucundos: ut amicæ poſſit placere.

Telephus interea. Telephus quidem legitur. Sed Telemus legendum eſſe facile ex Theocrito colligitur. Nam Telemus Eurymi filius inter Cyclopas uates fuit egregius: qui Polyphemo prædixit omnia quæcũq; ab Vlyſſe paſſus eſt.

Quem nulla fefellerat ales. Auguriorum peritiſſimum Telemum fuiſſe oſtendit. Altera iam rapuit. Galatea. ad id autẽ alludit: quod cæci finguntur eſſe amantes. Sic. huiuſmodi dictis.

Degrauat. Deprimit. Prominet in pontũ. Topographia Deſcribit enim promontorium poeta: in quod ſe Polyphemus recepit. Prominet: procurrit.. Cuneatus collis. In cunei ſimilitudinem factus. Vtrũq; latus. Et dextrum & ſiniſtrum. Huc. Illuc in illum collem. Mediuſq; reſedit. In medio. Quod enim loci eſt: ad hominem eſt relatum Lanigeræ pecudes. Pecora & oues. Cui poſtq̃ pinus. Per emphaſin quantus fuerit polyphemus poeta oſtendit pinum pro baculo ei geſtãdam attribuens: ex qua malus nauis commode fieri potuiſſet.

Te tamen o uirgo genus haud immite uirorum
Expetit: utq; facis: potes his impune negare.
At mihi: cui pater eſt nereus. quã cærula doris
Enixa eſt: quæ ſum turba quoq; tuta ſororum:
Non niſi per luctus licuit cyclopis amorem
Effugere. & lachrymæ uocẽ impediere loquẽtis:
Quas ubi marmoreo deterſit pollice uirgo:
Et ſolata deam eſt: refer o gratiſſima dixit:
Ne ue tui cauſam tege (ſum tibi fida) doloris.
Nereis his contra reſecuta cratheide natam eſt.
Acis erat fauno nymphaq; ſimetide cretus:
Magna quidem patriſq; ſui matriſq; uoluptas.
Noſtra tamen maior. nam me ſibi iunxerat uni
Pulcher: & octonis iterum natalibus actis
Signarat teneras dubia lanugine malas.
Hunc ego. me cyclops nullo cum fine petebat.
Nec ſi quæſieris: odium cyclopis: amorne
Acidis in nobis fuerit præſtantior: edam.
Par utrunq; fuit. proh quanta potentia regni
Eſt uenus alma tui. nempe ille immitis: & ipſis
Horrendus ſiluis: & uiſus ab hoſpite nullo
Impune. & magni cum diis cõtemptor olympi:
Quid ſit amor ſentit: noſtriq; cupidine captus
Vritur oblitus pecorum antrorumq; ſuorum.
Iamq; tibi formæ: iamq; eſt tibi cura placẽdi.
Iam rigidos pectis raſtris polypheme capillos.
Iam libet hirſutam tibi falce recidere barbã.
Et ſpectare feros in aqua: & componere uultus.
Cędis amor feritaſq; ſitiſq; immenſa cruoris
Ceſſant: & tutę ueniunt abeuntq; carinę.
Telemus interea ſiculum delatus in æquor.
Telemus eurymides: quem nulla fefellerat ales:
Terribilẽ polyphemon adit: lumenq; quod unũ
Fronte geris media: rapiet tibi dixit ulyſſes.
Riſit: & o uatum ſtolidiſſime: falleris: inquit.
Altera iam rapuit. ſic fruſtra uera monentem
Spernit: & aut gradiens ingenti littora paſſu
Degrauat: aut feſſus ſub opaca reuertitur antra.
Prominet in pontũ cuneatus acumine longo
Collis. utrũq; latus circũfluit æquoris unda.
Huc ferus aſcẽdit cyclops: mediuſq; reſedit.
Lanigerę pecudes nullo ducente ſecutę.
Cui poſtq̃ pinus: baculi quę prębuit uſum:
Ante pedes poſita eſt antemnis apta ferendis:
Sumptaq; arundinibus cõpacta ẽ fiſtula centũ:

Senſerunt toti paſtoria ſibila montes.
Senſerunt undæ. latitans ego rupe meiq;
Acidis in gremio reſidens procul auribus hauſi
Talia dicta meis. auditaq; uerba notaui.
Candidior folio niuei galatea liguſtri
Floridior prato. longa procerior alno.
Splendidior uitro. tenero laſciuior hædo.
Leuior aſſiduo detritis æquore conchis.
Solibus hybernis. æſtiua gratior umbra.
Nobilior pomis. platano conſpectior alta.
Lucidior glacie. matura dulcior uua.
Mollior & cygni plumis: & lacte coacto.
Et ſi non fugias: riguo formoſior horto.
Sæuior indomitis eadem galatea iuuencis.
Durior annoſa quercu. fallacior undis.
Lentior & ſalicis uirgis & uitibus albis.
His immobilior ſcopulis. uiolentior amne.
Laudato pauone ſuperbior. acrior igni.
Aſperior tribulis. fœta truculentior urſa:
Surdior æquoribus. calcato immitior hydro.
Et quod præcipue: ſi poſſem: demere uellem:
Non tantum ceruo claris latratibus acto:
Verum etiam uentis uolucriq; fugacior aura.
At bene ſi noris: pigeat fugiſſe: moraſq;
Ipſa tuas damnes: & me retinere labores.
Sunt mihi pars montis. uiuo pendentia ſaxo
Antra: quibus nec ſol medio ſentitur in æſtu.
Nec ſentitur hyems. ſunt poma grauãtia ramoſ.
Sunt auro ſimiles longis in uitibus uuæ.
Sunt & purpureæ. tibi & has ſeruamus & illas.
Ipſa tuis manibus ſilueſtri nata ſub umbra
Mollia fraga leges. ipſa autumnalia corna:
Prunaq; non ſolum nigro liuentia ſucco:
Verum etiam generoſa: nouaſq; imitantia ceras:
Nec tibi caſtaneæ me coniuge. nec tibi deerunt
Arbutei fœtus. omnis tibi ſeruiet arbor.
Hoc pecus oẽ meũ ẽ. multæ quoq; uallibꝰ errãt.
Multas ſilua tegit. multæ ſtabulantur in antris.
Nec ſi forte roges: poſſem tibi dicere: quod ſunt
Pauperis eſt numerare pecus. de laudibus harum
Nil mihi credideris. præſens potes ipſa uidere.
Vt uix circumeat diſtentum cruribus uber.
Sunt fœtura minor tepidis in ouilibus agni.
Sunt quoq; par ætas aliis in ouilibus hædi.
Lac mihi ſemper adeſt niueũ. pars inde bibenda.

Paſtoria ſibila. Paſtorales cãtus. Hauſi. audiui. Notaui. Memoriæ cõmendaui. Candidior folio. Cantilena Cyclopis laudes Galateæ cõtinẽs tam aperte deſcribitur a poeta: ut nihil expoſitione indigere uideatur. Sumpta autem ex Theotrico eſſe uidetur. Niuei Liguſtri. Candidi floris. Eſt autem Liguſtrũ uiolæ genus candidiſſimæ. Procereor. Longior atq; rectior. Alno. Alnus arbor eſt in ripis fluminum i magnã altitudinem creſcens. Leuior. Leuigator. Terſior. politior. Seuior indomitis. hactenus galateæ uirtutes fuerunt enumeratæ. Nunc uitia referuntur. Seuior. Ferocior. Annoſa quercu. Vetere. multorum ãnorum. Fallacior. undis. Mari: quod in temporis momenta mutatur.

Polyphemi cantilena.

Lentior. flexibilior. Mutabilior. Aſperior tribulis. Tribulus herba ẽ ſpinoſa ſegetibus inimica. Truculẽtior. Terribilior. Fœta urſa. Vrſa quæ peperit. Calcato hydro. Preſſo ſerpẽte: Qui maxime calcatus ſæuire ſolet. Demere. eripere. Fugacior. uelocior ad fugiendũ. At bene ſi noris. Me ſubaudiamus. Enumerat autẽ Polyphemus omnia: quæcunq; ſibi adſunt bõa: quo Galateam ĩ ſuum pelliciat amorem. Labores. Studeas ac nitaris. Pendentia antra. Suſpẽſæ & altæ ſpeluncæ. Sunt poma grauantia ramos. Deprimentia. Pomorum autem magnitudinem ſignificat polyphemus: quæ tanta ſunt ut ramos degrauent. Auro ſimiles. Albæ. Bene maturæ. Tunc enim ſunt aurei coloris. Mollia fraga. Suauia. Leges. colliges. Autũnalia. autumni tempore matureſcentia. Corna autẽ ſunt baccæ rubicũdæ in medio nucleum duriſſimum habentes. Vnde Vergilius lapidoſaq; corna. Verum etiam generoſa. Aurei ac crocei coloris nouiſq; ceris ſimillima. Arbutei fœtus. Arbuti fructus. Eſt autem arbutus humilis arbor poma ferens rubicunda. Hoc pecus omne meum. Hæ oẽs meæ ſunt oues. Circumeat. Circũdet. Diſtentum uber. Plena ubera. Significat autem ingreſſum ouium magnitudine uberum ĩpediri. Aliis in ouilibus hedi. In aliis ſtabulis quæ a capriſ caprilia: ut ab ouibus ouilia uocãt.

Seruatur. partem liquefacta coagula durant.
Nec tibi deliciæ faciles uulgataq; tantum
Munera contingent: damę leporeſq; capræq;:
Parq; columbarum: demptuſue cacumie nidus.
Inueni geminos: qui tecum ludere poſſint
Inter ſe ſimiles: uix ut dignoſcere poſſis:
Villoſæ catulos in ſummis montibus urſę.
Inueni: & dixi. dominæ ſeruabimus iſtos.
Iam modo cęruleo nitidum caput exere ponto.
Iam Galatea ueni. nec munera deſpice noſtra.
Certe ego me noui: liquidæq; in imagine uidi
Nuper aquæ: placuitq; mihi mea forma uidenti.
Aſpice ſim quantus. non eſt hoc corpore maior
Iupiter in cælo. nam uos narrare ſoletis
Neſcio quẽ regnare iouem. coma pluria toruos
Prominet í uultus: humeroſq; ut lucus obũbrat.
Nec mea ꝗ duris horrent denſiſſima ſetis
Corpora: turpe puta. turpis ſine frõdibuſ arbor.
Turpis equus: niſi colla iubæ flauentia uelent.
Pluma tegit uolucres. ouibus ſua lana decori ẽ.
Barba uiros hirtæq; decent in corpore ſetę.
Vnum eſt in media lumen mihi fronte. ſed inſtar
Ingentis clypei. quid? non hęc omnia magno
Sol uidet e cælo? ſolis tamen unicus orbis.
Adde: ꝗ in ueſtro genitor meus æquore regnat.
Hunc tibi do ſocerum. tãtum miſerere: preceſq;
Supplicis exaudi. tibi enim ſuccumbimus uni.
Quiq; iouẽ & cęlũ ſpno: & penetrabile fulmen:
Nerei te ueteor. tua fulmine ſęuior ira eſt.
Atq; ego contemptus eſſem patientior huius:
Si fugeres omnes. ſed cur cyclope repulſo
Acin amas? prędferſq; meis amplexibus acin?
Ille tamen placeatq; ſibi: placeatq;: licebit:
Quod nollẽ: Galatea tibi: modo copia detur:
Sentiet eſſe mihi tanto pro corpore uires.
Viſcera uiua traham: diuulſaq; mẽbra ꝑ agros:
Perq; tuas ſpargam: ſi ſe tibi miſceat: undas.
Vror enim: læſuſq; exęſtuat acrior ignis.
Cũq; ſuis uideor tranſlatam uiribus ætnam
Pectore ferre meo. nec tu galatea moueris.
Talia nequicquã queſtus (nam cũcta uidebam)
Surgit: & ut taurus uacca furibundus adempta
Stare nequit: ſiluaq; & notis ſaltibus errat:
Cum ferus ignaros nec quicquã tale timentes
Me uidet atq; acim. uideoq; exclamat: & iſta

Durant. Condeſant in caſeum. Deliciæ faciles. Quæ facile haberi poſſunt. Vulgata munera. Vulgaria dona: quales ſunt damæ. lepores. capræ. Columbæ. Demptuſq; cacumie niduſ. De arboris ſummitate acceptus. Inueni geminos. Hæc ſunt illa munera: quæ nõ eſſe uulgaria polyphemus ait. Dominæ. Amicæ. Amatoreſ nanq; amicas appellare dominas ſolent: Tibullus. Quam iuuat immitis uentos audire cubantem. & dominam tenero continuiſſe ſinu. Exere. emitte. Certe ego me noui. Se quoq; formoſum eſſe colligit Polyphemus. Quãtus. Quã magnus. Neſcio quẽ regnare Iouem. Cũ quodam contemptu hoc ait polyphemus. Vt qui ab omni religiõe eſſet alienus. Nec mea quod duris horrent denſiſſima ſetis. Hypallage eſt. Nam dura corpora denſiſſimis ſetis intelliguntur horrere. Colligit autem multis ſimilibus Polyphemus pilos & ſetas potius ſibi decori ꝗ dedecori eſſe. Velent. Tegant. Hirtæ ſetæ. Erectæ.

Vnum eſt media lumen m hi frõte. Hipophoræ & obiectioni ꝗ fieri poſſet occurrit Polyphemus: faceturq; ſe unũ quidem dũtaxat oculum habere: ſed ita magnum ut par duobus eſſe poſſit. Sed inſtar. Ad magnitudinem & ſimilitudinem magni ſcuti. Quid? non hæc omnia magno. Exemplo ſolis polyphemus oſtendit unicũ oculum ſibi ornamento eſſe: cum ſol qui omnia uidet: uno ſit oculo contentus. Meus genitor. Neptunus. In ueſtro æquore. ubi uos uiuitis o nereides. Tibi enim ſuccumbimus uni. Subiicimus nos tibi ſoli. Sperne. Contemne. Nerei. Galatea Nerei filia. Eſt enim uocandi caſus.

Huius contemptus. Quo me ſpernis. Patiẽtior. tolerantior. Placeatq; ſibi. Pulcher ſibi uideatur: Suaq; forma ſuperbus ſit. Modo copia detur. Modo ipſum comprehendere poſſim. Hæc autem cum maxima indignatione a Polyphemo iactata fuere. Sentiet eſſe mihi. hoc ẽ. Cognoſcere me ꝑ menſura tam magni corporis uires habere. Trahã. Extraham. Diuulſa. Diſcerpta. Si ſe tibi miſceat. Si tecum coeat atq; concumbat. Vror. Crucior. Læſus ignis. Offenſus amor. Exæſtuat. Feruet. Inflãmatur. Acrior. Acrius & uehementius. Nomẽ eni ꝑ aduerbio ponitur. Cum ſuis uiribus. Cum ſuiſ ignibus. Vires enim ætnæ incẽdia ſunt aſſidua.

Moueris. Cõmoueris ad miſericordiam ut mihi morem geras. Ferus. Terribilis. Ignaros. neſcios nos uideri: eo q; ſecuros.

Veneris ueſtræ. Veſtræ uoluptatis. Veſtris regnis. In ueſtra aquarum regna. Quanuis extremus angulus. Quanuis ultima pars anguli. Hinc uero colligitur ꝗ magnum fuerit illud ſaxum: quod in acin Polyphemus iecit. Obruit. Texit. Cooperuit. Per fata. Permittentibus fatis. Vires auitas. uires ſimethi fluuii: ut í fluuium conuerteretur. Tum moles tacta dehiſcit. Tũ rupes percuſſa aperitur. Properataq; ſurgit arũdo. Properata quidem legitur. ſed procera hoc eſt recta & longa arundini magis conuenire uidetur. Tametſi ꝓperata. properanter ac feſtinanter nata intelligi poſſit. Extitit. extra ſtetit. Incinctus iuuenis flexis. Sic quidem legitur. Sed inflexis forſitan & cinctus ſic ẽ legendum: ut utrunq; in alterius locum tranſferatur: hoc modo. Inflexis iuuenis cinctus noua cornua cannis. Nam fluuiorum dii cornua habere finguntur: quod boum ſimiles eſſe dicuntur: & propter ſtrepitum & propter circũflexiones: quas cornua uocant. Cincta autem cornua cannis idcirco habere finguntur: quod fere in ripis fluminum arundines naſcuntur. Cerulus. Niger. Et antiquum tenuerunt flumina nomẽ. acis nanq; fluuius ille fuit appellatus. Deſierat galathea loqui. Finem ſermoni ſuo impoſuerat galathea. hæc autem ad cõnectendam cum ſuperioribus glauci tranſfigurationem a poeta narrantur. Nam glaucus Anthedonis filius piſcator cum eſſet. forte piſces captos in prato expoſuit: qui cum in mare exſiliuiſſent: ut cauſam huius rei recognoſceret: dentibus cœpit illas herbas mandare: in quibus iacuerãt piſces. Sed ſtatim mutata natura ſe in mare precipitauit: quẽ dii miſerati in deum marinum ſiue ut ſtrabo refert: in balenam tranſmutarunt. Scylla redit. Ad litus reuertitur e mari. Seductos receſſus gurgitis. Secretos ſinus. Nouus icola. Glaucus qui paulo ante in deum marinum fuerat cõmutatus. Fuerunt autem tres glauci poetarum carminibus clari. is qui in deũ marinum fuit cõuerſus. & quem in iliados ſexto ſcribit Homerus cũ ferreis Diomedis armis ſua aurea ꝑmutaſſe: & quem narrat Vergilius in georgicis ob cõtemptam uenerem dentibus ſuarum equarum fuiſſe laniatum. In euboica anthedone. Anthedon urbs eſt bœotiæ maritima ab anthedone Dii; & alces abantis filio denominata uel quod omniũ ſit ανθηροτάτη. ideſt floridiſſima. Eſt & alia eodem nomine iuxta gazã itidem maritima. Vnde Anthedonius. eſt etiam portus anthedõius.

Euboica. Quia eubœa Bœotiæ adiacet. Morari. Remorari. Retinere. In ſũmum. In ſũmitatem & cacumen. In unnm apicem. In unum cacumen. Cõiectus. Coactus. Cõuexus. Inclinatus. Locum aũt deſcribit præcipitio accommodatum. Ad æquora. In mare uerſus.

Vltima ſit: faciam ueneris concordia ueſtræ.
Tantaq; uox: quantã cyclops iratus habere
Debuit: illa fuit. clamore perhorruit ætna.
Aſt ego uicino pauefacta ſub æquore mergor:
Terga fugæ dederat conuerſa Simæthius heros.
Et fer opẽ Galathea. precor. mihi ferte parentes.
Dixerat. & ueſtris periturum admittite regnis.
Inſequitur cyclops: partẽq; e monte reuulſam
Mittit: & extremus quanuis peruenit ad illũ
Angulus e ſaxo: totum tamen obruit acin.
At nos quod fieri ſolum per fata licebat:
Fecimus: ut uires aſſumeret acis auitas.
Puniceus de mole cruor manabat: & intra
Temporis exiguum rubor euaneſcere cœpit.
Fitq; color primo turbati fluminis imbre:
Purgaturq; mora. tum moles tacta dehiſcit.
Viuaq; per rimas properataq; ſurgit arundo.
Oſq; cauum ſaxi ſonat exultantibuſ undis.
Miraq; res: ſubito media tenus extitit aluo
Incinctus iuuenis flexis noua cornua cannis.
Qui niſi ꝗ maior. ꝗ toto cærulus ore eſt:
Acis erat. & ſic quoq; erat tamen acis in amnem
Verſus: & antiquum tenuerunt flumina nomen.
Deſierat Galatea loqui: cœtuq; ſoluto
Diſcedunt: placidiſq; natant nereides undis.
Scylla redit (neq; enim medio ſe credere ponto
Audet) & aut bibula ſine ueſtibus errat harena:
Aut ubi laſſata eſt ſeductos nacta receſſus
Gurgitis: incluſa ſua membra refrigerat unda.
Ecce fretum ſcindens alti nouus incola ponti
Nuper in euboica uerſis anthedone membris
Glaucus adeſt: uiſæq; cupidine uirginis ardet:
Et quæcũq; putat fugientem poſſe morari
Verba refert. fugit illa tamen ueloxq; timore
Peruenit in ſummũ poſiti prope littora montis:
Ante fretum eſt ĩgens apicem cõiectus in unum
Lõga ſub arboribus conuexus ad ęquora uertex:
Cõſtitit hic. & tuta loco monſtrumne: deuſne
Ille ſit: ignorans admiraturq; colorem:
Cæſariemq; humeros ſubiectaq; terga tegẽtem:

Glaucuſ í deum marinũ

Tortilis piſcis.qui ſe facile torquet. Vltima inguina. Vltimam inguinum partem. Ad id auté alludit poeta quod ſtrabo ait glaucum in balenam fuiſſe tranſfiguratum. Senſit. Animaduertit glaucus eam mirari.& addubitare utrū deus an monſtrum eſſet. Et innitens moli. Ad hærens rupi & ſaxo. Non ego prodigum. Monſtrū. Sed deus aquæ.Sed deus marinus. Maius ius.Majorem potentiam. Sed ſcilicet altis deditus æquoribus.Sed piſcandi in mari ſtudio ſus.Significat enim glaucus ſe fuiſſe piſcatoré.

Tantum.Solum. Nam modo ducebam.īter dum inquit glaucus retibus.interdum hamis piſces capiebam. Ducebam.Trahebā. Linū. hamilineam. Sunt uiridi prato.Topographia & loci deſcriptio. Morſu læſere. Depauere.

Genialia ſerta.genio ac uoluptati conueniētes Corōas. In illo ceſpite.In illo herboſo littore. Ceſpes enim dicitur terra cū ꝓpria herba auulſa. Recenſerem.Dinumerarem. Captiuos. Captos. Lina madentia.retia madefacta p metonymiam. Inſuper.Deſuper.Superne.Egerat.Impulerat. Res ſimi'is.fictæ. Videbit̃ ſub audiendnm. Sed quid mihi fingere prodeſt? ac ſi diceret. Nullam habeo cauſam cur fingere debeam. Gramine . herba. Mea præda. Capti piſces iamq; mortui. Niti.ſalire. Salientes enim niti ſolent:ut longiores edant ſaltus. Motare. frequenter mouere. Dumq; moror mirorque ſimul. Agnominatio lepida. Has uires. Tantā uim ut mortuos piſces uiuos efficere poſſit. Trepidare.ſalire moueri. Pectus rapi. animū teneri. Alterius naturæ.æquoris ac piſcis. Reſtare.Reſiſtere amori & cupiditati alterius naturæ. Socio honore.Nam me quoq; in ſuum numerum admiſerūt. Feram. Habeam.

Demant.auferunt. Luſtror.purgor. Nefas. Impietatem humanamq; infirmitatem. Supponere.Subiecere. De diuerſis partibus.De diuerſis regionibus. Quæ poſtq̄ redeūt. poſt q̄ iquit fluui æquoraq; a me receſſerūt : aliū me eſſe pcepi:q̄ pauloāte fuerā. Recepi.percepi.

Nec eundé mente. Nā menté quoq; mutaueram. Acta memorāda.facta memoria digna.

Vltimaq; excipiat quod tortilis inguina piſcis.
Senſit:& innitens quæ ſtabat proxima moli:
Non ego prodigium : nec ſum fera belua uirgo:
Sed deus inquit aquę.nec maius ī æquore ꝓcul
Ius habet & triton athamantiadeſq; palæmon.
Ante tamen mortalis eram. ſed ſcilicet altis
Deditus æquoribus.tantum exercebar in illis.
Nam modo ducebam ducentia retia piſces.
Nūc in mole ſedens moderabar arūdine linum.
Sunt uiridi prato confinia littora:quorum
Altera pars undis.pars altera cingitur herbis:
Quas neq; cornigeræ morſu læſere iuuencę.
Ne placidę carpſiſtis oues:hirtæue capellæ:
Non apis inde tulit colectos ſedula flores.
Non data ſunt capiti genialia ſerta:nec unquam
Falciferæ ſecuere manus.ego primus in illo
Ceipite conſedi:dum lina madentia ſicco.
Vtq; recenſerem captiuos ordine piſces:
Inſuper expoſui:quos aut in retia caſus:
Aut ſua credulitas in aduncos egerat hamos:
Res ſimilis fictę. ſed quid mihi fingere prodeſt?
Gramine contacto cœpit mea præda moueri:
Et motare latus:terraq; ut in æquore niti.
Dūq; moror:mirorq; ſimul:fugit oīs in undas
Turba ſuas: dominūq; nouū littuſq; relinquūt.
Obſtupui:dubitoq; diu:cauſamq; requiro:
Num deus hoc aliquis.nū ſuccus fecerit herbæ.
Quæ tamē has inquā uires habet herba? manuq;
Pabula decerpſi:decerptaq; dente momordi.
Vix bene combiberant ignotos guttura ſuccos:
Cum ſubito trepidare intus præcordia ſenſi
Alteriuſq; rapi naturæ pectus amore.
Nec potui reſtare diu.repetendaq; nunq̄
Terra uale dixi:corpuſq; ſub æquora merſi.
Dii maris exceptum ſocio dignantur honore.
Vtq; mihi:quęcunq; feram mortalia:demant:
Oceanumq; tethynq; rogāt.ego luſtror ab illis:
Et purgante nefas nouies mihi carmine dicto
Pectora fluminibus iubeor ſupponere cētum.
Nec mora.diuerſis lapſi de partibus amnes:
Totaq; uertuntur ſupra caput ęquora noſtrum:
Quæ poſtq̄ redeunt:alium me corpore toto
Ac fueram nuper:nec eundem mente recepi.
Hactenus acta tibi poſſum memorāda referre:
Hactenus & memini.nec mens mea cętera ſenſit.

Viridem ferugine.cæruleam & ſub nigram.Ferrugo nanq; eſt: ut Seruius exponit:purpura nigrior. Vnde Vergi.Cum caput obſcura nitidum ferrugine texit. Verro.traho. Cruraq; pinnigero.crura ſua ait glaucus:in piſcis quidem caudam fuiſſe tranſformata. Curuata.cum inflexione quadam mutata. Pinnigero piſce.in piſcem pinnas habentem. Non tangeris.non moueris. Furit.in furorem ſtimulatur. Iritatus.indignatus.Ira inflammatus. Prodigioſa atria.ædes monſtrorum plenas. homines nanq; multi in feras uarias mutati illic detinebantur. Titanidos circes.titani.hoc eſt ſolis filiæ.

Hāc ego tum primum uiridem ferrugine barbā
Cęſariemq; meam:quā longa per æquora uerro:
Ingenteſq; humeros & cærula brachia uidi:
Cruraq; pinnigero curuata nouiſſima piſce:
Quid tamē hęc ſpés? qd diis placuiſſe marinis?
Quid iuuat eſſe deum? ſi tu non tangeris iſtis?
Talia dicentem.dicturum plura reliquit
Scylla deum.furit ille:iritatuſq; repulſa
Prodigioſa petit titanidos atria circes.

P. Ouidii Naſonis metamorpho. Liber.xiiii.

Amq; giganteis iniectā faucibus ætnam:
Aruaq; cyclopum : quid raſtra.quid uſus aratri
Neſcia:nec quicquā iunctis debentia bobus
Liquerat euboicus tumidarum cultor aquarum.
Liquerat & zanclen:aduerſaq; mœnia rhegi:
Naufragūq; fretū:gemino quod littore preſſum
Auſoniæ ſiculæq; tenet confinia terrę.
Inde manu magna tyrrhena per æquora uectus:
Herbiferos adiit colles:atque atria glaucus
Sole ſatæ circes uariarum plena ferarum.
Quam ſimul aſpexit dicta acceptaq; ſalute:
Diua dei miſerere precor.nam ſola leuare
Tu potes hunc dixit (uidear mō dignus) amoré.
Quanta ſit herbarum titani potentia nulli:
Quā mihi cognitius : qui ſum mutatus ab illis.
Neue mei non nota tibi ſit cauſa furoris:
Littore in italico meſſenia mœnia contra
Scylla mihi uiſa eſt.pudor eſt promiſſa proceſq;
Blanditiaſq; meas contemptaq; uerba referre.
At tu ſiue aliquod regnū eſt in carmine:carmen
Ore moue ſacro.ſiue expugnatior herba eſt:
Vtere temptatis operoſæ uiribus herbę.
Nec medeare mihi:ſaneſq; hęc uulnera mando.
Fineq; nil opus eſt.partem ferat illa caloris.
At circe (neq; enim flammis habet aptius ulla
Talibus ingenium) ſeu cauſa eſt huius in ipſa:
Seu uenus indicio facit hoc offenſa paterno:

Raphaelis Regii in quartumdecimum metamorphoſeos Ouidii librum enarrationes.

Amq; gigāteis. Glaucus cū a Scylla fuiſſet ſpretus: ſe ad circen ſolis filiam herbis carminibuſq; potētiſſimā cōtulit:eāq; rogauit ut ſibi opē ferret efficeretq; carminibus : ut a ſcylla redamaretur. ſed circe illius ſtatim amore capta ipſum in ſuos amplexus pellicere temptauit:a quo ſpreta cum fuiſſet:oēm indignationem in Scyllā cōuertit:ac ſinū quēdam in quē deſcendere Scylla cōſueuerat:uenenis infecit: qbus pubetenus in uaria mōſtra cōuerſa: cū ſibimetipſi diſpliceret: in fretū ſiculum deſiliuit : ubi in circes odiū Vlyſſis ſocios ſubmerſit:ac forſitan etiā Aeneæ ſtruxiſſet inſidias:niſi iam in ſaxū fuiſſet cōuerſa:quod etiānum a nautis uitatur. Giganteis faucibus.capitibus gigantū:q oppreſſi ætna dicunt̃. Quid raſtra. ſint uerbū quod ſæpe eleganter ꝑtermittitur:ſub audiatur. Neſcia.arua nāq; illa nunq̄ fuerāt arata. Euboicus cultor.glaucus āthedōius. Tumidaꝝ aquaꝝ.periphraſis eſt maris. Liquerat & zanclen.zancle ut ī ſupiore diximus libro: eadē eſſe cum meſſena uidet̃. Aduerſaq; mœnia rhegi.Meſſenā ſignificat:quæ e regiōe rhegii poſita eſt.Rhegiū aūt eſt urbs in finibus Calabriæ:ubi Sicilia ab italia diſtracta fuiſſe memorat̃. Vnde & rhegiū ἀπὸ τοῦ ῥήγνυσθαι dictū eſt. hoc eſt.ab abrumpēdo:q; eo in loco Sicilia ab Italia fuerit abrupta:ut Pli.tradit. Naufragūq; fretū. in quo multa fiunt naufragia. Preſſum.anguſtatū. Gemino littore.duobus littoribus Italico & ſiculo. Auſoniæ ſiculæq; tenet cōfinia.freto nāque ſicilia ab Italia diſterminatur. Inde.a freto. nam mare infeꝝ:quod & tyrrhenū uocat̃:uſque ad fretū ꝓtenditur. Herbiferos colles.circeū ſignificat:in quo mōte circe dr̃ habitaſſe:quæ homines carminibus ſucciſq; herbaꝝ in feras conuertebat. Simul.poſtq̄. Modo.dummō. Leuare.leuē facere. Titani.o circe filia titāis & ſolis. Cognitius.notius. Qui ſum mutatus.cauſam exponit:cur nulli ſit notius quanta ſit herbarum potentia q̄ ſibi:qa inqt ab illis ſum cōuerſus ex homine in deū marinū. Mei furoris.amoris tam uehemētis. Meſſenia mœnia contra.e regione Meſſenæ urbis:quam & zanclen appellatam fuiſſe diximus.eſt aūt anaſtrophe.ꝓpoſitio nāq; quæ ꝓponi debet poſtpoſita eſt. Pudor eſt referre.me pudet tibi narrare.blāditiis nāq; uſus erat glaucus deo nō cōuenientibus. Aliquod regnū.aliqua potentia. Expugnatior.potentior. ad expugnandū & uincendū. Operoſæ.effica

Scyllæ inguina in canes

cis. Fineq; nil. q͠a nihil opus eſt fine. hoc eſt. nolo ut amori meo finis imponatur. Partem ferat illa caloris. hoc eſt. illa quoq; mei amore capiatur. Vellet. n. glaucus efficeret Circe: ut a Scylla redamaretur. Ingenium aptius. naturã aptiorẽ & inclinatiorem. Talibus flãmis. talibus amoribus. In ipſa. in ipſius uolũtate ad amores libidineq; ꝓna. Indicio paterno. indicio ſolis: qui illius cũ marte cõcubitum uulcano indicauit: quare Venus indignata oẽm ſolis ꝓgeniẽ turpiſſimis amoribus inq͠nauit. Volentẽ. me ſubaudiamus. Pariliq; cupidine. pari amore. Dignus eras. ultro poteras rogari. ſponte inq͠t ob pulchritudinem tuã poteras ac debebas a Scylla rogari. Adſitq; tuæ fiducia formæ. hoc ẽ tuæ pulchritudini cõfide. Voueo. uotis exopto hinc aũt oſtẽdit glaucũ ſingulari quadã pulchritudine fuiſſe ornatũ. Spernẽtem. ſcyllam. Sequenti redde uices. me uiciſſim ſequere ac redama. Vnoq; duas ulciſcere facto. & me quæ tibi ea quæ rogaſti: concedere nolo: & Scyllã quæ te eſt aſpernata. Prius i æquore. ante rerꝝ natura cõmutabiẽ: q͠ ego ab amãda ſcylla deſiſtã. Frõdes. arbores. ps. n. ꝓ toto p ſynegdochen frequẽter uſurpaẽ. Algæ. herbæ ſũt maris peculiares.

Soſpite ſcylla. incolumi & uiua. Quatinus. quoniã. quatenus uero in quãtũ ſignificat. Lædere nõ poterat. deus. n. erat. Amãs. cauſa cur nollet: q͠a amans. Repulſa ueneris. ꝑ coitus repulſam. Infamia pabula. infames herbaſ ꝑ nocumẽta. Hecateia carmina. incãtatiões ab hecate matre acceptas. Cærula uelamina. cæruleas ueſtes & nigras. Proceſſit. exceſſit. Feruẽteſq; æſtibus undas. periphraſis eſt freti: quod a feruẽdo eſt dictũ. Significat aũt ſcyllã pedibus fretum fuiſſe ingreſſam. Ponit ueſtigia. ingreditur. Sũmaq; decurrit. hoc ẽ. p ſũmitatẽ maris currit ſiccis pedibus: q̄ niſi eẽt dea: maxime mirandũ foret. Paruus erat gurges. gurgitẽ deſcribit ĩ quo ſe lauare ſolebat ſcylla glauci amica. Medio cũ plurimus orbe ſol erat. periphraſis eſt meridiei.

Medio orbe. medio cælo. Præuiciat. ante inficit. ꝑcorrumpit. Portẽtificis uenenis. portenta ac mõſtra faciẽtibus. Inq͠nat. inficit. Preſſos latices. ſuccos exꝑſſos ex herbis noxiis. Magico ore. hypallage eſt. magicũ. n. carmẽ accipimus.

Demurmurat. dehorſum murmurat. Fœdari. deturpari. Abigit. depellit manibus. Ora ꝓterua. improba. rabida. Corpus femorꝝ. carnẽ ac pulpã ſũmarꝝ coxarꝝ. femora. n. ſũmitates coxarꝝ dicũtur: ac ꝓ inguinibus ponũtur. unde femoralia declinanẽ: q̄bus pudẽda tegunẽ. Cerbereos rictus. ora canũ cerbero ſimilium. Stat. horret. Inguinibus trũcis. mutilatis. nam inguina in canes fuerãt cõuerſa. Vtero extante. eminente uentre. Coercet. cõtinet. cõprimit. Fleuit amans glaucus. q͠a amãs fleuit ſcyllæ fatum.

Scylla loco mãſit. in eodẽ gurgite remãſit. In circes odium. ſciebat. n. ulyſſem a Circe amari. Multos aũt e ſociis ſuis in freto ſiculo amiſit ulyſſes: ut in odyſſea narrat homerus. Mox. paulo poſt. Teucras carĩas. naues æneæ troiãi. Fuerat merſura. ſubmerſiſſet: niſi quo tp̃e illac tranſiuit æneas: in ſcopulũ iam mutata fuiſſet. Nipri us ĩ ſcopulũ. ut & alii geographi: & pli. ĩ primis ſcribũt. ſcylla ſaxũ eſt ingens freto iminẽs: quod

Talia uerba refert. melius ſequere uolentem:
Optantemq; eadem: pariliq; cupidine captam.
Dignus eras: ultro poteras certeq; rogari:
Et ſi ſpem dederis: mihi crede: rogaberis ultro.
Ne dubites: adſitq; tuæ fiducia formæ.
En ego cum dea ſim. nitidi cum filia ſolis.
Carmine cũ tãtũ: q͠tum quoq; gramine poſſim:
Vt tua ſim: uoueo. ſpernentem ſperne. ſequenti
Redde uices: unoque duas ulciſcere facto.
Talia temptanti: prius inquit in æquore frondes
Glaucus: & in ſummis naſcẽtur montibus algę:
Soſpite q͠ ſcylla noſtri mutentur amores.
Indignata dea eſt: & lædere quatinus ipſum
Non poterat: nec uellet amans: iraſcitur illi:
Quæ ſibi prælata eſt: ueneriſq; offenſa repulſa:
Protinus horrendis infamia pabula ſuccis
Conterit: & tritis hecateia carmina miſcet.
Cærulaq; induitur uelamina: perq; ferarum
Agmen adulantum media proceſſit ab aula.
Oppoſitumq; petens contra zancleia ſaxa
Rhegion ingreditur: feruenteſq; æſtibus undas:
In quibus ut ſolida ponit ueſtigia terra:
Summaq; decurrit pedibus ſuper æquora ſiccis.
Paruus erat gurges curuos ſinuatus in arcus:
Grata quies ſcyllę: quo ſe referebat ab æſtu
Et maris & cæli: medio cum plurimus orbe
Sol erat & minimas a uertice fecerat umbras.
Hunc dea præuitiat: portentificiſq; uenenis
Inquinat. hic preſſos latices radice nocenti
Spargit: & obſcurum uerborꝝ ambage nouorꝝ
Ter nouies carmen magico demurmurat ore.
Scylla uenit: mediaq; tenus deſcenderat aluo:
Cum ſua fœdari latrantibus inguina monſtris
Aſpicit. ac primo non credens corporis illas
Eſſe ſui partes: refugitq;: abigitq;: timetq;
Ora proterua canũ. ſed quos fugit. attrahit una.
Et corpus quęrens femorum crurũq; pedumq;:
Cerbereos rictus pro partibus inuenit illis.
Statq; canum rabies: ſubiectaq; terga ferarum
Inguinibus truncis uteroq; extante coercet.

in parte ſupiore humanam habet effigiem: in inferiore uero plures habet cauernas: q̄bus undæ refractæ latratus canũ & lupoꝝ ululatus referre uidenẽ. Hunc ubi troianæ. Errores Aeneæ deſcribit poeta: ut cũ ad pitheculas eũ deduxerit inſulam: cõmodius Cercopũ in ſimias metamorphoſin deſcribere poſſit. Auidã charybdim quæ deuorat naues atq; euomit. Nõ bene latura. nã ſeipſũ interfecit: ut ex carmine Vergilião etiã pueris eſt notũ. Sidonis. dido ſidonia. Decepta. ab ænea q eam reliq͠t: quæ ſibi illũ ut maritũ copularat. Harenoſæ terræ. carthaginis. unde Hiarbas apud Verg. Cui littus arandũ dedimus. Ad fines erycis. mons eſt Siciliæ eryx ab eryce amyci Bebryciorꝝ Regis & ueneris filio denominatus: q uiribus corpis præſtans: tandẽ cũ hercule ceſtibus pugnans occubuit. unde uenus erycina fuit appellata. Iris iunonia. a iunõe miſſa. notũ ẽ aũt hoc ex. v. Verg.

Fleuit amans glaucus: nimiumque hoſtiliter uſæ
Viribus herbarum fugit connubia circes.
Scylla loco manſit: cumq; eſt data copia: primũ
In circes odium ſociis ſpoliauit ulyſſem.
Mox eadem teucras fuerat merſura carinas:
Ni prius in ſcopulũ: qui nũc quoq; ſaxeus extat:
Tranſformata foret. ſcopulũ quoq; nauita uitat.
Hunc ubi troianæ remis auidamq; charybdim.
Euicere rates: cum iam prope littus adeſſent
Auſonium: libycas uento referuntur ad oras.
Excipit ænean illic animoq; domoq;
Non bene diſſidium phrygii latura mariti
Sidonis: inque pyra ſacri ſub imagine facta
Incubuit ferro: deceptaq; decipit omnes.
Rurſus harenoſæ fugiens noua mœnia terræ:
Ad ſedes erycis fidumq; relatus aceſten
Sacrificat: tumulumque ſui genitoris honorat.
Quaſq; rates iris iunonia pene cremarat:
Soluit: & hippotadę regnum terraſq; calenti
Sulfure fumantes: acheloidumq; relinquit
Sirenũ ſcopulos: orbataq; pręſide pinus
Inarimen prochytenq; legit: ſteriliq; locatas
Colle pithecuſas habitantum nomine dictas.
Quippe deũ genitor fraudẽ & periuria quõdam
Cercopum exoſus gentiſque admiſſa doloſæ
In deforme uiros animal mutauit: ut idem
Diſſimiles homini poſſent: ſimileſq; uideri:
Membraq; contraxit: nareſque a fronte remiſſas
Contudit: & rugis perarauit anilibus ora:
Totaq; uelatos flauenti corpora uillo
Miſit in has ſedes: nec non prius abſtulit uſum
Verborum: & natę dira in periuria linguæ.
Poſſe queri tantum rauco ſtridore reliquit.
Has ubi pręteriit: & parthenopeia dextra
Mœnia deſeruit: leua de parte canori

Hippotadæ regnũ. Aeolias inſulas. Nã æolus iouis fuit filius ex Aceſta hippotæ troiãi filia. Sirenũ acheloidũ. acheloi filiarꝝ. ſirenes. n. acheloi fluuii filiæ: ex calliopæ muſa fuiſſe dicũtur: quæ iuxta fretum ſiculũ habitantes ſuauiter adeo canebãt: ut illac nauigantes ſopirent: ſomnoq; oppreſſos mergerent. Tres aũt fuiſſe dicũtur parthenope. Leucoſia. ligia. Orbataq; præſide pinus. nauis palinuro gubernatorẽ priuata: ut plene Verg. narrat. Inarimẽ prochytẽq; legit. tranſit. Inarime aũt inſula eſt ĩ ſinu cãpano: in qua eſt mõs flãmas eructãs. Prochyte uero inſula ẽ ſic dicta: q͠d terræ motu ab ænaria ſic ꝓfuſa. nã προχεω ſignificat ꝓfundo. Pithecuſas habitantũ noĩe dictas. pithecuſa inſula eſt in ſinu cãpano urbem ĩ mõte hñs pithecuſas: a multitudĩe ſimiarꝝ dicta. Nã πιθηκοσ ſimia dr̃. Iupiter. n. Cercopũ ꝑfidiam odio hñs eos in ſimias cõuertit: hãcq; inſulã illis aſſignauit habitãdã. pli. uero audacter ab ouidio diſſentiẽs ſcribit pithecuſam nõ a ſimiarꝝ multitudine: ut aliq exiſtimauere: ſed a figulinis doliariorꝝ denoĩatam eſſe. Pithos nãq; doliũ a græcis appellaẽ. Cæcropidũ exoſus. cũ maxĩa atheniẽſium: q & cæcropidæ dñr ignominia ſic legiẽ: cũ præſertim nuſq͠ lectũ ſit athenieñſes Ioui odio fuiſſe. quare loco cæcropidũ audacter contenderim cercopũ penultima ꝓducta eẽ legendũ. Nã cercopas hoies doloſos ac ꝑfidos: & undecũque lucrari cupiẽtes in ſimias fuiſſe conuerſos poeta ſcribit. Videtur aũt ad id alludere: quod cercopitheci ſimiæ caudatæ dicũtur: q͠uis ἀπὸ τῆς κερκου. hoc eſt a cauda cognominẽtur. Cercopa ſane: ut ait Sex. Pompeius: græci appellant lucrari undiq; cupientẽ: quaſi κερδῶμα: quẽ nos quoq; lucionẽ uocamus. Homerus quoq; in Cercopas carmine inuectus eſt: ut narrat Plutarchus.

Poſſe queri. facultatẽ querendi ac lamentandi. uerbũ. n. ꝓ noie poſitum eſt. Has ubi prætetiit. aduentum æneæ ad Sibyllam deſcribit poeta: ut ſibyllã ipſam in uocẽ tandẽ cõuerſam fuiſſe exponat. nã ſibylla dum eẽt uirgo ab apolline amata: cũ ab eo: ut q͠cquid uellet peteret hortante impetraſſet: ut tot annos uiueret: quot ĩ manu harenas tenebat: oblita eſt adiicere uoto: ne unq͠ ſeneſceret. quare cũ phœbo morẽ gerere noluerit ad tantũ decrepitatis peruenit ut a corpe derelicta tota in uocẽ fuerit cõmutata. Parthenopeia mœnia. Neapolim: q͠ & parthenope ab una ſirenũ illic ſepulta fuit appellata. Canori æolide. Miſeni æoli filii: quo nõ ꝑſtantior alter ære ciere uiros martemq; accendere cantu: ut canit Vergilius. unde etiã ꝓmontoriũ miſenum fuit appellatũ. Littora cumarꝝ. cumæ urbs campaniæ antiq͠ſſima Italicarꝝ urbiũ atq; ſiculaꝝ a chalcidenſibus q͠dem cõdita: ut Strabo inq͠t. Sed

Scylla ĩ ſcopulũ

Cercopes in ſimias.

Cercopũ exoſus hec inuenio de Cercopibus apud Zenobium [illegible] κερκωπίζειν
[illegible] εἴρηται δὲ ἀπὸ τῶν κερκώπων, οὓς περὶ τὴν Λυδίαν ἱστοροῦσιν ἀπατηλοὺς
σφόδρα καὶ [illegible] γενέσθαι παρ' ὃ καὶ ἀπολιθωθῆναι αὐτοὺς καὶ [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]

Aeneaſ ad infe- ros.

a Cumæis denominata. Nam coloniæ ductores
hippocles cumæus & Megaſthenes chalcydēſis
inter ſe pepigerunt: ut chalcydenſium q̄dem co
lonia eſſet. a cumæis uero nomen acceperet. alii
αϖοτων κυματωμ. hoc eſt. ab undis cumas
ſcribunt fuiſſe denominatas. Viuacis Sibyllæ.
quæ multos annos uixit. ibylla uero ex ſentētia
.M. Varronis oīs fœmina uates nūcupaē uel ab
unius Delphidis noie. uel a cōſiliis deoꝝ enun-
ciandis. σιους.n. deos ex conſiliū βουλιαν ap
pellabant æolico genere ſermonis. Itaq̄ ſibyllā
dictā eſſe quaſi θεου βουλαν ſcribit Varro eaſ
que decē numero fuiſſe: quas q̄dē oēs enumera-
uit ſub auctoribus q̄ de ſingulis ſcriptitarunt. Pri
ma aūt fuit pſica. Secunda libyca. Tertia delphi
ca. Quarta cimmeria. Quinta erythræa. Sexta
ſamia. Septima cumana noie Amalthea: quæ ab
aliis Herophilæ uel Demophilæ noiatur. Octa
ua helleſpontiaca. Nona phrygia. Decima Ty-
burs noie Albumea. Cæteꝝ Cumana ad quā p
ueniſſe Aeneā Ouidius narrat: nouem libros at
tuliſſe ad regem Tarquinū priſcū narratur ac p
eis trecentos Philippeos poſtulaſſe. rexq̄ aſpna
tus pretii magnitudinē mulieris i ſaniā deriſiſſe.
Illa in cōſpectu regis tres cōbuſiſſe: ac pro reliq̄s
idem pretiū poſtulaſſe. Tarquinius mītomagis
Sibylla in uocē mulierē inſanire putaſſe: q̄ demo tribus aliis exu
ſtis cū in eodē prætio pſeueraret: motus rex reſi
duos trecentis aureis emiſſe. Manes paternos.
aīam anchiſæ patris. Furibūda. furenti ſimilis.
Deo recepto. apolline accepto. Dextera. for
titudo. Per ferrū. p enſem: quo multos hoſtium
interfecit æneas. Pietas ſpectata p ignes. nā ex
incendio troiano & deos penates & p̄rem anchi
ſen humeris exportauit æneas. Elyſiaſque do-
mos. elyſium a poetis fingitur locus eſſe apud in
feros: ubi animæ eoꝝ qui bene uixerunt quieſce
re in ſūma felicitate dn̄r. Regna nouiſſima. infe
ros. Simulacraq̄ cara parētis. hoc ex eoꝝ opi
nione dictū eſt qui aiunt hoīem ex tribus cōſta-
re. anima. corpe. & ſimulacro. Animāq̄ cælū pe
tere. Corpus reddi terræ. Simulacrū ad inferos
deſcendere. Inuia uirtuti nulli eſt uia. nā ſubau
diatur. eſt.n. ſnia cauſam continens cur ſit ad in-
feros deſcenſurus æneas. Iunonis auernæ. Pro
ſerpinæ. Nemus.n. iuxta auernum & plutoni &
proſerpinæ fuit dicatū. Formidabilis orchi. for
midandi plutonis. Inde ferens laſſos. ab inferis
reuertens. Laſſos paſſus. hypallage eſt. ipſe.n.
laſſus intelligitur. Fallit ſermone laborem. hoc
eſt loquendo efficit: ut labor non ſentiatur. Nu
minis inſtar: ad ſimilitudinem deæ p dea. Mu-
neris eſſe tui. Me uitam abs te dono accepiſſe.
Tribuam tibi thuris honores. hoc eſt. tibi tanq̄
deæ ſacrificabo. Et ſuſpiratibus hauſtis. ſuſpiri
is tractis. Humanū. mortale. Dignare. dignū
puta. Lux æterna. uita perpetua. Patuiſſet. ex
poſita & aperta fuiſſet. Optatis potiere tuis. uo

Aeolidæ tumulū: & loca fœta paluſtribus uluis.
Littora cumarum: uiuaciſq̄ antra ſibyllę
Intrat: & ut manes adeat per auerna paternos
Orat. at illa diu uultum tellure moratum
Erexit: tandemq̄ deo furibunda recepto:
Magna petis dixit uir factis maxime: cuius
Dextera per ferrum. pietas ſpectata per ignes.
Pone tamen troiane metum. potiere petitis:
Eliſiaſq̄ domos: & regna nouiſſima mundi
Me duce cognoſces: ſimulacraq̄ cara parentis.
Inuia uirtuti nulla eſt uia. dixit: & auro
Fulgentem ramum ſilua iunonis auernæ
Monſtrauit: iuſſitq̄ ſuo diuellere trunco.
Paruit æneas: & formidabilis orchi
Vidit opes: atauoſq̄ ſuos: umbramq̄ ſenilem
Magnanimi anchiſæ. didicit quoq̄ iura locorū.
Quæq̄ nouis eſſent adeunda pericula bellis.
Inde ferens laſſos auerſo tramite paſſus
Cum duce cumęa fallit ſermone laborem.
Dūq̄ iter horrendum p opaca crepuſcula carpit:
Seu dea tu præſens: ſeu diis gratiſſima dixit:
Numinis inſtar eris ſemper mihi: meq̄ fatebor
Muneris eſſe tui: quæ me loca mortis adire.
Quę loca me uiſæ uoluiſti euadere mortis.
Pro quibus aerias meriti euectus ad auras
Templa tibi ſtatuā. tribuā tibi thuris honores.
Reſpicit hunc uates: & ſuſpiratibus hauſtis
Nec dea ſum dixit: nec ſacri thuris honore
Humanum dignare caput. neu neſcius erres:
Lux ęterna mihi cariturąq̄ fine dabatur:
Si mea uirginitas phœbo patuiſſet amanti.
Dum tamen hanc ſperat. dū pręcorrūpere donis
Me cupit: elige ait uirgo cumęa: quid optes.
Optatis potiere tuis. ego pulueris hauſti
Oſtendens cumulū: quot haberet corpa puluis:
Tot mihi natales contingere uana rogaui.
Excidit: ut peterem iuuenes quoq̄ p̄rinus ānos.
Hos tamen ille mihi dabat ęternāq̄ iuuentam:
Si uenerem paterer. contempto munere phœbi
Innuba permaneo. ſed iam felicior ętas
Terga dedit: trēuloq̄ gradu uenit ęgra ſenectus:
Quæ patienda diu. nam iam mihi ſæcula ſeptē
Acta uides. ſupeſt numeros ut pulueris æquem
Tercentum meſſes. tercentum muſta uidere.
Tempus erit: cum de tanto me corpore paruam

ti tui compos ſies. Pulueris hauſti. eruti. Tot natales. tot annos. Vana. ſtulta. Excidit. e memoria fugit.
oblita ſum. Hos tamē ille mihi dabat. dediſſet. Si uenerē paterer. ſi paſſa fuiſſem illū coire mecū. Innuba. uir
go. ſine nuptiis. Felicior ætas. iuuenilis ætas. Terga dedit. fugit. Aegra ſenectus. ab effectu q̄ ægros hoīes
reddat. Quæ patienda diu. quæ mihi p longum tp̄s eſt toleranda. Sæcula ſeptē. ſeptīgentos ānos. nā ſæcu
lum centū annoꝝ ſpatiū cōplectit̄. Supeſt uidere. poetica locutio. ſupeſt ut uideā. Tercentū meſſes & mu
ſta. tercentū ānos intelligimus. Talia cōuexum. pulchra phantaſia ad deſcribendā ſocioꝝ Vlyſſis i uarias fe

Longa dies faciat: conſumptaq̄ membra ſenecta
Ad minimū redigētur onus. nec amata uidebor:
Nec placuiſſe deo. phœbus quoq̄ forſitan ipſe
Vel non agnoſcet: uel dilexiſſe negabit.
Vſq̄ adeo mutata ferar. nulliq̄ uidenda.
Voce tamen noſcar. uocem mihi fata relinquent.
Talia conuexum per iter memorante ſibylla:
Sedibus euboicam ſtygiis emerſit in urbem
Troius æneas: ſacriſque ex more litatis
Littora adit nondum nutricis habentia nomen.
Hic quoq̄ ſubſtiterat poſt tedia longa laborum
Neritius macareus comes experientis ulyſſei.
Deſertum quondam mediis in rupibus ætnæ
Noſcit achimeniden: improuiſoque repertum
Viuere miratur. quis te caſuſue deuſue
Seruat achimenide? cur inquit barbara graium
Prora uehit? petitur ueſtra quæ terra carina?
Talia querenti iam non hirſutus amictu.
Iam ſuus: & ſpinis conſerto tegmine nullis
Fatur achimenides. iterum polyphemon & illos
Aſpiciam fluidos humano ſanguine rictus:
Hæc mihi ni potior domus eſt ithaciq̄ carina.
Si minus ænean ueneror genitore: nec unq̄
Eſſe ſatis potero præſtem licet omnia: gratus.
Quod loquor & ſpiro: cęlumq̄ & lumina ſolis
Aſpicio. poſſim ne ingratus & immemor eſſe?
Ille dedit: quod non anima hęc cyclopis in ora
Venit: & ut lumen iam nunc uitale relinquam:
Vt tumulo: aut certe non illa condar in aluo.
Quid mihi tunc animi: niſi timor abſtulit omnē
Senſum aīumq̄: fuit? cū uos petere alta relictus
Aequora conſpexi? uolui inclamare: ſed hoſti
Prodere me timui: ueſtræque quoque clamor ulyſſis
Pene rati nocuit. uidi cum monte reuulſum
Immanem ſcopulum medias permiſit in undas.
Vidi iterum ueluti tormenti uiribus acta
Vaſta giganteo iaculantem ſaxa lacerto.
Et ne deprimeret fluctuſq̄ lapiſq̄ carinam:
Pertimui: iam me non eſſe oblitus in illa.
Vt uero fuga uos ab acerba morte reduxit:

ras metamorphoſin deſcēdit poeta. ac corūdem
in humanā figuram reſtitutionē. Macareum.n.
neridum atq̄ achimeniden ulyſſis comites fingit
ea quæ ſibi euenerunt cōmemorare. De odyſſea
aūt Homeri hæc ſumūtur. Cōuexum. p iter ar
duum Memorāte. narrāte. Euboicā in urbē.
Cumas dicit: q̄ a chalcydenſibus cōditæ fuerūt.
Nutricis nomē. caietæ. nā Caieta nutrix æneæ
fuit: q̄ moriēs & urbi & portui nomē dedit: ut car
mine Vergiliano eſt notū. Tu quoq̄ littoribus
noſtris æneia nutrix Aeternā moriēs famam ca
ieta dediſti. Neritius macareus. hic forte ad cir
ces potentiā explorandā ab Vlyſſe miſſus cū po
tionē ab ipſa Circe acceptam guſtaſſet: una cum
oībus ſociis: p̄ter unū Eurylochum: qui nihil bi- achime nides.
bere uoluit: in porcū fuit cōuerſus: ſed precibus
ulyſſis circe eos tandem priſtinæ reſtituit figuræ.
Hic quoq̄ ſubſtiterat. illic quoque remanſerat.
Neritius. ithaceſius. neritus.n. ithacæ mons ē.
Experientis ulyſſei. expti multa & paſſi ulyſſis.
Deſertū quōdam. olim derelictū. Noſcit achi
menidē. achimenides timore polyphemi cyclo-
pis in ſicilia ab ulyſſe relictus ab ænea illac naui-
gāte fuit exceptus: ut ex carmine Verg. etiā pue
ris eſt notū. Seruat. ſeruauit. putabat.n. maca-
reus illū piiſſe. Cur barbara graiū. miratur ma
careus achimetiden græcū: Vlyſſiſq̄ comitē cū
troianis græcorum hoſtibus nauigare. Petitur
terra q̄ ueſtra carina? hoc eſt. quo nauigatis? Iā
nō hirſutus amictu. iam nō aſperis indutus ueſti
bus: q̄les i ætna latitās gerebat. alludere aūt poe
ta uidetur ad ea q̄ de achimenide Vergil. ſcribit.
Cū ſubito e ſyluis macie confecta ſupma Ignoti
noua forma uiri miſerādaq̄ cultu Procedit: ſup
plexq̄ manus ad littora tēdit. Reſpicimus. dira
illuuies immiſſaq̄ barba Cōſertū tegimē ſpinis
ac cætera graius Et quondā patriis ad troiā miſ-
ſus in armis. Iam ſuus. iā ſui iuris. Iteꝝ poly-
phemon. illi interrogationi reſpondet. Cur bar
bara graiū prora uehit? Se autē gratū erga æneā
oſtendit achimenides. Illos rictus fluidos. illa
fluentia ora. Aſpiciā. optandi eſt modus. Ni-
potior domus ē. niſi melior & carior hæc domuſ
ē mihi: q̄ ſit & mea & ulyſſis nauis. Quod loquor
& ſpiro. q̄d uiuo. fatetur aūt achimenides ſe uitā
ab ænea accepiſſe: illiq̄ ſe omnia debere. Eſt aūt
ordo. ille dedit quod loquor & ſpiro. Poſſim ne
ingratus: parentheſis qua ſignificat achimenides
ſe nunq̄ in æneā ingratum eſſe poſſe. Vt lumen
iam nunc uitale relinquam. hoc eſt. ut contingat
me ſtatim mori. Vt tumulo condar. ſepeliar. il
lud autem uerbū dedit huc quoq̄ eſt referendū.

Ille quidem totam gemebūdus obābulat ætnā:
Prætemptatqꝫ manu ſiluas: & luminis orbus
Rupibus incurſat: fœdataqꝫ brachia tabo
In mare ꝓtendēs gentem execratur achiuam:
Atque ait. o ſiquis referat mihi caſus ulyſſem:
Aut aliquem ex ſociis: in quem mea ſęuiat ira.
Viſcera cuius edam. cuius uiuentia dextra
Mēbra mea laniem. cuius mihi ſanguis inundet
Guttur: & eliſi trepident ſub dentibus artus:
Quā nullū aut leue ſit dānū mihi lucis adēptæ!
Hęc & plura ferox. me luridus occupat horror
Spectantem uultus & iam nunc cæde madentes
Crudeleſque manus: & inanem luminis orbem:
Membraqꝫ & humano cōcretā ſanguine barbā.
Mors erat ante oculos. minimū tamē ipſa dolo-
Et iam prenſuꝝ. iā nunc mea uiſcera rebar (ris:
In ſua merſurum: mentique hęrebat imago
Temporis illius: quo uidi bina meorum
Ter quater affligi ſociorum corpora terræ:
Dum ſuper ipſe iacens hirſuti more leonis
Viſceraqꝫ & carnes: cūqꝫ albis oſſa medullis:
Semianimeſqꝫ artus auidam cōdebat in aluum.
Me tremor inuaſit. ſtabā ſine ſanguine mæſtus:
Mādentemque uidens eiectantemqꝫ cruentas
Ore dapes: & fruſta mero glomerata uomentē.
Talia fingebam miſero mihi fata parari:
Perqꝫ dies multos latitans: omnemqꝫ tremiſcens
Ad ſtrepitū: mortēqꝫ timens: cupiduſqꝫ moriri.
Glande famē pellens: & miſta frondibus herba.
Solus. inops. exſpes. leto pœnæque relictus
Hanc procul aſpexi longo poſt tempore nauem:
Orauiqꝫ fugam geſtu: ad littuſqꝫ cucurri:
Et moui: graiumque ratis troiana recepit.
Tu quoqꝫ pāde tuos comitum gratiſſime caſus:
Et ducis & turbę: quę tecum eſt credita ponto.
Aeolon ille refert thuſco regnare profundo:
Aeolon hippotaden cohibentem carcere uentos:
Quos bouis incluſos tergo memorabile munus
Dulichium ſumpſiſſe ducem: flatuqꝫ ſecundo
Lucibus iſſe nouem: & terram aſpexiſſe petitā.
Proxima poſt nonam cum ſeſe aurora moueret:
Inuidia ſocios prædæque cupidine uictos
Eſſe ratos aurum dempſiſſe ligamina uentis:
Cū qbus iſſe retro: ꝑ quas modo uenerat undas:

Aut certe. correctio eſt dicti prioris. poſſet enī in mari perire. In illa aluo. cyclopis notiſſima. Quid animi fuit. quis animus eſſe debuit. Per miſit. coniecit. Veluti tormēti uiribus acta. tormentū inſtrumētum eſt bellicū. a torquēdis & cū impetu mittendis lapidibus dictum. Acta. impulſa. Giganteo lacerto. maximo brachio quātus gigantem deceret. ꝑ quod uaſta Polyphemi magnitudo ſignificatur. Deprimeret. demergeret. Fluctuſue. ſaxoꝝ iactu excitatus. Iam me nō eſſe oblitus in illa. ꝓinde inqt timui: ac ſi in illa naue ego quoqꝫ fuiſſem. Reduxit. liberauit. Et luminis orbus. oculo priuatus. Incurſat rupibus. incidit in ſaxa ſic ut pedes lædat. Tabo. ſanie corpoꝝ deuoratoꝝ. Execratur. deteſtat̄. O ſiquis referat. ordo eſt. o q̄ nullū aut leue dānum lucis ademptæ: ſi qs caſus referat mihi ulyſſem. Referat. reuehat. Sæuiat. ſæuitiā ac crudelitatem exerceat. Laniem. lacerē. Inundet. undæ more impleat. Eliſi artus. contuſa mēbra. Trepidēt. palpitent. Lucis adēptæ! effoſſi oculi. Hæc & plura ferox. locutus eſt. iactauit. ſimile uerbum eſt ſubaudiendū. Luridus horror. ab effectu: ꝙ luridos & nigros faciat. Cæde. ſanguine. Et inanem luminis orbem. circulū oculo uacuum. Membraqꝫ. uaſta ſubaudiamus. Cōcretam. cōiunctā. Minimū tamen ipſa doloris. afferebat. erat ue ſubaudiatur. ſe aūt ex morte: q̄ ſibi inſtare uidebatur: minimum doloris cepiſſe Achimenides ait: ꝙ uidebat Polyphemū oculo priuatum ſuæ crudelitatis pœnas dediſſe. Rebar. opinabar. putabam. Hærebat. affixa erat. Affligi. allidi. Semianimes. ſemimortuos. Auidam cōdebat ī aluū. deuorabat. Sine ſanguine. pallidus. Mandentēqꝫ uidēs. qa uidebā. eſt. n. participiū cām ſignificās: cur mæſtus ac ſine ſanguine ſtaret achimenides. Fruſta. carnium partes. Glomerata. cōiuncta. Talia fata. talem mortē. Cupiduſqꝫ moriri. moriēdi. eſt. n. græca figura. Moriri aūt ſecūdum quartā declinauit cōiugationem: cū frequētius ſecūdum tertiam dicatur. Glande famē pellens. glādibus & herba ueſcens. Ex ſpes. extra oēm ſpem conſtitutus. Et moui. cōmoui. ꝑſuaſiqꝫ ut me acciperet. Graium. græcum. ac ſi diceret ſibi hoſtem. Et turbæ. & comitum. Quæ tecum eſt credita ponto. quæ ſe tecum mari cōmiſit. Aeolon ille refert. æolus iouis ex aceſta filia hippotæ troiani filius regnaſſe dicit̄ apud inſulas æolias ab ipſo appellatas: qui ex conſurgentibus nebulis ita uentos prædicebat futuros: ut eos in ſua poteſtate habuiſſe ſit creditus. Adhunc: ut Home. ſcribit: cum ulyſſes ꝑueniſſet quo cōmodius in patriam nauigaret: uentos in utre ligatos ab ipſo accepit. Sed ſocii aurum eſſe putantes utrē ſoluerūt. unde erumꝑentes uenti maximā excitarūt tempeſtatē: q̄ ad æolū redire coacti fuerunt. Thuſco profundo. in thuſco mari. Hippotaden. hippotæ nepotem. Cohibentem. coercentem. continētē. Bo-

Aeolus rex uentorum. Venti ī utre Vlyſſi traditi.

Aeoliiqꝫ ratem portus repetiſſe tyranni.
Inde lami ueterem laſtrygonis inquit in urbem
Venimus. antiphates terra regnabat in illa.
Miſſus ad hunc ego ſum numero cōitante duoꝝ
Vixqꝫ fuga quæſita ſalus comitique mihique.
Tertius e nobis lęſtrygonis impia tinxit
Ora cruore ſuo. fugientibus inſtat: & agmen
Concitat antiphates. coeunt: & ſaxa trabeſqꝫ
Coniiciunt: merguntqꝫ uiros: merguntqꝫ carinas.
Vna tamen: quæ nos ipſumqꝫ uehebat ulyſſem:
Effugit. amiſſa ſociorum parte dolentes
Multaque conqueſti terris allabimur illis.
Quas ꝓcul hic cernis. ꝓcul hinc (mihi crede) ui-
Inſula uiſa mihi. tuqꝫ o iuſtiſſime troum (denda
Nate dea (neqꝫ enim finito marte uocandus
Hoſtis es ænea) moneo fuge littora circes.
Nos quoqꝫ circæo religata in littore pinu
Antiphatæ memores immanſuetique cyclopis
Ire negabamus: & tecta ignota ſubire.
Sorte ſumus lecti. ſors me fidumqꝫ politen:
Eurylochūqꝫ ſimul nimiiqꝫ elpenora uini:
Biſque nouem ſocios circęa ad mœnia miſit:
Quę ſimul attigimus: ſtetimuſqꝫ in limine tecti:
Mille lupi mixtique lupis urſique leęque
Occurſu fecere metum. ſed nulla timenda:
Nullaqꝫ erat noſtro factura in corpore uulnus.
Quin etiam blandas mouere per aera caudas
Noſtraqꝫ adulantes comitant ueſtigia: donec
Excipiunt famulæ: perque atria marmore tecta
Ad dominam ducunt. pulchro ſedet illa receſſu
Solenni ſolio: pallamqꝫ induta nitentem:
Inſuper aurato circūuelatur amictu.
Nereides nymphæqꝫ ſimul: quæ uellera motis
Nulla trahunt digitis. nec fila ſequentia ducunt.
Gramina diſponunt: ſparſoſqꝫ ſine ordine flores
Secernunt calathis uariaſqꝫ coloribus herbas.
Ipſa quod hę faciunt: opus exigit. ipſa quis uſus
Quoue ſit in folio. quæ ſit concordia mixtis
Nouit: & aduertens penſas examinat herbas.
Hęc ubi nos uidit: dicta acceptaqꝫ ſalute
Diffudit uultus: & reddidit omnia uotis.
Nec mora: miſceri toſti iubet hordea grani:
Mellaqꝫ uimqꝫ meri & cum lacte coagula paſſo.
Quiqꝫ ſub hac lateant furtim dulcedine: ſuccos
Adiicit. accipimus ſacra data pocula dextra.

uis tergo. in utre ex tergore & pelle bouis confecto. Terrā petitam. ithacam expetitam. Proxima poſt nonam aurora. decima dies. Dempſiſſe ligamina uentis. diſſoluiſſe uentos. Dulichium ducem. Vlyſſem. Inde lami ueterem. Lamus antiquiſſimus Læſtrygonum Rex fuit: qui populi fuerūt feritate famoſi in ultimo Italiæ angulo habitantes. Ad eos cū ueniſſet ulyſſes: Antiphates regnabat: a quo nonnullis & nauibus & ſociis fuit ſpoliatus. Læſtrigones aūt primi poſt cyclopes ſiciliam habitaſſe feruntur. Ad hunc. ad illum. Tinxit. madefecit. Læſtrygonis. antiphatæ. Concitat. Conuocat. Agmen. læſtrygonum multitudinem. Coeunt. cōueniunt. cōcurrūt. Terris allabimur illis. ad illas terras nauigamus. Circæum autem manu oſtendit quod quidem promontorium eſt latii: a circe dictum: in quo urbs erat nomine circæi. Procul uidenda. neqꝫ enim tutum eſt accedere propius. Immāſueti. crudelis. illud uero epitheton parum feritati cyclopis conuenire uidetur. Ire negabamus. nolebamus ire. Simul. poſtq̄. Tecti. domus. per ſynegdochen. Mille lupi. multi. finitus enim numerus ꝓ infinito eſt poſſitus. Leæque. & leænæ. Sed nulla. ferarum ſubaudiatur. idcirco autem nulla earum timenda uidebatur: quia nondum humanitatem depoſuerant: eoqꝫ hominibus adulabantur. Comitant. archaiſmos. comitantur enim nunc dicimus. Marmore tecta. marmoreis ſegmentis incruſtata. Aurato amictu. aurato pallio. Gramina. herbas. Secernunt. diſcernūt. Variaſqꝫ coloribus herbas. uariorum colorum herbas. Opus. exigit. perficit. cōplet. Quis uſus. quæ utilitas. Quo in folio. in qua herba. ſynegdochicos. a parte nāque totum intelligimus. Penſas. pōderatas. neque enim pharmaca niſi ponderentur: recte cōponi poſſunt. Diffudit uultus. exhilarauit. Et reddidit omnia uotis. hoc eſt. omnia pro uotis reſpondit. Hordea toſti grani. hypallage ē. grana. n. ordei toſti ītelligimus. Cū lacte coagula paſſo. ꝑiphraſis eſt caſei. Sacra. dextra execrabili.

Socii ulyſſis ī porcos.

Arenti ore.ſicco. per quod intelligimus ipſos fuiſſe bibendi auidos. Horreſcere.horridus fieri. Nec iam poſſe queri. & cœpi non poſſe queri & lamentari.iam enim in porcum fuerat conuerſus. Occalleſcere.in callum cõmutari. Pãdo roſtro.recuruo. Colla tumere toris.extantibus carnibus tumida fieri. Illa ueſtigia feci.brachia in crura anteriora fuiſſe cõmutata ait. Cũque eadem paſſis. cum ſociis meis q eadem erãt paſſi in ſtabulo claudor. Tantum medicamina

Socii ulyſſis ĩ priſtinã figurã.

poſſunt.parentheſis eſt acclamationẽ continens in circes medicamenta. Maneret.eſſet. Ab illo certior.factus ſubaudiatur. Pacifer cyllenius.mercuius qui ad pacem mittitur:quemadmodum iris ad diſcordiã. Moly uocant ſuperi. q*d* ſubaudiatur.quod ſuperi uocant moly. De hac uero herba ex ſentẽtia homeri ſic Pli.ſcribit.laudatiſſima herbaꝶ eſt:homero teſte: q̃ uocari ab

Moly herba.

diis putat moly. Inuentionem eius Mercurio aſſignat: contraq; ſũma ueneficia demonſtrat.naſci eam hodie circa pheneum: & in cyllene arcadiæ tradunt ſpecie illa homerica radice rotunda nigraq; magnitudine cæpe.folio ſcyllæ. effodi autem difficulter.græci auctores florẽ eius luteum pinxere: cum Home.candidum ſcripſerit. Inueni e peritis herbaꝶ medicis: qui & in Italia naſci eam diceret: afferriq; mihi e campania aliquot diebus effoſſam inter difficultates ſaxeas radicis triginta pedes longæ:ac ne ſic quidem ſolidæ ſed abruptæ. Thalamo.in thalamũ. Cõiugii dotem.coitus præmium. Socioꝶ corpa. ut reſtituat ſociorum corpora priſtinæ figuræ.

Percutimur caput.poetica eſt ſynegdoche.Nã in proſa caput nobis percutitur diceremus. Magis hoc.tanto magis. Illum flentem.Vlyſſem. ſubaudiamus. Q uã nos teſtantia gratos. ſe ante omnia gratias ulyſſi egiſſe ait. Hoc quoq; cũ multis.Pici iuuenis in auem ſui nominis portẽtoſam metamorphoſin narrat Achimenidi Maca

Picus ĩ auem

reus.nam picus ſaturni filius Rex fuit Latii: qui cum iam canentem ex Venilia Iani filiam duxiſſet uxorem:a Circe forte in uenatione uiſus ſtatimq; amatus: cũ ei morem gerere nollet in auẽ ſui nominis fuit mutatus. Paratis.inſtructis.

Ad talia ſacra.magica. Cum duce meo. cum Vlyſſe. Illa.famula. Signum.ſtatuam. Inſigne.ornatum. Accipe.audi. Adiice. adhibe.

Proles ſaturnia.filius ſaturni. Forma uiro.tali erat pulchritudine: quali & ſtatua ipſius. Licet ipſe decorem. tantum fuiſſe decoris in uiuente Pico: quantum eſt in ipſius imagine ait.

Q uæ ſimul arenti ſitientes hauſimus ore:
Et tetigit ſummos uirga dea dira capillos:
(Et pudet: & referam) ſetis horreſcere cœpi.
Nec iam poſſe queri. pro uerbis edere raucum
Murmur: & in terram toto procumbere uultu.
Oſq; meum ſenſi pando occalleſcere roſtro.
Colla tumere toris: & qua modo pocula parte
Sumpta mihi fuerant: illa ueſtigia feci.
Cumq; eadẽ paſſis (tantũ medicamina poſſunt)
Claudor in antra. ſuis ſolum caruiſſe figura
Vidimus eurylochum. ſolus data pocula fugit.
Q uæ niſi uitaſſet: pecoris pars una maneret
Nunc quoq; ſetigeri: nec tantę cladis ab illo
Certior ad circen ultor ueniſſet ulyſſes.
Pacifer huic dederat florem cyllenius album.
Moly uocant ſuperi. nigra radice tenetur.
Tutus eo monitiſq; ſimul cæleſtibus intrat
Ille domum circes: & ad inſidioſa uocatus
Pocula: conantem uirga mulcere capillos
Reppulit: & ſtricto pauidam deterruit enſe.
Inde fides: dextræque datæ: thalamoq; receptus
Coniugii dotem ſociorum corpora poſcit.
Spargimur ignotæ ſuccis melioribus herbæ:
Percutimurq; caput conuerſę uerbere uirgę:
Verbaque dicuntur dictis contraria uerbis.
Quo magis illa canit: magis hoc tellure leuati
Erigimur: ſetæque cadunt: bifidoſq; relinquit
Rima pedes. redeunt humeri. & ſubiecta lacertis
Brachia ſunt. flentem flentes complectimur illũ.
Hæremuſque ducis collo. nec uerba locuti
Vlla priora ſumus: q̃ nos teſtantia gratos.
Annua nos illic tenuit mora: multaq; pręſens
Tempore tam longo uidi. multa auribus hauſi.
Hoc quoq; cũ multis: quod clã mihi rettulit una
Quattuor e famulis ad talia ſacra paratis.
Cum duce nanq; meo circe dum ſola moratur:
Illa mihi niueo factum de marmore ſignum
Oſtendens iuuenile gerens in uertice picum
Aede ſacra poſitum. multiſq; inſigne coronis:
Quis foret: & quare ſacra coleretur in æde.
Cur hanc ferret auem: quęrenti & ſcire uolenti
Accipe ait macareu: domineq; potentia quęſit
Hinc quoq; diſce meæ. tu dictis adiice mentem.
Picus in auſoniis proles ſaturnia terris
Rex fuit utilium bello ſtudioſus equorum.

Forma uiro quam cernis erat. licet ipſe decorem
Aſpicias: fictaq; probes ab imagine ueram.
Par animus formę. nec adhuc ſpectaſſe tot ãnos
Q uinquẽnẽ poteras graia quater edere pugna.
Ille ſuos dryades latiis in montibus ortas
Verterat in uultus. illum fontana petebant
Numina naiades: quas albula: quaſq; numici.
Quas anienis aquę: curſuq; breuiſſimus almo:
Nar ue tulit præceps: & opacæ farfarus undæ.
Q uęq; colunt ſcythicę ſtagnũ nemorale dianæ:
Finitimoſq; lacus. ſpretis tamẽ omnibus unam
Ille colit nympham: quã quondam ĩ colle palati
Dicitur ancipiti peperiſſe uenilia Iano.
Hæc ubi nubilibus primum maturuit annis:
Prępoſito cunctis laurenti tradita pico eſt.
Rara quidem facie. ſed rarior arte canendi:
Vnde canens dicta eſt: ſiluas & ſaxa mouere
Et mulcere feras: & flumina longa morari
Ore ſuo: uolucreſq; uagas retinere ſolebat:
Quæ dum fœminea modulatur carmina uoce:
Exierat tecto laurentis picus in agros
Indigenas fixurus apros: tergumq; premebat
Acris equi: leuaq; haſtilia bina ferebat:
Phœniceã fuluo chlamydem cõprenſus ab auro.
Venerat in ſiluas & filia ſolis eaſdem:
Vtq; nouas legeret fœcundis collibus herbas:
Nomine dicta ſuo circęa reliquerat arua.
Q uæ ſimulac iuuenem uirgultis abdita uidit:
Obſtupuit. cecidere mãu: quas legerat herbas:
Flammaq; per totas uiſa eſt errare medullas.
Vt primum ualido mentem collegit ab æſtu:
Quid cuperet faſſura fuit: ne poſſet adire
Curſus equi fecit: circũfuſuſq; ſatelles.
Non tamen effugies: uento rapiare licebit:
Si modo me noui. ſi non euanuit omnis
Herbarum uirtus. nec me mea carmina fallunt.
Dixit. & effigiem nullo cum corpore falſi
Finxit apri: pręterq; oculos tranſcurrere regis
Iuſſit: & in denſum trabibus nemus ire uideri.
Plurima qua ſilua eſt: & equo loca peruia nõ ſũt.
Haud mora. cõtinuo prędę petit inſcius umbraſ
Picus: equiq; celer ſpumantiaq; terga reliquit.
Spemq; ſequens uanam ſilua pedes errat in alta.
Concipit illa preces: & uerba precantia dixit:
Ignotoſq; deos ignoto carmine adorat

Nec adhuc ſpectaſſe tot annos. ſignificat picũ tunc cum mutatus fuit: nondum ad.xx.ãnos puenisse.eſt autẽ ordo.Nec poteras edere ipſum quater quinquẽnẽ ſpectaſſe tot annos graia pugna.hoc eſt.in paleſtra: quã idcirco graiam pugnam uocat: q a græcis fuit inſtituta. Innuit aũt eum uiſum fuiſſe iuniorem q̃ erat. quod uero qdã graiã paleſtrã p bello troiãno putãt accipiẽdã mihi non pbatur. Q uas albula.tybris q a colore aquæ prius albula dicebatũ. Q uaſq; numici.numicus flu.eſt laurentis agri: in quẽ æneam cecidiſſe ferunt. Q uas anienis aquæ.anio fluuius eſt latii haud longe ab urbe in tyberim defluens. Almo. fluuius haud longe ab urbe Roma diſtans: qui in tyberim non longe a fonte ingreditur. Vnde etiam a poeta breuiſſimo curſu eſſe dicitur. in almone autẽ ſingulis qbuſq; ãnis ſexto calen.aprilis: ut refert Macrobius: cybeleſ ſimulacrum lauari conſuetum erat. Nar ue tulit præceps.Nar.flu.eſt umbriæ in tyberim labens. Et opacæ farfarus undæ. Farfarus fluuius eſt Sabinorũ. Scythicæ dianæ. quæ ab Horeſte una cum iphigenia ex taurica regione Ariciam uſq; allata fuit. Stagnum nemorale.inter nemora poſitum.nam ut Strabo ſcribit: Artemiſio ideſt Dianæ & luco & templo lacus adiacet ĩſtar pelagi fluctuans: qui undiq; ſyluis circũdatũ.

Canens pici uxor

Venilia. uxor fuit Iani antiquiſſimi Italiæ Regis. Ancipiti iano.bicipiti atq; bifronti. Rara quidem facie.pſtans facie. omne enim rarum pclarum eſt. Vnde canens dicta eſt. nam canẽs nomine proprio uocabatur propter excellentẽ canendi peritiam. Morari. remorari. ſiſtere.

Ore ſuo.cãtu ſuo. Exierat tecto.domo egreſſus erat. In agros laurentis.in agros laurẽtum. Laurentes enim populi fuerunt latii: a laurento urbe dicti. Fixurus.cõfecturus.percuſſurus.

Acris equi.ferocis. Phœniceam.purpureã.

Ab auro. ab aureo cingulo compᵱhenſã & cinctam chlamydem habens. Et filia ſolis. etiam circe ſolis filia. Circæa arua.circæum montem a circe denominatum: in quo circei oppidum fuit: ut paulo ante diximus. Abdita.abſcondita.

Obſtupuit.emphaſis pulchra.hinc enim facile colligitur: q̃ta foret pici pulchritudo: qua ſtatĩ circe ita capta ẽ: ut obſtupuerit. Valido ab æſtu a uehementi amore. Circũfuſuſq; ſatelles.circũpoſiti miniſtri.ẽ enim ſynegdoche. Licebit.p licet.q̃uis. Si modo me noui.meam potentiã.

Euanuit.uana facta eſt. Præter.iuxta. Trabibus.arboribus.ex quibus trabes fiũt. Inſcius. prædam non cognoſcens eſſe falſam. Vmbras pdæ.Imaginem apri ſimulati & ficti. Spem uanam.umbram corporæ carentem. Errat.uagatur. Concipit illa præces. uota quibus a diis id quod cupiebat impetraret. Ignoto carmine. obſcuris & non intellectis uerbis.

Quo ſolet & niueæ uultum confundere lunę:
Et patrio capiti bibulas ſubtexere nubes.
Tunc quoq; cãtato denſatur carmine cęlum:
Et nebulas exhalat humus: cæciſq; uagantur
Limitibus comites: & abeſt cuſtodia regis.
Nacta locum tempuſq;. per o tua lumina dixit:
Quæ mea ceperũt: pq; hãc pulcherrime formã:
Quæ facit: ut ſupplex tibi ſim dea: cõſule noſtris
Ignibus: & ſocerũ: qui præuidet omnia: ſolẽ
Accipe: nec durus titanida deſpice circen.
Dixerat. ille ferox ipſamq; preceſq; reliquit:
Et quæcũq; es ait: non ſum tuus. altera captum
Me tenet: & teneat per longum cõprecor æuum.
Nec uenere externa ſocialia fœdera lædam:
Dum mihi ianigenam ſeruabunt fata canentem.
Sæpe retemptatis precibus titania fruſtra:
Non impune feres: neq; ait reddere canenti.
Lęſaq; quid faciat. qd amãs. q dfœmina: diſces
Rebus ait. ſed amans & læſa & fœmina circe eſt.
Tum bis ad occaſum. bis ſe conuertit ad ortum.
Ter iuuenem baculo tetigit. tria carmina dixit.
Ille fugit. ſed ſe ſolito uelocius ipſe
Currere miratus: pennas in corpore uidit.
Seq; nouam ſubito latis accedere ſiluis
Indignatus auem duro fera robora roſtro
Figit: & iratus longis dat uulnera ramis:
Purpureum chlamydis pennæ traxere colorem.
Fibula quod fuerat ueſtẽq; momorderat aurum:
Pluma fit: & fuluo ceruix præcingitur auro.
Ne quicq̃ antiquum pico: niſi nomina reſtat.
Interea comites clamato ſępe per agros
Ne quicq̃ pico: nullaq; in parte reperto:
Inueniunt circen. nam iam tenuauerat auras:
Paſſaq; erat nebulas uentis ac ſole reſolui:
Criminibuſq; premunt ueris: regẽq; repoſcunt.
Vimq; ferunt: ſæuiſq; parant inceſſere telis.
Illa nocens ſpargit uirus ſuccoſq; ueneni
Et noctẽ noctiſq; deos h ereboq; chaoq;
Conuocat: & longis hecaten ululatibus orat.
Exiliere loco: dictu mirabile: ſiluę:
Ingemuitq; ſolum: uicinaq; palluit arbor:
Sparſaq; ſanguineis rubuerunt pabula guttis:
Et lapides uiſi mugitus edere raucos:
Et latrare canes: & humus ſerpentibus atris
Squallere: & tenues animę uolitare uidentur.

Confundere. obſcurare. Patrio capiti. ſoli.
Denſatur cælum. in nubem cogitur aer. ut inqt
Verg. Cæcis. ignotis. Et abeſt cuſtodia regiſ.
comites regis abſũt. Tibi. qui es mortalis. Cõ
ſule. ſuccurre. medere. Durus. crudelis. Et q̃cũ
que es ait. cum quodam contemptu hæc ait Pi/
cus: ac ſi diceret. etiam ſi eſſes filia Iouis nedũ ſo
lis. Ianigenam. Iano genitam. Retẽptatis. ite
ratis. Non impune feres. non abibis ſine pœ
na. Neq; reddere canenti. neq; redibis ad ca/
nentem. Diſces rebus ait. re ipſa inquit cogno
ſces. Circe eſt. hæc cum maxima indignatione
dicuntur. perinde ac ſi diceret: circe læſa eſt: quæ
omnium incantamentorum & ueneficiorũ ẽ pe
ritiſſima. Solito uelocius. citius q̃ ſolebat. iã eni
in auẽ fuerat cõuerſus. Accedere. adiũgi. Du
ro. fera robora roſtro. hypal age eſt dura nanq;
robora fero percuti roſtro intelligimus. Figit.
pcutit. Fibula q fuerat. fibula aurea. Momor/
derat. depilauerat. nã fibulæ ueſtes mordere ui/
dentur: cum eas pilis priuent. Significat autẽ pi
ci aureum baltheum in torquẽ fuluum: quo col
lum pici auis cingitur: fuiſſe conuerſum. Nec
quicq̃ antiquum pico niſi nomina reſtat. picus
martius idcirco hæc auis cognominatur: q mar
ti ſit cõſecratus. a pico autem picenum deducit
Italiæ regio: quæ uulgo nunc Marchia anconita
na uocatur: q Sabini dum aſculum: cõtenderẽt
in eorũ uexillo picus conſedit. Interea comi/
tes. pici comites cum uim circe afferre pararẽt: ĩ
uarias feras conuerſi fuere. Tenuauerat. tenu/
es ac ſubtiles reddiderat. eſt autem parentheſis
qua narratio ueriſimilis efficitur. Criminibus
ueris. uera criminatione. Vimq; ferunt. uiolen
tiam circe afferre uolunt. Inceſſere. inuadere.
Noctis deos. hecaten. plutonem & reliquos ĩ
Pici ſo/ ferni deos. Ereboq; chaoq;. hoc ẽ. ab erebo uſ
cii in fe que & chao incipiens circe: ſiue ab inferis deos
ras. noctis inuocat. Eſt enim erebus obſcuriſſimus ĩ
ferni locus. unde ortam eſſe noctem Varro ſcri
bit Chaus autem quod chaos ĩ prĩo appellauit
poeta: fuit quædam rerũ omniũ confuſio: ex qua
dii quoq; nati eſſe ferũtur. Ad illud autem Oui
dius alludere uidetur: q Pronapides poeta græ
cus ſcriptum reliq it Chaum Demogorgonis
primi deorum omnium uxorẽ fuiſſe: ex qua Ere
bum terramq; ſuſcepit. unde nox. miſeria. ege/
ſtas. fama. tartarus. cloto. lacheſis. atropos. plu
ton. multaq; alia nata eſſe fingunt. Edere. emit
tere. Tenues aĩæ. ſine corpore.

Attonitum monſtris uulgus pauet. illa pauentũ
Ora uenenata tetigit mirantia uirga:
Cuius ab attactu uariarum monſtra ferarum
In iuuenes ueniunt. nulli ſua manſit imago.
Preſſerat occiduus tarteſia littora phœbus:
Et fruſtra coniunx oculis animoq; canentis
Expectatus erat. famuli populuſq; per omnes
Diſcurrunt ſiluas: atq; obuia lumina portant.
Nec ſatis eſt nymphę flere & lacerare capillos:
Et dare plangorem. facit hęc tamen omnia ſeq;
Proripit: ac latos errat uæſana per agros.
Sex illam noctes totidem redeuntia ſolis
Lumina uiderunt inopem ſomniq; cibiq;
Per iuga. per ualles: qua ſors ducebat: euntem.
Vltimus aſpexit feſſam luctuq; uiaq;
Tibris: & in gelida ponentem corpora ripa.
Illic cum lachrymis ipſos modulata dolores
Verba ſono tenui mœrens fundebat: ut olim
Carmina iam moriens canit exequialia cygnus.
Luctibus extremum tenues liquefacta medullaſ
Tabuit: inq; leues paulatim euanuit auras.
Fama tamen ſignata loco eſt: quem rite canẽtem
Nomine de nymphę ueteres dixere coloni.
Talia multa mihi longum narrata per annum
Viſaq; ſunt. reſides & deſuetudine tardi
Rurſus inire fretum. rurſus dare uela iubemur.
Ancipiteſq; uias & iter titania uaſtum
Dixerat: & ſæui reſtare pericula ponti.
Pertimui fateor: nactuſq; hoc littus adhæſi.
Finierat macareus. urnaq; ęneia nutrix
Condita marmoreo tumulo breue carmẽ hẽbat.
Hic me caietam notæ pietatis alumnus
Ereptam argolico: quo debuit igne: cremauit.
Soluitur herboſo religatus ab aggere funis:
Et procul inſidias infamatęq; relinquunt
Tecta deę: lucoſq; petunt: ubi nubilus umbra
In mare cum fulua prorumpit tibris harena:
Faunigenęq; domo potitur: nataq; latini:
Non ſine marte tamen. bellum cum gente feroci
Suſcipitur: pactaq; furit pro coniuge turnus.
Concurrit latio tyrrhenia tota: diuq;
Ardua ſollicitis uictoria quæritur armis.
Auget uterq; ſuas externo robore uires.
Et multi rutulos. multi troiana tuentur
Caſtra. neq; æneas euandri ad mœnia fruſtra.

Vulgus. comites pici. Mirantia. ſtupentia.
Monſtra. monſtroſæ figuræ. In iuuenes ueni
unt. nam illi in uarias feras fuerunt conuerſi.
Preſſerat occiduus. canens uxor pici cum uirũ
nuſq̃ inueniret: ita ſe lachrymis tradidit: ut pau/
latim iuxta tyberim in auras fuerit reſoluta. lo/
cus autem ille canens a canentis nymphæ nomi
ne fuit appellatus. Tarteſia littora. occidenta/
lia. nam tarteſus urbs eſt ulterioris hiſpãiæ. Lu
mina. funalia faces. Seq; proripit. e domo. Et Canẽs ĩ
dare plangorem. & edere eiulatum. Væſana. loci no/
inſana ac furens. Inopem. expertem. carentẽ. men
Carmina exequialia. exequiis cõuenientia. cy
gnus autem morti uicinuſ ſuauiſſime canere me
moratur. Tabuit. paulatim abſumpta ẽ. Eua/
nuit. reſoluta ẽ. Rite. merito & recte ob memo
riam illiuſ nymphæ: quæ mariti deſiderio illic ui
tam cum morte cõmutarat. Per longũ ãnum.
quo apud circen fuimus. Reſides. deſides ac pi
gri. facti autẽ ſu audiatur. Inire. intrare. Da
re uela. nauigare. Sæui ponti. furentis & in tem
peſtatem cõcitati maris. Aeneia nutrix. caieta
æneæ nutrix: quæ mortua ac ſepulta & portui &
urbi nomen dedit. Breue carmen. epitaphiũ
dicit. Alumnus. æneas a me alitus atq; educa/
tus. Argolico igne. quo a græcis Ilium fuit in/
cenſum. Funis religatus. quo naues religatæ te
nẽtur. huiuſmodi autem funiſ ora uocatur. In
famatæ deæ. infamia laborantis circes. Pro/
rumpit. cum impetu ingreditur. Faunigenæq;
domo. Latini fauni filii. Hæc autem idcirco nar
rat poeta: ut ſociorum diomedis in aues cygnis
ſimiles metamorphoſin cũ ſuperiore aptius cõ
nectat. Cum gente feroci. Rutulorũ ut ex car/
mine quoq; Vergiliano eſt notum. Concur/
rit latio tyrrhenia tota. thuſciæ populi contra la
tinos bellum pro troianis ſuſcipiunt. Externo
robore. externis militibus. Neq; Aeneas euã
dri ad mœnia fruſtra. nam euander in troiano/
rũ auxiliũ & pallantẽ filiũ miſit: & ut a thuſcis im
ploraret: auxiliũ: hortatus ẽ: ut Verg. quoq; ca/
nit. Ad uenulus fruſtra. uenulus a turno ad dio
medẽ: q ĩ apulia urbẽ ædificauerat: miſſus ora/
tor: nihil auxilii ab eo ĩpetrauit: quod diceret cũ
alia quædã tum troianos nimiũ diis eſſe gratos.
Profugi diomedis. pcul a patria ob uxoris tur

Diome
dis ſocii
in aues

pitudinem fugati. nam diomedes a bello troiāo in patriam reuerſus ægialen uxorem comperit cylleboro ſtheneli filio adhæſiſſe: a qua cum receptus non foret: aufugiens peruenit in apuliam ubi a Dauno cum parte regni filia accepta urbē nomine argyrippā ædificauit. Sub iapyge dauno. daunus rex fuit apuliæ: a quo daunia fuit appellata. Iapyx autem a iapygia declinatur: q̄ eadem ē cum apulia: a Iapyge Dedali filio cognominata. Sane iapyx urbis quoq; nomen eſt: quæ nunc Barium dicitur. Eſt etiam iapyx uētus apuliæ peculiaris. Aetolius heros. diomedes Tydei ætoliæ regis filius. Excuſat. i excuſitionem adducit. Cōmenta. ficta. Perpetiar. ſuſticbo.

Memorare. narrar̄. Ilios. urbs troia: q̄ & Iliō dicitur. Naryciuſq; heros. aiax oilei filius: q fuit narycius. naryx enim quæ & narycium & naryce dicitur: urbs fuit locridis Vnde narycius declinatur. aiax autem oilei filius Caſandram priami filiam: cum in templo palladis ſtupraſſet: nō in ſe ſolum: ſed in omnes græcos iram numinis concitauit. nam in patriam nauigātes: & ipſe fulmine percuſſus orta maxima tempeſtate: & alii per maria fuere diſiecti. A uirgine. pallade: q̄ perpetuam ſeruauit uirginitatem. Virgine rapta. Caſandra ſtuprata. Digeſſit. diſſipauit. dimiſit. Spargimur. diſſipamur. diſpergimur.

Cumulumq; capharea cladis. Caphareus promontorium eſt euboeæ in Helleſpōtum ſpectās ad cuius radices ira Mineruæ: a: fraude Naupli palamedis patris: græcorum claſſis maximū fecit naufragium. Priamo quoq; flenda uideri. nimia eſt calamitas: quæ hoſtibus quoq; flenda uidetur. Antiquo de uulnere. nam in bello troiano diomedes cum ænea congreſſus: cum ſibi eū auxilio ueneris eripi uideret: in ipſam deam ſagittas coniecit. qua re dea irata a diomede uxoris animum ſic abalienauit ut illum ab excidio troiāo reuerſum i ædes accipere noluerit. Memores pœnas. quas in memoria habebat. Importunus caphareus. ſine portu. pernicioſus.

Deficiunt. me dereliquere uolunt. At agmō feruidus. agmon cum uenerem cōtemneret: in auem cygno ſimilem una cum quibuſdam e ſociis fuit commutatus. Feruidus ingenio. feroci ingenio preditus. Et aſper. etiam indignatus.

Recuſet ferre. nolit pati. Eſt locus in uoto. uotis & ꝓcibus locus relinquitur. tunc enim hoīes ad ꝓces confugiunt. Cum peiora timent. Sors āt ubi peſſima rerum eſt. ubi peſſimus eſt rerum ſtatus. Sub pedibus timor eſt. nihil timetur.

Secura. ſine tiore. Sub diomede. exiſtētes ſub audiamus. Semper nimus. cōtēnimus. Magna potentia. ueneris. Stat magno. cōſtat. nam patriā ꝓpter ipſam amiſimus. Pleuronius agmō. pleurō urbs ē ætoliæ. unde pleuronius deriuatur. Reſuſcitat. iterum excitat. Numeri maioris amici. plures amici. Tenuata. tenuis & exigua facta.

At uenulus fruſtra profugi diomedis ad urbem
Venerat. ille quidem ſub iapyge maxima dauno
Mœnia condiderat: dotaliaq; arua tenebat.
Sed uenulus turni poſtq̄ mandata peregit:
Auxiliumq; petit: uires ætolius heros
Excuſat. nec ſe aut ſoceri cōmittere pugnæ
Velle ſui populos: aut quos e gente ſuorum
Armet: habere ullos. ne uel hæc cōmēta putetis:
Ad monitu q̄q̄ luctus renouentur amari:
Perpetiar memorare tamen. poſtq̄ alta cremata ē
Ilios: & danaas pauerunt pergama flammas:
Naryciuſq; heros a uirgine uirgine rapta:
Quā meruit pœnam ſolus: digeſſit in omnes:
Spargimur: & uentis inimica per ęquora rapti
Fulmina. noctem. imbres. iram cæliq; mariſq;
Perpetimur danai: cumulumq; capharea cladis.
Ne uel morer referens triſtes ex ordine caſus:
Gręcia tum potuit priamo quoq; flenda uideri:
Me tamen armiferæ ſeruatum cura mineruæ
Fluctibus eripuit. patriis ſed rurſus ab agris
Pellor: & antiquo memores de uulnere pœnas
Exigit alma uenus: tantoſq; per alta labores
Aequora ſuſtinui. tantos terreſtribus armis:
Vt mihi felices ſint illi ſępe uocati:
Quos cōmunis hyems iportunuſq; caphareus
Merſit aquis. uellemq; horum pars una fuiſſe.
Vltima iam paſſi comites belloq; fretoq;
Deficiunt: finemq; rogant erroris. at agmon
Feruidus ingenio. tum uero & cladibus aſper
Quid ſupereſt quod iam patiētia noſtra recuſet
Ferre uiri dixit? quid habet cytherça? quid ultra:
Velle puta: faciat? nam dum peiora timentur:
Eſt locus in uoto. ſors autē ubi peſſima rerū eſt.
Sub pedibus timor eſt: ſecuraq; ſūma malorū.
Audiat ipſa licet: & quod facit: oderit omnis
Sub diomede uiros: odium tamen illius omnes
Spernimus: & magno ſtat magna potētia nobiſ.
Talibus iratam uenerem pleuronius agmon
Inſtimulat uerbis: ſtimuliſq; reſuſcitat iram.
Dicta placent paucis. numeri maioris amici
Agmona corripimus: cui reſpōdere uolenti.
Vox pariter uociſq; uia eſt tenuata: comęq;
In plumas abeunt. plumis quoq; colla tegūtur:
Pectoraq; & tergū. maiores brachia pennas
Accipiunt: cubitiq; leues tenuantur in alas.

Magna pedis digitos pars occupat: oraq; cornu
Indurata rigent: finemq; in acumine ponunt.
Hunc lycus. hunc idas: & cū pethenore nycteus.
Hunc miratur abas: & dum mirantur eandem
Accipiunt faciem: numeruſq; ex agmine maior
Subuolat: & remos plauſis circūuolat alis.
Si uolucrum quæ ſit dubiarum forma requiris:
Vt non cygnorum: ſic albis proxima cygnis.
Vix equidem has ſedes & iapygis arida dauni
Arua gener teneo minima cum parte meorum.
Hactenus oenides. uenulus calydonia regna
Puteoloſq; ſinus meſſapiaq; arua reliquit:
In quibus antra uides: quę multa nubila ſilua
Et leuibus guttis manantia ſemicaper pan
Nunc tenet. at quodā tenuerūt tēpore nymphæ.
Apulus has illa paſtor regione fugatas
Terruit: & primo ſubita formidine mouit.
Mox ubi mens rediit: & contēpſere ſequentem:
Ad numerum motis pedibus duxere choreas.
Improbat has paſtor: ſaltuq; imitatus agreſti
Addidit obſcœnis conuicia ruſtica dictis.
Nec prius obticuit: q̄ guttura condidit arbor.
Arbor enim eſt: ſuccoq; licet cognoſcere mores:
Quippe notam linguæ baccis oleaſter amaris
Exhibet. aſperitas uerborum ceſſit in illas.
Hinc ubi legati rediere negata ferentes
Arma ætola ſibi: rutuli ſine uiribus illis
Bella infauſta gerunt: multūq; ab utraq; cruoris
Parte datur. fert ecce auidas in pinea Turnus
Tecta faces. igneſq; timent: quibus unda pepcit.
Iamq; picem & cæras alimentaq; cætera flammę
Mulciber urebat: perq; altum ad carbaſa malū
Ibat. & incuruę fumabant tranſtra carinę:
Cum memor has pinus idęo uertice cęſas
Sancta deum genitrix tinnitibus ęthera pulſi
Aeris: & inflati compleuit murmure buxi.
Perq; leues domitis inuecta leonibus auras:
Irrita ſacrilega iactas incendia dextra
Turne ait. eripiam nec me patiente cremabit
Ignis edax nemorum partes & membra meorū.
Intonuit dicente dea. tonitruq; ſecuti
Cum ſaliente graues ceciderunt grandine nimbi.
Aeraq; & tumidum ſubitis concurſibus ęquor
Aſtrei turbant: & eunt in prœlia fratres.

Magna pedis digitos pars occupat. hypallage eſt. magnam enim pedis partem a digitis fuiſſe occupatam intelligimus. Cornu. roſtro. Finēq; in acumine ponunt. acutum habent roſtrum.

Ex agmine. multitudine comitum. Huiuſmodi autem aues Diomedeæ a nomine ducis fuerunt appellatæ. Plauſis alis. cum quodam ſtrepitu motis. Dubiarum uolucrum. auium de quibus dubitat̄: an cygni ſint: an aliæ a cygnis. Proxīa. ſimillima. nā Diomedeæ aues oloribus ſunt ſimiles. Hactēus oenides. diomides oenei nepos.

Venulus calydonia regna. diomedis calydōii. Nā calydō urbs ē ætoliæ. Puteoloſq; ſinus. puteoli urbs ē Apuliæ: a multitudie puteoꝝ dicta.

Meſſapia arua. apula a meſſapo duce cognominata. In quibus antra uides. paſtoris cuiuſdā apuli in oleaſtrum metamorphoſin poeta exponit. Nubila. obſcura. eſt enim hoc loco appoſitum. Manantia. ſtillantia. Semicaper pan. pā deus eſt paſtorum: qui a parte poſteriori capro ſimilis pingebatur. Mouit. commouit ad fugiēdum. Ad numerum. ad rhythmum & geſtus rationem. Duxere choreas. tripudiarūt. Improbat. uituperat. Condidit. abſcondit. Succo. ex ſucco qui eſt amarus & aſper. Notam. ſignum. Oleaſter. oliua eſt ſylueſtris. Ceſſit. tranſiuit. Rutuli. populi fuerunt: quibus imperauit Turnus. Hæc autem narrantur: ut cōmodius nauium æneæ tranſmutationē in nymphas inſerere poſſit poeta. nam cum Turnus Rutulorum rex ignem immiſiſſet in claſſem troianorū: mater deum eas naues: quæ in Ida mōte ſibi dicato fabricatæ fuerant: comburi nō eſt paſſa. Verum in nymphas eas marinas commutauit. In pinea tecta. periphraſis eſt nauium: quæ ex pineis tabulis conficiuntur. Mulciber. uulcanus. ignis. Inflati buxi. Tibiæ quæ ex buxo conficitur. Domitis leonibus. currus enim cybeles: ut in ſuperioribus ſcripſimus: a leonibus trahit̄. Irrita. uana. Sacrilega dextra. hypallage eſt. ipſe enim ſacrilegus intelligitur. Aſtrei turbāt. aſtrei uenti auroræ & Aſtrei gigantis filii.

Paſtor ī oleaſtrum

æneæ naues ī nymphas.

Stupea retinacula.periphraſis eſt orarum: id ē funium: quibus naues ad terrā religantur. Robore mollito.duricie ligni molli facta. In corpora.in carnes. Carina ſubdita. Lignum ſuppoſitum.nam carīa proprie lignum eſt illud quo fundum nauis in duas diſtingui partes uidetur.

Lina.funes ex lino confecti. Cærulus color.niger. Duriſq; in mōtibus ortæ molle fretum.anchiteton elegans: quo maxime ſenſus exornatur.durum nāq; opponitur molli. Nec eas ſua tangit origo. hoc eſt nihil mouentur cupiditate ſuæ originis uidendæ.Nihil curant redire in mōtes: ubi ſunt ortæ. Naryciæ ratis.Sic quidē legitur: ut ītelligatur nauis Aiacis oilei qui fuit narycius. Mihi uero magis Neritiæ uidetur legendum: ut de ulyſſis naufragio ſentire poetam intelligamus.Neritus enim mons eſt Ithacæ patriæ ulyſſis . unde neritius declinatur. Puppes alcinoi.alcinous ulyſſem: quem naufragum hoſpitio ſuſceperat inſtructa naue in Ithacam uehēdum curauit: ſed nauis ipſa in ſcopulum qui eſt poſt phalacrium corcyre promontorium: ſimili ſpecie tranſfigurata fuiſſe a neptūo ī.xiii.odyſſeæ ab homero narratur. Animata claſſe: trāſmutata claſſe in nymphas animam habentes.

Nauis ī ſcopulū

Quod deorum eſt inſtar. ad ſimilitudinē deorum.nam animi ut dii ſunt immortales.hæc aūt a poeta narrantur: ut aptius ardeæ . urbis in auē metamorphoſin ſubiungat . nam Ardea patria fuit Turni: quā uictores troiani cum īcenderēt: forte auis ex incendio nunq̄ antea uiſa euolauit: quæ a nomine urbis ardea fuit appellata. Soceri.latini regis. Viciſſe.uictoriam : uerbum pro nomine poſitum eſt. Sic perſius.Scire tuum nihil ē. Deponēdi pudore . bella ſubaudiamus. utrūq; enim pudebat depōere bellum. Turnuſq; cadit. ab æneа interfectus. Barbarus enſis.troianus. Abſtulit.ſuſtulit.deleuit. Patuerūt.diſſoluta fuerunt. Congerie e media.e medio rogo. Præpes.auis.nam præpetes aues maiores dicuntur: quæ uolatu ſuo dant augurium.

Plauſis alis.concuſſis. Et ſonus.& uox tenuis & exilis.eſt autem polyſyndeton. Deplangitur.percutitur. Suis pennis.ſuis alis. Iāq; deos omnes.æneas cum ad ultimum ætatis ſuæ tēpus ueniſſet: ꝓcibus ueneris omnium deorū cōſenſu in deum: quem latini īdigetem appellarūt: fuit tranſmutatus. Ipſamq; iunonem.quæ ſemper ei fuerat aduerſata. Coercuit.coegit. Creſcentis Iuli.Iulus æneæ fuit filius: qui patri in regno latino ſucceſſit. Colloq; parentis circūfuſa ſui.hoc eſt collum Iouis patris ſui complexa.

Ardea ī auem

Aeneaſ ī deum

Quāuis paruum.q̄tum uis paruum. In amabile regnum.inferorum regnum.

E quibus alma parens unius uiribus uſa
Stupea perrupit phrygię retinacula puppis:
Fertq; rates pronas: medioq; ſub ęquore mergit.
Robore mollito: lignoq; in corpora uerſo:
In capitum facies puppes mutantur aduncæ.
Indigitos a beunt & crura natantia remi.
Quodq; ſinus fuerat: latus eſt: mediiſq; carina
Subdita nauigiis: ſpinę mutatur in uſum.
Lina comæ molles.antemnæ brachia fiunt.
Cæruluſ ut fuerat color eſt: quaſq; ante timebāt:
Illas uirgineis exercent luſibus undas
Naiades ęquoreæ: duriſq; in montibus ortæ
Molle fretum celebrant.nec eas ſua tangit origo.
Non tamen oblitæ q̄ multa pericula ſępe
Pertulerint pelago: iactatis ſępe carinis
Suppoſuere manus: niſi ſi qua uehebat achiuos:
Cladis adhuc phrygię memores oderē pelaſgos:
Neritiæq; ratis uiderunt fragmina lætis
Vultibus: & lætis uidere rigeſcere puppes
Vultibus alcinoi: ſaxumq; increſcere ligno.
Spes erat: in nymphas animata claſſe marinas
Poſſe metu monſtri rutulum deſiſtere bello.
Perſtat: habetq; deos pars utraq;: quodq; deoꝝ ē
Inſtar: habent animos: nec iam dotalia regna.
Nec ſceptrum ſoceri. nec te lauinia uirgo:
Sed uiciſſe petunt: deponendiq; pudore
Bella gerunt. tandemq; uenus uictricia nati
Arma uidet: turnuſq; cadit. cadit ardea turno
Soſpite dicta potens: quā poſtq̄ barbarus enſis
Abſtulit: & tepida patuerunt tecta fauilla:
Congerie e media tum primum cognita præpes
Subuolat: & cineres plauſis euerberat alis:
Et ſonus: & macies: & pallor: & omnia captam
Quæ deceant urbem: nomen quoq; manſit ī illa
Vrbis: & ipſa ſuis deplangitur ardea pennis.
Iamq; deos omnes ipſamq; æneia uirtus
Iunonem ueteres finire coercuit iras:
Cum bene fundatis opibus creſcentis iuli
Tempeſtiuus erat cælo cytheræius heros:
Ambieratq; uenus ſuperos: colloq; parentis
Circūfuſa ſui. nunq̄ mihi dixerat ullo
Tempore dure pater: nunc ſis mitiſſimus opto.
Aeneęque meo: qui te de ſanguine noſtro
Fecit auum: q̄uis paruum des optime numen.

Immotos tenuit. Significat iunonem quoq; annuiſſe Ioui: ut æneas in deorum numerum admitteretur: qui enim annuūt caput mouēt. Tum pater. Iupiter. Is.æneas. Grates agit . gratias agit.in ſoluta dicimus oratione. Iunctis columbis.currus ueneris a columbis trahi fingitur. Numicius undis . numicus fluuius eſt latii: qui & numicius dicitur: in quem cum cecidiſſet æneas: neq; inuentus eſſet: creditus eſt in deum indigetem fuiſſe cōmutatus. Serpit.lente labitur. Quæcūq; obnoxia morti.quæcūq; morti ſubiecta. Corniger.fluuius . omnes enim fluuii cum cornibus pingebātur. Reſtitit illi.remanſit illi æneæ.anima nāq; immortalis æternitati fuit cōſecrata. Luſtratū.purgatum. Ambroſia.īmortalitas interꝓtatur.herba autem eſſe fingitur: qua dii ueſcūtur. Cū dulci nectare.ut ambroſia pro deorum cibo ponitur: ita nectar pro eorundem ſuauiſſima: accipitur potione. Contigit.tetigit. Turba quirini.Populus romāus. Nuncupat indigetem.dii indigetes: quos græci heroas uocant ex mortali & deo nati putabantur . unde & Aeneam latini deum indigetem appellarunt.unde īdigetare antiqui dicebāt pro eo quod eſt inuocare.Macrobius.Nāq; uirgines ueſtales ita īdigetāt. Apollo medice.apollo pæan. Nuncupat.nuncupauit.appellauit. Inde ſub aſcanii binominis.aſcanius q & iulus fuit appellatus æneæ in regno ſucceſſit.Cui Siluius: ſic dictus: q; in ſiluis ſit natus.cui latinus.cui epitus.cui capis.cui Capetuſ.cui Tiberinus: qui in albula ſummerſus: nomen fluuio dedit.cui remulus . cui acrota: cui auētinus: qui colli nomen dedit: ibi ſepultus.Cui Palatiuſ ſub quo rege pomona hortorum dea Vertūno deo: q ſe ī uarias uertebat figuras: omnibus aliis ſpretis tandem nupſit. Varias autem uertumni metamorphoſis poeta deſcribit. Sub ditione.ſub imperio. Aſcani binominis.. duo nomina habentis.nam & aſcanius & Iulus a prima lanugine: quæ ἰουλος græce dicitur: fuit cognominatus. Alba reſq; latia fuit.albam urbem: q̄ ab ſitu longa fuit denominata ab aſcanio æneæ filio fuiſſe ædificatam: & ab alba ſue illic triginta porcelios enixa nominatā etiam pueri ſciunt. Duæ ſane fuerunt albæ.altera ad fucinum lacum.unde albenſes declinantur.altera romæ uicina. unde albani. Res latina.imperium latinum. Ab illis.poſt illos. Thuſci fluminis.periphraſis eſt albulæ: qui poſtea tiberis a tiberino Rege in illo ſubmerſo fuit appellatus. Maturior annis . maior natu. Imitator fulminis.cum enim uellet uideri fulmina iaculari : a Ioue fulmine uero ꝑcuſſus eſt. Sceptrum.imperium. Poſitus.ſepultus. Tribuitq; uocabula monti . auentinus enī unus ex collibus Rome urbis ab auentīno Rege illic ſepulto fuit cognominatus.q̄q̄ Varro.alias quoq; huius nominis origines tradat. Summæ gentis.præſtantiſſimæ. Pomona.dea fuit pomorum. Latinas inter amadryadas.nymphas.amadryades nanq; dicuntur nymphæ: q̄ una cum arboribus & oriuntur & occidunt. Vnde etiam nomen ſumpſerūt.ἅμα nāq; ſimul.Δρυς Δρυος dicitur quercus. Sollertius.diligentius.

Albani reges

Pomōa

Dūmodo des aliquod. ſatis eſt inamabile regnū
Aſpexiſſe ſemel. ſtygios ſemel iſſe per amnes.
Aſſenſere dei: nec coniunx regia uultus
Immotos tenuit: placatoq; annuit ore.
Tum pater. eſt is ait cæleſti numine dignus:
Quæq; petis: ꝓ quoq; petis: cape nata qđ optas.
Fatus erat. gaudet: grateſq; agit illa parenti:
Perq; leues auras iunctis inuecta columbis
Littus adit laurens: ubi tectus arundine ſerpit
In freta flumineis uicina numicius undis.
Hunc iubet æneæ quęcunq; obnoxia morti
Abluerę: & tacito deferre ſub æquora curſu.
Corniger exequitur ueneris mandata: ſuiſq;
Quicquid in ęnea fuerat mortale repurgat:
Et reſperſit aquis. pars optima reſtitit illi.
Luſtratum genitrix diuino corpus odore
Vnxit: & ambroſia cum dulci nectare mixta
Contigit os: fecitq; deum: quem turba quirini
Nuncupat indigetem: temploq; ariſq; recepit.
Inde ſub aſcanii ditione binominis alba
Reſque latina fuit. ſucceſſit ſiluius illi:
Quo ſatus antiquo tenuit repetita latinus
Nomina cum ſceptro. clarus ſubit ecce latino
Epitus ex illo. poſt hunc capituſque capiſq;.
Sed capis ante fuit. regnum tiberinus ab illis
Cepit: & in thuſci demerſus fluminis undis
Nomina fecit aquæ: de quo remuluſq; feroxque
Acrota ſunt geniti. remulus maturior annis
Fulmineo periit imitator fulminis ictu.
Fratre ſuo ſceptrum moderatior acrota forti
Tradit auentino: qui quo regnarat eodem
Monte iacet poſitus: tribuitq; uocabula monti
Iamq; palatinus ſummę loca gentis habebat.
Rege ſub hoc pomona fuit: qua nulla latinas
Inter amadryadas coluit ſollertius hortos.
Nec fuit arborei ſtudioſior altera fœtus:

Vnde tenet nomen. Pomona enim a pomis nomen eſt conſecuta. poma uero dicuntur omnes fructus qui cunq; ex arboribus nati eſui ſint apti: ſiue molli: ſiue duriore cortice tecti: q̄uis Macrobius atq; Seruius poma a nucibus diſtinguentes ſcribant nuces generaliter uocari: quæ duriore cortice tegantur. poma uero quæ molliore. Sed pomum generale nomen eſſe omnium fructuū quicūq; ex arboribus naſcuntur: cum ex aliorum ſcriptorum: tum ex Ouidii uerbis aperte colligi poteſt. Non ſiluas illa. pomona inquit non amat ſiluas ut uenetur: non amnes ut piſcatum eat. Felicia poma. dulcia: non amara & aſpera. Nec iaculo grauis eſt: nec dextra pomonæ inquit iaculū geſtat: ſed falcem: q̄ luxuriātes ramos recidat. Luxuriem. luxuriātes ramos. Premit. recidit. Brachia. ramos. Cōpeſcit. cohibet. Lignū. ſurculum alterius arboris. Alieno alumno. ſurculo ex alia arbore in aliam tranſlato. Fibras. tenuiores ſuptilioreſq; radices. Vim agreſtū. uiolentiam ruſticorum. Pomaria. loca arboribus frug feris conſita dicuntur: atq; pomorū repoſitoria. Satyri. dii ſunt ſilueſtres magnope ſaltu gaudētes. Panes. dii ſunt paſtoꝝ cornuti. Silenuſq; ſuis. ſilenus bacchi fuit nutricius uoluptati maxime deditus. Satyri autem ſenes: ut ſcribit Pauſanias: ſileni uocantur. Quiq; deuſ. periphraſis eſt priapi. Hos quoq; uertumnus. uertūnus deus eſt bene uertēdarum rerum. hoc eſt. uēdendarum atq; emendatum: a uertēdo dictus: q; ſe in uarias uerteret formas ut ipſe de ſe apud Propertium narrat. Opportuna mea eſt cunctis natura figuris. In quancūq; uoles uerte decorus ero. Inde uertumnalia dicta ſunt: q̄ mēſe octobri in honorem uertumni celebrabātur: ut auctor eſt Varro. Vertūnus autem Romæ in uico thurario ſacellum habuit: ut Pædianus Porphyrioq; ſcribūt. Neq; erat felicior illis. nā eū quoq; pomona aſpernabatur. Duri meſſoris. aſperi ac laborum patientis. meſſor autem ē qui frumenta metit ac ſecat. Deſectum gramen. periphraſis ē fœni: p qđ ſignificat uertūnū fœniſecæ figurā aliqñ ſuſcepiſſe. Variaſ autem uertūni metamorphoſis poeta deſcribit. Sæpe manu ſtimulos. ſæpenumero inquit in bubulchum uertūnus cōmutabaſ: ut Pomona potiri poſſet. Frōdator erat. frondator dicitur frondium putator. Induerat ſcalas. ſumpſerat. ſi autem coniūctio ſubaudiatur. Lecturum. collecturum. Redimitus tempora. circūdata habēs tempora. Tātoq; pitior inquit. quāto cultiores habes hortos ſubintelligamus. Intemerate. iuiolate. Qualia nūq̄. facete hæc a poeta inferuntur: laſciuiora que ait fuiſſe uertumni oſcula: q̄ quæ a uera uetula unq̄ dari potuiſſent. Pandos. curuos. Autumni pondere. hoc eſt pomis. Contra. e regione. Probauit: cōmendauit & apprebauit. At ſi ſtaret ait cælebs. his ſimilitudinibus uult pſuadere pomonæ uertūnus ut nubat: cum ꝑlertim a multis petatur. Cælebs. ſine coniuge. uites. n. ſic ulmos amplectuntur. ut uxores uiros. Cælibes enim dicunſ qui ſine coniuge uiuunt: q̄ſi cæleſtem uitā agētes. Sine palmite. ſine uite. Nā palmites uitium rami dicuntur uuas ferentes.

Vrtumnus in uarias figuras

Vnde tenet nomen. non ſiluas illa nec amnes.
Rus amat: & ramos felicia poma ferentes.
Nec iaculo grauis eſt. ſed adunca dextera falce:
Qua modo luxuriē premit: & ſpatiantia paſſim
Brachia compeſcit. fiſſa modo cortice lignum
Inſerit: & ſuccos alieno prȩſtat alumno.
Nec ſentire ſitim patitur: bibulȩq; recuruas
Radicis fibras labentibus irrigat undis.
Hic amor. hoc ſtudiū. ueneris quoq; nulla cupi(do ē.
Vim tamen agreſtum metuens pomaria claudit
Intus: & acceſſus prohibet refugitq; uiriles.
Quid non & ſatyri ſaltatibus apta iuuentus
Fecere? & pinu prȩcincti cornua panes?
Silenuſq; ſuis ſemper iuuenilior annis?
Quiq; deus fures uel falce uel inguine terret:
Vt potirentur ea? ſed enim ſuperabat amando
Hos quoq; uertūnus. neq; erat felicior illis.
O quotiens habitu duri meſſoris ariſtas
Corbe tulit: uerīq; fuit meſſoris imago.
Tempora ſȩpe gerens fœno religata recenti:
Deſectum poterat gramen uerſare uideri.
Sȩpe manu ſtimulos rigida portabat: ut illum
Iuraſſes feſſos modo diſiunxiſſe iuuencos.
Falce data frondator erat: uitiſq; putator.
Induerat ſcalas: lecturum poma putares.
Miles erat gladio. piſcator arundine ſumpta.
Deniq; per multas aditum ſibi ſæpe figuras
Repperit: ut caperet ſpectatȩ gaudia formæ:
Ille etiam picta redimitus tempora mitra
Innitens baculo poſitis per tempora canis
Aſſimulauit anum: cultoſq; intrauit in hortos:
Pomaq; mirata eſt. tantoq; peritior inquit
Oibus es nymphis: quas continet albula ripis.
Salue uirginei flos intemerate pudoris.
Paucaq; laudatæ dedit oſcula: qualia nunq̄
Vera dediſſet anus: glebaq; incurua reſedit
Suſpiciens pandos autumni pondere ramos.
Vlmus erat contra ſpecioſa nitentibus uuis:
Quam ſocia poſtq̄ pariter cum uite probauit:
At ſi ſtaret ait cælebs ſine palmite truncus:

Nil præter frondes quare peteretur: haberet.
Hæc quoq; quæ iūcta eſt uitis: requieſcit ī ulmo.
Si non iuncta foret: terræ acclinata iaceret.
Tu tamen exēplo non tangeris arboris huius.
Concubituſq; fugis: nec te coniungere curas.
Atq; utinā uelles. helenæ non pluribus eſſet
Sollicitata procis. nec quæ lapitheia mouit
Prælia. nec cōiunx timidi aut audacis ulyſſei.
Nunc quoq; cū fugias auerſeriſq; petentes:
Mille uiri cupiunt: & ſemideiq; deiq;:
Et quæcunq; tenent albanos numina montes.
Sed tu ſi ſapiens. ſi te bene iungere: anumq;
Hanc audire uoles: quæ te plus omnibus illis.
Pluſq̄ credis amo: uulgares reiice tædas.
Vertūnumq; tori ſociū tibi delige: pro quo.
Me quoq; pignus habe. neq;. n. ſibi notior ille eſt
Quā mihi. nec toto paſſim uagus erat in orbe.
Hæc loca magna colit. nec uti ps magna ꝓcorū
Quā mō uidit: amat. tu primus & ultimus illi
Ardor eris. ſoliq; ſuos tibi deuouet annos.
Adde quod eſt iuuenis. quod naturale decoris
Munus habet. formaſq; apte fingetur ī omnes.
Et quod erit iuſſus: iubeas licet omnia: fiet.
Quid? q; amatis idē? qd? quæ tibi poma colūtur
Primus habet: lætaq; tenet tua munera dextra?
Sed neq; iam fœtus deſiderat arbore demptos:
Nec quas hortus alit cū ſuccis mitibus herbas:
Nec quicq̄ niſi te. miſerere ardentis: & ipſum:
Quod pit: ore meo præſentem crede precari.
Vltoreſq; deos: & pectora dura peroſam
Idaliam memorāque time rhamnuſidis iram:
Quoq; magis caueas &. n. mihi multa uetuſtas
Scire dedit referam tota notiſſima cypro.
Facta: quibus flecti facile & miteſcere poſſis.
Viderat a ueteris generoſam ſanguine teucri
Iphis anaxareten humili de ſtirpe creatus
Viderat: & totis perceperat oſſibus ignes:
Luctatuſq; diu poſtq̄ ratione furorem
Vincere non potuit: ſupplex ad limina uenit.
Et modo nutrici miſeꝝ confeſſus amorem:
Ne ſibi dura foret: per ſpes orauit alūnæ:
Et modo de multis alicui blāditus amicis
Sollicita petiit perpēſum uoce fauorem:
Sæpe ferenda dedit blādis ſua uerba tabellis.
Interdum madidas lachrymaꝝ rore coronas

Peteretſ. expeteretſ. Nō tāgeris. non moueris. Helenæ nō pluribꝰ eēt. helenæ pulchritudo notior ē q̄ ut hoc loco ſit cōmemoranda. Sollicitata. uexata. Nec q̄ lapitheia mouit. hippodamiā dicit: cuius pulchritudīe bellū fuit excitatū inter lapithas & cētauros: ut ī. xii. copioſe narratſ. Lapithæ autē populi fuerūt Theſſaliæ a Lapitho Periphantis filio cognoīati. Nec coniunx timidi audacis ulyſſi. Timidi ī pugna. Audacis ī ſtruēdis īſidiis. Penelope uero ulyſſis uxor formoſiſſīa fuiſſe ſcribitſ: & a q̄plurimis ꝓcis amata. Auerſeris. aſpneris. Hanc anū. ſeipſū oñdit cū q̄dam grauitate Vertūnus. Vulgares tædas. Nuptias p ſynecdochē. A pte nāq; totū ītelligimus. Faces nāq; ex teda arborꝰ cōfectæ nouæ nuptæ ꝑferebātſ. Procoꝝ. amatorū qbꝰ nihil ē īcōſtātius. ꝓci aūt a ꝓcādo: hoc ē a petēdo dicti: q mulieres ī mr̄imoniū petunt. uñ & ꝓcaces a nimiū petēdo meretrices dicūtſ. Deuouet. dedicat. deſtinat. Sane deuouere hoc loco ī bonā accipitſ ptē. alibi ī malā. Vergilius. Præcipue infelix peſti deuota futuræ. Decoris. pulchritudīs. Fingetſ. formabitſ tra̅ſfigurabitſ. Prius hēt. primitiæ. n. frugum Vertūno dicabātſ. ut ipſe apđ ꝓpertiū cōmemorās cās cur uertūnus dicatſ ait. Seu qa uertētis fructū pcepimꝰ āni. Vertūni rurſus credidit eē ſacrū. prima mihi uariat liuētibꝰ uua racemis. & coma lactenti ſpicea fruge tumet hic dulces ceraſos. hic autūnalia prūa cernis & æſtiuo mora rubeꝛ die. īſitor hic ſoluit pomoſa uota corōa. Cū pirus īuito ſtipite mala tulit. Cū ſuccis mitibus. dulcibus ſuauibus. Miſerere ardētis. Ardēter te amātis. Idaliam. uenerē ab idalio cypri nemore dictam. Rhamnuſidis irā. Rhānuſis q̄ & Rhānuſia dr̄. pro nemeſi ponitſ: q̄ dea ulciſcitſ ſupbos: a Rhānūte Atticæ populo: ubi maxīe colebatur: denoīata: cuius qdē ī capitolio ſacellum eſt: quāuis noīe careat Romano: ut ply. ſcri. Vetuſtas. ſenectus. Senes nāq; iccirco prudētiores uidētur: qa multaꝝ reꝝ ꝑitiā habēt. Multa ſcire dedit. multaꝝ reꝝ peritiā mihi tribuit. eſt enī uerbū ꝓ noīe poſitū. qle ē illud perſii. Scire tuū nihil ē. Viderat a ueteris. iphis cyprius anaxeretes puellæ amorꝰ captus cū nullis ꝑcibꝰ ea poſſet potiri: uitā finire decreuit. Ad ianuā igitſ amatæ cū ſe ſuſpēdiſſet: maxīo merore matrē affecit: cū uero funus efferretſ Anaxarete ad feneſtrā accedēs: ut īde exeqas ſpreti iuuenis ſpectaret: ī ſaxū fuit cōmutata. Veteris teucri. De teucro telamōis filio ītelligamus: q poſt mortē aiacis a pr̄e domo pulſus ſalamia ī cypro cōdidit. Miſeꝝ amorē. eā. n. a q̄ nō amabatur amabat. Sollicita uoce. plꝰ q̄ diligēti or̄one. Perpēſū fauorē. īpēſū & magnū. ac diligenter aīaduerſū. Ea āt oīa deſcribit Ouidius qbꝰ amatores utuntur: ut puellis amatis potiri

Anaxarete ī ſaxum

Poſtibus intendit:poſuitq; in limine duro
Molle latus:triſtiſque feræ cõuicia fecit:
Sæuior illa freto ſurgente.cadentibus auſtris:
Durior & ferro:quod noricus excoquit ignis:
Et ſaxo:quod adhuc uiuum radice tenetur:
Spernit:& irridet:factiſq; imitibus addit
Verba ſupba ferox:& ſpe quoq; fraudat amãtẽ.
Nõ tulit impatiens longi tormenta doloris
Iphis:& ante fores hæc uerba nouiſſima dixit.
Vincis anaxarete:neque erũt tibi tædia tandem
Vlla ferenda mei.lætos molire triumphos:
Et pæana uoca:nitidaque incingere lauro.
Vincis enim:moriorq; libens.age ferrea gaude.
Certe aliquid laudare mei cogeris:eritque
Q uo tibi ſim gratus:meritũq; fatebere noſtrũ.
Nõ tamen ante tui curam exceſſiſſe memento:
Q uã uitã:geminaq; ſimul mihi luce carẽdũ eſt.
Nec tibi fama mei uẽtura eſt nuncia leti.
Ipſe ego:ne dubites adero præſenſq; uidebor:
Corpore ut exanimi crudeli lumina paſcas.
Si tamen o ſuperi mortalia facta uideris:
Eſte mei memores.nihil ultra lingua precari
Suſtinet:& longo facite ut narremur in æuo:
Et quæ dempſiſtis uitæ:date tempora famæ.
Dixit:& ad poſtes ornatos ſæpe coronis
Humentes oculos & pallida brachia tollens
Cũ foribus laquei religaret uincula ſũmis:
Hæc tibi ſerta placent crudelis & impia dixit:
Inſeruitq; caput.ſed tũ quoq; uerſus ad illam:
Atq; onus infelix eliſa fauce pependit.
Icta pedum motu trepidãtum & multa timentũ
Viſa dediſſe ſonum eſt:adapertaq; ianua factum
Prodidit.exclamant famuli:fruſtraq; leuatum:
Nã pater occiderat referũt ad limina matris.
Accipit illa ſinu:cõplexaq; frigida nati
Membra ſui.poſtq̃ miſerarũ uerba parentu
Edidit:& matrũ miſerarũ facta peregit:
Funera ducebat mediã lachrymoſa per urbem:
Luridaq; arſuro portabat membra feretro.
Forte uiæ uicina domus:qua flebilis ibat
Põpa fuit:duræque ſonus plãgoris ad aures.
Venit anaxaretes:quã iam deus ultor agebat:
Mota tamen.uideamus ait miſerabile funus.
Et patulis iniit tectum ſublime feneſtris.
Vixque bene ĩpoſitũ lecto proſpexerat iphim.

poſſint. Intendit.alligauit. Poſuitq; ĩ limne duro molle latus.Antithetõ eſt. Durum nãq; oppõitur molli.Iphim autem ſæpenumero in limine ianuæ Anaxarates iacuiſſe ait.

Conuicia fecit Male dixit. Seræ. q̃ ianuã clauſam tenebat. Sæuior illa freto ſurgente. Quod in tempeſtatẽ excitatur. Cadẽtibus auſtris.Flare deſinentibus. Tunc.n. ſæuiſſimi ſunt. Noricus ignis. Norici. populi ſunt alpini ferro abundantes. Quod adhuc uiuũ radice tenetur.hoc eſt quod nondũ e terra ẽ effoſſum. Saxa enim nondum a ſua radice auulſa & uiua dicũtur & duriora ſunt. Spnit & irridet Anaxarete iphis humilitatem contemnens illius querelas irridet. Factis ĩmitibus. Aſperis.crudelibus.Illum nanq; a ianua fortaſſe depulit. Et ſpe quoq; fraudat amantem.ac etiam ſpe potiundi re amata priuat amantem:quod crudele admodum uidetur.

Fraudat.priuat. Et pæana uoca.hoc eſt uocibus læticiæ utere q̃libus uoti cõpotes gaudia ſua exprimere ſolẽt:ut alibi Ouidius Dicite io pæan io pæan dicite pæan. Pæan uero hymnus quoq; eſt in apollinem:qui a triumphantibus canebatur. Incingere. Coronare inquit uiridi lauro id quod triũphantes ſolent. Ferrea.dura atq; crudelis. Certe aliquid laudare mei cogeris.hoc eſt.Id ſaltẽ cogeris laudare: quod mihi ipſe mortem conſciui:ut tibi rem gratam facerem. Curam tui.Amorem quo te proſequor. Exceſſiſſe a me ſubauditur. Gemina luce. & uita mea & te q̃ mihi altera lux es. Crudelia lumina. crudeles oculos. Humentes. lachrymantes.

Hæc tibi ſerta placent.huiuſmodi ĩquit coronæ tibi ſunt gratæ:Vt laqueo collum inſeram.hæc aũt cum maxima Anaxaretes inuidia dicuntur. Inſeruitq; caput. Laqueo ſub intelligatur. Eliſa fauce.Cõpreſſa ceruice.

Icta. percuſſa. Famuli. Anaxaretes. Fruſtraq; leuatũ.Alleuatum.Iam enim mortuus erat. Nã pater. iphidis ſubaudiat. Funera ducebat.ducẽdas ac celebrãdas exequias curabat. Lurida.Nigra: qualia ſunt mortuorũ mẽbra. Portabat. portanda curabat. Arſuro feretro.capulo cõburendo. Feretrũ enĩ una cum cadauere comburebatur. Quam iam deus ultor agebat. Quam iam nemeſis ſuperbiæ ultrix perſequebatur. Tectum.cubiculũ. Iniit. intrauit. Vixq; bene impoſitũ lecto.ordo eſt. Vix bene Anaxarete proſpexerat Iphim lecto & feretro impoſitum: cum illius oculi diriguere. Diriguere oculi. cum ſubaudiendum:ut ĩtelligatur cum oculi rigidi ſunt facti.Hæſit. affixa eſt. Saxum. ſaxi diritcies q̃ paulo ãte in pectore illius erat.

Salanis. q̃ ſalamĩ dicitur inſula eſt cum urbe eiuſdem nominis:& urbs in cypro a teucro Telamonis filio ædificata. Veneris ꝓſpicientis.uenus proſpiciens dicta ur: quod uirginum ſuperbiam amatores contemnen

Diriguere oculi:calidusque in corpore ſanguis.
Inducto pallore fugit:conataque retro
Ferre pedes hæſit.conata auertere uultus:
Hoc quoq; nõ potuit:paulatimq; occupat artus:
Q uod fuit in duro iãpridem pectore ſaxum.
Ne ue ea ficta putes:dominæ ſub imagine ſignũ
Seruat adhuc ſalamis.ueneris quoq; noĩe tẽplũ
Proſpicientis habet:quorũ memoro mea lentos
Pone precor faſtus:& amanti iũgere nymphe.
Sic tibi nec uernum naſcentia frigus adurat
poma.nec excutiant rapidi florentia uenti.
Hec ubi nequicq̃ formas deus aptus in omnes
Edidit:in iuuenem rediit:& anilia demit
Inſtrumenta ſibi:taliſque apparuit illi.
Q ualis ubi oppoſitas nitidiſſima ſolis imago
Euicit nubes:nullaque obſtante reluxit.
Vimque parat.ſed ui nõ eſt opus.inque figura
Capta dei nympha eſt:& mutua uulnera ſenſit.
proximus auſonias iniuſti miles amuli
Rexit opes:numitorque ſenex amiſſa nepotũ
Munere regna capit:feſtiſque palilibus urbis
Mœnia cõduntur.tatius patreſque ſabini
Bella gerunt:arciſque uia tarpeia recluſa
Dignam animã pœna cõgeſtis exuit armis.
Inde ſati curibus tacitorũ more luporum
Ore premunt uoces:& corpora uicta ſopore
Inuadunt:portaſque petunt:quas obice firmo
Clauſerat iliades.unam tamen ipſa recluſit:
Ne ſtrepitũ uerſo ſaturnia cardine fecit:
Sola uenus portæ cecidiſſe repagula ſenſit.
Et clauſura fuit.niſi q̃ reſcindere nunq̃
Diis licet acta deũ.iano loca iuncta tenebant
Naiades auſoniæ gelido rorantia fonte.
Has rogat auxilium.nec nymphæ iuſta petentẽ
Suſtinuere deam:uenaſq; & flumina fontis
Elicuere ſui.nõdum tamen inuia iani
Ora patẽtis erant:nec iter præcluſerat unda:
Lirida ſupponunt fœcundo ſulfura fonti:
Incendũtque cauas fumante bitumine uenas:
Viribus his aliiſq; uapor penetrauit ad ima
Fontis:& alpino modo quæ certare rigori
Audebatis aquæ:non ceditis ignibus ipſis:
Flãmifera gemini fumant aſpergine poſtes:

tiũ. Venus ꝓſpiciẽs:proſpicceret atq; ꝓuideret. Omea nymphæ. blanda eſt ac familiaris appellatio. Nymphe ãt cum ſit uocandi caſus:ſine diphthongo ſcribatur. Lentos faſtus Diuturnam ſuperbiam. Sic tibi. optantis eſt aduerbiũ hoc loco illud ſic. In iuuenẽ. in iuuenilẽ figuram. Qualis ubi oppoſitas. Quã pulcher eſſet uertũnus anili habitu depoſito apta ſimilitudĩe oñdit poeta. Inq; figura capta dei nympha eſt.Sic qdem legitur ſed namq; loco illius inq; ut reponaẽ ſenſus expoſcit.Exponit enim poeta curui opus nõ fuerit.Nã pomona forma uertũni capta facile ei morẽ geſſit.Hanc uero emendationẽ noſtram inepti quidam ſcalfornie reprehendunt ut uerſum perturbantem.Sic.n. aũt ſyllaba breuis natura produceretur. Quaſi uero hoc & ipſi non uiderimus:ac non illud ſecuti ſumus: quod nõ ſolũ a ſarãmaticis:ſed a Fabio quoq; Quintiliano præcipitur f.lſa uu ſepenumero in metro excludi.Qui quidem modo nulla uis carmĩe affertur. Sed de hoc quoq; alibi plura. Et mutua uulnera ſenſit. Nam & ipſa uertũni amore cœpit ardere.

Proximus a uſonias. Amulius & Numitor fr̃es fuerũt:q cum ea cõditione a p̃re regnũ Albanorum accepiſſent:ut alternis annis regnarẽt: Amulius ſemel occupatũ ĩperiũ fr̃i reddere nũq̃ aĩum ĩducere potuit. Sed Romulus & Remus ex filia numitoris a marte cõpræſſa nati:& amulium ĩterfecerũt:& regnũ auo r̃ſtituerũt. Ipſi uero urbẽ romã ædificarũt:ubi cũ Romulus oĩa cõpoſuiſſet.iãq; ſenior eſſet effectus martis p̃cibus in deorũ numerũ fuit trãſlatus. Iniuſti amuli. fratrẽ .n.contra ius & fas regno fraudauit. Feſtis. palilibus.palilia feſta erãt:q̃ ĩ honorem palis paſtorũ deæ celebrabãẽ: qbus Roma a Romulo & Remo cõdita fuiſſe dr̃:q dies a priſcis romanis maxime celebrabatur. Tatius p̃reſq; ſabini bella gerũt.ꝓpter raptũ ſabinarũ.Nota ẽ ãt hiſtoria. Arciſq; uia tarpeia recluſa.ordo ẽ & ſenſus.Et tarpeia uirgo exuit atq; depoſuit aĩam pœna dignam armis & ſcutis in eã cõgeſtis poſt recluſã & aptã arcis uiã.Notior ẽ aũt hæc hiſtoria q̃ ut hoc loco ſit pluribus repetenda. Tarpeius aũt mõs ẽ q poſtea capitolinus fuit dictus. In bello aũt ſabino Tarpeia Tarpeii:q arci p̃ſidebat:filia ſabinorũ ornamẽtis:q̃ ĩ ſiniſtris geſtabãt:capta hoſtibus ꝓdidit arcẽ:qcũ pacti eẽnt ſe daturos id qđ ĩ ſiniſtris geſtabãt:in eã ſcuta cõiecerũt:quo & fidẽ datã ſeruarent. & ꝓditricẽ ulciſcerentur. Sati curibus. Sabini. Nam cures ſabinorũ urbs ẽ. Ore p̃mũt uoces. Silẽt. Et corpa uicta ſopore. Romanos ſõno oppreſſos. Iliades.Romulus iliæ filius. Iano loca iuncta tenebant. Templo iani.Deſcribit aũt poeta mutationẽ aq̃rũ frigidarũ ĩ calidas.Nã in ipſo p̃lie cũ fugerent romani caturire cæpunt: p̃cibus Romuli aq̃ calidæ ſcaturire cœperunt:quibus ſabini ꝓhibiti ſũt ulterius Romanos pſequi.Poeta uero p̃cibus ueneris id factũ fuiſſe ait. Iani patẽtis.Apti Nã iani tẽplũ aptũ ſignificabat urbẽ bello ĩplicitã eẽ.clauſũ uero pace gaudere. Lurida ſul

Aquæ frigidæ in calidas.

q̄d liridū colorē & pallidū efficiūt. Fumāte bitumie. Ardēte. Bitumē uero gn̄s ē picis.facillime ignes con/trahētis. Certarē alpino rigori. Cōtēdere cum alpium frigore q̄d ē uehemētiſſimū.eſt aūt cōſtructio græca. Certo nāqꝫ tecum non tibi latine dicimus. Rigidis ſabinis. Seueris. Præſtructa.obſtructa.opturata. Martius miles. Romanus. A marte nāqꝫ per Romulum originem ducunt Romani. Strata ē.coopta fuit. Generiqꝫ cruorem. Romani.n.ſabinorum filias uxores acceperunt. Pace tn̄ ſiſti bellum. Interuentu Sabinorum bellum illud fuiſſe ſublatum notius eſt:ut ſit exponendum. Tatiumqꝫ accedere regno. Nam inter reliquas pacis conditiones hoc etiam placuit:ut Tatius una cum Romulo æqua ptāte paribuſqꝫ honoribus regnaret. Occiderat tatius. de morte tatii:qui annis quinqꝫ cū Romulo impauit:&. T. Liuius & Dionyſius Halycarnaſeus copioſe ſcribunt. Lauinii fuit interfectus a proximis legatorum: qui ad res repetendas miſſi non ſolum ſua a Tatio non impetrarunt.ſed a ſabinis quibuſdam inuito Romulo contra ius & fas perempti fuerūt.

Romulus in deum

Aequata. æqualia facta. Tēpus adeſt ſoluere. figura ē græca. nā ſoluēdi in ſoulta ofone diceretur. Fundamine magno. firmo fundamento. Res romana. imperium romanū. Et præſide pendet ab uno. Et unius præſidis & regis nutu regitur atqꝫ gubernatur. Dignoqꝫ nepoti. Romulo. Imponere cælo. in numerum deoꝝ referre. Nam memoro. in memoria habeo. Alias memorare ſignificat narrare. Eſt aūt parentheſis Ordo nāqꝫ eſt. Tu mihi quondam & olim dixiſti concilio deoꝝ præſente. unus erit Romulus: quem tu o mars tolles & extolles in ſidera celi. Et nubibus aera cæcis. Hoc ex hiſtoria ſumptū eſt. Nam Romulus ut narrat̄. T. liuius cum ad exercitum recēſendi concionem ī campo ad capræ plaudem haberet ſubito coorta tēpeſtas cum magno fragore tonitribuſqꝫ tā déſo regē operūit nimbo ut cōſpectum eius concioni abſtulerit. nec deīde in terris romulus fuit uiſus. creditus eſt autem a patribus ꝑpter morum aſperitatē fuiſſe diſcreptus. ſed plebi pſuaſerūt ipm in ſidera fuiſſe tráſlatū. Promiſſæ rapinæ. rapiēdi romuli e terris ī cælum. Senſit. cognouit. Verberis flagelli quo equi uerberantur. Nemoroſi palati. nemoribus obſiti. palatiū āt unus eſt ex collibꝫ romanis: imperatorum ſede clariſſimus q̄d nunc uulgus palatium maius uocat. Non regia iura. regi nō cōuenietia. de litibꝫ.n. priuatoꝝ iudicabat. Suo q̄riti. Suis rōanis. Intabeſcere. liq̄ſcere atqꝫ cōſumi. Et puluinaribus altis. Sedibus atqꝫ altaribus excelſis. puluīaria nāqꝫ lecti dr̄ q̄ ī deoꝝ tēplis ſternebātur. Trabeati. trabea īduti. Nā romulus dū uiueret: trabea ueſte utebat̄. Trabeaꝝ āt genera ſūt tria: ut ſcri. Suetonius ī libro de genere ueſtiū: unū q̄d diis ſacrat̄; q̄d totū ē purpureū. alteꝝ ē regū q̄d q̄dē ē purpureū: ſed albo īfectum. Tertiū ē augurale de purpura & cocco mixtū. Limite curuo. Arcum dicit ꝑ quē iris decurrer̄ dr̄. Herſiliæ āt romuli uxoris metamorphoſin exponit poeta. nā & ipa ī deā noīe orā fuit cōuerſa. Nūc eē q̄rini. q ī deoꝝ numeꝝ tráſlatus ē. Siſte tuos fletus. hoc ē. Tuis fletibus finē īpone. Pete lucū. Vade ad lucū.

Herſilia ī deam

Portaqꝫ nequicq̄ rigidis promiſſa ſabinis
Fonte fuit præſtructa nouo: dū martius arma
Indueret miles. quæ poſtq̄ romulus ultro.
Obtulit: & ſtrata eſt tellus romana ſabinis
Corporibus: ſtrata eſtqꝫ ſuis: generiqꝫ cruorem
Sanguine cōſoceri permiſcuit impius enſis:
Pace tamen ſiſti bellum: nec in ultima ferro
Decertare placet: tatiumqꝫ accedere regno.
Occiderat tatius: populiſque æquata duobus
Romule iura dabas: poſita cum caſſide mauors
Talibus affatur diuūqꝫ hominūque parentem.
Tempus adeſt genitor: quoniā fūdamīe magno
Res romana ualet. & præſide pendet ab uno.
Præmia iam promiſſa mihi dignoqꝫ nepoti
Soluere. & ablatū terris imponere cælo.
Tu mihi concilio quondam præſente deorum
Nā memoro: memoriqꝫ aīo pia uerba notaui
Vnus erit: quē tu tolles in ſidera cæli
Dixiſti. rata ſit uerborum ſumma tuorum.
Annuit omnipotens: & nubibus aera cæcis
Occuluit: tonitruqꝫ & fulgure terruit orbem.
Quæ ſibi promiſſæ ſenſit data ſigna rapinæ:
Innixuſque haſtæ preſſos temone cruento
Impauidus concendit equos gradiuus: & ictu
Verberis increpuit: pronuſqꝫ per aera lapſus
Conſtitit in ſūmo nemoroſi colle palati:
Reddentemqꝫ ſuo non regia iura quiriti
Abſtulit iliaden. corpus mortale per auras
Dilapſum tenues: ut lata plumbea funda
Miſſa ſolet medio glans intabeſcere cælo.
Pulchra ſubit facies: & puluinaribus altis
Dignior eſt. q̄ ſit trabeati forma quirini.
Flebat ut amiſſum cōiunx: cum regia iuno
Irim ad herſiliam deſcendere limite curuo
Imperat: & uacuæ ſua ſic mandata referre:
O & de latio. o & de gente ſabina
Præcipuum matrona decus: digniſſima tanti
Ante fuiſſe uiri coniunx. nunc eſſe quirini:
Siſte tuos fletus: & ſi tibi cura uidendi
Coniugis eſt: duce me lucum pete: colle quirino

Colle quirino. q a q̄rino quirinalis fuit cognomiatus. Romani regis. Romuli q poſt mortē q̄rinus fuit appellatus. Per arcus pictos. ꝑ arcus uariis coloribus diſtictos. Et liquet. Cōſtat. Offer. oſtēde Ora. faciē figurā. Cælū accepiſſe uidebor. Felix mihi eē uidebor. Cū uirgine thamantea. Cū iride thamantis filia. Romuleos colles. Quirinalem collem. Ceſſit. Receſſit. In auras. in aerem. Notis. Amicis Romanæ conditor urbis. Rpmulus. Et priſcū pariter: Nā corpus ex mortali effectum eſt īmortale. & ꝑ Herſilia ora fuit cognomiata. Quæ nunc dea iuncta quirino eſt. Nam ora in templo Romuli colebatur.

Qui uiret: & templū romani regis obumbrat.
Paret: & in terram pictos delapſa per arcus
Herſiliam iuſſis cōpellat uocibus iris.
Illa uerecundo uix tollens lumina uultu.
O dea nāqꝫ mihi nec quæ ſis dicere promptū eſt:
Et liquet eſſe deam duc o duc inquit & offer
Coniugis ora mihi: quē ſi modo poſſe uidere
Fata ſemel dederint: cælum accepiſſe uidebor:
Nec mora. romuleos cum uirgine thaumantea
Ingreditur colles. ibi ſidus ab æthere lapſum
Decidit in terras: a cuius lumine flagrans
Hærſiliæ crinis cum ſidere ceſſit in auras.
Hanc manibus notis romanæ conditor urbis
Excipit: & priſcum pariter cū corpore nomen
Mutat: orāqꝫ uocat. quæ nūc dea iūcta q̄rino eſt.

P. Ouidii naſonis metamorphoſeos liber. xv.

q

Væritur interea quis
tantæ pōdera molis
Suſtineat tantoqꝫ quæ
at ſuccedere regi.
Deſtinat imperio clarū
prænuncia ueri
Fama numā nō ille ſa/
tis cognoſſe ſabinæ
Gentis hēt ritus. ani/
mo maiore capaci
Concipit: & quæ ſit rerum natura requirit.
Huius amor curæ patria curibuſqꝫ relictis
Fecit: ut herculei penetraret ad hoſpitis urbem.
Grata quis italicis auctor poſuiſſet in oris
Mœnia quærenti: ſic e ſenioribus unus
Rettulit indigenis ueteris non inſcius æui.
Diues ab oceano bobns iꝑue natus hiberis
Littora felici tenuiſſe lacinia curſu
Fertur. & armento teneras errante per herbas
Ipſe domū magni nec inhoſpita tecta erotonis
Intraſſe: & requie longum releuaſſe laborē.
Atqꝫ ita diſcedens auo dixiſſe nepotum.
Hic locus urbis erit: promiſſaqꝫ uera fuerunt

Raphaelis Regii in quintumdecimū metamorphoſeos Ouidii librum enarrationes.

q

Væritʳ interea. Quo cōmodius & librū libro & metamorphoſin metamorphoſi cōiūgat poeta. eorum ſequitur opinionem: qui ſentiunt Numam Pōpilium in magnam græciā iuiſſe: ut pythagoricis dogmatibus īſtrueret̄ Quam quidem opinionem Liuius compluribus refellit argumentis ſed hoc potiſſimū: quod Pythagoras tpe numæ non fuit. Tantæ molis. Tanti īperii per tranſlationem Tāto regi. quantus fuit Romulus. Clarum numā. Nobilem. ſua iuſticia atqꝫ ītegritate notum. Numa.n. Pōpilius curibus in ſabinis ortus uir inclyta iuſticia & religione: cōſultiſſimuſqꝫ ut in illa quiſq̄ ætate eſſe poterat omnis diuini atqꝫ humani iuris: uiſus eſt ſenatui populoqꝫ romanoqꝫ dignus: qui romulo in regno ſuccederet. Ritus. mores. Requirit inquirit. ſcrutatur. Huius amor curæ. Cupiditas perdiſcendæ rerū naturæ. Curibuſqꝫ ſabinis. Cures ut Numa Pompilius ad Pythagoram Strabo narrat opulentiſſima fuit ſabinorum urbs: ex qua euocati ſunt. T. Tatius & numa pōpilius reges. Vnde Romani Quirites fuere cognominati. ſic.n. ab iis appellantur: qui conciones ad populum habēt. Penetraret. Cum difficultate iret. per uarios namqꝫ populos illum tranſire oportuit. Herculei hoſpitis. Crotonis. Nam croton redeuntem ex Hiſpania Herculem cum Gerionis armentis hoſpitio ſuſcepit. a quo etiā didicit futurum tempus: quo illic ciuitas inſignis nomie illius cōderetur: q̄d & uerū fuit Nam Micylus quidā alemonis filius in ſōnis ab hercule eſt admōitus. ut p̄ria relicta. Argolicus namqꝫ erat. ſe cōferret ad æſeris fluuii hoſtia: abiqꝫ urbem ædificaret. Is cum farcinulas colligere cœpiſſet reus eſt factus q̄d contra leges cōmigrare uellet Mors.n. illi ꝑpoſita erat: qui patriam deſerere temptaſſet cum uero ferenda ſn̄ia foret: & aut ſuffragiis nigris cōdēnādus: aut albis abſoluendus: ſibi timēs Herculē: cui paruerat: rogauit: ut ſibi auxilio eēt. Statiqꝫ calculi oēs ex nigris facti ſunt albi. q̄re abſolutus micylus ī loco ſibi ab hercule mōſtrato urbē ædificauit: quā de noīe crotōis ibi ſepulti Crotonē appellauit Non inſcius Aeui ueteris. priſcaꝝ hiſtoriarum peritus. Ioue natus. Hercules. Bobus hiberis hiſpanis. Geryone īterfecto abactis. hiberia nāqꝫ ē hiſpania ab hibero fluuio cognoiata. Littora lacinia. laciniū ꝑmontoriū

Nam fuit argolico generatus alemone quidam
Micylus illius dĩs acceptiſſimus æui.
Hūc ſuper incūbens preſſum grauitate ſoporis
Caluiger alloquitur. lapidoſas æſaris undas
Ipete diuerſi. patrias age deſere ſedes.
Et niſi paruerit: multa ac metuenda minatur:
Poſtea diſcedunt pariter ſomnuſqꝫ deuſque.
Surgit alemonides: tacitaqꝫ recentia mente
Viſa refert: pugnatqꝫ diu ſententia ſecum.
Numen abire iubet. ꝓhibent diſcedere leges:
Pœnaqꝫ mors poſita eſt patriam mutare uoléti.
Candidus oceano nitidum caput abdiderat ſol:
Et caput extulerat denſiſſima ſidereum nox.
Viſus adeſſe idem deus eſt: eademqꝫ monere:
Et niſi paruerit: plura & grauiora minari.
pertimuit: patriumqꝫ ſimul transferre parabat
In ſedes penetrale nouas. fit murmur in urbe:
Spretaꝝqꝫ agitur legum reus: utqꝫ peracta eſt
Cauſa prior: crimenqꝫ pateſine teſte ꝓbatum:
Squallidus ad ſupos tēdens reus ora mānuſque:
O cuius cælum bis ſex fecere labores:
Fer precor inq̄t opem. nā tu mihi crimīs auctor
Mos erat antiquis niueis atriſqꝫ lapillis
His damnare reos. illis abſoluere culpa.
Tunc quoqꝫ ſic lata eſt ſententia triſtis: & omīs
Calculus imitem dimittitur ater in urnam.
Quæ ſimul effudit numerandos uerſa lapillos:
Omnibus e nigro color eſt mutatus in album:
Candidaqꝫ herculeo ſententia numine facta.
Soluit alemoniden. grates agit ille parenti
Amphitryoniadæ: uentiſqꝫ fauentibus æquor
Nauigat ionium: lacædemoniumqꝫ tarentum
præterit: & ſybarim ſalentinumqꝫ neæhetum
Turinoſque ſinus temeſenque & iapygis arua:
Vixqꝫ pererratis quæ ſpectant littora: terris
Inuenit æſarei fatalia fluminis ora.
Nec ꝓcul hinc tumulū: ſub quo ſacrata crotonis
Oſſa tegebat humus: iuſſaqꝫ ibi mœnia terra
Condidit: & nomen tumulati traxit in urbem.
Talia conſtabat certa primordia fama
Eſſe loci: poſitæque italis in finibus urbis.
Vir fuit hic ortu ſamius: ſed fugerat una
Et ſamon & dominos: odioqꝫ tyrānidis exul
Sponte erat: iſqꝫ licet cæli regione remotus
Mente deos adiit. & quæ natura negabat

Lapilli nigri in candidos.

eſt Italiæ inter Adriaticum mare & ionium a lacinio latrone quem hercules iterfecit dictum in eo templum fuit iunonis lacinæ. unde Vergilius. Atollit ſe diua lacinia contra.

Longum laborem. longi itineris defatigationem. Acceptiſſimus. gratiſſimus. Húc ſuper incumbens Anaſtrophe eſt. Illa náqꝫ præpoſitio ſuper quæ præpōi deberet. poſt ponitur. Preſſum grauitate ſoporis hoc eſt Graui ſōno oppreſſum. Clauiger. hercules Aeſeris diuerſi. remoti. longe poſiti. Eſt enī fluuius calabriæ iuxta crotonem labés. Ipete. Ad petendum & querendum uade. Recentia uiſa. Noua iſomnia. Pugnat. diſſidet.

Denſiſſima. obſcuriſſima. Caput ſidereū. ſideribus ornatum. Viſos adeſſe. Hæc ꝑticula cum eſt ſubaudienda. Idem deus. Hercules. Patrium penetrale. paternum domicilium. Agitur reus. accuſatur. Peragere át rerum dánare eſt. Spretarum legum. Contemptarum. Sine teſte. ipſe náqꝫ confeſſus eſt ſe cōmigrare decreuiſſe. Fecere cælum. aperuere acquiſiuere. Ná tu mihi criminis auctor. ná tu mihi perſuaſiſti ut cōmigrarem

Lata eſt ſnía triſtis. Ab effectu. Cōdénatus náqꝫ fuerat micylus. Propriæ át ſnía a iudicibus ferri dr: quáuis in exemplaribus fere data corrupte legatur. Candida ſnía ad cádidos calculos alludit. Lacedæmonium tarétum. a lacedæmoniis conditum. Nam tarentum urbs eſt calabriæ quæ & taras a græcis appellatur: a Tara neptuni filio ædificata: a ꝑtheniis uero lacedæmoniorum duce Phalanto āplificata: ut & iuſtinus & plutarchus copioſe ſcribunt. Et ſybarī. ſybaris urbs eſt & fluuius calabriæ. urbs át poſtea thurion fuit cognoīata: q̄ a crotoniatis fuit capta. Saléntinumqꝫ nerethum Nerethū quidem legit ſed corrupte: ut ex ſtrabone collegimus: qui ait Neæthū ſalentinoꝝ eſſe fluuium: a nauiū Aeneæ cōflagratiōe dictum. Quare hic quoqꝫ Neæthū legamus. Salentini autem populi ſunt a ſalentia urbe dicti. Thurinoſqꝫ ſinus. thurii urbs eſt calabriæ quæ & thuria & thurion dcā eſt a thuria fonte. Hæc prius ſybaris. nouiſſime copiæ fuerūt appellatæ: unde thurinus declinatur. Temeſemqꝫ. Temeſe urbs é calabriæ. Et iapygis arua. iapygia urbs eſt calabriæ a iapyge heroe dcā. Fatalia ora. hoſtia fatis & iuſſu herculis quæſita.

Tumulum ſepulchrū. Iuſſa terra. Ab hercule Et nomen tumulati traxit in urbem ná croton a crotone heroe fuit dcā. unde crotoniatæ declinātur. Eſt & alia urbs eodem nomine Thuſcie olim metropolis. Primordia principia. Poſitæ urbis. crotonis. Vir fuit hic ortu ſamius. ꝑiphraſis eſt pythagoræ. ná pytagoras ſamius fuit. q odio tyrānoꝝ patriam reliqués crotoné uēit: ubi philoſophiá ꝓfiteri cœpit unī ét philoſophi italici fuerūt cognoīati. Pythagoras át ꝑmus oīum μετεμψυχωσιν hoc é aīaꝝ de corpibus i corpnra

Pythagoras Samius.

trāſitū iuexit: eoqꝫ uetuit ne carnibus hoīes ueſcerētur: quo faciliori uictui aſſueſcerét: ſpꝗ cibos parabiles haberent. Hinc. n. & ſanitatem corpi & ingenio acumen acquiri aiebat. Multas át metamorphoſis ex pythagoricis dogmatis poeta deſcribit. Hic. ꝓ illic crotoni: quo ſe contulit Numa pōpilius: ut pythagoram audiret. Ortu. origine. Et dños. Terános. Mente. mentis cōtemplatione. Deos adiit. cæleſtia ac diuina ſcrutatus eſt. Oculis pectoris. Ingenio. Hauſit. ꝑcepit ītellexit. Vigili cura. Diligenti ſtudio. Dabat. ꝓponebat. Cœtūqꝫ ſilentū. alludit ad moré pythagoræoꝝ: qbus ad certū uſqꝫ tp̄s. ut gellius ſcribit: ꝓ eſtimato captu ſolertiæ ſilentiū iniūgebat. Dictaqꝫ mirantū. uerba pythagoræ ob ſūmam grauitatem admirantum. Tanta náqꝫ fuiſſe auctoritate pythagoras traditur: ut diſcipuli ét ſi nullá dictoꝝ rōnem aſſignaſſet: maximá adhiberét fidé: rogatiqꝫ alicuius dcī rōnem: rñderent αυτοσεφη. hoc ipe dixit: pythagoram īnuentes: exiſtimarétqꝫ ſe dei uocé audire. pythagoras qdem fuit appellatus qđ non minus q̃ pythius uera loqueret. Magni primordia mundi. De qbus uariæ ſūt philoſophorū opiniones: ut in primo diximus. Et reꝝ cás. in qbus īueniendis maxīe philaborát. Et quid natura. ſit uerbum ſubaudiatur. Natura át ab ariſtotele definit eſſe principium motus & qetis. Hæc át oīa a phyſicis tractant. Quid deus. q̃ ná ſit dei definitio. deū át ſcribit plato eé ſūmū bonum oīumqꝫ bonoꝝ auctoré. Vñ niues. q̃ excá niues generent. ut át ſcribūt phyſici: ex pluuia frigore condéſata niues gñantur. Quæ fulmis eét origo. ex colliſione nubium fulmé exprimi putatur. Iupiter an uenti. q̃ cá tōitru foret. Alii náqꝫ tōitru eé aiūt aeris uehæmété ſtrepitū. Alii át eruptioné uétoꝝ e fracta nube cū maxīo īpetu exeūtiū. Quid q̃teret terras qd faceret terremotos. uēti aūt ī ſubterráeis cauernis recluſi: neqꝫ exitū habétes ī cá terremotuū eſſe dñr. Qua ſidera lege mearent. Alia náqꝫ ſideꝝ cū mūdo. alia cōtra mundū meare dñr. Et qđcūqꝫ latet. Oīa īqt hoībus alioqn īcognita docebat Pythagoras. Arguit Repĥédit. ſed arcuit p.c. rectius legeretur hoc eſt uetuit. Parcite mortales. grauiſſima phythagoræ orõ: q̃ hoībus diſſuadet ne carnibus ueſcant. Hæc aūt de Empedocle q pythagoræ dogmata carmibus cōplexus é: ſūpta eé uident id qđ facile ex iis q̃ de pythagora ſcribit gellius ꝑcipi pōt. Tantū uero ab uſu carniū pythagoras abhoruiſſe a Diogene cribitur: ut aræ delii Appollis genitoris: quem ſolum colebat: fruméta: hordeū: ac placentes ſine ullo igne īpoſuerit: nec ulla unq̄ iocinora ut in deliorum rep. Ariſtoteles teſtatur. Parcite temerare. Nolite uiolare. Deducentia. inclinantia. Tumidæ. ſucci plenæ.

Lacteus humor. periphraſis eſt lactis. Molliri. Mollia fieri & coqui. Thymi. herba eſt apibus gratiſſima thymus. Prodiga tellus. quæ omnia copioſe effūdit. Suggerit. ſubmiſtrat. Et pecudes. oues. Armentaqꝫ. boues. Ingeniū. natura. Heu quantū ſcelus eſt. A turpi diſſuadet pythagoras hoībus: ne carnibꝫ ueſcát. In uiſcera. ī uétré & īteſtia. Viſcera. carnes. Animáté. hoīem. Ritus cyclopū. q carnibus humáis crudiſqꝫ ueſcebát.

Pythagoræ dogma

Pythagoræ ſermo

Viſibus humanis: oculis ea pectoris hauſit.
Cumqꝫ animo & uigili perſpexerat omnia cura.
In medium diſcenda dabat: cœtumqꝫ ſilentum
Dictaqꝫ mirantum: magni primordia mundi
Et rerum cauſas: & quid natura docebat.
Quid deus. unde niues. quæ fulmīs eēt origo.
Iupiter an uenti diſcuſſa nube tonarent.
Quid quateret terras. qua ſidera lege mearent:
Et quodcūqꝫ latet: primuſqꝫ animalia menſis
Arguit imponi. primus quoque talibus ora
Docta quidē ſoluit. ſed non & credita uerbis.
Parcite mortales dapibus temerare nefandis
Corpora. ſunt fruges. ſunt deducentia ramos
Pondere poma ſuo: tumidæque ī uitibus uuæ.
Sunt herbe dulces. ſunt quæ miteſcere flāma
Mollirique queāt. nec uobis lacteus humor
Eripitur. nec mella thymi redolentia florem
Prodiga diuitias alimentaqꝫ mitia tellus
Suggerit atqꝫ epulas ſine cæde & ſāguīe præbet.
Carne feræ ſedant ieiunia. nec tamen omnes.
Quippe equus & pecudes armētaqꝫ gramīe ui-
At qbus ingeniū ē īmāſuetumqꝫ ferūqꝫ: (uunt
Armeniæ tigres iracundique leones:
Cūque lupis urſi dapibus cū ſanguine gaudent.
Heu q̃tum ſcelus eſt in uiſcera uiſcera condi:
Cōgeſtoqꝫ auidū pingueſcere corpore corpus:
Alteriuſque animantē animantis uiuere leto.
Scilicet in tantis opibus: quas optima matrum
Terra creat: nil te niſi triſtia mandere ſæuo
Vulnera dente iuuat: rituſque referre cyclopum
Nec niſi perdideris alium: placare uoracis:
Et male morati poteris ieiunia uentris?
At uetus illa ætas: cui fecimus aurea nomen:
Fœtibꝫ arboreis: & quas humus educat: herbis
Fortunata fuit: nec polluit ora cruore.
Tunc & aues rutæ mouere per aera pēnas.
Et lepus impauidus mediis errauit ī aruis.
Nec ſua credulitas piſcem ſuſpenderat hamo:
Cūcta ſine inſidiis nullāque timentia fraudem:
Plenaque pacis erant. poſtq̃ non utilis auctor

Victibus inuidit: quiſquis fuit ille deoꝝ.
Corporeaſq; dapes auidam demerſit in aluum:
Fecit iter ſceleri: primoque e cæde ferarum
Incaluiſſe putes maculatum ſanguine ferrum
Idq; ſatis fuerat: noſtrũque petentia letum
Corpora miſſa neci ſalua pietate fatemur.
Sed q̃ danda neci: tã nõ epulanda fuerunt.
Longius inde nefas abiit: & prima putatur
Hoſtia ſus meruiſſe mori: quia ſemina pando
Eruerit roſtro: ſpemq; interceperit anni.
Vite caper morſa bacchi mactatus ad aras
Dicitur ultoris. nocuit ſua culpa duobus
Quid meruiſtis oues placidũ pecus inq; tuẽdos
Natũ homines: pleno quæ fertis ĩ ubere nectar
Mollia quæ nobis ueſtras uelamina lanas
Præbetis: uitaq; magis: q̃ morte iuuatis?
Quid meruere boues: aĩal ſine fraude doloquẽ
Innocuum. ſimplex. natum tolerare labores?
Immemor ẽ demum: nec frugũ munere dignus
Qui potuit curui dempto modo põdere aratri.
Ruricolam mactare ſuum. qui trita labore
Illa: quibus totiens durum renouauerat aruum;
Tot dederat meſſes: percuſſit colla ſecuri.
Nec ſatis eſt: q; tale nefas cõmittitur: ipſos
Inſcripſere deos ſceleri: numenq; ſupernum
Cæde laboriferi credunt gaudere iuuenci
Victima labe carens & præſtantiſſima forma
Nã placuiſſe nocet uittis præſignis & auro.
Siſtitur ante aras: auditq; ignara precantem:
Imponiq; ſuæ uidet inter cornua fronti:
Quas coluit fruges: pcuſſaq; ſanguine cultros
Inficit in liquida præuiſos forſitan unda.
protinus ereptas uiuenti corpore fibras.
Inſpiciunt: menteſq; deum ſcrutãtur in illis.
Vnde fames homini uetitoꝝ tanta ciborũ eſt?
Audetis ueſci genus o mortale quod oro
Ne facite: & monitis animos aduertite noſtris.
Cũq; bouum dabitis cæſoꝝ membra palato.
Mandere uos ueſtro ſcite: & ſentire colonos.
Et quoniã deus ora mouet: ſequar ora mouẽtẽ
Rite deũ: delphoſq; meos ipſumq; recludam
Aethera: & auguſtæ reſerabo oracula mentis
Magna. nec ingeniis inueſtigata priorum:
Quæq; diu latuere canam. iuuat ire per alta
Aſtra iuuat terris & inerti ſede relicta

Diſſuadet ãt ab ĩhoneſto. Turpe nãq; eſt hoĩ ĩmitari & feras & ſæuos cyclopũ mores. Male morati. malis moribus ꝑditi. Hæc ãt cũ interrogatione & ironia legenda ſunt. Cui fecimus aurea nomen. Figurata eſt locutio. Quã auream. appellauimus. a felicitate uero aureæ etatis ſũptũ eſt hoc argumentum. Fœtibus arboreis. fructibus arboꝝ. Fortunata. felix & beata. Polluit. inquinauit. Mouere pénas. uolauerunt Tutæ. ſecuræ ſine piculo. Neq; n. tũc illis retia tendebãtur. Impauidus. Intrepidus. Sĩe ullo timore. Victibus facilitati uiuendi. Quiſqs fuit. ignorat̃ nãq; quiſnã fuerit Tametſi ioué fuiſſe ſcribãt poetæ. Corpeas dapes. epulas ex corpe & carne confectas. Fecit iter Aperuit uiã. Sceleri. cedibus & homicidiis. Idq; ſatis fuerat ut feras interficeremus. Noſtrumq; petẽtia letum. feras qdem nobis pniciosas interficiendas eſſe ait: ſed eaꝝ carnibus nõ eſſe ueſcendum. Inde a cæde feraꝝ deuẽtũ eſt ad cædẽ cicurũ: ac manſuetoꝝ aĩalium: & qđ peius ẽ: hoĩum quoq;. Pãdo. recuruo. Eruerit. Subruerit ſubuerterit. ſus aũt cereri imolari ſolebat: ut caper baccho. Spé anni. Segeté & frumentum Morſa. corroſa. Nocuit ſua culpa duobus. cõcedit Pythagoras ſuẽ qdem & caprum merito fuiſſe iugulatos. uerũ oues & boues nihil ꝓrſus unq̃ mali cõmiſiſſe: ac potius humano gñi maxĩopere prodeſſe. coq; non eſſe ĩterficiendos. Duobus. Sui. & capro. Nectar. Lac ſuauiſſimũ. ex arte ãt commoda: q̃ ex ouibus habent̃: amplificat Pythagoras: quo facilius ab illis occidẽdis hoĩes deterreãtur. Tolerare. Ad tolerãdum. Immemor. ingratus. Demũ affectui ſeruit hoc loco demũ quẽadmodũ & tandẽ aliqñ. Ruricolam. boué quo rura & arua colunt̃. Qui tria labore. interꝑtatio ẽ. idem. n. dicit p diuerſa uerba. Eſt ãt ordo. Qui pcuſſit ſecuri illa colla: quibus totiens durũ aruum trahẽdo aratrũ renouauerat. Tunc ãt renouat̃ aruũ cũ aratro ꝓſcĩdit̃. Numen ſupernũ. ioué. ſi qdem ioui ſacrificãt iuuẽcũ. Victĩa labe carẽs. uitio ac morbo. In cede uero & imolatione boũ đſcribẽda cõmorat̃ pythagoras: quo facilius ab illis ĩterficiendis hoĩes dehortet̃. ad id ãt alludit poeta: qđ paulo añ dixi: pythagorã nõ uictĩas: ſed placentas ĩ deoꝝ ſacrificiis obtuliſſe. Cruẽtas nãq; hoſtias diis offerri uetabat: ſolãq; arã: q̃ ſine ſanguine eẽt adorãdã cẽſebat. Nã placuiſſe nocet. niſi enĩ placeret nõ imolaret̃. Et auro. auratis cornibus. Quas colui fruges. mola nãq; ſalſa q̃ ex farr̃ & ſale cõſtabat: ĩponebat̃ uictimaꝝ frõti. Inſpiciũt. ĩde haruſpices ſũt dci: ab harugis hoc eſt uictimis ĩſpiciẽdis. Scrutant̃. inqrũt. Vetitoꝝ ciboꝝ. ꝓhibitaꝝ carniũ. Veſci. carnibus ueſci hoĩes ꝓprie dñr: qđ græci κρεωφαγειν dicũt. Vſtros colonos. Nã boues ut coloni arua colunt. Et qm̃ deus ora mouet apollo me hortatur ut loquar. Delphos me

os apollis delphici: quẽ unũ colo Oracula. Auguſtæ mẽ. diuĩæ. maximã aũt excitat attẽtionẽ: cũ pollicet̃ ſed diuis: q̃ nulli alii unq̃. iueſtigata fuerũt diſputatuꝝ. Ire p alta aſtra. iueſtigare cæleſtia. Inerti ſe. ĩmobili t ra Pallãtes. errãtes. Deſpectare. deorſũ a cælo ſpectare. Sorté fati. nam atq; cõditioné fati. Oge. atto. Immortales aĩas eẽ pythagoras ait uariaq; ſubire corpa oñdit. Hãc uero μετεμψυχωσιν: hoc eſt aĩæ de corpore ĩ corpus cõmigrationé ab ægyptiis ſũptã eẽ ĩnuit Herodotus ĩ euterpe ſcribẽs. Aegyptios primo extitiſſe q dicerent aĩam hoĩs eſſe ĩmortalé: qđ mortuo corpe ſubinde in aliud atq; aliud corpus: ut qđq; gigneret̃ ĩmigraret: atq; ubi per oĩa ſe circumtuliſſet terreſtria. marina. uolucria: rurſus in aliqđ genitũ hoĩs corpus introiret: atq; hũc ab ea ĩtroitũ fieri intra ãnoꝝ tria milia. Hãc orationé ſumit e græcis q uſurpauerũt tanq̃ ſuam. alii prius. alii poſterius: quoꝝ ego noĩa ſciens nõ duco ſcribenda. Humeris ua. atlã. qui cælũ ſuſtinere fingit̃. Pollicet̃ aũt pythagoras ſe noua de aĩoꝝ ĩmortalitate eẽ cõmemoratuꝝ. Materiã uatũ. poetaꝝ qui multa de inferis ſcribũt. quos nullos eſſe pythagoras ſentit: cum aĩæ decorpibus in corpa trãſeant. Falſi mundi. Fallacis. Tabe. morbo. corruptiõe. Non ulla. nulla. Morte carent aĩæ. Ratio eſt & cauſa cur hoĩes nulla mala patiãtur. Nouis domibus. Nouis corpibus. hæc ãt eſt pythagoræ μετεμψυχωσις. Ipſe ego panthoides euphorbus eram. Exemplo ſui oſtendit pythagoras aĩas de corporibus in corpa tranſire. Nam tpe belli troiani ait ſe fuiſſe euphorpbũ pãthoi filium: cuius ẽt clypeum cognouit in templo iunõis argiuæ locatum. Abanteis argis. argos clariſſima urbs eſt pelopõneſi: in q̃ abas regnauit. Vnde abãtei argi dñr. Tametſi ab aliis legatur agris abãteis exponaturq; euboicis. Abãtes animi populi euboiæ fuerũt. Nihil interit ex ſnĩa oĩum phõrum hæc dñr: qui ſentiunt qdem oĩa poſſe reſolui in q̃tuor elemẽta: uel in materiã primam: ut ſentit Ariſtoteles. Sed minime in nihilũ redigit. Vnde pſius. De nihilo ĩ nihil ĩ nihilũ nil poſſe ĩuerti.

Nube uehi: ualidique humeris inſiſtere atlanti
Pallanteſq; homines paſſim ac rationis egentes
Deſpectare ꝓcul: trepidoſq; obitũque timẽtes
Sic exhortari: ſortemque euoluere feri.
O genus attonitũ gelidæ formidine mortis
Quid ſtyga: qd tenebra & noĩa uana timetis
Materiam uatum falſique pericula mundi
Corpora ſiue rogus flãma. ſeu tabe uetuſtas
Abſtulerit. mala poſſe pati nõnulla putetis.
Morte carent animæ: ſemperq; priore relicta
Sede nouis domibus uiuunt; habitãtq; receptæ
Ipſe ego: nã memini: troiani tempore belli
Panthoides euphorbus erã: cui pectoꝛ quondã
Cognoui clypeum leuæ geſtamina noſtræ:
Nuper abanteis templo iunonis in argis.
Omnia mutantur. nihil interit. errat: & illinc
Huc uenit. hinc illuc: & quoſlibet occupat artus
Spiritus: eque feris humana in corpora tranſit:
Inque feras noſter. nec tempore deperit ullo.
Vtque nouis facilis ſignatur cera figuris:
Nec manet ut fuerat: nec formã ſeruat eandem:
Sed tamen ipſa eadem eſt: aĩam ſic ſemp eãdem
Eſſe: ſed in uarias doceo migrare figuras.
Ergo ne pietas ſit uicta cupidine uentris:
Pratcite uaticinor cognatas cæde nefanda
Exturbare animas: ne ſanguine ſanguis alatur.
Et quoniã magno feror æquore: plenaq; uentis
Vela dedi: nihil eſt toto quod perſtet in orbe.
Cũcta fluũt: omniſq; uagãs formatur imago.
Ipſa quoque aſſiduo labuntur tẽpora motu:
Nõ ſecus ac flumẽ. neque enim cõſiſtere flumẽ:
Nec leuis hora poteſt. ſed ut unda ĩpellit̃ unda:
Vrgeturque eadem ueniẽs: urgetque priorem:
Tẽpora ſic fugiunt pariter: pariterque ſequũtur
Et noua ſũt ſempe. nã qđ fuit ante relictum eſt:
Fitq; qđ haud fuerat: momẽtaque cũcta nouãt̃.
Cernis & emenſas in lucem tẽdere noctes:
Et iubar hoc nitidum nigræ ſuccedere nocti;
Nec color eſt idem cæli: cum laſſa quiete
Cũcta iacent media: cũque albo lucifer exit

Vtq; no. fa. Hac ſimilitudĩe colligit pythagoras ĩ bam uariaſ qdem ſuſcipe formas nunq̃ tñ interire. Facilis cera. mollis. Sed tñ ipſa eadem eſt. Quo ad ſubſtãtiam ſiqdem ſubſtantia quãuis uarias ſuſpiciat q̃litates & formas: tñ nunq̃ ipſa mutat̃. Ergo ne pietas ſit uicta. Ne igitur pietas inquit uioletur: nolite aĩas e corporibus cum pturbatiõe q̃dam expellere: ea interficiendo. Parcite exturbar̃: Nolite expeller̃. Cognatas aĩas. cognatoꝝ ueſtroꝝ animas. Et qm̃ magno feror æquore. in ꝓfundiſſima uerſor q̃õne. Cũcta ãt eẽ in cõtinuo fluxu ait: Quod pſtet. qđ pmãeat a mutatiõeq; ſit alienũ. Vagans. Fluxa. mutabilis. Ipſa quoq; aſſiduo. exẽplo tps colligit pythagoras oĩa eẽ in cõtinuo fluxu. Et iubar hoc nitidũ. Hũc ſolis ſplẽdoré. Media qete. media nocte. Aliũ ãt cæli eſſe coloré in media nocte colligit. aliũ in crepuſculo: qñ lucifer lucere deſinit. Primus uero pythagoras: ut ſcribit Diogenes: eãdem ſtellã luciferꝝ heſperũq; appellauit. Inficit. tingit colore rubicundo. Pallantis. aurora Pallantis gigantis filia. Ipſe dei clypeus. ipſe ſoli s orbis. Solem autem eundem non manere colligit

Aĩæ inmortalitas

Pithagoras in euphorbum.

Acarnihortes abſtinẽdum

Omnia continuo eſſe motu

In ſũmo.in cæli ſũmitate. Nocturnæ dianæ.Lunæ:q̃ ſp aut creſcit aut decreſcit:nec unq̃ in eodẽ pmanet ſtatu. Si cõtrahit orbẽ.ſi circulũ abbreuiat.hoc ẽ.ſi decreſcit.Luna.n.ſi creſcit:hodie mior eſt q̃ ſit futura cras. Sin decreſit:hodie maior ẽ q̃ ſit cras futura. In ſpecies q̃ttuor: Partes uer.æſtatẽ.autũnũ. hiemẽ.q̃ q dem ſibi inuicẽ cedũt. Aetatis noſtræ.Annũ ætates hoĩs referre ſcribit. Nã ut q̃ttuor ſũt anni ptes:ita ex pythagoræ ſnĩa:q̃ttuor ſũt hoĩs ætates.pueritia q̃ uigĩti ãnos ĩplet. Adoleſcẽtia uigĩti.iuuenta uiginti.Senectus uiginti pueritia aũt ueri ſimilis uŕ.Adoleſcẽtia æſtati.iuuenta autũno.Senectus hyemi. Nã tener.uer. puericiæ.eſtatẽ iuuẽtæ Autũnũ primæ ſenectuiti hyemem decrepitati ſimilem eſſe ait.

Roboris expars.Firmitate carens. Turget.tũeſcit ſuccoꝝ copia. Inſolida.infirma. Et ſpe dele.agre.Agricolas.ſperant.n. ſe fruges oĩs generis collecturos. Almus ager.ab alendo almus dŕ ager qđ hoĩes ſuis fructibus alat

Ludit.ludere uŕ & luxuriare. Neq; adhuc uirtus in frõdibus ulla ẽ.tellenæ nãq; tpe ueris ſť frondes:ut pueroꝝ corpa ſine ullo robore & firmitate.Trãſit in æſtatẽ:ueri ſuccedit æſtas.Robuſtior annus.ps anni robuſtior.Fitq; ualens iuuẽis.Valẽti fortiq; ac robuſto iuueni fit ſimilis. Nec ube. Fœcundior. Ardeat.ferueat uariis cupiditatibus: Excipit autũ. Aeſtatem ſubſeqtur autũnus quiridi primæq; ſenectuti ſimilis uŕ. Spſus quoq; tpa canis.Tpa canis capillis ſpſa hñs. nam tpa prima caneſcere incipiunt. Senilis hyems.ſenectus hyemi ſimilis. Alba capil. canos hñs capillos.Eſt.n.ſinegdoche poetica ẽt pueris nota.Noſtra quoq; ipſoꝝ.noſtra ẽt corpa in continuo eẽ fluxu colligit pythagoras Vertũtur:mutaŕ. Fuit illa di.Illud fuit tp̃s quo ſemina tm̃ quæ ſpermata a græcis dñr fuimus Semen uero eẽ pythagoras definit ſtillam a cerebro ꝓuenientẽ q̃ in ſe calidũ cõtineat uaporẽ. Sentit ãt pythagoras ad gñationem hoĩs ſemen maris:ac fœmiæ cõuenire:a quo qdem ariſtoteles diſſentit:ſoliuſq; maris ſperma eſſe:idq; in utero mulieris foueri ait. Speſq; hoĩum primo. Primũ inqt ſpes hoĩum fuimus. Ex ſpmate nãq; in uteꝝ mulieris ꝓiecto hoĩes natũ iri ſperanŕ

Aluo.Vtero. Aluus nãq; eſt p quã defluũt ſordes.Vterus ãt in quo mulieres cõcipiũt: qui & loci a doctis ſcriptoribus appellantur. Ab ĩperito aũt uulgo matrix uocatur:cũ matrix ſit fœmina fœtus gr̃a cõpata. Columella de gallis loq̃ns.nã & octies ãno pullos educat:ſi ẽ bõa matrix. Admouit.adhibuit.Primũ nãq; embrya efficit:quos embriões ĩperiti medici uocãt. Et ãgi.Suffocari.Diſtẽtæ mr̃is.grauidæ uẽtrẽq; diſtẽtũ:ac repletũ habentis. Et domo.ex utero. Mox q̃drupes. Manibus namq; ac pedibus infãtes repũt more brutorũ Aliquoco.aliq̃re:q̃ niti poſſint. Emeritis.exhauſtis.pteritis. Labitur decliue.Aſſidue tanq̃ fluuius per loca decliuia currit. Occiduæ ſe.ad ſenectam:quæ facile occidit ac moriŕ. Subruit.euertit. Demolitur deſtruit. Fletq; milon.athleta fuit crotoniata tantis uiribus:ut uno ictu undæ dextræ tauꝝ interfeciſſe tradatur. hũeriſq; p ſtadiũ ſine fatigatione patraſſe. Solidaꝝ morte feraꝝ.robuſtaꝝ.alludit ãt ad id qđ dixi milonẽ crotõiatã tm̃ corpis uirib9 ualuiſſe

Quatuor anni ptes

Aetates q̃tuor.

Sperma in hoiem

Clarus e quo:rurſuſq; alius cũ præuia lucis
Tradendum phœbo pallantias inficit orbem.
Ipſe dei clypeus terra cum tollitur ima
Mane rubet:terraq; rubet cum cõditur ima
Candidus in ſũmo eſt.melior natura q̃ illic
Aetheris eſt.terræque ꝓcul contagia fugit:
Nec par aut eadem nocturnæ forma dianæ
Eſſe poteſt uſq;:ſemperq; hodierna ſequente
Si creſcit minor eſt.maior ſi contrahit orbem.
Q uid:nõ in ſpecies ſecedere quattuor annum
Aſpicis ætatis peragẽtem imitamina noſtræ:
Nã tener & lactens puerique ſimillimus æuo
V ere nouo eſt.tũc herba uirẽs & roboris expers
Turget:& inſolida eſt:& ſpe delectat agreſtes.
Omnia tum florent:floruque coloribus almus
Ludit ager.neq; adhuc uirtus ĩ frõdibus ulla eſt.
Tranſit in æſtatem poſt uer robuſtior annus:
Fitque ualẽs iuuenis.neque enĩ robuſtior ætas
Vlla.nec uberior:nec quæ magis ardeat ulla eſt.
Excipit autumnus poſito feruore iuuentæ
Maturus mitiſque.inter iuuenẽque ſenemque
Temperie medius.ſparſus quoque tẽpora cãis
Inde ſenilis hyems tremulo uenit horrida paſſu
Aut ſpoliata ſuos:aut quos habet alba capillos.
Noſtra quoque ipſoꝝ ſemp:requieque ſine ulla
Corpora uertuntur.nec qđ fuimuſue ſumuſue:
Cras erimus.fuit illa dies:qua ſemina tantum.
Speſq; hoĩum prĩo matriſq; habitauimus aluo.
Artifices natura manus admouit:& angi.
Corpora uiſceribus diſtentæ condita matris
Noluit:eq; domo uacuas emiſit in auras:
Editus in lucem iacuit ſine uiribus infans.
Mox quadrupes:rituq; tulit ſua mẽbra ferarũ:
Paulatimq; tremens:& nõdum poplite firmo
Cõſtitit:adiutiſq; aliquo conamine neruis.
Inde ualens ueloxq; fuit ſpatiũque iuuente
Trãſit:& emeritis medii quoque tẽporis annis
Labitur occiduæ pariter decliue ſenectæ
Subruit hæc:æui demoliturque prioris.
Robora:fletq; milon ſenior:cũ ſpectat inanes

ut tauꝝ uno dextræ ictu ĩterimeret. Fere ãt ĩ exẽplaribus more ꝓ morte corrupte legiŕ. Fluidos. flacidos uiribus ac toris uacuos. Tyndaris.Helena q̃ bis ob pulchritudinẽ rapta fuit.primũ a Theſeo.Deĩde a paride.bene igiŕ helẽa turpis ac deformis ſenectute effecta miraŕ cur bis fuerit rapta. Tẽpus edax reꝝ apoſtrophe ad tp̃s graui philoſopo maxĩe cõueniẽs. Dẽtibus æui.multitudine annoꝝ.Siqdẽ anni dentes æui dicũtur:qbus oĩa rodi uidenŕ. Alludit aũt Pytagoras ad dẽtes rotaꝝ qbus hore mẽſurãtur in horologiis. Lẽta morte.lẽte ac tarde ueniẽti. Hæc quoq; nõ perſtãt.elemẽta quoq; in cõtinuo fluxu eẽ oſtẽdit.Sunt ãt q̃ttuor quorũ duo tellus & aqua ſť grauia. Duo aer & ignis leuia. Genitalia corpa: q̃ttuor elemẽta.ex qbuſ omnia generãtur.Nulloq; pmẽtur ponder.ſubaudiaŕ Fiunt.gñantur. Ex ipſis.q̃ttuor elementis.Et in ipſa cadunt.in ipſa reſ oluũŕ.nã elementa dnr ex qbus oĩa conſtãt & in q̃ ultima reſoluũtur.Reſoluatq; tellus.elemẽta alterũ in aliud trãſire ꝓbat.nã & terra in aquã & aq̃ in aerẽ & aer in ignem:& cõtra ignis in aerem.aer in aq̃: in terram conuertunŕ. Tenuiſſimus. puriſſimus.Supos ignes.ætherem:qui oĩum elemẽtoꝝ ſupmus eſt. Retexiŕ.reſoluitur. Tellus glomerata cogiŕ unda.hoc ẽ. Aqua trãſit in terrã. Glomerata unda.ex aqua cõdenſata. Nec pit ĩ tanto.q̃ namq; perire uidenŕ in q̃ttuor elementa:uel ut Ariſto.ſenſit:in primã materiã reſoluũŕ.Mihi credite.hoc ſibi credi poſtulat pythagoras:qa uulgo paꝝ ueriſimile uŕ.Naſciq; uocaŕ.qđ naſci:qđq; mori ſit elegãter deſcribit.Naſci.n.aliqd dŕ:cum aliud:q̃ qđ fuit ante:incipit eẽ. mori uero cum id deſinit eſſe:qđ ante fuit. Cũ ſint huc forſitan illa.Corruptionẽ unius alterius gñationem eẽ ait.eaq; que pire uidenŕ in alia conuerti. Huc.in hoc corpus. Illuc in illud corpus. Sũma.tamen oĩa conſtãt.in ſũma:inqt omnia eadem pmanent. Nam uel in quattuor elementa ſecũdum pythagoram:uel in primam materiã ex Ariſtotelis ſnĩa omnia reſoluũtur. Sub imagine eadem.ſub eadem figura. Sic ad ferrum.Ad ferream ætatem. Ab auro.ab ætate aurea.Eſt autem apoſtrophe ad ſæcula. Verſa eſt. mutata ẽ. Hinc ãt colligit id quod totiens ait ariſtoteles corruptionem unius alterius eſſe gñationem: Vidi ego qđ fuerat.id multis exemplis colligi põt.nam ubi nunc eſt fretum ſiculũ ubi fuit terra & qdem ſolidiſſima. Vt.n.plynius narrat:Sicilia italiæ olĩ fuit auulſa.Cyprus ſyriæ Euboea bœtiæ. Eubocæ abãtis & Macris: tametſi ĩ plynio feŕ legaŕ corrupte.Atlãtem & macriã.Belbicũ Bithyniæ.Leucoſia ſirenũ ꝓmõtorio. Vidi facta ex æquore t ras. Nã pterq̃ qđ nouæ ĩſulæ ĩ mari naſcũŕ:tota ægyptus olĩ mare fuiſſe narraŕ. Hybãda pterea quõdã ĩſula iõiæ ducẽtis nũc a mari abeſt ſtadiis. Et ꝓcul a pelago.Etiã nõ ĩ mõtibus & qdẽ altiſſimis cõchæ mariæ repiũŕ:ex quo colligiŕ illic mare aliq̃n fuiſſe. Et eluuie. Diluuio.Paludoſa.t ra ſubaudiaŕ Ex paludibus ãt ẽt nũc fertiliſſima agri fiũt.id qđ de pontinis paludibus ẽt horatius ĩ arte poetica ſcribit.debemur morti nos noſtraq;: ſiue receptus terra neptunus claſſes aq̃lonibus arcet Regis opus ſteriliſq; diu palus aptaq; remis Vicinas urbes alit & graue ſentit aratrum.

Quatuor elementa

Naſci Mori

Terra in mar.

Mare ĩ terram

Illos qui fuerant ſolidarum morte ferarum
Herculeis ſimiles:fluidos pendere lacertos.
Flet quoq;:ut in ſpeculum rugas cõſpexit ãiles:
Tyndaris:& ſecum:cur ſit bis rapta:requirit.
Tempus edax reꝝ:tuque inuidioſa uetuſtas.
Omnia deſtruitis:uitiataq; dentibus æui
Paulatim lenta cõſumitis omnia morte.
Hæc quoq; nõ perſtãt.quæ nos elemẽta uocãus
Q uaſq; uices pagant:ãimos adhibete:docebo.
Q uattuor æternus genitalia corpora mũdus
Continet:ex illis duo ſunt oneroſa:ſuoque
Pondere inferius tellus atque unda feruntur.
Et totidẽ grauitate carent:nulloque premente
Alta petunt aer atque aer purior ignis.
Q uæ q̃q̃ ſpatio diſtant:tamen omnia fiunt
Ex ipſis:& in ipſa cadunt:reſolutaque tellus
In liquidas rareſcit aquas.tenuatur in auras
Aeraque humor abit.dẽpto quoq; põdere rurſus
In ſuperos aer tenuiſſimus emicat ignes.
Inde retro redeunt.idemque retexitur ordo.
Ignis enim denſum ſpiſſatus in aera tranſit.
Hic in aquas tellus glomerata cogitur unda.
Nec ſpecies ſua cuiq; manet:reꝝque nouatrix.
Ex aliis alias reddit natura figuras:
Nec perit in tãto quicq;:mihi credite mundo:
Sed uariat:faciemque nouat:naſcique uocatur
Incipere eſſe aliud:q̃ quod fuit ante:morique
Deſinere illud idem:cũ ſint huc forſitan illa.
Hæc tranſlata illuc.ſũma tamẽ omnia conſtant:
Nil equidem durare diu ſub imagine eadem
Crediderim.ſic ad ferrum ueniſtis ab auro
Sæcula.ſic totiẽs uerſa eſt fortuna locorum.
Vidi ego:quod fuerat quondã ſolidiſſima tellus
Eſſe fretũ.uidi factas ex æquore terras.
Et procul a pelago cõchæ iacuere marinæ.
Et uetus inuẽta eſt in mõtibus anchora ſũmis.
Q uodq; fuit campus:uallem decurſus aquarũ
Fecit:& eluuie mons eſt deductus in æquor:
Eque paludoſa ſiccis humus aret harenis:

Quæq; ſiti tulerant. Quæ ſicca fuerāt loca: a paludibus ſūt occupata. Stagnata. ſtagna facta. Humentꝭ humeſcūt humida facta ſunt. Hic fontes nouos. Fontes noui ſæpenumero oriuntur maximeq; ubi ſiluæ ſuccidūtur. ut plinius ſcribit. Interdū etiā areſcunt: Tremoribus orbis. terræ motibus Nā ut refert plynius. uarie q̄titur terra: & mira eduntur opera alibi ꝓſtratis mœnibus. alibi hiatu ꝓfundo hauſtis. alibi geſtis molibus. alibi emiſſis amnibus nonnūquam ēt ignibus calidiſue fontibus. alibi auerſo fluminū curſu. Ex cæcata. occultata. Sic ubi terreno lycus eſt. Variis probat exemplis multa flumina mō oriri mō occultati.

Quæq; ſitī tulerāt: ſtagnata paludibus humēt:
Hic fontes natura nouos emiſit. at illic
Clauſit & ātiquis tam multa tremoribus orbis
Flumina proſiliunt aut excecata reſidunt.
Sic ubi terreno lycus eſt epotus hiatu
Exiſtit procul hinc: alioq; renaſcitur ore
Sic modo cū bibitur: tecto mō gurgite lapſus
Redditur argolicis ingens eraſinus in agris
Et myſum capitiſq; ſui ripæq; prioris
Pœnituiſſe ferunt. alia nūc ire caycum.
Nec nō ſicanis uoluens amaſenus harenas
Nunc fluit. interdū ſuppreſſis fontibus aret.
Ante bibebatur: nunc quas contingere nolis:
Fūdit anigrus aquas: poſtq̄: niſi uatibus omnis
Eripiēda fides: illic lauere bimembres.
Vulnera: clauigeri quæ fecerat herculis arcus.
Quid? nū & ſcythicis hypāis de mōtibus ortus
Qui fuerat dulcis ſalibus uitiatur amaris?
Fluctibus ambitæ fuerant antiſſa pharoſque
Et phœniſſa tyros: quarꝫ nūc inſula nulla eſt:
Leucada cōtinuam ueteres habuere coloni
Nunc freta circū eunt zencle quoq; iūcta fuiſſe.
Dicitur italiæ: donec cōfinia pontus
Abſtulit. & media tellurem reppulit unda.
Si quæris helicen & buran achaides urbes:
Inuenias ſub aquis: & ahduc oſtendere nautæ
Inclinata ſolent cum mœnibus oppida merſis.

Lycus flu.

lycus autē fluuius ē aſiæ e cadmo monte fluens: qui ut Herodotus ſcribit iuxta coloſſas phrygiæ oppidum terræ hiatū ſubiens occuliť: deinde q̄nq; fere poſt ſtadia emergēs illabiť & ipſe in Mæandrum. Hec aūt & plynius ſcribit. Subeunt inq̄t terras: rurſuſq; reddūtur: Lycus in aſia. Eraſinus in argolica. Tygris in Meſſopotamia. ſed duo itē alii ſūt fluuii hoc noīe. Alter ex arcadia ī littus burræ labiť. alter apud eretrios exiſtit.

Eraſinus fl.

Sic mō cū bibiť Eraſinus fluuius eſt arcadiæ q ut ſcribit herodotus a ſtymphalide palude oritur: ac nunc q̄dem in argolico agro exit cum antea exitum nō haberet.

caycus fl.

Et myſum. Caicus fluuius ē Myſiæ: q alueum priſtinum mutauit.

Amaſenus fl.

Nec non ſicanias. Amaſenus fluuius eſt Siciliæ: q æſtate fere exiccať.

Anigrus

Ante bibebatur anigrus q & aniger dr̄ fluuius eſt græciæ: q e dulci factus ē amarus: poſtquā in eo ſelauerūt centauri ab hercule uulnerati: quāuis alii tradāt melampodem: ut prœtidas ab inſania purgaret: illis ad expiationē aq̄s uſū fuiſſe propter q̄d ex dulcibus amaras fuiſſe effectas. Piſces ēt gignit peſſimi ſaporis.

Hypanis fl.

Hic aūt fluuius antea minyæus appellabať: cuius aq̄ irrigatio maculas albas & īpetigines ſanat. q̄ ex cauſa Alpheum quoq; quod alphos id eſt maculas curet: nomē ſotitum eē litteris proditum eſt.

Inſulæ ī cōtinētem

Et cōtinenti inſule

Helice

Bura

Quid non & ſcythicis. Hypanis fluuius ē ſcythiæ ex magna palude profluēſ circum quā ut ſcribit herodotus: paſcūtur eq̄ ſilueſtres cādidi. Is quinq; fere dierū nauigatione anguſtus & dulcis fluit. Sed mox quattuor a mari dierū nauigatiōe ſane q̄ amarus: ꝑ amarū qui in eum influit fontem. Eſt aūt hic fons in finibus ſcytarū aratorum & Halizonū eodem nomine quo locus: unde emanat ſcythica lingua. Exampeus. id eſt ſacræ uiæ. Fluctibus ambitæ. Ex inſulis continentem fieri: ac ex continente inſulas exemplis colligit pythagoras. Nam antiſſa cum antea per ſe inſula eſſet cum urbe eiuſdem nominis nūc leſbo: ut plynius ſcribit: eſt adiuncta. Pharos quoque inſula olim fuit Aegypto adiacens. nunc autem continens eſt facta: q̄ turrim in ꝓmōtorio habebat multis tabulatis excelſā: & albo lapide mirifice ſtructā eodem noīe quo inſula: quam quidam ſoſtratus Cynidius regnum amicus pro nauigantium ſalute: ut refert Strabo extruxit. Tyros uero urbs eſt phœniciæ que Alexandri magni temporibus inſula fuit. Nam aggere ab ipſo continenti fuit coniuncta: dum illam obſideret. Leucada continuam. Leucas urbs eſt: que olim epiro fuit coniuncta. Leucadem autem uocauerunt: ut Strabo opinatur a leucate ſumpto uocabulo. eſt autem albicāti colore petra in pelagus ꝓiecta. atq; cephalleniæ & leucadi adiacens: in qua eſt Apollinis leucatæ phanū. urbem aūt poſuit ꝓ inſula Ouidius. Nā ſi referenti plynio credimus: leucadia peniſula eſt iuxta ſinū ambracium quōdā Neritis appallata accolarū opere abſciſſa a cōtinenti: ac reddita uentorū flatu cōgeriem harenæ accumulantium oppidum autem in ea leucas quondam neritū dictum. Zancle quoq;. zācle urbs ē Siciliæ: quæ nunc meſſana dicitur: olim Italiæ adiuncta. Eam: ut Strabo refert: condiere Meſſenii q peloponeſum habitant: a q̄bus & nomen accipit. nā prius a curuitate locorū zancle fuit uocata. nam curua zāclia uocabāt naxii: q illam prius ædificarūt. Si quæris elicen. Elice urbs fuit Achaiæ in qua caliſto nata fuit dr̄. Vnde ſepenumero pro maiori ponitur urſa. Buris item quæ & bura dicitur urbs fuit Achaiæ cuius ut eliecs ī ſinu corinthio: ut ſcribit plynius: etiam nū ueſtigia apparēt. A mari nāq; fuerunt ſubmerſe.

Eſt ꝓpe pittheiam. Pitthei Aethræ patris patriam. Nam Troezen urbs eſt peloponeſi a Troezene pelopis filio dicta: que & aphrodiaſias. & ſaroniā. & poſidonias & Apollonias & Anthanis fuit appellata. Planiciem autem in montes cōuerti: & contra montes in planicem trāſire colligit Pythagoras. Eām aūt huiuſmodi mutatiōis cām aſſignat. quā & ariſtoteles in Meteoris affert. Ventos enim ſubterraneos neq; exitū habentes in cā eſſe ait: ut plana interdū montes efficianť. Res horrenda. Admirāda. eſt autē acclamatio. Vis fera. uiolentia terribilis. Cæcis. occultis. Aliqua. uia. Luctata conata. Flatibus. flaminibus. Aut direpta bicornis terga capri. ꝑiphraſis eſt utriū. Plurima cum ſubeant. In mentem ueniant. Super. inſuper.

Eſt prope pittheiam tumulus troezēa ſine ullis
Arduus arboribus quondā planiſſima campi
Area. nunc tumulus. nā res horrenda relatu:
Vis fera uentorꝫ cæcis incluſa cauernis
Expirare aliqua cupiens: luctataq; fruſtra
Liberiore fui cælo: cum carcere rima
Nulla foret toto: nec peruia flatibus eſſet:
Extentam tum fecit humāum: ceu ſpiritus oris
Tendere ueſicam ſolet: aut direpta bicornis
Terga capri. tumor ille loci permanſit: & alti
Collis habet ſpeciem: longoq; induruit æuo.
Plurima cum ſubeant audita aut cognita nobis
Pauca ſuper referā. quid? nō & lympha figuras
Datq; capitq; nouas? medio tua corniger hāmō
Vnda die gelida eſt: ortuq; obituque caleſcit.
Admotis athamantis aquis accendere lignum
Narratur: minimos cū luna recreſcit in orbes.
Flumen habēt cicones: q̄d potum ſaxea reddit
Viſcera. quod tactis inducit marmora rebus.
Crathis & hinc ſybaris ueſtris cōterminus oris
Electro ſimiles faciunt auroq; capillos.
Quodq; magis mirū: ſūt qui nō corpora tantū:
Verꝫ animos etiam ualeāt mutare liquores.
Cui nō audita eſt obſcœnæ ſalmacis undæ?
Aethiopeſq; lacus: quos ſiquis faucibus hauſit:
Aut furit: aut patitur mirꝫ grauitate ſoporem?
Clitorio quicunq; ſitim de fonte leuauit:
Vina fugit: gaudetq; meris ab ſtemius undis.
Seu uis eſt in aqua calido cōtraria uino:
Siue quod īdegenæ memorāt: amythaōe natus
Prœtidas attonitas poſtq̄ per carmen & herbas
Eripuit furiis: purgamina mentis in illas.
Miſit aquas: odiumq; meri permāſit in undis.
Hinc fluit effectu diſpar lynceſtius amnis
Quē quicūq; parū moderato guttere traxit:
Haud aliter titubat: q̄ ſi mera uina bibiſſet:
Eſt lacus arcadiæ. pheneum dixere priores:

Ex planicie montes

Medio tua corniger hammon. Iupiter ſub figura arietis ī libya hac de cauſa colitur. Quod cum liber pater per lybiæ deſerta exercitum ducens ſiti laboraret. patrem rogauit: ut ſibi auxilio eſſet: cui repēte aries occurrit. quem ſecutus limpidiſſimū fontem inuenit. In tantæ autē rei memoriā & templum magnificentiſſimū extruxit: & inſtituit: ut iuppiter ſub figura arietis colere tur. fōs uero ille: ut ſcribit plynius interdiu frigidus noctibus feruet.

Mira aq̄rum natura

Admotis athamantis aquis. In dodone ſcribit plinius: ouis fons cum ſit gelidus & immerſas faces extinguat: ſi extinctæ admouentur accendit. idem meridie ſemper deficit: qua de cauſa anapauomenon uocāt. Mox increſcens ad medium noctis exuberat. ab eo rurſus ſenſim deficit. Quis autem Athamantis legatur. Athamanis tamen ab Ouidio forſitan ſcriptū fuit. Nā athamania que & Athamāis dicitur theſſalie regis eſt in qua fons ille eſſe perhibetur. Hinc etiam Athamāes populi dicunť: Eſt āt hypallage. Admotum aquis lignū intelligiť. Recreſcit decreſcit.

Crathis fl.

Sibariſ

Flumen habēt cicōes. huius fluminis nomen nō memini me legiſſe. ply. uero ſic ſcribit. In ciconū flumine & in piceno lacu uelino lignū deiectū lapideo cortice obduciť. Cicones aū: Thraciæ populos eſſe ſæpius iam ſcripſimus. Crathis & hinc ſibaris. Crathis & ſibaris fluuii ſūt calabriæ: q cappillos flauos efficiunt. Eſt etiam crathis Achaiæ fluuius iuxta Aegas labens a miſcendis aq̄s cognoīatus: q̄d a duobus fluminibus incrementa ſuſcipiat: a quo & italicus ut Strabo & pauſanias aiūt: fuit: appellatus.

Salmacis fons

Cui nō audita ē ſalmacis. fōs eſt cariæ: in quem q ingrediunť: effœmiati egrediūť: cuius rei cām in ſupioribus diximus libris. Mirꝫ grauitate ſoporē. ꝑiphraſis ē lethargi.

Clitorius

Clitorio q̄cūq; ſitī. clitorius fōs ē arcadiæ qui potus odiū uini īducit. Calido uino. ex ſnia phyſicorꝫ calidū ē natura uinū. Indigenæ. accolæ ibi geniti.

Lynceſtius fl.

Amythaōe natus. Melāpus medicus q prœti argiuorꝫ regis filias q̄ttuor putātes ſe uaccas eē eo furorē liberauit quē ipſis iuno: ut ſcribit pherecydes: ut alii: uēus īmiſerat: q̄d illa ſe pulchriores eē iactarēt.

Arcadiæ lacus

Prœtidas. prœti argiuorꝫ regis fiās qrū noīa ſunt hæc. Mera. Euryale. Lyſippe. & iphianaſſa: quam quidē melāpus pte regni accepta: poſteaquā illas curauit: uxorē accepit. Huic fluit lynceſtius fluuius ē: cuius aquā q̄ſquis potauerit nō minus ebrius efficitur q̄ ſi immodare uinū bibiſſet. hoc etiam plinius q̄dem his uerbis affirmat. Lynceſtis aqua q̄ uocatur acidula: uini mō temulētos facit itē ī paphlagōia & ī agrocalēo. ē lacuſar. de ſtiphalio lacuq eē ferť iuxta pheneū cāpū mihi ſētire uř: uel de reſtagnatiōe ladōis aquæ ue fluuiorꝫ: q̄ ī pheneo cāpo fieri cōſueſſe ſcribiť

Ambiguis ſuſpectus aquis:quas nocte timeto.
Noctenocent potæ.ſine noxa luce bibuntur.
Sic alias aliaſq̧ lacus & flumina uires:
Cõcipiunt:tempuſq̧ fuit:quo nauit in undis.
Nũc ſedet ortygie. timuit cõcurſibus argo.
Vndarũ ſparſas ſymplegadas eliſarum:
Q uæ nũc immotæ perſtant:uentiſq̧ reſiſtunt.
Nec quæ ſulfureis ardet fornacibus ætna:
Ignea ſemper erit.neq̧ enim fuit ignea ſemper.
Nã ſiue eſt animal tellus:& uiuit:habetque
Spiramenta locis flãmam exalantia multis:
Spirandi mutare uias:quotienſq̧ mouetur
Has finire poteſt.illas aperire cauernas.
Siue leues imis uenti cohibentur in antris
Saxaq̧ cũ ſaxis:& habentem ſemina flammæ
Materiam iactant.ea cõcipit ictibus ignem:
Antra relinquentur ſedatis frigida uentis:
Siue bituminæ rapiunt incendia uires.
Luteaue exiguis ãrdeſcunt ſulfura fumis:
Nẽpe ubi terra cibos:alimẽtaq̧ pinguia flãmæ
Nõ dabit abſumptis per longum uiribus æuum
Natureque ſuum nutrimen deerit edaci:
Nõ feret illa famem:deſertaque deſeret ignes.
Eſſe uiros fama eſt in hyperborea palene.
Q ui ſoleant leuibus uelari corpora plumis.
Cum tritoniacam nouies ſubiere paludem:
Haud eqdẽ credo:ſparſæ quoq̧ mẽbra ueneno
Exercere artes ſcythides memorãtur eaſdem.
Si qua fides rebus tamen eſt addẽda probatis.
Nõne uides quæcũque mora fluidoque calore.
Corpora tabuerint:in parua animalia uerti.
I quoque delectos mactatos obrue tauros.
Cognita res uſu:de putri uiſcere paſſim
Florilegæ naſcuntur apes:quæ more parentũ
Rura colunt:operique fauẽt:in ſpẽque laborãt.
Preſſus homo bellator equus crabrõis origo ẽ.
Concaua littoreo ſi demas bracchia cancro
Cætera ſupponas terræ:de parte ſepulta
Scorpius exibit:caudaque minabitur unca.
Q uæque ſolent canis frondes intexere filis:
Agreſtes tineæ res obſeruata colonis
Ferali mutant cum papilone figuram.

quãuis nihil de aquarũ q̃litate dicat. Ply.uero niſi mendũ ineſt ſentire uidet̃ phineas paludes in arcadia eẽ:ex qbus ladon profluat. Arcadia aũt regio eſt achaiæ mediterranea maxĩe a mari remota:q̃ primo Drymodis. mox pelagis fuit appellata. Sine noxa. Sine nocumento. Tempuſq̧ fuit quo nauit in undis. Ortygia inſula:q̃ & Delos uocatur:ut ſuperius diximus:fluitare ſolebat. Timuit concurſibus argo. Symplegades inſulæ ſũt duæ: q̃ & cyaneæ dicũtur cõtra boſporũ thraciũ. q̃ a poetis olim cõcurriſſe finguntur:quoniã ut inqt plynius paruo diſcretæ ĩteruallo ex aduerſo intrãtibus gemĩæ cernebant̃:paululumq̧ deflexa acie coeuntiũ ſpeciẽ p̃bebant. Vndarũ eliſarũ. expreſſarũ duorũ ſcopulorũ cõcurſu. Nec quæ ſulfereis. cãs aſſignat poeta cur ætna ſiciliæ mons notiſſimus ardeat Hinc aũt etiã colligit oĩa eſſe in cõtinuo fluxu:qđ nec ſparſit:nec ſemp arſura eſt ætna. Tres aũt affert illius incendii cauſas. Nã aut nãlis eſt ille ignis:aut a uentis ĩcluſis excitat̃ Aut ex ſulfure bitumineue orit̃. Ictibus.iactatibus. Frigida. Sine igni. Bitumineæ uires:Bitumẽ genus eſt picis: celerrime ignẽ rapiẽs. Eſſe uiros fama ẽ.pallene & urbs ẽ thraciæ a pallene ſitonis filia dicta & cherroneſus:q̃ & phlegra ãtiqtus uocabat̃:ubi gigãteũ bellũ cõfectũ fuiſſe dr̃. Qui ſoleãt leuibo Qui ſoleãt ĩ aues cõuerti. Cũ titroianicã paludẽ. tritoniaca palus ĩ libya eẽ ſcribitur. ſed poeta de ea q̃ſi in ſeptẽrione ur̃ ſentire de q̃ me nihil memini alibi legiſſe. Simile de arcadibus plynius ſcri.quos ĩ lupos uerti rurſuſq̧ ſibi reſtitui tã cõſtãs fama fuit.ut in maledictis uerſipelles habeant̃. Scythides. ſcythicæ mulieres q̃ ſe ĩ aues:ut noſtratiũ q̃dã in feles mutare dn̄t. Sparſæ perũcte. Eaſdẽ artes ut ſe ĩ aues cõuertãt. Rebꝰ ꝓbatis.de qbꝰ ꝓiculũ ẽ factũ. Tabuerit.corrupta fuerit. Fluido calore. Ab effectu qđ fluida & mollia corpora reddat. Obrue: Terra rege. Delectos tauros: Vitulos.nã ex uitulis:ut ĩ georgicis ſcribit Vergilius apes naſcũt̃. Vſu.ex periẽtia. De putri uiſcer̃. De corrupta carne

Rura colũt.agris e floribꝰ rorẽ legẽtes uerſant̃. In ſpẽ.futuri & mellis & noui examis. Preſſus humo bellator equis.ꝑ quẽ bella gerũt̃. Notũ crabrões ex eqs putrefactis naſci. Littoreo cãcro.ĩ littore morãti. Hoc aũt uſu cognitũ ẽ:ſcorpiũ naſci ex cãcro t̃ra obruto

Caudaq̧ minabit̃ unca. Nã ſcorpius cauda ictus ĩferre memorat̃. Quæq̧ ſolent canis. Bõbyces dicit.q̃ ſericũ generãt. Nã ut plynius ĩ.xi.naturalir hyſtoriæ ſcribit Bõbices in Aſyria prouenientes nidos e luto fingunt ſalis ſpem applicatos lapidi tanta duricia ut ſpiculis ꝑforari uix poſſint. In his & ceras largius quam apes faciunt:deinde maiores uermiculos.hi erucæ fiunt. Fit deinde quæ uocatur Bombylis ex ea Nicedalus.ex hoc ſex menſibus Bombyces telas araneorum more texunt ad ueſtem luxumq̧ fœminarum:quæ bombicina dicitur. Res obſeruata. Animaduerſa.notata. Tineæ agreſtes.uermiculi agreſtes. Ferali papi.peſtifero ac ueneno ſo. Truncas,pe. Mutilatas & carentes pedibus.

Ortygia inſula.
Symplegades
Aetna mons.
Hoĩes in aues
Ex uitulis apeſ
Ex eqs crabrones.
Ex cancro ſcorpius
Tineæ ĩ papilones

Semina limus habet uir ides generantia ranas:
Et generat truncas pedibus.mox apta natando
Crura dat:utque eadẽ ſint longis ſaltibus apta.
Poſterior ſuperat partes menſura priores.
Nec catulus partu:quem reddidit urſa recenti.
Sed male uiua caro eſt.lambẽdo mater in artus
Fingit:& informẽ:quãtam capit ip ſa.reducit.
Nõne uides quos cæra tegit ſexangula fœtus
Melliferarũ apium ſine mẽbris corpora naſci?
Et ſeroſq̧ pedes:ſeraſq̧ aſſumere pẽnas?
Iunonis uolucrem:quæ cauda ſidera portat:
Armigerũque iouis:cytereidaſq̧ columbas.
Et genus omne auium mediis e partibus oui:
Ni ſciret fieri:quis naſci poſſe putaret?
Sũt qui cũ clauſo putrefacta eſt ſpĩa ſepulchro:
Mutari credant humanas angue medullas.
Hæc tamen ex aliis generis primordia ducunt.
Vna eſt quæ reparet:ſeque ipſa reſeminet ales.
Aſſirii phœnica uocãt.nec fruge nec herbis.
Sed thuris lachrymis & ſucco uiuit amomi.
Hæc ubi quinque ſue cõpleuit ſæcula uitæ:
Illicis in armis tremulæque cacumine palmæ
Vnguibus & puro nidum ſibi cõſtruit ore.
Q uo ſimul ac caſias & nardi lenis ariſtas:
Q uaſſaq̧ cũ fulua ſubſtrauit cynama myrrha:
Se ſuper imponit:finitque in odoribus æuum
Inde ferunt totidem qui uiuere debeat annos.
Corpore de patrio paruum phœnica renaſci.
Cũ dedit huic ætas uires:onerique ferendo eſt:
Põderibus nidi ramos leuat arboris altæ:
Fertque pius cunaſq̧ ſuas patriũque ſepulchrũ
Perque leues auras hyperioni urbe potitus
Ante fores ſacras hyperionis ædere ponit.
Si tamen eſt aliquid miræ nouitatis in iſtis.
Alternare uices:& quæ modo fœmina tergo
Paſſa marẽ eſt: nũc eſſe marẽ:miremur hyænã.
Id quoque quod uẽtis animal nutritur & aura
Protinus aſſimulat:tetigit quoſcunque colores
Victa racemifero lyncas dedit india baccho.
Equibus:ut memorãt:quicq̃d ueſica remiſit:
Pertitur in labides:& cõgelat aere tacto:
Sic & coralium quo primum cõtigit auras
Tẽpore:dureſcit mollis fuit herba ſub undis
Deſinet ante dies:& in alto phœbus anhelos
Aequore tinget equos:q̃ cõſequar omnia dictis

Nec catulus ptu.Ply.hoc idẽ ſcribit de urſis. Pariũt,inqt triceſimo die ac plurimũ q̃nos hi ſunt cãdida informiſq̧ caro paulo muribus maior. ſine oculis.ſine pilo. ungues tñ prominent hanc lãbendo paulatim figurã. Fingit.figurat. Nõne uides. Apes ſine pedibus naſcunt̃.unde ẽt nomen traxer̃. primũ.n.uermiculi abſq̧ pedibus aliſq̧ oriũtur. Iunõis uolucrem.pauonem. Armigerũ iouis. Aqlã. Cythereidas colũbas. ueneri dicatas Mediis e ꝑtibus oui.ex uitello oui. Sunt qui cũ clauſo.de hoc ply.ſic ſcribit. Anguẽ ex medulla hominis ſpinæ gigni accepimus a multis. Hæc tñ ex aliis.mirãdam phœnicis auis generatiõem deſcribit poeta: de quo & ply. fere eadẽ. Aqlæ ãt magnitudine eſſe narrat̃: auri fulgore circa collũ.cætera purpureus ceruleam roſeis caudã pennis diſtinguentibus criſtis faciem caputq̧ plumeo apice honeſtate. Peculiaris ẽ arabiæ felicis. Manilius ſenator auctor eſt neminem extitiſſe qui phœnicem uiderit. Sacrũ in arabia ſoli eſſe. uiuere ãnis ſexcentis ſexaginta. Seneſcentem caſia thuriſq̧ ſurculis conſtruere nidum. replere odoribus & ſuper emori. Ex oſſibus deinde ac medullis naſci primo ceu uermiculũ.inde fieri pullum. Principioq̧ iuſta funeri priori reddere:& totũ deferre nidum ꝓpe pancaicã in ſolis urbem:& in ara ibi deponere. Primordia.originem. Aſyrii phœnica uocant A color̃ purpureo phænix uidet̃ appellatus Quo ſimul ac caſias.phœnicis nidũ apte ut oĩa deſcribit poeta.caſia aũt & nardus frutices ſuauiſſimi odoris in arabia naſcentes. Oneriq̧ ferendo ẽ.ſufficit nido auferendo. Sic ãt dictũ eſt:ut dicimus aliquem non eſſe ſoluendo. Leuat:releuat ac leues reddit. Hyperiõis æde:templo ſolis. Si tamen eſt aliqd hyæna fera ẽ de qua multa a plynio mira tradũtur.ſed maxime ei utrãq̧ ineſſe naturam & alternis ãnis marem fœminãq̧ fieri.& ut ſcri.plynis:parere ſine mare uulgus credit. Ariſtoteles negat.collũ & iuba continuitate ſpinæ porrigit̃: flectiq̧ niſi circũactu totius copis neqt. Alternare.alternis ãnis mutare.

Id quoq̧ qđ uentis.chameleõtem dicit:q̃ ut ply.tradit ſolus animaliũ nec cibo nec potu ſpalit̃:nec alio q̃ aeris alimento circa caprificos ferus.innoxius alioq:& coloris natura mirabilior. Mutat,nãq̧ eũ ſubinde & oculis & cauda & toto corpe:redditq̧ ſpꝰ quem cũq̧ ꝓxime attingit p̃ter rubrũ cãdidũq̧. defũcto pallor ẽ. Victa racemifero. Lyncuriũ gẽma ẽ q̃ ex urina hyneũ dr̃ generari Vnde ẽt nomẽ fuit ĩpoſitũ. Lyneuriũ.n. dicitur qđ ſit urina Lyneis.ουρον nãq̧ Vrinã ſignificat.

Quicq̃d ueſicca remiſit.oĩs urina lyncum. ſic & coraliũ. In aqs molle ẽ coraliũ.extra uero aq̃s dureſcit:ut ſupius quoq̧ poeta narrauit.q̃ cõſeqr oĩa dicis.q̃ uerbis oĩa explicare poſſi Sic oĩa uerti cernimꝰ:oĩa eẽ ĩ cõtinuo

Limus ĩ ranas
Caro in urſum.
Apes ſine pedibus
Aues ex oui medio
anguis ex hoĩs ſpina
Phœnix ex ſeipſo
hyenã mõ marẽ mõ fœminã eſſe
Mira chamæleontis natura
Lyncurium ex Lyncũ urina
Coralium ex molli durum
Oĩum rerũ uiciſſitudinẽ eẽ

Inſpecies tranſlata nouas. ſic omnia uerti
Cernimus: atq; alias aſſumere robora gentes.
Concider̃ has. ſic magna fuit cenſuque uiriſq;:
Perque decē potuit tātum dare ſanguinis ānos:
Nunc humilis ueteres tantūmodo troia ruinas:
Et pro diuitiis tumulos oſtendit auorum.
Clara fuit ſparte. magnæ uiguere mycænæ.
Nec nō & cecropis. nec nō amphionis arces.
Vile ſolū ſparte eſt. altæ cecidere mycænæ.
Oedipodioniæ quid ſunt niſi nomina thebæ?
Quid pandioniæ reſtant niſi nomen athenæ?
Nūc quoq; dardaniā fama eſt cōſurgere romā:
Apēninigænæ: quæ proxima thybridis undsi
Mole ſub ingenti rerū fundamina ponit.
Hæc igitur formā creſcēdo mutat: & olim
Immēſi caput orbis erit. ſic dicere uates:
Faticinaſq; ferūt ſortes: quātumq; recordor.
Dixerat aeneæ: cū res troiana laboret:
Priamides helenus flenti dubioq; ſalutis.
Nate dea: ſi nota ſatis præſagia noſtræ
Mētis habes: nō tota cadet te ſoſpite troia.
Flāma tibi ferumq; dabunt iter. ibis: & una
Pergama rapta feres: donec troiæq; tibique
Externū patrio cōtingat amicius aruum.
Vrbem etiam cerno phrygios debere nepotes:
Quāta nec eſt: nec erit nec uiſa prioribus ānis.
Hanc alii proceres per ſæcula longa potentem:
Sed dominā rerū de ſanguine natus iuli
Efficiet: quo cū tellus erit uſa: fruentur
Aetheriæ ſedes: cælūque erit extus illi.
Hæc helenū ceciniſſe penatigero æneæ
Mente memor refero: cognataq; mœnia lætor
Creſcere: & utiliter phrygibus uiciſſe pelaſgos.
Ne tamen oblitis ad metam tendere: longe
Expatiemur eq̄s: cælum & quodcūq; ſub illo eſt
Immutat formas: telluſq; & quicquid in illa eſt:
Nos quoq; pars mundi: quoniā nō corpora ſolū
Ve℞ etiā uolucres animæ ſumus: inq; ferinas
Poſſumus ire domos: pecudūq; in pectora cōdi
Corpora: quæ poſſunt animas habuiſſe parēū
Aut fratrū: aut aliquo iuncto℞ fœdere nobis.
Aut hominū certe: tua eſſe & honeſta ſinamus:
Ne ue thyeſteis cumulemus uiſcera menſis.
Quā male cōſueſcit. q̄ ſe parat ille cruori
Impius humano: uituli qui guttura cultro

fluxu ex urbiū quoq; ac populo℞ excidiis ac felicitatibus pytagoras colligit. Clara fuit ſparte. ſparta laconica dicitur regio a ſpartis cadmi ſociis cognoīata. ſed plerūq; pro urbe ponitur. Mycænæ. urbs eſt pelopōneſi notiſſima a Mycenæo Spartōis filio Phoronei f̄ris dcā. Oedipodiōie thebæ. Vbi œdipus regnauit: ut Pandioniæ Athenæ ubi Pādiō.

Troia

Nec nō & cecropis. Athenæ quarū auctor fuit cecrops. Amphionis arces. Thebæ ab amphiōe amplificatæ. Nūc quoq; dardaniam. Exēplo urbis Romæ: q̄ tū maxime creſcebat: oīa eſſe in cōtinuo motu Pythagoras oſtēdit. Dardaniā romam. a Troiāis ædificatā. Apennigenæ thybridis. in Apēnino mōte orientis. Thybrim autē p̄ter urbē Romā labi notius ē q̄ ut ſit exponēdū. Vates. ſibyllas. Sortes faticinas. fata canētes atq; p̄dicentes. Res troiana. imperiū troianum

Sparta
Mycænæ
Athenæ
Thebæ.
Roma

Labaret. Vacillaret. periclitaret̃. Priamides helenus. priami filius. fuit autē uates optimus: ut ex carmine quoq; Vergiliano conſtat. Debere urbē. urbi ædificādæ ita uolentibus fatis obnoxios eſſe. Pulchra autē phantaſia refert in helenū poeta: quæ iā ipſe uiderat. Per ſæcula lōga. per ſeptingentos ānos

De ſanguīe natus iuli. Iulius cæſar. Nam in cæſaris Auguſti illius filii gratiā hæc r̄ferunt̃ Penatigero æneæ. penates gerenti. Penates aūt ut refert Macrobius ex Varronis ſententia. Dardanus ex ſamothracia in phrigiam. Aeneas ex Phrygia in Italiā detulit. Dii uero penates dicunt̃: ut uolūt q diligentius ueritatē inq̄runt: p quos penitus ſpirāus. per quos habemus corpus. p quos rōnē animi. Eos āt eſſe Iouem. Iunonem. Mineruam. Vtiliter phrygibus. Cū utilitate phrygū & troiano℞ Pelaſgos uiciſſe. Græcos Troiam expugnaſſe. Ne tamē oblitis. Cōcludit omnia in continuo eſſe fluxu: & a carminibus omnīo eſſe abſtinnedum pythagoras: cum animæ noſtræ in uaria corpora tranſeant. Ad metam. ad finem & concluſionem. Metaphora ab equis currētibus ſumpta. Expatiemur equis.

Euagemur copia uerborum. Animæ uolucres. Leues atq; ueloces. Animo namq; nihil eſt uelocius. In ferinas domos. in corpora ferarum. Pecudumq; in pectora condi. ordo & ſenſus. Nos quoq; pars mundi ſinamus & permittamus tuta eſſe & honeſta ea corpera que poſſunt animias habuiſſe parentū aut fratrum aut iunctorum nobis aliquo fœdere & affinitate aut certe hominum quoniā nō corpora ſolum uerum etiam uolucres & ueloces aīæ ſumus. hoc ē q̄m n̄ ſolū ex corpe ſed ēt aīa cōſtāuſ & ī feras & pecudes ire poſſumus. his āt oībus colligit Pythagoras nullo modo carminibꝰ eſſe ueſcendum. Thyeſtæis menſis. quibus thyeſtæ filii comedendi ab Atreo fratre appoſiti fuerūt. Nota uero ē

hoiem ex aia & cor poř cō ſtare

fabula. Nam Atreus & Thyeſtes pelopis & Hippodamie filii opera mercurii ægre ferentis Mirtilum filium a pelope ipſo fuiſſe interfectū in tantā deuenere diſcordiā: ut alteri uterq; inſidias ſtrueret: cū ea conditione regnū a patre accepiſſent: ut a ternis regnarent annis. Nam thyeſtes quo facilius arietem uelleris aurei in quo regni fata conſiſtebant: Vt ſeneca in Thyeſte tragœdia narrat: ſibi uſurpare poſſet: Meropen Atrei Vxorē cōpreſſit ex eaq; filios ſuſcepit. Quod cū atreus reſciuiſſet bello illū Mycenis in exiliū eiecit. quo quidē non contentus ſimulata gratia fratrē ad ſe reuocauit: treſq; eius filios decoctos ſic appoſuit comedendos: ut ſanguinem quoq; poculis immiſcuiſſe feratur. Hoc uero nefandiſſimū ſcelus ne ſol uideret: alio radios auertiſſe memorat̃. Menſis. cibis continēs enī pro contento per metonymiā frequētiſſime poni conſueuit. Cumulemus. Vſq; ad cumulum repelamus. Viſcera. Inteſtina. Quam male conſueſcit. eum qui poſſit pati ut interficiat uitulum aut hædū aut auē facile aſſueſcere ait necandis hominibus. Eſt autem exclamatio qua pythagoras ab interficiendis animalibus manſuetis homines deterrere conatur. Cruori humano. ſanguini humano effūdendo. Immotas aures. Nulla miſericordia motas. Edentem hædum. emittentē uagitus ſimiles uagitibus puerorū. Aut alite ueſci. Aut auē comœdere. Quā tū eſt: ac ſi diceret minimū. Ad plenū facinus. ad plenum homicidium. Qua tranſitus. ad qd ac ſi diceret ad hominū cædē. Inde. ex immolatione brutorum animalium. Bos aret. Cū magna auctoritate hæc a pythagora dicuntur. Imperat enim ut bos arare permittatur ſic ut nulla alia ui q̄ ſenectute moriatur. Horriferum cōtra boream. Ouis inquit lanas nobis ſuggerat contra frigora. Arma nāq; quibus boreæ frigidiſſimo uento reſiſtitur: ſunt ueſtes ex Ouium lanis confectæ. Horriferum boream. Horrorē & frigus ferētē. Vbera preſſanda. exprimēda. Cū pedicis. pedicæ ſūt uincula pedū. Vt manicæ manuum. Tollite. Remouere. auferte. abiicite.

Viſcata. uiſco infecta. Nec formidatis pēnis. ſic quidem legitur. Sed formidantis forſitan eſt legendum. ut ceruo℞ ſit epithetō qui natura uel Homeri teſtimonio timidiſſimi ſunt. pēnis. ſagittis. a parte nāq; totū per ſynegdochē frequēter ſignificatur. Celate. occultare. Perdite. interficite. Si qua nocent. noxia animalia perdēda quidē ēē pythagoras ait: ſed ita ne eo℞ carnibus ueſcamur. Ora uacent epulis. Careant eiuſmodi epulis. Cōgrua. homini conuenientia: Dictis. pithagoræ præceptis. Inſtructo pectore. Inſtituto animo. Eorum autem opinionē ſequitur Ouidius ut diximus: qui ſentiunt Numam a pythagora fuiſſe inſtitutū. Remeaſſe. Rediiſſe. Vltroq; petitū. Quæſitum ſpōteq; a Romanis inuitatū: ut copioſe Liuius narrat. Latialis. latini atq; Romani. nā Roma latii eſt caput. Coniuge qui felix nympha. Egeria nympha Numæ pomphilii fuit uxor: quæ poſt uiri interitū urbe relicta in ſiluas abiit ac tandē inferatione deo℞ in fontē fingitur conuerſa. Cum illa uero nymmpha congreſſus nocturnos ſibi eſſe Numa ſimulauit: eiuſq; monitu ſe quæ acceptiſſima diis eſſent ſacra conſtituere populo Romāo perſuaſit. ut copioſe. T. Liuius deſcribit. Ducibuſq; camœnis. auctoribus muſis. Nam omnia quæcunque Numa ſtatuebat ad Egeriæ nymphe & camœnarum auctoritatem referebat: quibus etiam lucum quem medium ut Liuius narrat ex opaco ſpecu fons perēni rigabat aq̄ cōſecrauit: quod dea℞ ſibi conſilia cū cōiuge ſua egeria eſſent. Sacrificos ritus. ſacrificio℞ leges. Nā ſua cuiq; deo ſacra ſacerdoteſq; inſtituit ut elegāter Liuius ſcribit. Ad artes pacis. ad deo℞ religionē. & iura & leges & mores colēdos. Numa enī urbē Romā ui & armis a romulo conditā: iure legibus ac moribus de integro cōdidit. Qui poſtq̄ ſenior. Numa cū tres & quadraginta regnaſſet annos periit. Peregit. p̄fecit ac finiuit. Vallis aricine. Aricia urbs ē latii haud longe ab urbe Roma diſtans. Vnde Aricinus declinatur. Oreſteæ dianæ. Quā oreſtes una cum iphigenia ſoro

Egeria nympha in fontem

Rumpit: & immotas præbet mugitibus aures?
Aut qui uagitus ſimiles puerilibus hædum
Edentem iugulare poteſt: aut alite ueſci:
Cui dedit ipſe cibos? quantū eſt quod deſit ī iſtis
Ad plenum facinus? qua tranſitus inde paratur?
Bos aret: aut mortem ſenioribus imputet annis.
Horrife℞ contra boream ouis arma miniſtret.
Vbera dent ſaturę manibus preſſanda capellę.
Retia cum pedicis laqueoſq; arteſq; doloſas
Tollite. nec uolucres uiſcata fallite uirga.
Nec formidantis ceruos includite pennis.
Nec celate cibis uncos fallacibus hamos.
Perdite ſi qua nocent. ue℞ hæc quoq; p̄dite tātū.
Ora uacent epulis: alimentaq; congrua carpāt.
Talibus atq; aliis inſtructo pectore dictis
In patriam remeaſſe ferunt: ultroq; petitum
Accepiſſe numam populi latialis habenas:
Coniuge qui felix nympha: ducibuſq; camœnis
Sacrificos docuit ritus: gentemq; feroci
Aſſuetam bello pacis traduxit ad artes.
Qui poſtq̄ ſenior regnumq; æuumq; peregit:
Extinctum latiæq; nurus populuſq; patreſq;
Defleuere numam. nam coniunx urbe relicta
Vallis aricinæ denſis latet abdita ſiluis:
Sacraq; oreſteę gemitu quęſtuq; dianæ
Impedit. ah quotiens nymphę nemoriſq; lacuſq;
Ne faceret monuere: & cōſolantia uerba

ré de Taurica regione in italiam tranſtulit:ac iuxta ariciam collocauit.Nam oreſtes poſt interfectam matrem in furorem conuerſus a pylade ſocio ad dianam Tauricam liberandus deductus eſt.cui cum hoſpites mactarentur:a ſorore iphigenia quæ deæ ſacerdos erat:cognitus ſaluatur. Ac thoante rege interfecto dianæ ſimulacrū aufugientes abſtulerūt:iuxtaq; aricia collocarūt. Ne faceret.ne flere pgeret. Theſeius heros. Hippolytus:q equoꝝ furore laceratus precibus Dianæ uitæ fuit reſtitutus:ac templo dianæ aricinæ præfectus uirbius fuit appellatus. ſed & ipſe fata ſua ad cōſolationē egeriæ narrat. Siſte modū.ſtatue.impone finē luctui. Releuare.leuē reddere.a fletu liberare. Fando.inter loquēdum. Aliquē hippolitū.quēdam in ſoluta orone diceremus. Credulitate pr̄is. Theſei: qui nimiū facile credidit phedræ uxori priuignū accuſanti. Vixq; ꝓbabo.Difficulter pſuadebo. Me paſiphaeia quondam. phædra paſiphaes filia: Theſei uxor hippolyti priuigni amore capta ab illo fuit repulſa. Quare indignata illum patri accuſauit qđ ſe de coitu interpellaſſet. pater credulus & filium inſontē in exiliū expulit. & illi mortē ē imprecatus. Cū igitur fugeret hippolytus: ecce phocæ mari egreſſæ ita pterruerūt equos quadrigaꝝ:qbus uehebat̄:ut nullo pacto potuerint inhiberi. qn p pcipitia hippolytū īmittentes prſus dilaniarēt. Paſiphaeia.cū qdam uitupatiōe dixit: ac ſi phædræ obiiceret paſiphaes libidinē:quæ amore tauri capta cū illo coire ſuſtinuit. Me fruſtra temptatū.a phædra de ſtupro fruſtra interpellatū. Temerare.uiolare.eſt aūt ordo. paſiphaes filia quondā finxit me fruſtra tēptatum uoluiſſe temerare patriū cubile.qđ ipſa uoluit. Et crimine uerſo.in me ſubaudiat̄. Indiciine metu. altera duaꝝ cauſarū ſe accuſatū a phædra hippolytus ait. uel qđ timebat ne ipſa accuſaret̄.uel qđ repulſa fuit & ſpreta. Arguit. accuſauit. Proiecit eiecit.expulit. Hoſtili prece.imprecatiōe hoſti cōueniente.nō patri. Theſeus.n.neptunū auū præcatus eſt.ut hippolytuſ filius diſcerpetur. Funtis.i.exiliū. Pittheā troezena.in q pittheus Pelopis filius ac aethræ mr̄is Theſei pater regnauit: Troezen aūt urbs eſt peloponeſi a Troezene pelopis filio cui pittheus in regno ſucceſſit cognomiata. Vt.n.Stephanus ſcribit:& aphrodiſias & faronia & poſidonias & appollonias & anthāis ātea fuit appellata. Cū mare ſurrexit.tumefactū eſt. In mōtis ſpeciē.p emphaſin oſtēdit ątus eſſet uitulus illæ marinus.q inſtar mōtis mare extolleret. Et dare mugitus. Mugire.nōdum.n.uitulus ille marinus ex aquis extulerat caput.Phocæ āt ut tauri mugitus edūt: unde & uituli nomē acceperūt. Corniger hinc taurus.Deīde inqt Phoca ut taurus cornua hñs ex ruptis undis egreſſa eſt. Expellit.Erumpit. cū īpetu egredit. Exiliis contenta ſuis.Exilii ſui mærore confecta. Feroces ądrupedes.feroces equi:qbus hippolyti currus trahebat. Colla.capita. Ad freta conuertūt. Ad mare pp ſtrepitū phocæ egredictis. Horrent.Timent. Monſtri metu.Vituli illius marini timore.Phocæ nāq; adeo ſunt aſpectu turpes:ut inter mōſtra marina numerentur.

Hippolytus in Virbiū

Dixerunt.quotiens flenti theſeius heros
Siſte modum dixit.nec enim fortuna querenda
Sola tua eſt:ſimiles aliorum reſpice caſus.
Mitius iſta feres.utinamq; exempla dolentem
Nō mea te poſſent releuare.ſed & mea poſſunt.
Fando aliquē hippolytū ueſtras ſi cōtigit aures:
Credulitate patris ſceleratę fraude nouercę
Occubuiſſe neci mirabere:uixque probabo.
Sed tamē ille ego ſum. me paſiphaeia quondam
Temptatum fruſtra patrium temerare cubile
Quod uoluit finxit uoluiſſe:& crimine uerſo
Indiciine metu magis offenſane repulſæ
Arguit:immeritumq; pater proiecit ab urbe:
Hoſtilique caput prece deteſtatur euntis.
Pittheam profugo curru troezena petebam.
Iamque corinthiaci carpebam littora ponti:
Cum mare ſurrexit cumuluſq; immanis aquaꝝ
In montis ſpeciem curuari & creſcere uiſus:
Et dare mugitus:ſummoq; cacumine findi.
Corniger hinc taurus ruptis expellitur undis:
Pectoribuſque tenus molles erectus in auras
Naribus & patulo partem maris euomit ore.
Corda pauēt comitum.mihi mēs interrita māſit
Exiliis contenta ſuis:cum colla feroces
Ad freta conuertunt: erectiſque auribus horrent
Quadrupedes:mōſtriq; metu turbātur: & altis
Præcipitant currum ſcopulis.ego ducere uana
Frena manu ſpumis albentibus oblita luctor:
Et retro lentas tendo reſupinus habenas.
Nec uires tamen has rabies ſuperaſſet equorum:
Ni rota:perpetuum quæ circumuertitur axem:
Stipitis occurſu fracta ac defiecta fuiſſet.
Excutior curru:loriſq; tenentibus artus
Viſcera uiua trahi:neruoſq; in ſtirpe teneri.
Membra rapi partim.partim reprenſa relinqui.
Oſſa grauem dare fracta ſonū: feſſamq; uideres

Præcipitāt.In præceps iaciūt. Altis ſcopulis.p alta ſaxa. Ego ducere uana. Ego inqt fruſtra conor retrahere freni ſpumis infecta. Ducere.reducere.retrahere. Vana manu.Infirma. Neq;.n.equos potuit cōtinerē. Luctor.Enitor.Conor. Tendo.Cōtendo. Retro.Ducere ſubaudiamus:ut retrahere intelligamus. Len

tas habenas.Flexibilia lora. Has uires.Meas uires. Rabies.ferocitas. Perpetuū axem Cōtinuū. Axis aūt eſt lignū illud:circa qđ rotæ currus uertūtur. Excutior curru.E curru eiectus cado. Artus.Pedes. Reprēſa.retenta a radicibus ſtipitibuſq; arboꝝ. Dare.Edere. Grauē ſonū.Magnū efficere ſtrepitum. Exhalare. emittere.me ſubaudiamus. Videres.Videre poſſes. Nū potes aut audes.Maiorē ſuā fuiſſe calamitatē:q̄ q̄ egeriæ cōtigit:hippolytus ait. Cōponere.Compare. Vidi quoq; luce carentia regna.hoc ē ad inferos quoq; deſcēdi. Et laceꝝ foui.Et corpus inqt laniatū in ardētiſſima phlegetōtis aqua laui.Eſt.n.phlegeton unus ex inferoꝝ flu.q ardens interpꝛtari pōt. Apollineæ ꝓlis. Aeſculapii apollis filii. Fortibus herbis.Potentibus. Atq; ope pæonia. Auxilio medico.Pæō.n.deoꝝ medicus pitiſſimus fuiſſe phibetur: a quo pæonia herba & inuenta fuit & appellata. Dite indignante.Plutone ægre ferente me uitæ reſtitui. Ne pꝛſens augerē muneris huius inuidiā.hoc eſt ne ſi ī græcia uiuerē; Atheniēſiū ī me inuidiā cōcitarē:a Diana fui occultatus. Cynthia.Diana: cuius miles erat hippolytus. Impune.ſine ulla mea pœna. Addidit ætatē. Me natu maiorē effecit:q̄ eēm cū ab equis fui dilaceratus. Ora cognoſcenda. Faciē q̄ cognoſci poſſet. Innuit aūt hippolytus ſe in nouā figuram fuiſſe tranſmutatum: ne a quoq̄ cognoſci poſſet. Habendā.habitādā. Hic poſuit.In latio iuxta ariciā. Nomēq; ſimul. Videt̄ ſentire poeta hippolytū fuiſſe noiatū:qđ ab eqs fuit ſolutus & laniatus.Nā ιππος equus. λυω ſoluo interpꝛtatur. Nūc idem Virbius eſto. Virbius dictus eſt hippolytus qđ uir bis fuiſſe uidet̄: & anteq̄ ab eqs fuit laceratus:& poſtq̄ uitæ fuit reſtitutus. Hoc nemus inde colo. Ex eo tpe inqt: quo ab inferis ſum reuocatus in hoc aricino nemore habito. Numine ſub dominæ.Dianæ:quæ iuxta Ariciā templū habebat. Nō tamē egeriæ.Egeria Numæ Pompilii uxor cū ob mariti mortē flere non deſineret:Dianæ miſeratōe in fontē ſui nois fuit cōuerſa. Leuare.leues reddere. Liqtur.reſoluitur. Soror phœbi.Diana. Tenuauit. In tenues aquas trāſmutauit. At nymphas tetigit noua res.Hæc ad cōcinnā eoꝝ quæ ſequūtur cōnexionē a poeta narrant̄.Gleba nāq; agricolæ arāti in pueꝝ uaticinādi peritū uiſa eſt trāſformari. Et Amazōe natus.hippolytus Hippolytæ amazonū reginæ filius. Quā cū Tyrrhenus arator.Hæc hiſtoria eſt nō fabula.nā ut in.ii.de diuinatōe libro cicero ſcribit. Tages qdam dr̄ in agro Tarquinieſi cū terra araretur:& ſulcus altius eēt impreſſus:extitiſſe repēte:& eū affatum eſſe qui arabat.Is aūt ut in libris eſt ethruſcoꝝ puerili ſpecie dicit̄ uiſus:ſed ſenili fuiſſe prudētia.Eius aſpectu cū obſtupuiſſet bubulcus:clamorēq; maiorē cū admiratiōe edidiſſet:cōcurſum eſſe factū:totamq; breui tpe in eū locū ethruriā cōueniſſe. Tū illum plura locutū multis audientibus: q oīa eius uerba excepint litteriſq; mādauerint. Oēm aūt orōnē fuiſſe eā:qua haruſpicinæ diſciplina cōtineretur. Fatalē glebā.In qua fata & futuroꝝ præſentia cōtinebātur. Terræ formā.Glebæ figurā. Ora recentia.ora nup ex terræ gleba figurata. Venturis fatis.hoc eſt.Diſciplinæ & arti coꝝ quæ fato uentura erant cognoſendoꝝ.nā tages primus oium haruſpicinæ diſciplinā Thuſcis tradidit.Hinc aūt cœpit nomini meo ineptias ſuas aſcribere pædagogus ille nō impitus modo & loquēdi & ſcribēdi: Veꝝ fatuus quoq; & ſtolidus ab oī q; ciuilitate alienus:qui cū ſciret me nō ante librariis tradituꝝ ultimū meaꝝ ennarrationū quinterniorē:q̄ oēs deprauatiōes ſublatæ forent:malignoꝝ quorundā in me cōſpirationi cū maximo dedecore ſuo facile ſatis fecit.Ea nāq; effutiuit:qbus nomini meo aſcriptis inuidi iſti impoſtores ſibi pſuaſerūt me nō minus ſigillatū iri q̄ uariis deprauationibus:q̄s in enarrationibus meis curarūt admitiēdas.Sed aliter atq; putarant euenit. Pædagogus.n.ille cū belle ſibi litteratus eē uideatur:ſe cōtinere nō potuit.quin iactaret ſe meis cōmentariis finē impoſuiſſe:pinde atque ſi uiri docti boniue officio functus fuiſſet. Veꝝ de inſulſo iſto temerarioq; pædagogo mihi ne noīe quidē noto nullū uerbū feciſſem:niſi & lectores fuiſſent admonēdi:ne iſtius ineptis fiderent expoſitiōibus:& malignoꝝ quorundā conatibus hoc quoq; modo fuiſſet occurrendū. Tametſi ex prima impiti iſtius nō expoſitione: ſed cōfuſione cauto lectori nō poſſit nō cōſtare appendices iſtos ruſticos atq; obſcuros nihil cū meis enarrationibus cōmercii habere.Eā nāq; hiſtoriā:q̄ nos paulo ante ex.ii.Cicerōis libro deſcripſimus ad uerbū fatuus iſte adeo inepte repetit:ut plane ruſticus barbaruſq; eē facile dignoſcat̄. Tages inqt ut ſcribit Cice.

Hippolytus ab inferis

Exhalare animam:nullaſq; in corpore partes
Noſcere quas poſſes:unūq; erat omnia uulnus.
Num potes aut audes cladi componere noſtræ
Nympha tuā?uidi quoq; luce carentia regna:
Et lacerum foui phlegentontide corpus in unda.
Nec niſi apollineę ualido medicamine prolis
Reddita uita foret: quam poſtq̄ fortibus herbis
Atque ope pæonia dite indignante recepi:
Tum mihi:ne pręſens augerem muneris huius
Inuidiam:denſas obiecit cynthia nubes.
Vtq; forem tutus:poſſemque impune uideri:
Addidit ætatem:nec cognoſcenda reliquit
Ora mihi:creteq; diu dubitauit habendam
Traderet an delon.delo cretaq; relictis
Hic poſuit:nomēq; ſimul quod poſſit equorum
Admonuiſſe iubet deponere:quique fuiſti
Hippolytus dixit:nunc idem uirbius eſto.
Hoc nemus inde colo:de diiſq; minoribus unus
Numine ſub dominæ lateo:atq; aſſentior illi.
Non tamen ægeriæ luctus aliena leuare

libro de diuinatione puerili ſpecie fuit cœpitq; affari aratorem. ille territus clamans conſciuit totam etruriā. Quā ſtudioſus ſit opeꝝ Ciceronis ſtolidus iſte ex iis pauculis ipſius uerbis facile colligi pōt. Nā ut omittam quod ea prætermittit: q̄ maxime ad huius loci expoſitionē neceſſaria fuerāt deſcribēda: libro inqt cura in præpoſiti oīe: q̄ recta loquendi ratio expoſcit. nec adiicit ſecundo. Perinde atq; ſi cicero ſolum de diuinatione librū ſcripſiſſet: ac non duos. Indigene. Thuſci. Dixere. appellauere. Qui primus. Ethruſcam. Nam Tages primus oīum haruſpicinā artemq; diuinādi ac prædicēdi futura Thuſcos docuit. Neq; Plinius a Cicerone in hoc Ouidioq; diſſentit: ut ille blatterat impitus.

Damna ualent: montiſq; iacens radicibus imis
Liquitur in lachrymas: donec pietate dolētis
Mota ſoror phœbi gelidū de corpore fontem
Fecit: & æternas artus tenuauit in undas:
At nymphas tetigit noua res: & amazone natus
Haud aliter ſtupuit: q̄ cum tyrrhenus arator
Fatalem glebam motis aſpexit in aruis
Sponte ſua primum: nulloq; agitante moueri:
Sumere mox hominis: terræq; amittere formā:
Oraq; uenturis aperire recentia fatis.
Indigenæ dixere tagen: qui primus ethruſcam
Edocuit gentem caſus aperire futuros.
Vtq; palatinis hærentem collibus olim
Cum ſubito uidit frondeſcere romulus haſtam:
Quæ radice noua. non ferro ſtabat adacto.
Et iam non telum: ſed lenti uiminis arbor
Non expectatas dabat admirantibus umbras:
Aut ſua fluminea quū uidit cippus in unda
Cornua. uidit enim: falſamq; in imagine credens
Eſſe fidem: digitis ad frontem ſæpe relatis
Quæ uidit tetigit. nec iam ſua lumina damnans
Reſtitit: ut uicto domito ueniebat ab hoſte.
Ad cælumq; oculos & eodem cornua tollens:
Quicquid ait ſuperi monſtro portenditur iſto:
Seu lætum eſt: patriæ lætum populoq; quirini.
Siue minax: mihi ſit. uiridiq; ex ceſpite factas
Placat odoratis herboſas ignibus aras:
Vinaq; dat pateris: mactatarumq; bidentum
Quid ſibi ſignificent: trepidantia conſulit exta.
Quæ ſimul aſpexit tyrrhene gentis haruſpex:
Magna quidem rerum molimina uidit in illis:
Non manifeſta tamen. cum uero ſuſtulit acre
A pecudis fibris ad cippi cornua lumen:
Rex ait o ſalue. tibi enim tibi cippe tuiſq;

Sed Delphō haruſpicinæ fuiſſe inuentorem ait. Aliud uero eſſe docere. aliud inuenire nemo niſi cōmuni ſenſu careat: unq̄ dubitauit. Vtq; palatinis. Hoc quoq; de hiſtoria ſumptū eſſe uideṫ. Nā Romulū ſcribit plutarchus in pallatino colle ſui expiundi gratia corneā lanceā fuiſſe iaculatū illamq; in terra defixā ānitentibus multis conuelli nūq̄ potuiſſe. Sed emiſſis ramis in ī eximiæ altitudinis cornum increuiſſe. locū uero eū iis q post Romulū fuerūt: parietibus circunductis ut ſanctiſſimū templū ī magna religiōe fuiſſe adeo ut ſicui ꝓpius accedenti uiſa fuiſſet arbor minus frondeſcere ſed ueluti ſubductis nutrimētis langueſcere: id ſtatim occurrētibus clamore ſignificaret. Cū aūt. C. Cæſar gradus extrueret: fabris ꝓpinq̄ arbori loca temere fodiētibus uiolatæ radices fuerūt: arborq; aruit & interiit. Virbiū aūt ita ſtupuiſſe ait poeta reſolutione Egeriæ in fontē: ut ſtupuit Romulus cū haſtā ſuā frōdeſcere uidit. Mouit mihi riſum ſimul & ſtomachū fatuus ille in hac hiſtoria referēda: q Romulū lanceam fuiſſe iaculatū ait ingenii expiendi gratia: ꝓinde ac ſi uires ingenii & nō corpis iaculātes experiremur. Herentē collibus pallatinis. Fixā in mōte palitio. Stabat. erecta erat. Nō ferro adacto. Nō cuſpide terræ infixa. Nā haſtæ cuſpis in radicē fuerat cōuerſa. Lenti uiminis. flexibilis uirgæ. Cornus. n. arbor ramos ad modū flexibiles hēt. Dabat. faciebat. Nō expectatas umbras. inſpatas. Admirantibus. Haſtā in arborē fuiſſe uerſam. At ſua fluminea. Hoc quoq; de hiſtoria ſumptū eſt. Nā ut Valerius. M. narrat Genutio Cippo prætori paludato porta egrediēti noui & in auditi generis ꝓdigium incidit. Nāq; in capite eius ſubito ueluti cornua emerſerūt: reſpōſumq; eſt eū regē futuꝝ: ſi in urbem reuertiſſet. Quod ne accideret: uolūtarium ac ꝑpetuū ſibimet indixit exiliū: cuius teſtāde rei gratia capitis effigies erea porta qua exceſſerat incluſa ē. Corrupte aūt at fere in exēplaribus eſt ſcriptū: cū loco illius hæc ꝑticula aut ſit reponēda & illud uerbū ſtupuit hic quoq; ē ſubaudiendū. Ita nāq; fabulā fabule poeta elegāter cōnectit. q̄q̄ m̄ltis nugis ab illo inſulſo q metamorphoſin dilacerauit: hic quoq; interpoſitis pleriſq; in exēplaribus ſeiungaṫ: qd ut facilius fieret: illā copulā at loco aut ex cōmodo ſuo repoſuiſſe uṙ: adeo in deprauādis libris quorūdam temeritas debacchaṫ. Cū etiā nō q uideṫ eē legendū. Audaculus uero ille pædagogus iſti deprauatiōi accedit: cū nihil corrigat ꝓrſus. Cippus aūt nō ſolum nomē eſt uiri: ſed appellatio quoq; lapidē q ſepulchro īponitur ſignificans & columnā in q̄ epitaphia ſcribūtur. Domito ab hoſte. ab hoſtibus ſupatis. Portēditur. Præſignificatur. ꝑmonſtraṫ. Vnde portenta mōſtraq; dicūtur: quæ futuꝝ aliqd ꝓnunciant. Patriæ letum. ſit ſubaudiaṫ. Impitus aūt ille pedagogus q ſcribere cōmēta audet: cū diſtinguere neſciat: oīa cōfundit inquiens.

Gleba ī puerū.

Haſta ī arborē.

Cippo cornua.

Siue hoc patriæ læticiam affert: cum patriæ genitiuus ad lætum ſecundo loco poſitum ſit referēdus. Siue minax. Triſte. Placat aras. Deos mitigat ꝑ metonymiā. Dii nanq; placari dicunṫ ꝑ ſacrificia in aris facta. Odoratis ignibus: Thuribus incenſis. Vinaq; dat pateris. In pateras uina fundit. Mactatarū bidētum. Imolatarū ouium. Quid ſibi ſignificent.: Cornua in fronte nata ſubaudiantur. Trepidantia. Palpitātia. Tyrrhenæ gentis haruſpex. ex ethruria nāq; haruſpices euocabātur. Magna molimina: Magnas rerum cōmutationes. A pecudis fibris. ab extis pecudū. Fibræ nāq; ſunt tenuiores uenæ: quibus exta uelut lineis

Hic locus & latiæ parebunt cornibus arces
Tu modo rūpe moram: portaſq; intrare patētes
Appropera. ſic fata iubent. nāq; urbe receptus
Rex eris: & ſceptro tutus potiere perenni.
Rettulit ille pedem: toruamq; a mœnibus urbis
Auertens faciem: procul o procul omina dixit
Talia dii pellant: multoq; ego iuſtius æuum
Exul agam: q̄ me uideant capitolia regem.
Dixit: & extemplo populumq; grauemq; ſenatū
Conuocat. ante tamen capitis noua cornua frōde
Velat: & aggeribus factis a milite forti
Inſiſtit: priſcoq; deos e more precatus:
Eſt ait hic unus: quem uos niſi pellitis urbe:
Rex erit: is qui ſit ſigno non nomine dicam.
Cornua fronte gerit: quem uobis indicat augur:
Si romam intrarit: famularia iura daturum.
Ille quidem potuit portas irrūpere apertas.
Sed nos obſtetimus: quis coniunctior illo
Nemo mihi eſt. uos urbe uirū ꝓhibete qriteſ.
Vel ſi dignus erit: grauibus uincite catenis.
Aut finite metum fatali morte tyranni.
Qualia ſuccinctis ubi trux inſibilat eurus:
Murmura pinetis fiunt: aut qualia fluctus
Aequorei faciunt: ſi quis procul audiat illos:
Tale ſonat populus. ſed per confuſa trementis
Verba tamen uulgi uox eminet una. quis ille eſt?
Et ſpectant frontes: prædictaq; cornua quærūt.
Rurſus ad hos cippus: quē poſcitis īqt habetis.
Et dempta capiti populo prohibente corona
Exhibuit gemino præſignia tempora cornu.
Demiſeræ oculos omnes: gemitumq; dedere.
Atq; illud meritis clarum (quis credere poſſit)?
Inuiti uidere caput. nec honore carere

qbuſdā diſtinguūtur. Acre lumen. Acute uidētes oculos. Tibi. n. tibi. anadiploſis cū quadā exultatione ab haruſpice læta prædicēte facta. Hic locus. Romam indicat digito. Et latiæ arces. Romanū imperiū. Tu modo rūpe morā. Tu ſolūmodo tolle moras feſtinaq; ut portas patentes ingrediaris Vrbe. In urbē. Perenni ſceptro. Perpetuo regno: Toruā faciē. Cornibus terribilem atq; deturpatam. Talia omina. Talia portenta. Conuocat. Extra urbē. Et aggeribus īſiſtit. Stat ī aggere alto: ut ab omnibus audiaṫ. Priſco more. Antiqua conſuetudine. Qua etiā priſci oratores deos inuocare in principio orationis ſolebāt. Dicā. Indicabo. Cornua forte gerit. Non forte ut fere in exēplaribus ē deprauatū: ſed fronte legēdū eſſe n[illegible]tius ē q̄ ut ſit admonēdū. Famularia iura. leges ſeruiles qbus ut ſeruos oēs uos oporteat obedire. Irrūpere. Cū ipeta intrare. Quāuis cōiunctior illo. Figurate ſe illum eſſe innuit Cippus: quem Haruſpex futurum eē reg[illegible] dixerat. Prohibete. Arcete. Vel ſi dignus erit. pulchra figura illum indignū eſſe oſtēdit: q aut uinciatur aut necetur. Qualia ſuccinctis. Duabus perq̄ accōmodatis ſimilitudibus exprimit poeta quale murmur populi fuerit: poſteaq̄ Cippus finē orōni impoſuit. Succinctis pinetis. Altis & ꝓceris. Imperitus uero ille ut ſaltem pueriles notem errores: expōit denſis & quaſi alligatis pinetis putās ſuccinctum. Denſum ſignificare: quod nuſq̄ inuenitur. Et miramur: ſi oīa cōfundūṫ. cū fatui iſti tā īpudenṫ ſtulticias ſuas efferāt in uulgus: Succīcta dicuntur altius cincta. unde ſuccincti milites dicūtur: qd breuioribus ueſtibus utētes altius cincti uideātur. Pineta uero dicūṫ ſuccincta: quod iuxta cacumē ramos emittāt. Id quod Oui. alibi apte ſignificat cū inqt. Et ſuccincta comas hirſutaq; uertice pinus. Per. inter. Tremētis uulgi. Populi trepidātis. Eminet. Elatior ē & clarior. Preſignia. inſignia. Gemio cornu: duobuſ cornibuſ ſimilibus. Demiſeṙ oc̄los. In terrā oc̄los demiſerūt ne cornua cū ſūmo dedecore tā bōi ciuis aſpicerent. Quis credere poſſit! Parētheſis ē cū interrogatione.! Ac ſi diceret. Nēo crederet Romanos inuitos aſpexiſſe uiri caput tā preclare de patria meriti: ut cū regnū aſſequi poſſet noluerit. Illos. n. qui de nobis bene ſunt meriti libenter aſpiceṙ ſolemus. At proceres. Senatores. Cippiū aūt Iugero optimi agri ob ſꝑetū regnū donatū fuiſſe ait. Iugerū. n. tantū terræ diciṫ q̄tū par boū uno die poſſit exarare. Ruris honorati: Agri honorato uiro conuenientis. Ad finē ab ortu. Ab ortu diei uſq; ad occaſum. Mirā formā. Mirandā Cippi effigiē. Referētia. Significātia Repſentātia. Auratis poſtibus. Auro ornatis poſtibus portæ illius per quā igredi poterat Cippus. Pādite nunc muſæ. Muſas inuocat poeta ut ſibi cōmemorēt qua de cā Aeſculapius ex Coronide filius Romā ab Epidauro fu[er]it aductus. Graui nanq; peſtilentia laborātes Romāi oraculū acceperūt: ut Aeſcu-

Aeſculapius ĩ angué

lapii auxilio uterentur. Miſſi igitur legati cũ ab epidauriis deũ ĩpetrare non poſſent: Aeſculapius ipſe in anguẽ cõuerſus per mediã urbẽ ad nauẽ legatorũ perrexit: Romamq; aduectus ſibi in inſula Tyberis ſedem elegit. Præſentia numina uatũ. Propicii dii poetarũ. Muſæ nãq; præſides a poetis finguntur. Vnde. Qua ex cauſa. Coroniden. Aeſculapiũ Coronei nepotẽ. Apollinis ex Coronide filium: ut ſuperius copioſe fuit expoſitũ. Dira lues. peſtis a deorũ ira immiſſa.

Ex angui morbo. Ab effectu morbus dicit̃ exanguis: quod ex angues hoĩes reddat. Vt mors quoq; pallida dicitur. Mortalia tẽptamẽta. hominum experimenta. Mediãq; tenentis Orbis humũ delphos. Delphi in medio terrarũ orbe a geographiſ eſſe ſcribunt: q̃ uero ſcita ſit illius nebulonis expoſito q̃q; poetæ dictis cõueniens uiderit ipſe: q mentit̃ ſiciliã atq; italiã a Plinio mediũ mũdi conſtitui. Cum nõ ſicilia ſolũ & italia ſed uniuerſa terra in medio mundi eſſe Amathematicis demonſtret̃. Sed quid mundus. quid orbis ſit fatuus iſte ignorat. Cæterũ de iſtius ſtultitiis uel nimiũ. Salutifera ſorte. Rñſo ſalutem afferenti. Cortinaq; reddidit imo. Phœbas in cortina exiſtens. Eſt.n. cõtinẽs p contẽto p metonymiã poſitum. Cortina uero mẽſa erat ĩ adyto tẽpli apollinis quæ ẽt delphica dicebat̃: ĩ qua phœbades iacẽtes certa oracula reddebãt. Propiore loco. Viciniore. Nã epidaurus Romæ ꝓpinquor ẽ q̃ Delphi. Sed apolline nato. Aeſculapio Apolinis filio. Bonis auibus. Bonis auſpiciis. Accerſite. aduocate. Prudẽs ſenatus accipere: Figurate dictum ac tale quale ẽ illud Vergilianũ. Pars in fruſta ſecant. Explorãt. Diligẽter inquirunt. Iuuẽis Phœbeius. Aeſculapius Apolinis filius. Petant uẽtis. adnauigent. Epidauria littora. Epidaurus q̃ & Epitaurus appellatur: ut ſtrabo ait: urbs ẽ Saronico ſinui adiacẽs q̃ & miliſſia & Hæmera olĩ fuit dicta tẽplo æſculapii maxĩe ĩſignis. Præſens. ꝓpicius. Funera gẽtis auſonie. Peſtilentiã q̃ Rõani & italiæ gẽtes moriebant̃. Certãt adiicere ſortes. Studẽt ſuis dictis adiũgere Apollinis rñſa. Diſſidet & uariat ſnĩa. Senatorum inquit epidauriorũ ſnĩæ diſcordes & uariæ erant. alii nãq; tradendũ Romanis. alii negandũ æſculapiũ ſentiebãt. Suã opem. ſuũ auxiliũ. hoc eſt. æſculapium ad quẽ ĩ aduerſis cõfugiebant. Dũ dubitant. Dũ de re dubia cõſultãt. Vmbra telluris. Definitio ẽ noctis. Nox.n. nihil aliud ẽ q̃ terræ umbra. Deus opifer. æſculapius opẽ & auxiliũ morbo laborãtibus ferens. Sed qualis in æde Eſſe ſolet. In hominis. non draconis facie. Nã in tẽplo ſub effigie hũana colebat̃ æſculapius: q̃uis in anguẽ cõuerſus Romã fuerit aduectus. Baculũ agreſte. Inuſitate baculũ cum neutro epitheto copulauit Poeta: cũ ſit generis maſculini. Lõgæ barbæ. Aeſculapius nãq; barbatus pingebat̃. apolo uero ſine barba. geſtũ autem exprimit poeta quo ſæpenumero utuntur: qui ſibi barbã mulcent.

Vlterius paſſi feſtam impoſuere coronam.
At proceres: quoniam muros intrare uetaris:
Ruris honorati tantum tibi cippe dedere:
Quantum depreſſo ſubiectis bobus aratro
Complecti poſſes ad finem lucis ab ortu:
Cornuaq; auratis miram referentia formam
Poſtibus inſculpunt longum manſura per æuũ.
Pandite nunc muſę pręſentia numina uatum.
Scitis enim: nec uos fallit ſpecioſa uetuſtas:
Vnde coroniden circumflua thybridis alti
Inſula romuleę ſacris adiecerit urbis.
Dira lues quondam latias uitiauerat auras:
Pallidaq; exangui ſquallebant corpora morbo.
Funeribus feſſi poſtq̃ mortalia cernunt
Temptamenta nihil. nihil artes poſſe medentum:
Auxilium cæleſte petunt: mediamque tenentis
Orbis humum delphos adeunt oracula phœbi:
Vtq; ſalutifera miſeris ſuccurrere rebus
Sorte uelit: tantæq; urbis mala finiat orant.
Et locus & laurus & quas habet ipſe pharetras:
Intremuere ſimul: cortinaq; reddidit imo
Hãc adyto uocem: pauefactaq; corpora mouit:
Quod petis hinc propiore loco romãe petiſſes:
Et pete nunc propiore loco. nec apolline uobis:
Qui minuat luctus: opus eſt: ſed apolline nato:
Ite bonis auibus: prolemq; accerſite noſtram.
Iuſſa dei prudens poſtq̃ accepere ſenatus:
Quam colat: explorant iuuenis phœbeius urbẽ:
Quiq; petant uentis epidauria littora mittunt:
Quæ ſimul incurua miſſi tetigere carina:
Concilium graiosq; patres adiere: darentq;
Orauere deum: qui præſens funera gentis
Finiat auſoniæ. certant adiicere ſortes.
Diſſidet: & uariat ſententia: parſq; negandũ
Non putat auxilium. multi retinere: ſuamq;
Non emittere opem: nec numina tradere ſuadẽt:
Dum dubitant: ſeram pepulere crepuſcula lucẽ:
Vmbraq; telluris tenebras induxerat orbi:
Cum deus inſomnis opifer conſiſtere uiſus
Ante tuum romane torum: ſed qualis in æde
Eſſe ſolet: baculumq; tenens agreſte ſiniſtra
Cæſariem longæ dextra reducere barbę.
Et placido tales emittere pectore uoces.

Pone metũ. ueniã ſimulachraq; noſtra relinquã.
Hũc modo ſerpentẽ: baculũ qui nexibus ambit:
Perſpice: & uſq; nota: uiſũ ut cognoſcere poſſis.
Vertar in hunc. ſed maior ero: tantuſq; uidebor:
In quantum uerti cęleſtia corpora debent.
Extemplo cum uoce deus. cum uoce deoq;
Somnus abit: ſomniq; fugã lux alma ſecuta eſt.
Poſtera ſidereos aurora fugauerat ignes:
Incerti quid agant proceres ad templa petiti
Conueniunt operoſa dei: quaq; ipſe morari
Sede uelit: ſignis cæleſtibus indicet: orant.
Vix bene deſierant: cum criſtis aureus altis
In ſerpente deus prænuntia ſibila mouit:
Aduentuq; ſuo ſignumq; araſq; foreſq;
Marmoreumq; ſolum faſtigiaque aurea mouit:
Pectoribuſq; tenus media ſublimis in ęde
Conſtitit: atq; oculos circũtulit igne micantes.
Territa turba pauet. cognouit numina caſtus
Euinctus uitta crines albente ſacerdos.
En deus eſt. deus eſt. animis linguiſq; fauete:
Quiſquis adeſt dixit. ſis o pulcherrime uiſus
Vtiliter: populoſq; iuues tua ſacra colentes.
Quiſquis adeſt uiſum uenerantur numen: & oẽs
Verba ſacerdotis referunt geminata: piumq;
Aeneadæ præſtant & uoce & mente fauorem.
Annuit his: motiſq; deus rata pignora criſtis:
Et repetita dedit uibrata ſibila lingua.
Tum gradibus nitidis elabitur: oraq; retro
Flectit: & antiquas abiturus reſpicit aras:
Aſſuetaſq; & domos: habitataq; templa ſalutat.
Inde per iniectis adopertam floribus ingens
Serpit humum: flectitq; ſinus: mediamq; p urbẽ
Tendit: & incuruo munitos aggere portus.
Reſtitit hic: agmenq; ſuum turbæq; ſequentis
Officium: placido uiſus dimittere uultu:
Corpus in auſonia poſuit rate. numinis illa
Senſit onus: preſſaq; dei grauitate carina.
Aeneadæ gaudent: cæſoq; in littore tauro
Torta coronatæ ſoluunt retinacula nauis.
Impulerat leuis aura ratem. deus eminet alte:
Impoſitaq; premens puppim ceruice recuruam
Ceruleas deſpectat aquas: modiciſq; per æquor
Ionium zephyris ſextæ pallantidos ortu

Et uſq; nota. Et eo uſq; aĩaduerte. Ad templa opoſa. Multis opibus ornata multoq; labore extructa. Petiti dei. æſculapii a Romanis poſtulati. Qua ſede. q̃ urbe. Epidauri an romæ. Aureus In ſerpente deus. Aeſculapius q ſub aureo ſimulacro colebat̃ in ſerpẽtẽ cõuerſus. nã dracones acutiſſimi uiſus a phyſicis eſſe dñr. Vnde & απο του δερκεσθαι hoc ẽ a uidẽdo fuere cognoiati. Idcircoq; æſculapio attribuũtur: qđ uigilantiſſimi putant̃: q res medicis maxĩe neceſſaria ẽ. Hac ẽt de cauſa eos incubãtes theſauris cuſtodiæ gr̃a antiq finxerũt. Prænũcia. ſibila. Ipſum aduẽtare ſignificãtia. Mouit. Emiſit. Signũ. Simulacrũ dei & ſtatuã. En deus. deus eſt. Cõduplicatio aliqđ r̃ꝑentinũ ãnunciãti maxĩe cõueniens. Aĩs linguiſq; fauete. Caſta puraq; cogitate ac dicite. Sis o pulcherrime. Preces ſacerdotis ad æſculapium. Aeneadæ. Romani q & ipſi bona ominabãtur. Rata pignora. Certa ſigna: qbus innuebat ea futura q̃ petierant. Tum gradibus nitidis. ſitus effingitur ueterũ templorũ: in quæ eminentioribus ĩ locis ædificata per gradus aſcendebatur. Iniectis floribus. ſparſis. Reſtitit hic. apud portũ cõſtitit æſculapius in ſerpentẽ cõuerſus. Agmẽq; ſuũ. epidauriorũ multitudinem dicit. Turbæq; ſequentis officiũ. hoc de more principũ uirorũ ſumptũ eſt: q comites benignis uerbis dimittere ſolent. In auſonia rate. In naue romana. Torta retinacula. Periphraſis eſt funium qbus naues ad terram ligãtur. Modicis zephyris. temperatis uentis. Sextæ pallantidos ortu. ſextæ auroræ. p quod ſignificatur ſexto die ab epidauro in Italiam peruenisse. Prætereq; lacinia templa. Iuxta templa Iunonis laciniæ. Laciniũ aũt ꝓmontorium eſt in fine Italiæ Iunonis templo nobile a lacinio latrone illic ab hercule interfecto cognominatũ. Scyllæaq; littora. ſcyllæi ſaxi. Nã ſcyllæũ ſaxum eſt ſublime: quod humilem a tergo terram alluentibus undis habet in Cherroneſi faciẽ. eodem autem nomine etiam oppidum habet. Linquit Iapygiã. Calabryam a iapyge Dædali filio dictam. quãq̃ ꝓmontorium mihi ſignificari uidetur quod acrã Iapygiam uocant: quo ut ſcribit Plinius longiſſime in maria excurrit Italia. Leuiſq; amphiſſia remis ſaxa fugit. amphiſſia ſaxa ab amphiſſa urbe locrorum dicta eſſe mihi uidentur. Nam locri illas Italiæ oras tenuiſſe etiam a Vergilio nõ ſolum geographis ſcribuntur. Hic & narycii poſuerunt mœnia locri. Quidam uero amphryſia legunt. Prærupta celennia. alta. ſaxa ſubaudiantur. Videtur autem celennium eſſe promõtorium brutiorum: de quo tamen alibi me nihil legiſſe memini. Forſitã autem non celennia. ſed ceneia legedũ ſit. Nã cenis ut Pli. ſcrib. ꝓmontoriũ eſt italiæ e regiõe pelori. Romechiũq; legit. trãſit. De Romechio ſiue Promechio ſiue romechio ut a qbuſdam legitur: nullã apud geographorũ quenq̃ inueni mentionẽ. Quare corrupte mihi legi uidet̃.

Italiam tenuit: prꝗterq; lacinia templa
Nobilitata dea: ſcyllęaq; littora fertur.
Linquit iapygiam: leuiſq; amphyſſia remis
Saxa fugit. dextra prærupta celennia parte:
Romechiumq; legit: caulonaq;: naryciamq;:
Euincitq; fretum: ſiculiq; anguſta pelori:
Hippotadæq; domos regis: temeſeſq; metalla:
Leucoſiamq; petit: tepidiq; roſaria pęſti
Inde legit capreas: promontoriumq; mineruę:
Et ſurrhentinos generoſo palmite colles:
Herculeamq; urbem. ſtabiaſq;: & in otia natam
Parthenopen. & ab hac cumeæ templa ſibyllæ.
Hinc calidi fontes lentiſciferumq; tenetur

Fortaſſis autem Rheginum loco illius eſt reponendum ſaxũq; ſubaudiendũ. Eſt. n. rhegiũ urbs in littore cala
briæ e regione Meſſanæ. Sed nihil auſim affirmare cũ nullũ uiderim exẽplar: in quo rheginũ legaẽ. & nihil te
mere eſt aſſerendũ ne iſtoꝝ ſimiles q omnia quæ non intelligunt ex cõmodo ſuo audacter imutant: ſimiles eẽ
depræhẽdamur At tñ ne opinioni noui iſtius expoſitoris ad effutiẽdas ineptias parua mercede a malignis im
poſtoribus cõducti accedere uideamur: hoc quoq; notemus quod plemmyriũ citra oẽm legit dubitationẽ te
merarius imo uero furioſus. perinde atq; ſi aut plemyriũ in priſcis manuſcripꝉis exẽplaribus legeretur: aut
i eo tractu eẽt: cuius inſignia loca Ouidius attin
git. Plẽmyriũ qdem eſt in ſicilia caſtellũ ſyracuſa
noꝝ: ut ſtephanus tradit. ſed nõ in ea parte q ad
Italiã uergit. Quare & ſibi & ouidii ſtudioſis re
ctius fatuus iſte ac temerarius cõſuluiſſet. ſi Ro
mechiũ quoq; ut pauloante amphyſia celeniaq;
ſaxa diſſimulaſſet ac tanq notũ ꝑtermiſiſſet. cæte
rum illud ariſtotelis oraculum in dies uerius eẽ
cõprobatur. eos q paꝝ cõſiderẽt: facile qcquid
inbuccã uenit: enũciare. Caulonaq;. caulõ ca
labriæ mõs ẽ & urbs q & caulonia dicitẽ prius au
lonia a uicina cõualle appellata. Naryciamq;.
Narycia urbs eſt calabriæ a Naryce locridis ur
be: quæ & naryciũ dicitẽ ut ſcribit ſtephanus de
nominata. Eadem autem cum locris hæc eſſe ui
detur: qui a locris naryciis in extremo calabriæ
angulo fuerunt ædificati. De narycia tamen ut
nota iſulſus ille ne ullum quidem uerbum fecit.
ſatis enim habuit in plemyrium Romechiũ mu
taſſe. Euincitq; fretum. Cum difficultate tranſit per ſiculum fretum: quod quidem eſt maxime uorticoſum.
Hippotadæq; domos regis: ſtrongylen inſulam aliaſq; Aeolias ſignificat in quibus regnauit Aeolus Iouis
filius ex aceſta Hippotæ Troiani filia: Vnde etiam hippotades cognominatur. Temeſeſq; metalla. Temeſe
urbs eſt brutiorum quæ tempſa a latinis fuit appellata. Aerifodinæ autem quæ apud Temeſam fuerunt tem
pore ſuo ſtrabo defeciſſe narrat. Temeſa item cypri eſt urbs. Leucoſiamq; petit. Leucoſia eſt inſula contra
pæſtanum ſinum a Sirene ibi ſepulta denominata. Tepidi peſti. ſemper uernantis. Sic Vergilius. Biferique
roſaria pæſti. Pæſtum autem eſt oppidum i agro campano a græcis poſidonia dictũ. Inde legit capreas. ſic
quidem legitur. ſed capriæ p i uocalem in penultima legendum eſſe argumento ſunt codices græci: in quibus
ſic eſt ſcriptum. eſt autem inſula quæ & capriene uocatur ut ait ſtephanus: campaniæ adiacens Tiberii princi
pis arce nobilis. Mihi uero ad finem ꝓperanti impedimento eſt ſciolus iſte inſulſus: q cum nihil ſciat omnia
confundit. Capreas enim inſulas eſſe campaniæ mentitur cum una ſit: chelebbaſq; papinio appellari: cũ papi
nius ſcribat Teleboarum ſedes fuiſſe. Legit. tranſit. Promontoriumq; mineruæ. ſic uocatur ꝓmontorium
quod eſt iuxta ſurrentum: in quo olim ſirenes habitaſſe feruntur. In illius autem extremo eſt Atheneum hoc
eſt Mineruæ ſacellum: quod Vlyſſes ædificaſſe narratur. Et ſurrhentinos colles. ſurrhentum urbs eſt campa
niæ uino maximæ nobilis. Hoc quoq; loco fatui iſtius nebulonis temeritatem diſſimulare non poſſum. q oui
dium ſugillare cõatur: cum inquit. cur aũt ouidius generoſo palmite dixerit uiderit ipſe. Nã uinum ſurrhenti
num pungit. Quaſi uero ſolum dulce uinũ generoſum uocetur: & ſurrhentinũ uinum i magno ꝓtio apud an
tiquos nõ fuerit. Herculeãq; urbẽ. Hæc tum heraclea. tum heracleopolis. tũ herculaniũ uocatur. Stabiaſq;.
ſtabiæ oppidũ fuit cãpaniæ: quod ut Pli. ſcribit: bello ſociali a ſylla deletũ in uillas abiit. Sed hunc quoq; locũ
ſtolidus iſte corrũpit: ut papiniũ ſe legiſſe iactarẽ poſſit. Ac ſtatinas nõ ſtabias legendũ eẽ ait ſe arbitrari: cum
de ſtatinis papinius nõ de ſtabiis faciat mentionem. ſed cum ſtabias omnia habeant exẽplaria & geographi
eas iuxta neapolim eẽ affirment: dignus eẽt iſte libroꝝ corruptor q in ſtatinis relegaretur. Et in otia natam
parthenopen. neapolin a parthenope una ſirenarum ibi ſepulta cognominatam. Neapolin uero in otia natã
poeta ait propter locorum amœnitatem: quo ſe Romãi otiaturi cõterebant. Et ab hac cumeæ templa Sibyl
læ. Et poſt hanc neapolin tranſit cumas campaniæ urbem maxime a ſibylla nobilitatam: de cuius cõditoribus
ſatis ſuperq; in ſupioribus diximus libris. Hinc calidi fontes. baias innuit fontibus calidis maxime celebres.
Lentiſciferumq; tenetur linternum. Lentiſcum arborem ferens linterium: quod qdem eſt oppidum campa
niæ exilio Maioris ſcipionis & ſepulchro maxime nobile. Vulturnus fluuius eſt campaniæ uulturnum ur
bem ab illo dictam præter labens. Niueiſq; frequens ſinueſſa colubris. ſinueſſa campaniæ urbs eſt: quam q
dam ſynopem uocitatam dixere ut Plinius ſcribit. Minturnæq; graues. morboſæ. grauis ac noxii aeris. Min
turnæ autem latii oppiddum eſt paludibus cinctum ac liri amne diuiſum. Et quam tumulauit alumnus. Peri
phraſis eſt caietæ: quã a caieta Aeneæ nutrice denominatã eſſe noſtri qdem ſentiunt poetæ. Quidã uero qđ
in littore curuo ſit poſita ſic appellatam a laconibus putant. Curua nanq; omnia caietas Lacones uocabant.

Linternumq;. multãq; trahens ſub gurgite harenã
Vulturnus: niueiſq; frequens Sinueſſa colubris.
Minturnæq; graues: & quã tumulauit alumnus:
Anthiphatæq; domus: trachaſq; obſeſſa palude:
Et tellus circæa: & ſpiſſi littoris antium.
Hucubi ueliferam nautæ aduertere carinam:
(Aſper enĩ iã põtus erat): deus explicat orbes:
Perq; ſinus crebros & magna uolumĩa labens:
Templa parentis init flauum tangentia littus.
Aequore placato patrias epidaurius aras
Linquit: & hoſpitio iuncti ſibi numinis uſus
Littoream tractu ſquamæ crepitantis harenam
Sulcat: & innixus moderamine nauis in alta
Puppe caput poſuit: caſtrũq; ſacraſq;
Lauini ſedes: tyberinaq; ad hoſtia uenit.
Huc oĩs populi paſſim matrumq; patrumq;
Obuia turba ruit: quęq; ignes troica ſeruat
Veſta tuos: lętoq; deum clamore ſalutant.
Quaq; per aduerſas nauis cita ducitur undas
Thura ſuper ripas aris ex ordine factis
Parte ab utraq; ſonant: & odorant aera fumis:
Ictaq; coniectos incalfacit hoſtia cultros.
Iãq; caput rerũ romanam intrauerat urbem:
Erigitur ſerpens ſummoq; accliuia malo
Colla mouet: ſedeſq; ſibi circũſpicit aptas.
Scinditur in geminas partes circũfluus amnis:

Alumnus. Aeneas a caieta altus & educatus. Tumulauit. ſepeliuit. Antiphatæq; domus. phormiatum ẽ
periphraſis: quas prius hormias a ſtationis: quæ ὅρμοι dicitur bonitate cognominatas fuiſſe ſtrabo memoriæ
prodidit. Antiphaten uero læſtrygonũ regẽ fuiſſe phormiaſq; tenuiſſe in ſuperioribus quoq; diximus libris
Trachaſq; obſeſſa palude. Terracina mihi ſignificari Videtur: quæ antea Trachina hoc eſt aſpera fuit ap
pellata. Illi nãq; ut Strabo refert magna palus obiecta eſt: quã duo fluuii efficiunt. e quibus maiorem Aufi
dum uocant. Terracina uero lingua uolſcorũ Anxur fuit appellata. Et tellus circæa: Circæum mons ẽ latii
mari ac paludibus Cinctus ut inſula uideatur: a
Circæ q illum tenuit cognominatus. Nam cir
ce Aeetæ & hecates filia q̃uis ſolis fuerit putata
cum ſarmataꝝ regẽ cui nupſerat: ueneno ſuſtu
liſſet: regnũq; adepta nimiũ crudeliter ſe gere
ret: a populis regno pulſa in Italiam uenit: & in
promontorio quod ab ipſa circæum poſtea fuit
appellatũ cõſedit. In quo & urbs circæi nomine
& illius ſacellum cum Mineruæ ara olim fuiſſe
memorantur. Et ſpiſſi littoris ancon. Sic qdẽ
in oĩbus: quæ mihi uidere cõtigit exemplaribus
legitur. Sed corrupte ut mihi uidetẽ. Neq;. n. aut
georgraphiæ ratio aut hiſtoria iſtiuſmodi lectio
ni aſtipulatur. Ancon ſi quidem urbs eſt piceni
non latii: neq; i eo tractu præter cuius urbes Ae
ſculapium uectum fuiſſe poeta ſcribit. Mari nã
quę adriatico adiacet Ancon. Aeſculapius ue
ro p Tyrrhenũ uectus Romã fuiſſe narratur.
Valerius præterea Maximus ut alios omittam
hiſtoricos: non apud Anconẽ Sed apud Antiũ
e naui æſculapiũ egreſſum fuiſſe teſtatur his uer
bis. Tum legati perinde atq; exoptatæ rei cõ
potes expleta gratiaꝝ actione: cultuq; anguis
apertis accepto læti inde ſoluerunt: ac proſpe
rã emenſi nauigationem poſtq Antium appu
lerunt: anguis qui ubiq; in nauigio remanſerat
prolapſus in ueſtibulo ædis æſculapii: myrto fre
quentibus ramis diffuſæ ſupereminentẽ excel
ſæ altitudinis palmã circũdedit: perq; tres dies
poſitis quibus ueſci ſolebat: nõ ſine magno me
tu legatoꝝ: ne i triremẽ reuerti nollet: Antienſis
templi hoſpitio uſus Vrbi ſe noſtræ aduehendũ
reſtituit: atq; in ripam Tyberis egreſſis legatis i
inſulã ubi tẽplum ei dicatum eſt: tranauit: aduẽ
tuq; ſuo tempeſtatem: cui remedio queſitus erat
diſpulit. Quo igitur modo legẽdũ dicemus? An ita antium eſt legẽdũ: ut illud Vergilianum Et dulcis muſti
uulcano decoquit humorẽ. Verſus eſt. n. hyperca talecticus. Eſt aũt antiũ latii urbs haud longe ab lauinio di
ſtans. Vnde antiates dicunẽ. nihil aũt hoc loco nebulo ille immutat. Sed quædam de ancona cõfundit. Spiſſi
littoris. denſi ac duri. Aſper enim iã pontus erat. Parẽtheſis ẽ cauſam continẽs cur legati in portũ antiatẽ in
trarint. Mare. n. iam in tẽpeſtatem fuerat erectum. Et hoſpitio iuncti ſibi numinis. apolinis cõſanguinitate
Aeſculapio iuncti. Nã æſculapium apolinis filium fuiſſe ẽt pueri ſciunt: q̃uis fatuus ille ad omnia confunden
da parua mercede conductus hic quoq; hallucinetur. Donec caſtrumq;: Caſtrum oppidum eſt latii inter la
uinium & hoſtiam ſitum. Sacraſq; lauinii ſedes. Lauinium urbs eſt latii commune nomini latino Veneris
templum habens. Tiberinaq; ad hoſtia uenit. Ad hoſtia Tiberis. Vnde urbs hoſtia fuit cognominata quã
ancus martius ædificauit illucq; coloniã deduxit. Quæq; ignes troica ſeruat Veſta tuos. apoſtrophe eſt
ad ueſtã quã idcirco troicã & troianam poeta uocat: quod a Troia allata fuerit ab ænea. Virgĩes aũt Veſtales
quoq; æſculapio obuiam proceſſiſſe ait. Thura ſonant. acerræ & Thuribula p metonymiã. Cõtẽtum enim
pro cõtinente eſt poſitum. Et odorant aera fumis. Et odoribus aerẽ replent. Incalfacit. Calefacit ſanguine
Dum. n. uictiæ iugulantur cultri ſanguĩe calefiunt. Scinditur i geminas partes. Inſulã deſcribit i tiberi Ro
mæ effectã ſegete agri Tarqniorũ q poſtea cãpus martius fuit appellatus a populo in fluuiũ deiecta. Huc de
lata pinu. Illuc naue appulſa. Phœbeius anguis. Aeſculapius Apolinis filius. Specie cæleſte reſũpta. Dei
figura reſumpta depoſitaq; ſerpentis forma. Poetica uero licentia cæleſte pro cæleſti eſt poſitum.

Luctibus.Morbo & peſti.Id quod ſequitur ꝓ eo quod præcedit ē poſitū. Hic tamen acceſſit Iulii Cæſaris aīæ metamorphoſin in ſtellā ita perſpicue deſcribit in gratiā Auguſti Cæſaris poeta: ut nihil expoſitiōe opus eſſe uideatur: Cum enim Auguſtus ludos ī honorem Iulii Cæſaris qui in ſenatu fuerat trucidatus celebraret: forte cometa apparuit: quam eſſe Cæſaris animam Auguſtus ipſe aduocata contione populo Romano perſuaſit. Inſulſus aūt quidam non cōtentus ſuis ieptiis ea ſeparare: quæ Ouidius artificioſiſſime copularat: hoc etiam loco fœtidum epigrāma hexametro pentametroq; uerſu compoſitum temerarie nimium & ſtolide inſeruerat: quod quidē cū totū opus inquinaret:

Cæſar i ſtellam

delendum eſſe putaui. Stellā comātē. Periphraſis eſt cometæ. Na cometes ſtella eſſe crinita phibetur. Properataq; gloria rerum. Properanter ac cito acquiſita. Quā ſua ꝓgenies. q̄ auguſtus Cæſaris filius adoptiuus. Nec enim de cæſaris actis. Oībus cæſaris geſtis adoptionē. Auguſti antepōit poeta. Hunc quoq; locū tam perſpicuū ſtolidus ille nō percipit. Inquit enim. Præp nēdus eſt Auguſtus cunctis geſtis Cæſaris. Quod qdē iis q̄ a poeta dicunt aperte repugnat. Scilicet æquoreos. Præſtantiſſima quæq; cæſaris geſta cū quadā Ironia enumerat poeta: ut oſtēdat Auguſti adoptionē illis eſſe anteferendā. Aequoreos Britannos. Aequore circūdatos ac nauigationi deditos: quos Imperio Romano una cū gallis Iuliis Cæſar ſubegit. Perq; papyriferi. Iulius cæſar ut ſcribit Tranquillus. Pompeium pharſalico ꝑlio fuſum ac fugientē Alexādriam perſecutus occiſum depheddit: ubi cū ptolemeo Aegypti rege: a quo ſibi quoq; inſidias tēdi aīaduertit: bellū ſane difficillimū geſſit. neq; loco neque tēpore æquo: ſed hyeme & intra mœnia copioſiſſimi ac ſolertiſſimi hoſtis ſiops ipſe regꝫ oīm atq; iparatus. Regnū Aegypti uictor cleopatræ fratriq; eius minori permiſit ueritus ꝓuinciā facere: nequādo uiolētiorē ꝓſidē nacta nouarꝫ rerum materia eſſet. Papyriferi nili. Papyrum ferentis ex q̄ olim charte cōficiebantur. Numidaſque rebelles. Numidæ populi ſunt africæ admodum feroces. Cyniphiūq; iubā. Iuba mauritaniæ rex fuit: qui cū partes Pōpeii in Africa foueret a cæſare fuit ſuperatus. Cymphiū autē Iubā appellata poeta a cyniphe fluuio Libyæ q inter duas ſyrtes labitur. Mithridateiſq; tumentem Nominibus pontum. Mithridatis gloria & uictoriis: qui per quadraginta annos cum populo Romano bellum geſſit. Ab alexandria uero deuicta cæſar in ſyriā & inde in pontum tranſiit Vbi pharnacem Mithridatis magni filiū ac tūc occaſione tēporū bellantē iamq; multiplici ſucceſſu præferocē intra quintū quo affuerat diem quatuor quibus ī cōſpectū uenit horis una acie profligauit: crebro cōmemorās Pōpeii felicitatē: cui præcipua militiæ laus de tā imbelli genere hoſtiū contigiſſet. Et multos meruiſſe. Multo plures triumphos meruiſſe cæſarē q̄ geſſerit: apte aſſerit poeta: q̄uis ad id alludere uidet: qđ trāquillus ſcribit: cæſarē poſt hiſpaniā ulteriorē pacatā quā ex prætura fuerat ſortitus cū ad triūphū ſil' cōſulatūq; Romā rediiſſet: coactū fuiſſe triūphū dimittere: ne cōſulatu excluderet: cū editis iā comitiis raro eius haberi nō poſſet: niſi priuatus urbē introiiſſet. Quinq; uero triūphos egit cæſar gallicū. Alexandrinum. ponticū. Africanū. Hiſpanienſem diuerſo quēq; apparatu & inſtrumēto. Quā tantū genuiſſe uirū. q̄ tantū reliqſſe filiū quantus eſt Auguſtus: quē qdē nō genuit: ſed ſibi adoptauit iulius cæſar. Ne foret hic igit mortali ſemie natus. hoc ē. Iulius cæſar ī numerꝫ deorꝫ fuit referēdus: ne auguſtus ex ſemie mortali natus ēē uideret. hic. auguſtus. Ille. Iulius cæſar.

Inſula nomen habet: laterumq; a parte duorum
Porrigit ęquales media tellure lacertos.
Huc ſe delata pinu phœbeius anguis
Contulit: & finem ſpecie cęleſte reſumpta
Luctibus impoſuit: uenitq; ſalutifer urbi.
Hic tamen acceſſit delubris aduena noſtris.
Cęſar in urbe ſua deus eſt: quem marte togaq;
Pręcipuum: non bella magis finita triumphis:
Reſq; domi geſtę: properataq; gloria rerum
Inſidus uertere nouum ſtellamq; comantem:
Quam ſua progenies. nec enim de cæſaris actis
Vllum maius opus: q̄ q; pater extitit huius.
Scilicet æquoreos plus eſt domuiſſe britannos:
Perq; papiriferi ſeptemflua flumina nili:
Victrices egiſſe rates: numidaſque rebelles
Cynipheumq; iubam: mithridateiſq; tumentem
Nominibus pontum populo adieciſſe quirini:
Et multos meruiſſe. aliquos egiſſe triumphos:
Quā tantum genuiſſe uirum: quo pręſide rerū
Humano generi ſuperi fauiſtis abunde?
Ne foret hic igitur mortali ſemine natus:
Ille deus faciendus erat. quod ut aurea uidit
Aenee genitrix: uidit quoq; triſte parari
Pontifici letum: & coniurata arma moueri:
Palluit: & cunctis ut cuiq; erat obuia diuis:
Aſpice dicebat quāta mihi mole parentur
Inſidiæ: quantaq; caput cum fraude petatur:
Quod de dardanio ſolum mihi reſtat Iulo.
Sola ne ſemper ero iuſtis exercita curis?
Quam modo tytidæ calidonia uulneret haſta?
Nunc male defenſę confundant mœnia troiæ?
Quę uideam natum longis erroribus actū
Iactariq; freto: ſedeſq; intrare ſilentum?

Aurea Aeneæ genitrix. Pulchra uenus. Pontifici. cæſari q pōtifex erat. Hæc aūt de hiſtoria ſūpra fuere. Nā ut narrat Tranquillus: Cū cæſar dn̄atiōe abuteret regnūq; affectaret: ī ipm a ſexagita & amplius fuit cōſpiratū. c. caſſio. M. q; & D. Brutis pricipibus cōiuratiōis. Quāta mole. Quāto ſtudio. Caput. Vita cæſaris. Exercita. Solicita. anxia. Tydidæ. Diomedis. q uenerē Aeneæ fauētē ipmq; nube operiētē ſagitta uulnerauit. Nūc male defēſæ. Quā ſubaudiamus. Cōfundāt. Perturbent. Sedes ſilentū. Inferorū. Nam Aeneas duce ſybilla ad inferos deſcēdit: ut Carmine uergiliano etiam pueris eſt notū. In me acui. In iulium cæſarē e ſanguine meo ꝓcreatū. Cæde ſacerdotis. Pontificis cæſaris. Flammas extinguite ueſtæ Religionem omnem atq; pietatē ne deſtruatis. Ad id uero alludit poeta: quod Perpetuus ignis in ueſtæ tēplo ſeruabat. Nequicq̄. Fruſtra. Neque enī prohibere potuit: qn Iulius cæſar a cōiuratis trucidaretur. Superoſq; mouet. Deos ad miſericordiam commouet. Qui rūpere q̄q̄ ferrea. Qui q̄uis īquit duras fatorū leges mutare nō poſſint: multis tamen ſignis declararūt hominibus ſe ualde cæſaris cæde mærere. Ferrea decreta. Duras & immutabiles leges. Veterum ſororꝫ. Parcarū & fatorū. Signa tamē luctu. Cæſaris cædem euidentibus ꝓdigiis: q̄ ēt enumerantur: denunciatā fuiſſe mortalibus apte poeta ſcribit. Luctus futuri. Mæroris toti terrarū orbi futuri pp Iulii cæſaris cædem. Arma fernut inter nigras. Prodigia enumerat poeta quæ ante cædē Iulii cæſariis apparuiſſe Trāquillus quoq; & plutarchus ſcribunt. Arma crepitantia. ſtrepit m emittentia. Præmonuiſſe. prænunciaſſe. Nefas. Nefandam ac impiā cæſaris pontificis maximi cædē. Lurida lumina. pallida. Solicitis terris. Anxiis mortalibus nequid magnæ calamitatis ſibi impenderet timētibus.

Sæpe faces uiſæ. ſæpe inquit faces ardentes in cælo ante cædem Iulii cæſaris uiſæ fuerunt. Sæpe inter nimbos. Sæpe inquit ſanguine pluit. Cærulus lucifer. obſcurus cum alioqui nitidiſſimus ſoleat eſſe. Sparſus uultum. Reſperſum & tectum os habēs. Atra ferrugine. Nigro colore. Sparſi lunares ſanguine currus. Luna ipſa ſanguineis guttis reſperſa uidebatur. Stygius bubo. Funeſtus. eſt enim auis peſſimi ominis. Ea uero apparuiſſe portenta ait poeta quæcunque maximorum malorū prænuncia ſolent ēē:

Mille locis. Multis in locis. Finitus eſt numerus pro infinito poſitus. Ebur. eburneæ deorū ſtatue. Sanctis lucis. ex præpoſitio & uenientia ſubaudiantur. ſancti uero luci dicūtur qđ diis cōſecrati cædi iure non poſſunt. Victima nulla litat. Nulla inqt hoſtia deos ſignificat eſſe placaos. Id uero cæſari eueniſſe quo die fuit trucidatus ſcribit. Tranquillus. Nam pluribus hoſtiis cæſis cum litare non poſſet introiit curiam ſpreta religione. Magnos tumultus. Magnā rerꝫ mutationē. Inſtare. Imminere. Impēdere. Fibra mōet. exta ſignificāt. Cæſūq; caput. Reciſū. Nā exta ſine capite ſignificāt mortē alicui īminere. Nocturnos canes ululaſſe. Nocte canes ululatibus luporꝫ ſimiles uoces emiſiſſe: id qđ peſſimū ē omē. Vmbraſq; ſilētū. Mortuorꝫ aīas. Motāq; tremoribus urbē: terræ motu urbē Romā fuiſſe cōcuſſam ait. Præmōitus deū. ꝓdictiōes ꝓdigia & portēta deorꝫ. Legē. n. fatorꝫ ne dii qdē prūperē poſſūt Fata uero magis ꝓuideri q̄ uitari poſſūt. Strictiq; ferūt ī tē. gla. In curiā Pōpeii: ī q̄ ſenatus hēbat. Diu āt cōſultarūt cōiurati utrū illū ī cāpo p comitia tribus ad ſuffragia uocātē ptibus diuiſis e pōte deiicerēt atq; exceptum trucidarēt. an ī ſacra uia uel ī aditu theatri adorirēt. Poſteaq̄ uero ſenatus idib9 martiis ī curia pōpei fuit edictus facile tp̄s & locū prætulerūt. Tū uero cytherea. Mulieris imminēti piculo territæ geſtū exprimit poeta. ſolēt. n. mulieres ī magnis doloribus utriſq; manibus pectus ꝓcutere. Molit cōdere. ꝓparat ut abſcōdat.

Bellaq; cum Turno gerere: aut ſi uera fatemur:
Cum iunone magis. quid nunc antiqua recordor
Damna mei generis? timor hic meminiſſe priorꝫ
Non ſinit. in me acui ſceleratos cernitis enſes:
Quos ꝓhibete precor: facinuſq; repellite: ne ue
Cæde ſacerdotis flāmas extinguite ueſtæ.
Talia nequicq̄ toto uenus anxia cælo
Verba iacit: ſuperoſque mouet: q rūpere quanq̄
Ferrea non poſſunt ueterꝫ decreta ſororum:
Signa tamen luctus dant haud incerta futuri.
Arma ferunt inter nigras crepitantia nubes.
Terribileſque tubas auditaque cornua cælo
Pręmonuiſſe nefas. ſolis quoq; triſtis imago
Lurida ſolicitis pręebebat lumina terris:
Sæpe faces uiſæ mediis ardere ſub aſtris:
Sępe inter nimbos guttę cecidere cruentę.
Cerulus & uultum ferrugine lucifer atra
Sparſus erat. ſparſi lunares ſanguine currus.
Triſtia mille locis ſtygius dedit omnia bubo.
Mille locis lachrymauit ebur: cantuſque ferūtur
Auditi: ſanctis & uerba minantia lucis.
Victia nulla litat: magnoſque inſtare tumultus
Fibra monet: ceſumque caput reperitur in extis.
Inque foro circumque deos: & templa deorum
Nocturnos ululaſſe canes: umbraſque ſilentum
Errauiſſe ferūt: motamque tremoribus urbem.
Non tamen inſidias uenturaque uincere fata
Præmonitus potuere deum: ſtrictiq; feruntur
In templum gladii. nec enim locus ullus in urbe.
Ad facinus diramque placet niſi curia cędem.
Tum uero cytherea manu percuſſit utraq;
Pectus: & æetherea molitur condere nube:

Q ua prius infeſto.paris ut narrat Homerus:cum Menelao congreſſus ope &auxilio ueneris:q̃ nube ipſum operuit:manus illius fugit. Et Diomedeos. Aeneas cum diomede cõgreſſus facile interfectus fuiſſet: ut eſt apud homerum: niſi a uenere fuiſſet liberatus. Talibus hanc genitor. Alloquitur. Sola inſuperabile fatum nata mouere.Cũ interrogatione illuſionis plena hæc a Ioue ueneri dicuntur. Mouere.Mutare. Intres licet ipſa . tu ipſa inq̃t itrare potes parcaꝝ & fatoꝝ ædes. Reꝝ tabularia. Tabulæ areæ ĩ q̃bus ĩmutabilia fatoꝝ decreta ſũt inciſa. Vaſto molimine.Vaſtæ magnitudis. Cõcuſſũ cæli.cõcuſſionẽ.ẽ ãt tonitru periphraſis.

Qua prius infeſto pàris eſt ereptus atridæ:
Et diomedæos Aeneas fugerat enſes.
Talibus hanc genitor. ſola inſuperabile fatum
Nata mouere paras? intres licet ipſa ſororum
Tecta trium:cernes illic molimine uaſto
Ex ære:& ſolido rerum tabularia ferro:
Q uę neq; concuſſum cæli. neq; fulminis iram.
Nec metuunt ullas tuta atq; æterna ruinas.
Inuenies illic incluſa adamãte perẽni
Fata tui generis. legi ipſe animoq; notaui:
Et referam:ne ſis etiamnum ignara futuri.
Hic ſua compleuit:pro quo cytherea laboras:
Tempora:perfectis quos terræ debuit annis.
Vt deus accędat cælo templiſq; colatur:
Tu facies natuſq; ſuus:qui nominis heres
Impoſitum feret unus onus:cæſiq; parentis
Nos in bella ſuos fortiſſimus ultor habebit:
Illius auſpiciis obſeſſę mœnia pacem
Victa petent Mutinæ. pharſalia ſentiet illum:
Aemathiiq; iterum madeſcent cæde philippi.
Et magnum ſiculis nomẽ ſuperabitur undis.
Romaniq; ducis coniunx ęgyptia tędę
Non bene fiſa cadet:fruſtraq; erit illa minata
Seruitura ſuo capitolia noſtra canopo.
Quid tibi barbariam genteſq; ab utroq; iacenteſ
Oceano numerem? quodcũq; habitabile tellus
Suſtinet:huius erit. pontus quoq; ſeruiet illi.
Pace data terris animum ad ciuilia uertet
Iura ſuum:legeſq; feret iuſtiſſimus auctor:
Exemploq; ſuo mores reget:inq; futuri
Temporis ętatem uenturorumq; nepotum
Proſpiciens:prolem ſancta de cõiuge natam
Ferre ſimul nomenq; ſuum curaſq; iubebit.

Adamãte perẽni.ꝑpetuo ĩcorruptibili.incluſa ſculpta.inciſa. Fata tui gñis. Ea oĩa q̃ tuo generi neceſſario ſũt euẽtura. Et referã. Pulchra phãtaſia ad laudes auguſti cæſaris r̃ferẽdas ĩgredit̃. poeta. Hic ſua cõpleuit. ſextũ & quinq̃geſimũ ætatis annũ agẽs cæſar ĩ ſenatu fuit interfectus.

Natuſq; ſuus.octauius quẽ ex dodrãte hæredẽ cæſar reliq̃t & ĩ familiã nomẽq; adoptauit. Impoſitũ onus.ĩpii admiſtrationẽ. Cæſiq; parẽtis nos ĩ bella ſuos.nos ſibi in bellis fauẽtes.nã bella ciuilia q̃nq; geſſit auguſtus mutinẽſe.Philippẽſe Peruſinũ.ſiculum.actiacũ:quoꝝ quatuor priorum initium & cauſam a cæde cæſaris ſumpſit: nihil conuenientius ducens q̃ necem auunculi uindicare illiuſq; acta tueri. Illius auſpiciis.Illius ductu.Nam cũ D.Brutus Mutinæ.M.antonio obſideretur iuſſus eſt a ſenatu octauius com parato exercitu pro prætore præeſſe : & hircio ac panſa conſulibus D.Bruto opem ferre. Petent pacẽ. Q uerent pacẽ & liberationẽ. Pharſalia ſentiet illum.Pharſalus urbs eſt Theſſaliæ a pharſalo acriſii filio dicta. Vnde pharſalia declinatur ac pro theſſalia ponitur: in qua bis Romani exercitus cõflixere ducibus primum Põpeio & cæſare. Deinde octauio &antonio contra brutum & caſium . Eſt etiã Pamphiliæ urbs pharſalus. Emathii philippi.macedonici.Nã philippi urbs eſt macedoniæ:quæ prius crenides uocabatur: a philippo rege cognominata. Nam crenitis a thracibus oppreſſis cum opem tuliſſet philippus urbem eorũ de ſuo nomĩe philippos appellauit.bellum autem philippẽſe inita cũ .M. Antonio & lepido ſocietate aduerſus brutum & caſium octauius geſſit. Et magnum ſiculis nomen. ſextus pompeius magni põpeii filius cum diu piraticã exercuiſſet magna claſſe cõparata ſiciliã occupauit ac ſæpius ꝓlio nauali cũ auguſto cõgreſſus uictor euaſit. tãdem uero magna edita pugna ab auguſto ſupatus mitylenaſ aufugit: Vbi a titio quodã fuit ĩterfectus. Romãiq; ducis cõiũx Aegyptia:cleopatræ ẽ p̃iphraſis: q̃.M.antõius cũ duxiſſet oxorẽ italiã iuadere tẽptauit.ſed auguſtus illis occurrẽs ap̃d actiũ ꝓmõtoriũ nauali ꝓlio deuicit.alexãdria deĩde potitus : quo antõius cũ cleopatra cõfugerat cũ antoniũ ĩpm ad mortẽ adegiſſet cleopatrã cũ maxĩe cupet ad triumphũ ſeruare nõ potuit. aſpidis nãq; morſu añ ĩteriit. Tædæ nõ bñ fiſa. nõ bñ cõfiſa nuptiis.M.antonii. nã & regnũ & uitã amiſit. Nr̃a.ca..Nobis dicata. Vñ & capitolius iupit̃ fuit appellatus. Suo canopo . ſibi placẽti ac grato.ẽ ãt canopus urbs ægypti a canobo nauis ulyſſis gubernatore cognoiata. Ab utroq; oceão. oriẽtali & occidẽtali.ꝓdicit ãt ueneri iupit̃ auguſtũ cæſarẽ totius orbis terraꝝ ĩpio potituꝝ. Pace data terris aĩum. ut trãq̃llus narrat:auguſtus plera peſſimi exẽpli correxit:q̃ ĩ pnicie publicã aut ex cõſuetudĩe licẽtiaq; belloꝝ ciuiliũ durauerãt:aut p pacẽ ẽt extiterãt.leges ꝓterea r̃tractauit: & q̃ſdã ex ĩtegro ſanxit: ut ſũptuariã de adulteriis : & de ĩpudicitia & de maritãdis ordibus. Prolẽ ſancta de uirgĩe natã. Tiberiũ dicit.q ex liuia natus ab auguſto adoptatus ex dimidia ſextãteq; & noĩe hæres fuit relictus. Curaſq;.ĩperii admĩſtratõem.

Auguſti cæſaris laudes.

Nec niſi cũ ſenior.vi.&.lxx.ætatis anno Augu.uitam in oſculis Liuiæ.expirauit: In numeꝝ autem deoꝝ illum fuiſſe receptum poeta ait. Similes annos.Epitheton eſt annorum proprium.Nihil.n.eſt ſibi ſimilius annis:qui ſemper in ſe reuertuntur. Cognota ſidera. Ad romuli & cæſaris ſtellas aſcendet. Hanc animam interea.hortatur uenerem iupiter ut Iulii cæſaris animam in ſtellam cõmutet . Q uod q̃dem idcirco fingitur q̃a ludis quos illi primo conſecratos hæres Auguſtus edebat: ſtella crinita p ſeptem continuos dies fulſit exoriẽs circa undecimam horam: creditumq; eſt eſſe animã Cæſaris in cælum recepti.Et hac de cauſa ſimulacro eius

Nec niſi cum ſenior ſimiles æquauerit ãnos:
Aethereas ſedes cognataq; ſidera tanget.
Hanc animam interea cæſo de corpore raptam
Fac iubar:ut ſemper capitolia noſtra forumque
Diuus ab excelſa proſpectet iulius æde.
Vix ea fatus erat:media cum ſede ſenatus
Conſtitit alma uenus nulli cernenda:ſuiq;
Cæſaris eripuit membris nec in aera ſolui
Paſſa recentem animam cęleſtibus intulit aſtris.
Dum ꝑtulit:lucem capere atq; igneſcere ſenſit:
Emiſitq; ſinu:ſimul euolat altius illa.
Flammiferumq; trahens ſpatioſo limite crinem
Stella micat:natiq; uidens benefacta fatetur
Eſſe ſuis maiora:& uinci gaudet ab illo.
Hic ſua pręferri quãq̃ uetat acta paternis:
Libera fama tamen nulliſq; obnoxia iuſſis
Inuitum præfert:unaq; in parte repugnat.
Sic magnis cedit titulis agamẽnonis atreus.
Aegea ſic theſeus. ſic pelea uincit achilles.
Deniq; ut exemplis ipſos æquantibus utar:
Sic & ſaturnus minor eſt ioue. iupiter arces
Temperat ęthereas:& mundi regna triformis.
Terra ſub Auguſto. pater eſt & rector uterq;.
Dii precor Aeneæ comites: quibus enſis & ignis
Ceſſerunt : diiq; indigetes genitorq; quirine
Vrbis:& inuicti genitor Gradiue quirini:
Veſtaque cæſareos inter ſacrata penates:

in uertice additur Cometes : qui ut ſcribit Pli.in uno totius orbis loco colitur Romæ admodum fauſtus Diuo auguſto:qui his uerbis ſuum gaudium prodidit. His ipſis ludoꝝ meoꝝ diebus ſidus crinitũ p ſeptem dies in regione cæli ſub ſeptentrionibus eſt conſpectum . Id oriebatur circa undecimã horam diei:clarumq; & oĩbus terris conſpicuum fuit. Eo ſignificari uulgus credidit cæſaris animam inter deoꝝ immortaliũ numina receptã . quo nomine id inſigne ſimulacro capitis eius : q̃d mox in foro cõſecrauimus adiectum eſt. Iubar.ſtellam. Ab excelſa æde. Ab alto cælo. Numen capere.Diuinitatem contrahere. Flammifeꝝ crinem.cometæ exprimit definitionem.cometes enim ſtella eſt crinita. Micat:ſplendet. Hic ſua præferri. q̃uis inquit Auguſtus uetet ſua geſta præferri meritis Iulii Cæſaris ſui parentis:fama tamen illum anteponit:inuitum atq; in hoc uno populi iudicium Auguſti ſententiæ repugnat ſtolidus uero ille hunc poetæ ſenſum in contrarium uertit . Fama inquit in cæteris fauet auguſto. In hoc ei aduerſatur : q̃d ſe patri præferat. Vna ĩ parte. In hac una re. In reliquis.n.morem Imperatori Auguſto gerit.

Sic magnis cedit titulis. Iulium cæſarem gaudere ſe reꝝ geſtaꝝ magnitudine a filio auguſto ſuperari accõmodatiſſimis ꝓbat exemplis poeta. Notius eſt autem q̃ ut hoc loco exponi debeat: Agamẽnonẽ cuius ductu troia fuit euerſa: multo q̃ Atreus pater maiora geſſiſſe . nec non Theſeum atq; Achillem parentes ſuos Aegeũ & Peleum uirtute & rebus geſtis lõge ſuperaſſe. Deniq; ut exemplis. Tria quæ adduxit exẽpla Ouidius uiroꝝ q̃dem ꝓſtantiſſimoꝝ fuere.ſed Iulio & auguſto cæſaribus q ĩ numeꝝ deoꝝ relati fuere:accõmodata minus eſſe uidentur: eoq; deoꝝ exemplis illud idem poeta demonſtrat. Exemplis ipſos æquantibus. Aequalibus ipſis Iulio & Auguſto cæſaribus. Temperat.Moderatur & regit.Hoc ãt eo ſpectat:ut oſtendat poeta ſe merito Auguſtum ioui comparaſſe. Arces æthereas.Cælum. Mũdi triformis.Ex cælo & æthere & aere conſtantis. Horum.n.regnum ioui attribuit poeta. Terram autem ſub Auguſti imperio eſſe ait. Pater eſt & rector uterq;.Iupiter & auguſtus.iupiter quidem ſuperiorum mũdi partium. auguſtus uero inferiorum terræ & maris.Sic Vergilius in auguſti gloriam Nocte pluit tota redeunt ſpectacula mane Diuiſum imperium cum ioue cæſar habet. Dii precor Aeneæ comites.Deos penates Veſtamq; & Romulum & Martem Apollinemq; & Iouem alioſq; præcatur poeta:ut diu auguſtus in terris maneat.ſero autem in cælum recipiatur.Sic & Horatius in primo carminum libro. ſerus in cælum redeas diuq; Lætus interſis populo Q uirini. Dii comites Aeneæ.Periphraſis eſt penatum deorum: quoꝝ ope Aeneas ex hoſtium enſibus & troiæ incendio fuit liberatus. Diiq; indigetes.Q ui ex hominibus dii ſunt effecti.indigetes a latinis fuerunt uocati.uidetur autem poeta inuocare Aeneam:quem paulo ante in deum indigetem immutatum fuiſſe ſcripſit. Genitorq; Q uirine Vrbis.Romulum q & Q uirinus fuit appellatus: Vrbis Romæ fuiſſe conditorem ne admonendum eſt quidem:cum ſit uulgatiſſimum. Et inuicti genitor gradiue Q uirini. Ex Marte qui & gradiuus dicitur Romulum natum eſſe paulo ante ſcripſit poeta. Veſtaq; cæſareos. Templum deæ Veſtæ in palatio erat ubi habitabant Imperatores. Phœbe domeſtice. Vt ſcribit Tranquillus Apolli-

x

nis templum in ea parte Palatinæ domus excitauit auguſtus : quam fulmine ictam deſiderari a deo haruſpices ꝓnunciarūt: addita porticu cum bibliotheca græca & latina. Quiq; tenes altus Tarpeias iupiter arces. Altus quidem legitur in omnibus quæ mihi uidere contigit exemplaribus & ad capitolii altitudinem poteſt referri. Sed latius magis ſenſui poetæq; eruditioni conuenire uidetur. Nam latialis iupiter in capitolio colebať.

Quoſq; alios uati. Omnes deos in homines beneficos complectitur hoc uerſu poeta. Qua caput Auguſtum. hoc eſt qua auguſtus in ſedes deoꝝ cæleſtes: orbe terraꝝ quem gubernat: relicto trāſferatur. Abſens. in cælum receptus. Tunc enim præſens ſupplicibus fauebat. Optat autem poeta: ut diutiſſime uiuat Auguſtus præſenſq; Romāis opituletur.

i Amq; opus exegi. Moris eſt fere poetaꝝ: ut in ſuoꝝ operꝝ fine aliquid de ſe dicant. ſic Vergilius quartum georgicon cludit. Hæc ſuper aruorum cultu pecorumq; canebam. Et ſuper arboribus cæſar cum magnus ad altum. Fulminat euphratem. Hanc conſuetudinē Ouidius in fine operis imitatus non nulla in cōmendationem operis ſui ait. Sic Horatius. Exegi monumentum ære perennius. Regaliq; ſitu pyramidum altius. Quod non imber edax. nō aquilo impotens: Poſſit diruere: aut īnumerabilis annorum ſeries & fuga temporum. Veriſſimus aūt fuit uates ouidius. Cum enim hactenus tot bellorum incendiis quibus priora ſæcula fuerunt uexata: abſumptum non fuerit hoc uarium egregiumq; opus: Vero ſimillimum eſt tam facili præſertim deſcribēdi libros arte excogitata ſemper eſſe duraturum ac elegantiſſimus quibuſq; ingeniis maxime uoluptati futurꝝ. Quāti uero hoc opus faceret poeta hinc facile apparet: qđ nullaui ipſum unq̄ interiturum ſibi perſuaſit. Exegi. Perfeci. Iouis ira. Aſpera tempeſtas. fulmen.

Meta-morphoſeoſ cōmendatio.

> Et cum cęſarea tu phœbe domeſtice ueſta:
> Quiq; tenes altus tarpeias iupiter arces:
> Quoſq; alios uati fas appellare piumq; eſt:
> Tarda ſit illa dies: & noſtro ſerior æuo:
> Qua caput auguſtum: quē tēperat: orbe relicto
> Accedat cælo: faueatq; precantibus abſens.
> i Amq; opus exegi: qđ nec iouis ira: nec ignes:
> Nec poterit ferrū. nec edax abolerē uetuſtas.
> Cum uolet illa dies: quę nil niſi corporis huius
> Ius habet: incerti ſpatium mihi finiat æui.
> Parte tamen meliore mei ſuper alta perennis
> Aſtra ferar: nomenq; erit indelebile noſtrum:
> Quaq; patet domitis romana potentia terris:
> Ore legar populi: perq; omnia ſęcula fama:
> Si quid habent ueri uatum præſagia: uiuam.

P. Ouidii Naſonis Metamorphoſeos finis.

Edax uetuſtas. Omnia rodens & corrupens.

Abolere. Delere. Ad nihilum redigere. Cum uolet illa dies. De morte ſe nihil curare ait: quando ſuum & opus & nomen immortale ſit futurum. Parte tamen meliore mei. Ingenio quo nihil melius contingere homini pōt. Nam ut cicero in Bruto ſcribit. Hominis decus eſt ingeniū. Ingenii uero ipſius eloquentia. Perennis. immortalis ac per omnes annos duraturus. Indelebile. Incorruptibile. Immortale. Quaq; patet domitis. per totum orbem terrarum ſuum opus lectum iri colligit: cum illo tempore totus orbis auguſto pareret. Vatum præſagia. Poetarum diuinationes.

Raphaelis Regii Enarrationum in Ouidii metamorphoſin Finis.

Raphaelis Regii repræhenſio quorundam ex fœdiſſimis erroribus quibus ultimus quaternio primæ editionis fuit inquinatus.

q Viſquis ille fuit: qui nulla humanitatis habita ratione tam improbe im mea inuaſit ſuaq; falce obtuſa & rubigine confecta meā ſegetem ſuccidere conatus eſt: neq; boni neq; docti uiri officio eſt functus.

Quā uero ſit ſcribendi peritus ex prima ſtatim ipſius expoſitione facile unicuiq; uel mediocriter docto liquere poteſt. Ab hoc nanq; uerſu initium ſumit. Oraq; uenturis aperire recentia fatis. Tages inquit ut ſcribit Cicero libro de diuinatione: puerili ſpeciæ fuit cœpitq; affari aratorem. Ille territus clamans conſciuit totam etruriam quæ uno conuentu Tagem loquentem audiuit. Sermo autem fuit exceptus & ſcriptus libris etruſcorum habituſq; eſt pro aruſpicina. Inde. n. aruſpicina ſumpſit artem & principium. Lucanus. Sed conditor artis finxerit iſta Tages. Plinius tamē nō Tagen. Sed delphon fuiſſe ſcribit. Tot eſſent in hac prima iſtius imperiti expoſitione annotanda: Vt unde potiſſimum principium ſumam ignorem. ſed cum uel lecta ſolū pulcherrime artificem prodat: paucis admodum ero contentus: Illudq; omittam quod hanc de Tage hiſtoriam mihi paulo ante ubi poeta illam deſcribere cœpit: perſpicue enarratā: iſte uanus cōmētator: ut ego quoq; hoc uerbo utar: in eum tranſtulit uerſum: cui minime conueniebat: ut & a Tage exponere cœpiſſe uideretur: & ciceronem in libro de diuinatione allegaret: quod quidem opus ſi diligenter: ut uult uideri: legiſſet: nunquā tam agreſti ruſticaq; oratione uſus fuiſſet. neq; libro ſine illa in ꝓpoſitione dixiſſet: & ſecundo appoſuiſſet: cū non unum ſed duos Ciceronis de diuinatione libros extare etiam librarii nō igborent. Ex hoc uero facile demonſtrat iſtum alienis pedibus ambulaſſe: hancq; de tage hiſtoriam aliunde: q̄ ex ſecundo ciceronis de diuinatione libro ſumpſiſſe. ſed quis ita loquitur? Tages puerili ſpecie fuit: cœpitq; affari aratorem. Ille territus clamans conſciuit totā etruriam. Profecto nemo: niſi plane barbarus & agreſtis ab omniq; elegantia alienus.

Cur uero id omiſerit in hac referenda hiſtoria: quod maxime ad eoꝝ: quæ a poeta narrantur expoſitionem neceſſarium eſt: haud facile dixerim: niſi fortaſſis eam breuitatis habuit rationem: ut & ſuperuacua aſcribat. & neceſſaria ꝑtermittat. Ouidius quidem glebæ metamorphoſin in pueꝝ deſcribit: de qua iſte ne uerbum quidem ullum facit: non taciturus: niſi prorſus eſt ſtolidus: ſi quæ in ſecundo de diuinatione libro a Cicerone de Tage ſcribuntur: legiſſet. Inde enim Ouidius quæ de Tage ipſo narrat: ſumpſiſſe uidetur. Ita nāq; cicero ſcribit. Tages quidam dicitur in Tarquinienſi agro cum terra araretur: & ſulcus altius eſſet impreſſus: extitiſſe repente: & eum affatus qui arabat. Sed qui iudicio carent in omnibus fere uel minimis labuntur: Eoq; magis ſi malignitas quoq; ingenii tarditati accedit: id quod facile ex eadem expoſitione demonſtratur. Ille territus inquit clamans conſciuit totam Etruriam. Illa nanq; duo participia imperite fuerunt copulata. & illud uerbum conſciuit citra. ſ. litteram fuerat ſcribendum. Sed barbariſmi omnes quoſcunq; iſte admiſit: in librariorum negligentiam referantur. Tantam uero bubulco fuiſſe uocem ut totā ſuo clamore concitauerit etruriam: nemo unq̄ niſi plane fatuus affirmauit. Vt autem alias iſtius ineptias omittamus: quod ſubiicitur: non ne iſtum penitus ingenio carere oſtendit? Inde inqt aruſpicina ſumpſit artem & principium. Si haruſpicina eſt ars quo modo artem aliunde ſumere poteſt? Et putamus iſtum recte Quintiliani finem expoſuiſſe: qui uel in minimis quibuſq; tā pueriliter labatur. Sed ne illud quidē quo prima iſtius expoſitio cluditur: ineptiis uacat. Plinius tamē inquit non Tagen ſed Delphon fuiſſe ſcribit. Vt. n. taceam. quod agreſtis eſt iſta locutio: Plinium cuius uerba iſte non percipit: a Cicerone Lucanoq; diſſentire ait: cum Plinius Delphon primum haruſpicine inuentorem fuiſſe ſcribat. Cicero autem & Lucanus Thuſcos illam a Tage accepiſſe dicant. Illa uero quæ ſubiicitur expoſitio facile demonſtrat iſtum ne rudimentorum quidem grammatices eſſe peritum. Indigenæ inquit populi geniti ex etruria. Pueri certe quantum uis rudes nō ex etruria ſed in etruria genitum eē aliquem diceret: niſi forſitan iſte ſibi pſuaſit homines ut mures interdum ex terra gigni ſolere. Quid? illud quod de haſtæ Romuli iactu ex Plutarchi ſententia ſcribit: nōne apte coarguit iſtum non modo litterarum eſſe expertem: Veꝝ cōmuni quoq; ſenſu carere? Romulus inquit: ut ſcribit Plutarchus lanceam corneam iaculatus eſt experiendi ingenii gratia. Quis unq̄ ingenii experiūdi gratia aliquem haſtam iaculatum eſſe diceret? Profecto nemo niſi Vecors: cum præſertim apud Plutarchum legatur. Sui experiūdi gratia. hoc eſt ſuaꝝ uirium. Illud quoq; de eadem arbore inſulſe ab iſto fuit ſcriptum. Interiit aūt cum. C. Cæſar ꝓpinqua arbori loca fodi mādaret. Neq;. n. tunc exaruit arbor illa: cū Cæſar mādauit illic gradus & aſcenſus inſtruendos. Sed cum radices a fabris fuerunt exciſæ. Verum hoc iſtius tarditati remittatur. Illa uero expoſitio nō ne eſt & impropria & falſa? Stabat. Firma erat. Stare nanq; nō firmum: ſed erectum eſſe ſignificat. Stare ſiquidem & columnæ & arbores dicūtur tantiſp dum nō cadunt. Illud minime mirādum in iſto cōmētatore nouo foret: quod quæ ſunt in carminibus deprauata nō corrigit: niſi multa temerarie deprauaret. Hic. n. uerſus. At ſua fluminea quū uidit cippus inunda. mendoſe legitur. neq; ab iſto emēdatur: quod qdem primum expoſitoris eſt officium. Tametſi nāq; in exemplaribus at ſcriptum ſit: loco tamen illius hæc diſiunctio aut eſt reponēda ita exigente ſententia quam iſte nōdum percepit. De Cippo uero ne unum qdem uerbum facit pinde atq; ſi notiſſima hiſtoria foret. ac nō & nomē & appellatio Cippus eſſet: id quod a diligenti grāmatico fuerat admonēdum. Sed qd in eo diligentiam exigo: q ipſa eſt negligentia? Id uero facile ex eo colligitur: quod de Roma ſcribit. Nam Roma ī latio erat. Erat inqt quaſi nunc in latio nō ſit Roma. Sed in Apuliam cōmigrarit. Finis nō erit: ſi omnia iſtius errata perſequi libuerit. Verum illud quoq; apte oſtendit q̄ ſit aptus exponendis auctoribus impitus iſte pedagogus. Succinctis pinetis. Denſis inquit & alligaris pinetis. Nouas iſte expoſitiones importat. Nemo ſiquidem grāmaticoꝝ unq̄ aſſeruit Succinctum denſum ſignificare. Succincta nanq; pineta dicūtur: quod fere & procera ſint & iuxta cacumen ramos emittant. Vt ſuccincti milites appellātur altius cincti ac breuiores indutī ueſtes. Sed illa quoq; quæ infertur expoſitio ineptiis nō caret. Iugerum etiam non a iungendo: ut iſte putat: ſed a iugo ut Varro ait eſt declinatum. Quid? illa quæ ſubiicitur: nō ne fœdiſſimum redolet ſolœciſmū? Portæ quoq; quā intraturus erat. Per portam intrare dicendum eſſe ne femellæ quidem ignorant illud euangelicum ſæpius audientes. qui non intrat per hoſtium fur eſt & latro. Sed iſte licentia poetica libenter uti uidetur: q̄uis poetæ nihil aliud habeat q̄ furorem. Quo quidem actus pleriſq; in locis quæ nihil ad ꝓpoſitum faciunt adducit. quæ uero maxime neceſſaria ſunt prætermittit. Sed utinam omnia prætermiſiſſet. neq; tam inſulſa locutione uſus fuiſſet. Inſula. Ea inquit erat in Tyberi facta eſt ſegete Tarquinii ſuperbi: ut uoluit liuius. Barbara eſt & agreſtis neq; ab ingenuis agnoſcenda iſta eſt oratio: ruſq; unde uenit eſt remittēda. Hoc uero fuſtibus eſſet caſtigandum: quod temerarius iſte Ouidium agit imperitiæ reum: falſoq; ab illo cuius uerba non percipit: Plinium diſſentire ait. Ouidius nanq; & ſententia præſtantiſſimi cuiuſq; geographi Delphos in medio orbis terraꝝ eſſe ait. Iſte Plinium falſo ait dicere italiā atq; ſiciliam eē medium mundi: qđ quidem Plinius ipſe nuſq̄ ſcriptū reliquit cū geographi omnes idcirco Delphos umbilicum orbis terrarum eē dicāt: quod ſunt in meditullio orbis extructi. Sed pſido illi ſcoto a quo fuerat exigua mercede nulla alia de cauſa conductus q̄ qđ & fatuum ipſum cognoſcebat & imperitum: ſatiſfacere pulchrum putauit. Vnde & medium mundi ait. Sed

quid orbis.quid mundus ſit qd miꝝ eſt iſtum ignorare:cum ubiq; tam pueriliter cadat.Quod.n.ait Epidau
rum etiam inſulam fuiſſe in mari Illyrico:quæ nunc Raguſium dicat̃:falſum eſt.Cũ Raguſium in cõtinenti ſit
nec inſula unq̃ fuiſſe ſcribatur.Quod uero allegat ariſtotelẽ: facile iſtum quiſq; ſit: maximũ eſſe nebulonem
oſtendit:cum nec libri meminerit:nec illius ſcripta pceperit unq̃. Veꝝ fatuus iſte ſibi pſuadet expoſitiones il-
las maxime accuratas eſſe:in qbus multa preſtantum auctoꝝ nomina ſint inſerta. Inſulſum eſt & illud & fal-
ſum Qui nũc Auſonii nominantur.Nulli nãq; ſunt populi in Italia q nunc Auſonii uocentur. Sed ne illud q
dem rectius eſt litteris cõmẽdatũ.Dicta eſt auſonia ab Auſonio Vlyſſis filio. Auſoniam & auſones populos
antiquiſſ.oli Italiæ ab Auſone nõ Auſonio Vlyſſis filio denomiatos fuiſſe & alii geographi & Stephanus ſcri
bit.Illa quoq; expoſitio quæ infertur:ut omittã:qđ inſulſa eſt:defendi nõ põt a ſoloeciſmo:niſi hoc pnomẽ ſe
aſcribatur.Cõtendunt inqt legati exponere phœbi reſpõſa & illo iubente Aeſculapiũ petere.ſed ne illud qui
dem recte eſt enarratum. Variat ſnia. Variæ erant opiniones.Proprie nãq; ſniæ dicũtur in ſenatu:cũ ſenato
res apiunt qd ſentiant de re:de qua cõſultatur.Qđ uero ſenatores ait Artynos a Plutarcho appellari putidũ
eſt:cum neq; ad ꝓpoſitum faciat:nec cur ita appellent̃ exponat.Quid? Illud nõne odioſe affectatum? Extre
ma pars diei inqt quæ a Macrobio dicitur ſuprema tempeſtas. Quid.n.ad expoſitiõem facit:ſi extrema ps
diei a Macr.ſuprema tempeſtas uocatur? Qđ uero ait diffinito noctis:q̃ ut ſcribit Pli.eſt umbra noctis:ſom
nolentũ eſſe iſtũ pædagogũ cõuincit.Nox.n.eſt umbra terræ nõ noctis.Nihil.n.p ſe ipſum definitur. ſed ne
illa qdem expoſitio eſt approbanda.Conſiſtere. Apparere noctu Romanis. Quaſi uero cõſiſtere ſit noctu
apparere. Aut cõſiſtere ante toꝝ:ulla indigeat expoſitiõe.Sed qualis in æde. Quæ de Macro. iſte deſcripſit
de draconũ formis:nihil ad huius loci faciunt expoſitionem.Quod uero maxime eſt neceſſariũ:nihil expo-
nit qualis in æde æſculapius coleret̃. Fatue aũt colitur ꝓ colebat̃ poſuit:cũ Aeſculapius nuſq̃ nũc colatur:niſi
forte inſanus iſte illi quotidie ſacrificat:ut ſibi mẽtis anitas reſtituat̃: qua ipſum carere ẽt quod ſubicitur oſtẽ
dit. Ad templa operoſa.ope inquit ellaborata. Templa nanq; opoſa dicũtur multis operis multoq; labore
cõfecta.Cũ uero ellaborata p duplex.ll.ſcribat: facile declarat ſe nõ minus ſcribendi q̃ loquendi eẽ impitũ.
Sed & iſte & alii barbariſmi in librarioꝝ ut dixi in curiam referantur.Illa uero q̃ acurata? q̃ apta ẽ expoſitio?
Deus aureus.Ceruleus inqt ut ſolent ſerpentes.Quid iſto inſulſus? Ceruleus nanq; ab aureo ſic eſt diuer-
ſus:ut nullam cum illo habeat affinitatem. Veꝝ poeta ad aureum ſimulacrum alludit. Sed ne illa qdem citra
ineptias.In ſerpente deus.In ſerpentis formam.Immo uero in ſerpente deum fuiſſe poeta a t. Nec illa.Lit
tora ſcyllæa.ſcopulus ſcyllæ.ſi aliter exponere nolebat:ſaltem per accuſatiuum enunciaſſet.Quæ uero ſubii
citur eſt ne expoſitio an confuſio potius appellanda? Iapygia inquit a Iapte Dedali filio: ut plinius ſcribit.ea
a græcis Meſſapia uocata eſt: auctor ſtrabo q̃uis Plinius Meſſapiam ſcribat calabriam eſſe a duce appellatã.
Quid primum in iſta reprehendam expoſitione? Omnia nanq; forent tranſuerſo calamo notãda:cum ne-
que a Iapte iapygia ſed a Iapyge dedali filio dicatur.& ſtrabonem Pliniumq; inuertat.& in ſingulis nihil mi-
hi eſt immorandum.Fatua quidem eſt etiam illa. Leuis remis.In leuam partem remigantibus:cũ remi nũq̃
remigare dicantur. Ac ea quidem quæ uel cæcis aperta ſunt:ut eſt in prouerbio:nouus iſte cõmentator expo
nit.Quæ uero ſunt abſtruoſiora:de iis ne ullam quidem facit mentionẽ.De Amphyſiis ſaxis & celeniis pin
de atq; ſi loca eſſent omnibus uulgatiſſima:mirum agit ſilentium.Quod quidem ſi & in aliis feciſſet : rectius
ſibi cõſuluiſſet:neq; ſibi permiſiſſet ea deprauare:quæ nihil pcipiebat.Nam temerarius iſte pædagogus:qui
ſibi falſam ſcientiæ induit perſuaſionem:id immutare auſus eſt:quod q̃uis mihi quoq; deprauatum uideatur:
in omnibus tamen exemplaribus & uetuſtis & nouis quæcunq; mihi uidere contigit:uel Romechium uel Ro
metium ẽ ſcriptum.Quæ quidem nomina cum nullam cũ plemyrio quod loco eoꝝ citra ullam priſtinæ le-
ctionis mentionẽ iſte repoſuit:habeant litteraꝝ affinitatem:minime fuerant de uerſu tam temerarie tollẽda.
Adde quod plemyrium in ſicilia eſt iuxta Syracuſas.& Oui. loca Italiæ maritima ad quæ uectus eſt æſcula-
pius enumerat.Quare iſtius temeritas in deprauandis codicibus nõ uerbis ſed uerberibus coercenda foret.
Ego qdem multum diuq; dubitaui quo modo foret legendum:& quãq̃ exiſtimẽ me correxiſſe : nihil tamen in
uerſu immutare ſum auſus:quod nullum uidi exemplar:quod mihi aſtipuletur.Sed ut tritum eſt prouerbium
ſtolidis morionibuſq; omnia permittuntur. Age uero q̃ ſcite caulona exponit? Montẽ inquit calabriæ uel op
pidum ut Plinius tradit. Immo & mons & oppidum eſt caulon qui etiam aulon uocatur. De Narycia uero
nullã facit mentionem nõ taciturus:ſiquid unq̃ de illa legiſſet.Quid uero illa ſibi uerba in leucoſiæ expoſitio
ne uelint uiderit ipſe..quæ inquit hoc in loco iniecta periit. Obſcuriora certe ſunt q̃ ut exponenti conueniant.
Sed quid ineptias iſtius inſector? omnia uel ſpongia delenda uel igni tradenda forent.omitto igitur quod te-
pidum pro amœno exponit.& illud.In quo oppido uno anno bis roſæ naſcebãtur.nam & ille ablatiuus uno
redundat.& nũc quoq; bis ãno roſæ naſcũtur. Sed qd de capreis dicemus:quas & inſulas campaniæ eẽ ait &
Papinio chæleboas uocari? Capriæ nanq; non capreæ dicuntur.neq; plures ſunt inſulæ ſed dũtaxat una.Ne
que a Papinio cheleboe appellantur:ſed teleboum ſedes fuiſſe aſſerũtur.Quid? quod ſciolus iſte pædagogus
ſi diis placet:ouidium ſugillare atq; irridere conatur? cur autem inquit Ouidius generoſo Palmite dixerit ui-
derit ipſe.Perinde atque ſi uinum Surrhentinum apud priſcos maximo in pretio non fuiſſet.Illud uero quod
ait. Non ſtabias ſed ſtatinas eſſe legendum : non ne iſtum & ſenſu & flagris indigere oſtendit : cum ſtabias &
exemplaria habeant.& Plinius oppidum eſſe campaniæ ſcribat.quod abierit in uillas ? Niſi iſtius pædagogi

temeritas retundatur:omnia uidetur corrupturus.ſed quid multa de iſtius erratis: cũ plura pene ſint quã uer
ba? Quapropter finem faciam:ſi prius illud teſtatus fuero me ignorare quid ſibi illa expoſitio uelit. ſinueſ-
ſa in ſetano ſita eſt ſinu a quo nomẽ uẽdicat. Ei pximæ calidæ ſunt balneæ. Illud quoq; me deponere calamũ
uolentẽ detinet:qđ Ancõ illo in loco ab iſto & legitur & expõitur.Et ſpiſſi littoris anchõ. Anchõ inqt græca
ciuitas eſt a ſyracuſanis cõdita.qđ qdem ueꝝ eẽ nõ diffiteor:cũ geographi oẽs id tradãt. Sed Aeſculapius p
mare tyrrhenũ uectus eſt Romã:nõ p adriaticũ:a quo anconæ muros lancinari ẽt nauiculariis ẽ notũ.Nõ ſo
lũ aũt geographiæ ratio iſti repugnat deprauatæ lectiõi:ſed ẽt hiſtoria:q̃ diffuſe Valerius deſcribit.quæ uero
ab iſto ſubiiciũtur de Apollinis & fortunæ tẽplo fatua ſũt & inſulſa.neq; a Valerio ſcribũtur . Illud uero inſul
ſiſſime dictũ eſt.C.cæſarẽ laudat:ut oñdat ſe ſumpſiſſe principiũ a chaos & ad cæſarẽ pueniſſe.Neq;.n.Oui.
pp illud cæſarẽ cõmẽdat: ſed in gratiã Auguſti:& ut elegãtius metamorphoſin aĩæ cæſaris in cometẽ cũ ſupio
ribus cõnectat.Illa uero nõ ſolũ inepta:ſed falſa quoq; eſt expoſitio. præponẽdus ẽ auguſtus cũctis Cæſaris
geſtis. Oui.nanq; hoc non ait:ſed adoptionẽ Auguſti oĩbus Cæſaris geſtis anteferendã cenſet. Falſũ ẽ illud
quoq; qđ fatuus iſte refert.Flãmas ueſtæ.Hoc ideo dicit:quoniã ut tradit Feneſtela ueſtales flagris cædi iube
bant̃ a pontifice:ſi ignis ſanctus eſſet extinctus.Hoc enim non ſenſit Ouidius.ſed p flãmas ueſtæ intelligit re
ligionẽ.Sed ne illud quidẽ eſt uerum:quod parcas a partu ex ſententia fabii dictas eſſe ait.Quid? illud ẽ ne
accurate expoſitum? Media cum ſede ſenatus. Venus ĩquit in curiã Pompeii Vbi cæſar fuerat occiſus a nul-
lo perſpecta deſcendit.Non enim fuerat occiſus: ſed erat occidendus.ſcribere debebat iſte pædagogus. An
te q̃ enim occideretur cæſar:iam uenus in ſenatum deſcenderat:ut illius animam exciperet in celũq; tolleret.
Illud uero nihil percipiens in contrarium uertit ſenſum. Vnaq; in parte repugnat.Fama inquit cæteris fauet
Auguſto.In hoc ei aduerſatur quod ſe patri præferat. Non ſolũ aũt Ouidio ſed ſibi quoq; ipſi contradicit.
Nã paulo ante ait.Fama præponit Auguſtum Iulio cæſari.q̃uis ipſe hoc nollet.Nũc uero cõtrariũ ait. Illud
quoq; pperã exponitur.Pater ẽ & rector uterq;. Vterq; iuquit Iulius & Auguſtus.Immo uero Iupiter & Au
guſtus Tale ẽ enim quale illud uergilianũ.Nocte pluit tota redeunt ſpectacula mane. Diuiſum imperiũ cum
Ioue cæſar habet.Hoc uero qui non uidet:exponẽdis auctoribus nihil ẽ aptus.Sed de pædagogi iſtius teme
rarii ineptiis plura q̃ propoſuerã:non tam quod ulla annotatione digna putarim : q̃ ut & uos Eloquentiſſimi
Aduocatores & per uos ſtudioſi oẽs cognoſcerent iſtiuſmodi ineptias meis enarrationibus nulla alia de cau
ſa ab illo librario fuiſſe aſcriptas:q̃ ut me meaq; oĩa euerteret:ac ubiq; & ĩ oẽ tẽpus infamaret:anſãq; ĩuidis ac
ſemidoctis qbuſdã in me debacchãdi præberet. Valete clariſſima eloquentiæ ſenatuſq; Veneti ornamenta.

Raphael Regius Paulo Cornelio Patricio Veneto doctiſſimo & ſapientiſſimo Senatori felicitatem.

e X relectione meaꝝ in Ouidii metamorphoſin enarrationum : quas quidam octauianus ſcotus
primum impreſſit deprehendi q̃plurima & fœdiſſime quidem ſiue librariorum incuria ſiue ĩuido
rum quorundam conſpiratione.ſiue potius utroq; fuiſſe deprauata:& me quoq; dum librariis ip
ſis ad finem properantibus morẽ gerere q̃ precipienti Horatio:ut ſiquid ſcribimus in aliquod tẽ
pus reponatur:nonũq; prematur in annum:parere malo:in quibuſdam lapſum eſſe animaduerti. Quæ
quidẽ niſi in hac ſecunda editione correxiſſem & de ſtudiis male meritus eſſe:& iſtis uitiligatoribus:qui uel ea
q̃ recta ſunt:dãnare ſolent:anſam maximam in me debacchandi præbuiſſe uideri poſſem. Nunc uero cũ ea
quæ cum feſtinatione:tum iſtoꝝ malignitate deprauata eſſe in tranſcurſu cognoui:emendarim:& bone mẽ-
tis iuuenibus optime conſuluiſſe:& os iſtis obtrectatoribus ita uideor obſtruxiſſe: ut cerberi more uanos dũ
taxat latratus ĩ auras rabiem ſuã indicantes edere poſſint.Quis.n.niſi ĩpudens Vanuſq; nebulo illius opis:
quod me & inſcio & inuito citra ullam caſtigationem meã ſit editum:errores quos uel in prĩa editione Emen
daturus ſi licuiſſet:erã: Vt ouidii carmẽ iſtis obiicere moliar & in ſecũda correxi:mihi duxerit ĩputandos? Ne
q; ignoro nõnulla in hac quoq; ſecunda editione & noui iſtius artificii difficultate & librarioꝝ incuria admiſſa
deprehenſum iri:ſed illa tum leuia tum quæ facile unuſq;q; uel mediocriter doctus citra ullam admonitionẽ
poſſit emendare.Quæ quidẽ notatu digna iſtis nebolonibus malignis facile uidebuntur:q tametſi nihil exi-
miorum operũ citra alienas expoſitiones percipiant:ꝑlegere ue audeant:nunq̃ tamen per quos proficiunt:la
cerare deſiſtunt. Sed ut qui milium ſeminant: paſſerculos contemnere in trito eſt prouerbio:Sic ego Vanas
iſtorum uoculas:dũ probis doctiſq; hoc ẽ tui ſimilibus Paule Corneli placeam:flocifacere conſueui. Tu nan
que illa es & modeſtia & doctrina:ut quæ bene ſcribuntur:ingenue cõmendes.Quæ uero feſtinatione libra
riorumue incuria peccantur:illa benigne excuſes.Neq;.n.quod ego exemplari deceptus in epithaphio phae
thontis fatum & legi & expoſui:cum a pulchro ſenſu non abhorreat: meas idcirco enarrationes in oĩbus abii
ciendas eſſe exiſtimabis.q̃uis ſaxum non fatũ ego quoq; teſter eſſe legendũ. Cum uero in nonnullis litterã ꝓ
littera ſyllabamue pro ſyllaba aut dictionem etiam pro dictione poſitam eſſe comperies:id non mihi:ſed li-
brariis flagitium aſcribendum eſſe candide iudicabis: Qui nãq; nõ ſentit librarios ĩ iis quæ deprauata ſunt:
non eſſe hallucinatos:non minus indignus eſt qui noſtris lucubrationibus iuuetur: q̃ qui pueriles illos erro-
res malignitate quorundam inuidoꝝ in prima editione admiſſos in me putat eſſe regerendos. Quã ob rem
etiam ſi iſtiuſmodi librarioꝝ errata non corrigantur:nihilominus tamen & tuo & tui ſimilium perq̃ acri ſyn-
ceroq; iudicio me aduerſus iſtos obtrectatores tutũ eſſe cognoſco. Vale eximiũ Corneliæ gẽtis ornamẽtum.

Laus omnipotenti deo.

Impreſſum Venetiis per Bernardinum Benalium.

Regiſtrum huius operis.

A
Prima alba
Ad illuſtriſſimum
poteſt ſin
a
Raphaelis regii
Neptuno
Imminet
hoc eſt
b
cum habet
Per ſacras
fuiſſe interfectum
ut inquit
c
Raphaelis regii
Torquet
Vtq; ferant
Succis ademptis
d
auxiliumq;
tota tamen
Tres habuit
Labitur
e
natus eſt
Procubuit
Miſerabilis
quo tamen

f
Quodq;
Enectum
Eſſe deus
Pr o corpore
g
Et quæ
Hunc ubi
Plus tamen
Facies
h
Premebat
indigenæ
Vt tamen
Tunc cum
i
Os mutum
Flet modo
gereret
ab honeſto
k
quoq; uentum
Aeacus
Funeribus
Dignior
l
eſſe ut uolatum
Caluere
At gemini
filium producit

m
Externis
Vix tamen
ſecum duxit
ob certamen
n
Et pa et
perie cæli
Arcet ab
Veteris rapinæ
o
tempus erat
piſcoſamq;
Coniugiumq;
Exciuere
p
Pſamathen
Puppe
Frangiturum
An mea
q
Procubuit
Cornua
commouit
Viri herculis
r
Neue in me
nu paladium
dum Q uam
Factaq;

ſ
Viridem ferrugine
in parte
ti tui
Aeoliiq;
t
Nil præter
Diriguere c. ili
de ad lucum
Tranſitum
u
fabula
tas habenas
Siue hoc
x
Nec niſi
monſtrat iſtum

3
o
R
R
M
o